E N S Y K L O P E D I A

Janne Nummela
Tommi Nuopponen
Jukka Viikilä

E N S Y K L O P E D I A

Osuuskunta Poesia • Helsinki

Työtä ovat tukeneet
Alfred Kordelinin säätiö,
Kirjastoapurahalautakunta,
Villa Sarkia / Nuoren Voiman Liitto,
Uudenmaan taidetoimikunta,
WSOY:n kirjallisuussäätiö
ja *Avokyyhky, lattiaheroiini*.

Olivialle (0 v) ja Serafimalle (2 v), opiksi ja virkistykseksi

© Janne Nummela, Tommi Nuopponen & Jukka Viikilä 2011
ISBN 978-952-5954-00-5
ISBN 978-952-5954-12-8 (PDF)
Kansi: Antti Kirjalainen
Kannen materiaalina käytetyt maalaukset: Roy Hopiavuori
Taitto ja kuvitus (yhteistyössä tekijöiden kanssa): Timo Salo
Kuvamateriaalin lähde: Diderot et al., *Encyclopédie*,
lukuun ottamatta sivuja 167, 214, 233, 331 ja 393
Painopaikka: Saarijärven Offset Oy, Saarijärvi 2011

A

A, aluksi sanotaan sitä asian osaa,
josta voi ensimmäiseksi lähteä liikkeelle,
esimerkiksi viivalla ja tiellä on alku
vastakkaisissa päissä.
Aluksi sanotaan myös sitä,
mistä kukin voi syntyä parhaiten.
Niinpä esimerkiksi jonkin asian opiskelussa
ei aina ole aloitettava ensimmäisestä
tai asian alusta, vaan siitä, mistä lähtien
on helpointa oppia.
Aluksi sanotaan myös sitä,
mistä kokonaisuus
ensimmäiseksi lähtee syntymään;
sellainen on esimerkiksi laivan köli ja talon perustus.
Mutta kehä on aluton.

(Aristoteles: *Metafysiikka*, suom. Jatakari, Näätsaari, Pohjanlehto) Sov. JN

>köli >poeettinen ensyklopedia >ruohikko >uppotukeista rakentaminen

AAKKOSET Joku, ehkä jumala, ehkä nerokas ihminen, joskus aikoinaan teki havainnon, että ihmisääni on ääretön. Egyptissä kerrotaan, että se oli muuan Theuth, joka ensimmäisenä, taas erään vedenpaisumuksen jälkeen huomasi, että äänen rajattomuudessa ei ole vain yksi vokaali vaan monta, ja myös sellaisia jotka eivät soi vokaalien tavoin, vaikka niihin liittyy tietty ääni, ja että niitäkin on tietty määrä. Hän erotti kolmannenkin lajin äänteet, ne, joita nykyisin kutsutaan mykiksi. Sen jälkeen hän poimi yksi kerrallaan kaikki mykät ja soinnittomat äänteet ja vokaalit ja väliäänteet samalla tavoin, kunnes päätyi tiettyyn lukumäärään ja antoi sille nimen 'aakkoset'. (Platon: *Filebos*, suom. Marianna Tyni) Sov. JN >alfabeettinen elämä >analfabeetti >elämän aakkoset >foinikialaiset kirjaimet >lihasta sommitellut aakkoset >Linos >Kadmos

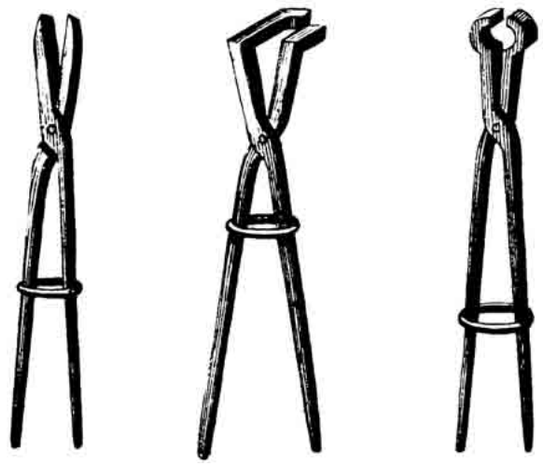

AASIEN TAIVASPAIKAT (3) Bileamin aasi; aasi joka vei Jeesuksen Jerusalemiin; aasi joka vei Saban kuningattaren Salomon luo. JV >Helsingin mammuttilöydöt >hevosen käyttö >muuli

ABELIN PROFESSORINIMITYS Norjalainen matemaatikko Niels Henrik Abel (1802–29) todisti useampia mahdottomuuksia kuin mahdollisuuksia: jo 19-vuotiaana viidennen asteen yhtälön yleisen algebrallisen ratkeamattomuuden. Abel oli köyhä ja saapui Eurooppaan periferiasta. Tämä lienee osasyy siihen, miksi häntä kohdeltiin tieteellisissä keskuksissa tylysti. Gauss ei vastannut hänen kirjeisiinsä, Ranskan akatemia ei suostunut ottamaan hänen käsikirjoitustaan vastaan, koska "käsialasta ei saanut selvää". Abelin eversti-isän kerrotaan sanoneen: "Ei minkäänlaista turvakotia hänen irstautensa hedelmille: törkeät tulokset hylätään kuin ruoansulatuksen jätökset. Köyhyyttä varten ei Kiinassa perusteta taloja: sitä ei tunneta siellä. Siellä jokainen työskentelee: siellä kaikki ovat onnellisia. Mikään ei turmele köyhän tarmoa, ja kukin voi sanoa kuten Nero: *Quid est pauper?*" Uutinen Abelin professorinimityksestä Berliiniin saapui hetkeä liian myöhään: nuorimies ehti kuolla nälkään. JN >Dalton >erämaa

ABSTRAKTION PELKO, pelko katsoa asioita kokonaisuuden kannalta; että merkityksellisten yksityiskohtien ja poikkeusten arvo ja vaikutus mitätöityy. Toisaalta pelko, että kokonaisuus ei ole sitä miltä se yksityiskohtien tasolta näyttää. Epätietoisuus normin ja poikkeaman suhteesta. JN >ilmavalokuvaus >*kauneuden pelko*

ABU SIMBELIN PELASTUSTYÖN VAIHTOEHDOT

1. *Jätetään temppeli paikalleen, mutta rakennetaan sen päälle kupoli.*
2. *Nostetaan temppeli hydraulisella nostimella kokonaisena ylemmäs.*
3. *Sahataan temppeli palasiksi, siirretään palat ylängölle ja kootaan alkuperäisen kaltaiseksi. Valetaan betonista vuoret temppelin taustaksi.*

JV >Brancusin ateljeen rekonstruktio >kiristäjästä selviäminen >opiton kirkko >rikkominen ja korjaaminen

ACO, kala jonka Aldrovandi mainitsee. Hän sanoo sen olevan hyvin tavallinen Epeiroksessa, Lombardiassa, Comojärvessä.

Ja erinomaisen ravitsevaa. Kunpa vain tietäisi, mikä *aco* on. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >jäähai >tuntematon

AELIANUKSEN VARIAATIO, mielikuvituksen tuotteiden ja unenhoureiden esittäminen luonnontieteellisinä tosiasioina. JN >Borgesin variaatio >päivälehtityyli >tiedot

AELIANUS, kotoisin Italian Praenestestä, ylipappi ja sofisti, käytti sukunimeä Claudius; lisänimeltään hunajakieli ja -suu; toimi sofistina Rooman kaupungissa Hadrianuksen jälkeisinä aikoina. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN

AFORISMI on puriste jossa on alituisena vaarana että kaikki ravinto on ehtinyt imeytyä sulattelu- ja tiivistämisprosessissa. Epäonnistunut aforismi täyttää ulosteen määritelmän: uudelleen nauttiminen ei ravitse ja on vastenmielistä. JV >ripuli >täyden vatsan ajatus >ulosteen määritelmä >ummetus

AFORISTI AUTOILEE niin kuin ajattelee. Lähtee liikkeelle hitaasti, ajatukset pulppuavat kuin pilvet kakofonian haavasta. Antaa niiden mennä. Kun terää ilmestyy, unohtaminen vaikeutuu. Täytyy vain unohtaa. Vasta kun ajatus takertuu mieleen, se täytyy kirjoittamalla pyyhkiä. Hukattu aika otetaan takaisin ajonopeutta, ajatuksen nopeutta, säätämällä. Mitä hurjempi kiihdytys sen pikaisempi pysähdys. Ennen kuin ollaan perillä missään on kokoelma valmis. JN >innoituksen vallassa luodut teokset >kilpa-auton lähtökohta

AGUAXIMA, kasvi Brasiliassa ja Etelä-Amerikan saarilla. Tässä kaikki, mitä meille siitä kerrotaan. Haluaisinkin kernaasti tietää, keitä varten tällaiset kuvaukset on laadittu. Ei ainakaan paikallisille, jotka todennäköisesti tuntevat enemmän aguaximan piirteitä kuin kuvaus sisältää. Heidän ei tarvitse kuulla, että aguaxima kasvaa heidän maassaan. Samaan tapaan voitaisiin kertoa ranskalaiselle, että päärynäpuu on Ranskassa kasvava puu. Kuvaus ei ole myöskään meitä varten – mitä merkitystä meille on sillä, että Brasiliassa on aguaximaksi nimitetty puu, ellemme nimen lisäksi tiedä muuta? Mihin tästä nimestä on? Tietämättömän se jättää ennalleen, muille se ei opeta mitään. Kun siis mainitsen tämän ja useita muita yhtä huonosti luonnehdittuja kasveja, teen sen vain miellyttääkseni niitä lukijoita, jotka mieluummin löytävät sanakirja-artikkelista joko ei mitään tai pelkän typeryyden kuin jäävät kokonaan ilman artikkelia. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >peiliolennot >Xenakis

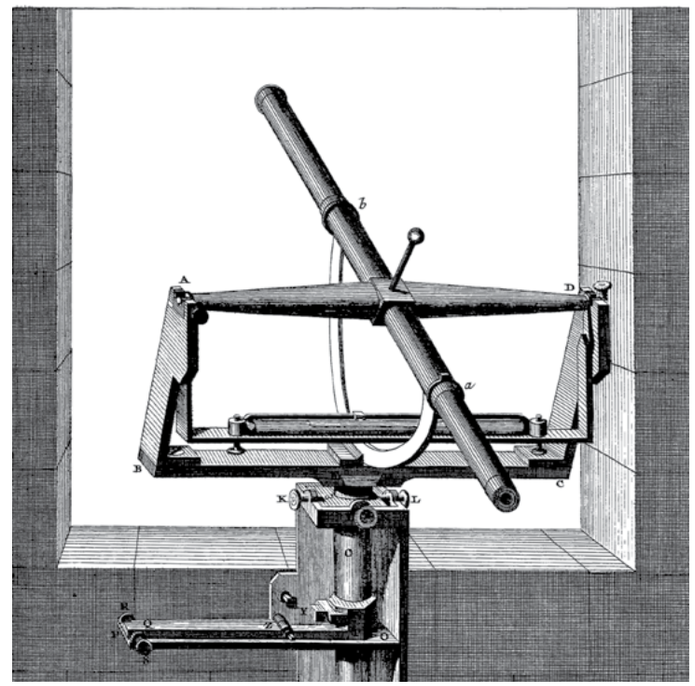

AHTAANPAIKANKAMMO, mm. matkaesitteiden, langattomien yhteyksien, kiikareiden, kaukoputkien, mikroskooppien, hal-

lusinogeenien ja missikisojen aiheuttama kyvyttömyys kuunnella omaa sydäntään ratkaisevalla hetkellä. Päätöksenteon siirtämistä muille. Omantunnon ulkoistamista. Jumalan etsimistä korkeuksista ja sijoittamista ulkoavaruuteen. Avuntarpeiden sijoittamista kolmanteen maailmaan. Tekstiviestien näpyttelyä seurassa. JV >kaukoputki >mammutin miniatyyrit >tori >yksinäisyys

AISTIT toimivat elementtiensä välityksellä: visuaalinen tulen, auditiivinen ilman ja veden, konstruktiivinen eli arkkitehtoninen ja koneenrakennusoppi maan, tuntoaistia koskeva eli haptinen maan, veden, ilman ja tulen, oraalinen maan ja veden, nasaalinen ilman, veden ja tulen. JN >eriste

AIVOTYÖ, raatamisen kavahtamista, raajojen ja kehon lepuuttamista. Aivotyö tähtää itse ajattelunkin lopettamiseen. Koska lihaskunto on yhtä kuin seksuaalinen haluttavuus, aivotyöläinen joutuu ponnistelemaan punttisalilla saman minkä aivojoutilas työajallaan. Aivojoutilas viettää vapaa-aikansa rentoutuen antiikin klassikkojen tai matematiikan parissa. Hän tietää: todellinen kunto on vilkkaan seksielämän, ei voimailun lopputulos. Aivotyö voi olla arkin hahmottelua tulitikkuaskin kanteen, mutta useimmiten haudan rakentamista kiittämättömälle faaraolle. Kotona iltaisin ei jaksa pureskella edes näkkileipää. JN >elämän rakennuspalikat >jalkapallovalmentaminen >Jerusalemin rakentajat >kivestä rakentaminen >raataminen

AJATUS Yksi ainoa ajatus ei voi koskaan ottaa valtaansa yhtä ihmistä, mutta suuren joukon kylläkin. Mielenosoituksen seuraaja, joka juo kahvia ikkunoiden takana, seuraa yhden, häviävän kantansa vyörymistä kohti päättäviä elimiä. JV >avaruusmatkailu >hajamielisyys >kaistapääsuodin >lääkärikirja >pilaantumisen polyfonia >pioneerit >sairauden synty

AJONEUVOTURVALLISUUS Vanhat amerikanraudat tehtiin kestämään. Kolarissa auto selvisi naarmuitta, mutta matkustajatila tyhjennettiin imupaperilla. Nykyaikainen auto suunnitellaan kertakäyttöiseksi: kolarissa auto hajoaa täysin, mutta matkustajat selviävät kokemusta rikkaampana. Kuva: Tuhoutunut Ferrari Enzo. JN >jarru >katseluauto >kilpa-auton lähtökohta >konepelti Yhdysvalloissa

AKATEEMINEN RATSASTUS, kuvagalleria.

Öljymaalaus: Espanjalainen ratsastuskoulu, De La Guérnière (1688–1751) hevosensa vieressä. Sekä hevosen että ratsastajan on oltava tasapainoisia ennen selkään astumista.

Mustavalkovalokuva: Kenraali Decarpentry (1878–1956) hevosensa selässä. Kysymys on keinoista millä palauttaa hevosen luonnollinen tasapaino sen jälkeen kun sen selkään on astuttu. Millä tavalla löytää kahden kehon välinen kohdistus, samat sydämenlyönnit ja ruoansulatus.

Värivalokuva: mestari Portugalista, Nuno Oliveira (n. 1928–1988) näytöksessään. Viisisataa peräkkäistä laukanvaihtoa. Kaksisataa peräkkäistä aistiviettelystä, joista ainoakaan ei näy kummankaan kasvoilla. JV >omakuva

AKVAARIO Kahvilan lasin takana saa olla kärsivällinen: liikkumattomuudesta on tehty muotia. Määrätuntina sataa ravintoa taivaalta, hitaasti, tuhkankaltaista. JV >kömpelö >sisiliskon kuolema >skorpioni lemmikkinä

ALCATRAS on pieni lintu, jota etsisi turhaan sieltä missä sitä Wiquefortin mukaan tavataan: kuudennentoista leveysasteen tienoilta Intian valtamereltä ja Arabian rannikoilta. Linnun tunnistamiseksi tarvittaisiin muukin kuvaus, ja tämän perusteella ehkä huomattaisiin, että laji tunnetaan jo jollakin toisella nimellä. Pyydämme matkailijoita tekemään tarkempia ha-

vaintoja, mikäli mielivät osallistua luonnonhistorian tietojen kartuttamiseen. Jos he kertovat vain nimiä, emme juuri pääse eteenpäin. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >eläimet jotka sijoitetaan kauas >lintujen väärentäminen >tuntematon

ALFABEETTINEN ELÄMÄ Alfabeettisyys on yhtä lailla keinotekoinen tapa rakentaa elämää kuin koulutusputki, säätyavioliitto tai painotetut nopat. Mutta liikkumattoman se voi saada liikkeeseen, makuuhaavaiselle tuoda helpotusta kipuihin. Herättyä syödään Aamiainen. JV >elämänreitit >etsivä >painotettu noppa

ALKEMISTIEN TUNNELIT, imaginaarisia käytäviä, joita varhaiskemistit kehittivät Rudolf II:n hovista ympäri Itävalta-Unkarin keisarikuntaa. Käytävien oli tarkoitus salata kulkeminen. Paikoin he kaivoivat koko maankuoren ontoksi, tarkoituksena perustaa maanalainen paratiisi. Maan sula ydin oli heille aurinko. Jotkut heistä olivat niin pitkään maan alla, että menivät naimisiinkin kaivoksessa ja saivat siellä lapsia. Kun lapset vihdoin pääsivät päivänvaloon ja näkivät valjastettuja hevosia ja karjanajoa, he pakenivat huutaen: ”Aler Tumacin kosto seikkailijoille!” Alkemisti Maier kirjoitti kaivoksessa teoksensa *Atalanta Fugiens*. JN >kaivoskohtalo >kulta >lepakoituminen >moottoritiekokemus >pimeäsienestys >Rosenkreutz-veljien lukumäärä Euroopassa vuonna 1600 >tie >yleiskulta

ALKUPINKKI Merivirtauksissa luukala sei vajoaa ja kohoaa. Uimarakolla se säätelee ominaispainoaan. Se tuntee veden virtaukset, liikkeen ja vastuksen. Nyt se lepuuttaa eviään noustakseen uudelleen planktonien pyreeseen, makean ja suolaisen veden rajalla. Luonto ei milloinkaan toista itseään täysin samanlaisena. Silti seitä ei erota lajitovereistaan kuin tarkka vaaka. Se on veretön ja vaihtolämpöinen, ei kylmä eikä kuuma. Tämä vesieläin on muovattu kaikkein järjettömimmästä aineksesta. Sitä ei ole pidetty arvollisena edes hengittämään puhdasta ilmaa vaan on sysätty mereen ja pakotettu hengittämään syvyyksien sameaa vettä. Sitä vastaan tulee kaikkien simpukoiden ja merimakkaroiden sukukunta, ne ovat luonnon kokeiluja, miehen ja naisen palasia, matkalla toiseen suuntaan. Mutta sei on oikeudenmukaisena rangaistuksena äärimmäisestä tietämättömyydestä määrätty tänne, olemisen äärimmäiselle rajalle, Okeanoksen rannan tuntumaan. JN >biologinen epäpommi

ALLERGIA, eräs aita kahden asian välillä, esimerkiksi ihmisen ja kevään. JV >ihmisen fyysinen toiminta-alue >seka-aita >vesiallergia

ALLEVIIVAAMINEN on kaivertamista kirjoittamalla, sanoo Bachelard. Hermostunut opiskelija alleviivaa koko tenttikirjan. Runoilija alleviivaa lauseet, jotka aikoo varastaa. Ovelampi alleviivaa turhanpäiväisen. Hyvästä kirjasta ei tarvitse alleviivata mitään. JN JV >avainten kopioiminen >hyvän kirjan tunnistaa

ALLIGAATTORI, vatsalaukun ympärille luotu alati identtisenä uusiutuva hampaisto ja lihaksisto. Ajopuusta, joksi se naamioituu, se erottuu ainoastaan refleksiensä nopeudessa. Se tekee uuvuttavia kierroksia päästäkseen saaliinsa taakse. Toisaalta syö kaikkea mitä voi niellä, ja sen mitä ei voi, se mitätöi ensin hampaillaan. Uidessaan se lukitsee kitansa auki ja voimistuu muiden jätteistä. Murikoita nielemällä se pääsee syviin vesiin. Aristokraattinen elämänrytmi on tehnyt siitä mittaamattoman röyhkeän ja se lieneekin ainoa elävä, joka käy ihmisen päälle sumeilematta, ilman näkyvää syytä. JV >ihmiselle vaaralliset eläimet >krokotiili >kyhmyjoutsen

ALUSVAATTEIDEN INTERNETMYYNTI Internethuutokaupoissa myydään alusvaatteita sekä pestyinä että pesemättöminä. Jälkimmäiset ovat kalliimpia. Molemmissa tapauksissa on riskinä saada asiattomia viestejä ja puheluita. Oikeudesta asiattomiin viesteihin tulisi käydä oma huutokauppansa. JV >läähätyspuhelut

AMERIKAN MÖRKÖ Ne, jotka eivät usko mörköihin, pakenevat mantereilta, maanosista, vanhoista kodeistaan, kunnes kohtaavat oman epäuskonsa kokoisen mörön. Sukupolvien ajan ovat Amerikassa Colt ja kylmä järki katkaisseet siivet kummitusjutuilta. Paljon silti riittää kaduilla huutelijoita. He ovat omin silmin nähneet mörön. Kukapa heitä uskoisi: olemattoman näkeminen on useimmiten merkki mielenvikaisuudesta. ”Amerikka ei ole nuori maa”, sanoo William Burroughs, ”se oli vanha ja saastainen ja pahantahtoinen jo ennen siirtolaisia, ennen intiaaneja. Paha vaanii ja odottaa.” Yleisen mielikuvan mukaan Amerikka on valoisten ja järkevien ihmisten maa. Kun mörköön ei uskota eikä siitä puhuta, se kasvaa. Ajan mittaan se kasvaa niin suureksi, ettei kukaan lopulta usko silmiään, jos sen näkee. Helpompi on uskoa oma mielenvikaisuutensa. JN >Bush >Jennan Amerikka >olemattoman näkeminen >säikähtäminen

AMERIKKALAINEN, kolmenlaisia ihmisiä asuu Amerikassa. Niitä, jotka ovat olleet siellä aina ja joita kutsutaan intiaaneiksi. Niitä, jotka on kuljetettu sinne ja joita kutsutaan mustiksi. Niitä, jotka ovat tulleet sinne omasta vapaasta tahdostaan ja joita kutsutaan amerikkalaisiksi.

Tässä seisoo amerikkalainen. Yhtä vapaa kuin hän oli tullessaan mantereelle, hän on myös lähtiessään sieltä. Kun hän ilmestyy uudelle paikkakunnalle, hänet voi tunnistaa lierihatusta, liiveistä ja cowboy-saappaista. Hänellä on kokoa ja asiaa. Hänen liivintaskussaan on kello ja tuuli pyörittää dollareita hänen ympärillään. Hän on tervejärkinen ja kovanyrkkinen. Ystäville hän on ystävä.

Tänään hän on pukeutunut astronautin asuun. Kuu odottaa häntä. Vasen koura puristaa lapsen päätä ja oikea äidin takapuolta. Kamera räpsähtää. JV >Ayler >Bush >Colt >intiaanien hevoset >tuntematon amerikkalainen sotilas

AMMATINVALINTA Sieluun asettuva henkiolento määrää ammatin ja siinä menestymisen, yhdistää sielun ja ruumiin taipumukset. Kärttyisät suosijat sillä, joka valitsee ammattinsa taipumuksiaan vastaan. Nälkä sillä, jolle osoitetaan ammatiksi tyrannien härnääminen. Abrahamille Herra osoitti oikeudenmukaisuuden ja laupeuden. Iisakille pelon, Jaakobille voiman, Moosekselle sävyisyyden ja ihmeet, Joosualle sodan, Juudakselle häpeän, Daavidille uskonnollisuuden ja voitot, Salomolle tiedon ja maineen, Pietarille uskollisuuden, Mick Jaggerille

uskottomuuden, Johannekselle armeliaisuuden, Tuomaalle varovaisuuden, Maria Magdaleenalle mietiskelyn ja Martalle touhukkuuden. JN >*aurinko* >kaikupohjapuun viljely >kyllästyneisyys >neuvot >taipumus ja mieltymys

ANA-DIGIKELLO esittää analogisen ja digitaalisen vastakkainasettelun leikkisässä ja huokeassa muodossa. JV >digitaalinen mies

ANALFABEETTI, henkilö joka ei osaa lukea eikä kirjoittaa; joskus henkilö joka osaa lukea, mutta ei kirjoittaa; Sveitsissä henkilö joka osaa lukea, mutta ei ymmärrä sisältöä; puhdasoppinen juutalainen joka osaa lukea ja kirjoittaa vain hepreelaisia kirjaimia. JV >aakkoset

ANALOGINEN NAINEN Kokemattomat naiset pitävät pornon digitaalisia viettelyksiä kilpailijoinaan. Analoginen nainen on yhä mielekäs kilpailuvaltti, toisin kuin esimerkiksi LP-soitin, joka on enää asiaan vihkiytyneiden käytössä. JV >digitaalinen mies >pornon valtameri

ANSOJA ovat taloloukut, simpukankuoriansat, hammasklitoriset, hengiltä syleilevät, itseään syleilevät, vertaimevät, maksaanokkivat, myrkyin kuivattavat, monimutkaisin verkoin, velvollisuuksin, sitein, langoin ja siimoin kietovat, houkutuslintupyydykset, avuttomia, nälkäisiä ja janoisia medellä houkuttelevat tai parfyymein metsästävät. JN >epätoivonkerääjä >julkisivuansa >kettu >petollisuus >tarkka tuoksu

ANTENNI on laite, jolla voidaan lähettää ja vastaanottaa sähkömagneettista energiaa. Jokainen sähkölaite lähettää ja vastaanottaa energiaa jonkin verran. Antennille on tunnusomaista toiminnan tarkoituksenmukaisuus. JN >tuotemerkki

ANTIKVARIAATTI on katutason alapuolella: siellä myydään tuoreutensa menettänyttä. Kirjapinot kohoavat kattoon. Pornoa saa kyyristellä lattianrajassa. Kauppias on jo aikaa sitten lakannut lukemasta. Hänestä on tullut ronski ja suurpiirteinen lannanluoja. Kello kilahtelee tasavälein. Vain edestakaisella liikkeellä saa nappulaa. Se tiedetään niin Aleksis Kiven kadulla kuin täälläkin. JV >esteetti

ANTITYÖKALU, työkalu joka hidastaa tehtävän suorittamista, kun esimerkiksi tekijälleen rakkaan kohteen ei haluta heti valmistuvan. Miehen orgasmia viivyttävät seksivälineet ovat antityökaluja. Käytetään myös kohteissa joissa maksetaan urakkapalkan sijasta aikakorvausta. Rakennuksista ei näe päällepäin onko ne tehty antityökaluilla vai tavanomaisilla. Hidas valmistuminen sopeuttaa rakennuksen nopeammin ympäristöönsä kuin nopea. JV >julkisivuharha >ruuvitaltta >yön aikana syntyvät kartanot

APATIA, veltto huolettomuus. ”Justinianus sanoi heidän apaattista suhdettaan kutriguureihin epäoikeudenmukaiseksi.” Aristofanes kirjoittaa *Pilvissä*: ”puukanervalta tuoksuen ja apatialta”. Eli kaikelta hyvältä ja turvalliselta. Tai sitten: ettei touhota. Joidenkin mukaan apatia kasvoi kasvimuodossa Akatemiassa. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN > tarkka tuoksu

APATIAN KAUPUNKI Nopeasti vilkaisten kaupunki vaikuttaa nimensä veroiselta: synkkä metallurgien kaupunki, apatiittilouhos, laajan ekokatastrofin pesäke. Apatian kaupunki kohosi yhtenä kuusikymmenluvun tähtikirkkaana yönä. Puolet rakennuksista jäi kesken. Vaikuttavimpina pysyvän keskeneräisyyden monumentteina viisi ydinreaktoria, joiden rakennustyöt päättyivät eri vaiheisiin. Säteittäisesti asetettujen betonikennojen keskelle sammaloitui moderni uhrialttari.

Apatian kaupungin radioaktiivisen puiston kokonaissuunnitelmasta olisi Tinguelykin ylpeä. Laajan vesialtaan päällä risteilee vahvuudeltaan noin nelikymmensenttisiä putkia, jotka suihkuttavat vettä ilmaan kummallisten suutinkappaleiden kautta. Näky on vaikuttava varsinkin pakkassäällä. On mahdoton sanoa, mitä tämä järjestely keskellä autioitunutta tehdasaluetta palvelee. Ehkä se liittyy toimintakuntoisen kivihiilivoimalan vedenlauhdutukseen.

Illalla katselimme hotellin ikkunasta räntäsateeseen. Alla näkyi kaupungin pääväylä. Yksi ihminen kulki tien yli ja katosi ovesta. Toinen ihminen kulki tien yli ja katosi ovesta. Lähdimme selvittämään asiaa.

Kyseessä oli jonkinlainen baari tai nuorisoseuraintalo. Jätimme takit narikkaan ja kävimme peremmälle. Havaitsimme tanssilattialla neljäkymmentä nymfiä. Vain ekokatastrofialueen ytimessä voi olla tällaisia sääriä ja lihaisia hyviä perseitä! Baarin puolella oli pari kyllästyneen näköistä opiskelijapoikaa keskustelemassa kaljalasien äärellä. Ymmärsin nopeasti, mihin olimme tulleet. Tartuin ystävääni hartioista ja sanoin hiljaisella vakavalla äänellä: ”Astuimme juuri taivaanportista. Olemme autuaiden metsästysmailla.” Aikailematta rukoilimme tuntemattomia jumalia ja suuntasimme tanssilattialle. Perseet keikkuivat kuin tirisevät lihavartaat!

Kohta miehetkin saapuivat luoksemme iloisin mielin. Tarjoutui tilaisuus kielikylpyyn. Joimme vodkaa ja väänsimme kättä. Uudet ystävämme alkoivat esitellä meitä naisille. Eräällä blondilla oli Mona Lisan puolipyöreä ja pieni, hymyilevä suu. Eräällä oli palvelevat, innostuneet silmät. Joimme ahnaasti aisteihimme suloa. Ilta päättyi kuten päättyi. Mitäpä siitä sen enempää.

Seuraavat seitsemän päivää kylvimme nautinnon hiessä. Aivan. Miestä joka kokee olevansa Priapoksen sukua, ikuisen erektion lellipoika, kehottaisin koettelemaan onneaan Apatian kaupungissa. Vaikka kokisi olevansa Turun Indiana Jones, kehotan silti kokeilemaan. Kas vain millaisen vaikutuksen saa aikaan Eros kaupungissa, jossa sodat, alkoholi ja oikein painotettu noppa ovat tehneet naisesta runsaslukuisen ja miehestä harvinaisuuden. Ei turhaan sanota, että Eros on sodanjumalan poika. JN >kaksin metsästäminen >miehittäminen >niukkanaisisuus

APATIAN RUUSU Bysanttilainen ensyklopedia *Suda* antaa vihjeen Apatian kasvimuodosta ja siitä että se kasvaisi Akatemian puutarhassa. Sanotaan, että väriensä kylläisyydessä, pintansa kiillossa ja karvattomuudessa, vartensa ryhdikkyydessä ja tasapainoisuudessa on Apatia toista maata kuin sen vieressä kasvavat koristekasvit. Toden totta ilmaisee Apatia tyytymättömällä nimellään suuria floorantakaisia ihanteita ja sen väite kukkaloiston turhuudesta on vastaansanomatonta lajia: onhan se kaunein kukka Akatemian puutarhassa. Teinityttö tietää miten ahkeruus ja tunnollisuus maallisessa rapauttaa kauneutta. Miten kansanterveystieteen voitto on elämän tappio. Miten toimeliaisuus on epäviehkeän tapa kaunistautua. JV >kukkakohtalo >tarkka tuoksu

APOSTOLI uuden tietoisuuden airut, siis pelikuvioiden sekoittaja, varjo kadulla, odottamaton epämieluisa kuokkavieras ja silminnäkijä hyvään suuntaan kehittyvissä makeissa juhlissa. JN >elämä apostolina >laimensit viinin >tietoisuus >varjot

APOSTOLIEN KUOLINSYYT
Bartolomeus nyljettiin Armeniassa.
Jaakob nuorempi ristiinnaulittiin Egyptissä.
Andreas ristiinnaulittiin X:n muotoiseen ristiin Kreikassa.
Juudas Iskariot hirttäytyi.
Pietari naulittiin ristille pää alaspäin.
Johannes kuoli joko marttyyrina tai luonnollisen kuoleman satavuotiaana Vähässä-Aasiassa.
Tuomas kärsi määrittelemättömän marttyyrikuoleman.
Jaakob vanhempi joutui Herodes Agrippan mestauttamaksi.
Matteus poltettiin elävältä,
suljettiin arkkuun ja heitettiin mereen.
Filippus ensin ristiinnaulittiin, sitten kivitettiin hengiltä.
Taddeus hakattiin nuijalla kuoliaaksi.
Simon Kananeus sahattiin keskeltä kahtia Parthiassa.
JV >dekkarityön vaikeus >ensyklopediatyö

APTEEKKI, miten ihanan kipeäksi siellä tuleekaan. Siteet, salvat ja sumutteet kertovat sairaudesta ja välittämisestä. Voi kävellä hyllyltä hyllylle ja muistaa ihottuman, yskän, hengenahdistuksen, kaikki unohtuneet ja paljon selittävät oireet. Apteekkari ohjeistaa: ”mitä ikinä vaivoja keksittekään, me sekoitamme siihen lääkkeen.” JV >luulotautien sairaala >pulla >sairauksien keräily >valelääkäri

ASETELMA Taustasta voi luoda pääaiheen poistamalla kuvasta ihmisen. Eloton luonto ei silti herää eloon: se hakeutuu arkiseen, jäykkään ja asetelmalliseen. Asetelma kuvaa jokapäiväisyyttä: aamiaispöytää, hedelmiä, kuolleita kaloja, keittiötarpeita, sekä sen häviämistä: pääkalloja, tiimalaseja, sammuneita kynttilöitä. Esineiden elämää, muotoon sidottua, taipumatonta, ihmisten ja pyhien hylkäämää. JV >joustavan kepeyden vastakohta >kartan valmistaminen >Senaatintori >Strindbergin terassin tytöt

ASETELMASSA jota kaavailen hän voi tehdä teille myös vastapalvelusta. Panen kyrpäni hänen perseeseensä, hän nojautuu syliinne, te runkkaatte häntä parhaanne mukaan, suutelette toinen toistanne. Viihdyttyäni tytön perseessä muutamme asentoa. Nain teitä peräaukkoon, tyttö asettuu niin että teidän päänne on hänen jalkojensa välissä, hän tarjoaa minulle klitoriksensa imettäväksi, teille perseen. Panemme hänet herauttamaan nesteensä toistamiseen. Seuraavaksi siirryn hänen anukseensa, te tarjoatte minulle perseenne imettäväksi, muuten toimimme samoin. Otatte hänen päänsä haarojenne väliin, käteni hyväilee hänen pikku ruumistaan ja etsiytyy saastuttamaan hänen klitoristaan jotta hän taintuisi mahdollisimman pian. Te laukeatte, minä laukean, hän laukeaa (asetelma hajoaa). (Markiisi de Sade: *Filosofia budoaarissa*) Sov. JN >häpy >rypeminen

ASTRONAUTTI, uudessa maailmassa hän nauttii korkeimpien kirkonmiesten kunniaa. Hän on tuonut näytteitä maailman tuolta puolen, ne asetetaan ihailtaviksi Marian kyynelten viereen. Hänen ei ole lupa paljastaa mitä kaikkea näki matkalla avaruusaluksen ikkunasta. Hän saa esitellä puusta veistettyä kuun kiveä. Sitä ei ole tehty yhden rikkaan keräilijän huijaamiseksi, vaan museoon, jossa se ravitsee kokonaisia kansakuntia ja sukupolvia. JN JV >avaruusmatkailu >heikkoudet >panettelu

ASUNNONETSIJÄn on kuviteltava päivittäin uudenlainen tulevaisuus. Tutkittava ilmoitukset, pohjaratkaisut ja maisemat. Millainen olisi ikuisuus missäkin asunnossa. Miltä mikäkin näyttäisi taiteilijamuseona. Kuuluuko koira kauppaan, viekö hengen. Onko nurmikonleikkaajasta vaimoksi. Jaksaako kaikkea tuttuutta. JN JV >etsiminen >jumalan etsiminen >ryhditön istuminen

ASUNNOTTOMIEN HAKKAAMINEN Kun näkee hylätyn auton ikkunat huurussa, tietää mitä siellä on sisällä. Hanskat kan-

nattaa vetää käteen jo kotona. Napakka koputus kuin kuiskaus. Isokin asunnoton saattaa olla niin heikossa kunnossa että sen hakkaa helposti. Tyttöystävältä sukkahousu ja siihen kasipallo sisään. Rappuun pääsee kun painelee kuluneimpia painikkeita. Hammasta saa vetää kuin ankkurin köyttä, koko voimallaan. Tuuletusritilän päällä on lämmintä nukkua. Pakkasyönä voi touhuta niin kauan, ettei siinä paljoa ritilän päälle jää. Tähti vain syttyy taivaalle. Joskus voi kerätä niitä pakettiautolla roskalaatikoista ja viedä mökkeilemään. Kaverit odottavat pulloineen ja polttimineen. Kamera kuvaa niin kuin asiat ovat. Valokuvakansion nimi kannattaa valita tarkkaan. Näyttö valaisee kasvot kuin taskulamppu. Ja vaikka iltojen pidetessä kaikki on pian yhtä yötä ja uni koko päivän kestoinen, käy aina jokin virtaus, joka liikauttaa säkkiä joen pohjassa. Metri kerrallaan se lähtee täältä. JV >Juudas Iskariot >kielletyt nisäkkäänTappomenetelmät >vähäosainen

ATOMEILLA KIRJOITTAMINEN >miniatyristit

AUDIOFIILI *Audiofiilit, nuo tylyt tarkkailijatyypit, heillä on uusimmat aseet.* Audiofiilille suurinta kidutusta on olemattomien äänten kuuleminen eli ääniharhat. Audiofiili tahtoo, että asiat toistuvat oikein, juuri niin kuin on tarkoitettu. Hän on viimeinen tuomari toden ja värittyneen rajalla. JN >autoharha >fonografi >hulluus >olemattoman näkeminen >Otala

AURINGONPALVONTA, kansanhurskauden muoto, jossa uhri ja palvoja ovat sama asia. JV >solarium >uhri

AUTISMI Yöllä ihmisen nukkuessa hänen ruumiinsa on staattinen, vain elämää ylläpitävät ehdottomat refleksit jatkavat toimintaansa. Mutta samaan aikaan hänen mielikuvituksensa tekee värikkäitä matkoja, eikä häntä sido aika eikä paikka,

eikä minkäänlainen jaksollisuus. Päivällä taas, kun ruumis on liikkeessä, mieli pyrkii lepoon. Se asettuu levolle keinun kiikuntaan, kiinnittää itsensä tennispallon vuorottelevaan rytmiin, muodostaa riimejä ja loruja, palindromeja, anagrammeja. Se kiinnittyy monotoniaan missä sitä tapaa.

Monotoniasta palautumiseen käytetään kylmää vettä, valonheittimiä, sähköä ja eroottisia ärsykkeitä. JV >Cendrarsin matkat >jatkuvuus >tarkkaamaton >tennis >toisto >vammainen kesä

AUTO, vapaan tunneliikkeen metafora. Kulkee vaikka tunne olisi kuollut. JN >kaiuton huone >katseluauto >kuolema >liikkeen jatkuvuus >nukahtaminen >sielu

AUTOHARHA ei ota hellittääkseen kävelykeskustan kiireettömyydessä. JV >audiofiili >kuiskaamalla liipaistava >rautatieharha

AUTOPILOTTI Vieraassa maassa tai kaupungissa, ympärihumalassa, puhelin, lompakko ja passi kadonneina, autopilotti ohjaa takaisin majapaikkaan. Yhden parrakkaan, pitkähiuksisen ja ruskettuneen se ohjaa päin aallonmurtajaa, mutta toisen yöksi samanlaisen parrakkaan, pitkähiuksisen ja ruskettuneen vierelle. Mieltymyksestä, taipumuksesta tai sairaudesta ei ole kysymys. JN >Hjallis merillä >Narkissos >*suojelusenkeli* >taipumus ja mieltymys

AUTOPUUTARHA muistuttaa Intian liikenteestä omakotitalon takapihalla. Kukaan ei selviytynyt, mutta Sušrutan taidoilla kolmestakymmenestä romusta parsisi kasaan yhden ajokelpoisen. JV >Intian liikenne >Strindbergin terassin tytöt

AVAIMENPIILOTUS Fossiili on haudattu paikkaan, josta ihmiset eivät voi olla sitä löytämättä. Tehtävät ovat vuosi vuodelta haastavampia. Tarkoitus on oppia sietämään epävarmuutta. Ihmiset syventävät kaivauksia, fokusoivat katseensa taivaankanteen ja sielunsa syvyyksiin. Jokainen kivi, kanto ja hiekanjyvä käännetään. Mutta miten he selittävät fossiilin alle haudatun sileän monoliitin? JN >Hermes >lukko >mammuttivaroitus! >Pan-herkkyys >tuntematon

AVAINTEN KOPIOIMINEN, nukkuvalta vanginvartijalta lainataan avainta ja teetetään kopio jos toinenkin. Kun kaupungissa on enemmän avaimenomistajia kuin avaimettomia, on selli muuttunut julkiseksi tilaksi. Vanki lähetetään toistaiseksi ihmisten ilmoille jatkamaan rangaistustaan. Pidetään yhteisesti huolta ettei vanki saa avainta haltuunsa. JV >Boda-lukko >Dalin väärentäminen >löytöavainnippu >oleskelutilat >yleisavain

AVARUUSMATKAILU muistuttaa ajatuksen alivoimasta fyysiseen nähden: fyysisessä ei ehdi kovin kauaksi harhaan. JN >aivotyö >ajatus >astronautti >*avaruudessa kiertävät elukat* >raataminen >vertikaalinen siirtäminen

AYLER, Albert (1936–70), New Yorkin East Riverissä ajelehtii Albert Aylerin ruumis. Mustan spiritualiteetin kohtalona on tulla hukutetuksi jokeen nappi otsassa ja taskut tyhjinä, mutta sydän ja siemenpussit täynnä kultakaupungin toivoa. Myös Percy Bysshe Shelleyn ruumis ajelehtii. Nyt jo lähellä Viareggion rantaa. Kirkasta ja kevyttä on vesi jossa runoilija matkaa, tähdet näkyvät läpi.

Joitakin tunteja sitten Shelley piirteli merimerkkejä Arnon hiekkaan, odotti Arielin varustamista, Ayler taas kaatoi sylkeä torvestaan kahden improvisaation välissä. Kapakoitsija tuli lavalle ja pani poikki leveän vibraton.

Mustan ja valkoisen taiteilijan ruumiit matkaavat, musta mustassa, valkea valkeassa vedessä. Sitten lempeä aalto asettaa Shelleyn ruumiin Viareggion rantakivelle. Taskusta pilkottaa Sofokles ja John Keats. Aylerin nurinkääntyneet taskut ovat tyhjät. Mutta hänen matkansa jatkuu vielä. JV >asunnottomien hakkaaminen >ericdolphy-pahka

B

BAARITISKI Huonosti hienoksi naamioitu nainen, hienosti huonoksi naamioitu nainen, hienosti hienoksi naamioitu nainen, huonosti huonoksi naamioitu nainen. JV >kirpputori >omakuva

BALZACIN PONNISTUKSET, ponnistuksia, joita kirjailija Balzac suoritti (vuodesta 1830) aina kuolemaansa (vuoteen 1850) asti päästäkseen naimisiin kreivitär Eveline Hanskan kanssa. Balzac oli ranskalainen niin kuin kaikki ranskalaiset. JN >Hulmen ponnistukset >Pariisin keskipiste >ponnistelu >Turnerin ponnistukset

BARin herttuakunta. Ranskan seutu, sijaitsee Maasin molemmin puolin, Lothringenin ja Champagnen välissä. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >Helsingford >Sartren kasvonpuolikas >Seutula >symmetria

BERENIKEN LEIJONA Bereniken seuralaisiin kuului kesy leijona, joka ei sanottavasti eronnut muusta kauneudenhoitohenkilökunnasta. Se puhdisti kielellään kuningattaren kasvot, silotteli rypyt. Leijona myös aterioi pöydässä muiden mukana, rauhallisesti ja hyvässä järjestyksessä, ihmisten tapaan. (Aelianus) Suom. TN >henkilökunta >*kissan jumala* >koiran jumala

BERIOKORVA, kyky tajuta ensi kuulemalta tuleeko rakastamaan jotakin musiikkikappaletta. Ymmärrys musiikillisten ratkaisujen myöhemmästä emotionaalisesta vaikutuksesta. Edellisiin pohjautuva taito saada muut, esimerkiksi levy-yhtiön päättäjät, vakuuttuneiksi tulevista nautinnoista. JV >*arkeologin silmä* >Cagen korva >ennakkoluulo >etäinen tuttuus >hätiköity käsitys >maistaminen

BERLIININ KAMPELOITUMINEN Olipa kerran kaupunki, jossa tunteen ja järjen raja kulki kehon keskihalkaisijaa, aivokurkiaista. Lobotomian loikkarit paiskasivat muurilla kättä, nenän keskiharjanteella silmät vaihtoivat puolta ja jatkoivat omiin suuntiinsa. Picassolta opimme lopun: muuri murtui ja vasen silmä siirtyi oikeaan sivuprofiiliin. Tapahtui kampeloituminen. Terve järki kehittyy ruumiin rajoitteista. JN >antenni >*lobotomia* >symmetria

BIOLOGINEN EPÄPOMMI Yhä edelleen eläimet muuttuvat toisikseen sitä mukaa kuin järki tai järjen puute niissä lisääntyy tai vähenee. Vaan seissäpä ei tapahdu muutosta. Järki ei vähene eikä lisäänny. Sei on tavallaan oma valintansa. Tässä on se asento, jonka se muinoin valitsi ja jossa se uskoo kestävänsä ikuisuuden jäätävät virtaukset.

Olemattomia rakenteita on vaikea vahvistaa. Ehkä siksi merenelävät eivät juuri rakenna. Jos merenelävä ylipäätään rakentaa, on se itse oma yksiönsä, kuten simpukka. Meressä kaikki

pariutuminen on väljää kutemista, eikä läheisyydestä ole tietoakaan. Vaikkapa rapujen näkee harvoin hyväilevän toisiaan: ne vetäytyvät kivenkoloonsa ja repivät mätää lihaa.

Syödessään ne ovat sitäkin kiihkeämpiä ja hyväilevät ravintoa himokkaasti suullaan. Urheilukalastaja ei kuvittele, että turjanpallas tai molvakala älyttömyyttään kävisi kiinni kömpelöön metallipalaan. Merenelävä nimenomaan haluaa tulla vietellyksi. Kala käy kiinni vieheeseen, koska vaisto, vuosimiljoonien tajuntaan sedimentoima himo sumentaa olemattoman kollektiivisen hillinnän. Kaikki vaarat viehättävät, sillä valtamerten herruus on intohimoisten. JN >elontaajuus

BLAKEN PIMEÄKIRJOITUS William Blake purkaa viimeyön kelaa. Keloja on levällään ympäri huonetta. Blake kirjoittaa öisin. Toissayön kolme pitkää näkykelaa vierivät auki lattialle. Pimeäkirjoituslaite helpottaa profeetantyötä. Laitteella on pieni mutta vankkumaton käyttäjäkunta. Jeremia kehuu pimeäkirjoituslaitetta: luolassa on pimeää ja kynttilän valossa uhkaa lepakoituminen. Harri Veijonen kehuu: Lappeenrannassa on suurimman osan vuotta pimeää. Blake naurahtaa, mutta kasvot vääntyvät. Vatsaa nipistää. Hän on nauranut liikaa viimeyönä. Blake kelaa ajatuksensa takaisin tiukalle rullalle ja laittaa ne hyllyyn, tuhansien profetioiden kaaokseen. JN >näkyleipä >pimeäkirjoitusvälineet >pimeäsienestys

BODA-LUKKO, lukkojen sarjatuotanto on tehnyt murtomiehen työstä konttorityötä, yöt toistuvat samanlaisina, myös saalis on yhä yhdenmukaisempaa. JV >lukko >sarjatuote >valmistavarat

BODAUSPORKKANA, tulla puheenpartensa kaltaiseksi ruumiinmuotoaan keinotekoisesti muuttamalla. JV >Fabulinus >luulotautien sairaala >pukeutuminen >tahalliset muutokset ympäristössä >*tahdonalainen muodonmuutos* >tunnustuskirjallisuus

BORGESIN VARIAATIO, epävarmojen tietojen esittäminen eri henkilöiden suulla, varmuudella kadonneiden tai olemattomien teosten lainaaminen, ehdoton pyrkimys totuuteen. JN >Aelianuksen variaatio >peiliolennot >päivälehtityyli

BRANCUSIN ATELJEEN REKONSTRUKTIO tehtiin Pompidoukeskuksen viereiselle torille Pariisiin. Näin taiteilija määräsi testamentatessaan veistoksensa Ranskan valtiolle. Kysymys oli senhetkisen Ranskan siivottomimmasta läävästä ja sotkun mallintamisessa tarvittiin alan parhaita ammattilaisia. Jokainen roska oli aseteltava oikealle paikalleen. Hankkeen puoltajat sanoivat: jos et hyväksy Brancusin sotkuja, et hyväksy hänen veistoksiaankaan, puhtaammiksi hiottuja ja hohtelevampia kuin on kuunaan tehty. JV >Abu Simbelin pelastustyön vaihtoehdot >lottokone >Pollockin väärentäminen

BUMBASSI, saksalaisten ja itävaltalaisten kerjäläismusikanttien tai viritysneurootikkojen itse itselleen rakentama soittimen oloinen äänilähde, jossa yleensä kolmikielisen kepin päässä on kaikupohjana sian tai härän rakko. Ääni lähtee joko sauvalla hakaten tai soitinta maahan lyöden. JV >kalisuttaminen >kefalofonit >Zizka

♥ **BUNNY RANCHIN EHDOT** ♥ Annan ruumiini maksua vastaan käyttöösi, mutta tietyin ehdoin. En suutele suulle, ellet ole valmis suorittamaan romantiikan hintaa. Joillekin se tarkoittaa sivistyksen tai sosiaalisen aseman tuomaa karismaa, jonka hankkimisessa on kuluja; toisille se tarkoittaa ainoastaan kuntosalilipun hintaa. Eräille harvoille se tarkoittaa vain avoimuutta ja vilpittömyyttä, mutta niistäkin on usein maksettava. Ruumiini on ostettavissa myös yhdynnättömille lounaille, päivällisille, illallisille, ostoskierroksille, jokiristeilyille, neuvolakäynneille jne. Hinta määräytyy sen mukaan, miten

suurta vajausta läsnäoloni täyttää. Niille, jotka ovat onnellisesti naimisissa, tai joilla on lähes tyydyttävä sosiaalinen ja seksuaalinen elämä, hinta on vain nimellinen. Asiakkaan on ymmärrettävä, että pyyteen määrä on suoraan verrannollinen työn raskauteen. Rakastumiseni on ilmaista, mutta rakkaudelliset teot, kuten yhteydenotot ja kaipauksen ilmaukset veloitetaan erikseen. Jos asiakassuhde johtaa vihkimiseen ja häihin, osallistun kustannuksiin siinä missä puolisonikin. En kuitenkaan lupaa käyttää kaikkia romanttisia resurssejani avioliittoon, valtaosan kuitenkin. Rakastan orkideoita ja Mahlerin laulusarjoja, nauran mielelläni Buster Keatonille oman kullan kainalossa. Elävänä ruumiini on edullisempi kuin kuolleena. Kuolleen ruumiini tapaamiseen on jonkinlaista jonoa ja nopeimmat saavat tietenkin tuoreinta. Siitä, miten ruumistani käsitellään, on sovittava muiden asiakkaiden kanssa. JV >luksus tytön minimi vaatimukset >pandan vuokraaminen >rattopoika >siunaamaton parisuhde

BUÑUELIN KÄVELYKEPPI Buñuelin kävelykepin sisällä oli tikari. Erittäin terävä. Se leikkasi siistejä viiltoja, lihaksen kerralla poikki, eikä aukile vuotanut verta hyvään aikaan. Loukkaaja saattoi katsoa pitkään lihansa ytimeen ennen armahtavan veren tulvahdusta.

Riittävän terävän veitsen viilto ei satu paljoakaan. Jos päättää hetkeksi olla kammoamatta vierasesinettä ruumiinsa yhtenäisyydessä, ymmärtää että tikarin tavoite on vain erotella, tuoda näkyviksi eroja ja opastaa niiden kunnioittamisessa ja johdattaa niiden kauneuteen. JV >erottaminen >ihmisen anatomiat >raja >rajaharakka >vapahtava salama

BUSH, George Walker (1946–) Kun suuri kuningas Bush eli elämäänsä täällä maan päällä, hän oli mahtava mies, jonka vertaista ei ollut ennen nähty. Niin hän ainakin itse uskoi. Ja ehkä hän oli oikeassa. Hän oli ihmisen kuva, hänen, joka

täyttää maan mutta jonka suku pyyhitään kerran maan päältä pois eikä tule kaikesta päättäen jättämään jälkeensä mitään muistoa.

Vaikka hän vaikutti Washingtonissa, oli erämaa hänen varsinainen kotimaansa, sillä se oli hänen isiensä maa, se jossa he olivat saaneet sielunsa. Vaikka hän ei itse siitä tiennyt, hänellä oli erämaa sisällään, ja hän tunsi suurta autiutta, joka siitä seuraa. Mutta kansansa tavoin hän iloitsi elämästä, iloa olivat väkivalta ja veri, taistelu, korskuvat hevoset, joiden kaviot tallaavat verissään makaavia vihollisia, tappaminen ja siitä johtuva halu itse elää, pakenijat ja haavoittuneet, naisenryöstö ja raiskaus ja se kaikki, mitä sota tuo tullessaan kun se on onnekas ja hyvin suoritettu, menestys, kulta ja valta, sanalla sanoen elämä kaikkinensa.

Mutta kuinka oli mahdollista, että samainen mies alkoi myöhemmin ajatella temppelin rakentamista sille jumalalle, johon hän ei itse uskonut? Ihanan temppelin, jonka kaltaista ei olisi toista? (Pär Lagerkvist: *Mariamne*, suom. Kristiina Kivivuori) Sov. JV >Amerikan mörkö >kivestä rakentaminen

C

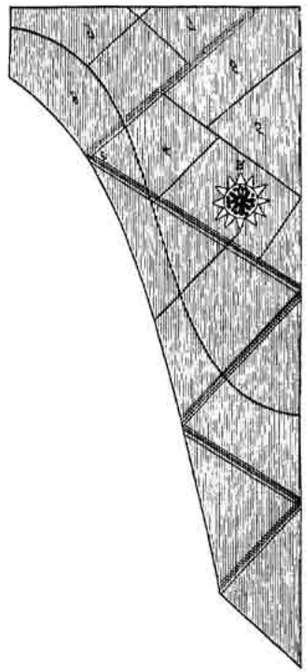

CAGEN KORVA Kantaesityksen todistajanlausunnot kuvaavat vivahteikasta äänimaailmaa. Kappaleen ensimmäisen osan aikana Maverick Concert Hallin ikkunoiden ulkopuolella tuuli humisee puissa. Pianisti nostaa ja laskee kannen toisen osan merkiksi. Sade ropisee salin kattoon. Kuuluu rykäisy ja yskäisy. Seuraa hiljainen jakso, verenkierron kohinan kuulee selvästi. Pianisti kääntää lehteä, kuuluu vaimea kahahdus. Kansi nostetaan ja lasketaan kolmannen osan merkiksi. Tukahdutettu aivastus ja muutamia äänekkäitä huokauksia. Osa yleisöstä poistuu salista kopisevin askelin. Jäljelle jäävien joukossa alkaa hermostunut kuiskailu ja mutina, lopuksi sekasortoinen hälinä. (Ari Hirvonen: *John Cage 4'33" – äänekästä hiljaisuutta.* Nuori Voima 1/2004) Sov. JN >beriokorva >*Buddhan korvalehdet* >freejazzkonsertissa nukkuminen >kuiskaamalla liipaistava >pianolle säveltäminen >*van Goghin korva*

CAMERONIN TYÖPÖYTÄ täyttyy pienoismalleista, pattereilla toimivista härveleistä, jousista, vietereistä. Auton ilmalennon pilvenpiirtäjästä toiseen on näytettävä siltä, että katsoja tajuaa sen olevan fyysisessä maailmassa mahdollista – miltei mahdotonta, mutta silti mahdollista. Katsojan nautinto syntyy yksi miljoonasta -todennäköisyyksien seuratessa toinen toistaan kahden tunnin ajan. Hänen mielenkiintonsa lakkaa silloin kun aletaan näyttää mahdottomuuksia: voimanlähteettä eteneviä objekteja, itsesytytyksiä ja sen sellaista. Kuva: James Cameron esittää apulaisilleen realismin vaatimuksen. JV >lapsenviskominen >patsaan kutittaminen >stunt-työ

CANTONAN JOUKKUEET Eric Cantona aloitti uransa AJ Auxerressä, siirtyi myöhemmin 3,3 miljoonalla dollarilla Olympique Marseilleen. Menestyi Ranskan maajoukkueessa. Sai vuoden pelikiellon haukuttuaan Ranskan luotsin Henri Michelin. Päätti lähteä Ranskasta ja päätyi Englantiin. Viipyi Sheffield Wednesdayn harjoitusleirillä viisi päivää. Jatkoi Leedsiin. Leeds voitti ensimmäisen mestaruutensa 18 vuoteen. Siirtyi Manchesteriin. Manchester United voitti ensimmäisen mestaruutensa 26 vuoteen. Viidessä vuodessa ManU voitti Cantonan avulla neljä mestaruutta ja kaksi FA Cupin mestaruutta.

Pikku Harry Hughes koulutovereineen vaan
meni palloa pelaamaan.
Ja ensimmäinen pallo jonka Harry Hughes heitti
sattui juutalaisen puutarhaan pomppaamaan.
Ja kohta toinen pallo jonka Harry Hughes heitti
osui juutalaisen ikkunaan.

Ulos tuli se juutalaisen tyttö
vihreässä kokonaan.
”Tule tänne, tule tänne, pieni ystävä kallis,
tule palloa pelaamaan.”

”En tule, en tule enkä tulla tahdo
jos toverini jättää saan.
Opettajani jos kuulisi tästä
se rupeaisi pelaamaan.”

Tyttö tarttui hänen käteensä silloin
niin liljanvalkeaan
ja vei hänet huoneeseen josta
kukaan kuullut ei huutoaan.

Otti taskustaan veitsen tyttö
ja leikkasi pojalta pään,
niin että siitä ei ollut
palloa heittämään.

(Runo James Joycen romaanista *Odysseus*, suom. Pentti Saarikoski) JV >paitsiovihellyksen jälkeen tehdyt maalit >tehojoukkue

CENDRARSIN MATKAT, vaellettuaan kaikki maailman ja fantasian rautatiet, ehtimättä mukaan matkalle kuuhun, johon oli varannut ensimmäisen paikan, Cendrars tyytyi myös fyysisesti, ei vain mielikuvituksessaan, matkustamaan kaikki maailman ja fantasian rautatiet. JN >autismi >eroottiset kuvat >itsepetos >junan vessa >lihan opettaminen >muistojen syntypaikat >olemattoman näkeminen >poeettinen uneksunta >suursaksalainen henki

CHILINKEKSIJÄ Ensimmäinen ihminen joka maistoi chiliä sylki, mutta chilinkeksijä nielaisi. Chilissä hän tajusi heti elinkeinonsa. Hän haastoi vaikuttavat miehet kilpailemaan kestävyydessä. Itse hän ahmi salassa. JV >keksijän tarpeet >onnen salaaminen >varas

COLT, Samuel (1814–1862) Sido kaikki räjähdyksiin ja ruudin hajuun, kun kerrot tästä kovasta jenkistä. Lapsuus parilla napakalla lauseella: vedenalainen räjäytys nosti tukkilautan korkeuksiin. Kouluajat: räjähdehullu poika pamautti oppilaitoksensa ilmaan. Kerro lähdöstä merille. Aallon liplatukset ja auringonlaskut eivät olleet hänen silmiään varten: paremmin sokaisee trotyyli. Kerro ankkurimekanismista joka näyttäytyi revolverin rullana, älä tuhlaa aikaa jaarituksiin: käyttökelpoinen revolveri vuonna 1835. 1847 Texas Rangersin tilaus: tuhat Colt-pistoolia. JV >Amerikan mörkö >amerikkalainen >epäpommi

CUBA 1. Roomalainen jumaluus, jonka nimi tulee verbistä *cubare* ’maata’ ja johon vedottiin lasten nukuttamiseksi. Monijumalaisessa järjestelmässä on vaikeaa olla kovin uskonnollinen, sillä valituksen aiheita ilmenee niin usein. Vatsakivut, jotka saivat pienokaisen huutamaan läpi yön, kaiketi kirvoittivat imettäjästä pitkiä kirouksia jumalatar Cuban suuntaan. 2. Suuri Pohjois-Amerikan saari Meksikonlahden suulla. Pääkaupunki on Havanna. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >erehtyä jumaluudesta

D

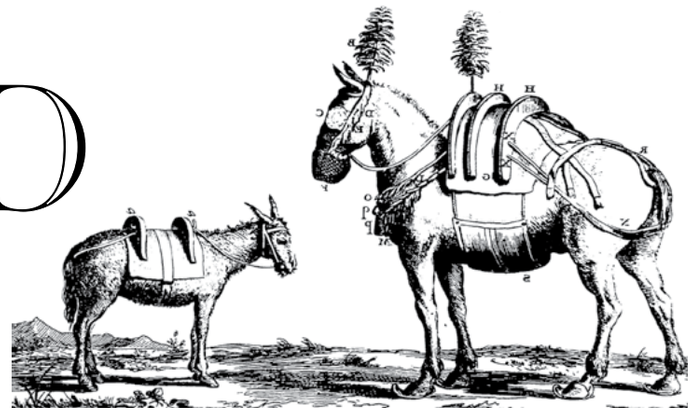

DAAVID JA GOLJAT Minä olen Daavid. Minua leimaa riittämätön koko, riittämätön pituus ja paino, olemustani ja kasvojani riittämätön vakuuttavuus, päälakeani riittämätön hiustenkasvu, ruumistani riittämätön voima ja notkeus, esi-isieni kehitystä riittämätön hengen ja ruumiin ravinto, kykyjäni leimaa kaikkinainen riittämättömyys: kohteitani sulottomuus, nautintojani intohimottomuus, suhteitani karkeus, valmisteluani kiire, luonnettani kärsimättömyys, käytöstäni epäsujuvuus, virheitäni ymmärtämättömyys ja toimintaani täydellinen kiittämättömyys.

Minä olen Goljat. Minua leimaa ylenmääräinen koko, ylenmääräinen pituus ja paino, olemustani ja kasvojani ylenmääräinen vakuuttavuus, päälakeani ylenmääräinen hiustenkasvu, ruumistani ylenmääräinen voima ja notkeus, esi-isieni kehitystä ylenmääräinen hengen ja ruumiin ravinto, kykyjäni leimaa kaikkinainen ylenpalttisuus: kohteitani sulous, nautintojani kiima, suhteitani hienotunteisuus, valmisteluani kiireettömyys, luonnettani kärsivällisyys, käytöstäni sujuvuus, virheitäni ymmärrys ja toimintaani ylenpalttinen kiitos. JN >kohtuuttomuus >kääpiön käyttö >näyttelijän arvuuttelu >vähäosainen >ylellisyystoimittaja >ylivoima

DALIN VÄÄRENTÄMINEN Hyvässä Dali-väärennöksessä on aitoa signeeraus tai (keramiikassa) leima. Kun Dali hävisi korttiringissä, hän kuittasi häviönsä signeeraamalla tyhjiä tauluja, joiden arvo riippui väärentäjän kyvyistä. Kaikissa niissä oli Karibian huvipurren siemen. Niistä, jotka eivät osanneet väärentää, tuli amerikkalaisia fotorealisteja. JN >*fotorealismi* >lintujen väärentäminen >Pollockin väärentäminen >sarven siemen

DALTON, John (1766–1844) Dalton pukee päälleen polvihousut, harmaat sukat, solkikengät ja valkoisen kaulaliinan. Eteisestä hän ottaa mukaansa kävelykepin, jossa on kultainen pää. Kello on puoli kahdeksan. Joka päivä, lukuun ottamatta torstaita ja sunnuntaita, hän työskentelee laboratoriossaan aamukahdeksasta iltayhdeksään. Hänen keskittymiskykynsä ei saa nestettä kiehumaan tai putkea särkymään, mutta on riittävä hankkeen vaatimuksiin.

Dalton on ulkona. Hänelle taivas on vaaleanpunainen, ruusu ja ruusun lehdet samanväriset. Hän suunnittelee kuvausta erikoislaatuisesta näkökyvystään, jonka uskoo olevan periytyvää.

Dalton tekee laboratoriossaan havaintoja, joista kirjoittaa Manchesterin kirjalliselle ja filosofiselle yhdistykselle. Työpäivän päätteeksi hän ruokailee ja keskustelee piippua poltellen vuokraisäntänsä kanssa. Dalton on sulkeutunut ja varauksellinen mies. Päivän päätteeksi hän kirjoittaa meteorologista päiväkirjaa. Kaksisataa tuhatta tarkkaa säähavaintoa. Ei ainuttakaan havaintoa naissukupuolesta.

Torstaisin Dalton käy keilaamassa. Säännöllisestä pelaamisesta huolimatta hänen tuloksensa pysyvät keskinkertaisina.

Samansuuntaista puhutaan hänen tieteellisestä työstään. Sanotaan, että hän saavutti sen minkä saavutti vain ankarilla rutiineillaan ja sinnikkyydellä. Hän julkaisi 140 tutkimusta, joista muistetaan vain muutama.

Syntymäpäivänään vuonna 1803 Dalton kirjoittaa merkintöjä muistikirjaansa.

”Aine koostuu jakamattomista atomeista.”

”Tietyn alkuaineen kaikki atomit ovat samanlaisia niin painonsa kuin muidenkin ominaisuuksiensa suhteen.”

”Eri alkuaineilla on erilaiset ja eripainoiset atomit.”

”Atomit ovat häviämättömiä.”

Sunnuntaisin Dalton suorittaa vaihtelevia askareita. Tänään hän sekoittaa kävelykepillään lätäkköä. Pikkupoika kerää suokaasun purkkeihin. JV >dementia >ihmisen fyysinen toiminta-alue >Planck >sääpäiväkirja >sääripäiväkirja

DEKKARIN SILMÄ Jostakin on rahan tultava. Minä otan rahani ihmisten tarkkailusta. Vuokraan silmää näkemättömien käyttöön. Maailma on jotenkin vinksallaan. Sitä ei tajua sisältä päin. Pitää palkata silmä, joka katsoo miten asiat ovat. Yhä useammat palkkaavat minut seuraamaan itseään, etteivät syyllistyisi rikoksiin tai ettei syyllisyys tulisi muiden tietoon. Silmä katoaa kun juttu on loppu, rahat maksettu. Tilipäivänä vuokraan perseen, silmän sokeuden tarpeisiin. JV >etsivä >lihan vuokraaminen >maailmanselittäjän silmät >pandan vuokraaminen >*silmän vuokraaminen*

DEKKARITYÖN VAIKEUS Joissakin tapauksissa etsivä päätyy tulokseen, ettei tapaukseen liity rikosta. ”On tuskin mitään asiaa, mikä ei olisi koitunut jonkun surmaksi. Hiuskarva ja höyhenkin ovat tappaneet jonkun, samoin on tehnyt paraskin vastamyrkky. Oivallisinkin vahvistava lääke on vaikuttanut tappavan myrkyn tavoin. Ihmisiä on kuollut ilosta, niin että heidän ystävänsä, jotka ovat nähneet heidän kuolleen nauraen, eivät ole kunnolla voineet itkeä heitä.” (Lainaus John Donne: *Rukouksia sairasvuoteelta*, suom. Paavo Rissanen) JN JV >etsiminen >Nooan kuolema >Palladion

DE LA RENTAN HAJUSTEETON DEODORANTTI Jokainen on kuullut ylellisistä, hajusteettomista deodoranteista. Mies haisee kilometrien päähän, mutta puolustautuu ylpeästi: se mikä tässä *ei haise*, on Oscar de la Rentaa. JV >Haadeksen kypärä >havaitsematon

DELFIININ PYSÄHTYMÄTTÖMYYS Luonto on tehnyt delfiinistä alati liikkuvan, sanotaan, ja liikkeen loppu on sille myös elämän loppu. Kun delfiini on unen tarpeessa, se nousee aivan pinnan tuntumaan ja sitten nukahtaa. (Sekään ei ole uneton ja osaton tästä jumalasta.) Nukkuessaan se vajoaa aina syvemmälle ja syvemmälle, kunnes lopulta osuu pohjaan. Tähän se herää ja lähtee uimaan kohti pintaa. Ja taas, kun uni vie voiton, delfiini vajoaa alas ja pohjalla herättyään ui jälleen pintaan. Tätä vuorottelua se jatkaa eikä koskaan pysähdy täysin. (Aelianus) Suom. TN >ilman olento >kerällä nukkuminen >leijona ja delfiini >liikkeen jatkuvuus >pyörrehavainto >tennis

DELFOIN ORAAKKELILTA kaksi ohjetta: Tunne itsesi ja Lyö uudet kolikot. Eli halveksi enemmistön mielipidettä ja lyö totuuden sijasta rahaa. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >ennustaminen >viekkauden välineitä

DEMENTIAa on kahta lajia: hengen täyteyden ja hengen tyhjyyden aiheuttamaa. Toinen malja on ylitsevuotavainen, toinen pelkästään vuotavainen. JN >Dalton >hajamielisyys >ilomuisti

DEMOGORGON, vanhus joka asui maan sisuksissa, keskellä kaaosta ja ikuisuutta. Hän kyllästyi yksinoloonsa, rakensi pie-

nen pallon, istui sen päälle ja kohosi avaruuteen. Kyllästyttyään toisen kerran hän muodosti taivaan. Hän veti maasta ohuen hehkuvan sitrusviipaleen, sijoitti sen avaruuteen, ja pimeys väistyi. Yö, päivä ja Tartaros syntyivät Auringon katsellessa maata. Demogorgon synnytti itsestään Panin, kolme kohtalotarta, Epäsovun ja Ereboksen. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >kaaossukeltaja >maailmankaikkeus >Pan-herkkyys

DEMONI parfymoi tekonivelet mutta tappaa puliukon. JN >FAQ >puliukon talvehtiminen

DIDEROT'N KASVOT kuvataan milloin mitäkin osaa liioitellen. On mahdoton sanoa miltä hän todellisuudessa näytti. Kasvot eivät hahmotu kuten Rousseaun, jonka äpäristä koko nykyEuroopan väestö näyttää olevan peräisin. Aikalaisista lähipiirikään ei täysin tiennyt miltä Diderot näytti: sanottiin hänen kasvoillaan käyvän tuhat ilmettä minuutissa, vartalon koon milloin kaksinkertaistuvan milloin puolittuvan. JN >Sartren kasvot >sekoittumattomat

DIGITAALINEN MIES Kokemattomat digimiehet pitävät sänkykamarien analogisia viettelyksiä kilpailijoinaan. Digitaalinen mies on yhä mielekäs kilpailuvaltti, toisin kuin esimerkiksi LP-soitin, joka on enää asiaan vihkiytyneiden ilona. JV >analoginen nainen

DILDOHÖYRYKONE, englantilaisen neurologin Stuart Smartin vuonna 1867 kehittämä höyrykonekäyttöinen tekopenisvarsi hysterian hoitoon. Laitteella saavutettiin lupaavia hoitotuloksia. Se perustui pieneen höyryveturin koneeseen ja vaati yli kolmen metrin huonekorkeutta. Kriitikoiden mukaan laitteen parantava voima perustui enemmän käyntiääneen kuin primaariseen kontaktiin. Ainoa tutkimus aiheesta on James Dexterin kyselytutkimus vuodelta 1872. Saksalaisen Rudolf Dieselin dieselmoottorikäyttöinen dildo syrjäytti englantilaisen laitteen vuonna 1897. Diesel muistelee, että juuri hysterian ongelma sai hänet nuorena kiinnostumaan mäntätekniikasta. JN >epätoivonkerääjä >lehmä >rehellinen naiminen >vaatekaapin sisältö

DONNERIN ULKONÄKÖ Jörn Donneria pidetään läpipuuduttavista hahmoista kiinnostavimpana. Hän ei ole kirjoittanut, sanonut tai ohjannut mitään, ainuttakaan kelaa, jonka voisi muistaa tai merkitä vihkoon. Silti hänestä puhuu lähes päivittäin. Kaikki johtuu hänen ulkonäöstään. Jörn Donner lienee maailman pisimmälle pelkästään ulkoisin avuin edennyt henkilö. Marlon Brando, joka on hänen amerikkalainen vastineensa, joutuu tyytymään toiseen sijaan, koska hän osasi aika ajoin myös näytellä.

Silti Donnerin ulkoisella olemuksella on suomalaiselle kulttuurille enemmän rikastuttavaa merkitystä kuin tusinalla häntä jonkin verran kiinnostavampia palkintokirjailijoita. Ei ole mitään mieltä olla muutamaa pykälää kiinnostavampi. Vain suuret, harjoittelun kautta saavuttamattomat siirrot huomioidaan, kun rakkautta jaetaan. JV >Dalton >jalkapallovalmentaminen >sekoittumattomat >ulkoinen kauneus

DRAKON, ateenalainen lainsäätäjä. Tämä mies oli matkustanut Aiginaan lainsäädäntäasioissa, ja paikallisessa teatterissa hänelle osoitettiin suosiota viskomalla hänen päälleen niin runsaslukuisesti lierihattuja, takkeja ja viittoja, että hän tukehtui niiden alle. Hänet haudattiin samaan teatteriin. Drakon oli elossa samaan aikaan kuin Seitsemän viisasta tai jopa heitä aiemmin. Korkeassa iässä, 39. olympiadin aikaan, hän joka tapauksessa sääti lait ateenalaisille. Kirjoitti myös kolmetuhatta säettä *Ohjeita*. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >laittomuus

E

EDISON, Thomas Alva (1847–1931). *Nerous on 99 % hikeä, 1 % tuskaa.* Tämä jenkki on hiljainen, kovanyrkkinen mies: 1 093 patenttia puhuu puolestaan. Edison ei tuhlannut monta päivää koulunpenkillä istumiseen. Hänet saatiin erotetuksi koulusta ja siihen järjestelmän keinot loppuivat. Äiti opetti luku- ja kirjoitustaidon. Poika käytti vapaa-ajan hyödyllisesti. Ensimmäisenä keksintönään hän esitteli äänestyskoneen vuonna 1868. Ajateltuna käyttökohteena oli Floridan hankala osavaltio. Kaupallista menestystä ei kuulunut. Automaattilennätin vuonna 1876. Yhden miehen komerosta siirryttiin väljempiin laboratorioihin. Tilaa raivattiin 10 000 tutkijalle keksintöjen ja sovellusten tutkimiseen. Työtä antaa se, jolla työtä on. Patenttilinnakkeestaan Edison kiikaroi taloudellisia näkymiä. Iltojensa ratoksi Edison keksi fonografin ja 35 mm kinofilmin perustekniikat, jotka takaavat parhaan kotiteatterikuvanlaadun myös Blueray-laitteistojen aikakaudella. Jo vuonna 1918 hän ilmoitti elokuvan tulleen tiensä päähän. Sikarisalongissa Edison vitsaili Henry Fordille alkaliakulla toimivasta sähköautosta. Ford nauroi vedet silmissä. Sähköautojen vallankumousta odotellaan edelleen. Joidenkin mukaan se tapahtuu viimeistään vuonna 2012. *Nerous on 99 % auringonvaloa, 1 % hyvää periksiantamatonta marmoria.* JN >Colt >elokuva >polttomoottorin muisto >Tesla

EDITOIMATTOMUUS Kivettömien oliivien joukossa oli kivellinen, lohkesi kulmahammas. JN >hammashuolto >kustannustoimittaja

EHKÄISY 1) yhdynnän ymmärtäminen nautintona. 2) keskeytetty yhdyntä. JV >käden autonomia

EHTYMÄTÖN, joka ei voi ehtyä. Sanotaan sekä fyysisessä että moraalisessa mielessä: tämä lähde on ehtymätön; tämä teos on ehtymättömän tietouden aarreaitta. Sana liittyy nesteisiin. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >ensyklopedian muusa >Klitoriksen lähde >vesiallergia

EKSTAASIN TOISTAMINEN

Mar 12 London Hammersmith Odeon
Mar 13 London Hammersmith Odeon
Mar 14 London Hammersmith Odeon
Mar 15 London Hammersmith Odeon
(Black Sabbath: Technical Ecstasy kiertuekalenteri, 1977)

Vuonna 2009 Michael Jackson aikoi toistaa esiintymisensä samalla stadionilla identtisenä viisikymmentä kertaa peräkkäin. Sydän pysähtyi juuri ennen ensimmäistä konserttia. JN >fonografi >jatkuvuus >maailmankuulu >siemenkerho >toisto

ELEGINEN ENSYKLOPEDIA, kartoitetaan sivistyksen aukot, täytetään aukot voivottelulla. JV >ensyklopediatyö >sirvistys >yhden ensyklopedia

ELIMIEN PARILLISUUS JA PARITTOMUUS Parillisia elimiä ovat keuhkot, munuaiset, kivekset, munasarjat, raajat, silmät, sieraimet ja korvat. Parittomia aivot, sydän, maksa, perna, haima, suu, kieli, ruokatorvi, vatsalaukku, suolisto, sukuelin, kohtu, kilpirauhanen, käpyrauhanen, istukka ja iho.

Täysin terveellä henkilöllä saattaa olla sisäelinten täydellinen vastasijainti, *situs inversus*: rinta- ja vatsaontelon elinten sijainti vastakkaisella puolella kuin normaalisti. Dekstrokardiassa sydän on vastakkaisella puolella ja levokardiassa sydän kohdallaan mutta muut elimet vastakkaisella puolella. (Lähde CD-Facta) JN >hämmästyttävä >kaksinkertainen selkäranka >symmetria >vankitoveruus >yksisarvisia

ELONTAAJUUS Ennen kuin sanomme lopullisen sanan siitä millainen kalaparvi seiparvi oikeastaan on, on kerrottava maanpiiristä johon se kuuluu. Kiinteän maan ympärillä levittäytyy Okeanoksen valtameri, ja sen reunoilta kohoaa kiinteä taivaankupu. Aurinko, kuu ja tähdet nousevat ylös kulkeakseen kaaren maan yli ja vaipuakseen sihahtaen mereen. Toisen kaaren ne kulkevan meren alla. Tämän välittömän elämänpiirin kuva sei on. Meri on hämärä näyttämö, joka ympäröi ja vaikuttaa. Sei ei väritä esitystä millään tavalla, ei sisäisten unelmiensa näytelmillä, ei harhaisten tunteidensa pakkotoistolla. Milloinkaan se ei joudu alttiiksi dramaattisille tapahtumille: iloille tai suruille. Se vaikuttaa omaksuneen itämaisen filosofin asenteen. JN >eläinkääpiöt

ELOSTELU, elonpehmennyksen ja emotionaalisen sykkeen pakonomainen tavoittelu tilanteessa, jossa kaikki aidot energialähteet ovat tyrehtyneet. Jäljellä ei ole mitään aitoa iloa: on vain elostelun vaivalla kätkemää eripuraa. Elostelijalle kenen tahansa läsnäolijan tärkein ominaisuus on eloisuus, joka hetkeksi voisi keventää tunnelman kohottamisen taakkaa. Saamattomuutta, huonoja uutisia, surua, masennusta, apatiaa ja mitä tahansa sairaudentilaa elostelija inhoaa silmittömästi. Ilmiön outo suomalainen muunnos on rehellisesti pidättäytyä elostelusta, mutta vihata elinvoimattomuutta, jota elostelijakin vihaisi. Oudoksua myös aitoa lapsenomaista iloa, silloin harvoin kuin sitä esiintyy. Ilo ei siis saa olla aitoa eikä teeskenneltyä. Ilmiön voisi ehkä nimetä kuolosteluksi. JN >hajamielisyys >synkkyys

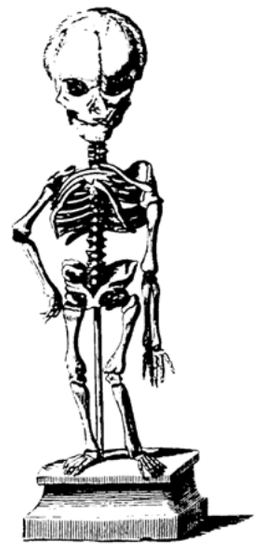

ELÄIMEN ARVUUTTELU Onko sillä kädet? Elääkö se vedessä? Onko sillä pitkä kaula? Voiko sillä ratsastaa? Onko sillä mustia ja valkoisia raitoja? Onko sillä piikkejä? Syökö se käpyjä? Onko se käpy? Humaltuuko se käyneistä pihlajanmarjoista? Elääkö se häkissä? Raahaako se hiekanjyviä? Äänteleekö se ääneen? Jättääkö se häntänsä? Onko se fossiili? Onko se monta eläintä? Patoaako se virtoja? Onko se lennostasyövä? Haukkuuko se? Voittaako se lähtöjä? Käyttääkö se työkaluja?

Vaihtaako se väriä? Voiko sen haavittaa? Onko se isompi vai pienempi bakteeria? Kestääkö se tulta? Pääseekö se kuin veräjästä? Kestääkö se yli vuorokauden? Onko se paholaisesta? Pitääkö se sateessa värinsä? Voiko sen värittää jyvillä? Kuopsuttaako se? Onko se syötävä ja onnekas? Jättääkö se parillisia jälkiä? Onko se ilmassasikiävä? Erottaako sen puusta? Uiko se koiraa? Onko se analoginen vai digitaalinen? Nukkuuko se kita auki? Syventääkö se tietämystä? Onko se sula? Vaikeuttaako se hankkeita? Erottaako sen pölypallosta? Tarttuuko se helmiräsäseen? Tekeekö se itsestään kopioita? Tuottaako se tulta? Kuoleeko se katkaisuun? Varautuuko se talvea varten? Maistuuko sille hinaja? Tapaatko sen aapisen kansilehdellä? Vaihtaako se sukupuolta? Kestääkö sen vatsa sipulia? Havaitseeko sen kuoleman? Varastoiko se vettä? Onko se jonkun toisen pienoismalli? Onko se suurennos? Onko sillä arvokkaita ruumiinosia? Tärveleekö se luontoa? Alkaako se B:llä? Alkaako se munasta? Pelkääkö se rankkuria? Loppuuko se kiveen? Sammuttaako se halun? Pitääkö se nylkeä? Vaikuttuuko ihminen siitä? Kuuluuko se seimiasetelmaan? Äänteleekö se sarjallisesti? Juokseeko se kuvitteellisia käytäviä? Onko sillä lätti? Sisältääkö se lääkettä? Saksiiko se? Nouseeko se vastavirtaan? Laulaako se vaikenemalla? Erittääkö se kulkureittinsä? Pukeutuuko ihminen siksi? Pukeutuuko joku muu eläin siksi? Tapasiko Nooa sen? Onko se itsensä kokoluokkaa? Syntyykö se raadosta? Kestääkö se hylkäämistä? Saako siitä koristeesineitä? Onko se siimahäntä? Saako siitä maitoa? Liekö se ulosteellaanhoukutteleva? Ennustaako se sotaa? Edellyttääkö se optiikkaa? Onko sen nimessä jokin muu eläin? Viedäänkö sitä hihnassa? Onko se ajallinen vai ikuinen? Luoko se aaltoja? Saako siitä maistuvan liemen? Vuotaako se verta? Aistiiko se pelon? Sisältääkö se kotinsa? Onko sillä valonlähdettä? Sisältääkö se kuolemantaudin? Veikö se Joonaa? Onko se löytämätön? Elääkö se luonnossa? Nylkyttääkö se? Onko se kielellämetsästävä? Saako siitä taljan? Onko se hyvyyden vertauskuva? Voisiko se periaatteessa tyydyttää ihmisen? Aikaansaako se revontulia? Kuuluuko se kuolleeksitekeytyviin? Mahtaako olla eläväksitekeytyvä? Onko sillä kärsäkäs? Onko se Jumalan luoma? Onko sillä rekisteriä? Onko se Tove Janssonin keksimä? Syökö se itseään isompia? Lisääntyykö se masturboimalla? Onko se jyrsijä? Jättäytyykö se jälkeen? Ulvooko se? Onko se koirarotu? Onko kyseessä kissa? JV >näyttelijän arvuuttelu >tietoon ja varmuuteen tähtäävistä välineistä

ELÄIMET JOTKA SIJOITETAAN KAUAS, tarueläimet, harvinaisuudet ja sukupuuttoon tapetut tai kuolleet eläimet, joiden olemassaoloon haluttaisiin uskoa, mutta joihin uskominen käy tiedon määrän lisääntyessä yhä hankalammaksi. 1700-luvun filosofi Diderot'lla oli jo suuria vaikeuksia uskoa esimerkiksi yksisarvisen olemassaoloon Etiopian metsien uumenissa. Paroni d'Holbach oli tuolloin vielä toiveikas ja kirjoitti yksisarviseen viittaavista fossiililöydöksistä. Turistikohteissa meidän mieltämme kiehtoo jo enemmän alkoholijuomien sekoittelu kuin yksisarvisen löytäminen. JN >etsiminen >harvinaisuus >ilmestyminen >ironinen hymy >itämaat >Pan-herkkyys >peiliolennot >yksisarvinen

ELÄIMIINSEKAANTUJA, henkilö, joka ei näe tai halua nähdä ihmisen ja eläimen välistä eroa. Eläimiä kadehtiva henkilö. Neljällä jalalla konttaava, sielua hätistelevä henkilö. JN >FAQ

ELÄINALLEGORIA ei ole kirjallisuudenlajina muuttunut, koska sen sisältönä on muodonmuutos. JV >peiliolennot >pyövelin samuus >subjekti

ELÄINKUUROJA Kuulin että Theban seudulla nähdään raekuurojen aikaan maassa hiiriä, jotka koostuvat osin liejusta, osin lihasta. Kerran kun olin tien päällä Italian Neapolista Di-

kaiarkheiaan, niskaani satoi sammakoita. Niiden etuosa ryömi kahden jalan varassa, mutta perässä raahautui jotakin märkää, vielä muovautumatonta. (Aelianus) Suom. TN >karhunpentu >meteori >syntymähaaveita

ELÄINKÄÄPIÖT Ulkonaisesti eläimen päivä on koruton: se herää, saalistaa ja nukkuu. Tämän vaaka-asennon se on valinnut ikuisuutensa leposijaksi. Loistaako rakkaus, kosmoksen kultasäikeiden kudelma tämän vesieläimen silmistä? Ei enempää kuin veteraanihipin tai goalaisen pilvenpolttajan. Mutta luonto on tehnyt parhaansa. Sein elämään siis kuuluu näennäisen niukalti tunnepitoista draamaa. Vähän on odotuksia, niukalti toiveita. Katsokaa toisaalle jos haluatte itkeä. Seillä ei ole tunteita jaettavaksi. Sei on paljastanut kasvonsa meille: rustoinen naamari, jonka takana itse kala on myrskyn ja sateen pieksemät atlanttiset kasvot. Tähän eleettömyyteen kätkeytyy kaikki kuohunta sikäli kuin sellaista on. Sei ajattelee juuri sen verran kuin tarvitsee ollakseen olemassa, olemisen tuolla puolen, Okeanoksen synkässä meressä. JN halun istuttama aine

ELÄINSUOJELUN PERUSTEET Platonin *Valtion* lopussa Er kuvaa näkyään Haadeessa. Sielut varustautuvat tulevaan elämään edellisen elämän kokemusten pohjalta. Orfeuksen sielu valitsee joutsenen elämän. Thamyraan sielu valitsee satakielen, Aiaan jalopeuran ja Agamemnonin sielu kotkan elämän. Thersites-ilveilijä pukeutuu apinankarvaan. Kaikki he karttavat ihmissukua ja valitsevat eläimen osan. JN >*asunvaihto* >Panin suoja >pukeutuminen >puliukon talvehtiminen >*rooliasu*

ELÄINTEN KIELET Le Lionnais kehottaa kirjoittamaan runoja, joissa ihmisten kielestä on jäljellä eläinten yleisesti ymmärtämä osa. Runoja voidaan kirjoittaa myös tietyille eläinlajeille, kuten runoja koirille, korpeille, ketuille jne. Le Lionnais mainitsee mahdollisuuden hylkeen ja peipon tai ketun ja heinäsirkan dialogiin.

LESCURE: Eräs ravihevosia harjoittava asiakkaani kertoi lukevansa usein hevosilleen Baudelairea ja niiden pitävän siitä.

QUEVAL: MacOrlan on kesyttänyt korppeja, jotka ymmärtävät hänen puheensa täydellisesti.

LESCURE: Mutta ymmärtääkö hänen kissansa korppia? Se on jo mielenkiintoisempi kysymys.

SATIE: Erimaalaiset eläimet eivät välttämättä ymmärrä toisiaan.

PYHÄ FRANCISCUS: On seutuja, joilla lintujen kieli on tavattoman yksinkertaista, ja toisia, joilla kanatkin miltei päihittävät täkäläisen satakielen. (Oulipo Compendium 1998 & 2005) Sov. JN >hirnunta >*runot koirille*

ELÄINTEN MERKITYS TURISTILLE Suuret kissaeläimet; leopardi, gepardi, tiikeri, oselotti ja puuma: nahoista turkiksia, kynsistä ja hampaista koruja. Seepra: nahoista taljoja. Krokotiili, alligaattori, kaimaani, monet käärmeet: nahoista laukkuja, lompakoita, kenkiä ja vöitä. Korallit, erityisesti mustakoralli: koriste-esineitä, koruja. Kilpikonna: luusta koriste-esineitä, koruja, lihasta lientä. Petolinnut: kynsistä koruja. Papukaijat ja muut värikkäät linnut: sulista koriste-esineitä. Sarvikuonot: sarvesta rakkauslääkettä, sarven kappaleita taikaesineinä. Harvinaiset kotilot ja simpukat: kuorista tuliaissimpukoita. JV >Kilimanjaron nisäkkäät >kukkien sidonta

ELÄMÄ APOSTOLINA eli katseen terävyys, kielen hallittuus, ruumiin orjuus; mieli nöyränä, ajatukset puhtaina, viha tiessään. Pakkolunastajalle anna, lyötynä luota. Ryöstettynä älä tuomitse, vihattuna rakasta, syytettynä kuuntele, pilkattuna lohduta. Ole synnille kuollut. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >apostoli >Paavali auttaa >Pyhä Pietari >viha saapuu

ELÄMÄN AAKKOSET, alfabeettisessa muodossa esitetty selonteko niistä tiedoista ja taidoista, joita tyydyttävä ihmiselämä edellyttää. JV >alfabeettinen elämä >lihasta sommitellut aakkoset >neuvot

ELÄMÄNI PIMEÄT NURKAT >elostelu >*kuolostelu* >saturnisia >Seppälän naama ylösalaisin >synkkyys >syntymisen mielekkyys >Venomin demoni

ELÄMÄN KULTAISET RAKENNUSPALIKAT Kultaisilla palikoilla satuttaa itsensä. Kultaiset palikat riistetään lapselta ja viedään myytäväksi. JV >kasvatus >palikkatesti >yleiskulta

ELÄMÄN RAKENNUSPALIKAT, kotikasvatuksen antama moraalinen ja taidollinen ohjeistus aikuiselämän varalle. Ylösrakennettavissa, mutta myös maata myöten. Sekoitettavissa. Hajautettavissa eri paikkoihin. JV >Jerusalemin rakentajat >kivestä rakentaminen

ELÄMÄNREITIT
Elämänreitti joka syntyy kiertämällä kaikki pelottava.
Elämänreitti joka syntyy kiertämällä kaikki houkutteleva.
Elämänreitti joka syntyy kohtaamalla kaikki pelottava.
Elämänreitti joka syntyy kohtaamalla kaikki houkutteleva.
Elämänreitti joka syntyy kiertämällä ja kohtaamalla satunnaisesti. JV >alfabeettinen elämä >painotettu noppa >välttely

ELÄMÄN VETIMET
Että kaikkia niitä on:
karitsoja, kilejä, lapsia,
pentuja, poikasia, porsaita,
varsoja, vasikoita: kaikki
riippuvat elämän vetimissä.
JN >imetyksiä >*lihanuttu* >paistien tyyssijat

ENCANTADASIN SAARTEN ELÄIMISTÖ Rikkakasveja työntävillä Babylonian joutomailla asustavaa sakaalia on pidetty osuvana esimerkkinä kaikkien torjumasta hylkiöstä, mutta Encantadasin saaret eivät suostu tarjoamaan turvapaikkaa edes elukoitten hylkiölle. Saaret eivät kelpaa enempää ihmiselle kuin sudellekaan. Niiltä ei löydy juuri muuta elämää kuin matelijoita: jättiläiskilpikonnia, liskoja, valtaisia hämähäkkejä, käärmeitä sekä luonnon kummajaisten kaikkein oudoin poikkeus, leguaani. Ääntäkään ei kuulu, ei murahdusta, ei ulvahdusta; tärkein elämän ääni täällä on sihahdus. (Herman Melville: *Lumotut saaret*, suom. Antero Tiusanen) Sov. JV >erämaa >jättiläiskilpikonat >pingviinit >saari >silta

ENKELEIDEN KURINALAISUUDESTA tiedämme vähän. Enkelit ruoskivat itseään erikoisella porkkanaruoskalla, jonka lehtiosa mainitaan silkinpehmeäksi. JN >alcatras >hyvä ruoska >ruoskaporkkana >tietokilpailu

ENNAKKOLUULOn logiikkaa on mennä puolitiehen, ennustaa loppu ja kääntyä takaisin. JN >*arkeologin silmä* >beriokorva >hätiköity käsitys >tarkistaminen

ENNENAIKAINEN POLIISI, kaikkialla ahkeroiva, jännitystä tyhjäksi tekevä henkilö. JV >Dalton >jännitys

ENNUSTAMINEN Kristallipallo, korttipakka, sammakko ja kahvinporot kertovat tosiasioita tulevaisuudesta, ei ole epäilystä etteivätkö niiden tuottamat ennustukset toteutuisi ajan kuluessa. Lyhyen ajan ennusteiden tekijöistä yhtenä luotettavimmista pidetään tuomaria. ”Seuraavat seitsemän vuotta tulet viettämään vankilassa.” JV >Delfoin oraakkelilta >epävarmuuteen tähtäävistä välineistä >kvartaalifantasiat >pyövelin samuus

ENSYKLOPEDIADEPRESSIO, tätä sairastava kokee, että kaikki maailman asiat on jo pantu kirjoihin. Hänen tehtäväkseen jää kirjoittaa poissaolevat asiat. Hanke pitkittyy. Silloinkin kun kaikki maalliset sieluntilat ovat pääsemättömiä muistoja, ensimmäinen raakile on vielä luonnostelematta. JV >Hulmen risti >kalmalinja

ENSYKLOPEDIAMANIA, tästä kärsivä näkee tehtäväkseen käsitellä kaikki maailman asiat. Monta kertaa päivässä hän herpaantuu työstään lattialle tekemään kuolemaa. Yökaudethuvittelu on terveellisempi elämäntapa kuin jännittämällä työskentely. Pitkästyttävämpi tosin. Enkä tiedä kumpi tappaa enemmän aivosoluja, selväpäisyys vaiko känni. Alkoholittomien juomien selvittelyssäkin on oma hommansa. Toisaalta, mikään ei voita krapulapäivän filantropiaa, hyväntahtoista pöhmelöä, anteeksiantoa johon sekoittuu tyytyväisyyttä menneen yön irstailuista, ehkä sormien (ei sentään rannekellon) pillunhaju... vain hetkeä ennen jyrkkää krapulasyyllisyyttä ja kovia hermostollisia kiputiloja.

Kuolemattomuudessa olisi puolensa, mahdollisuus koota kaikki asiat käsittävä ensyklopedia. Kuolemanpelkoinen ei säilö sanojaan pöytälaatikkoon, vaan julkaisee ne heti internetissä. Jos palvelimella on viiden minuutin käyttökatkos, ehtii mielessä käydä Aleksandrian kirjaston tuho: kallisarvoinen tieto, jonka ihmiskunta lopullisesti menetti. JN >grafomania >laiskuri >paskarytmi >pillun haju sormissa

ENSYKLOPEDIAN MUUSA veistetään odottavaan asentoon. On toisenlaisiakin muusia: elokuvan muusa on kärsimätön, polttaa ketjussa ja patistaa etsimään katetta elokuvien naurettaville tuotantokustannuksille. JN >*impotenssin muusa* >kääpiön muusa >lasten ensyklopedia >pedofiilin "muusat" >valmis ja keskeneräinen

ENSYKLOPEDIAN ORJAT Diderot'n ja d'Alembertin ensyklopedian kirjoittajia artikkelimääräjärjestyksessä: 37870 ei mainittu, 17288 Jaucourt, 5394 Diderot, 4268 Boucher d'Argis, 1925 Mallet, 1309 d'Alembert, 994 Bellin, 720 Le Blond, 707 Venel, 693 Daubenton, 541 d'Argenville, 482 Blondel, 449 Louis, 428 Eidous, 414 d'Holbach, 388 Toussaint, 344 Rousseau, 337 Tarin, 227 Bourgelat, 214 de La Chapelle, 199 Vandenesse, 192 d'Aumont, 129 Dumarsais, 119 Cahusac, 108 Le Roy, 107 Landois, 91 Beauzée, 78 Malouin, 61 Goussier, 56 Malouin, 45 Lenglet Du Fresnoy, 41 Daubenton & Diderot, 39 Yvon, 39 Daubenton & Vandenesse, 32 Boucher d'Argis, 26 de La Chapelle & d'Alembert, 26 Voltaire, 25 Diderot & Mallet, 23 Daubenton & Jaucourt, 22 Daubenton le Subdélégué, 21 Barthez, 20 Mallet & Diderot, 20 Formey, 20 Daubenton & Jaucourt, 14 Rousseau & d'Alembert, 14 Beauzée, 13 Watelet, 13 Boucher d'Argis, 12 Le Romain, 12 Douchet & Beauzée, 12 Daubenton & d'Argenville, 11 Diderot & Vandenesse, 10 Villiers, 10 Marmontel, 10 Forbonnais, 9 Papillon, 9 Mallet & d'Alembert, 9 Daubenton & Daubenton le Subdelegue, 8 Faiguet, 7 d'Argenville & Diderot, 7 Tarin, 7 Pestré, 7 Jaucourt, 7 Bellin & Bellin, 6 Vandenesse & Diderot, 6 Toussaint & Mallet, 6 Durival, 6 BEAUZÉE & DOUCHET, 5 d'Aubenton, 5 d'Alembert & Diderot, 5 Yvon & Diderot, 5 Venel & Venel, 5 Menuret, 5 Mallet & Mallet, 5 Diderot & Daubenton, 5 Daubenton & d'Argenville & Vandenesse, 5 Daubenton & Vandenesse & Diderot, 5 C. D. J. & Jaucourt, 4 d'Alembert & Mallet, 4 Romilly, 4 Rallier, 4 Louis & Diderot, 4 Blondel & Diderot. TN >aivotyö >Jerusalemin rakentajat >kaikenrakastaja

ENSYKLOPEDIATAITO, taito saada sanakirja, luonnostaan kuivin ja kuollein kaikista ihmisen aikaansaannoksista, ei ainoastaan valistavaksi ja havainnolliseksi tragediaksi, vaan myös

huvittavaksi ja inhimilliseksi komediaksi, vakuuttavaksi ja jännittäväksi romaaniksi, lyyriseksi ja ylevöittäväksi runoudeksi.

Käsitellä pientä ja suurta yhtä lailla olemassaolon tärkeimpänä kysymyksenä, aakkosellisessa järjestyksessä.

Kun Jeesus teki leivän ja kalan ihmeen, jäi todistajilta huomaamatta ettei eines kilomääräisesti lisääntynyt. Läsnäolijat vain kutistuivat ikään kuin mikroskoopin läpi näkemään enemmän ravintoa siinä mikä hetkeä ennen tuntui vähäiseltä ja yhteen käsitteeseen tyhjentyneeltä. Jeesus osoitti tyhjän pureskelusta kuluneille hampaille eheyttävää työtä. Kun todistajat palautuivat entiselleen, he tunsivat olevansa ravitut. JN >abstraktion pelko >hampaattomat >kaukoputki >leivän ja kalan ihme >purukumi

ENSYKLOPEDIATYÖ Mitä ovat helvetin tuskat muuta kuin tietämättömyyttä, lihan himoa, laiskuutta ja hengen tuhoa? Vastatkaa näihin kysymyksiin itseksenne ja häätäkää keskuudestanne ne, jotka yrittävät hyljeksiä taiteen ja tieteen tekoja, jotka ainoastaan ovat evankeliumin tekoja. Eikö tämä ole ajatukselle selvää ja ilmeistä? Jos laisinkaan kykenette ajattelemaan, voitteko olla sydämestänne julistamatta: tiedossa työskenteleminen on Jerusalemin rakentamista, ja tiedon hyljeksiminen Jerusalemin ja sen rakentajien hyljeksimistä. Ja muistakaa: hän, joka hyljeksii toisen henkistä lahjaa nimittäen sitä ylpeydeksi ja itsekkyydeksi ja synniksi, hän pilkkaa Jeesusta, jokaisen hengenlahjan antajaa; lahjojen, jotka tietämättömyyttä rakastavien tekopyhien mielestä aina ovat syntejä; mutta se, mikä julman ihmisen edessä on synti, ei ole synti hyvän Jumalamme edessä. Ryhtyköön jokainen kristitty kykynsä mukaan avoimesti ja julkisesti kaiken maailman nähden johonkin henkiseen toimintaan Jerusalemin rakentamiseksi. (William Blake, suom. Tuomas Anhava) JV >haamuviite >Jerusalemin rakentajat >kalmalinja >katoavaisuudesta >kivestä rakentaminen >laiskuus >puoltaminen >ristiviite >siemenkerho >suuret valmistelut

EPIFANIA, kristillinen valon juhla, myös suuri vedenpyhitys, suihkuttelu. JN >häpeävalaistus >pornotähden valonhetki >pöllö ja lepakko >ympärileikkaus

EPÄHUOMIOSSA tehdään teko tai virhe huomioimatta seurauksia. On annettava anteeksi epähuomiossa tehty. Kukapa meistä ei olisi joskus syyllistynyt sellaiseen? Joistakin ihmisistä luonto on muovannut hajamielisiä ja erehdyksiin taipuvaisia. Heillä on aina kiire toimia ja he ajattelevat vasta jäljestäpäin. Koko heidän elämänsä kuluu loukatessa ja pyydellessä anteeksi. Epähuomiossa toimiminen on lapsuuden vikoja; lapsissa se johtuu eloisuudesta ja kokemuksen puutteesta. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >erehdys >Gaudin tapaturmainen kuolema >hajamielisyys >havaitsematon >hätiköity käsitys

EPÄJUMALAN PORSAANREIKÄ Yhtäkään jumalaa ei saisi unohtaa. On muistettava kaikkia, niitäkin joita ei tunne! Tässä on epäjumalalle porsaanreikä. Tuntemattomalle, jota kunnioitetaan tutun rinnalla. JN >roomalaisia jumalia

EPÄPOMMI, viritettyä pommia jäljittelevä laite, jonka on tarkoitus aiheuttaa hälytys ja hätäoperaatio ilman tosiasiallista vaaratilannetta. Kiinassa paukkupommi, jonka räjähdyksen välittömällä läheisyydellä on tervehdyttävä akupunktiovaikutus. JN >liukuhihnalla työskentelevä >ydinpommi

EPÄPUHTAUS, vaivalla hankittuja toisilleen kaukaisia ominaisuuksia, piirteitä ja kykyjä, joiden jäännöksettömään hyväksymiseen kenenkään toisen maku ei ole riittävä. JV >friikki >omaperäisyydet >originellit >puhtaus

EPÄRÖINTI Empiminen ruumiin liikkeissä on merkki epävarmuudesta ajatuksissa. Mielemme vertailee syitä, jotka voisivat

saada puhumaan, toimimaan tai pidättymään. Jos nopeaan vaihdellen aiomme ja emme aio, olemme epävarmoja: epäröimme. Epävarmuus onkin jono hetkellisiä vastakkaisia päätöksiä. Teko jää vielä odottamaan. Epäröinti ja epävarmuus osoittavat ehkä selvimmin, että muistista on pyrkimässä jokin muu seikka tai ainakin tuntemus. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >hätiköity käsitys >raataminen >varmuus

EPÄTOIVONKERÄÄJÄ, laite joka varastoi kuntosaleihin ja bordelleihin kulutetun energian. JV >dildohöyrykone >jousipyssy >vesivoima

EPÄVARMUUTEEN TÄHTÄÄVISTÄ VÄLINEISTÄ ovat korttipakka, kristallipallo ja kahvinporot varmimmat. JN JV >ennustaminen >painotettu noppa >varmuus

ERASMUS DARWININ VALONHETKI Erasmus Darwin (1731–1802) huomauttaa, että valo sokaisee meitä herättyämme vähemmän jos olemme uneksineet kirkkaista esineistä. JV >epifania >kiiltävä >kotka >pornotähden valonhetki

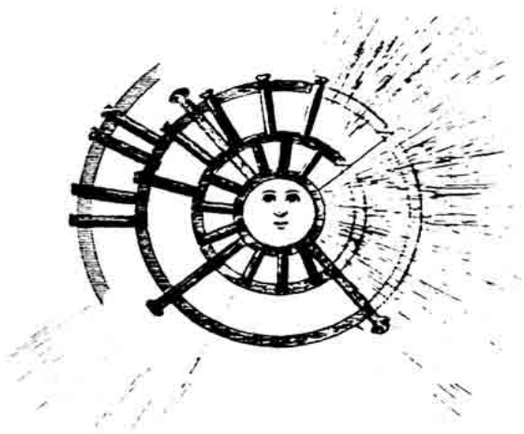

ERASMUS ROTTERDAMILAISEN ELÄMÄ

Mahdollisia maalauksia Erasmus Rotterdamilaisen elämästä

Erasmuksen syntymä vuonna 1469 (öljy kankaalle 62 x 40)
Erasmus käy koulua Goudassa (öljy kankaalle 108 x 83)
Erasmus augustiinolaismunkkina Steynin luostarissa (öljy kankaalle 101 x 76)
Erasmuksen vastenmielisyys luostarielämää kohtaan (öljy kankaalle 104 x 80)
Erasmuksen vastenmielisyys skolastiikkaa kohtaan (öljy kankaalle 122 x 104)
Erasmuksen harrastukset suuntautuvat teologiaan (öljy kankaalle 114 x 105)
Erasmus levittää klassista sivistystä (öljy kankaalle 141 x 110)
Erasmus Tournehemin linnassa vuonna 1501 (öljy kankaalle 57 x 44)
Teologian uudistaminen on nyt hänen elämänsä päämäärä
(öljy kankaalle 119 x 102)
Lähtö Italiaan 1506 (öljy kankaalle 62 x 42)
Erasmus Venetsiassa Alduksen seurassa (öljy kankaalle 63 x 48)
Erasmus väheksyy teostaan Tyhmyyden ylistys (öljy kankaalle 109 x 99)
Steynin priori pyytää Erasmusta takaisin luostariin (öljy kankaalle 100 x 118)
Erasmus Kaarle V:n neuvonantajana (öljy kankaalle 177 x 105)
Erasmus henkisenä keskuksena (öljy kankaalle 193 x 116)
Erasmuksen henkinen laatu (öljy kankaalle 16 x 28)
Jalon harmonian ja onnellisen viisauden täyttämän elämän ihannekuva
(öljy kankaalle 95 x 61)
Erasmuksen olemuksen intellektuelli puoli (öljy kankaalle 122 x 102)
Sisimpien kysymysten ratkaisemattomuus (öljy kankaalle 102 x 84)
Erasmus myöntyy liiaksi toisten mielipiteisiin (öljy kankaalle 62 x 50)
Erasmus Louvainissa 1517 (öljy kankaalle 62 x 50)
Erasmus odottaa kirkon uudistusta klassisen sivistyksen tuloksena
(öljy kankaalle 62 x 50)
Erasmus tekee Uuden testamentin julkaisun tarkistustyötä (öljy kankaalle 70 x 56)
Luther koettaa lähestyä Erasmusta maaliskuussa 1519 (öljy kankaalle 177 x 100)
Erasmus kieltää kaiken yhteyden Lutherin kanssa ja päättää jäädä katselijaksi
(öljy kankaalle 123 x 70)
Erasmus riidasssa Huttenin kanssa (öljy kankaalle 118 x 86)
Erasmus taivutetaaan kirjoittamaan Lutheria vastaan (öljy kankaalle 102 x 97)
Erasmus vihamiesten piirittämänä (öljy kankaalle 120 x 88)
Erasmuksen kuolema heinäkuun 12. päivänä 1536 (öljy kankaalle 105 x 83)
Erasmuksen vaikutus vastauskonpuhdistukseen ja protestanttisuuteen
(öljy kankaalle 126 x 46)
Erasmuksen työhuone Anderlechtissa (valokuva 62 x 50)
(J. Huizinga: *Erasmus*, suom. Eino E. Suolahti) Sov. JV >elämänreitit

EREHDYS Vaihdoin erehdyksissä palohälyttimen patterin TV:n kaukosäätimeen. Samana iltana erehdyin polttamaan vuoteessa. Erehdyin myymään perimäni maa-alueen. Nyt mailla on timanttikaivos. Laskin epähuomiossa mormonin sisälle ja nyt tingin Pietarin kanssa taivaan porteilla. Lähetin vahingossa pornokuvia pomoni sähköpostiin, vaikka en pitänyt niitä edes viehättävinä. Istuin ajattelemattomuuttani linja-autossa vanhusten ja sairaiden paikalle ja jouduin julkisen häpäisyn kohteeksi. En ymmärtänyt peittää televisiota kun pyysin hippejä kotiini. En saanut narikassa rahastani takaisin, koska erehdyin ilmehtimään niin, että seteli käsitettiin juomarahaksi. Istuin illan kuivin suin.

En tiedä montako häpeällistä muistoa enää kestän. Jokaisen hyvän hetkeni pilaa äkillinen, viiltävä muisto. Joskus vedän itseäni hiuksista. Ihmisen muisti on rajaton. Uusi muisto ei peitä edellistä. JV >tiedon pelko >varmuus

EREHTYÄ JUMALUUDESTA, yleisin erehdys asioiden syitä analysoitaessa. Sanojen ja ilmausten pohdintaa, myös jumalien liikkeitä, lähestymisiä ja etääntymisiä. Oppi seurausten tarkastelun harhaanjohtavuudesta. Analysoidaan myötävaikutussuhteet ja erotetaan väärin hahmotetut syyt. Oppi jumalien äkillisistä korvautumisista toisillaan.

”Mutta millaiseksi muodostuu viisaan ihmisen elämä jos hän ystävättömäksi jääneenä joutuu vankilaan tai ajautuu jonkin vieraan kansan keskuuteen tai viipyy pakosta pitkällä merimatkalla tai heittäytyy autiolle rannikolle? [...] Hän elää silloin kuin Jupiter, joka maailmanlopun tullessa, muiden jumalien sekoittuessa yhteen mykkyrään, ja luonnon pitäessä pientä taukoa, saa rauhassa syventyä omiin mietteisiinsä.” (Lainaus Seneca: *Tutkielmia ja kirjeitä*, suom. J.A. Hollo) JN >epäjumalan porsaanreikä >erottaminen >peiliolennot >roomalaisia jumalia >*taisteluhämminki*

EREHTYÄ PLANEETASTA

tunne itsesi
tunne universumisi

Don Quijote on kirjallisuudenhistorian tunnetuin planeetastaerehtyjä. Saksassa runoilija-mystikko Novalis (1772–1801) ja suomessa Leif Färding (1951–1983) olivat aikalaistulkintojen mukaan planeetasta erehtyneitä.

Planeetastaerehtyjä pitää kosmisia olosuhteita todellista väkevämpinä tai heikompina. Hän etsii vastauksia aikalaisesta luonnontieteestä, mutta vaipuu uneen ja kuvittelee olevansa jossakin muualla kuin on. Hän ajattelee abstraktioilla eikä havainnoi tarkasti ympäristöään, ei tunne kirjoitettua historiaa, tai pitää juuri sitä planeetasta erehtyneiden tuotteena.

Vuonna 2014 valmistuu teleskooppi, jolla eräiden aurinkokuntien planeettojen ilmakehää voidaan tutkia. Ilmakehästä voidaan ehkä päätellä onko havaituilla planeetoilla elämää. Erehtyjiä. JN >Maa >Novaliksen ensyklopediahanke >peiliolennot

ERICDOLPHY-PAHKA kasvaa otsaan kun kärsimys ei löydä ulospääsytietä suun tai peräsuolen kautta. Kun mustan spiritualiteetin alas painaminen on jatkunut niin pitkään, ettei oikeutta löydy alttosaksofonin kautta vaikka kuinka puhaltaisi. JV >amerikkalainen >Ayler >ihmisen poliittinen keskus >jumalanpojan seulominen

ERINNA Teoksen tai Lesboksen saarelta kotoisin, joidenkin mukaan Teloksesta tai Rhodoksesta, kertova runoilija. Kirjoitti *Värttinän,* runon aiolilaisella ja doorilaisella murteella, kolmesataasäkeisen pituudeltaan. Teki myös epigrammeja. Kuoli 19-vuotiaana neitona. Hänen rivejään pidettiin Homeroksen veroisina. Oli Sapfon ystävä ja aikalainen. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >Sapfon kasvonpiirteet

ERIS Jopa yksinäisyyden iloja varjostaa eripuraisuuden jumalattaren, Eriksen hahmo. Eris on sika, mutta uhrit sillekin on kannettava. Kaikille jumalille osuutensa, niillekin joita ei tunne. Miten? Jos ei muutoin, niin kärsimällä: tietämättömyys lisää kärsimystä. JN >epäjumala >luontainen antipatia >sika >varjo

ERISTE, eristin, eristäminen, pitää sekoittuvat ja toisilleen läheiset asiat erossa toisistaan. Lasi eristää äänen ja kaasunvaihdon, lasivilla myös valon, verho vain valon. Vankilan muuri eristää kosketuksen, muttei ääntä ja liikettä: muurin yli voi huutaa tai lentää, ali kaivautua. JN >alkemistien tunnelit >kondensaattori >labyrintti

EROOTTISET KUVAT Miten paljon kuvittelua sisältyykään erotiikkaan! Nykyteinit näppäilevät koulun pihamaalla kännykuvia parhaista perseistä. Sen minkä voittavat teknologiassa he häviävät haaveilussa. Aiempien sukupolvien henkinen voima perustui harjaantumiseen, jonka kuvien kiihkeä mieleenpainaminen tuotti. JN >elokuva >haaveen painopiste >kaksin metsästäminen >kuntopyörä >naisenpelko >nykylapset >poiskuvittelun välineitä >pornon valtameri >tunkkainen >viha saapuu

EROTTAMINEN, erottelu, erittely, osiinjakaminen, leikkaaminen, rajaaminen, luokittelu. Eron osoittaminen tai tekeminen. Viilto, halkeama, murtuma, katkos. Samuuden tai ykseyden, samanpaikkaisuuden, samanaikaisuuden, minkä tahansa yhdistävän ominaisuuden puuttuminen. Aistillisen tai älyllisen yhteyden eristäminen. Kätkemisen tai peittämisen taktiikka. Vastakohtaisuus, suurin mahdollinen ero. Liikkeen laajuus, eron laajuus, dynamiikka. JN >aistit >antenni >Buñuelin kävelykeppi >liikkeen jatkuvuus >luokittelu >Pollockin väärentäminen >raja >seka-aita >sekoittumattomat >tislaus

EROTUOMAREISTA KOOTTU JOUKKUE on korrekti ja oikeudenmukainen, noudattaa sääntöjä ja pelaa harvoin likaista peliä, mutta on vastustajan päädyssä saamaton. Viheltävät itse omat paitsionsa. Omalla pelialueella sitä lyödään kuin vierasta sikaa. JN >paitsiovihellyksen jälkeen tehdyt maalit >tehojoukkue

ERÄMAA Erämaassa ei ole koskaan ravintoa kahden ihmisen tarpeisiin, mutta yhden ihmisen tarpeisiin loputtomasti. JV >Abelin professorinimitys >ajatus >kameli >sarjatuote

ERÄMAARETKI On suurta ajattelemattomuutta tuhota pilanpäiten tai kiivastuksissa vesivarat erämaaretkellä. Kullankaivajalle vain vesi on kultaa arvokkaampaa. Vain vesi mahdollistaa kilvoittelijalle riittävän kärsimyksen. Se mitä on kotona yllin kyllin, on erämaassa harvinaisinta ja arvokkainta. Sitä vastoin erämaasta ei ole mitään kotiin vietäväksi. Kaikki

jää erämaahan. Kotiin päästyä erämaa kukkii. JV >järven tyhjentäminen >Klitoriksen lähde >vesiallergia >yleiskulta

ESINAHKA on luonnon sovituskappale kuolevaisuuden vakavimman ja kevyimmän suhtautumistavan välillä. Siinä ei ole mitään pysähtynyttä. Kaksien nahkojen sisäkkäisyys ehkäisee kudosvaurioita kitkatilanteessa. Sisäpuolen liike jatkuu ja tuottaa mielihyvää: kipuun sekoittuu nautinto. Siittimen duaalisuus symboloi ironiaa, jolla vältetään kitka ja impotenssi. Mutta ironia on unohtumista kivun nautintoon. Vempuilu saadaan päättymään vain kirurgisella toimenpiteellä: ympärileikkauksella. JN >*impotenssin muusa* >ironinen hymy >kaktus >sisäkkäiset herkut >ympärileikkaus

ESIPUHE >A >Aelianuksen variaatio >*alkusanat* >Borgesin variaatio >ensyklopediadepressio >ensyklopediamania >ensyklopedian muusa >ensyklopedian orjat >ensyklopediataito >ensyklopediatyö >gnosiofobia >haamuviite >*itseensäviittaavuus* >*jälkisanat* >kaikenrakastaja >kalmalinja >kehotus >kosminen psykoanalyysi >lasihelmipeli >lasten ensyklopediat >maaginen idealismi >Novaliksen ensyklopediahanke >omistus >poeettinen ensyklopedia >poeettinen uneksunta >puoltaminen >päivälehtityyli >ristiviite >ruohikko >sisääntulo >tiedot >urbaani rasite >vertikaalinen televisio

ESKIMO MATKUSTAA Eskimoiden muisti ja suunnistustaito selittyy maamerkkien harvuudella. Eskimoiden ennustustaito, jos sellaisesta voi puhua, ei ansaitse erityismainintaa: mahdollisia tulevaisuuksia on tällä reitillä rajoitetusti, jos ainoatakaan. JV >elämänreitit >ennustaminen >etsivä >hevosen käyttö >tietoon ja varmuuteen tähtäävistä välineistä

ESTEETTI on henkilö, joka pitää enemmän varhaisvihanneksista kuin säilykkeistä. (Erik Satie) Suom. TN >antikvariaatti >*elonpehmennys*

ESTEETTÖMYYS saavutetaan poistamalla rakennetut esteet. Testaa esteettömyys, onko tiloissa helppo liikkua. Millaiset ovat värit, valaistus, kalusteet? Näkyvätkö esineet ja lasiseinät? Miten opasteet on sijoitettu? Löytyykö ovi helposti, entä kiertotie? Milloin ovet avataan, milloin suljetaan? Automaattinen saranaovi on vaarallinen, liukuovi vaaraton? Missä ovat painonapit ja summerit? Ritilä, onko siinä rakoja, liukkautta, tasoeroja? Onko oven kiinnitystappi sellainen, ettei siihen kompastu, kynnys korkea? Ovatko kaiteet tukevat ja myrkyttömät? Onko törmäys- tai putoamisvaaraa? Onko askelmien mitoitus ihmiselle sopiva? Helvetissä pahinta on juuri askelmien väärät suhteet. Onko oven edessä vapaata tilaa ja kova, tasainen, luistamaton pinta? Ei pehmeää mattoa? Laatoitus tasainen, saumojen maksimileveys 5 mm? Pintamateriaaleilla suurin piirtein sama kitka? Vaimennukseen ei kokolattiamattoja vaan akustoivia kattolaattoja. JN >alkemistien tunnelit >halujen istutus >jarru >katoamisia >labyrintti >raja >seka-aita >Siljon vuoritie >vankilarakennus >*vuorenhuippujen ja merenhautojen saavutettavuus*

ETSATTU MAMMUTTI ei toimi. Mammutinkarvan jäljentyvyys on pensselinkarvassa. Norsun karvaton iho sen sijaan muodostuu uurteista kuten etsaus: riittää että sen siirtää kuparille. JN >illuusio

ETSIMINEN jakautuu kahteen lajiin: haeskeluun ja ympärillekatseluun. Haeskelun luokat ovat läheltä ja etäältä haeskelu. Ympärillekatselu jakaantuu lähelle ja etäälle katseluun. Likinäköiseksi kutsutaan sitä, joka osaa nähdä vain lähelle. Kaukonäköiseksi kutsutaan pelkästään etäälle näkevää. Etsiminen päättyy löytämiseen tai toivon menettämiseen. Vastakkaistermit: välttely, tekninen väistely. JN >dekkarityön vaikeus >jumalan etsiminen >löytö >Pan-herkkyys

ETSIVÄ istuu pimeässä autossa. Hän nukkuu pimeässä huoneessa. Hänen taskussaan, laukussaan ja äsken ostetussa hautamaassaan on pimeää. Mutta viimein hän keksii reitin rosvojen päämajalle: kääntymällä jokaisessa risteyksessä kiellettyyn ajosuuntaan, tekemällä jokaisessa arjen valinnassa väärän ratkaisun, kertomalla aina totuuden sijaan valheen. JV >dekkarityön vaikeus >elämänreitit >hevosen käyttö >mustasukkaisuuden oireita >salkun hylkääminen

ETÄINEN TUTTUUS tuottaa myönteisen vaikutelman, vaikka muistiin palautuva kokemus olisi alun perin ollut negatiivinen. Tuttuus on kaukaisen koordinaatin löytämistä menneisyydestä, mikä koetaan nautinnollisena koska se ehdollistaa hetkellisyyttä. Lähetin tänään ystävilleni sähköpostina tekstin, jonka he aiemmin olivat tyrmänneet lukukelvottomana. Odotin nyt samanlaista vastausta, mutta he olivatkin unohtaneet. Silti etäinen tuttuus sai heidät mieltymään siihen. Teksti muistutti heitä jostakin, ja he muistelivat, että miellyttävästä. JV >alcatras >beriokorva >kustannustoimittaja >naamioituminen

F

FABULINUS, puheen jumala. Kun roomalainen lapsi alkoi tapailla ensimmäisiä sanojaan, vanhemmat rukoilivat Fabulinusta. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >bodausporkkana >maailmankaikkeus >roomalaisia jumalia >syntymähaaveita

FAQ

Q: Voiko sielun omistaa sitä tietämättä?
A: Kyllä ja helposti kadottaa.
Q: Mitä seuraa sielun vastaisesta toiminnasta?
A: Merkityksen katoaminen.
Q: Onko sielu geenejä tai oppimista tärkeämpi?
A: Kyllä.
Q: Periytyykö sielu geneettisesti tai oppimalla?
A: Ei.
Q: Entä jos ei ole sielua?
A: Ei jokaisessa simpukassakaan ole helmeä.
Q: Eivätkä ne siitä kärsi?
A: Päinvastoin. JN >aivotyö >sielu

FARINA, Giuseppe, ”Nino” (1906–1966). F1-MM 1950. Ensiluokkainen alppihiihtäjä, lahjakas pyöräilijä, yleisurheilija ja jalkapalloilija aloitti formulauransa vasta 27 vuoden iässä päätettyään opintonsa tekniikan tohtorina Torinon yliopistossa. Älä kiistele tämän tohtorin kanssa etuoikeudesta kaarteeseen. Koko elämänsä hän vietti turvallisuusmarginaalin väärällä puolella, viisi vuotta sairaalassa tai toipilaana. Ne ja sodan riistämät kuusi vuotta hän korvasi kilpailemalla viisikymmentävuotiaaksi. MM-voittoauto: Alfa Romeo Tipo 159, eräs kaikkien aikojen kuuluisimmista kilpureista, jolla vielä Fangiokin voitti mestaruutensa. JV >Fittipaldi >Hill >Steward

FAULKNERIN TUNTOMERKIT: pituus 177, nenä: aivan ylhäällä hienoinen kyömy, laita suora alhaalta kaareva, hieman esiinpistävä, sierainten väliseinä selvästi näkyvissä, korvan laita poikkeuksellisen säännönmukainen, ei kierteisyyttä, hieman poimutusta, yläleuka suora, tummat hammasharjaviikset, kasvot soikeat ja alas kapenevat, ilme leikkisä tai äärimmäisen rasittunut, huulet ohuet, silmien kehäkalvo harmaa normaali laidoilta vihertävä, teräksenharmaa siilitukka. Ei käytä rusettia. Sanotaan, ettei tämän näköinen mies voisi enää saada Nobelin kirjallisuuspalkintoa. JN >etäinen tuttuus >Hölderlinin tavat >Johannes Kastajan tuntomerkit >taideproosan lukunopeudet

FERRAGAMON KENGÄT olivat kyllä kauniita, mutta saivat naiset voihkimaan kivusta. Niinpä hän jätti hetkeksi verstaansa ja matkusti Amerikkaan, jossa kirjautui Etelä-Kalifornian yliopistoon opiskellakseen anatomiaa. Hän oppi, että vartalon paino kohdistuu jalkaholville. Palattuaan Italiaan hän alkoi valmistaa kenkiä, joiden sisään asennettiin metalliset kaarituet. Ensimmäistä kertaa historiassa naisten kengät olivat sekä kauniita että mukavia. JV >käveleminen >varpaillaansipsuttelu >Westwoodin luomistyö

FIKTIIVISIÄ KALJUJA Ernst Stavro Blofeld, Doctor Evil, Hitman, Jaska Jokunen, Lex Luthor, Homer Simpson, Charles Montgomery Burns, Lordi Voldemort, Professori Xavier, Reino Murikka, Lothar. JV >hiukset ja kynnet >kalju >mieletön parturi >pitkät hiukset >Tyson

FILANTROPIA Krapulan tuskassa kun miettii kuuluisia hyväntekijöitä, mieleen kohoaa William Ellery Channingin hahmo, orjuuden vastustajan, joka ajoi parempia vankilaoloja ja raittiuden asiaa; hänen kädenpuristuksensa oli kova ja nopea.

Toisen päivän krapulassa ajattelee saksalaista evankelista pappia Friedrich von Bodelschwinghiä, joka valittiin 1872 Bielefeldin epilepsiahoitolan johtajaksi. Hän jaksoi harhanäkyisten huutoa ja kehitti Bethel-laitoksensa monipuoliseksi laupeuden kaupungiksi.

Seuraavana päivänä haluaa muistaa Samuel Plimsollia, miestä jonka mieltä painoi kauppalaivojen ylilastaaminen, ja ehkä kaikkein lämpimimmin valtiomies Christian Ditlev Frederik Rewentlowia joka lähes yksin lakkautti Stavnsbaandetin 1788 ja päästi tanskalaiset talonpojat muuttamaan kotiseudultaan. JV >*antropia* >ensyklopediamania >henkivakuutus >humalan asteet >krapulapäänsäryn lievitys >*misantropia*

FILOSOFIEN PERIMYSJÄRJESTYS, filosofien nurinkäännetty ravintoketju. Kalifornian Helvetin enkeleiden sananlaskun mukaan kaikki mikä kovassa vauhdissa tapahtuu edessäsi olevalle tulee tapahtumaan sinulle. JN >kaupunkilintujen ruokkiminen >käänteinen šakki >Saarikosken hammasmätä >valkohain iskurepliikki

FITTIPALDI, Emerson (1946–). F1-MM 1972 ja 1974. Aloitti ohjauspyörätehtailijana. Saavutti huikean 1000 kappaleen kuukausituotannon. Yrityksen tuotolla rahoitti autourheiluharrastuksensa. Tuli maailmanmestariksi 25-vuotiaana.

Maksimoi aina turvallisuusnäkökohdat, mutta formuloilla on tapana saada uhrinsa, ellei radalla niin sen ulkopuolella: maantiekolari 1971. JV >Farina >Hill >Steward

FLAMEL, NICOLAS Kuten arvaatte, en tuntenut Nicolas Flamelia henkilökohtaisesti – monistakaan eri syistä; mutta olen aina muistanut häntä myötätuntoisesti. Hänen maineensa noitana ei niin sanotusti häiritse minua, vaan herättää uteliaisuuteni – ja kiihottaa sitä (*soveliaasti, tietenkin*). Aivan.

En tiedä, mitä teoksia Flamel tuli työssään kopioineeksi. Tiedän, että hän oli kunnianarvoisa henkilö ja teki lukuisia, erittäin merkittäviä lahjoituksia. Tällainen runsaskätisyys saa olettamaan, että hän hallitsi suurta omaisuutta, vaikkakin tarun mukaan kykeni myös valmistamaan kultaa – harkkoja sekä muitakin muotoja (*miten itse tahtoi, tuo mies*).

•

Dulaure kertoo *Pariisin historiassaan*, että Nicolas Flamel laati mielellään piirtokirjoitustekstejä, jotka hän itse myös julkaisi seinissä. Hän sijoitteli niitä kaikkialle; se mitä hänen talostaan (*vuodelta 1407*) on säilynyt – rue de Montmorencyn ja rue Saint-Martinin kulmassa – on kauttaaltaan niiden peitossa. Aivan.

Voitte mennä ja todeta asian itse.

•

Runoilijana Flamel ei ole kovin tunnettu – mutta samainen Dulaure siteeraa silti teoksessaan näitä kahta säettä:

Maasta olen tullut, ja maahan palaan,

Sielu, luovuta itsesi Jeesukselle Kristukselle, joka syntisi anteeksi antaa.

Jälkimmäinen säe (?) on huomattava äärimmäisen pituutensa vuoksi. Ainakin se on pisimpiä, mitä on olemassa. Ilmeinen noidan tai kaunokirjoittajan säe. Sen tunteminen täyttää minut ilolla.

Dulaure lisää, että tekstin alapuolelle oli kaiverrettu ruumis, mikä ei ole hauskaa – vai onko? (Erik Satie) Suom. TN >*Banksy* >Blaken pimeäkirjoitus >Dalton

FLIPPERIn paikka on baarinnurkassa, jossa asioiden abstrahointi yleensä tapahtuu. Lihakuula projisoi itsensä metallikuulaan, jonka ominaisuuksia ovat suurempi kestävyys ja paineensietokyky. Pienet sormet portilla ovat ainoa pelin osa, johon pelaaja voi vaikuttaa. Sen hammasvaginan taakse ei motivaatiokuula saa karata, vaan sitä on pidettävä koholla ja liikkeessä kuin mielialaa. Pelilauta on Hampurin Reeperbahnin pienoismalli, huvipursi, toisaalta myös sota, luostari ja mielisairaala. Lihakuula on täällä tuomittu pitkästymään ikuisuutensa, mutta metallikuula kerää vain pisteet. Kuula jää hakaukseen, pomppimaan kahden tai useamman kohteen väliin. Tolpasta se kimmahtaa ja taas ollaan pohjalla, alamaissa, masennuksissa. Kemiallisen itsetehostuksen voimalla lähdetään kipuamaan kohti mielihyvän matalia pöytävuoria, tautologian tuhansia tasankoja. Jälleen toistuvat viihdekeskukset, samat asemat, samat rohkaisevat huudahdukset ja mentaaliset ilotulitukset, kunnes viimeinen pingpong-elämä vierähtää sivuraiteelle ja palautuu kohtalon kourua koneen nälkiviin sisuksiin. On valomerkin aika, peli päättyy, tuoleja rymytään pöydille. Baarin väsynyt henkilökunta haluaa kotiin. Kiitos ja näkemiin. He ovat varmoja siitä, että pelaaja on täällä taas huomenna. Flipperistä katkaistaan virta, värivalot hiipuvat, äänet vaimenevat. Pelaaja juo kaljansa ja siirtyy kohti ulko-ovea. JN >abstraktion pelko >ilomuisti >kahdesti kuoleminen >kohtalo >lihan vuokraaminen

FLIRTTAILUA on hameenhelman kohottaminen liikennöidyllä väylällä. Kevyt liikenne hidastaa vauhtiaan, pysähtyy mutta joutuukin pettyneenä jälleen kiihdyttämään. Kun maalari flirttailee pensselin kanssa, hän ei aio maalata jumalankuvaa

loppuun, vaan on valmis hetkenä minä hyvänsä jättämään työn sikseen. Siksi tavarajunat Ulan-Udesta Istanbuliin eivät koskaan hidasta. JN >aforisti autoilee >Planckin katse

FLUNSSA Kurkussa käy päivittäin monenlaisia tuntemuksia. Kahvin jälkeen tuntuu erilaiselta kuin sitä ennen, välillä voi kurkku käydä kuivaksi ja ryityttää, välillä voi tuoremehun jälkeen tuntua kuin kipeytyvältä. Sitä hetkeä, mistä tuntemus kehittyi täksi, joka selvästi on merkki tulevasta kipeydestä, ei muista, ole tullut huomioineeksi. Jos ei ole koskaan ollut kipeä, on vapaa siitä tunteesta joka syntyy kun ymmärtää joutuvansa sairastamaan. Flunssaa kestää helposti ja hyvinkin viikon tai kaksi. Lääkkeet ja lepo alkavat vaikuttaa parin päivän päästä pahimmasta olosta ja sen jälkeen on sairastaminen helpompaa. Kipeys ei kuitenkaan parane suoraviivaisesti, vaan kuin edestakaisesti liikkuen: iltaa kohden tuntemukset yleensä pahenevat. Aamulla voi tuntea voivansa vaikka miten hyvin, mutta jos on sairastanut ennen ja muistaa, ei tee liikaa ja ymmärtää olla levossa parempinakin hetkinä. Levotta flunssa voi kestää vaikka kuinka kauan, se voi kiusata jopa koko syksyn, jos ei anna aikaansa paranemiselle. Vaikka tietää, että paranee, tuntuu silti ikävältä.

Istuin sohvalla, eivätkä vitsiohjelman ihmiset enää huvittaneet. Ajattelin, että kouluun ei voisi mennä ehkä loppuviikkoon, jäisi pahasti jälkeen, joutuisi ehkä tukiopetukseen. Perjantainen kalaretki isän kanssa jäisi tekemättä taatusti. Mieli muuttui surkeaksi. Tuli mieleen aamut ja iltapäivät jolloin joutuisi olemaan yksin kipeänä kotona. Äiti ja isä tulisivat vasta tuntien kuluttua. Kirjaa ei jaksaisi kauan lukea yhteen syssyyn. Katsoisi ikkunasta aurinkoa ja puita. Seinäkello nakuttaisi. Musiikki ei tuntuisi mukavalta kuunnella, ja jos jotakin vaikka kuuntelisi, siihen jäisi kipeyden muisto eikä samaa kasettia voisi enää kuunnella myöhemmin muistamatta miltä ruumiissa tuntui kun sairasti. Kannattaisi vain maata pitkällään ja juoda kuumaa ja syödä vitamiineja ja mustikkakiisseliä nälkään. Ja odottaa. Illalla olisi sitten mukavampaa kun isä ja äiti huolehtisivat. Äiti kävisi korjaamassa peittoa, isä kysymässä vointia. Tuntiin mahtuisi aina jotakin, joka tuntuisi hyvältä kipeästä. Välillä tuntuisi vähän aikaa jopa hyvältä sillä tavalla maata ja olla hoidettavana. Ulkona pimenisi, mutta sisällä kävisi valoisammaksi. Isä tulisi ja sulkisi verhot. Tuntisi olevansa kuin pesässä, elukkana, pienempänä kuin mitä on, ja maailma tuntuisi turvallisemmalta kuin joskus. Ja se ikävä mitä koulussa voi tapahtua ei voisi tapahtua täällä, eikä riitakaan olisi niinä päivinä mahdollista. Kipeän luona käytäisiin hyväntuulisina ja kaikki mitä puhuttaisiin puhuttaisiin miellyttävästi.

Suljin television ja kävelin keittiöön. Isä oli lukemassa siellä lehteä. Menin siihen isän viereen seisomaan. JV >luonteita >paistien tyyssijat >sairauden synty

FOINIKIALAISET KIRJAIMET Lyydialaiset ja joonialaiset nimittävät näin aakkosia keksijänsä Foiniksin, Agenorin pojan mukaan. Kreetalaiset ovat heidän kanssaan eri mieltä: nimi tuleekin siitä, että kirjoittaminen tapahtui palmunlehville (*foinika*). Skamon puolestaan teoksensa *Keksinnöistä* toisessa kirjassa johtaa nimen Foinikesta, Aktaionin tyttärestä. Tarun mukaan kuninkaalla ei ollut miespuolisia jälkeläisiä, ainoastaan tyttäret Aglauros, Erse ja Pandrosos; Foinike oli kuollut neitona. Sanomalla aakkosia foinikialaisiksi Aktaion halusi kunnioittaa tyttärensä muistoa. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >aakkoset >Kadmos >Linos

FONOGRAFI ”Me olemme rikkaampia kuin yksikään renessanssiruhtinas”, ajatteli Edison, kaikki jousikvartetot soitetaan meidän olohuoneissamme.” Ohjelmiston laajuudessa

eivät hovimuusikot hänen laitteensa kanssa voineet enää kilpailla. Nykyisin magnetostaattiset paneelikaiuttimet toistavat äänikuvan myös musikaalisesti oikein, paljastavat jokaisen äänen musikaalisen merkityksen tai merkityksettömyyden. Aiemmin elänyt ihminen ei olisi voinut kuvitella tällaista musiikkinautinnon astetta. Siksi tulee helposti ajatelleeksi, että meillä olisi jo varaa hylätä kaikki, mikä ei ole ensiluokkaista. Mutta kahdesti kuultu levytys on kuoleman ja kivettymisen alku. JN >audiofiili >Edison >*elävä musiikki* >freejazzkonsertissa nukkuminen >Mozartin omenanraato >rappio >toisto

FREEJAZZKONSERTISSA NUKKUMINEN Nukkuminen ja äänekäs kuorsaaminen avantgardekonsertissa ovat kulttuuria. Kokeellisen musiikin ystävät saattavat matkustaa kaukaakin vain kuorsatakseen eturivissä parin metrin päässä Alexander von Schlippenbachin Bösendorferista tai Tony Oxleyn kolinapaletista. Suvantokohdissa kuullaan yskähtelyä, rykimistä ja tuhahduksia, ikään kuin unta olisi häiritty. Osa poistuu paikalta juuri ennen konsertin loppua äänekkäästi kopistellen, rykien ja tuhahdellen. Ovi kolautetaan aina kuuluvasti. Osa jää vielä hetkeksi kuorsaamaan. Oikea-aikaiset suosionosoitukset ovat hurmioituneet, mutta vain harvojen kätten tuottamat. JN >Cagen korva >jazz ensikuulemalta >soittimellisia keittiötarpeita >unettomuus

FRIIKKI, kilpailee kaikkien kanssa omassa lajissaan. JN >epäpuhtaus >omaperäisyydet >originellit

FRÖBELIN IDYLLI Leikki- ja askartelulaitoksessa palikat kolisevat. Fröbel on rakentanut malliksi kuusi lelulahjaa ja lapset keksivät innokkaina loputtomasti uusia. Fröbelin luomat lahjat ja askartelut muodostavat järjestelmän, jossa edetään helposta ja yksinkertaisesta vaikeampaan ja monimutkaisempaan. Jatkuvasti kuuluu kimakoita oivalluksen ääniä. Askartelupöydän ääressä keppien asettelua, tikkujen liitäntää, erilaisia paperitöitä. Opettavaista leikkiä riittää viikon jokaiselle päivälle, taittelua, revintää, pujottelua. Iltapäivällä siirrytään laitoksen pihamaalle, jossa Fröbel valikoi järjestelmästään tilanteeseen sopivan laululeikin. Laululeikit ovat kaavamaisia abstrahointeja ihmisten todellisuudesta, ja rakenteeltaan ikiliikkujia. Ne kestävät ikuisuuden, kertoo Fröbel lapsilleen. Leikissä eläydytään eläimiksi. Kätketty pedagoginen tendenssi kehittää motoriikkaa, mielikuvitusta ja ryhmätyökykyä. Sitä vallitsee järjen ääni, toisin kuin eläinten tyyssijoilla. JV >lapsityön kauneus >lasten ensyklopedia

G

GALLERIA on hyvin akustoitu paikka, ketään ei voi kuulla erikseen. Boolissa osa hedelmistä jää pintaan. Ja mitä syvemmälle vajoaa ajatuksiinsa, sitä kitkerämmiksi ne käyvät. Korko nostaa naista, mutta ei persettä, ajattomat vyöt ja henkselit ylläpitävät illuusiota keskustelun riippumattomuudesta. Aronpuron kädessä näkyy kättelyn pyrkimys. JV >Helsingin runokoulu >oleskelutilat

GANGES, etiopialaisten kuningas, jonka Aleksanteri surmasi. Kymmenen kyynärää pitkä ja komea kuin mikä, Ganges-joen poika. Kun hänen isänsä sai Intian tulvimaan, Ganges ohjasi sen mereen ja sovitti maan ja joen välit niin elämän kuin kuolemankin osalta. Homeros puolestaan tuo Akhilleuksen Troijaan Helenan takia ja kertoo, että sankari ryösti kaksitoista kaupunkia merellä ja yksitoista mantereella ja että kuninkaan vietyä hänen naisensa hän joutui vihan valtaan ja oli raaka ja leppymätön. Verratkaamme tähän intialaista. Hän perusti kuusikymmentä kaupunkia, jotka ovat huomattavimmat siinä maassa. Pitääkö joku kaupunkien hävittämistä kunniakkaampana kuin niiden perustamista? (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >Intian liikenne >Jerusalemin rakentajat >kaupungin paikan katsominen

GANGESIN LIKA Mitä saastuneempaa Gangesin vesi on, sen kirkkaampana se virtaa mielessämme. Kun mielen virta saastuu, jättävät pyhät Gangesin, vuokratuolien tieltä. JV >Johannes Kastajan tuntomerkit >paikallinen saastuminen >todellinen rentoutuminen >vaatekaapin sisältö

GARRICK, David (1717–1779) Koska näyttelijä edustaa hetken taidetta ja hänestä jää elämään vain juoruja, hänen on eläessään keskityttävä niiden tuottamiseen. Tällä voidaan perustella ammattikunnan mieltymystä tempauksiin. Asenne ei ollut vieras myöskään huomattavan turhamaiseksi muistetulle Garrickille. Skandaaleilla ja prioriteettivarkauksilla (ensimmäinen ohjaaja, ensimmäinen historiallisia pukuja käyttänyt, ensimmäinen roolihenkilöitä aidosti karakterisoinut) hän loi valtaisan aikalaismaineen ja pääsi mukaan englantilaiseen hovielämään.

Näytelmäkirjailija toimii toisin kuin Garrickin kaltainen näyttelijä: sanotaan hänen keskittyvän jättämään jälkensä (kumpaakin tosin miellyttää jälkien jättäminen elämäntehtävänä) mieluummin taiteeseen kuin juoru- ja elämäkertakirjallisuuteen, mutta hänen tilanteensa onkin lähes päinvastainen – ilman aikalaismainetta näyttelijällä ei voi olla myöhempääkään mainetta, kun taas kirjailijan ura riippuu kuolemattomista teoksista. JV >ensyklopediamania >Piela

GASTRONOMIA Joka seitsemäs maailman ihminen näkee nälkää ja puolet kärsii ravinnon yksipuolisuudesta. Gastronomiaa ylläpidetään, jotta eettinen ei kokonaan syrjäyttäisi esteettistä, jotta täysi vatsa ja tyhjä siemenpussi eivät näyttäytyisi ainoina tavoittelemisen arvoisina asioina maailmassa. Mutta annokset ovat pieniä, maistiaisia vain. JV >erottaminen >esteetti >maistaminen >nälän lahja >pöytärunous >ylellisyystoimittaja

GAUDIN TAPATURMAINEN KUOLEMA Arkkitehti tekee kahta asiaa yhtä aikaa: perääntyy ja mittaa silmämääräisesti rakennuksensa ulkoisia suhteita. Vaaralliseksi toimen tekee se, että hänen rakennuksensa sijaitsee vilkkaan bulevardin varrella. Jokainen askel vie häntä poispäin suuresta omin käsin rakennetusta pyhätöstä. Jokaisella askeleella hän on alttiimpi kadun vilinälle. Kadulla kulkee näyttäviä naisia, mutta ne eivät vangitse taiteilijan huomiota. Kadulla kulkee autoja loputtomana saattueena vaikuttamatta taiteilijaan. Lähestyvän rautiovaunun antamat ystävälliset äänimerkit eivät tunkeudu varoittavina taiteilijan tajuntaan. JN >epähuomiossa >hajamielisyys >havaitsematon >hetkellinen näkymättömyys >tappajavalas >tarkkaamaton >tietoisuus

GNOSIOFOBIA, tiedon pelko. Ensyklopedisteilla virkistämättömän tiedon pelko. JN JV >ensyklopedian orjat >tiedon pelko >virkistystieto

GODARDIN PEKKASPÄIVÄT Nykyään hän ei juuri eroa lomakohteiden muista vanhuksista. Kylmiä juomia kannetaan yhtä lailla hänelle kuin naapurivuoteen tehtaanomistajalle. Molempien silmät kiinnittyvät ohikulkeviin bikineihin, jotka pitävät koossa jo olomuotonsa sekoittumattomimmat päivät nähnyttä lihaa. Godard on aina nauranut vain ystäviensä pöydissä, milloinkaan hän ei ole vilkuillut viereisiin, saati vetäytynyt terassille tupakoimaan. Milloinkaan hän ei ole hikoillut ohjaussuunnitelman kimpussa: hän on luottanut siihen että sosiaalinen tilanne synnyttää idean. Tänä vuonna Cannesissa hän huomasi ilokseen, että kaupungissa on filmijuhlat. JV >Cameronin työpöytä >*situationismi* >täydellinen rentoutuminen

GOETHE VIETTELEE Genovan torilla kaunis osterinmyyjä kieltäytyy Goethen kosinnasta: ”Sinä olet vähän liian haastava projekti minulle juuri nyt.” ”Sitä paitsi tahtoisin vielä vähän aikaa elää.” JN >houkutus >kaasuliesi >tinkiminen ilotalossa

GOLDEN RAX -ravintolaketjun läheisyydessä ylensyöjä tuntee vapautuvansa. Vessan ja pitserian kohtalonyhteys on hänelle koti, työpaikka, ystävä ja puoliso. Seikkailu luonnossa, riskinotto ja eksoottiset makumatkat eivät tule kysymykseen. Nälkä ei ole vatsanpohjassa mukavasti kutkuttava tunne vaan ennaltaehkäistävä uhka. Laihduttajien nääntyneiltä katseilta häntä suojaavat krapulaarion pimennetyt ikkunat. JN >helvetti >nälkä >pimennetyt ikkunat >ylensyöjä

GOLFKENTTÄ, mahdollisimman suuri alue, mahdollisimman kalliilla paikalla, mahdollisimman pientä esinettä varten. JV >Möriken niitty >Simeon styliitta >Tiisalan torni >ylellisyystoimittaja

GOULDIN LAPSUUDENMÖKKI on keskimääräisen etäisyyden päässä toisesta mökistä. Gouldin soittama Bach-intervalli ilmentää tätä etäisyyttä. Se ilmentää mökin sisätilan puristunutta lämpöä, ahtautta joka laajenee hetkessä kuin räjähde, jos tulee ovensuuhun, kaikuu vuoren seinämissä pitkään.

Äiti on rannassa syvän, jyrkän veden partaalla. JV >kaiuton huone >lasihelmipeli >Richterin perspektiivi

GRAFOMANIA, kirjoittamisen pakkomielle. Englantilainen imagisti T. E. Hulme on vähälle ymmärrykselle jääneistä ru-

noilijoista ainoa, jota ei ole milloinkaan parjattu grafomaaniksi: hänen kokonaistuotantonsa käsitti viisi lyhyttä runoa. Grafomaniaparjauksen voi välttää polttamalla pöytälaatikkonsa ajoissa. JN >ensyklopediamania >Hulmen risti >hämärän tanssit >parjaajat >vesiallergia

GREYHOUND, koirakilpailu, jossa arvioitavana on koiran nopeus ja ihmisen ennustuskyky, huolehdittavana mekaanisen jäniksen kyky olla ohittamaton kaikissa tilanteissa. JV >*ohittamaton* >ohittaminen >ylivertainen

GÖBBELSIN LAKI Mitä suurempi valhe, sitä nopeammin se muuttuu yleiseksi totuudeksi kun sitä toitotetaan usein, laajalti ja suurella äänellä. Ja: mitä nopeammin jokin ajatus muuttuu yleiseksi totuudeksi, sitä suurempi valhe se on.
”– Ovatko siis mielestäsi, Thrasymakhos, väärämieliset ihmiset viisaat ja kunnolliset?
– Kyllä, ne jotka kykenevät äärimmäiseen vääryyteen ja osaavat laskea ihmisten valtioita ja kansakuntia valtansa alaisiksi.”
(Lainaus Platon: *Valtio*, 348D, suom. O. E. Tudeer) JN >hirvittävä totuus >Juudas Iskariot >Kristuksen seuraamisesta >luotava tragediaa >omatunto >pyramidihuijaus >retoriikan kuva >tietoisuus >*transistorin toimintaperiaate* >valehtelu

H

HAADEKSEN KYPÄRÄ, sanotaan laitteiden avulla saavutettavasta näkymättömyydestä. Tällainen oli Haadeksen koirannahkainen kypärä, jota Perseus käytti viiltäessään kurkun Gorgolta. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >de la Rentan hajusteeton deodorantti >havaitsematon >hetkellinen näkymättömyys

HAADES Kharon kysyy ja kuuluttaa lauttatoimessaan seuraavasti: Kuka lähtee lepoon kurjista töistä ja vaivoista? Kuka lähtee unohduksen niitylle? Kuka näivettävälle kivelle? Kuka keritsemään aasia? Näinhän sanotaan hyödyttömästä, sillä aasin villoille ei ole käyttöä. Samalla tavalla sanotaan: Koristelet kippoa. Haadeksessa kaikki jatkuu loputtomiin. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >itsemurha >kuolema >nälkä >poiskuvittelun välineitä >tietämättömyys >toisto

HAAMUVIITE luo fiktiivistä ensyklopediaa viittaamalla olemattomaan asiasanaan. Merkitään kursiivilla. Fiktiivinen ensyklopedia sisältää artikkeleina kaikki muinaisen kadonneen vastineensa haamuviitteet. Vuosituhannet sitten kuviteltu avaruusluotain on nyt taivaalla. Tämän kirjan tekijät uskovat omien artikkelinimikkeidensä olleen haamuviitteinä muinaisessa kadonneessa käsikirjoituksessa. JN JV >*aivopesuaine* >ensyklopedian avustajat >*fiktiivinen ensyklopedia*

HAARNISKAN SILMIKKO, ei siksi, että se suojaisi silmiä tai että sen läpi voisi turvallisesti tähystää, vaan että siitä voisi vähällä vaivalla tarkistaa onko taistelija yhä hengissä. Seisooko tantereella enää muita eläviä kuin soitinpuut. JV >linnanvartijan kuolema

HAAVE Haaveita ovat unelmat, kuvitelmat, tuulentuvat, pilvilinnat, utopiat ja langenneilla enkeleillä dystopiat. Unelma on sukua huumeriippuvuudelle; kuvitelma on sukua objektiiviselle ajattelulle; tuulentupa on sukua samalle ymmärtämistyhjiölle kuin ydinvoiman puolustaminen. Pilvilinna on sukua ilmauksille ”ylenpalttinen” ja ”suupaltti” ja sanalle ”sivistys”. Utopia on sukua *Babylon 5*:lle samalla tavalla kuin *Star Trek: Deep Space Nine* on sukua *Star Trek: The Next Generationille*. JN >houkutus >kupla

HAAVEEN PAINOPISTE on haaveen painon vaikutuspiste. Kun haavetta tuetaan painopisteestä, on haave tasapainossa. Sillä on todellisuuspohja. Homogeenisesta aineesta tehdyn symmetrisen haaveen painopiste on symmetriapiste. Painopiste voidaan määrittää ripustamiskokeella, symmetriasta näkemällä tai laskemalla. Painopiste voi olla haaveen ulkopuolella. Pirstoutuneen haaveen painopiste voidaan laskea sirpaleiden painopisteistä. Haave kaatuu, jos painon vaikutussuora joutuu tukipinnan ulkopuolelle. Ja on sitä vakaampi, mitä suurempi on tukipinta ja matalammalla painopiste. Nelijalkaisen haaveen tukipinta on suurempi kuin kolmijalkaisen. Vapaasti tietoisuuteen heitetty haave kieppuu kehällä tietoisuuskeskipisteensä ympäri. Haave voi olla hyrrä. JN >mielen tasapainolajit >tietoisuus

HAITERAPIA, uiminen tai sukeltaminen hengenvaarallisten olentojen ympäröimänä ilman asianmukaisia suojavarusteita tai häkkiä. JN >Haadeksen kypärä >paholaisterapia >uiminen

HAIVAARA! Missä on lihan täyteys, siellä on haivaara. Ja rannalta huudetaan suorin kurkuin: Ahnehtiiko haikala lihaa, vaiko hengen puutetta! Vaatteiden vaiko hyvän tahdon vähyyden vuoksi rakkain menetettiin meripedon hampaisiin! Ja lyödään kieltotauluja vaimojen ja lapsien varjelemiseksi, siveässä tahdossa: ettei saisi uida kuukautisvuodon aikana, ettei avohaavoissa sopisi kellua.

Mutta rannalta kuuluu huuto niin kuin lähtee kidasta jossa on paljon hampaita niin korkeita että suu on avattava kurkkutorven suuntaiseksi ja sadevesi korisee siinä: Milloin on stigmoissaan uivan kimppuun käynyt haikala? Sanokaa ensin tämä! Milloin on meripeto käynyt naulanilkkaisen saalistajaksi! Mutta tehköön niin kuin tekee, uikoon jos uitattaa: Parempi on jalkapuolena nousta Vastarannalle! Parempi on käsipuolena käydä Ikuisuuteen! Ja vieläkin parempi meripedon vatsassa matkustaa viimeistä rantaa kohti! JV> jäähai >kirjosieppovaroitus >partahai >valkohain iskurepliikki >villisikavaroitus

HAJAMIELISYYS, mielemme kiinnittymistä johonkin muuhun kuin kohteeseen, josta yhä tulisi huolehtia. Hajamielisyys on lähtöisin siitä kiitettävästä sielunelämän ominaisuudesta, että ajatukset viriävät toisistaan erityisen helposti. Tämä on vastakkaista hölmöydelle, seisahtamiselle yhteen ainoaan ajatukseen. Hajamielinen sen sijaan seuraa erotuksetta niitä kaikkia sitä mukaa kuin ne ilmestyvät. Ne tempaavat mukaansa ja etäännyttävät päämäärästä. Se, joka hallitsee mielensä, toteaa aiheeseen liittymättömät ajatukset mutta jää miettimään vain asiaan kuuluvia. Hengen on kyettävä harharetkiin, mutta hajamielinen ei pidä olla. Hajamielisyys on lähes aina huomaavaisuuden puutetta keskustelukumppaneita kohtaan. Se ilmaisee hyvin selvästi, että oman mielemme tapahtumat kiinnostavat meitä enemmän kuin heidän puheensa. Hiemankin itseään tarkkailemalla voi välttyä tältä hengen elostelulta, joka saa lausumaan sopimattomia sanoja ja tekemään monia naurettavia tekoja. Joskus hajamielinen kadottaa näköpiiristään kaiken ympärillään olevan. Havahduttuaan houreistaan hän käyttäytyy kuin mitään ei olisi tapahtunut. Hän etsii esineitä sieltä, missä ne eivät enää ole. Juttelee asioista, joista ei enää ole puhe. Hän uskoo olevansa ajan tasalla eikä ymmärrä mitään. Hajamielisyys onkin poissaoloa, jota useinkaan ei itse huomaa ja jonka täsmällistä kestoa ei juuri koskaan tiedä. On vain yksi keino määrittää hajamielisyyteen kulunut aikaväli: verrata sen alkua ja loppua johonkin keskeytymättömään toimintaan, jonka kestosta on kokemusperäistä tietoa. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >ajatus >dementia >epähuomiossa >tarkkaamaton >valppaus

HALUJEN ISTUTUS Halut jakaantuvat istutettuihin ja kuolemattomiin. Jälkimmäiset ansaitsisivat mahdollisuuden kukoistaa. Mutta tämä talo on rakennettu monimutkaiseksi vain siksi, että halujen ohjaamat ihmiset eksyisivät tänne. Yhtä tärkeää kuin istutettujen halujen kitkeminen on tämän rakennelman purkutyö. Arvioitaessa haluja on ajateltava niiden näkyvää ja maanalaista osaa. Halut ovat sielun sulkia: latvustolla ja juuristolla on oltava riittävät kasvuedellytykset. JN >esteettömyys >houkutus >Jerusalemin rakentajat >kirahvi >labyrintti >nälkä >piraijojen istutus >polte >ydinpommi

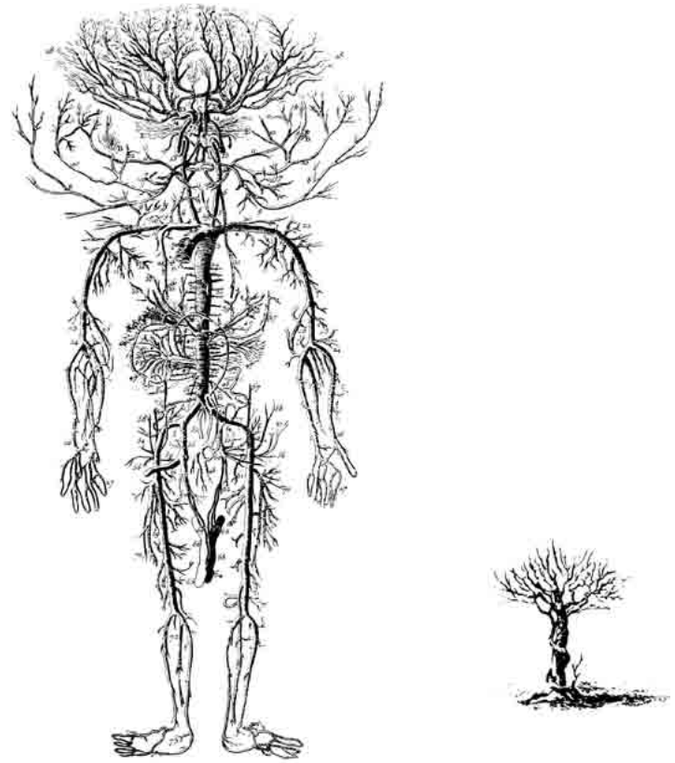

HALUN ISTUTTAMA AINE Kaikkialle synnytään. Kaikkialle pitää syntyä. Luonto on järjestänyt niin, että lajin lisääntymistapa on ehdottoman mukava. Missään vaiheessa ei valtamerta tarvitse ottaa liian henkilökohtaisesti. Henkilökohtaisia partnereita ei Okeanoksessa tunneta. Koirauden ja naarauden

logiikat toimivat antamisen periaatteen mukaan. Merivirrastakaan ei voi sanoa, että se olisi vapaan tunneliikkeen metafora. Seillä on merivirrassa keskimäärin saman verran omaa tahtoa kuin elektronilla voimakkaassa sähkökentässä. Jos me voisimme kuulla sen puhuvan, se kuulostaisi simpukoiden kohinalta. Sei on puhuva mittalaite. Se mittaa virtausnopeutta ja syvyyttä. Kyljet mittaavat, evät mittaavat, silmät mittaavat ja suu mittaa. Aivojen sähkökemiallinen toiminta mallintaa parven liikettä merivirrassa. Liha on veden puhtauden tarkin indikaattori. JN ➻halvauksen horisontit

HALVAUKSEN HORISONTIT Jos kaikella mitä merestä löytyy olisi jokin keskimääräinen maku, voisi sanoa sein lihan olevan lähellä sitä makua. Jos se tyytyisi syömään vain äyriäisiä, sen liha olisi epäilemättä toisen näköistä. Sei ei juuri katso mitä syö. Tätä merten hajottajaeläintä voi pitää kaikkiruokaisena ja siltä se myös maistuu. Se on sillä tavalla itsekäs olento, ettei se juuri ajattele omaa makuaan juhlapöydässä, vaan kokoaa itseensä kaiken merestä löytämänsä, hyvän ja pahan. Tämä periaate on siinä tullut lihaksi. JN ➻harhailun akatemia

HAMMASHUOLTO Hammaslääkäristä oli tänään suuri hyöty: tajusin etten kestäisi kidutusta jos vainojen ajat tulisivat. Hammashuollon tehtävänä on muistuttaa kivun voimasta. Yliopiston aloittavilta kiskotaan viisaudenhampaat riippumatta siitä kuinka haittaavat ne ovat. Näytetään mitä on vastassa sivistyksen tuolla puolen. Ohjaillaan oppimisprosessia. Kerrataan miten kaunista ja rauhallista kaikki on juuri nyt. JV
>huonot hampaat >*hyvät hampaat* >purukumi

HAMMASKIPU Hammaskivussa on pahinta sen mittaamaton potentia. Sanotaan että se pääsee ruumiintuntemuksista kaikkein lähimmäksi absoluuttista kipupistettä. Särkypäivystyksessä odottavat potilaat kärsivät lähes yksinomaan valtaisasta tulevan pelosta. He ovat hakeutuneet lähelle porauslaitetta, mutta viivyttelevät sen lähettyvillä. JV >*irvistys* >*lävistys* >*sivistys*

HAMPAATTOMIA Mätisäkki, LuPo myös HiHin käsittelyssä, Faraoiden Egypti, Norton virustorjuntaohjelma, tilaajavastuulaki harmaan talouden torjunnassa, hampparin vetoketju, hymy, Halloweenlamppu, Yön raivo jonka Hikotus ampui taivaalta, säkeenylitys, Viikinkipersoonallisuustesti, rauhanliike ja tilintarkastus täysin, peto minussa, Williams Ferrarien ylivoiman edessä, Tulli, kunta, Trulli, tattoo-mies, muikun suu. JV

HAMPURIN MERIMIESKIRKKO
Tervetuloa Hampurin merimieskirkolle, kun:
Yksinäisyys yllättää
Kunnon ruisleivän ja vehnäsen kaipuu käy ylivoimaiseksi
Hesarista täytyisi välttämättä löytää jotain
Haluat puhua taas kerrankin suomea jonkun kanssa
Elämä on kääntänyt selkänsä ja näyttää vaikeampaa puoltaan
ja haluat jakaa tilanteesi jonkun kanssa
Kaipaat hiljentymistä, rukousta ja rakentumista Jumalan kasvojen edessä
Juuri Sinua varten on pappikin paikalla.
Ditmar Koel Strasse 6, D-20459 Hamburg
puhelin +49-40-316971, telefax +49-40-3195692
sähköposti(E-mail): Hampurin.Merimieskirkko@t-online.de
JV >flipperi >luksus tytön minimi vaatimukset

HANKALA, sanotaan siitä mikä häiritsee tavalla tai toisella. Esimerkiksi seppä on hankala naapuri. Eräät hyveet ovat hankalia; helpot paheet ovat mieluisampia. On kunnollisia ihmisiä, jotka ovat ikäviä, ja on olemassa erittäin hankalia hyviä ihmisiä. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >kunnollinen >välttely

HARAKKARINTA, sairaus jossa rintalastan alueelle kasvaa mustia ja valkoisia sulkia. Stetoskopiassa keuhkoista kuullaan harakannaurua muistuttava ääni. Wangelinsaarella elävä lintulaji, jonka perimässä on kolme osaa kultarintaa ja yksi osa harakkaa. Vrt. rastaan rinta eli palleropilvi. JN >halujen istutus >pilvet

HARHAILUN AKATEMIA On tilastollisesti todennäköistä, että sankarimme suuntaa seuraavaksi parvensa mukana pohjoiseen. Tässä vaiheessa ajanlaskua apinan monimutkaiset tartuntaelimet ovat juuri muuntumassa pelkiksi kosketuselimiksi. Tätä suunnitellaan meren syvyydessä olevalla kehitysalustalla. Niin kuin ihminen koskettaa pianon luuta, koskettaa sei jääkylmää merivettä. Se ei tarvitse monimutkaisia tarttumaelimiä päästäkseen merivirran matkaan. Liike sattuu siihen.

Kuin miljoona kompassineulaa liukkaalla jäällä pyörähtää kuolematon parvi pohjoiseen. Vedessä, jossa valo tulee ylhäältä; kultasuonessa joka laulaa rajatonta kimmellystään, ui ikuinen sei. Sillä on miljoona poikasta, eikä se elä jatkuvan tuottavuuden paineessa. Se on vapautunut kaikesta itsensä ajattelusta. JN >helvetin keikarit ja komissaarit

HARKITSEMATON Sanotaan teoista tai puheista, joiden seurauksia ei ole punnittu. Harkitsematon lausuma voi viedä perikatoon. Harkitsematon lupaus johtaa takelteluun. Harkitsematon avokätisyys voi aiheuttaa vararikon. Sanotaan myös ihmisistä: olette harkitsematon, raivositte ritarillisuutta vastaan keskellä naisten piiriä. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >hätiköity käsitys >ritarin vastakohta >tatuointi

HARVINAISUUS, domeeninsa ainoa kunta, kuntansa ainoa pääjakso, pääjaksonsa ainoa alajakso, alajaksonsa ainoa luokka, luokkansa ainoa lahko, lahkonsa ainoa heimo, heimonsa ainoa suku, sukunsa ainoa laji, lajinsa ainoa yhteisö, yksilö lajissaan: hoazin, punkkarikana, haisukäki. JN >Dalin väärentäminen >omaperäisyydet >originellit

HAUDANKAIVAJAN TYÖ on kaivaa niin syvään, ettei vainaja voi kuulla mitä elävät puhuvat. JV >kuolema >kuulotorvi >eriste

HAVAINTOJEN ARVIOINTI

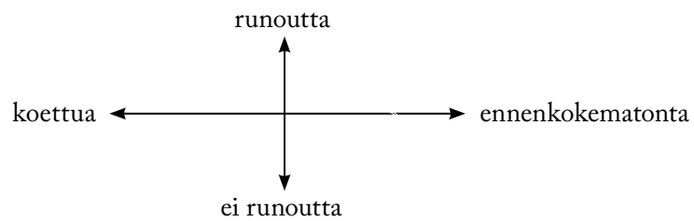

JN JV >kalapaikkojen arviointi >kapakkakeskustelun arviointi

HAVAITSEMATON on massaan hukkuva, katoavan pieni tai suuri, samanlainen, erottumaton, maastoutunut, naamioitu, piiloutunut, eristynyt, äänetön, hajuton tai mauton, osittain tai täydellisesti läpinäkyvä, väritön tai aineeton. Myös sellainen jota ei tahdota nähdä. Suomalainen tutkija Pekka Alitalo on vuonna 2009 hyväksytyssä väitöskirjassaan kehittänyt menetelmän, jolla mikä tahansa esine voidaan tehdä kokonaan näkymättömäksi. JN >de la Rentan hajusteeton deodorantti >Haadeksen kypärä >hetkellinen näkymättömyys >leikkiauto >naamioituminen >piilopirtit >sekoittumattomat >Tiisalan torni >varas

HEIKKOUDET ovat organisaatiomme voimavara, sanoi Luther. Voimavaran löytäminen on häpeällisen kyvyttömyyden löytämistä itsestä. Heikkous on lähellä ominaisuutta, jota kutsutaan yliherkkyydeksi, mutta myös valmistusvirhettä, patologiaa ja vammaa. On sanottu: keskittämällä olemattomat voimavaransa tarkasti voi ponnistaa kuuhun. Vuonna 1957

maailman ensimmäinen avaruuskuula, Neuvostoliittolainen Sputnik 1, järkytti maailmaa juuri tällä tavalla. Teknologiseen etumatkaansa luottaneet amerikkalaiset perustivat paniikissa NASAn ja Apollo-ohjelman. Kademielen varaan on maailmassa rakennettu paljon. Myös Luther tarkkaili sitä ja ajatteli: tuossa on vapautumatonta energiaa, minä valjastan sen. JN >pioneerit >suursaksalainen henki >taipumus ja mieltymys >vesivoima

HELISTÖ, Eesau, kupletööri, hurmurilaulajien kuningas, koiranleuka, kulkuri, imitaattori, ilmehtijä, ties mitä kaikkea... tanssimestari, voimistelija, temppujentekijä, jonka tarvitsi vain avata suunsa kun jo säveltäjää, jolta hän melodiansa varasti, syytettiin plagioinnista. Hänen refrenginsä olivat niin lyhyitä ja yksinkertaisia, että yleisö kykeni laulamaan mukana ensikuulemalta. Toisinaan hän vaihtoi odotetun sanan toiseen. Halveksui kaikkea hienostelua ja uskoi, että maailma olisi parempi jos kaikki harrastaisivat kuplettia, tuota pientä harmitonta lemmenseikkailua. Laulunsa raikuivat kadettien suussa:

Yks-kaks-kolm-nel
Tula-stiipeli-staapeli stom-pom-pom,
kyllä nättejä tyttöjä on-on-on
sun pomffeli-pomffreli hoh
tililililei tilu huhhahhei
ja se tyttö-ö, jota minä raa-ka-astin
hivuvee, haluvee, hivuvei.

JN >Garrick >lapsenviskominen >Piela >sirkustemppukammo >tuntematon

HELSINGFORD, pieni kaupunki Suomessa, Nylandilla. Melko käytännöllinen satama Suomenlahdella, kahdeksan peninkulmaa lounaaseen Borgosta. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >Cuba >Seutula

HELSINGIN MAMMUTTILÖYDÖT (3):
Töölö, Cygnaeuksenkatu vuonna 1911: poskihammas.
Herttoniemen urheilukenttä vuonna 1954: olkaluu.
Vuosaaren satamatyömaa vuonna 2005: kyynärluu.
JV >aasien taivaspaikat >etsattu mammutti >mammuttivaroitus!

HELSINGIN RUNOKOULU, omantyyppisiään oppineita, paljon kirjallisempaa lajia kuin joku Santeri Alkio tai Kauppis-Heikki. Tavaton kirjallinen ruokahalu ei aina vain vastaa sulatuskykyä. Aivan nuorena jo rohjetaan esiintyä kirjallisessa julkisuudessa vaativaisten puolitieteellisten esseiden ja teosten kirjoittajina. Pieniä ja hyvin hentoja, poikamaisen ja sairaalloisen näköisiä. Ruumiinvoimat murtuvatkin ankarassa henkisessä paineessa jo hyvin varhain, ehkä 29-vuotiaana. Työtä tehdään jännittämällä, kiihdyttämällä henkisiä kykyjä äärimmilleen, ja tämä pingoitus tuntuu teksteissä usein. Puhdas kirjallinen ilmaus houkuttelee usein syrjäpoluille: ajatus ja asia jäävät sivuun komean ja loistavan sanonnan rinnalla. Oikeastaan tarjotaan suhteellisen vähän ajatuksia; niitäkin kyllä on, mutta niissä ei ole alkuperäisyyden leimaa kuin poikkeustapauksissa. Heillä ei ole varsinaista filosofista päätä; kuvataan kuvauksen takia, maalataan värien takia, kirjoitetaan kirjoittamisen takia, pyritään viihtymään ilman edellytyksiä huviin. (Rafael Koskimies: *Elävä kansalliskirjallisuus*) Sov. JV >Hulmen ponnistukset >varpuset

HELSINGIN VIEMÄRIVERKON KOKONAISPITUUS on 1700 km, reilun lapinmatkan verran. JV >Pioneer 10 -luotain >viemäri

HELVETIN KEIKARIT JA KOMISSAARIT On kalaparvia, jotka muodostavat meressä jonkinlaisen keskisäädyn. Ja on kalaparvia, jotka ovat meren roskaa. Kalaparvi on niin ihmeellinen olio, ettei sen ominaisuuksia luetella tuosta vaan. Mitä moni-

puolisemmin sitä tarkastelee, sitä enemmän havaitsee piirteitä. Niiden kuvaamisesta ei tulisi loppua, jos niille antautuisi. Seikkailun tässä vaiheessa sankarimme ehkä tahtoisi kääntyä, muttei käänny. Kuinka monta kertaa on mahdollista luopua omasta tahdosta parven tahdon hyväksi? Kuinka monta kertaa pitää toistaa jotakin mieletöntä menettämättä uskoaan? Parven kulkusuuntaa voi muuttaa, tulee vain yhtyä sen tahtoon. Kaikkeen tottuu, jopa jäämereen. JN >ilmihylkiö

HELVETTI on tulinen mauste, jota ilman mikään ei maistu miltään. Jo pieninä annoksina se peittää kaiken alleen. JN >elämän vetimet >laimensit viinin >suola

"HENGENPELASTAJA" Liikakansoituksen aikoina hädänalaisten ja vaaratilanteiden valvoja. Joskus leprasairas, joka ojentaa auttavan kätensä. Lääkäreille ja hoitohenkilökunnalle tapahtuu vahinkoja. Uimarantojen valvojat eivät aina ehdi ajoissa apuun. JN >lainausmerkit >Nooan päivinä >ruumiinpelastaja >uteliaisuus >valkohain iskurepliikki

HENKILÖKUNTA Ei pelkästään orjat, vaan kaikki talossa työskentelevät. Aristofanes *Pilvissä*: "Mutta henkilökunta kuorsaa." (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >ensyklopedian orjat >flipperi

HENKIVAKUUTUS Hyvinä henkivakuutuksina pidetään Plimsollin merkkiä, Jeesusta ja heijastinta. JV >Plimsollin merkki

HERALDISET VÄRIT ovat metallit kulta ja hopea, sekä punainen, sininen, musta ja vihreä. Kullan sijasta voidaan käyttää keltaista ja hopean sijasta valkoista. Värien on oltava kirkkaat ja puhtaat.

Hyvä heraldisti käyttää vain kahta väriä, joista toinen on metalli. Kolmannelle värille ei yleensä löydy perustetta. Väriä ei saa sijoittaa värin päälle eikä viereen eikä metallia metallin päälle eikä viereen ellei yhteinen raja ole aivan lyhyt. JV >raja >taidesommittelu

HERKKYYS on hitautta ja uskollisuutta pinnanmuodoille. Herkkä voi olla aihe, antenni, anturi, ekosysteemi, hetki, hipiä, iho, kuulo, liipasin, mittari, ruuansulatusjärjestelmä, siemensyöksy, tunne, vahvistin tai vaisto. JN >antenni >heikkoudet >kuiskaamalla liipaistava >kuuloherkkyys >Pan-herkkyys

HERMES Sanovat Zeun ja Maian pojaksi, ikään kuin mielen ja harkinnan. Sillä mielestä ja harkinnasta on lähtöisin sana. Tekevät siitä myös siivekkään, koska on nopea. Sillä mikään ei ole sanaa nopeampi, Homeroksellakin on "siivekkäät sanat". Tekevät siitä kaikkein nuorimman, koska sana ei vanhene. Mutta tekevät siitä nelikulmaisenkin, koska todellinen sana on jäykkä. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >avaimenpiilotus >jäykkä akrobaatti >lentäminen

HERRAN KOIRAT Pyhän Dominicuksen äiti uneksi mustavalkoisen koiran synnyttämisestä, koiran joka alkaisi soihdulla valaista maailmaa. Ehkä hän oli vastikään lukenut Simsonin ketuista, jotka sytyttivät palavilla hännillään filistealaisten pellot. Koiran sijasta hän sai pojan, joka perusti kerettiläisyyttä vastaan taistelevan munkiston Domini canes – Herran koirat. Poikaa alettiin taiteissa kuvata koiran saattelemana soihdunkantajana. Munkiston vaakunassa on kuvattu istuva koira, jonka etujalka nojaa vertauskuvalliseen maapalloon, suussaan palava soihtu, pään kohdalla vasemmalla palmunoksa, oikealla lilja ja yllä seitsensakarainen tähti. Herran koiria ovat Mestari Eckhart, Tuomas Akvinolainen ja Savonarola. JV >ihmisen ja eläimen yhdennäköisyys >koiran herrat

HESPERIA, läntinen seutu yleensä. Kreikkalaiset kutsuivat Hesperiaksi Italiaa, joka on heistä katsoen auringonlaskun puolella, ja samasta syystä roomalaiset antoivat tämän nimen Espanjalle. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >Amerikan mörkö >itämaat

HETKELLINEN NÄKYMÄTTÖMYYS ei ole pelkästään varkaiden ja vakoojien ominaisuus. Edgar Allan Poen kertomuksessa päähenkilön näkymättömyys ei muodosta vaaraa, koska päähenkilö saa rauhassa tottua näkymättömyyteensä. Hän osaa varoa.

Kun eräänä talviyönä autoilin Riihimäeltä Hyvinkäälle hetkellinen näkymättömyyteni yllätti minut täysin. Vastaantulevien kaistalla tien yli kääntymistä odottanut auto liikkui eteeni. Terävä ohjausliike pelasti peltivauriota suuremmilta vahingoilta. Toisen auton kuljettaja vannoi, ettei ollut nukahtanut tai nähnyt mitään ennen kuin pelti rypistyi. Oli sysipimeä yö. Ajovaloilla näkyvyys oli hyvä. JN >Gaudin tapaturmainen kuolema >Haadeksen kypärä >havaitsematon >nukahtaminen >paikallinen saastuminen

HEVOSEN KÄYTTÖ Hevosta traumatisoitiin syksyn ajan. Talvella se syöstiin rinnettä rotkoon ja seurattiin miten se löysi jaloilleen. Sen sepitetty taakka oli raskas nostaa. Arvokas omistajalleen. Se ajettiin ritsoilla sameaan veteen, jossa se näki selvästi. Lämpimän tullen se potkaistiin matkaan. Haravoidessaan ilmakehän pohjaa se löysi ehjiä, päinvastaisia ja vaihtoehtoisia reittejä, näkymättömiä käytäviä, havaitsemattomia prosesseja, ovelasti varastoitunutta energiaa ja monia keinoja päästä käsiksi salattuihin raha- ja orjavirtoihin.

Tarvitaan vain tarkka ruoskankäyttäjä: hevonen toimii niin kauan kuin sitä ei piestä hulluksi tai hallitsijaksi. JV >hirnunta >intiaanien hevoset >kääpiön käyttö >trappi >uhri

HEVOSEN RAATO on ampiaisten syntypaikka. Ruhon mädätessä niitä lentää ulos sen ytimistä. Nopeimmasta eläimestä siivekkäitä jälkeläisiä: hevosesta ampiaisia. (Aelianus) Suom. TN >matojen synty >syntymähaaveita

HIDAS ITSEMURHA Joka juo absinttia tekee itsemurhaa kulauksin. (Erik Satie) Suom. TN >*absolutisti* >ensyklopediamania >ihania myrkkyjä >terveyden teeskentely

HIENOSTELU Mitä pidemmälle harrastuksessa etenee, sitä pienemmiksi käyvät keräilijän kannalta mittaamattoman suuret ja ratkaisevat erot. Lopulta kalleinta on identtinen. Huolestuttavaa on millaiseksi hienostelu maailman tekee: että elämän ja kuoleman välinen ero voi olla lähes huomaamaton. JV >audiofiilit >erottaminen >kuolinnaamio >Pollockin väärentäminen >ylellisyystoimittaja

HIENOVARAISUUS on joissakin olosuhteissa hyvin lähellä kaksinaamaisuutta. Kaksinaamainen pettää teitä, hienovarainen saa teidät pettämään itseänne. Joskus on tarkkailtava äänensävyjä, eleitä, ilmeitä ja ilmauksia, jotta selviäisi onko ihmisen toimissa kaksinaamaisuutta vai silkkaa hienovaraisuutta. Mutta mitä hienovaraisuuden puolesta sanotaankin, se vivahtaa aina kaksinaamaisuuteen. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >itsepetos >kosto >naamioituminen >raja ilman aitaa

HIERONTA, fyysinen hoito henkisperäiseen vaivaan. Vastakkaistermi: *masturbaatio ilman käsiä*, henkinen hoito fyysisperäiseen vaivaan. JN >eroottiset kuvat >lääkärikirja

HIIRET osaavat ennustaa tulevaisuuden, hiiret on laskettava niihin eläimiin, joilla erityisesti on ennustamisen lahja. Kun talo on vanha ja luhistumispisteessä, hiiret huomaavat sen en-

simmäisenä. Ne poistuvat koloistaan ja tutuista piilopaikoistaan, pakenevat jalat värähdellen ja ryhtyvät uuden seimipaikan etsintään. (Aelianus) Suom. TN >ennustaminen >*prekognitio*

HILL, Phil (1927–2008). F1-MM 1961. Yhdysvaltalainen antiikkiautojen keräilijä, kunnostaja ja myyjä. Kotimaassaan tunnetumpi liikkeenharjoittajana kuin mantereen ensimmäisenä F1-mestarina. JV >Farina >Fittipaldi >Steward

HILLA, lehti munuaismainen, 5–7 liuskainen, syvästi herttainen, poimuinen, ryppyinen. Niitä on kaikkialla, suuria, hehkuvia, muodokkaita. Yksi marja ei paljoa paina: 0,5–3 g. Rakkaus on kaikki tunne, heinäkuun lehdissä ruskeita ja punaisia laikkuja. Vielä vähän ja pohja muurautuu, muurama, muurain, muuro. Nimiä ei ole kirjoitettu kasvien lehtiin. Mitähän sukupuolta tämäkin nevamarja, suomarja, suomuurain. Kuikka kuikuilee. Mustikka valkoinen, hilla punainen, horsmat harmaita erikoistapauksia. Äidille litra, siskolle litra, lintti, luppa, löttö. Valo kohoaa maiseman ylle, valokas, valakko, valokka, valokki. Kanervikko kahisee, suhisevat puut, kivet, lammet, järvet. JN >näsiä >rakkaus

HIMONOKKA, uloke jolla otus kaivaa nälkänsä kohdetta. Aterioimaan kurottuva elin tai kehonosa. JN >halujen istutus >houkutus >huitzitzil >varis

HIRNUNTA, hevosen huuto. Harvalla eläimellä on rajoittuneempi ääni. Vain kokenut osaa erottaa hirnunnan sävyt, jotka ilmaisevat hevosen iloa, tuskaa, mieliharmia, vihaa ja muita tunteita. Eläimiä ja niiden kieltä tutkimalla voidaan ehkä todeta, että ulkoiset ja mykät liikkeet ovat sitä energisempiä, mitä yksitoikkoisempi on huuto. Eläin, joka haluaa tulla ymmärretyksi, pyrkii luultavasti paikkaamaan jonkin alueen puutteitaan muilla tavoin. Taitava ratsastaja ja oppinut tallimestari tutkivat liikkeiden lisäksi (terveen tai sairaan) hevosen huutoa. Heillä on keinot haastatella hevosta joko koskettamalla käsin eri kohtia tai antamalla eläimen liikkua vapaasti. Hämärän vastauksen saatuaan he tosin aina joutuvat myöntämään, että se tekee kasvattamisen ja hoidon entistä vaikeammaksi. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >eläinten kielet >hevosen käyttö >lehmä

HIRTETTYJEN SPERMA, sen laatu, elinvoima ja liikkuvuus. Sen moninkertainen makeus ja kirvelevyys silmissä.

Franzheimerin mukaan 1700-luvulla Ranskassa eräät ylhäisönaiset antoivat hovilääkärien hedelmöittää itsensä tällä. JN >*lemmenmarjan siemen* >mystikon siemen >siemenkerho

HIRVITTÄVÄ TOTUUS, joutava totuus, jonka vain hyvin harva käsittää. JN >Göbbelsin laki >luotava tragediaa >täydellinen rikos

HIUKSET JA KYNNET Alkiona ihminen on vain hiusta ja kynttä. Kun sydän on kuollut ja aivot sammuneet, hiukset ja kynnet jatkavat kasvamistaan. Huolimattomuus tai pitkä tajuttomuus ei ole vaaraksi aivoille ja sydämelle, päinvastoin, mutta hiukset ja kynnet voivat ottaa lihan valtaansa, tukehduttaa kuoliaaksi tai työntyä tappavasti. Kauneudenhoidossa tärkeintä on hiusten ja kynsien laitto. Näin ihminen uhraa sille joka oli ennen häntä ja jää hänen jälkeensä. JV >kynsienleikkuu >pitkät hiukset >polkupyörän penkin täyttö

HIUSTENLEIKKUU Mieletön on parturi jonka kädessä sakset vapisevat. Hiuksethan kasvavat loputtomasti ja unohtavat loputtomasti. Niillä on täytetty patjoja, polkupyörän penkkejä,

niitä löytyy keitoista, ne tukkivat ruokatorven. Hiuksille kuuluvat kaikki mahdollisuudet, kaikki kampaukset, loputon kasvu ja loputon leikkaaminen. Sodasta palannut sankari heittää huolettomasti hiuksiaan sivulta sivulle. Naiset antavat rakastajiensa leikata muistokiehkuroita mukaansa. Aikamiespojat lähettävät tupsuja kasvottomille chat-ystävilleen.

Mutta kaljun viimeisten hiusten laita on toisin: ne eivät koskaan palaa, eikä niiden omistaja unohda. Hän ei tyydy mihinkään kampaukseen, koska ei voi saada kaikkia. JV >fiktiivisiä kaljuja >kalju >orjaksi sinulla on pitkät hiukset

HIUSTENSUOJELU Kovien arvojen tieltä katoavat vaivalloiset suortuvat. Vain kallonmuodolla on merkitystä. Sotilas ei anna viholliselle tuumaakaan tarttumapintaa. Lasten osalta puhutaan hiusten vetolujuudesta. Parempi ohuet ja takkuiset motiivit kuin jatkuva hiustenpidennys ja valehtelu. JN >fiktiivisiä kaljuja >kypärä >valehtelu

HJALLIS MERILLÄ Kun Hjallis Harkimo oli saanut maailmanympäryspurjehduksen päätökseen ja toimittaja kysyi häneltä, mikä oli ollut matkassa antoisinta, Hjallis vastasi: ”Se itsetyytyväisyys.”

Rannaton ja vaativa Atlantti, satojen meripeninkulmien säteellä ei ainuttakaan sielua, mutta yksi vene taistelee olosuhteita vastaan. Ohjaamossa ei ketään, autopilotti päällä. Sisällä parrakas, pitkähiuksinen, ruskettunut suomenruotsalainen hakkaa hanskaan kuin viimeistä päivää. JV >Cendrarsin matkat >esinahka >laivat >merimiesten ongelmia >omahyväiset >suursaksalainen henki

HOHTAVA KARJA Krathis-joessa virtaa valkoiseksi tekevä vesi. Ainakin lampaat, lehmät ja muu nelijalkainen karja, joka siitä juo, muuttuu mustasta tai punertavasta hohtavan valkoiseksi (sanoo Theofrastos). Euboiassa lähes kaikki naudat syntyvät valkoisina, ja runoilijat ovat antaneet saarelle epiteetin ”hohtavakarjainen”. (Aelianus) Suom. TN >kiiltävä

HOMBERG, Wilhelm. Hänen hypoteesinsa barometrin fosforista. II. 86. a. Kuumuudesta ja tulesta. III. 26. b. Tutkimuksensa lasimassasta. XII. 163. b & c. Pannukellosta. XX. 2. d. Hombergin rauhoittava suola. XIV. 925. a, b. Hänen teoksensa metallisista kasvustoista. XVI. 871. b. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >Dalton

HOPUTTAJIA ovat ajurit, piiskurit, kyynärpäätaktikot, puolensapitäjät, hulttiot, huijarit, lutkat ja parittajat. JN >antityökalu >sutenöörin mustasukkaisuus

HOUKUTUS Eläimet syntyvät maasta ja epätoivosta. Monet asiat aiheuttavat niissä houkutusta. Satakielen laulu houkuttaa kirjoantiloopin juoksuun. Alruunan tuoksu hätistää korvakoiran. Aurinko vetää kilpikonnan ulos kuorestaan. Keinovalo houkuttaa ankeriaan atraimeen. Vaippasakaalin ääntely eksyttää kafferipuhvelin laumasta. Hyeenakoiran häntä houkuttaa sen vinhaan pyörteeseen itsensä ympäri. Karttaessaan akileioja juovasakaali löytää harpyijan pesäpuun. Muuttohanhen kompassi sekoaa matkapuhelintukiaseman haruksen alla. Kapinmuurahaiskäpy pudottaa suomunsa joutuessaan kaskelotin vatsaan. Takapäähän ammuttu täplähyeena koukuttuu omiin ulospursuaviin sisuksiinsa. Epätoivo houkuttaa merilohen tarttumaan metallipalaan jonka tietää vieheeksi. Epätoivo ajaa moneen pahaan. Samoin nälkä ja rakkaus. Nälissään vie susi lampaan vihille, ainoan joka sitä rakastaa. JN >Goethe vietelee >kaasuliesi >polte >tarkka tuoksu

HUILUNROHKEA, trilli, pyrähdys, glissando, liikkuvuuteen ja vilkkauteen nojaava rohkeus, nokkeluuteen ja liikuttamiskykyyn nojaava rohkeus. Pidättyminen voimankäytöstä. Kei-

häänheitto suolenveltolla kädellä. Vastakkaistermit: meditaatio, kontemplaatio, pyrkimys täydelliseen liikkumattomuuteen. Huipussaan oleva rauhantila, ruumiin ja sielun liikkeen pysähtyminen tosiasioiden edessä, jolloin paljastuu kosmoksen itsenäinen liike ilman ulkopuolista, ihmisen tai Jumalan aiheuttamaa häiriötä tai apua. JN >auto >elostelu >haaveen painopiste >katumus >kömpelö >sielu >tuntematon amerikkalainen sotilas

HUITZITZIL, pieni meksikolainen lintu. Se ei ole perhosta suurempi, sillä on pitkä nokka ja kauniit hennot sulat. Huitzitzil juo kastepisaroista ja imee kukkia. Kun lintu on väsynyt, se kiilaa nokkansa puunrunkoon ja pysyy siinä kiinni kuuden kuukauden ajan, kuin olisi kuollut. Mutta sateiden palatessa ja kukkien ilmestyessä maahan lintu jättää puun ja lentää maaseudulle. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >himonokka >kolibri ja varis

HUKKAREISSU, keskeisistä elämäntapahtumista poikkeaminen, reissu joka ei tuo mitään lisää persoonista hallitsevimpaan, vaan saa aikaan lyhytaikaisen tunteen uudistumisesta. JV >ajatus >elämänreitit >epäpuhtaus >etsivä >nukahtamisrituaali

HULLUUDENTILASSA, sanoo Franzheimer, tietoisuus hahmottaa toistona jotakin mikä ei toistoa ole. Epäyhtenäiset asiat näyttävät yhtenäisiltä ja epäjatkuvat jatkuvilta. Todelliset jatkumot hahmottuvat sattumanvaraisina pisteinä. JN >abstraktion pelko >Amerikan mörkö >epäröinti >liikkeen jatkuvuus >olemattoman näkeminen >rakkaus >toisto

HULMEN PONNISTUKSET, kuvitteellisia tai näennäisiä ponnistuksia joita englantilainen kirjailija T. E. Hulme teki lyyrisen tuotantonsa hyväksi. JV >Balzacin ponnistukset >ensyklopediadepressio >ponnistelu >Turnerin ponnistukset

T. E. **HULMEN RISTI** On vaikeaa olla kirjailija niin kuin minä jos niin kuin minä pelkää kirjoittavansa. Minuutista tulee tunti ja tunnista vuosi ja vuosi on niin suuri määrä elämää että se täytyy merkitä muistiin ja muistaa, ja on vaikea, mahdoton muistaa jotakin joka muuttuu lakkaamatta. Olen tehnyt tänä vuonna yhden runon. En menettänyt henkeäni. Mutta minulla on mahdottoman tylsää ja ikävää niin kuin vain minulla voi olla. Käy kauheaksi tajuta kuoleman tulevan tällä tavalla, koneen ääressä. Toissa vuonna kirjoitin kaksi viisisäettä. On mahdotonta kuluttaa aikaansa järjestelmällisesti sekunti sekunnilta laimeudessa ja pitkästymisessä. Yöllä nukkua ja nähdä unta nukkumisesta. Aamuisin olen herännyt. Kirjoittaminen vaatii nopeutta. On vaikeaa olla kirjailija niin kuin minä jos niin kuin minä hidastuu ruumiintoiminnoiltaan joka aamu ja öisin herää haukkomaan henkeä. Jos olisin nukahtanut vartiovuorossani, olisimme kuoleman omia kaikki. Ja kirjoittamisen hetkellä, eläytymisen hetkellä, aika on kiitänyt ja olen vanhus. Kuollut. Liian kova on kiire kirjoittaa. Joskus minulta on mennyt siihen seitsemän minuuttia. Toisaalta mikään ei toistu niin kuin runossa, jossa jokaiselle mielteelle on vastakappale. Päivät nousevat samankaltaisuuttaan valehdellen, pilvet juoksevat pohjoiseen. On vaikeaa olla kirjailija niin kuin minä jos niin kuin minä joutuu alinomaa keskustelemaan taakseen. Äsken meni vuosi. Avaan verhot, on kevät. Ystäväni runoilee sattuvasti huhtikuusta. Se ei ole vielä, mikä kiire kaikella on tapahtua juuri tänään. En menetä henkeäni siitepölyyn. Suljen ikkunat ja istun. Minuutista tulee tunti, tunnista vuosi ja vuosi on määräaikaa. Katsella kaukaa hyvistä asemista runon valmistumista. Hirvittävällä vauhdilla menee maailman asiasto, esineistö, sanasto tästä ohi. Olen ollut tässä kerran aiemmin. Auringonlaskua olen katsonut seitsemän kertaa. JV >grafomania >*Kronos* >laiskuus >matkamuisto >patsaan kutittaminen

HUMALAN ASTEET Eubulos viinistä: vain kolme maljaa sekoitan viisaille. Ensimmäisen terveydeksi. Toisen rakkaudeksi ja nautinnoksi. Kolmannen uneksi. Sen juotuaan viisaat kävelevät kotiin. Neljäs malja ei ole enää meidän, vaan röyhkeyden. Viides on huutamisen, kuudes rellestyksen, seitsemäs mustain silmäin, kahdeksas haastemiehen, yhdeksäs sapen, kymmenes oksentavan hulluuden. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >filantropia >hidas itsemurha >krapulapäänsäryn lievitys

HUOMAAMATON >alkemistien tunnelit >eriste >havaitsematon >ihmisen miniatyyrit >kondensaattori >miniatyrisointi >poiskuvittelun välineet

HUOMENMUISTO, kirkkaan aamun muistikuva yöstä, illasta tai unesta. Tietoisuus nykyhetkestä huomenna kertomisen arvoisena tarinana, yritys ohjata tarinaa kertomisen kannalta herkullisimpaan suuntaan. Juorujen tai tenttikirjan pelkkä lyhytaikainen mieleenpainamisyritys. JN >ilomuisti

HUONEKALUMUSIIKKI on pohjimmiltaan teollista.

Tavanomaisena tapana ja käytäntönä on saattaa kuultavaksi musiikkia tilaisuuksissa, joihin se ei k u u l u. Soitetaan valsseja, oopperoiden fantasioita ja vastaavia, jotka kuitenkin on kirjoitettu toiseen yhteyteen.

Me sen sijaan haluamme luoda musiikkia tyydyttämään ”hyödyllisiä” tarpeita. Taiteella ei ole tässä sijaa. ”Huonekalumusiikki” aiheuttaa värähtelyä, muuhun sillä ei pyritä. Sen tehtävä on sama kuin valolla, lämmöllä ja *mukavuudella* kaikissa muodoissaan.

•

”Huonekalumusiikki” korvaa erinomaisesti marssit, polkat, tangot, gavotit jne.

•

Vaatikaa ”huonekalumusiikkia”.

•

Ei jälleennäkemisiä, kokouksia ym. ilman ”huonekalumusiikkia”.

•

”Huonekalumusiikkia” maistraatteihin, pankkeihin ym.

•

”Huonekalumusiikilla” ei ole etunimeä.

•

Ei vihkiäisiä ilman ”huonekalumusiikkia”.

•

Älkää astuko sisälle taloon, jossa ei käytetä ”huonekalumusiikkia”.

•

Joka ei ole kuullut ”huonekalumusiikkia”, ei tiedä mitä onni on.

•

Älkää nukahtako kuulematta kappaletta ”huonekalumusiikkia”, tai nukutte huonosti.

(Erik Satie) Suom. TN >sisustaminen

HUONEKALUMUSIIKKIA *Äänikaakelointi* (soitettavaksi lounaalla tai vihkiseremoniassa), *Takorautainen seinäpaperi* (kutsuvieraiden saapumista varten). (Erik Satie) Suom. TN >oleskelutilat

HUONOKUULOISEN PUHE voidaan ohjata hänen omiin korviinsa vahvistettuna ja kuulonmukaisesti taajuuskorjattuna niin, että hän kuulee oman äänensä samoin kuin normaalikuuloiset sen kuulevat. JN >audiofiili >hienovaraisuus >myrkynmaistajan tarve

HUONO RUNOUS on samanlaista kaikilla kielillä. … Mitä lähemmäs amebaa tullaan, sitä vähemmän eroja rakenteessa. (Ezra Pound: *Lukemisen aakkoset*, suom. Hannu Launonen ja Lassi Saastamoinen) JV >erottaminen >esteetti >laksatiivi

HUONOT HAMPAAT estävät riittävän ravinnon saannin ja rapauttavat ruumiin. Saksanhirvillä hampaiden kunnon näkee sarvista. Huonohampainen ihminen on väsynyt ja äreä ja hänen ruumiinliikkeensä ovat hidastuneet. Katsotaan eduksi, jos seksiorja on hampaaton. Tekohampaat ovat riski: käyttäjä ei varjele niitä samaan tapaan kuin aitoja. Etruskit korvasivat menetetyt hampaansa eläinten hampailla. JV >aivotyö >editoimattomuus >hammashuolto >hampaattomat >*hyvät hampaat* >käsittämätön >purukumi >Saarikosken hammasmätä

HUSAARIN KUOLEMA Hän oli mitä seurallisin mies ja vastakkaisen sukupuolen mieleen, mutta elämänsä viimeiset vuodet hän makasi muumiona sanomalehtien alla, yksiönsä lattialla. Hautajaisissa olivat vain välttämättömät virkamiehet. Matkalla hautausmaalta takaisin mietimme mitä tällaisista tarinoista ajatella. Puhuttiin merkillisistä suistumisista. Yhtäkkisistä katkeamisista. Konstikkaasta virheestä lujuuslaskelmissa. Verisuonten kestävyydestä. Jumalan tuomiosta. Jumalan armosta. Täydellisestä petoksesta. JV >painotettu noppa >suomalaisia unelmia >Tyson >varas

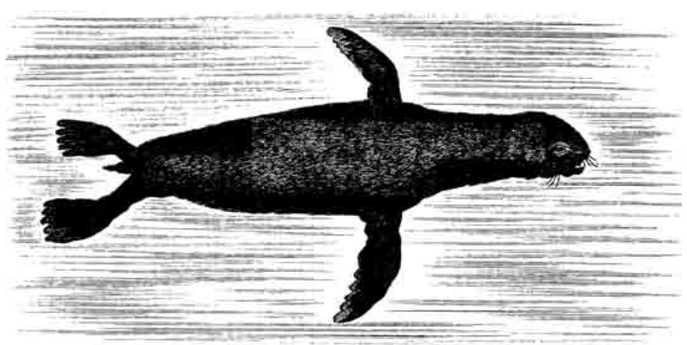

HYLKEEN RAKKAUS Eudemos kertoo hylkeen rakastuneen mieheen, joka oli taitava sienten sukeltaja. Hylje nousi aina merestä kallioluolaan seurustelemaan hänen kanssaan. Mies oli ehkä työporukkansa rumin, mutta hylkeen mielestä kaikkein komein. Eikä tässä taida olla mitään kummallista, sillä usein ihmisetkin rakastuvat vähemmän kauniiseen. Hehkeimpiä he eivät välttämättä edes huomaa. (Aelianus) Suom. TN >Goethe viettelee >ilmihylkiö

HYPPÄÄMINEN ON KIELLETTY jos hyppääjä sen yhteydessä helposti taittaa nilkkansa tai joutuu muulle terveysriskille alttiiksi. Hyppääminen on kielletty kun hyppääjä on päihdyttävien aineiden vaikutuksen alaisena. Hyppääminen on kielletty jos näkyvyys on estynyt tai rajoittunut. Hyppäämistä ei suositella jos henkilö on täyttänyt kuusikymmentä tai sairastaa tukinivelsairauksia. Hyppääminen tapahtuu omalla vastuulla. Alle kaksitoistavuotiailta on hyppääminen kielletty. Velaksi hyppääminen on kielletty. JN >luudallalentäminen

HYRY JA CASTANEDA Sunnuntai-iltapäivisin luen rinnakkain Antti Hyryä ja Carlos Castanedaa. Hyryn ja Castanedan proosat ovat yhden ja saman asian kaksi puolta. Hyry: maailma ilman Castanedaa. Castaneda: maailma ilman Hyryä. JN >musiikin pakkaaminen ja purkaminen

HYVÄ Joskus hyvä tarkoittaa aikaa: otollisella hetkellä tapahtuvaa sanotaan hyväksi. Se voi tarkoittaa myös määrää: kohtuullinen määrä, joka ei ole liiallinen tai riittämätön, on hyvä. Entä mikä on hyvän olemus? Jumala, järki. Hyväksi sanotaan myös suhteessa olevaa: sopusuhtainen on tällä tavalla hyvä.

Kohteena olemisessa taas hoidettavana tai opetettavana oleminen on hyvä. Jotakin hyvää on myös paikassa, kuten Kreikassa tai terveellisellä seudulla tai rauhassa olemisessa. Hyvä voi olla myös jossakin asennossa olemista: kun jonkun on hyvä istua, hän istuu, ja kun jonkun on hyvä maata, hän makaa; jos hän vaikkapa on kuumeessa. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >paha >ryhdikäs istuminen

HYVÄN KIRJAN TUNNISTAA siitä, ettei sitä ehdi lukea loppuun sen synnyttämiltä velvollisuuksilta. JV >alleviivaaminen >grafomania

HYVÄNTAHTOISET KASVAIMET, syöpäsoluista muodostuneet elämälle välttämättömät elimet ja paijattavat lemmikit. JV >*elinruusut* >sairauksien keräily

HYVÄ RUOSKA, hyvä hyvä herran porkkana ja ylösrakennus, paha paha nahkanaatti, jolla ravitaan paha mielestä, palkkatyön vietti, janoton jano, nälätön nälkä. Jouko Turkan paha hyvä häpeän porkkanaruoska iskee raudikon kylkeen. Jo kevättuuli tuutii oksaan sidottua Fritz Lang -häntää. Mutta mistä löytää heikkotahtoisia ruoskittavia jos aletaan ottaa opiksi? Onko perustettava taas orjalaitos? JN JV >enkeleiden kurinalaisuudesta >ensyklopedian orjat

HYÖDYKSIOLEMISEN KÄRSIMYS on vastakkaista hyödyttömyyden ilolle. Hyödyllinen sättii hyödytöntä ja päinvastoin. Järkevintä olisi jakaa työtaakkaa. JN >hevosen käyttö >ihminen leikkikaluna >joutilas >kääpiön käyttö >periviholliinen >päivä- ja yövankila

HYÖDYLLISIÄ MUODONMUUTOKSIA Turtiaisesta teleskooppimasto, Tervosta tehonjakaja, Haanpäästä harusankkuri, Merestä magneettijalka, Anhavasta antennirasva, Vartiosta vastapainosarja, Kiiskisestä keskieristin, Kailaasta keinokuorma, Pellisestä putkilaakeri, Pekkasesta posliinipäätyeriste, Rintalasta rele, Kiannosta kattoasennussarja, Kivestä kolmijalka, Kaijärvestä kelaulosotto, Haavikosta dipolin keskipiste, Seilosesta seinäkiinnikepari. JN >*kirjailijaelämää*

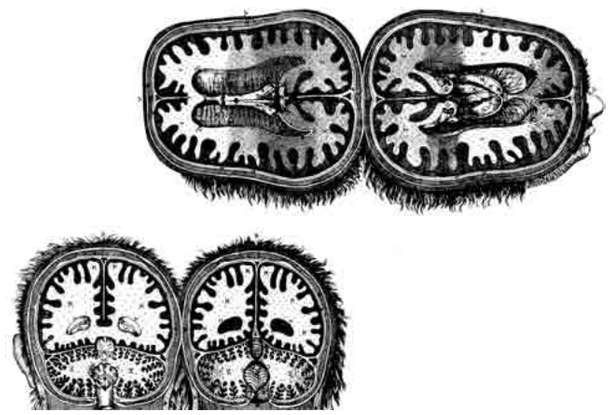

HÄMMÄSTYTTÄVÄ Identtiset kaksoset erotettiin toisistaan neljän viikon ikäisinä. 39-vuotiaina he tapasivat toisensa. Kummankin nimi oli Jim, kumpikin meni naimisiin Linda-nimisen naisen kanssa, erosi ja nai Betty-nimisen naisen. Molemmilla oli lapsuudessaan samanniminen koira ja myöhemmin samanniminen poika. Molemmilla oli kaksi samaa ammattia takanaan: editori ja viemärisukeltaja. Kumpikin kärsi migreenistä, poltti samanmerkkisiä savukkeita, joi samanmerkkistä olutta ja pureskeli kynsiä. Paino ja pituus olivat samat, kampaus oli – sama. He omistivat samanvärisen Chevrolet Corvette Z06 kaksiovisen coupémallisen auton. Mikä kummallisinta, molemmat olivat juuri ennen jälleentapaamistaan rakentaneet pihapuunsa ympärille valkoisen penkin. Kaiken kukkuraksi molemmat kuolivat verenvuotokuumeeseen samana päivänä: 11. syyskuuta vuonna 2001. JN >kaksoisolennot >kommunikaatio >kuohuttava >omaperäisyydet >originellit >samantakkisuus

HÄMÄHÄKIN SEITTI Hämähäkin takaruumiin nystyrät kehräävät 1400 kertaa hiusta ohuempaa, terästäkin vahvempaa rakennusainetta. Yhteydet, joita se asioiden välille luo, muodostavat ilmassa kannattelevan verkon, joka pyydystää myös ravinnon. JN >ihmissyönti >itsepetos >kommunikaatio >motiivi >ristiviite

HÄMÄRÄN TANSSIT Sanotaan sille, joka ahertaa asioiden parissa ilman todistajaa ja vaikeaselkoisin tuloksin. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >aivotyö >grafomania >Hulmen ponnistukset >raataminen >subjekti >varjot

HÄPEÄVALAISTUS, kainon kohteen valaiseminen raa'alla loistevalolla. Kynttilänvalo, joka silti jättää esille kohteensa häpeän. JN >ilmihämärä

HÄPY Kerrotaan että kitharansoittaja Amoibeus oli hyvin pidättyväinen eikä koskaan rakastellut vaimonsa kanssa, vaikka tämä oli mitä ihanin. Tragedianäyttelijä Diogenes vältti kaikkia kohtuuttomia sukupuolisuhteita. Kun vapaaottelija Kleitomakhos näki koirien yhtyvän, hän kääntyi pois; kun pidoissa tuli puheeksi jokin rakkauteen liittyvä aihe, hän nousi ja poistui paikalta. (Aelianus) Suom. TN >asetelmassa >naisenpelko >pornotähden valonhetki >rypeminen

HÄTIKÖITY KÄSITYS Häpeä, jota hätiköityjen käsitysten esittäminen tuottaa, väkevöittää sisäisen ruoskan tehoa, mutta aiheuttaa joskus myös turhaa vahinkoa. Hätiköityjä käsityksiään voi jälkikäteen yrittää pahoitella, oikaista, vähätellä tai hyvittää. Usein välitön ensivaikutelma osoittautuu oikeaksi. JN >ennakkoluulo >epähuomiossa >harkitsematon >tarkistaminen >varmuus

HÖLDERLININ TAVAT olisivat täynnä suloa ellei niissä olisi jotakin kouristelevaa. Ihailemme hänen profiiliaan, korkeaa, ajattelun raskauttamaa otsaa, ystävällistä katsetta, joka on toki hiukan kuolettunut muttei aivan kuollut. Panemme merkille mielisairauden tihutöitä poskilla, suun tienovilla, nenässä; jonnekin silmien yläpuolelle äkkiä piirtyvässä tuskassa. Säälien näemme nytkähdykset, jotka aika ajoin valtaavat kasvot, kohauttavat hartioita ja ennen kaikkea saavat kädet ja sormet horkkaan. Hänellä on yllään yksinkertainen purppuranpunainen aamutakki, jonka taskuihin hän mielellään piilottaa kätensä.

Aluksi hän kirjoitti loppuun kaikki paperit, joita suinkin sai käsiinsä. Kirjeitä, proosamuotoisia tai vapaamittaisia pindaarisia säkeitä, Diotimalle. Useimmiten kuitenkin alkaaïsia oodeja. Hän oli kehittänyt perin omintakeisen tyylin. Sisältö: muistoja menneestä, kamppailu Jumalan kanssa, kreikkalaisten juhlat. (Wilhelm Waiblinger) Suom. TN >Faulknerin tuntomerkit

I

IHAILU, tunne jonka herättää sellainen älyllinen tai fyysinen kohde, jota pidämme jollakin tapaa täydellisenä. Jos kohde todella on kaunis, ihailu kestää; jos sen kauneus on näennäistä, ihailu häviää pohtimalla; jos kohde on sellainen, että mitä enemmän tutkimme, sitä enemmän löydämme täydellisyyttä, ihailu voi vain kiihtyä. Emme juuri ihaile muuta kuin omat voimamme tai tietomme ylittävää. Niinpä ihailu syntyy joko tiedon tai kyvyn puutteestamme. Se, mikä yhdelle on ihailtavaa, ei edes kiinnitä toisen huomiota.

Saint-Evremond sanoo, että ihailu on pienen sielun merkki; mietelmä on väärä. Oikeammin voisi sanoa, että tavanomaisten asioiden ihailu kertoo hengettömyydestä. Mutta on tapauksia, joissa ihailun laajuus on sielun kauneuden ja hengen suuruuden mitta. Mitä pidemmälle luontoon ajattelija näkee, sitä arvostelukykyisempi hän on ja sitä enemmän hän ihailee. Tämän sielumme ensimmäisen liikahduksen suhteen on

kuitenkin oltava varuillaan. On hyvä antautua vasta sitten, kun on vakuuttunut koko tietoutensa perustalta – ja varsinkin niiden esikuvien, joihin läsnä olevaa kohdetta voidaan verrata. Esikuvien kauneuden tulee olla yleismaailmallisesti tunnustettua. Joitakin ihmisiä on hyvin vaikea hämmästyttää; he ovat kohonneet metafysiikan avulla maallisen yläpuolelle ja vertaavat kaikkea näkemäänsä, kuulemaansa jne. siihen, mikä ylipäätään on mahdollista. Heihin kätkeytyy ihanteellinen malli, jonka varjoon maalliset oliot aina jäävät. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >heikkoudet >ikävyys >ylivertainen

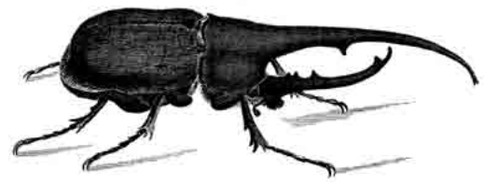

IHANIA MYRKKYJÄ Leijona heittää henkensä, jos se syö leijonansurman. Hyönteiset kuolevat, jos niiden päälle hieraistaan kylpyöljyä. Korppikotkien tuhoksi koituu hajuste. Kovakuoriaisen tapat, jos heität sen päälle ruusuja. (Aelianus) Suom. TN >ansoja >houkutus >myrkynmaistajan käyttö

IHANIA MYRKKYJÄ ovat myrkyttäjän kannalta elegantit, myrkytettävän kannalta nautinnolliset myrkyt. JN >hidas itsemurha >maistaminen >narkomaani

IHMEPARANTAJA tekee pyörätuolikauppaa. Tekojäsenkauppaa. Lämmittää mökkiä kainalosauvoilla. Hänellä on vyötäisillään kulunut mittanauha, jolla on todistettu sadat parantumiset. Laatikoittain silmälaseja, kuulokojeita, nikotiinipurukumia, Viagraa, Tenoxia, opiaatteja, hyvän elämän oppaita, levykokoelmia, lenkkitossuja, vieraslistoja, olkatoppauksia. Hän

saa rikastuneelta kauniin köyhyyden ja ruman vaimon. Hän näyttää röntgenkuvasta luotia aivoissa. Infrapunakuvasta hän osoittaa riivaajahengen. Pornokuvasta löytää hymyilevän tyttärensä. Rakastamiaan ei ihmeparantaja halua enää parantaa. JV >pyövelin samuus >uppotukeista rakentaminen

IHMINEN LELUNA >kääpiön käyttö >lapset kasvattajina >roomalaisia jumalia >siunaamaton parisuhde >tykinruoka >vaatekaapin sisältö

IHMISELLE VAARALLISET ELÄIMET jaetaan kolmeen luokkaan: ihmistä pelkääviin, ihmistä huomaamattomiin ja päällekäyviin. Pelkäävät ovat vaarallisia ahdistettuina, huomaamattomat (erittäin suuret ja pienet) lähietäisyydellä ja päällekäyvät aina. Samanmittakaavaiset sättivät toisiaan, erimittakaavaiset tuskin huomaavat. JN >havaitsematon >ihmisen mittaus >myrkyistä runoilevat

IHMISELLE VAARALLISET ELÄIMET vaarallisuusjärjestyksessä: virtahepo, krokotiili, kalkkaro, ampiainen. JV >alligaattori >Bush >krokotiili

IHMISEN ANATOMIAT Ennen flaamilaista Andreas Vesaliusta (1514–1564) ihmisen anatomiaa hahmoteltiin eläinleikkelyillä. Avatessaan sian vatsan tai vuohen kallon tutkija katsoi ihmisen sisimpään. Vesalius leikkasi ensimmäisenä ihmisen. Yhdessä Tizianin oppilaan, piirtäjä J.S. van Calcarin kanssa hän valmisti klassisen anatomian oppikirjan *De humani corporis fabrica libri septem* (1543), jossa hän kumoaa yli 200 eläinleikkelyihin pohjaavaa, heidän kannaltaan virheellistä väittämää.

Palatessaan pyhiinvaellusmatkalta Palestiinasta Vesalius itse oli yllättäen valmis leikkauspöydälle. JV >Buñuelin kävelykeppi >Cameronin työpöytä >rikkominen ja korjaaminen

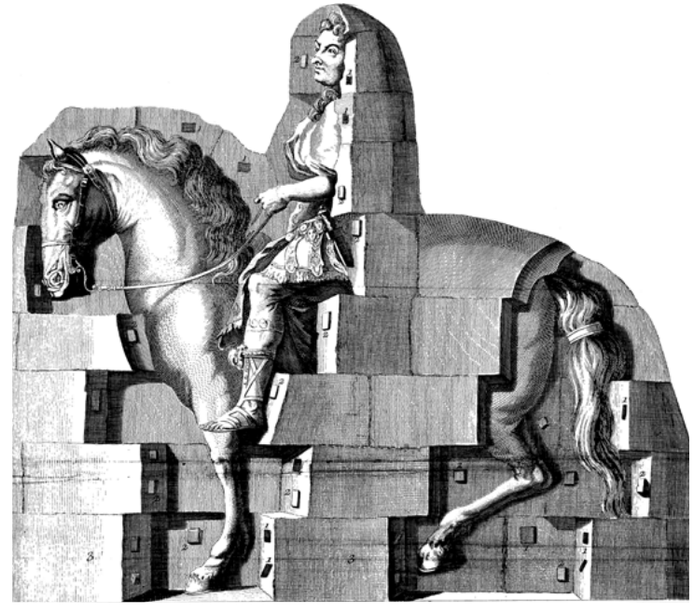

IHMISEN FYYSINEN TOIMINTA-ALUE pienenee sitä mukaa kuin hänen henkinen toiminta-alueensa kasvaa. Tätä lakia vastaan taistellaan kapakan edustoilla nyrkein.

Joskus kuvittelin, että lukukammioiden sivistys olisi käyttökelpoista materiaalia ulkomaailmassa. Näin ei ole, sillä tuodessaan ajattelukykyä kammio vie puhekyvyn. Sanotaankin että puhekyky ei ole sujuvaa ajattelua, vaan samanpaikkaisuutta keskustelutoverin kanssa. JV >allergia >kiusatun lokaatio >synkkyys >ulkoinen kauneus

IHMISEN JA ELÄIMEN YHDENNÄKÖISYYS Koira juoksee juoksemistaan, 15–20 kilometriä päivässä. Sen reviiriä ovat korvet, suot, järvet ja vaarat niin kauas kuin silmä kantaa. Kymmenentuhatta hehtaaria metsää, läpitunkematonta tiheikköä, raskaskulkuista suota, kaatuneita puunrunkoja, noiduttuja polkuja; ne alkavat tyhjästä ja katoavat vuorten tai jokien läheisyydessä jäljettömiin. Mitä pidempään se viipyy retkillään, sitä selvemmin silmiin piirtyvät maisemat samannäköisinä kuin aikoina jolloin sen esivanhemmat olivat vielä susia. Se on vapaa, vailla

kaulapantaa, veromerkkiä. Sen pakottaa juoksuun miljoonien koirien erehtymätön vaisto, päälle asettuu miljoonien koirien liike kuin meren aallot toistensa päälle. Siinä sykkii elämän sanomaton voima ja toisto.

Koirien tapaan isäntäkin lähtee liikkeelle aamulla ja palaa illalla. Hänkin etenee vaistonsa varassa kohti luonnon sanomatonta toistoa. Niin tulevat toistensa kaltaisiksi, kuin vanhat aviopuolisot, koira ja sen herra. (Klaus Kinskin teoksesta *Tarvitsen rakkautta*, suom. Markku Mannila) Sov. JN >Ivalon susi >kaksoisolennot >koiran herra >vaistojen juoksemat polut >toisto

IHMISEN KESTÄVYYDESTÄ on esitetty monenlaisia arvioita. Nykyihminen voi saavuttaa 120 vuoden iän. Nooa eli 850-vuotiaaksi. 27-vuotiaan Timo K. Mukka -vainaan sisältä löydettiin 50-vuotiaan elimistö. 12-vuotias Eino Leino puhui aatteista kestävämmin kuin moni sotaveteraani. Syntyessään hänellä oli ukkomiehen solukko. Jotkut teknologiauskovaiset sanovat ihmisen pystyvän saavuttamaan kuolemattomuuden nykyistä vain hieman kehittyneemmän teknologian avulla. He kuntoilevat ja mittaavat jokaisen kalorinsa ehtiäkseen mukaan teknologian mahdollistamaan ikuiseen elämään.

On eläimiä, jotka päihittävät ihmiset kaikenlaisissa saunakilpailuissa. Esimerkiksi pieneliö karhukaista on sulatettu hapettomassa lasissa, pidetty kuukausia tukehduttavassa vetykaasussa, puhtaassa heliumissa, hiilidioksidissa, rikkivedyssä, valokaasussa, -200-asteisessa nestemäisessä ilmassa, -271-asteisessa nestemäisessä heliumissa. Mutta aina se virkistyy elämään, kunhan vain saa maistaa puhdasta vettä. JN >*elämää pidentävät menetelmät* >Klitoriksen lähde >*saunakilpailu* >vesiallergia

IHMISEN MITTA Hyvin pieni lapsi ei pienene etääntyessään. Jumalan laita taas on kuin varjokuvan; kun se etääntyy kohti valoa, sen hahmo kasvaa. Stadionilla juoksija voi tehdä kilometrien matkoja ja pitää jotakuinkin kokonsa. JV >varjo >ylivertainen

IHMISEN MITTAUS Minkään kuolleen rinnalla ihminen ei ole näyttänyt niin suurelta kuin pyydystämänsä sinivalaan. Minkään elävän rinnalla ihminen ei ole näyttänyt niin pieneltä kuin loppukesän ampiaisen. Punkkia hän tarkastelisi suurennuslasilla, mutta punkki katsoisi takaisin. JV >kaukoputki

IHMISEN PIENOISMALLI Jenna Jamesonin filmeissä keskikokoinen fallos näyttäytyy valtavana: muotopuhdas nainen osoittautuu pienoismalliksi. Still-kuvissa hän on himon epitomi, mutta liikkuva kuva paljastaa pienoismallin: liikkeet ovat apinamaisen nopeita ja äkkinäisiä. Kun Stallone nyrkkeilee korokkeella, tulee apinan sulavuus liitetyksi salskeaan ja kookkaaseen, fiktiiviseen ruumiiseen. JV >fiktiivisiä kaljuja >Jennan Amerikka >kömpelö >miniatyristit >siunaamaton parisuhde

IHMISEN POLIITTINEN KESKUS, takapuolessa vaikuttava sisään- ja ulossulkijalihas, jonka tehtävä on pitää epäpuhtaudet sisällä silloin kun ollaan siistissä paikassa, ja ulkona silloin kun ollaan tekemisissä likaisten asioiden kanssa. JN >suljettuja valtioita

IHMISRAKKAUTTA Kukko nimeltä Kentauros rakastui hovipalvelijaan, kertoo Filon. Ja kerran naakka mieltyi komeaan poikaan. Olen myös kuullut joidenkin mehiläisten osoittaneen halua, vaikka useimmat niistä ovat hillittyjä. (Aelianus) Suom. TN >houkutus >hylkeen rakkaus

IHMISSUSI Termiä *lykantropia* käytetään lääketieteessä siitä melankolian lajista, jossa ihminen kuvittelee muuttuvansa sudeksi ja jäljittelee sen käytöstä. Suden tavoin hän lähtee yöllä

ulos. Hän vaanii hautojen liepeillä ja asettuu niihin, seurustelee ja kamppailee petoeläinten kanssa, vaarantaa usein henkensä ja terveytensä tällaisissa taistoissa. Actuarius toteaa, että vietettyään yön tässä tilassa sairas tulee aamunkoitteessa kotiin ja palaa järkiinsä. Tämä ei kuitenkaan ole varmaa. Potilas on yhä haaveellinen, surumielinen, ihmisiä välttelevä. Hänen kasvonsa ovat kalpeat, silmät kuopalla, kieli ja suu kuivat, hänellä on kohtuuton jano, joskus myös kolhiutuneet ja raapiutuneet jalat: öisten kahakoitten jälkiä. Jos matkailijoihin on uskominen, sairautta esiintyy melko yleisesti Liivinmaalla ja Irlannissa. Donatus Ab alto mari sanoo itse nähneensä kaksi tapausta, ja Forestus kertoo, että eräs hänen tarkkailemansa ihmissusi kulki hautausmailla eritoten keväisin, *lib. X. observ. 25*. Raamatussa (Mark. 5.) puheena oleva riivattu, joka asui haudoissa ja juoksi alasti päästellen kammottavia huutoja jne. ja faabelin kuuluisa Lykaon näyttäisivät olevan vain tämän lajin melankoolikkoja, eli ihmissusia. Jätämme mainitsematta sairauden syyt, hoidon jne., koska ne ovat täsmälleen samat kuin melankoliassa. Toteamme vain, että sairaalle on annettava mehukasta virkistävää ravintoa, ja kohtauksen aikana on iskettävä suonta runsaasti. Oreibasios suosittelee erityiskeinona kohtauksen asettuessa potilaan pään valelemista kylmällä vedellä tai unettavilla keitteillä, ja kun hän nukkuu, oopiumin hieromista korviin ja sieraimiin (*synops. lib. IX. c. x.*). Potilas on myös muistettava kytkeä yön ajaksi kahleisiin, jottei hän lähde ulos ja vaaranna henkeään villeimpien eläinten keskuudessa, mikäli muuta keinoa hänen pitelemisekseen ei ole. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >Ivalon susi

IHMISSYÖNTI jakaantuu kolmeen lajiin: itsensäsyömiseen, lähimmäisensyömiseen ja vieraidensyömiseen. Syötyään aikansa itseään ja lähimmäisiään ihmissyöjä yleensä havahtuu ja hyökkää vieraiden kimppuun. JN >itsepetos >lapsennälkä >lihansyöjä

IHOKISSA Tämän täytyy olla joko pienikokoinen kissa, joka elää valtavien kehojen ihoalueilla, piiloutuen ihon poimuihin, tai sitten tämä on ihon palasista kokoonkursittu kissainen otus, joka on elollinen tai nukke. Karvaton lihakissa tai kissajumalatar. Mikään muu tämä ei voi olla. JN >peiliolennot

IKÄVYSTYTTÄMINEN Puhuessa tunnemme voimakasta ja luotettavaa mielihyvää vain, jos saamme käsitellä itseämme ja asioita, jotka ovat meille tavalla tai toisella ajankohtaisia. Kaikki muu keskustelu ikävystyttää varsin pian. Mutta se, mikä antaa tyydytystä meille, voi olla kuuntelijalle kuolettavan tylsää. Mukavan ihmisen maine on mahdollista hankkia vain kärsimysten hinnalla: ellei osaa hivellä muiden itsetuntoa, keskustelussa ei voi tehdä miellyttävää vaikutusta. Mikä tärkeintä, on kuunneltava riittävästi ja vaiettava tarpeeksi, ja tämä on huomattavan ikävystyttävää. Muiden on annettava puhua itsestään ja omista asioistaan niin pitkälti kuin haluavat, on vieläpä johdateltava heidät sellaisiin aiheisiin ja itsekin puhuttava noista asioista. Lähtiessään he ovat täysin tyytyväisiä itseensä, me taas täysin kyllästyneitä heihin. Jos paras seura on sitä jonka luota poistumme tyytyväisempinä itseemme, se lienee myös samaa jota itse eniten ikävystytämme. Tästä voidaan päätellä, että keskustelussa ja missä tahansa tilanteessa, jossa tarkoituksena on vain viettää aikaa puhumalla, yhden nautinto on lähes väistämättä toisen ikävä. Muuta ei siis voi odottaa kuin ikävyyttä tai ikävystyttämistä, ja on suuri onni jos saa osakseen näitä molempia tasaisesti. (Giacomo Leopardi) Suom. TN >elostelu >uutuudenviehätys

IKÄVYYS Taiteilijalla ei ole oikeutta käyttää kuulijansa aikaa turhaan. Taiteilijaa on varmastikin kunnioitettava, mutta kuuntelijaa on kunnioitettava vielä sitäkin hartaammin. Yleisö tosin palvoo ikävyyttä. Se on sille jotakin arvoituksellista

ja syvää. Kiinnostava seikka: kuuntelija on aseeton ikävyyttä vastaan. Ikävyys kesyttää hänet. Miksi ihmisiä on helpompi ikävystyttää kuin huvittaa? (Erik Satie) Suom. TN >ihailu >kyllästyneisyys >valehtelu

ILLUUSIO, antiikin aikaan sana merkitsi käsityönä tarkasti kohteensa näköiseksi valmistettua kuvaa. Nykyisin merkitys on tarkalleen sama. JN >etsattu mammutti >hienovaraisuus >valehtelu

ILMAN OLENTO, sen jalat eivät sovellu edes ohuella oksalla tai puhelinlangalla istumiseen. Ilmasta se pyydystää ravintonsa, ilmassa juo ja kylpee, pariutuu ja parittelee, ja synnyttää lentäviä poikasia. Jopa pesäaineensa se kokoaa ilmasta ja nukkuu korkeuksissa. JN >lentäminen >tulen olento >veden olento

ILMASTOINTI, paikoissa, joissa suojaudutaan tuulen haitoilta, luodaan sen edut ilmastoinnin avulla. JV >*keinotekoiset tuulensuojat*

ILMASTONMUUTOSTUTKIMUS on myös hallitusmuotojen ajallisten ja paikallisten vaihteluiden tutkimusta. JN >Nooan varaslähtö >tietoisuus

ILMAVALOKUVAUS, liian suureksi ja moninaiseksi muodostuneen omaisuuden ymmärtämismuoto. Karjan ja palkollisten laskenta. Vesi- ja maa-alueiden kartoitus. Suon kuivattaminen. Harjun siirtäminen.

Mitä korkeammalta kuvaa, sitä suuremman määrän kohteita voi nähdä kerralla. Tosin pienemmät kohteet, kuten ihmiset ja kivet, jäävät vaikeasti havaittaviksi tai kokonaan näkymättä. Matalalla lentäminen edesauttaa päinvastaista suhteettomuutta: suuret linjat katoavat. JV >ahtaanpaikankammo >kartan valmistaminen >kaukoputki >kuuloherkkyys >tirkistelijä

ILMESTYKSIÄ Kuusikymmentäkolme ritarilinnaa (niin sanottua vauhkoa linnaa). Vähäpuheisten munkkien pesäpaikkoja, suojanaan vallihauta, korkeat muurit ja torneja. Aavelinnoituksia, joita ympäröi lumottu metsä. Liikkuvia lampia ja kuolettavia sumuja. (Erik Satie) Suom. TN >piilopirtit

ILMESTYMINEN Kun pyöräretkellä pysähtyy lammasaitauksen luona ja näkee lauman kaukana, vastakkaisella puolella aitausta, ei tarvitse kuin vilkaista muualle, niin lampaat katsovat aidan välistä kuin olisivat seisseet siinä koko ajan. Lampailla on erityinen siirtymisen kyky, kyky siirtyä ilman taipaletta. Ilmestyminen. Samoin tekee lapsi, jolla ei ole leikkikaveria: hän ilmestyy äitinsä luokse. JV >katoaminen >Möriken niitty >pään ilmestyminen

ILMIHYLKIÖ Sei ei etsi merestä nautintoa vaan ravintoa. Sulottaret, joilta on kaikki nautinto, karttavat eläinten maailmaa. Sei kattaa pöytänsä huolimattomasti kuin kadotukseen tuomittu. Siinä on ravintoa, mutta pöytäjärjestys puuttuu. Huoneet ovat avarat ja siistit ja kuolleet. Nykytutkimuksen valossa tiedetään paljon. Samalla yhä enemmän on sellaista mitä ei tiedetä.

Olipa kerran muinaismeri, joka tiesi liikaa. Siellä minulla on jatkuva tarve ylistää erään kalan kylkiviivaa, luoda sankarillista mytologiaa seistä. Määrättömästi ylistän vangittua lihaa troolarin kannella. Haluaisin sanoa kaiken tästä merestä sein avulla. On vaikea uskoa siitä enempää kuin ravinnon himon lannistamasta kalasta tavallisesti on mahdollista uskoa. Katsoin juuri, eikä se ollut siellä. Mutta nyt, se on siellä. Ehkä Okkultian ja Okeanoksen raja kulkee juuri tässä: asiat muuttuvat paikoin näkymättömiksi, läpikuultaviksi, kalan eviksi. JN >kaaossukeltaja

ILMIHÄMÄRÄ, selväpiirteinen hämärä, jossa valaistuksen epämääräisyys erottuu tarkkarajaisesti. Ilmihämärä ei pyri mihinkään vaikutelmaan. Jälkimaku on joskus huomattavasti itse aistimusta selkeämpi. Eräältä kannalta kytevää valoa, toisaalta leimahtavaa pimeyttä. JN >hienovaraisuus >hämärän tanssit >häpeävalaistus >tarkka tuoksu >valehteleminen >varjot

ILOMUISTI on muistin sairaus. Potilas ei kykene muistamaan surujaan. Muistissa on vain iloa, täysin riippumatta missä suhteessa ilo ja suru ovat häntä elämässä kohdanneet. JN >dementia >muistaminen >onnen aika

IMETYKSIÄ Heti synnyttyään karitsa ja varsa etsivät nisän ja imevät, kunnes ovat kylläisiä. Emo vain seisoo paikallaan. Varpaiset eläimet (sudet, koirat, leijonat, leopardit) sen sijaan antavat rintaa makuuasennossa. (Aelianus) Suom. TN >elämän vetimet

INFLAATIOT, vanha inflaatio, uusi inflaatio, lämmin inflaatio, hybridi-inflaatio, hyperinflaatio, avustettu inflaatio, ikuinen inflaatio, laajennettu inflaatio, kaoottinen inflaatio, kaksoisinflaatio, heikon mittakaavan inflaatio ja hyperluonnollinen inflaatio vain muutamia mainitakseni. JN >katoavaisuudesta

INGELIUKSEN HAAVEELLISISTA ROMAANEISTA on sanottava, että ne ovat realistisempia kuin Joan Wilderin tai Jean D. Meungin realistiset romaanit. Hän piti totena kaikkea, mitä hänen aistimensa välittivät ja uskoi, mitä ihmiset, havaintolaitteet, tieteelliset kokeet ja kirjat hänelle kertoivat, ja haaveili loput, koska muutakaan vaihtoehtoa ei hänellä ollut. JN >illuusio >katseluauto >tuntematon amerikkalainen sotilas

INGELIUS, Axel Gabriel (1822–68), paljon aloittaja, joka jäi kaikessa alkutaipaleille. Sävelsi ensimmäisen suomalaisen sinfonian (1847) ja polemiseerasi ensimmäisenä musiikista. Paleltui pianonviritysmatkalla hankeen, yksinäiselle alkutaipaleelle, kauan ennen kuin Suomessa kuultiin säveltäkään säällistä musiikkia. JV >A

INKUBAATIO, paitsi taudin itämisaika, myös keino saada oraakkelivastaus nukkumalla pyhässä paikassa. Nukkua Getsemanessa ei ole inkubaatiota. Se on nukkua pyhässä paikassa väärään aikaan. Lippuluukulla nukkumisesta seuraa vähintään flunssa. Joskus sukupuolitauti. Taivaspaikkojen määrä on aina rajallinen, valppaan hereillä olon lisäksi on hyödynnettävä myös uniaikaa. Sotatantereella turvallisinta on nukkua, herätä kun vihollinen on mennyt ja ruumiita nostetaan kärryihin. JV >aasien taivaspaikat >Kramsun sukuelin >ritarin vastakohta >vapahtaja

INNOITUKSEN VALLASSA LUODUT TEOKSET Jos teos on luotu innoituksen vallassa, se tarjoaa harvoin tarkkaa esinekuvausta. Esinekuvauksen tarkkanäköinen mestari Thomas Mann kirjoitti kaksi määrätuntia päivässä aina sanomalehtituokion jälkeen.

Innoituksen vallassa syntyy tyypillisimmin aforistinen runoelma. Ajatukset ja elegia syntyvät vauhdista, kiireestä. Haavikko kirjoitti terävimmät aforisminsa Tuusulan moottoritiellä rattia vasten matkalla yritysneuvotteluihin. Aforistinen runosäe kirjoitetaan tyypillisesti kaksi kertaa nopeammin kuin se luetaan.

Innoituksen vallassa syntyi *Sonetteja Orfeukselle*, *Näin puhui Zarathustra*, *Hetkien vaellus* ja Ekelöfin *Trilogia*. JV >aforisti autoilee >Schönberg ja Harmonia

INNOMINATI ('nimeämättömät') Tällä nimellä mainitut Parman akateemikot. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >ulkonanukkujan nimi

INTIAANIEN HEVOSET Kun Kolumbus toi vuonna 1493 Amerikkaan hevosia, oli kulunut kymmenentuhatta vuotta siitä kun hevonen oli viimeksi nähty Pohjois-Amerikan tasangoilla.

Kaksoismantereen ympäristö osoittautui jälleen kerran hyväksi ja hevonen lisääntyi vauhdilla. Kolumbuksen Iberialaiset hevoset oli jalostettu erämaan oloja varten, ne tulivat toimeen yksinomaan ruoholla ja pystyivät liikkumaan pitkiä matkoja ilman vettä. Valtavat villihevoslaumat polveutuivat karanneista eläimistä.

Tasankointiaaneista tuli hevosmiehiä mutta ei kasvattajia. He kasvattivat laumojaan lähinnä varastamalla. Kotitaloutta kohden heillä oli seuraava määrä hevosia: comanchet 30, siksikat 5, kiowa-apachet 20, bloodit 5, varikset 15-22, gros ventret 5, cheyennet 11, assiniboinet 2, pieganit 10, tasanko-creet 2, tasanko-ojibwayt 1 JV >hevosen käyttö >*jalkapeli* >jalkojen amputaatio

INTIAN LIIKENNE Intian liikenteessä, kaiken törmäilyn keskellä on paljon sammutettuja autoja. Ne eivät, toisin kuin voisi luulla, muodosta sumppuja, vaan liikkuvat sujuvasti muun liikenteen mukana. Oletko koettanut painaa äänitorvea öisellä parkkialueella? Tienoo on heti tööttäystä täynnä. Rakastua palavasti? Kirjoittaa runoa niin, ettei se heti olisi valmis ja vanha? Autokorjaamo on Intiassa ihmeellinen bisnes. Mekaanikot korjaavat ensimmäisen osan, joka sattuu mieleen. Sen jälkeen vain ajoon. Ei ole epätavallista että viiden tien ja kahden polun risteyksessä ei ole ainuttakaan ehjää kulkuneuvoa. Mutta kaikilta puuttuu aina eri osa. Kerjääminenkin, josta usein puhutaan, on erilaista kuin olin kuvitellut. Kuhina on sen kaltaista, että yleensä niissä tilanteissa jää voitolle. Auton lattialta löytyy seteleitä. JV >antityökalu >autopuutarha >pikkujoulu

IRONINEN HYMY, kun ilmiö, laji tai jumaluus, johon viitataan läsnäolevana, on todellisuudessa ehtinyt kadota, kuolla tai tulla tapetuksi sukupuuttoon. Myös erehdyttäessä jumaluudesta tai planeetasta. Vastakkaistermit: valekuolema, ylösnousemus. JN >erehtyä jumaluudesta >erehtyä planeetasta >katoaminen >koiran jumala >Novaliksen ensyklopediahanke

IRROTETTAVUUS Jos sille tielle lähdetään, on kaikki irrotettavissa: betoniporsaat raahattavissa, pankkiautomaatit varastettavissa, kassakaapit heitettävissä takakonttiin. Vuoret siirrettävissä, virrat käännettävissä, mantereet kytkettävissä.

Mutta kaikki pysyvästi luonnonympäristöä muuttava toiminta on potentiaalisesti vaarallista. Näin opastaa vanha kiinalainen rakennustaide: taivaan ja maan muodostama tasapaino häiriintyy herkästi. Rakentaminen tulisi sovittaa maan ja taivaan tahdon mukaisesti. JN >Abu Simbelin pelastustyön vaihtoehdot >*fengshui* >kivestä rakentaminen

IRTOKIEKKO, jääkiekossa tilastollisesti merkittävimpiä maalintekotilanteita. Maalivahti sylkee kiekon eteensä, eikä saa suljettua sitä räpyläänsä. Yöelämässä kun poka irtoaa otteesta, ollaan kohdassa jossa vastustaja kaikkein varmimmin toimii. JV >kaupunki >palo

ISKUN LAHJA >irtokiekko >nälkä >Polydeukeen opistolla >teitittely >tekninen väistely

ITIKATTOMUUS Ei talven omavaloisuutta ole hankien hohde vaan itikattomuus. Verenimijät talvehtivat autuaiden saarilla.

Revontulet lämmittävät taivasta, kakluuni ja kynttilät huoneilmaa. Siperiassa talvi on vuodenajoista lempein: kun luonnonolosuhteet ovat ankarat, ihmisen ei tarvitse. JN >puliukon talvehtiminen

ITSEMURHA En ole koskaan tosissani ajatellut tappaa itseäni. En myöskään ole koskaan uhannut kenellekään että tappaisin itseni. Ylipäätään en uhkaa ihmisiä sellaisella mitä en olisi valmis tekemään. Tästä huolimatta haluan listata syitä, minkä vuoksi en nyt saa päähänpistoa ja viillä kaulavaltimoani auki:
1) Rakkaitten läheisteni ja ennen kaikkea naiseni vuoksi.
2) Jumalan mahdollisen olemassaolon vuoksi.
3) Sen vuoksi etten halua elämääni muistettavan traagisena kohtalona.
4) Tulevien eroottisten seikkailujen vuoksi.
5) Tulevien vallattomien juopotteluiden vuoksi.
6) Kokemani lähimmäisenrakkauden vuoksi.
7) Sen vuoksi että tulisin myöhemmin kostaneeksi minua pahiten loukanneille ihmisille.
8) Tavarajunan alle hypänneen Attila Josefin ja metrojunan alle jättäytyneen Harri Sirolan epätoivon vuoksi, jota en löydä itsestäni.
9) Tulevien mahdollisten hedelmöitysten vuoksi, sekä aineellisessa että aineettomassa.
10) Sen vuoksi että pahat henget saattavat olla huomenna tiessään. JV >hidas itsemurha >kuolema

ITSEMURHAAJAN HAUTAUS Jos hän oli työtön, rahaton tai toisinajattelija, miksei hän ryöstänyt pankkia ja matkustanut yhdeksi illaksi aurinkoon? Ostanut Brasilian sataa kauneinta poikaa? Vuokrannut Mercedestä, nahkaratin kosketusta, hierovaa moottorinääntä, kirjallista seuraa, miksei kymmentä koskettavinta säettä? Miksei hän vain maannut aurinkotuolissa ja ampunut lintua taivaalta, kampittanut pikkupoikaa ja varastanut hänen äitiään? Eikö hän tiennyt, että on tekoja joiden jälkeen ihminen lakkaa pelkäämästä? Jonka jälkeen hän voi käyttää kaikkia kykyjään? Miksei hän mennyt plastiikkakirurgille ja muuttanut ikuiseen onneen? Eikö hän tiennyt miten autuaaksi tekevät lääke ja huume? Eikö hän tiennyt että ei ole masennusta ja krapulaa? Eikö hän tiennyt että on olemassa Allah? Eikö hän tiennyt, että ihmisen saa leijumaan puolen metrin korkeuteen? Eikö hän tiennyt Emmylou Harrisista? JV >haudankaivajan työ

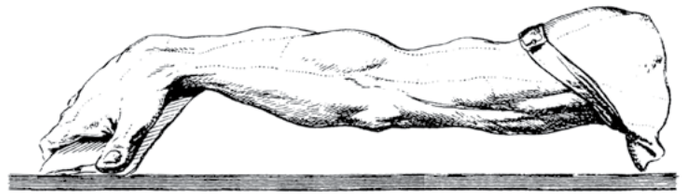

ITSENSÄSAASTUTTAJAN AJATUS ei ole naisessa vaan omassa kädessä. Jos käsi viettelee sinut, hakkaa se poikki. JV >hieronta >Hjallis merillä >jalkojen amputaatio >katkaisuhoito >käden autonomia

ITSEPETOS Mitä hienovaraisempi ja monisyisempi on juoni, sen vaikeampi tekijän itsensä on olla sotkeutumatta sen verkkoihin. JN >asetelmassa >hienovaraisuus >hämähäkin seitti >ihmissyönti

ITÄMAAT Jos luonnehtisin Aasiaa yhdellä kuvalla, esittäisin häikäisevän pitkäsäärisen, pehmeäihoisen, sirosormisen, suurisilmäisen ja persikkarintaisen kaunottaren, jolla on kyynärvarren mittainen paatena seisova aisa. Eikä tarvitse mennä niinkään kauas. Jo Moskovasta löytyy kaunottaria, joiden pikkuhousuista rävähtää silmille hätkähdyttävä aisa: kirpeä isku herralle, joka on kuukauden taluttanut elämänsä tasa-astujaa puistoissa ja romanttisilla kynttiläillallisilla. JN >Hesperia >kohtuuttomuus >*tunnolliset symbolit*

IVALON SUSI syö yöllä ajokoiran. Isäntä kuvauttaa itsensä luurangon kanssa lehteen. Sen läpi näkyy Lapinmaa. Harhaileva susi, sanovat. Ei, laumasta häädetty, hylkiö, Ivalon susi. Kukapa nyt Ivaloon tulisi, ellei jätettynä, potkut saaneena. Miehet lähtevät susimetsälle. Hyvästelevät vaimonsa, keräävät vihan. Mutta ei löydy sutta. Panevat nuotion, pitävät vahtivuoroa. Ivalossa on yksinäistä olla, pitkät kylmät talvet, sivistymätöntä, väkivaltaista, heikomman ja haavoittuvan kimppuun käydään säälittä. Kaikki olisi toisin jos ei olisi Ivalon sutta. Ivalon susi se on joka tappoi sen ja sen, pani juomaan, ja sen ja sen pani haulikolla itsensä lopettamaan. Ivalon susi se on että ei ole kunnon kouluja ja raha pysyy pääkaupungissa. Susi ajaa opettajat etelään. Maataloustukia leikkasi taas, Ivalon susi. Ja kun yksi kiinalaisen pitäjä ajettiin pois jo toisia tuli junalla, susia Ivaloon. Ivalon susi vei siltä ja siltä rouvan ja siltä työpaikan. Tarpeetonta elämää, rumia matalia virastoja, matalia ajatuksia. Myöhemmin aamu valkenee. Kaikki nukkuvat sikeästi. Nuotio on sammunut samaan aikaan kuin vahtivuorolainen. Ja siinä se on: Ivalon susi käyskentelee makaavien miesten keskellä. Haistelee jonkun kasvoja, kättä joka puristaa vielä haulikkoa. Jos aavistuksen verran liioittelisi, voisi nähdä sen kasvoissa vilahduksen lempeyttä, sääliäkin, mutta kova se on ja ilmeetön, täysi elukan ilme. JV >koira >koiran jumala >suden nälkä >yön koirat

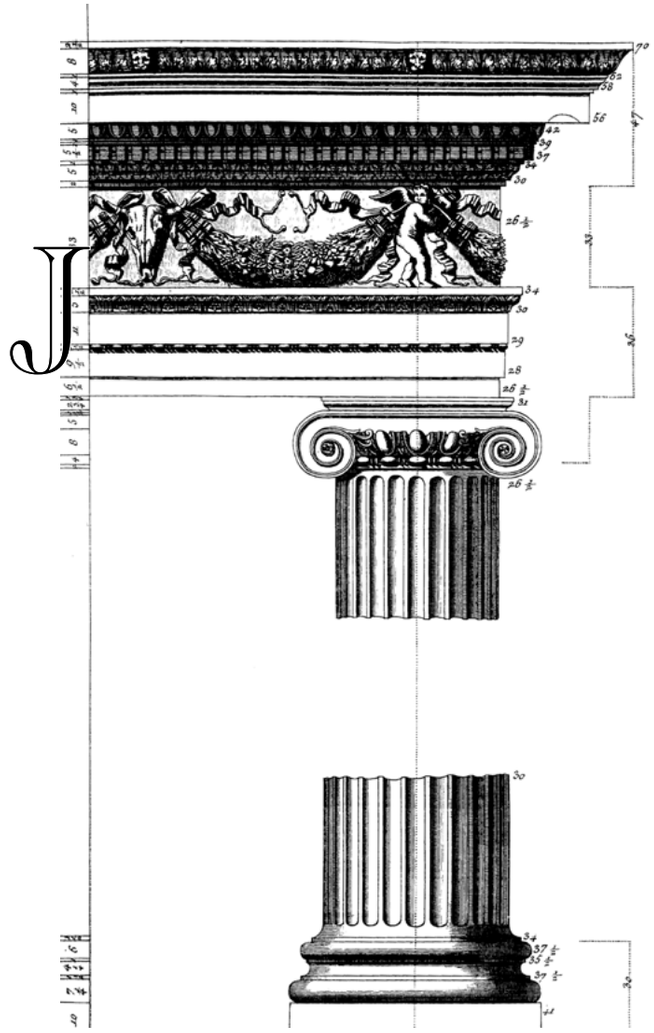

JALAN HENKISTYMINEN Jos jalka kuolee nuorena, se kuolee inhottavasti, mädäten. Vanhetessaan jalkaterä alkaa paljastaa kauneuttaan. Liha haihtuu hiljalleen sen ympäriltä ja luitten muoto valkenee. Se on jalan henkistyminen, jalan kauneuden aika. JV >Ferragamon kengät >mitan ikävä >Westwoodin luomistyö

JALANSIJA Alberto Moravian mukaan jalansija menetetään aina pysyvästi. Arvid Eerikinpoika Stålarmin mukaan se voidaan hankkia takaisin valtaamalla. JN >ponnistelu

JALKAPALLON STRATEGIAA Syöttö osuu suoraan jalkaan, onni ja menestys 80-luvun kultaiseen kauteen. Maalivahti torjuu täpärästi, hevonen kieltäytyy hyppäämästä. Parempi ampua ohi kuin osua huonosti. Galaksit törmäävät toisiinsa avaruudessa, kenttäpelaajat kentällä. Pelaajan ei tarvitse kuin hipaista palloa ja se liruu maaliin. Palloa voi sivuta 12 samankokoista palloa. Tämä sivuaa ennätystä. Väistä kaikkea, mikä on koholla maastosta. Et saa törmätä seiniin etkä itseesi. On väärin harhauttaa ihmistä fiktion avulla. Koeta osua keskelle taulua. Yritä torjua pallojen tulvaa tai väistellä kookospähkinöillä pommittavaa vihollista. Älä anna minkään estää tutustumasta tähän peleistä parhaimpaan. JN >ohittaminen >tekninen väistely >välttely

JALKAPALLOSELOSTUS Levollinen puhe kertaa ikivanhoja anekdootteja, tilastoja ja historiikkeja täysin pelitapahtumista piittaamatta. Kokematon korottaa ääntä tiukan tilanteen tullen, mutta tarinan kulku ei katkea. Saapahan vain merkillisiä painotuksia, kun vaikkapa jotakin satunnaista päivämäärää äkkiä huudetaan kuin hengen hädässä.

Radiossa aloittanut Bror-Erik Wallenius on tullut kuuluisaksi hiljaisuuksista, joiden tihentynein muoto on yleensä tarkoittanut maalia. JV >paitsiovihellyksen jälkeen tehdyt maalit

JALKAPALLOVALMENTAMINEN *Glasgow'n Hampden Park 2002, Mestareiden liigan finaaliottelua edeltävä päivä. Kaksi valmentajaa potkii palloa.*

KLAUS TOPMÜLLER: Minä himoitsen maalia, mutta en osu palloon, tai jos osun se lähtee jalastani ties minne, sillä ajatukseni ei ole koskaan pelissä vaan aina sielun pelastuksessa.

VICENTE DEL BOSQUE: Ainoastaan yksinkertaisille on varattuna pelastus, Topmüller. Vain maaleja tekemällä pääsee jatkoon. JN TN JV >aivotyö >FAQ

JALKOJEN AMPUTAATIO mahdollistaa vapaan unelmoinnin sujuvasta liikkumisesta. JV >huilunrohkea >itsensäsaastuttajan ajatus >käden autonomia

JARRU, laitteisto joka hidastaa tai pysäyttää liikkeen. Perustuu liikkuvan ja kiinteän osan välille syntyvään hankauskitkaan. JV >auto >esinahka >esteettömyys >huilunrohkea >kuolleen miehen mutka >liikkeen jatkuvuus >raja

JATKUMINEN Mies lopetti tupakan, mutta syöpä silti jatkoi. Koiran kuoltua levottomuus pysyi sioissa iltaan saakka, kinkku kymmenkiloisena, vaikka syöjiä oli enää kaksi, leivällä, hernekeitossa, koiran kupissa. Nuotion sammuttua retkeilijät halasivat vielä toisiaan. Koira haukkui enää näkymättömiä, niin tuttu oli kylä. Pato jatkoi patoamistaan. Jotkin rakkaudellisiksi tulkitsemansa eleet pysyivät naisen mielessä ja synnyttivät todellisia rakkaudellisia eleitä. JV >legaton synty >liikkeen jatkuvuus >toisto

JATKUVA VALEHTELU Totuusrelativismi, käsitys, ettei meillä ole hallussamme lopullista tietoa ja totuutta, johtaa paitsi epätiedon sietämiseen, myös jatkuvan valehtelun sietämiseen. Jatkuva valehtelu on sietämätöntä. Todisteiden puutteessa emme saa sitä loppumaan. JN >Göbbelsin laki >ironinen hymy >liikkeen jatkuvuus >rehellisyys >tuntematon >valehtelu

JATKUVUUDEN HARHA Kun kaikki on loppunut, muisti pyörittää vielä kasettia nauhurissa tai tottumus kuvittelee käyn-

nistettäviä tai sammutettavia laitteita, puhetovereita, vaaroja kujilla tai liikenteessä. Ihmiset menevät vielä muutaman kerran töihin tai rakastetuilleen. Joku sulkee vielä yöpöydälleen loputtomaksi muuttuneen kirjan. JV >kahdesti kuoleminen >liikkeen jatkuvuus >toisto

JAZZ ENSIKUULEMALTA Säveltäjä Erik Satie oli ensimmäisiä eurooppalaisia jotka kuulivat amerikkalaista jazz-musiikkia käymättä Amerikassa. Maalari Francis Picabian vaimo Gabrielle Buffet-Picabia toi ensimmäiset savikiekot Eurooppaan. Satie totesi: ”Jazz kertoo tuskansa & samalla vitut siitä & Siksi se on kaunista, todellista &”. Vuonna 1916 Satie kävi iltapäivisin Huyghens-salissa kokeilemassa pianolla Jelly Roll Mortonin synkopoituja rytmejä, joita Ranskassa ei vielä tunnettu. Buffet-Picabia on muistellut, että Satie ihaili mustia muusikoita syvästi ja sävelsi ensimmäisen eurooppalaisen ragtimen (sovittaen sen sinfoniaorkesterille): *Matkustajalaivan ragtime* kuului balettiin *Parade* (1917), ja sen innoittajana toimi klassikko *The Mysterious Rag*. Soitto-ohje: ”Surullisesti”. (Ornella Volta, suom. TN) Sov. JN >ericdolphy-pahka >freejazzkonsertissa nukkuminen

JENNAN AMERIKKA Kuka kaipaa vanhaa maailmaa nähtyään Amerikan korkeaholviset kirkkaudet ja sumupäivien ikuisen poissaolon. 2000-luvun himon epitomi Jenna Jameson syntyi ja kasvoi Las Vegasissa, kaupungissa, jota ympäröivät avarat tasangot, eteeriset kuin ajatus. Nähtyään älyn asteikot ukkosessa ja salamassa, sydämet syvät kuin sisämaan mustat altaat, ei askel klassisesta baletista striptease-kabareehen tuntunut suurelta. Kaksikymmenvuotiaana ensimmäiset kovapornokokeilut veivät lopullisesti sydämen. Kuka enää kaipaa uneksimaan Euroopan ahtaille kaduille, vanhaan maailmaan, tonkimaan pyhien jäänteitä. Amerikassa yötkin ovat kirkkaammat, kylmyys vain on purevampaa ja ukkonen meluisampi; salamat äkkipikaisempia, tuuli tahdonvoimaisempaa ja sade rankempaa. Eikä Jenna epäröi ottaa mieheltä mitä haluaa. *Well tuned* -vartalon kaariaihe toistuu pienimpään detaljiin. Viattomat silmät ja mehevä suu tarjoavat käyttöliittymän ylivertaiseen nautintokoneistoon. Pehmeälle portille on tatuoitu muistutus: *Heartbreaker*. Kauniita, kauniita ovat vuoret katsella ja korkeita kiivetä. Idästä tulevat auringonsäteet, lännestä laivat hedelmälastein. *Taky teasy. The way is long.* Kuva: maisema ja sen tytär. (Ralph Waldo Emerson: *Esseitä*, suom. J. A. Hollo) Sov. JN >Amerikan mörkö >ihmisen pienoismalli >Siljon vuoritie >vapahtava salama

JERUSALEMIN RAKENTAJAT Kysymys: Minne menet, kieli? Vastaus: Rakentamaan kaupunkia ja repimään kaupungin alas. Sanotaan niistä, jotka puheillaan sekä hyödyttävät että tekevät vahinkoa. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >elämän rakennuspalikat >ensyklopediatyö >ydinpommi

JOHANNES KASTAJAN TUNTOMERKIT Vatsan sisältö: villimehiläisen hunajaa, heinäsirkkoja. Vaatetus: kamelinkarvaa. Paikka: Jordan-virran rantakaistale. Aika: yö. Tilanne: yksin, niin kuin edelläkävijä aina. Status: suurin naisesta syntynyt. JV >Faulknerin tuntomerkit >Ingelius >kadonneen tyttöystävän tuntomerkit >pioneerit >Steward

JOULUKAKTUS Saharan autiomaasta on tuotu kaktus, joka kukkii kerran kahdessasadassa vuodessa. Se on asetettu jouluikkunaan ja lapset odottavat värien syttyvän. Lumi on saartanut talon niin kuin rasva kinkun. Vilttien ja kerrastojen alla uneksitaan kirjallisuuden sisätiloja ja niiden sisätiloja. Isoäiti nukkuu aina kaksisataa vuotta ja herää jouluna, kun kaktus kukkii. JV >kukkiminen

JOULUKALENTERI on 24 aamua kestävä ratkaisujen sarja. Päällyskuvaa eheytetään sulkemalla avattu luukku tai rikotaan jättämällä luukku auki. Taisto käy sitä raskaammaksi, mitä lähemmäksi kaksiluukkuista tullaan. JV >paistiajatus

JOUSIPYSSY, vanhin energiaa varastoiva väline. JV >epätoivonkerääjä >*Janne Porkan suuret jouset* >tarkkuus huvissa

JOUSTAVAN KEPEYDEN VASTAKOHDAN HAVAITSEMINEN on vaikeaa konventionaalisten rakenteiden takaa: milloin voimistelija tai sätkyukko edustaa sitä? Milloin vahtivuorossa seisova sotilas onkin asentonsa sisällä joustavin kepeydessään? JV >haarniskan silmikko >jäykkä akrobaatti >linnanvartijan kuolema >sirkustemppukammo

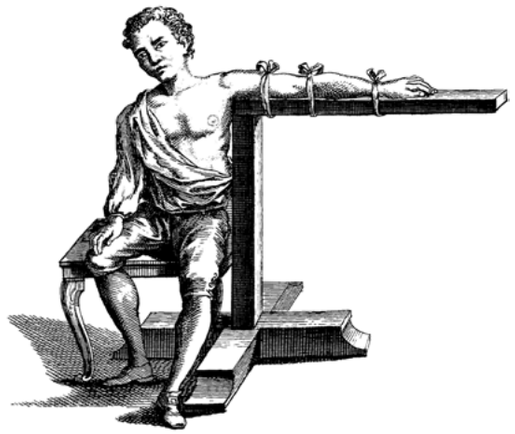

JOUSTAVAN KEPEYDEN VASTAKOHTA, kömpelyys ja kankeus, johtuu usein siitä, että ihmiset rasituksekseen ajattelevat liian paljon itseään, ja kömpelyys yhä vain lisääntyy, kuten tunnettua, mitä enemmän huomio kiinnitetään omaan henkilöön. (Yrjö Hirn: *Esteettinen elämä*, 1914) JV >kömpelö >Narkissos >naurun mahti >ruuvitaltta

JOUTILAS, huoleton. Hyvän ihmisen on pysyttävä joutilaana ja vältettävä tekemästä enemmän kuin vaaditaan. On juotava viiniä, mutta humaltumatta. Myöskään hulluksi ei saa tulla, vaikka joskus alakuloisina tai höperöinä hetkinä mieleen johtuisikin eriskummallisia ajatuksia, ei siis suotavia vaan luonnonvastaisia. Joutilas on asiallinen, tavoissaan kohtuullinen ja poikkeaa siinä kunnianhimoisesta tai tungettelevasta. Joutilas voi olla myös luovuttanut tai avuton. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >apatian ruusu >hyödyksiolemisen kärsimys >marsalkka >suursaksalainen henki

JOUTSENET Aristoteles sanoo, että kerran jossakin nähtiin parvi joutsenia ja kuultiin ikään kuin yksiäänisen kuoron laulua. Se oli kauniin valittavaa ja havahdutti kuulijat syvään sääliin. Laulun jälkeen jotkin linnuista ilmeisesti kuolivat.

Hyvää ihmistä ylistää tai valittaa toinen ihminen, joutsen laulaa itse itseään. Nämä linnut pitävät lähteistä, matalikoista, järvistä ja paikoista, missä virtaukset yhtyvät. (Aelianus) Suom. TN >erehtyä jumaluudesta >kyhmyjoutsen

JOVIAALEJA Jupiterille kuuluvia ovat elementeistä ilma, luonteista sangviininen, elämän neste, sekä kaikki kasvattavat ja kohottavat, kuten ravinto ja elämän aluskasvillisuus. Mauista makeat ja miellyttävät. Metalleista tina, hopea ja kulta helpon muovailtavuutensa ansiosta; kivistä sininen safiiri, berylli, smaragdi, vihreä jaspis, ja ilmavimmat värit.

Kasveista purjosipuli, basilika, muskotinkuori, ranskalainen laventeli, mintut, mastiksi, orvokki, luste ja hullukaali. Puut joita sanotaan onnekkaiksi, kuten poppeli, tammi ja kastanjatammi, rautatammi, pyökki, pähkinäpuu, valkoinen viikunapuu, päärynäpuu, omenapuu, viini, luumupuu, saarni, pensaskanukka, oliivipuu ja -öljy. Kaikki viljat. Rusina, lakritsi, sokeriruoko ja makeat, hienonhienot ja kirpeät, kuten pähki-

nä, manteli, ananas, pistaasi, pioninjuuri, raparperi, manna ja tuoksuva kumihartsi.

Eläimistä komeat ja viisaat, lempeät, harjaantuneet ja hyväluontoiset kuten uroshirvi ja norsu; säyseät kuten lampaat ja karitsat.

Linnuista luonteeltaan kohtuulliset, kuten kanat munankeltuaisineen. Peltopyy ja fasaani, pääsky ja pelikaani, käki ja kattohaikara, nuo hartauteen taipuvaiset, kiitollisuuden tunnuskuvat. Kotka, keisarikuntien tunnus, laupeuden, oikeudenmukaisuuden ja armon perikuva, on Juppiterille omistautunut. Kaloista delfiini, anjovis ja monni hurskautensa tähden. (Henry Cornelius Agrippa von Nettesheim: *Three Books of Occult Philosophy*, engl. James Freake) Suom. ja sov. JN >delfiinin pysähtymättömyys >lunaarisia

JUHLAVA KESKIVERTO Hänessä ei ole mistä loukata, ei mitä ylistää harvinaisuutena. Ja koska hän häviää heti mielestä, rakastajat jäävät kaipaamaan: tyhjän tilalle uneksii vaikka mitä poikkeuksellisen viehättävää. Kioskillakin heti vältellään, häpeillään viime yötä, vaikka hän nukkui sen omassa sängyssään. Naimapyyntökään ei ole poikkeuksellinen; hänen kanssaan eläisi kenen tahansa elämän. JV >friikki >harvinaisuus >kindermuna >kohtalo >omaperäisyydet >originellit

JULKAISEMISEN AHDISTUS Vilkuilen proosakatkelmasarjaani uunituoreesta *Parnassosta*. ”Työläästi hahmottuvia, horjuvia ajatuksen raakileita, viime hetkellä oivallettuja todellisia merkityksiä, lukemattomia ideanpilkahduksia jotka eivät ehtineet kehittyä kokonaisnäkemyksen kypsyyteen, valmiiksi kypsyneitä kuvitelmia jotka epätoivon vimmassa hylätään hallitsemattomina, vaikeita valintoja ja torjumisia, tuskallisia poistoja ja lisäyksiä, sanalla sanoen kampia ja rattaita, näyttämövaihdosten välineistöä, tikapuita ja pirunkuoppia, kukonsulkia, punaista maalia ja mustia läiskiä.” (Edgar Allan Poe: *Komposition filosofia*, suom. Minna Castrén) JV >kalmalinja

JULKISIVUANSA On ihmisiä, jotka panostavat valtaosan budjetistaan fasadiin ja porttiin, niin että sisätilojen rakentaminen jää tyystin arpaonnen varaan. Jotkin nykynaisista pitävät kaikkea omaisuutta mukanaan. Designvaatteet ja Hermèsin laukku harhauttavat uneksimaan vastaavia asumuksia, vastaavaa siunausta koko elämän mitalle. Siksi yksiöön pettyy. JV >paljastuminen >peittävyys >pramea julkisivu >tarvepainatus >ulkoinen kauneus

JUMALA Kaikki olivat jumalia, sanoo Bossuet, paitsi Jumala itse. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >erehtyä jumaluudesta >roomalaisia jumalia

JUMALAN ETSIMINEN, tahdistumista luonnon ja kaikkeuden elävään toistoon. Vapautumista tahdonalaisen ja mekaanisen toiston kuluttavuudesta. Jokainen etsii jumalaa omassa olemuksessaan ja löytää jumalan omaan heikkouteensa erikoistuen. JN >ahtaanpaikankammo >etsiminen >heikkoudet >jäljittäminen

JUMALANPOIKIEN, Rooman ydinkeskustassa asuvien erakkodandyjen erikoisuus on asioiden selväksitekeminen hyvin kauaskantoisella tavalla. Vuoden nolla ristinkuolema vastaa julkisuusarvoltaan nykyaikaisen kotisivun perustamista internettiin: sisältö ratkaisee. Jumalanpoika rakastaa ihmistä enemmän kuin mikään toinen luontokappale. JN >ihmisen ja eläimen yhdennäköisyys >*olemattomuuden dandy*

JUMALANPOJAN SEULOMINEN Jos ihmiseen kohdistuvan rakkauden varmin tuntomerkki on seksuaaliaktien määrä, luu-

lisi jumalanpoikia löytyvän länsimaisen pornoteollisuuden piiristä. Mutta pornonäyttelijät harrastavat seksiä normaalia harvemmin. Elinaika kuluu latautuessa ylimiehitettyihin kuvauksiin. Jotkut pornonäyttelijät harrastavat seksiä kuvausten ulkopuolella harvemmin kuin kerran vuodessa, ja kuvauksissakin he vain ”näyttelevät”. Milloinkaan he eivät kameran ulkopuolella masturboi. Poikkeustapauksiakin sitten on, ja heitä kutsutaan pornotähdiksi.

Suurin seksuaalinen viriliteetti on järjestyksessä naparetkeilijöillä, ensimmäisillä kosmonauteilla, vuoristosisseillä, buddhalaisilla munkeilla, saksalaisilla askeettipapeilla ja japanilaisilla kenraaleilla. JN >eroottiset kuvat >luokittelu >pornotähden valonhetki >tykinruoka

JUNAN VESSA on merkillinen rudimentti. Juna ulostaa vieläkin luontoon, peittelemättä jälkiään. Linja-autojen, lentokoneiden ja laivojen osalta ihminen toimii nisäkkäälle tyypillisesti, peitellen. Jatkuvalla vauhdistaulostamisella on kuitenkin hyötynsä: hajujälkiä seuraamalla voi yöllä tai umpitunnelissa löytää lähimmälle asemalle. JV >autopilotti >linja-auton vessa >ulosteen peittely

JUOKSE Jeesuksen poro! Sen saa
JUOKSEMAAN pelkkä ilo, ilman uhoa tai pelkoa ja aina se on
JUOKSEMAISILLAAN tielle tai kaatumaisillaan taikinakippoon. Me taas olimme
JUOKSEMAISILLAMME haulikot ojossa sen kaulaan. Saimme sen pimeään vajaan, se juoksi epätoivoissaan sarvensa seinään. Tiputteli myrkkyjä hyllyiltä sydämiin, eikä sitä
JUOKSEMALLA kiinni saanut! Se katosi. Datasta voi tutkia reitin kaupungilla. Vallan viehkoissa asuissa, punanenäisenä ja neonvärisissä sukkahousuissa alkkarit niiden päällä, se juoksi
JUOKSEMASTA päästyään, ja me metsämiehet nautittiin rauhasta ja naurettiin eläimille. Tässä Pirun pihamaalla ilta oli

Saatanan rattoisa. Oli kaikennäköistä väkeä ja näin kalliolla ison kyltin: Satumaan Satukoulu. Ajattelin kuitenkin olla
JUOKSEMATTA mihinkään ja mennä vain hyvin syöneenä nukkumaan, että jaksaa nääs taas aamulla juosta ja paukutella. Alkoi jo sattua jalkoihin loputon
JUOKSEMINEN. Toisaalta ärsyttää tyypit jotka valittaa jos vähän väsyttää sadan kilometrin lenkin jälkeen. Aamulla
JUOKSEN taas Kaivuri-Mutasen ja polkupyöräkaverin perässä pusikossa saatanan lujaa vapaana miehenä toisten perässä yhtä sarvipäätä karkuun.
JUOKSENTELISINKOHAN Ilmaisenpahan ainakin tiedusteluni siitä, tulisiko minun siirrellä jalkojani hyvin nopeassa tahdissa siten, että molemmat jalat ovat irti maasta hetken jokaisen askeleen välillä. Tämä toimintani voisi tapahtua monissa paikoissa, siellä ja täällä, eikä missään erityisesti, kokonaan vailla tavoitteita ja suuntaa.
JUOKSETTEKO itse talvella lumikengissä, kysyn vaan? Tuli nähtyä järven jään yli
JUOKSEVA ahma. Saamelaiset sanovat että ne
JUOKSEVAT Jeesuksen ilmestysten ja unien perässä.
JUOKSISIT sinäkin elävien perässä, minulle sanottiin.
JUOKSISITTE itse sen helvetin pilvihemmon hameenhelmoihin, vastasin. Eipähän olisi niin paljon hommaa täällä alakerrassa, hemmetti soikoon! JN

JUONIPALJASTUS A:n isoinen suku on nuorten liittoa vastaan: lyhyttä iloa seuraa pitkä itku. B ja C koettavat taivutella A:ta menemään rikkaammalle. Kosijoita ei puutu. Kilpailijat koettavat väkivalloin raivata D:n tieltään. A on uskollinen, D väkevä. Ristiriidassa A pakenee. B, C ja D löytävät hänet liian myöhään. Kuollessaan A näkee ihanan taivaallisen näyn, joka häntä lohduttaa — tässä sivutaan erästä kauneinta legendaa paikkakunnan E historiassa — Mariat lähestyvät häntä noutamaan

venheellään, joka etenee ilman airoja ja purjetta ja jota linnut iloisella kirkunallaan tervehtivät. Unohtumattoman kaunis on tämä näky. Jumalainen venhe taivaan ja meren rajaviivalla, ja kuumesairas A, joka hurmioituneena levittää käsivartensa sitä vastaan, tuudittuen kuoleman uneen pyhimysten kertoillessa hänelle Jumalan huolenpidosta ja taivaan kauneudesta ja E:n suuresta menneisyydestä. Sekin, joka ei E:tä ole nähnyt rakastuu tämän luettuaan. Molemmat kohtaukset ovat lyhennettyjä. (Saima Harmaja: *Nobel. 21 runoilijaa*) Sov. JN >seikkailujen sankari

JUOSKAA h i t a a s t i, se kannattaa, sanoi johtaja. Jos olisin
JUOSSUT yksin, olisin juossut kovempaa.
JUOSTA pitää ja välttää tärinää, sauvakävelyä.
JUOSTAAN vaikka Austraalian manner läpi, huusin. Siinä on ainakin selkeä alku ja loppu!
JUOSTAKOON lietteisiin ja juosteisiin harjoitukseksi ja
JUOSTAKSEMME kiinni kansainvälistä kärkeä. Tässä on Örebron kaupunki, jossa piti
JUOSTAMAN pika-ampumaviesti.
JUOSTAVA on vaikka henki menisi. Kun tarkastelen tätä oravanpyörää, näen ettei siinä ole muuta moottoria kuin me.
JUOSTEN maailman ympäri. Lähdemme matkaan Lontoosta ja eksymme heti.
JUOSTIIN helvettiin ja takaisin.
JUOSTU on. JN >keppihevonen

JUUDAS ISKARIOT Älkäämme puuttuko nyt Juudaan mahdollisiin fyysisiin tai sielullisiin heikkouksiin; jokaisella on niitä. Sen sijaan myöntäkäämme, että Juudaan tapaus ei ole poikkeuksellinen vaan pikemminkin maailmannormi, josta tunnetaan vain harvoja poikkeuksia.

Ajatelkaamme henkilöä, joka seuraa vilpittömästi ja nöyränä opettajaansa, tässä tapauksessa Kristusta (näkyvässä tai näkymättömässä hahmossaan). Tie on täynnä hengenvaarallista kilvoitusta, kärsimystä ja puutetta; sitä kulkeva on jo sinänsä harvinaislaatuinen uskoessaan ihmissielussa vaikuttavaan hyvään. Näin kuluu vuosikymmen tai kaksi. Lopulta Juudas saavuttaa eräänlaisen suhteellisen mestaruuden, olemisen ja tekemisen taidon. Samalla hetkellä hänelle tarjotaan rahaa, ei suuria summia, mutta vähän ja loppuelämäksi. Hänelle tarjotaan tilaisuus pettää opettajansa pikkusummasta, joka kuitenkin takaa säälliset eläkepäivät. Mitä oikeastaan merkitsee koettu, pitkällinen piina, kunhan tämä hetki ja tulevaisuus eivät vain olisi sen kaltaisia? Kerjäläishoukkioksiko tekeytyneenä pitäisi kuolla kadulle talven kylmyyteen? Mitä merkitsee herkässä kasvuvaiheessa olevien, mutta ylpeiden sielunversojen lyhytaikainen piina omaan pitkäaikaiseen nöyryytykseen verrattuna?

Miksi ei ryhtyisi kampittamaan nulikoita, miksi ei ryhtyisi syntiseksi olemassaolon muistutukseksi, nyt kun on itse päässyt siihen asemaan ja tietoisuuteen, että siitä työstä tarjotaan rahaakin, pikku summa. JN >heikkoudet >Kristuksen seuraaminen >koston sankari >maailman pahuus >tykinruoka

JYRKÄNNEKOIRAT Kreetalla sijaitsee Artemiksen temppeli, ja siellä asuvia koiria vaivaa ankara hulluus. Kun ne vajoavat tilaansa, ne puskevat itsensä suin päin jyrkänteeltä mereen. (Aelianus) Suom. TN >kieleke >paaninen kauhu >pyörrehavainto

JÄIHINPUTOAMINEN Leutojen ilmojen tullessa talven varauksellisuus saattaa särkyä hetkessä ja arvaamatta ihmisen painon alla. Mutta vesi on kylmää ja jäät haavoittavia. Lämmin ajatus vielä hahmoaan etsivä. JV >paistien tyyssijat

JÄLJITTÄMINEN, olennot vaikeimmin jäljitettävästä helpoimpaan: lentävät, uivat, loikkivat, juoksevat, kävelevät, ryömivät,

matelevat. Vihikoiran aistit tehokkuusjärjestyksessä: haju-, kuulo-, näkö- ja tuntoaisti. Auttavat: lämpökamera, tutka, satelliittipaikannus, tai kompassi ja kartta, maastontuntemus, usko, kokemus ja tieto. JN >aistit >junan vessa >kavioeläinten kulku >navigointioppaita

JÄNNITYS syntyy siitä, ehtiikö poika haudata isänsä ennen kuin metsäpalo ehtii kotipihaan. TUNNELMAa luovat loimottava taivas ja savu sekä villieläinten pako tontin halki. Nuotion ääressä lämmittely on metsäpaloon rinnastuessaan VOIMAKAS KUVA. LÄHES RAAMATULLISIA MITTASUHTEITA on kohtauksessa, jossa pappi käy siunaamassa isän. Hiki valuu hänen otsallaan. Hän oikoo muistosanoissaan ja kaasuttaa vauhdilla pihasta. Velvollisuus seurakuntaansa kohtaan saa hänet pakenemaan lieskoja. Iltaan mennessä poika on saanut lastattua tonttia ympäröivän aidan peräkärryynsä. LOPUKSI hän sulkee ovet. JV >ennenaikainen poliisi

JÄRVEN TYHJENTÄMINEN ”Salo-Miehikkälän asukkaat haluavat kohentaa Hulkkianjärven tilaa tyhjentämällä sen väliaikaisesti.” ”Järvien tyhjentämistä on kokeiltu Suomessa vasta vähän. Kaakkois-Suomessa myös Lappeenranta suunnittelee Haapajärven tyhjentämistä.” YLE.fi 19.10.2009. JV >erämaaretki >vesiallergia

JÄTTEIDEN KAANON
käymälälanta
teurastamojäte
pilaantuneet kala- ja lihatuotteet
pilaantuneet hedelmät ja vihannekset
pilaantuneet maitotuotteet
pilaantuneet leipomotuotteet
pilaantuneet alkoholituotteet
asbestijäte
teollisuuden erityisjäte
farmaseuttinen erityisjäte
sairaalajäte (elimet, sidetarpeet)
välppäjäte
sadevesikaivoliete
öljynerottimien liete
farmaseuttinen liete
mystikon siemen
JV >myrkkyjen kaanon >mystikon siemen

JÄTTILÄISKILPIKONNAT Niitten olemuksessa on jotakin outoa itsesoimausta. Mikään toinen eläin ei ilmaise yhtä nöyrän alistuvasti alituista murhetta ja rangaistuksekseen saamaansa toivottomuutta, ja ihmeellinen pitkäikäisyys tietysti vielä lisää vaikutelmaa.

Eivät ne ole mitään koulupojan liejukilpikonnia. Ne ovat mustia kuin surupuvut, raskaita kuin rauta-arkut, suunnattomissa kilvissä on soikioita ja ympyröitä kuin taistelukilvissä. On myös lommoja ja kuhmuroita todellisten taisteluitten jäljiltä, on takkuista karvaakin ja siellä täällä tummanvihreää sammalta. Tuntuu että ne ovat ryömineet maailman kivijalan alta. Aivan, ne näyttävätkin täsmälleen niiltä kilpikonnilta, joitten varaan hindut asettavat koko taivaankappaleemme.

Kilpikonniin usein iskevä sokea into yrittää toivottomia ponnistuksia on uskottavin todistus siitä, että nämä elukat ovat jonkin rankaisevan tai pahansuovan tai suorastaan paholaismaisen noitujan uhreja. Olen nähnyt miten ne vaelluksillaan puskevat sankarillisesti kivenjärkälettä, jäävät pitkäksi aikaa yrittämään, hivuttavat, rimpuilevat, kampeavat kiveä paikaltaan, eivätkä millään muuta reittiään. Tällainen mitään ponnistuksia kaihtamaton halu kulkea viivasuoraan esteitten täyttämässä maailmassa on kaikkien kirousten huipentuma.

Niitten kotisaaren metallinkovat kalliot ovat täynnä halkeamia ja rotkoja, jotka ulottuvat pohjattomina rikkonaisten vuorten uumeniin, tai sitten saaren pintaa peittää läpitunkematon ryteikkö kilometrien matkalta. Nämä epäsikiöt ovat vuosisatoja rämpineet varjoissa, synkkinä kuin sysisepät, hiipineet niin verkkaisesti ja kömpelösti, ettei ainoastaan myrkkysieniä ja muita sienirihmoja ole kasvettunut niitten jalkapohjiin, vaan selätkin ovat ruvenneet lykkäämään noenmustaa sammalta. (Herman Melville: *Lumotut saaret*, suom. Antero Tiusanen) Sov. JV >Encantadasin saarten eläimistö >kirous >pingviinit

JÄYKKÄ AKROBAATTI, esityksen teho ei perustu vartalon notkeuteen tai tasapainoon, vaan jäykkyyteen ja kykyyn olla kaikissa tilanteissa murtumaton. JN >joustavan kepeyden vastakohta >puutarhajuhla >ruuvitaltta >stunt-työ >timanttiteippi

JÄÄHAI on kala, joka elää tuhatvuotiaaksi. Pitkän iän salaisuus on eläminen osittain pakastuneena. Veneeseen vedettäessä se on valmis puolipakaste, eikä ole ongelmaa saada sitä tuoreena kotiin. Kansanterveyslaitos lupaa, että nyt syntyvistä vauvoista puolet elää yli satavuotiaiksi. JV >pakastaminen >pandan vuokraaminen >partahai >valkohain iskurepliikki >vuosituhantisrunoilijan aamunkoi

K

KAAOSSUKELTAJA Samea meri, yhtä saastunut kuin mikä tahansa paikka. Sei tietää: ei ole kirkasta valoa tällä puolen. Mutta minkälaiset himot, minkälaiset halut ovat siinä jähmettyneet lihaksi. Millainen kylmyys on jähmettynyt sen silmiin ja kasvoille. Saastunut meri, mutaation hopealanka pujotettu evästä evään, pyrstöstä pyrstöön, sisäelimet loisesta loiseen, sein avaruudessa, pyrstö, evä, pää, silmät ja suu. Koko pituus kuin nielun jatke.

Samaan aikaan ui toinen sei toisaalla. Se puhkaisee suuren kuplan. Sen kasvoilta voi lukea tuhatvuotisen ilon ja surun jähmettyneen keskiarvon. Sen luustosta ja lihaksistosta voi lukea pakenemisen ja selviytymisen eväät. Se ei ole tunnoton vaan elävä. Täydellisesti alistettu luonnolliseen kiertokulkuun. Sen esi-isät muinaismeressä olivat kädellisiä, ja heidän

esi-isänsä kättelivät tehdessään kauppoja. Mutta seillä ei ole kosketusta maahan. Se on irrallaan valtameren pyörteessä. Sitä ohjaa kalaparven rasvaevien keskimääräinen liikesuunta ja niiden järjen syke. Eikä se elä itseään vaan tuntematonta päämäärää varten. Tämä päämäärä ei ole luonnon kiertokulku. Ja hän äänteli eikä se kuulostanut miltään toiselta. Ja siltä kuin lintu etsisi vapaita käyttämättömiä ääniä tilassa joka on vapaa, eikä tulisi lähemmäksi muita. JN >kaukaa kaunis

KAASULIESI ei kaipaa viettelyä. Tikunraapaisulla on liesi kuuma. Sylkirauhaset erittävät, silmät vuotavat ja ateria valmistuu. Sytyttäessäsi kynttilää illallispöydässä muista äkillisesti – ”Varmistan vielä että kaasuhana on kiinni.” JN >Goethe viettelee >houkutus >kynttilän eutanasia

KAATOPAIKKAMAKSUT:
Yhdyskuntajäte 55,40 €/tonni
Lajittelematon rakennusjäte 55,40 €/tonni
Lajiteltu rakennusjäte, josta on lajittelulla poistettu puu ja metalli 45,80 €/tonni
Pienerät henkilöauton peräkärryllä 10 €/tuontikerta
Metalliromu Maksuton
Kuormat, joissa on ainoastaan puutarhajätettä (risuja, lehtiä yms.), maksuton. JV

KADEMIELI Vanginvartija toivoisi rinnalleen ainoastaan elinkautisvankeja. He eivät samalla tavalla muistuttaisi vapaudesta. Pappi kiroaa pelastuneen ja täyttyy kuin rakko seurakunnan synneistä. Mutta isoäiti, hän ei katso lastenlastaan kadehtien. JV >heikkoudet >kätilö ja saattohoitaja >vankitoveruus

KADMOS, Pandionin poika, historioitsija Miletoksesta, joidenkin mukaan ensimmäisen proosateoksen tekijä, hieman Orfeusta nuorempi. Kertoi neljässä kirjassa Miletoksen ja koko Joonian perustamisesta. Sanotaan myös, että tämä mies ensimmäisenä toi foinikialaisten keksimät kirjaimet Kreikkaan. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >aakkoset >foinikialaiset kirjaimet >Linos

KADONNEEN TYTTÖYSTÄVÄN TUNTOMERKIT Hänellä on lyhyet hiukset, mutta hän hulmuttelee niitä niin kuin ne jatkuisivat. Hänen kirkasnappinen takkinsa viittaa sotaan, jota ei koskaan käyty. Hän ajaa isoa polkupyörää, joka näyttää varastetulta. Hänen kookas laukkunsa näyttää niin ikään varastetulta. Laukku on täynnä esitteitä, eikä sisällä ainuttakaan tavaraa. Se sisältää pääsylippuja tilaisuuksiin, joihin hän luulee uskaltavansa osallistua. Hänen huolettomasti valitun näköiset ainoat saappaansa antavat kuvan mittavasta kenkävalikoimasta. Hänen elämänsä tapahtuu huomattavissa huomaamattomissa tiloissa, ja vaikka hänen kyntensä ovat pitkät kuin kuolleella, se jatkuu. JV >katoaminen

KAHDESTI KUOLEMINEN Tällä kierroksella olisi jo muistettava virheensä ja olla niitä toistamatta. Tänä vuonna olisi mentävä suoraan asiaan, oli kyse sitten politiikasta tai romantiikasta. Tällä yrittämällä ei enää luonnostella. Nyt olisi oltava jo näytettävää. Tällä kierroksella kannattaisi pysyä vain tutuissa paikoissa, tutulla maaperällä. Nyt pitäisi jo tietää mitä nopista seuraa. Mitä popista. Mitä seuraa kun sanoo tai jättää sanomatta. Mitä ahkeruudesta, katkeruudesta, videopeleistä. Toisella kerralla olisi osattava tiestö, vesistö, sanasto ja kaikki muutkin pöytätavat, erottaa löytötavarat omista löytötavaroistaan.

Jotkut pitävät kahdesti kuolemista myyttinä, vaikka todisteita sen kumoamiseksi ei ole esitetty; ihminen muistaa vain kaksi elämää kerrallaan. JV >jatkuvuuden harha >kuolema >toisto >valekuolema

KAIKENRAKASTAJA, pantofiili, ensyklopedian avustaja ja ensyklopedian orja. Kirjoittaa lakkaamatta ensyklopediaa. Käy keskustelua edeltäjien, aikalaisten ja tulevien kanssa. Väsymättä kopioi, lainaa, muuntaa, kääntää, jäljentää ja täydentää. Ottaa maasta, vedestä, tulesta ja ilmasta. Vahvistaa ja vaimentaa, harventaa ja tihentää. Tarjoaa vanhaa uutena, ja luo täysin uutta.

”– Mitä me nyt teemme?

– Ei mietitä! Jäljennetään! sivun täytyy täyttyä, monumentin valmistua.

– Kaikki on samanarvoista: hyvä ja paha, ruma ja kaunis, merkityksetön ja tunnusmerkillinen. Totta ovat vain ilmiöt.

Lopussa nähdään kaksi kirjoituspöytänsä ylle kumartunutta ukkoa jäljentämässä.” (Lainaus Gustave Flaubert: *Bouvard ja Pécuchet*, suom. Antti Nylén) JN >*Auringon aisankannattajat* >ensyklopediamania >ensyklopedian orjat >kartan valmistaminen >*pantofiili* >*pantofobi* >Pioneer 10 -luotain >viha saapuu >Xerox-kopionti

KAIKUPOHJAPUUN VILJELY Puutarhurin työ on latvan ylivallan takaamista: taipumukset eivät saa turmella runkoa. Mutta puuta voi kohdata maasta tai ilmasta sairaus, joka syöpyy puun ytimeen ja lahottaa sen ontoksi. Oksien paljaat aiheet törröttävät pimeässä sisuksessa kuin barrakudan hammasrivistö. JN >kasvien kärsimys >merkki rakenteellisesta sairaudesta >perfektionisti >taipumus ja mieltymys >varikset latvassa

KAININ MERKKI Veljentapon vuoksi Jumala karkotti Kainin, mutta pani häneen merkin jotta häntä ei tapettaisi ja hän voisi lisääntyä ja tulla myöhemmin tuomiolle. Millainen merkki pelastaisi ihmisen toisen ihmisen julmuudelta? Puujalka? Ericdolphy-pahka otsassa? Kyky antaa periksi kaikessa? Ylimaallinen kauneus? Orjautuvan ulkomuoto? Maailmanselittäjän silmät? JV >ericdolphy-pahka >teitittely >tuotemerkki

KAISTAPÄÄSUODIN vaimentaa kaiken paitsi olennaisen. JN >luokittelu >raja

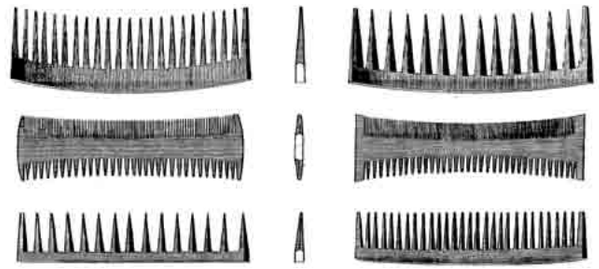

KAIUTON HUONE, vaimennusmateriaalein luotu vaikutelma rajattomasta tilasta. Starttipistoolin ääni virittää kuolleesti soivan ruumiin, näennäisen laajuuden, syvyyden ja rajattomuuden. Aivan kuin seinät olisivat lähteneet lomalle. JN >audiofiilit >auto >Gouldin lapsuudenmökki >kaukoputki >kuulotorvi >oleskelutilat >raja >yksinäisyys

KAIVANTOSEKAANNUS

Sea Horsen kulmilla.

– Minä olen Kaivanto, se kuuluisuus. Pystytkö heittämään kolikon, jotta saisin työhuoneeni vuokran maksettua?

– Epäilen että olet hänen kaksoisolentonsa, puhutaan sellaisen liikkuvan kaupungilla.

– En, olen aito Kaivanto. Kohtalottaret vain sekosivat kultaloimissaan ja sallivat minulle tämän sotkun.

– Hmm… ja värttinää pyöritettiin välttämättömyyden polvilla? …ylhäällä jokaisen kehällä istui seireeni pyörien kehänsä mukana ja päästäen yhden nuotin ja kaikista kahdeksasta soi yhtenäinen harmonia?

– Täsmälleen!

– Voitko todistaa henkilöllisyytesi?

– Tässä paperit. Tsekkaa pois.
– Ihmeitä tapahtuu! Titaaniparka. Ota ropo.
– Thanks. Ja voimia uskossa. JN >hämmästyttävä >kaksoisolennot >katulähetys >kohtalo >sekoittumattomat

KAIVOSKOHTALO Sisilian Epipolain kivilouhimot olivat pituudeltaan stadionin mittaiset ja leveydeltään kaksi plethtronia. Työntekijöistä jotkut olivat niin pitkäaikaisia, että menivät naimisiinkin kaivoksessa ja saivat lapsia siellä. Osa lapsista ei ollut koskaan nähnyt kaupunkia, ja kun he viimein tulivat Syrakusaan ja näkivät valjastettuja hevosia ja karjanajoa, he pakenivat huutaen.

Kaivoksen hienoin tunneli nimettiin runoilija Filoksenoksen mukaan. Sanotaan että hän kirjoitti siellä parhaan teoksensa, *Kykloopin*, vähät välittäen tyranni Dionysiokselta saamastaan tuomiosta ja rangaistuksesta. Onnettomissa oloissa Filoksenos teki muusaintyötä. (Aelianus) Suom. TN >alkemistien tunnelit >kukkakohtalo

KAKSI METSÄÄ, jossa hirvi seisoo, toinen myytti.
Kaksi kaupunkia, toinen aina rakentamaton,
aina uudeksi kuviteltu.
Kaksi aietta, joista molemmat jäävät toteuttamatta, eri tavalla.
Kaksi vuodenaikaa, toiseen päädytty.
Kaksi munuaista, keuhkoa, kivestä, toinen kivestä.
JV >metsän suoja >yksisarvisia

KAKSINKERTAINEN SELKÄRANKA on olennoilla, joita sanotaan huilunrohkeiksi. Mahdollistaa äärimmäisen notkeuden ja liikkuvuuden. Jäykkä akrobaatti ei sitä välttämättä tarvitse, mutta lajin hienostuneimmilla edustajilla, kuten Zha Li:llä, sellainen kuitenkin on. Uskaltaako joku väittää, ettei Zha Li olisi vaikuttanut kulttuuriimme enemmän kuin yksikään toinen akrobaatti? JN >huilunrohkea >jäykkä akrobaatti >elimien parillisuus ja parittomuus

KAKSIN METSÄSTÄMINEN on paitsi laitteiden ja vaatetuksen vertailua, myös mahdollisuuksia tekoihin, joihin yksin ei kykenisi. JV >ensyklopediatyö >metsänvartijan työ >tehojoukkue

KAKSISUUNTAINEN EVOLUUTIO Suhteellisesti pisin linnunnokka löytyy miekkanokkakolibrilta: nokka on itse lintua pidempi. Variksen nokka taas on musta ja jykevä. Kolibri syö enimmäkseen eksoottisten kukkien mettä: nokka soveltuu kukkiin, joitten mesi on syvällä. Varis syö likaa, raatoja, hajoavaa ja hajoamatonta jätettä. Kolibri rakastaa syviä erämaaseutuja. Varis viihtyy kaatopaikoilla, ihmisen välittömässä läheisyydessä. JN >kolibri ja varis >korppikotka >Pietarin kaitselmus

KAKSITOISTA on loiston ja täydellisyyden luku. Kaksitoista on jaollinen kymmenjärjestelmän tärkeillä luvuilla kaksi, kolme, neljä ja kuusi. Kuukausia on kaksitoista. Jupiterin vuosi on kaksitoista maan vuotta. Kaksitoista eläinradan merkkiä, kaksitoista planeettaa, kaksitoista asemaa, Twelve Zwölf. Yksikkö. Monikko. Jänis poikii kaksitoista kertaa vuodessa. Kello kaksitoista lyö, on keskiyö, aaveet ulisee ja puut humisee. Kaksitoista säveltä tasavireisessä intervallijärjestelmässä. Kaksitoista ihmiskehon suurta niveltä, kaksitoista tuntia lähetystä. Kaksitoista päivää Ranskan Rivieran sydämessä. Suomen rannikon edustalla kaksitoista kuollutta pohjasyvännettä. Kaksitoista porttia, porteilla kaksitoista tukihenkilöä (enkeliä), joilta voimme saada apua. Kaksitoista opetuslasta, kaksitoista profeettaa. Messerschmitt Me 109 -hävittäjiä oli kaksitoista. Kaksitoista Herakleen urotyötä. Kymmenen kuollutta miestä kaksi naista. Kaksitoista munaa munii riikinkukko, kaksitoista kuukautta parittelee kameli. JN >maaginen idealismi

KAKSOISOLENNOT Sanotaan että filosofi Anaksimandroksella oli tarkka kaksoisolento, toinen Anaksimandros, joka hänkin oli kotoisin Miletoksesta. Myös hänen isänsä nimi oli Praksiades. Myös häneltä tunnetaan teokset *Jumalten synty* ja *Taivaan pallo*. Myös hänen mukaansa osat muuttuvat mutta kokonaisuus on muuttumaton. Ravintoketjuista hän puhuu täsmälleen samaa. Auringosta hän sanoo saman, paitsi että auringonpilkut eivät ole pyöreitä vaan soikeita. Elementeistä hänkin asettaa tulen tärkeimmälle sijalle. Eroksi jää se, että hän valmisti aurinkokelloja, ei vesikelloja. Platon piti heitä yhtenä ja samana. Aristoteles erotti heidät. Pyhä Tuomas yhdisti. Descartes erotti. Einstein yhdisti. Heisenberg erotti. Ja säieteoreetikko Witten jälleen yhdisti. JN >ihmisen ja eläimen yhdennäköisyys >kaivantosekaannus >hämmästyttävä >Narkissos >samantakkisuus

KALAJUTTUJA Karanneista vonkaleista on helppo tarinoida. Kiinni ei voi jäädä. Uistimeen tarttunut uppotukki tai järvenpohjan kivi on monesti muuttunut periksi antamattomaksi monniksi. Mikä saisi pikkupojat päivästä toiseen istumaan ongella, elleivät kalajutut.

Hemingwayn vanhus köytti saaliinsa, suuren miekkakalan, veneensä kylkeen. Sitä eivät kuitenkaan maistaneet sen enempää kalastaja kuin vieraat. Ahneet hait repivät kauniin kokemuksen. Vain rannalle unohdettu luuranko todistaa tuosta viimeisestä rakkauslaulusta. Nyt vanhus istuu baarissa.

Pilkkikilpailijan intohimo on jäänalainen roskakala. Yhdentekevää mitä lajia, kunhan sinttejä nousee nauhana. Pilkkijän olemus on kangistunut. Paksu haalari pitää hänet ryhdissä.

Edgar Allan Poen novellissa *A Descent into the Maelström* uhkarohkeat kalastajat liikkuvat Norjan rannikon vaarallisilla vesillä. Missä vain on ihmeellisiä kaloja, lähellä kiehuu kaiken nielevä hornankuilu. Saaliit pyörteen reunalla ovat satumaisia, mutta tuulen kääntyessä seikkailijat rikastavat kokemuksiaan hornankuilussa. Vain yksi selviää kertomaan kalajuttunsa.

Perhoa pieksävän lapinmatkalaisen onni saattaa kääntyä muutamassa minuutissa: tyhjä koski täyttyy nälkäisestä taimenesta. Suuren kiven varjosta nousee joentäysi arvokalaa. Harri Sirolan novellissa retkikunta suunnistaa Siperiaan, maailman lihaisimmalle lohijoelle. Katkera on päähenkilön kohtalo: kuparinen säilyy aina ensimmäisestä heitosta lähdön hetkeen. Toiset kalastajat mässäävät barbaarisessa yltäkylläisyydessä, samoista paikoista, samoin välinein. Paluumatkalla helikopteri putoaa: kuoleman edessä jokainen narraaja on samanarvoinen.

Japaninmerellä, missä vesi on syvää ja kirkasta pohjaan saakka, elää satumaisia kaloja. Maan päällä ei ole nimiä niin kauniille olennoille. Käydessään kirkkaana kesäaamuna käsiksi tuollaiseen saaliiseen henkevinkin kalamies tuntee piston sydämessään. Kala ei tahdo kuolla, tuntuu kuin se ei olisi mieletön luontokappale, vaan sen sielu yrittäisi viestiä jotakin. Tällaista ei tapahdu haukien ja ruutanoiden kanssa. Kauhistunut kalastaja heittää saaliinsa takaisin veteen. Kotona mies syö hiljaisuudessa seiateriansa, eikä kerro kalajuttua kenellekään.

Yön tullen Japaninmeri on musta. Jättimäisiin koukkuihin viritetään veristä lihaa ja ne lasketaan vaijereiden varassa raskain lyijypainoin syvyyksiin. Pimeydessä saalistavat yökalat, petokalat, paholaisen olennot, joita harvoin saadaan päivänvaloon. Usein käy niin, että vaijeri on lyötävä poikki, jottei peto veisi troolaria mukanaan. Kun merestä vinssataan hirviö, tiedotusvälineet ovat paikalla. JN >Fabulinus

KALAJUTUT Syvällistä ei ole se mikä tulee syvältä, vaan mikä johtaa sinne, sanoo Anhava. Kalastajan näkökulmasta olennaista, sanoo Andreas, on se mikä tulee syvältä, ei mikä vie sinne. Verkko lasketaan syvyyksiin, jotta se voitaisiin kalaisana nostaa ylös. Kannattaa miettiä, sanoo Juudas, kertoako

kalajuttua heti kalan saatuaan, kun saalis on kaikkien nähtävillä tuoreeltaan, alttiina vertailulle ja negatiiviselle liioittelulle. Tosiaan, liittyy Jeesus keskusteluun, on vaikeaa kertoa estetisoiden jostakin joka on samanaikaisesti nähtävillä. Vähemmän runolliset sielut voivat napata kertojan epäreilusti kiinni fyysisiin tosiasioihin vedoten. JV >kirkko ja kaivos >malmihissi >opiton kirkko >sisiliskon häntä

KALAPAIKAT
JV: Hyviä ottipaikkoja ovat matalat vedet mannerjalustojen päällä ja alueet, joissa syvyyksistä nouseva vesi tai napa-alueilta tulevat virrat tuovat ravintosuoloja.
JN: Syvänteet ja kivien varjot kovassa virrassa. Virtapaikat joissa ei ole vakituista reviiriä, tai epämääräinen sekoittunut reviiri. Paikat joihin heti tulee uusi saalistaja kun edellinen lähtee.

KALAPAIKKOJEN ARVIOINTI

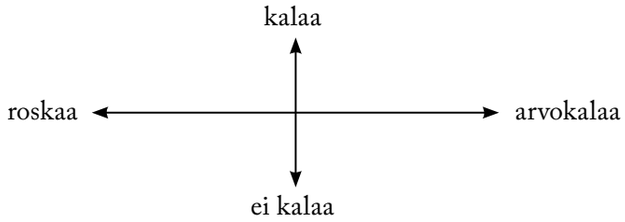

JN >havaintojen arviointi >*Izaak Waltonin onkimies* >tietosanakirjojen arviointiperusteita

KALASTAMINEN KIRKKAASSA VEDESSÄ on aina jonkin tietyn kalan kalastamista. Nukkuvan jalokalan edessä käytetään perhoa. Summittaisella samean veden virvelöinnillä voi tarttua ennätysahven tai vieraileva laji, useimmiten kuitenkin ruokahauki. Jotkin kalat, kuten lahnat, tarttuvat vain summittaisiin koukkuihin, osaa, kuten šakkimestareita, horjuttavat kuolleisiin avovesiin heitetyt holtittomat kuvajaiset. JV >*ovenkahvat*

KALISUTTAMINEN on meidän tapamme kimairan hätistelemiseksi. Myös maalaistalojen emännät kalisuttelevat kattiloitaan joskus epätavallisen suurella tarmolla. Kun hamsteri kalisuttaa hampaitaan, se kiroilee. Mitä kovempaa se kalisuttaa, sen vihaisempi se on. Ja mitä vihaisempi se on, sitä herkemmin sen elimissä vaivalla viljellyt ruusut vaurioituvat. JN >kirous >soittimellisia keittiötarpeita >äänen pitäminen

KALJU On kuin minulla ei olisi lainkaan päälakea, kuin minulta olisi poistettu suojakuori, jota ilman sielu ei voi pysyä hengissä. Aivan kuin sieluni yltä olisi nyljetty nahka. (Klaus Kinski: *Tarvitsen rakkautta*, suom. Markku Mannila) JN >fiktiivisiä kaljuja >kypärä >pitkät hiukset

KALMALINJA Kysyn Pöllöltä, josko saisin lisäaikaa Ensyklopedian rakentamiseen kun aika tuntuu loppuvan kesken ja juuri määräajan lähestyessä löydänkin itsestäni voimaa ja ahkeruutta ja hyviä ideoita muuraustyön suorittamiseksi.

Pöllö ei ole uskoa että olen taas hänen edessään ruinaamassa armonaikaa.

Näytä ensin missä vaiheessa olet nyt.

Pöllö, olen suurten ideoiden kynnyksellä, enkä mielelläni näyttäisi työtä juuri nyt, mutta jo huomenna, kun olen saanut ideani toteutettua, näytän.

Et siis ole tehnyt mitään?

Pöllö, olen tehnyt. Työ vain on nyt sellaisessa vaiheessa, ettei siitä voi ymmärtää kokonaisuutta.

Yritätkö sanoa että johonkin päältäpäin vähäpätöiseltä näyttävään tulokseen olisi käytetty enemmän vaivaa kuin mitä voisin tuloksesta päätellä? Et ole ollut rakennustyössä. Miksi et sanoisi sitä ääneen?

Pöllö, haluan pitää työni, rakastan antamaasi rakennustyötä, enkä halua että otat sen minulta pois. Minusta ei ole muuhun

työhön. En osaa mitään muuta. Olen aina halunnut olla muurari.

Samalla tavalla sanoit puoli vuotta sitten kun annoin sinulle armonaikaa.

Pöllö, mutta nyt minä tarvitsen vain pari päivää, viikon.

Niin sinä tarvitsit myös puoli vuotta sitten. Mutta minä annoinkin sinulle kokonaiset puoli vuotta. Nyt tajuan että tein virheen antaessani sinulle niin paljon aikaa. Sinä ajattelit: puoli vuotta on pitkä aika, juuri tänään minun ei tarvitse sekoittaa laastia. Laastinhan sekoittaa parissa tunnissa.

Pöllö, minä voin sekoittaa laastin nyt tässä sinun silmiesi edessä.

Etkö tiedä että juuri noin puhuu Laiskuri, juuri noilla sanoilla puhuu Laiskuri aina. Laiskurin tunnistaa siitä että se on kaikista hanakoin tarttumaan toimeen Pöllön silmien alla. Mutta Pöllön silmät ovat päivällä kiinni.

Pöllö, anna minun pitää työni, minä lupaan.

Ei enää lupauksia, mutta ehto: minä annan sinulle rajattomasti aikaa suorittaa rakennustyösi. Miltä kuulostaa?

Pöllö, minä en ole ansainnut sitä.

Jos joka aamu, ennen kuin käyn levolle, tuot minulle tyhjän laastipussin, saat siitä alkavan päivän jatkaa rakennustyötäsi. Mutta sinä aamuna kun sinulla ei ole tuoda tyhjää laastipussia, minä katson että rakennuksesi on valmis ja pyydän Tarkastajan paikalle. Hän katsoo rakennuksesi kelvollisuuden ja arvioi muurariutesi. Ja se arvio on lopullinen.

Suuri Pöllö, minä lähden heti muuraamaan.

Älä lähde heti. Yhäkään sinä et kuuntele minua: Laiskuri lähtee heti.

Huomenna minä vien Pöllölle kymmenen tyhjää laastipussia. Tässä päätöksessä pysyn. Minä vien joka päivä Pöllölle parikymmentä typötyhjää pussia. JV >ensyklopediadepressio >ensyklopediatyö >pöllö >rautatieharha

KALOJEN RUOKAILUAJAT Mistä johtuu, että kala liikkuu ja syö vain tiettyinä aikoina? Jos ihmisen pitäisi pyytää saaliinsa päivittäin koukulla, kivikirveellä tai keihäällä, ei ruokailuajoista olisi väliä. Saalis liikkuisi herpaantumaton saalistaja kintereillään. Näyttää siltä, ettei kala ole yhtä epätoivoinen. Aivan kuin se eläisi tarkoin suunnitellussa paratiisissa, jossa makupala tipahtaa suuhun vääjäämättä oikealla hetkellä. Ehkä kala syö jatkuvasti, mutta tarttuu vieheeseen vain leikillisimpinä hetkinään, jolloin on altis uskomaan valheeseen. Vain ahneudessaan epätoivoisimman hauen voi vietellä ruoka-ajan ulkopuolella. Kaloja tulee uusia. Kutu täyttää merenlahdet. Kalamies harmaantuu. JN >epätoivonkerääjä >houkutus >itsepetos >liikkeen jatkuvuus >mystikon siemen

KAMELI Erämaaretkeä odottava kameli. Mitään niin laiskaa ja ylpeää on vaikea löytää. Jos sen suu ei kävisi hiljaa, luulisi sen olevan hengetön.

Nietzsche sanoo: ”Mikä on painavaa? Näin kysyy kestävä henki, ja niin se polvistuu, kuin kameli, ja tahtoo saada hyvän taakan kannettavakseen.”

Arabeja jonottaa kamelin edessä.

– Määrätietoisesti kavalsin perheeni rahat. Olin kassanhoitaja. Aiheutin irstaudellani vanhempieni kuoleman.

Kameli sylkäisee veltosti miehen kasvoille. Tuota taakkaa minä en kanna erämaahan. Antakaa enemmän!

Syöpäsairas lapsi tuodaan kamelin eteen. Aurinko on polttava. Lapsi tuskin kestää kuumuutta.

Kameli nousee, perheen ilmeet kirkastuvat, mutta se ohittaa lapsen ja menee juoma-altaalle.

– Vettä se kyllä kantaa, vaikka kyttyrät ovat jo pullollaan.

Silloin kiivas terroristi juoksee kauhun vallassa kamelin luokse ja uhkaa tätä konepistoolilla.

– Jos minä nyt ammun sinut, et toden totta ole ihanin mah-

dollisuuteni, jonka olen pamauttanut taivaan tuuliin!

Kameli asettelee itsensä takaisin energiaa säästävään istumaasentoon. Sen silmät alkavat painua. Korppikotkia on ilmestynyt taivaalle auringon eteen. Niiden verenhimoiset kirkaisut eivät saa kamelin silmiä nousemaan. Erämaaretkeen on vielä kaksi päivää aikaa. Turistibussitkaan eivät ole vielä saapuneet. Tämän päivän voin yhtä hyvin nukkua. (Nietzsche-sitaatin suom. J. A. Hollo) JV >erämaa >erämaaretki >taikausko

KAMIKAZERAKASTAJATAR teeskentelee psykologisesti kompleksista. Ainoa motiivi on rakastajan tuhoaminen, omista menetyksistä välittämättä. JN >hulluudentilassa >narkomaani >planeettakamikaze >rakkaus >viha saapuu

KANSALAINEN, kuka tahansa, ampumavälikohtauksen tai onnettomuuden uhri, jolla ei ole juurikaan yhteiskunnallista merkitystä, mutta jonka kuolema tuo tilanteeseen vaaran ja vakavuuden tunnun ja saa lehdet kirjoittamaan myyviä otsikoita. Ajatellaan: se olisi voinut olla kuka tahansa. JV >suomalaisia unelmia

KANSALLISMAISEMAN KEKSIMINEN

Ensimmäisenä päivänä: Kallavesi udun peitossa. Aurinko näkyy epäterävänä.

Yöllä: Tähdet sameita ja näkyvät vain lähellä zeniittiä.

Toisena päivänä: Taivas sameahko, vaara kauttaaltaan hennon udun peitossa.

Yöllä: Taivas kauttaaltaan samea, kohteita näkyy zeniitissä ja hiukan alempanakin.

Kolmantena päivänä: Taivas normaalin vaaleansininen. Kohteita näkyy Kallaveden pohjoispuolella.

Yöllä: Taustataivas vaalentunut. Himmeät kohteet eivät näy vielä horisontissa.

Neljäntenä päivänä: Suurin osa taivasta kirkasta. Horisonttia lähestyttäessä taivaan väri vaalenee.

Yöllä: Korkeammalla olevat tähdet kirkkaita ja selviä, horisontissa jonkin verran sameutta.

Viimeisenä päivänä: Taivas kirkas ja syvänsininen. Kallavesi näkyy.

Yöllä: Tähdet erittäin selviä ja kirkkaita horisonttiin asti. JN JV >ilmihämärä >*kirkastuminen* >paljastuminen >pastoraaliaisti

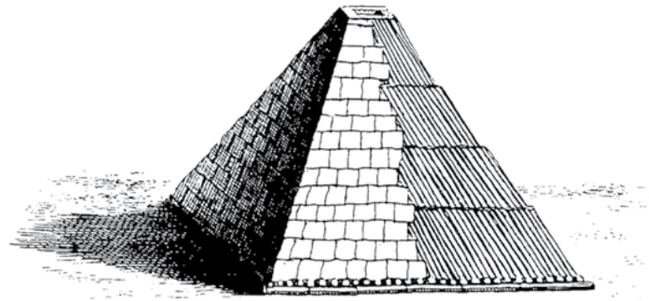

KANSALLISMAISEMAN MUUTTAMINEN JONKIN TOISEN VALTION KANSALLISMAISEMAKSI, vrt. Lappeenrannan pyramidihanke. JV >keskustaton kaupunki

KANSANAUTO Suomalainen nainen elää varsinaisen elämänsä vanhuksena. Autoja, joilla hän miehensä kanssa lomaili, ei näy enää liikenteessä. Vuoden 1986 Nissan Sunnya on pidetty hyvänä, on kuin tänäänkin olisi ostopäivä. Liikenteessä se saa vastaantulijan purskahtamaan itkuun.

Ja kaikki, mitä vahingossa muistelee, muuttuu. JV >kademieli >menneen muistelu >rattopoika

KANTTORI, KAPITALISTI JA KARAVAANARI improvisoivat mielellään, mutta lukevat myös sujuvasti nuoteista: virsikirjasta, tilikirjasta, karttakirjasta. JN >katoaminen >nuottiteline

KAPAKKAKESKUSTELUN ARVIOINTI

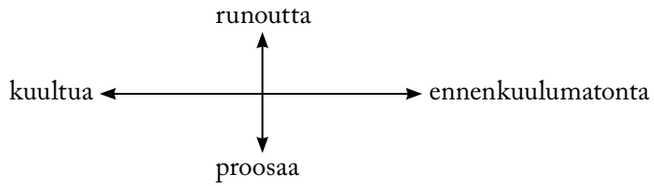

JN >kalapaikkojen arviointi

KAPITALISTI ottaa irti kaiken minkä saa, mikä on löysää, höllää, tai irtonaista, mikä ei ole betoniin valettua tai lukolla kiinni. Kapitalisti on niin taitava, että se jolta otetaan (syyllisyydentunnossaan ja eheytymisenkaipuussaan) uskoo että hänelle annetaan. Kapitalisti ottaa siltä, joka uskoo saavansa. JN >chilinkeksijä >kirjallinen lainaaminen >lakonialainen talous

KARAVAANARI eroaa telttailijasta siinä, että hän pyrkii ylläpitämään elintasoaan myös matkoilla luonnossa. Hänen mahdollisuutensa taivasten valtakuntaan on pienempi kuin telttailijan, jolle riittää suoja sateelta ja tuulelta. Mitään et saa täältä mukaasi, sanoo telttailija. JV >aasien taivaspaikat >erämaa

KARHUNPENTU Karhu ei osaa synnyttää pentua. Synnytyksen tuloksen nähdessään kukaan ei myöntäisi, että kyse on elävästä olennosta. Karhuemo on synnyttänyt, mutta lihamytty vain näyttää hämärältä, hahmottomalta ja muodottomalta. Silti emo rakastaa sitä ja tuntee sen omakseen, lämmittää sitä reisiensä kätköissä, pehmittää sitä kielellään, muovaa jäsenet, vähin erin antaa sille hahmon. Jonka nähdessäsi sanot: karhunpentu. (Aelianus) Suom. TN >pandan vuokraaminen

KARNEVAALIPÄIVÄ Yhden päivän vuodessa kaupunki antautuu karnevaalin valtaan. Kidutetut kiduttavat kiduttajia, rakastuneet kulkevat eri teitä ja vihamiehet käsikynkkää. Luontaisia vihollisia tervehditään kunnioittavan uteliaisuuden vallassa. Yhdessä niellään jäätee ja tulikuuma samppanja. Kääpiöt kulkevat puujaloilla, kaunottaret matalissa lenkkitossuissa. Liikemies tarjoaa pummille tupakkaa, piispa etsii hyväksyntää vankien joukosta. Kaikki eläimet saavat inhimillisiä piirteitä: sarvipäät kulkevat kahdella jalalla kolmikolkkahatuissa, käärmeet etsivät näköaloja, muurahaiset järjestävät väitöstilaisuuden. Opponentti laiskiainen ja kustos aasi keikaroivat frakkeihin sonnustautuneina. Katsomon naisilla on leveät leukaperät, miesmäiset hartiat ja käskevä ääni. Kylmäverisimmät hihhuloivat alasti typpialtaassa. Hevoset painelevat sorkilla jälkiä merenpohjan liejuun, sudet märehtivät laitumella. Nuorallatanssija rojahtaa nelinkontin määkimään. Nuket ja naiset, jumalan ja ihmisen luomat, sekoittuvat ja kilvoittelevat suloudessa. Laiva vuollaan marmorista, ilmapalloista tehdään ankkuri. JN >puujalan käyttö

KARTAN VALMISTAMINEN Valikoimalla poimitaan tärkeät kohteet; yksinkertaistamalla karsitaan turhat yksityiskohdat; selkeyttämällä korostetaan kohteiden keskinäisiä suhteita tarkan sijainnin kustannuksella; pehmentämällä korostetaan jatkuvuutta pistekohtaisen tiedon kustannuksella; yhdistelemällä korostetaan palasista muodostuvaa kokonaisuutta; osiin jakamalla korostetaan tärkeämmän aiheen jatkuvuutta; muuntamalla vaihdetaan symboli toiseksi. JN >abstraktion pelko >ilmavalokuvaus >motiivi >navigointioppaita >pelkistetty telkkä >suunnistus >taidesommittelu

KARUSELLIRUOSTE, pronssinruskea sieni valtaa unohtuneet karusellit ja maailmanpyörät. Karuselliruosteessa voi olla myös päivittäinen huvipuistovieras, joka huvipuiston verkkoaidan ulkopuolella kulkee pronssinpunoittavin vakavin kasvoin ja jäykin askelin. JN >joustavan kepeyden vastakohta >ratapölkky

KASVATUS on erämaakilvoittelun sivistynyt vaihtoehto. Hylkäsivät hänet Joosefina, joka oli pieni ja hyödytön, mutta saivat takaisin faaraon viljavarastojen hoitajana. Suuret kasvattajat: Friedrich Wilhelm August Fröbel (1782–1852), Rudolf Steiner (1861–1925), Maria Montessori (1870–1952). JN >elämän kultaiset rakennuspalikat >Fröbelin idylli >hätiköity käsitys >marsalkka

KASVIEN KÄRSIMYS Astukaa puutarhaan, jossa on kasveja, yrttejä, kukkia. Miten kauniiseen tahansa, vuodenajoista lauhkeimpana. Ette voi kääntää katsetta minnekään havaitsematta kärsimystä. Koko kasvien suku on *souffrancen* tilassa, jokin yksilö enemmän, jokin vähemmän. Tuota ruusua tuolla loukkaa aurinko, joka on antanut sille elämän; se nääntyy, rypistyy, kuihtuu. Tuota liljaa tuolla imee raa'asti mehiläinen, sen herkimpiä, elintärkeimpiä osia. Uutterat, kärsivälliset, hyveelliset mehiläiset eivät voi valmistaa hunajaansa aiheuttamatta sanomatonta piinaa noille herkille kuiduille, armotonta hävitystä hennoissa kukissa. Tuota puuta sen sijaan vaivaa muurahaiskeko, tuota toukat, kärpäset, etanat, hyttyset. Tämän kuori on haljennut, auringonvalo ja ilma tunkeutuvat haavasta sisään. Tuon runko on vahingoittunut, tai juuret ovat. Tuolla toisella on enemmän kuivuneita lehtiä, tuon kukkia on kalvettu ja jäydetty. Nämä hedelmät ovat lävistettyjä, reikäisiä.

Koko puutarhasta ei löydy ensimmäistäkään kasvia, jonka terveydentila olisi täydellinen. Kas, tuulen ja oman painonsa murtama oksa. Kevättuuli riepottaa kukkia miten tahtoo, lentää pois mukanaan riekale, säie, lehti, irtiriivitty elävän kasvin osa. Tekin kidutatte ruohoa askelillanne: murskaatte, ruhjotte, vuodatatte verta, rikotte ja tapatte. Tuolla herttainen pikkutyttö käyskentelee kaikessa rauhassa, varovasti murtaen ja taittaen varsia. Puutarhuri kulkee typistämässä ja leikkaa tuntevia jäseniä rautaisilla saksillaan. (Giacomo Leopardi) Suom. TN >maailman pahuus >rappio >synkkyys

KASVONPIIRTEIDEN SARJATUOTANTO Katsomalla suosittuja elokuvia jäljitellään omien jälkeläisten kasvonpiirteissä elokuvissa nähtyjä kasvonpiirteitä. Hylätään siitos, josta mahdollisesti syntyvät kasvonpiirteet eivät esiinny suosituissa elokuvissa. JN >kaksisuuntainen evoluutio >lapsettomuus >Sapfon kasvonpiirteet >sarjatuote

KATEDRAALI Täsmennys: … mitä tulee Reimsiin; … tapahtunutta ei pitäisi liioitella. Katedraali oli vanha, muodista mennyt ja epämukava rakennus. (Erik Satie, 1914) Suom. TN >Gaudin tapaturmainen kuolema

KATKAISUHOITO, tuhoisan päihteidenkäytön, korttipelitaipumuksen tai rakkauden hoitomuoto. Ei sovellu vihan tai pelon hoitamiseen. Historiallisesti: mestaaminen. JN >hidas itsemurha >jyrkännekoirat >rakkaus >taipumus ja mieltymys >viha saapuu

KATKOKÄVELY, jalkojen ja sielun erimielisyys matkan kestosta. Kohti kirjastoa, kohti bordellia, kohti kirkkoa. Saattaa johtaa liikkeen lopulliseen pysähtymiseen, joka nähdään yleensä sielun voittona jaloista, tai päinvastoin äkilliseen, arvaamattomaan perilläoloon, jolloin sielun valmistautumattomuus koituu sille häpeäksi. JV >jalkojen amputaatio >kuntopyörä

KATOAMINEN ”Jos ette ole palvellut tsaarin armeijassa, voitte tuskin aavistaa miten paljon salaisuuksia, kekseliäisyyttä ja romantiikkaa sisältää tuo täysin epärunollinen termi ’kadota’.” Hän katosi Kaukasuksella, improvisoi metsästysretken vuoristoon. Hän katosi yllättäen ja selityksettä, hän oli poissa. Metsän keskeltä kohosi nelisataametrinen eukalyptukseksi maisemoitu matkapuhelintukiasema. Tie ilmestyi tyhjästä. Heti, jos kukaan ei pakottanut pysymään hereillä, hän katosi. Paksuun hankeen juostut askeleet saivat jäljettömän murhaajan ilmeen. Hän katosi sanomalehtien arkistoista ja kirjastojen tietosanakirjoista ja Kuka kukin on -teoksista. Yhdessä harmaassa sekunnissa hän ilmestyi eteeni. Sanoimme vain moi, emmekä ole sen jälkeen tavanneet. (Lainaus Leo Tolstoi: *Kasakat*, suom. Kaj Kauhanen) JN >ilmestyminen >pakeneminen

KATOAMISIA Tulin ehkä vähän kiivailleeksi.

Mitäpä siitä! Loppujen lopuksi en kadu mitään.

Kunhan en joudu tekemisiin poliisin kanssa. Poliisi ei pidä katoamisista; se ei alkuunkaan ymmärrä magiaa. Minut pannaan vankilaan; epäterveelliseen vankilaan, jossa ei ole avaruutta, huveja, ei edes mahdollisuutta liikuntaan. Olen rutiköyhä ja elämäni jää elämättä.

Varmastikin sairastun; saan kirppuja, selkääni palelee. En ole iloinen. Vatsani kasvaa ja pukeudun huonosti.

Kukaan ei tule katsomaan minua.

Luultavasti jään sinne hyvin pitkäksi aikaa. En saa lähteä kahvilaan, metsälle tai tapaamaan notaariani. En saa kulkea bussilla enkä lähteä persikkaviljelmille Montreuil’hin. En saa mennä teatteriin, hevoskilpailuihin enkä viettämään kokoperheen kylpylälomaa meren rannalle. (Erik Satie) Suom. TN >esteettömyys >Haades >vankilarakennus

KATOAVAISUUDESTA muistuttavat kellot, tiimalasit, pääkallot ja kynttilät. Alkemisti Maier ei lannistunut vaikka Paracelsus lakkautti alkemian hänen nenänsä edestä. August Nordenskiöld oli avantgardea Suomessa parisataa vuotta myöhemmin. Margaret Thatcherin lopetettua hiilikaivokset syntyi Liverpoolissa ongelma: miehet. Se mikä oli Kauppis-Heikin leipälause on meiltä jo unohtunut. JN >alkemistien tunnelit >kivestä rakentaminen >Pioneer 10 -luotain >poiskuvittelun välineitä >purkutyö

KATSELUAUTO, julkinen kulkuväline jolla suuri määrä ihmisiä voi samalla kertaa kuvitella matkustavansa. Huvikäytössä katseluauto on kaikista autoista ympäristöystävällisin ja käyttökustannuksiltaan edullisin. Katseluautoilla voi ajaa kilpaakin, kukin mielessään. Mutta ihmiset katsovat mieluummin oikeaa kilpa-ajoa, kuin kuvittelevat itsensä katseluautoilemaan. JN >ajoneuvoturvallisuus >Cendrarsin matkat >eroottiset kuvat >jalkojen amputaatio >kilpa-auton lähtökohta

KATULÄHETYS, evankeliointi väkivaltaa hyväksikäyttäen. 80-luvun puolivälissä syntynyt Helsingissä vaikuttava apostolinen liike. Jäsenistö suurimmaksi osaksi pelastuneita rikollisia ja narkomaaneja. Elämäntapana kuntosalit ja yökahvilat. Levottomasti liikehtiviä kookkaita miehiä mahdollisimman suurikokoiset vuoden 1933 raamatut käsissään. Jumalan sotilaita, Jeesuksen hulluja. Katujen puhdistajia.

Jussi Parviainen on kuvannut katulähetystä näytelmässään *Jumalan rakastaja*. JV >asunnottomien hakkaaminen >tyhjän haudan ihme

KATUMUS, omantunnon moite. Aiheellista katumusta on mahdoton vaientaa. Järjen valoa ei käy sammuttaminen. Katumuksen piinaama ei voi elää itsensä kanssa: hänen on paettava. Tästä saattaa johtua se, että ilkeät ovat harvoin paikallaanolijoita. He pysyvät aloillaan vain hautoessaan pahaa, ja sen tehtyään harhailevat pois. Lain kouran takaa-ajamina heidän on pakko siirtyä metsien perukoille, missä he asuvat seuranaan rikos, kauhu ja katumus. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >esinahka >huilunrohkea >katoaminen >naamioituminen >puhdas omatunto >taksikuski

KAUKAA KAUNIS sankarimme on ikuinen, kalaparvi, vailla alkua tai loppua. Maan päällä jalka kannattelee kulkijaa, estää vajoamasta. Veden noste pitää sein irti pohjasta. Karhu kelluu sammaleessa, kaksi kertaa sadepilveä tiheämmässä. Näyttää siltä, että sankarimme parvi joutuu odottamaan muutamia päiviä. Sana kulkee paineaaltona.

Kohtalottaret johtivat seuraavanlaisen tilanteen: parvi joutui Golf-virtaan ja hajaantui. Tässä kohtaa tilastotiede osoittaa voimattomuutensa. Jään alle tuomittu parvi leviää kuin yhden euron kolikot ympäri maanpiiriä. Eikä niiden liikkeistä voi pitää kirjaa kuten sarjanumeroiduista viruksista. Tilastotieteen termein ilmaistuna hajaannus on suurta. Sein aivoihin liitetään nyt EEG-laite. Signaali joka saadaan, ei poikkea tilastollisesti merenkohinasta. JN >lempeänaamioinen >seikkailujen sankari >toiston sankari

KAUKASUS Vuorijono, joka alkaa Kolkhiin pohjoispuolelta ja päätyy Kaspianmereen. Täällä kotka nokki kahlehditun Prometheuksen maksaa. Jos uskomme Filostratosta, seudun asukkaat ottivat tarun kirjaimellisesti ja ryhtyivät sotaan kotkia vastaan, ampuivat niitä palavilla nuolilla ja veivät poikasia pesistä. Strabonin mukaan he tulkitsivat ihmisen onnetonta osaa pukeutumalla surupukuun lapsen syntyessä ja riemuitsemalla hautajaisissa. Missä on se uskonsa totuudet sisäistänyt kristitty, joka ei jäljittelisi Kaukasuksen asukkaita ja onnittelisi itseään lastensa kuolemasta? Kuolema takaa vastasyntyneelle ikuisen autuuden, mutta jopa pyhimyksen tavoin elämänsä eläneen kohtalo on epävarma. Miten uskontomme onkaan samalla kertaa kauhea ja lohdullinen. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >Ivalon susi >kohtalo >lapsettomuus >syntymisen mielekkyys

KAUKOPUTKI, optinen koje etäällä olevan havaitsemiseksi. Lähellä oleva voidaan etäännyttää kääntämällä putki. Yeatsin mukaan tyyli on etäisyyttä. JN >abstraktion pelko >ahtaanpaikankammo >ilmavalokuvaus >kaukaiset muistot >maistaminen

KAUPUNGIN PAIKAN KATSOMINEN Kuningas Ganges sullottiin tynnyriin ja kuljetettiin siinä ympäri maanpiiriä. Tynnyri oli täysin varusteltu äänieristetty ikkunaton matkustajavaunu, jossa oli ilmanlaadun vaihtelua säätelevä hengitysilmasäiliö. Kuninkaan ei tarvinnut poistua tynnyristä koko matkan aikana. Siinä hän nukkui, söi, työskenteli ja teki tarpeensa. Hallitsijan vaivat, psykosomaattinen oireilu, tulehtunut hermojännitys, migreeni, vatsavaiva ja niskakipu olivat työväline, jolla kaupungin paikka määritettiin. Paikoin vaivat yltyivät, paikoin helpottivat tai katosivat kokonaan. Paikat merkittiin karttaan. Jos vaivat helpottivat, merkittiin kaupunki. Jos vaivat katosivat, merkittiin temppeli. JN >*fengshui* >Ganges >*geomantia* >keskustaton kaupunki >oleskelutilat >Pariisin keskipiste

KAUPUNKI, eräänlainen peli. Ja sanonta: Leikitään kaupunkeja. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >irtokiekko >labyrintti

KAUPUNKILINTUJEN RUOKKIMINEN Lounaspiknikillä rampa lokki kerjää kalanpään. Isompi ajaa ramman pois. Tapan ison

ilmapistoolilla. Rampa palaa nokkimaan raatoa. Varikset ajavat ramman pois. Tapan ramman. Varikset hypähtävät. Kerään jätökset muovikassiin ja heitän jätesäiliöön. Kiiruhdan virastoon. JN >eläinsuojelun perusteet >kaksisuuntainen evoluutio >lihansyöjä >*pöytäjärjestys*

KAVIOELÄINTEN KULKU Kavioeläimillä on verraton kyky tuottaa kopisevia ääniä, mutta myös vastakkainen kyky ilmestyä tyhjästä, olla heti läsnä ilman todistettavia kulkumatkoja.

Puhutaan tunnelmasta, joka ei ole saavuttamassa mitään kokonaisempaa tunnelmaa, mutta joka ei ole myöskään hiipumassa. JV >ilmihämärä >jäljittäminen >olemattoman näkeminen

KEFALOFONIT, suurenmoiseen kefalofonien perheeseen kuuluvia soittimia, rekisteriltään kolmekymmentä oktaavia, täydellisen soittokelvottomia. Muuan wieniläinen harrastaja yritti vuonna 1875 käyttää c-sifonia. Trillin päätteeksi soitin räjähti ja mursi mieheltä selkärangan ja vei mukanaan koko päänahan. Sen koommin kukaan ei ole uskaltanut turvautua kefalofonien tehokkaisiin voimavaroihin, ja valtio katsoi parhaaksi kieltää näiden soittimien {venttiilihuilu (fis), alttopäällystakki (c), nokkanaarasankka (e), vetoklarinetti (ges), c-sifoni, kosketinpasuuna (des), ihokontrabasso (c), kromaattinen h-soikko} opetuksen kunnallisissa oppilaitoksissa. (Erik Satie) Suom. TN >bumbassi >epäpommi >freejazzkonsertissa nukkuminen >soittimellisia keittiötarpeita

KEHONRAKENNUS, ruumiin harjoittaminen ja huolehtiminen sen tarpeista. Zeuksis lupasi toimia sovitulla tavalla, mutta todellisuudessa hän ei halunnut vahvistaa Filipposta. Ja jälleen: hän voimisti hevosia, elvytti ihmisten ruumiit ja sielut. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >aivotyö >bodausporkkana >lihan vuokraaminen >pallo >pukeutuminen >vesiallergia

KEHOTUS Jos artikkelimme näyttävät jostakusta hyödyllisiltä, käyttäköön hän niitä. Jos taas ei, antakoon ne vaikkapa isänsä huostaan. Sillä kaikki eivät pidä kaikkea kauniina, kaikki eivät pidä kaikkea tutkimisen arvoisena. (Aelianus) Suom. TN

KEHRUUJENNY, James Hargreavesin kehruukone vuodelta 1764. Riviin sijoitettuja pystysuoria värttinöitä. Käsikäyttöinen hihnapyörä. Liikkuva vaunu johon valmiiksi karstatut hahtuvat suljetaan. Alkuun kehruujenny makasi, kunnes se nostettiin pystyasentoon. (Lähde Elisabet Jänikselä: *Käsirukista kehruujennyksi*, *kehruujennystä kodin monitoiminaiseksi*) JV >laulurastas

KEITTOKIRJAN TUOREUS Kyllä on tympäisevää selailla vanhoja keittokirjoja. Yköttää että on ikuistettu sitä joka nopeimmin pilaantuu. Kuvatkin ovat aina haalistuneita, sinertyneitä, värinsä menettäneitä. Pian on kuin kokkaisi kuunvalossa. JV >antikvariaatti >esteetti >pilaantumisen polyfonia >pulla

KEKSIJÄN KOOMA Koomasta herättyään keksijä näkee ensimmäisenä lentävän ihmisensä, joka ennen oli vain piirros hänen työpöydällään. Hieronymus Boschin koomasta herääminen: sairaalan ikkunan ja Viimeisen tuomion välillä ei havaitse eroa. JV >kääpiön käyttö >nukahtaminen >ylivertainen

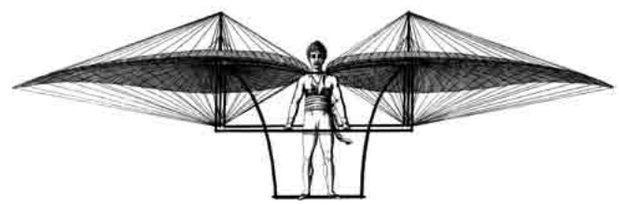

KEKSIJÄN TARPEET Keksijällä on tarve paranteluun siinäkin, mikä valtaosalle on sujuvinta mahdollista. Tai siellä missä haluttaisiin nauttia hidasteista, pysähtyä esteen luokse, kunni-

oittaa ongelmaa. Jos keksijän tarpeet ymmärtäisi, olisi kohta keksijä. Jos alituinen mutkittelun tuska veisi viihtyvyyden, olisi kohta keksijä. Olisi keksijä, jos ei ymmärtäisi elämää yllätyksiksi odottelussa. JV >chilinkeksijä >kääpiön käyttö

KEPPIHEVONEN on oikean hevosen korvike
KEPPONEN kopioidaan neljä kuukautta myöhemmin Bedford Streetillä
KERETTILÄINEN mieleni kyselee, onko tässä mieltä
KERIPUKKI on halunnut Pukiksi Pukin paikalle
KERJÄLÄINEN on kovin veltto ja hänen niskansa on omituisessa kulmassa. Päivittäinen ohikulkija tunnistaa hänet, mutta kerjäläinen ei tunnista ohikulkijaa.
KERJÄLÄISMUNKIT OVAT KERJÄLÄISTEN
KERMA vaahtoutuu parhaiten kylmänä, rikkaat ritarit
KERMAVAAHTO vatkautuu nopeasti esimerkiksi Tupperwaren pikasekoittimessa
KERNAASTI TÄMÄN juo, samettisen nahkaisen kevyen keskitäyteläisen
KERRAN Karhulassa hotellin respasta sanottiin, että sauna on rempassa
KERRANKIN tiede kiihdytti tunteita
KERRASTO pysyi kuivana paitsi hihansuut
KERROS oli veden valoisa pinta, jossa perustuottajat yhteyttivät
KERSANTTI KUOLEMAN JOHTAESSA TULTA kranaatit kumpareen taakse heittivät vänrikit
KERSKAKULUTUS on täydessä vauhdissa JN >meritursaaksi

KERÄLLÄ NUKKUMINEN Auringon aikaan kettu on keskittynyt saalistamiseen. Silloin sen katse on ulospäin itsestä ja sen häntä osoittaa vastakkaiseen suuntaan kuin se on menossa. Auringon laskiessa kettu keräytyy itsensä ympärille, hyväksyy päiväsaikaan oppimansa ja antaa sen järjestyä ruumiissaan. Uudet ajatukset kiertävät kehää sen ruumiissa ja muodostuvat yön aikana tutuiksi ja hyödyllisiksi ratkaisumalleiksi kiperiin tilanteisiin. Häiritsevä, epälooginen aines pyyhkiytyy pois. Aamulla hyvin levänneenä kettu suoristaa itsensä ja luikkii tiehensä. JV >freejazzkonsertissa nukkuminen >inkubaatio

KESKILUOKKA Rolls Royce on omalla paikallaan, tyhjän tontin vieressä. Autot sen lähellä ruostuvat ja hinataan pois. Rakennuksia puretaan. Sota, vedenpaisumus käväisee kaupungissa. Mutta Rolls Royce on omalla paikallaan, tyhjän tontin vieressä. Kerjäläiset pesevät säännöllisesti sen ikkunat. Kerjäläiset tietävät miten kerjäläisten on: ne eivät häviä. Ne jaksavat odottaa. JV >loistohotellihanke >naissukupuolen systemaattista häväistystä >symmetria

KESKUSTATON KAUPUNKI Gertrude Stein kuvasi Kalifornian Oaklandia sanoilla "There's no there there", vain esikaupunkimaisemaa vailla keskustaa. Venäjän sydänmailla kaupunkisieni imaisee autoturistin haarautuvan katusuonistonsa hahmottomuuteen. Toistuu joku Lenin-patsas, lehmälauma, keskeneräiseksi jäänyt ydinvoimala, neuvostotyylinen hotelli tai kulttuuritalo vailla viitoitusta keskustaan tai mihinkään. Aron loputtomuudessa kaipaisi jotakin yksilöivää, edes kopioitua maamerkkiä. Suuret joet rytmittyvät tuhannen kilometrin välein. Ikuisen silmukan turtumuksesta vain Eiffel-torni, Golden Gate tai Punainen tori voi matkalaisen herättää. JN >kansallismaiseman muuttaminen jonkin toisen valtion kansallismaisemaksi >*venäläinen paikka* >toisto

KETTU
Ruokailu
Pieneläinten alikulkutunneleita pidettiin hyvänä hankkeena kunnes huomattiin ketun hakevan ateriansa niitten suilta.

Periaatteessa mikä tahansa ihmisen rakentama voi paljastua todelliselta olemukseltaan ketun juonimaksi ansaksi.

Lepo

Tapahtuipa niinkin, että aviopari oli pelaamassa niityllä šakkia, eikä pelistä tahtonut tulla mitään. Nappulat vierivät aina takaisin kuolleiden nappuloiden joukkoon. Lopulta vaimo huomasi ketun hännän pilkottavan šakkilaudan alta. JV >kerällänukkuminen >viekkauden välineitä

KETTU JA KANI Kani ei pyri olemaan kiltti, eikä se myöskään pelkää olevansa hölmö – sillä hölmöys estää sellaisen pelon. Kettu pyrkii olemaan kiltti, koska kiltteys kehittää enemmän älykkyyttä kuin ilkeys. Kilttinä pitää ottaa useampi ajatus huomioon ja nähdä pidemmälle kuin ilkeästi ja itsekkäästi käyttäytyessä. Tulos: kettu saa kanin satimeen ja syö sen. JN >periviholliset >viekkauden välineitä

KETTU JA SIILI Runoilijat sanovat kettua viekkaaksi, mutta lurjus se on. Toinen lurjus on maalla elävä siili. Huomatessaan ketun tulevan se pysähtyy, pörhistää piikit ja menee kerälle. Nyt kettu ei pysty puremaan eikä nielemään sitä, mutta keksiikin lorottaa sen suuhun. Siili on vähällä tukehtua ja joutuu oikaisemaan vartalonsa. Tällä tavoin, vastaamalla pahaan vielä pahemmalla, kettu pyydystää siilin. (Aelianus) Suom. TN

KIELEKE, eräs motivaatio jäädä paikalleen tai palata takaisin. Ks. muista ensyklopedioista: kielekeahdistelijat. JV >jyrkännekoirat >paaninen kauhu

KIELLETYT NISÄKKÄÄNTAPPOMENETELMÄT, sokeiden tai runneltujen eläinten käyttäminen houkuttimina, nauhurit, sähköiset ja elektroniset tappo- tai tainnutusvälineet, keinovalolähteet, peilit ja muut häikäisevät laitteet, kohteita valaisevat laitteet, yöllä ampumista varten tehdyt pimeänäkölaitteet, joissa on elektroninen kuvan suurennin tai kuvan muunnin, räjähteet, toiminnaltaan tai käyttötavaltaan valikoimattomat verkot ja loukut, varsijouset, myrkyt ja myrkky- tai nukutussyötit, uloskaasuttaminen tai -savustaminen, puoliautomaattitai automaattiaseet, joiden lippaaseen mahtuu enemmän kuin kaksi panosta. (Euroopan neuvoston direktiivi 92/43) JN >ansat >sota värielämyksenä

KIILTÄVÄ, uloskäännettynä karkottaa pikkulinnut, mutta sisäänkäännettynä houkuttelee. Harakalle päinvastoin. JN >koristetaide

KIKKAILU, kikkailla itsensä vankilasta. Kikkailla itsensä pastoriksi. Vartiosotilaan kikkailevuus. JV >jalkapallon strategiaa >joustavan kepeyden vastakohta >kömpelö >linnanvartijan kuolema >vankilarakennus >viekkauden välineitä

KILIMANJARON NISÄKKÄÄT Oliivipaviaani, husaariapina, vihermarakatti, sinimarakatti, paksuhäntägalago, kapinjänis, hyppyjänis, afrikantupsuhäntäpiikkisika, valkoniskahilleri, hoikkamangusti, täplähyeena, afrikanvillikissa, servaali, leopardi, johnstoninkalliotamaani, puutamaani, kafferipuhveli, kirjoantilooppi, hirviantilooppi, grimminsukeltajakauris, sinisukeltaja-antilooppi, punasukeltaja-antilooppi, abbotinsukeltaja-antilooppi, kalliohyppijä, vuoriruokoantilooppi. Luettelossa olevien lajien lisäksi Kilimanjarolla voi satunnaisesti esiintyä vielä seuraavia lajeja: piikkisika, kultasakaali, vaippasakaali, juovasakaali, korvakoira, hyeenakoira, zorilla, mesimäyrä, kääpiömangusti, maasusi, sivetti, aavikkoilves, kapinmuurahaiskäpy, maasika, pensselisika, jättiläismetsäkarju,

metsätöyhtöantilooppi. JN >eläinten merkitys turistille >*nisäkäs matelija* >sademetsän hierarkia

KILPA-AUTON LÄHTÖKOHTA, liiallinen tehokkuus muuhun kuin suoralla-ajoon. Ajaminen hillitsemistä, rajoitusta, aitausta, ansoitusta, patoamista, kaavoitusta, maanmittausta, mittaantekoa. Balzac pakotettaisiin kirjoittamaan haikuja, Simenon sonetteja. JV >katseluauto >kuolleen miehen mutka

KINDERMUNAn suklaa ei sisällä yllätystä. Se on tasalaatuista. Lelutkin on tehty helposti koottaviksi, eikä niiden valikoima sekoita mieltä laajuudellaan. Mandariinin kanssa on toisin: happamuuden asteita on loputtomasti. Kuorittavuuden asteita loputtomasti. Sisällä saattaa olla siemen tai olla olematta. Siemenestä kasvaa hankalasti osiinsa purettava puu. JV >juhlava keskiverto >omaperäisyydet >originellit

KIRAHVIn korkeuksiin ei mikään muu lehdensyöjä yllä, siksi sillä on aina ravintoa, jolla kasvaa yhä korkeammaksi. Myyrän mataluuksiin ei mikään muu kaivaja pääse, siksi sillä on aina ravintoa, jolla kasvaa yhä vahvemmaksi kaivajaksi. Ja mitä korkeammaksi kirahvi kasvaa, sitä korkeammaksi nousee puu, ja mitä syvemmälle myyrä kaivautuu, sitä syvemmälle juuret tunkeutuvat. JV >halujen istutus

KIRISTÄJÄSTÄ SELVIÄMINEN

1. Suostua maksamaan kiristäjälle ja maksaa elämänsä loppuun asti.
2. Antautua poliisille.
3. Tappaa kiristäjä.
4. Tappaa itsensä.
5. Päättää todellisuus omaksi yksityiseksi harhakseen. JV >Abu Simbelin pelastustyön vaihtoehdot >Amerikan mörkö >hulluudentilassa

KIRJALLINEN LAINAAMINEN

JV: Kirjallisten lainausten käyttö on ollut suosittua varmasti yhtä kauan kuin on ollut kirjoittamista. Oman siteerausintoni huomaan vain kasvaneen. Osittain tämä johtuu internetistä, josta saa materiaalia vaivattomasti kopioitua tekstinkäsittelyohjelmaan. Tunnetusti myös sinä olet lainaaja.

MONTAIGNE: Kerron lainasanoin sen, mitä en osaa itse yhtä hyvin ilmaista, milloin kieleni puutteellisuuden, milloin ymmärrykseni vajavaisuuden tähden. En laske lainauksiani, punnitsen niiden arvon. Jos niiden runsaudella olisin tahtonut tehdä vaikutuksen, olisin kuormittanut kirjaani niillä kaksin verroin enemmän. Ne ovat kaikki, tai ainakin melkein kaikki, niin kuuluisain entisaikain miesten teoksista, että niiden alkuperä käsittääkseni on kyllin ilmeinen, vaikka en sitä ilmoitakaan.

JV: Varmasti olet oikeassa. On tarpeetonta sanoa kuka tuli, näki ja voitti. Kaikissa muissa tapauksissa se on tosin välttämätöntä.

MONTAIGNE: Toisinaan olen tahallani jättänyt mainitsematta omaan maaperääni istuttamieni ja omien mietteitteni joukkoon sekoittamieni päätelmien ja keksintöjen alkuperän hillitäkseni noita hätiköiviä ja harkitsemattomia arvostelijoita, jotka käyvät kaikenlaisten kirjoitusten kimppuun, hyökkäävät etenkin vielä elossa olevien ja kansankielellä kirjoittavien miesten uusia kirjoja vastaan, koska kaikki kykenevät niistä puhumaan ja koska tuo seikka näyttää todistavan niiden ajatustavan ja pyrkimykset yhtä rahvaanomaisiksi. Tahdon heidän näpsäyttävän nenälle Plutarkhosta minuun tähdätessään ja polttavan hyppysensä sättiessään Senecaa minun kirjoituksissani. Minun on kätkettävä heikkouteni noiden mahtavien suojaan. Toivoisin jonkun kykenevän kynimään minulta lainahöyheneni, osaavan nimittäin arvostelukykynsä selvyyden avulla havaita eron lauseittemme voimassa ja kauneudessa.

Sillä minä, joka huonon muistini tähden olen usein kykenemätön niitä erottamaan, koska en kyllin hyvin tunne niiden alkuperää, havaitsen kuitenkin kykyjäni arvioidessani vallan selvästi, ettei minun maaperäni jaksa kasvattaa eräitä ylen loistavia kukkasia, joita sinne havaitsen kylväytyneen ja ettei mikään oman henkeni hedelmistä ole niiden arvoinen.

JV: Toisaalta on muistettava että useimmissa tapauksissa kirjoittajan nerous ei piile lainattavissa olevissa katkelmissa, ajatuksellisissa sitaateissa. Toisia kirjailijoita taas siteeraaminen imartelee, kuten esimerkiksi Haavikkoa, Tournieria ja Houellebecqia. Eräässä lukutilaisuudessa – tämä on tunnustus – jostakin kainoudesta johtuen en korjannut väärinkäsitystä kun erästä kirjoitelmaani kuuluvaa säettä luultiin T.S. Eliotin tekemäksi. Voinhan sen sanoakin: ”Päivät toistuvat samankaltaisuuttaan valehdellen.” Mielestäni tuollaisen säkeen kykenee kirjoittamaan kuka tahansa asianharrastaja, yhtä lailla kuin kuka tahansa jonka käsi ei vallan tärise kykenee ottamaan näköisen valokuvan Le Corbusierin kirkosta. Todellisen kirjoittamisen taidon löytää muualta kuin näistä koruista, ja väitän että sitäkin olisi etsivälle ollut tekstissäni tarjolla. Koska kuitenkaan en halua antaa itsestäni itseriittoista tai ylpeää kuvaa, muistutan vielä pyynnöstäni, että tämä keskustelu jäisi vain meidän väliseksemme.

MONTAIGNE: Ilman muuta. Koskaan ei voi aliarvioida ymmärtämättömien kykyä tuomita toiset ymmärtämättömiksi. (Montaignen repliikit viimeistä lukuun ottamatta teoksesta *Esseitä*, suom. Marketta Enegren) JV >moottoripyörän kopiointi

KIRJASTONHOITAJA, se joka on määrätty vartioimaan, hoitamaan, pitämään hyvässä järjestyksessä ja lisäämään kirjaston kirjoja. Harva kirjallinen työ vaatii samassa määrin kykyjä. Suuren kirjaston kuten esimerkiksi Kuninkaallisen kirjaston hoitaminen edellyttää muinaisten ja modernien kielten hallintaa, sitä että tuntee kirjat, editiot ja kaiken mikä liittyy kirjallisuuden historiaan, kirjakauppaan ja kirjapainotaitoon. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >Borgesin variaatio >karnevaalipäivä >Xerox-kopiointi

KIRJOITTAJAKOULU LAPSILLE

1. Ennen kuin kirjoitat, mieti käyttäisitkö hahmonasi ihmistä, eläintä vai jotakin jumalaa.
2. Seuraavaksi mieti kirjoittaisitko lyyrisen, eeppisen vai draamallisen tekstin.
3. Sitten päättyisikö se hyvin vai huonosti.
4. Lopuksi mitä haluat tekstilläsi ilmaista, kauneutta vai totuutta? JV >lasten ensyklopedia >ohje

KIRJOSIEPPOVAROITUS!
Älkää luulko uuden pesueen kirjosieppoja harakoiksi ja tappako niitä. Kirjosieppo on harakan pienoismalli, mutta ei ole käytökseltään samalla tavalla häiritsevä kuin harakka. Se ei häiritse aamu-untanne, puutu arvoesineisiinne, eikä ulosta samassa mitassa. JV

KIRKKO JA KAIVOS Kirkko on rakennettu vastaanottamaan taivaasta rikkauksia. Se seisoo mäen päällä. Kauempana näkyy kaivoksen maanpäällisiä rakennuksia: nostotorni, murskaamo, kaivostupa, voimakeskus, rikastamo, korjaamo, tarvikevarasto ja konttori. Ne on rakennettu maanalaisia rikkauksia varten. JV >kalajutut >kivestä rakentaminen >malmihissi

KIROUS on negatiivinen rukous, ja sellaisena vastuullisinta sanankäyttöä. Sen odotetaan tehoavan kuin kirves: iskusta henki jähmettyy paikalleen. Kirous voi olla julkinen tai sa-

lainen, harmiton tai harmillinen. Julkinen syrjäänpaneminen ja panna ovat kirouksen harmittomat muodot. Kirvesmurha taas on jyrkkä ilmaus tai avunhuuto. Yhteiskunta, joka suosii sokeita näkevien kustannuksella, tuottaa hiljaisia kirouksia ja kirvesmurhia. JN >kalisuttaminen >kiusatun rukous >maaginen idealismi >tietovisa

KIRPPUTORI Samoslainen Pythagoras pukeutui valkoiseen ja piti kultaista seppelettä ja housuja. Akragaslainen Empedokles suosi merensinistä väriä ja pronssisia jalkineita. Sanotaan, että Hippias ja Gorgias kulkivat purppuraisissa asuissa. (Aelianus) Suom. TN >pukeutuminen

KIRVEEN SÄÄNTÖKUNTA Tultuaan Barcelonan kreiviksi Raymond Berenger perusti sääntökunnan muistoksi voitosta, jonka hän sai vihollisistaan, ja siitä kauniista puolustuksesta, jota kirvein varustautuneet Tortosan naiset harjoittivat kaupunkinsa piirityksessä. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >Zizka

KISSALLE KALASTAMINEN, moraalinen peruste roskakalojen nostamiselle. Onkikilpailussa, jossa ainoastaan saaliin painolla on merkitystä, kalastetaan kissalle vaikka kukaan ei omista sellaista. JV >pianolle säveltäminen >pilkkijä

KIUSATUN LOKAATIO Toivoisin kiusaajilta ymmärtämystä. Kiusatun on pakko olla jossakin, täydellinen katoaminen on mahdotonta. Toivoisin että lakkaisitte etsintänne, luovuttaisitte ja menisitte heittämään palloa. Hän on ehkä kaupan takana roskiksessa, mummonsa tai Jeesuksen luona, ehkä kirjallisuuden syvyyksissä. Väitän että hän on tehnyt kaikkensa tullakseen havaitsemattomaksi. Kuten huomaatte, hän käyttää ainoastaan tiloja, joiden olemassaolosta ette ole tietoisia. JV >ihmisen fyysinen toiminta-alue >Ivalon susi >navigointioppaita

KIUSATUN RUKOUS

Onneksi kaikki menestys päättyy katkeraan itkuun.
Onneksi loukkaukset kasvavat syövän lailla lahjakkaiden sisimmissä,
bakteerit leviävät kosteissa kättelyissä ja katkera kiima nakertaa parisuhteet.
Onneksi kuoleman valtakunta on kaunis niille joita se on kutsunut.
Onneksi se joka suo minulle lämpimän turvan on toisille painajainen.
Onneksi jokaisen lapsen naurussa on sama iva
kuin on sillä joksi hän on tuleva.
Onneksi jokaisen lapsen itkussa sama kauhu
kuin on silloin kun pelot käyvät toteen.
Onneksi lastenvaunu on vaaleanpunainen, kyhmyjoutsen kuin täyteen
puhallettu härän rakko.
Onneksi kohteliaisuus erottaa meidät toisistamme kuin kuolema,
ja Enson talon katolla palaa orjan soihtu.
Onneksi on pornon valtameri, jota joulukala ui verta haukkoen.
Vaikka joka sunnuntai rukoilen sotaa
kiitän kaikkia hassuja lahjoja, jotka tekevät ihmisestä muiden valtiaan.
JV >lapsettomuus >pornon valtameri

KIVESTÄ RAKENTAMINEN Vaatimaton rakentaa irtokivistä. Rakentamista enemmän aikaa kuluu sopivien kappaleiden haeskeluun. Koska talo kootaan suurelta alueelta maata, käyvät asuinympäristö, eläimistö, naapurikansat ja -tavat rakentajalle tutuksi.

Jumalille ja kuninkaille rakentava alkaa louhia. Hän irrottaa kivipaasia kallioseinämästä: lyö hakulla syviä uria ja työntää uriin märkiä puukiiloja, jotka turvotessaan halkaisevat kiven. Hän murtaa lähintä kalliota kaikella voimallaan. Haluamansa kokoisista kivistä hän kohottaa monumenttinsa korkeuksiin. Sisätilat hän kuorruttaa kullalla, jota saa hakkaamalla emäkallion pölyksi ja huuhtomalla. JV >aivotyö >katoavaisuudesta >kehonrakentaminen >löydetty runo >palapeli >purkutyö >uppotukeista rakentaminen >*vivut, kaltevat tasot ja väkipyörät* >ydinpommi

KLITORIKSENETSIJÄT Etelä-Amerikan eurooppalaisia löytöretkeilijöitä pidetään parhaina klitoriksenlöytäjinä. He tietävät että kultakaupunki löytyy vasta kun kartta on uhrattu nuotion sytyttämiseen. He tietävät että kuoleman rajan takana ei ole suurta loistoa vaan samantapainen puista palanut avara kuin kaikkialla, vain hieman harmaampi. Jokaisen rajan jälkeen miesjoukko harvenee. Apina loikkii olalta olalle. Peränpitäjä lahjoittaa iltaisin voimansa etulinjaan. Hänen luistaan laaditaan pitkospuut ja ansa. Apinan genitaalit ovat näyttäneet monta kätkettyä virtaa ja putousta, mutta kukaan ei enää välitä sen lupauksista. Illat se irvistelee ja levittelee häpyään, jonka rajat on sodittu jo monta kertaa uusiksi.

Ainoa joka on käynyt tällä reitillä ennen, on pysytellyt vuoden päivät hiljaa. Hän kirjoittelee nuotion ääressä ja on kehottanut miehiä kuntoilemaan. Hän kyllä kertoo onko jatkoja tiedossa. JV >etsiminen

KLITORIKSEN LÄHDE Missä on Klitoris? Minkä kokoinen se on? Näitä kysymyksiä kysyvät niin tytöt kuin pojat. Klitoriksen terveysvettä pulppuava lähde tuli tunnetuksi jo antiikin aikoina. Sama lähde tarjoaa virkistystä ja voimaa yhä tänäkin päivänä. Lähteen äärellä nautit leppoisasta lomailusta ja hemmottelevista hoidoista.

Onpa hyvä viivähdellä
Klitoriksen lähtehellä
antaa levon antaa onnen
tulevalle työlle ponnen

JN >ehtymätön >Narkissos >vesiallergia

KOHTALO, kohteluiden ja hoitojen suunta tai summa.

Ajattele yksipaikkainen elokuvateatteri, johon astuttuasi et tiedä milloin pääset ulos ja jonka ohjelmatarjontaan et voi itse vaikuttaa. Et tiedä mitä sinusta tiedetään, mitä sinusta ajatellaan, mitä sinulle tullaan näyttämään. Et tunne itseäsi. Lopulta kun pääset ulos tapaat kahdenlaisia ihmisiä. Niitä, jotka ovat haltioissaan, jotka eivät olisi koskaan halunneet ulos ja jotka täytyi pakottaa ulos. Heille elokuvateatteri on Jumalan rakkaus. Tapaat niitä, jotka ovat kauhuissaan, jotka olisivat heti halunneet ulos mutta joita ei päästetty ties miten pitkään aikaan. He vannovat käsi sydämellä: elokuvateatteri on Helvetin kidutuskammio. JN >juhlava keskiverto >kukkakohtalo >kuolinnaamio >maailman pahuus >nihilismi

KOHTELU Ellei olisi sotaa, sotakokemusta olisi mahdollista saada vain sotakirjoista ja -elokuvista. Viimeistään häpeän ja kärsimyksen todeksi tekeminen saa tuntemaan kiitollisuutta pelkästään siitä, että tulee kohdelluksi tuntevana ja älyllisenä olentona. Kasarmilla meitä pidetään eläiminä. Osaisimmeko ilman sitä arvostaa, jos meitä joskus tullaankin kohtelemaan enkeleinä? JN >kukkakohtalo >sika >sota värielämyksenä

KOHTUUTTOMUUS Ihmissuvun taakkana on kestää suuria luontaisia eroja peniksen koossa. Joskus suuri nainen on tehtävä onnelliseksi pienellä, joskus pieni isolla, mikä edellyttää henkisyyttä.

Maailman kohtuuttomuuden muistomerkki on miljardööri Mukesh Ambanin omakotitalo, 173 metriä korkea Antiliapilvenpiirtäjä, joka nousee raikkaana sisäilmapatsaana Mumbain silmänkantamattomassa saaste-erämaassa. JN >Daavid ja Goljat >*elinsymbolit* >ihmisen pienoismalli

KOIRA on uskollisuuden symboli. Toisinaan kiintymys tähän eläimeen voi hipoa hulluutta. Henrik III rakasti koiria enemmän kuin omaa kansaansa. ”En koskaan unohda”, kertoo de Sully, ”sitä asentoa ja niitä omituisia tarvikkeita jotka näin tällä hallitsijalla, kun tapasin hänet eräänä päivänä kabinetissaan.

Hänellä oli kupeellaan miekka, harteillaan viitta ja päässään pieni myssy, ja hänen kaulastaan riippui leveän nauhan varassa korintäys pikkuruisia koiranpentuja. Kun hän puhui meille, hän pysyi hievahtamatta eikä laisinkaan liikuttanut päätään, jalkojaan tai käsiään." (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >perheenäidin aviorikos

KOIRA-ASIA
Ystävältä saamiani tekstiviestejä koira-asiassa

8. marras 2004 klo 18:38:58:
Morjens. Et wiittis joku päivä lähtee konsultoimaan koiraa? Oon kuullu että pitkäkarvaisemmat ei levittäis paljoo hilsettä kovin paljoo.

18. marras 2004 klo 04:29:53:
Morjens. Hommataan se koira lähipäivinä, täytyy odotella rahoja vielä…

19. marras 2004 klo 19:18:46:
Joo, mä kelasin ite pentuu kans. Sen vois rauhassa kouluttaa tavoille. kun sen totuttais kaurapuuroon, yms, se ei osais vaatia paljoo muuta tiedon puutteessa.

22. marras 2004 klo 08:14:39:
Morjens. Tuli paaluu. Et viittis lähtee messiin ottamaan parii bissee. Voisin tarjoo. Siinä ohessa sitten vois neuvotella muita.

10. joulu 2004 klo 21:48:44:
Mä tein vähän hankintoja, tietsikka, telkku, styrkkari ja talutushihna, meni paaluu. Lisää tulee vasta 22.pv ja kaljaahan siinä menis, vai kuinka? Oon vähän fin. JV >schäferin paatuminen

KOIRAKAMMO, susifiilin kammo koiran älykkyyttä, tottelevaisuutta ja vapauden rajoitteita kohtaan, susifoobin kammo myös susikoiria kohtaan. JN >Ivalon susi >suden nälkä

KOIRAN HERRAT Moni unelmoi koirasta, mutta harva nainen, niin kuin Pyhän Dominikuksen äiti, synnyttävänsä sellaisen. On sanottu: jos mies synnyttää, hän synnyttää koiran. Kuva: Hieronymus Bosch, *Kerberos synnyttää*. JV >Herran koirat >ihmisen ja eläimen yhdennäköisyys

KOIRAN JUMALA Systemaattisen susien hävittämisen päätteeksi viimeinen susi Saksasta ammuttiin lähellä Hoyerswerdan kaupunkia vuonna 1904. Koirien jumala oli kuollut. Suden täydellisyydestä on ihmistahto rajannut kaikki koirat. Jumalaton koira ei usko suden olemassaoloon. Mutta susi elää vielä jossakin. Koirasusi muuttuu Siperian luonnossa sudeksi muutamassa sukupolvessa. Nyky-Saksassa susi on jo paluumuuttaja. JN >*atlasleijona* >kaksisuuntainen evoluutio >*kissan jumala* >partahai >Pietarin kaitselmus >*valekuolleet jumalat*

KOIRAN OSTO Yksin kulkevalla miehellä ei ole asiaa valaistujen reittien ulkopuolelle. Leikkipuiston kimakat äänet eivät saa häntä pysäyttää. Metsiköissä pitäisi olla koko ajan näkyvillä, ettei vahingossa pelästytä. Ja vaikka ei pelästyttäisikään, tieltä poiketessa on aina maine vaarassa. Runoilijan on uneksittava kuusenkerkkien tuoksu. Asunnosta lähdettäessä on oltava selvä syy ja syyn pitää näkyä ulospäin.

Ratkaisu tähän maksaa tonnin. Sekarotuisen saa kolmella neljällä sadalla. Rokotuksiin satanen, kuppiin kymppi. Koiria rekisteröidään hurjasti kasvavalla vauhdilla ja kestänee vielä tovi ennen kuin ensimmäiset puistotädit alkavat epäillä. JV >motiivi >tarkka tuoksu >Wittgensteinin lastensuojelurikkomukset

KOIRASUSI Pelkästään mielikuvaravinnolla elää susi, jonka reviiri on talutushihnan säde. Joskus se vierailee luonnossa kokien pakahduttavaa vapaudenkaipuuta. JN >eroottiset kuvat >haaveen painopiste

KOIRAUNELMA Jos nyt ostaisin koiran, voisin kuolla sen kanssa yhtä aikaa, mennä samoihin multiin makaamaan. Viisitoista vuotta kestää viskiltä kypsyä, viisitoista vuotta niin nuorukaisesta on tullut harmaahapsi. Mieluiten vanhenisin koiran kanssa. Pennun kanssa aloittaisin nuorena jälleen. JV >greyhound >Herran koirat >ihmisen ja eläimen yhdennäköisyys >schäferin paatuminen >sitruunahaukunrajoitin

KOKENEISUUS on eräs halvauksen muoto. (Erik Satie) Suom. TN >maistaminen >untuvikko

KOKOPÄÄSTÖSUOTIMEN IDEA on olla suodattamatta mitään. Vaihe vääristyy aina. JN >kaistapääsuodin >valkoinen raivo

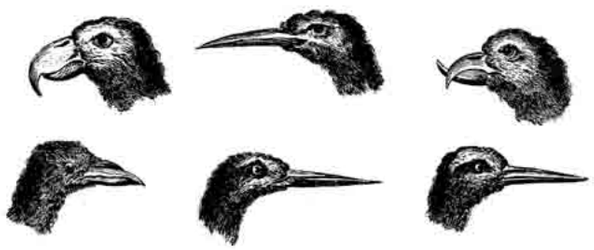

KOLIBRI JA VARIS Kaupungin aamuöisellä kadulla rovasti Lauri Leikkonen kyselee varikselta luojastaan. Variksen nokka on musta ja jykevä. Varis tietää liasta ja raadoista, mutta luojasta se ei tiedä mitään. Eläinkaupan ikkunassa rovasti näkee kolibrin, jonka nokka on pitempi kuin itse lintu. Kolibrikaan ei tiedä luojasta mitään. Se tietää vain eksoottisista kukista, joiden syvällä olevan meden syömiseen sen nokka soveltuu. Rovastin mielessä kolibri ja varis yhdistyvät kolmanneksi olennoksi; se tietää luojasta jo jotakin. JN >eläimet jotka sijoitetaan kauas >kaksisuuntainen evoluutio >ristiviite >varis

KOLIKKO lentää Aasiasta Amerikkaan. Kärsivällisesti se kerää bakteereja ja kasvattaa arvoaan. Laupiaasti se antautuu vaihdon välineeksi välittämättä miksi vaihtuu. Se hidastuu pöydällä, jossa sille on uskottu valta valita vastakkaisista vaihtoehdoista. Se on empivinään, tippuvinaan, häviävinään, löytyvinään. Se on lohduttavinaan, kiihottavinaan ja armahtavinaan. Joskus se oli kultaa, mutta tuli vuolluksi. Nyt se, niin kuin hostia, viestii kaukaisesta mutta mittaamattomasta onnesta. Silti kolikko ei ole symboli jonka koira nielaisee ja alkaa voida pahoin. Se ei ole aurinko tai kuu onnettomien taivaalla. Sen ympyräaiheen toistuminen kaikkialla on tyystin merkityksetöntä. Joskus kun unelmat käyvät suuriksi, se on niin pieni, että makaa nostamatta räkälän lattialla. JV >saiturin kirstu

KOMMUNIKAATIO voi olla langallista tai langatonta. Langaton kommunikaatio on hajanaista, langallinen seurattavaa. JN >eriste >hämähäkin seitti >itsepetos >kulta >lennätin >motiivi

KONDENSAATTORI on laite, joka varastoi energiaa sähkökenttään. Kondensaattorin keksi saksalainen pappi E. G. von Kleist vuonna 1745. Kondensaattorin varautuneisuutta ilmaisee suure kapasitanssi (1 faradi), joka kuvaa johdelevyjen välistä eristystä. Eristeen ansiosta johdelevyt voidaan asettaa hyvin lähelle toisiaan. Eristeessä läpilyöntisähkökenttä on suurempi kuin tyhjiössä. Kaikki mitä tiedämme ruusuristiläisten ja vapaamuurarijärjestöjen toiminnasta on eristeen läpi kapasitiivisesti tihkunutta. JN >eriste >itsepetos >jousipyssy >jäihinputoaminen >poiskuvittelun välineitä >Rosenkreutz-veljien lukumäärä Euroopassa vuonna 1600

KONEPELTI YHDYSVALLOISSA on aina hivenen kaukonäkökykyä pidempi. JV >ajoneuvoturvallisuus >jarru >kvartaalifantasiat

KONTTORIN KOON JA PAIKAN MÄÄRITYS

JV: Jos käytte kauppaa Taivaanvaltakunnan kanssa, sanoo Thoreau, teille riittää pieni konttori jossakin satamakaupungissa. Uskon että Thoreau tarkoittaa tällä sitä, että taivaanvaltakunnan kauppa ei vaadi suuria maallisia järjestelyjä, mutta silti jotakin.

JN: Tai sitten hän tarkoittaa, että Taivaanvaltakunnan kanssa ei voi ensinkään käydä kauppaa, vaan sen kanssa olisi pyrittävä pääsemään suotuisaan sopusointuun. Jos tähän ei päästä, on turha rakentaa suurta konttoria. Mutta jos päästään, voi alkaa etsiä tonttia pilvenpiirtäjälle. >Tiisalan torni

KONTTORITOIMINTA Todellisuudesta on löydettävissä lukuisia toimivia pelejä, joita voidaan pyörittää ilman minkäänlaista vaikutusta tärkeisiin asioihin. Joku sanoo, ettei ole koskaan nähnyt Aleksanterinkadulla salkkumiestä. Toinen, ettei koskaan, edes erehdyksessä ole törmännyt ”kaikkialla liikkuvaan” rahaan. JV >hevosen käyttö >kaupunki

KORISTETAIDE Linda Evangelista ja Saija Palin ovat siirtyneet ulkoisen kauneuden maailmasta sisäisen kauneuden maailmaan. Evangelista maalaa, Palin tekee keramiikkaa. He etsivät hyvää, arvokasta ja lihasta riippumatonta. Pian kukaan ei muista heidän kasvojaan, mutta käsityöt jäävät. Vaikka mistä sitäkään tietää: Pompejin raunioista kaivetaan usein kauniimpia muumioita kuin ruukkuja. JV >Donnerin ulkonäkö >ensyklopediamania >lihan vuokraaminen >ulkoinen kauneus

KORPPI tahtoisi jäljitellä lankeavaa sadetta. (Aelianus) Suom. TN >illuusio >kottarainen >lintujen kesyttäminen

KORPPIKOTKA 1. Linnuista oikeudenmukaisin, sanoo Herakles: se jättää pienimmänkin elävän olennon rauhaan.

2. Saharanylittäjän näkökentän laidalle ilmestyy varjo, joka ei enää katoa. Varjo ilmestyy silloin kun kaikki se, mitä hän lähti unohtamaan, on lakannut seuraamasta. Kun sydän on kuiva ja kevyt ja kaikki maamerkit muistuttavat toisiaan. TN JV >erämaa >eskimo matkustaa >lentokenttähaukat >varjot >vesiallergia

KORPPI RAUHANKYYHKYNÄ Rauhankyyhky muuttui mustaksi, koska se puhui liikaa. Rangaistuksen antoi Apollon, joka kyyhkyläisen puheitten perusteella surmasi uskottoman rakastajattarensa Koroniksen, katui ja rankaisi lörppöä lintua tekemällä siitä korpin. Rauhankyyhky saadaan takaisin värjäämällä korppi valkoisilla myrkkyjyvillä. JN >lintujen väärentäminen >Siriuksen olympialajit

KORROOSIO JA KALIFORNIA ”… se kaveri kaupassa oli 40 ja 50 väliltä. Asia selvä. Hän ei ollut Céline. Tai sitten hän oli keksinyt vanhenemisen poistomenetelmän. Katsotaan vaikka elokuvatähtiä, ne ottaa ihoa perseestä ja lätkii sitä naamaansa. Persnahka viimeiseksi rypistyy. Starat kälppii viimeisinä elinvuosinaan perseet naamalla. Tekisikö Céline niin? Kuka haluaa elää 102-vuotiaaksi? Vain hörhö.”

Kaliforniassa sataa kolme pisaraa vuodessa. 60-luvun Ford Mustang on kuoreltaan kuin juuri autoliikkeestä ajettu. Moottorilla vain on takana useampi miljoona paahteista kilometriä. Se on löysä jokaisesta liitos- ja kulutuspinnastaan. Se joutaisi Texasin ja Arizonan suurille romuttamoille. Kulkuneuvot, jotka poistuvat käytöstä Kaliforniassa ovat harrastajien suosiossa pohjolassa. Keimolan Kesoilin takana niillä on edessään tulevaisuus. Täällä on paljon säästeltyjä, vähän ajettuja moottoreita, mutta kuoret on maantiesuola syönyt. (Lainaus Charles Bukowski: *Pulp*, suom. Markku Into) JN >ihmisen kestävyys >julkisivuharha >karuselliruoste

KORVAAMATON, korvaamaton sotilas, korvaamaton keksijä, korvaamaton lemmikki. Korvaamaton on toisinaan mittaamattoman arvokas, toisinaan evoluution umpikuja, kuin vanhentuneen aselajin erikoisasiantuntija. Koskaan ei puhuta korvaamattomasta typeryydestä tai tottelevaisuudesta, vaan aina korvaamattomasta oivallisuudesta ja ilosta. Jos ihmiskunta kehittyisi oivalliseksi ja iloiseksi, korvaamattomien taakka kevenisi olennaisesti. Paitsi ehkä politiikassa. JN >elostelu >käsittämätön >martyrologiat >surutyön vaiheet

KOSMINEN PSYKOANALYYSI jättää ihmisten huolet hetkeksi syrjään ja paneutuu kosmoksen ristiriitaisuuksiin. Simpukat ja fossiilit ovat luonnon kokeiluja, joissa se valmistelee ihmisruumiin eri osien toimintoja ja muotoja. Ne ovat miehen ja naisen palasia. Robinet kuvailee kovakuorikkoa joka edustaa naisen vulvaa. Eikä siinä ole kysymys seksuaalisesta pakkomielteestä vaan puhtaasta ihmetyksestä. (Gaston Bachelard: *Tilan poetiikka*, suom. Tarja Roinila) Sov. JN >Klitoriksen lähde >piikkinahkaiset

KOSTO Ihmisten välistä kanssakäymistä helpottaa elinikäisen koston mahdollisuus. Kohtuullisin kivuin voi menestyneinkin ihminen uhrata elämänsä toisen vahingoittamiseen. Tämän mahdollistaa elämän lyhyys ja vähäpätöisyys. Tieto jokaisen ulottuvilla olevasta hirveästä kostosta luo säällisyyttä tapoihin. Uskaliainta on loukata menestymätöntä mutta älykästä. Hänen uhrinsa on pienin, mutta kykynsä kostoon suurin. Koska lahjaton ei pysty tehokkaaseen vuosikymmeniseen kidutukseen, hän ei voi kokea yhtä riipaisevia loukkauksia ihmisarvoaan kohtaan. Hänen kostonsa saattaa olla hirveä, hengen vievä, mutta se ei ole pitkä. Kosto on mielekäs elämäntehtävä jumalattomassa maailmassa. Se antaa saman merkityksentunteen kuin mikä tahansa uhraus, kuten vaikka elämä sairaiden lasten puolesta.

On varottava lahjoittamasta koston kutsumusta toiselle ihmiselle. Kosto on pitkä, koska pahaa ei kannata rakentaa valmiiksi nopeasti. Siitä tulee krapula ja tyhjyys: rakennelmaa ei voi asua. JV >kamikazerakastajatar >katumus >kivestä rakentaminen >mustasukkaisuus >taksikuski >valkoinen raivo

KOSTON TYÖKALUT valmistetaan kärsittyä vahinkoa hyväksi käyttäen. Esimerkiksi USS New York -sotalaivan keulaan on upotettu 7,5 tonnia terästä, joka on peräisin vuoden 2001 syyskuun 11. päivän terrori-iskuissa tuhoutuneista kaksoistorneista. JN JV >viekkauden välineet

KOTISEUDUN VAIHTAMISEN SYYT
- kotiseutu on muuttunut kaatopaikaksi
- kotiseudulla riehuu kulkutauti
- kotiseutua hallitsee tyranni
- kotiseutua vaivaa niukkanaisisuus. JN >niukkanaisisuus

KOTKA ei tarvitse pölykylpyjä, vesiä tai mitään ulkopuolista lääkettä uupumukseen. Kuullessaan tämän linnun siipien kahinan lohikäärme, eläimistä kylmäverisin, sukeltaa heti onkaloonsa ja katoaa. Poikasiaan kotka koettelee seuraavalla tavalla. Se asettaa ne untuvikkoina suoraan kohti aurinkoa. Jos poikasen silmät eivät räpsähdä, se on epäilysten ulkopuolella ja kirjataan sukuun. (Aelianus) Suom. TN >Erasmus Darwinin valonhetki

KOTTARAINEN

1) Papukaijaakin taitavampi matkija. Keskipäivän seisahtaneina tunteina se laulaa vilkkaan aamun äänimaiseman: junan vislauksen, ambulanssin ujelluksen, lasten leikin.

Laulukottarainen on häkissä paitsi hilpeä lemmikki myös monitaitoinen ja runsasmuistinen poeettinen koje.

2) Leikki. Kottaraista leikitään panemalla kädet selän taak-

se siiviksi ja kulkemalla kumarassa sarjallisesti äännellen. JV >kyhmyjoutsen >lasihelmipeli

KRAMSUN SUKUELIN ikävä kyllä tihkuu virusta ja sitä kalvaa kauheista kauhein kuppamato. JV >Schubertin sukuelin

KRAPULAPÄÄNSÄRYN LIEVITYS Kivesten laittaminen kylmään veteen, kivesten peseminen etikalla, opastaa antiikin lääketiede. JN >humalan asteet >*naisten krapulapäänsäryn lievitys* >rypeminen

KRISTUKSEN SEURAAMISESTA

JV: *De imitatione Christi* -kirjan arvokkainta käsikirjoitusta säilytetään Brysselin Kuninkaallisessa kirjastossa (koodeksi 5855-61). Siitä on vaikea löytää ainuttakaan ajatusta, jota ei kristitty ihminen olisi jo tullut ajatelleeksi. Silti se on auttanut pyhitykseen enemmän sieluja kuin siinä on kirjaimia.

JN: Kristuksen imitoiminen ei vielä ole Kristuksen seuraamista. Imitaatio on tapa, jolla luonto toistaa, monistaa ja valepukee. Mutta mitä edemmäs Kristuksen jalanjäljissä astuu, sen suurempi on yhdennäköisyys. Imitaation rajalla muistuttaa kuollut elävää. >hienostelu >hämmästyttävä >jumalanpojan seulominen >Juudas Iskariot >kaksoisolennot >muodolliset >älykäs neste

KROKOTIILI Egyptiläiset kohtelivat krokotiilia vaihtelevasti. Muutamin seuduin sitä palvottiin: se kesytettiin ja kytkettiin etutassuistaan kiinni. Sen korviin ripustettiin jalokiviä ja kuolemaansa saakka sitä ravittiin pyhitetyillä lihoilla. Sitten se palsamoitiin. Tomu suljettiin uurniin ja kannettiin kuninkaiden hautaan. Hulluimmat kiittivät onneaan, jos krokotiili oli ahmaissut heiltä lapsia. Mutta toisilla seuduilla krokotiileja pelättiin, metsästettiin ja tapettiin, jälleen uskonnollisen tunteen siivittämänä. Uskottiin että Seth, Osiriksen murhaaja ja kaikkien jumalten vihollinen, oli muuttunut krokotiiliksi.

Jotkut pitivät krokotiilia jumaluuden symbolina ja katsoivat hyvän tai huonon menestyksen ennusmerkit lajin vanhoista yksilöistä: suotuisa merkki oli, jos eläin hyväksyi ruoan kädestä, kieltäytyminen taas enteili pahaa. Tarvitsee vain saada ihmisten mielikuvitus heräämään, ja pian he uskovat mitä tahansa. Krokotiililla ei ole kieltä. Hampaita sillä on kuin päiviä vuodessa. Tiettyinä aikoina ja tietyissä paikoissa se lakkaa tekemästä pahaa; jotkut egyptiläiset kuvittelivat näin, eivätkä he liiemmin suvainneet moitteita herkkäuskoisuudestaan. Se, joka uskalsi väittää krokotiilin hyökänneen egyptiläisen kimppuun, vaikka tämä olikin ollut Niilillä ja papyruksisessa veneessä, oli jumalaton. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >alligaattori

KSENOFON Komeaksi luonnehdittu filosofi Ksenofon oli Ateenan vaatimattomin mies. Nuorena hän käveli puistokäytävää kun Sokrates asetti sauvan hänen tielleen. Ksenofon pysähtyi ja seurasi siitä lähtien Sokratesta. Hän kysyi neuvoa Delfoin oraakkelilta ja meni Kyyroksen hoviin, kuninkaan läheisyyteen ja ystävyyteen. Hän osallistui Kyyroksen sotaretkeen ja palasi sankarina. Pojikseen hän sai jumalaiset dioskuurit, jotka koulutti Spartassa. Kuolevaisia tiesi siittäneensä ja otti poikiensa kuolinuutiset tyynesti vastaan. Tätä tyyliä sanoi Platon kadehtivansa. Ksenofon löysi Thukydideen kadonneen ja unohdetun tuotannon ja julkaisi sen väärentämättä. Olisi hän voinut sen varastaakin. Kun Ksenofonilta kysyttiin, mikä on kauneinta maailmassa, hän vastasi: Kauneinta on Sokrateen viisaus. JN >filosofien perimysjärjestys >kaukoputki

KUBISTINEN, yksi niistä kolmesta lajista joihin muinainen tanssi jaettiin. Kaksi muuta olivat sfääristinen ja orkhestinen. Kubistiseen tanssiin liittyi ankaria liikkeitä ja väännöksiä. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >pallo >Scientia

KUHNAILEMATON, ripeys ovella, nopea liikkuvuus kulkuväylillä, ripeä ulossiirtyminen eteisauloista ja satamista. Tahdikas laivaanastuminen. JN >Portunus >ST

KUISKAAMALLA LIIPAISTAVA Vakaata kättä tarkennuksessa tai tähtäyksessä edellyttävien laitteiden, kuten kiväärin tai kameran, liipaiseminen tuottaa usein tärähdyksen. Äänikomennolla ohjattava laite ei tärähdä. (Patenttijulkaisut WO9833036 A1 ja GB2405948 A2) JN >herkkyys >kuuloherkkyys >kömpelö >Pan-herkkyys

KUKKAKOHTALO Paljon on menestystä, mutta oudoilla lajeilla, hän ajatteli katsellessaan kyynärvarren kokoisia jättiläistuhatjalkaisia, jotka metsästivät luolan katossa lepakoita. Hänestä tuntui kuin suuri kolmen teslan magneetti olisi hitaasti kiertänyt hänen päänsä ympäri. Matelijat on pakotettu ryömimään, kalat uimaan, hän ajatteli. Mutta kala voi myös hypätä. Päiväkirjalleen hän tunnusti koko olemuksensa; me emme siitä paljon rikastu. Vallankumouksen pyörteessä häntä luultiin toistuvasti kerjäläiseksi. Hän kirjoittaa, ettei hän itsekään uskonut olevansa muuta kuin korkea-arvoinen kerjäläinen. Hän näki edessään leveän entisen huvikadun: hotellinleveydeltä yhdenkaltaisia ihmisiä ja yhdenkaltaisia ihmisiä tehtaidensa edustoilla. Hän uhkaili katoamistempulla: kohta häntä ei enää löydettäisi. Kuoleman hetki, vaikka ehkä hyvinvalmistautuneelle viihdyttävä, tuottaa aina tunteen suunnitelmien sekoamisesta. Ruumis, melkein valmiiksi eloton, tuodaan hirttolavalle, tyyni ja rauhallinen. Sellaista kunnioitetaan lihan voittamisena. Mutta eihän se sitä ole. Kolkkoa tunnetta lieventää varmuus tulevien sukupolvien suuremmasta kauneudesta. Hänet haudattiin katedraalinsa kryptaan. Yksityiset katedraalit olivat meillä harvinaisia. JN >kaksisuuntainen evoluutio >kohtalo >kohtelu >lajikkeet >lepakoituminen

KUKKIEN SIDONTA, tavoitteena luonnonniityn siemensekoitus väreissä, muodossa ja tuoksussa. Vaihtoehtona istutusten tasamittaisuus, -värisyys, -lämpöisyys, -arvoisuus, -puolisuus ja -painoisuus. Käytännössä jalostettujen lajikkeiden jälkikäteinen peukalointi, sekoittaminen, lyhentäminen, vaurioittaminen, värjääminen ja koristeleminen orgaanisen kokonaisuuden mallintamiseksi. Työmatkalta kotiin vietäväksi flamingonkukat, *Gladiolus*, *Eustomat*, gerbera ja harsokukka. Sidos- ja asetelmatarpeita metsästä. Vastasyntyneelle *Calla* ja freesia. Kastetilaisuuteen kukkalähetyksenä varililja. Valmistujaisjuhliin värjättyjä, hilein koristeltuja ruusuja. Yritysvieraalle siniusva. Morsiamelle *Liatris* tai leijonankita. Irlanninkellosta surusidos. JV >eläinten merkitys turisteille >tarkka tuoksu

KUKKIMINEN Saharan autiomassa on kaktus joka kukkii kerran kahdessasadassa vuodessa. Siitä huolimatta monet pitävät benji-hyppyä tai televisioesiintymistä luonteensa vastaisena. Siitä huolimatta moni kieltää jyrkästi homouden. Siitä huolimatta kustantaja tekee päätöksensä lehteilemällä käsikirjoituksen alkua.

Jotkut ovat nähneet *Andrei Rublevin* muuttumisen värielokuvaksi. Kaikki eivät elä kaktuksen kukkimisen aikaan. Kaktuksen kukkimista on kuvattu kauniiksi. JV >ennakkoluulo >erämaaretki >kohtelu >turmeltuminen

KUKKO *Tasangolla, jossa hänet kukolle ilmiannoin.* (Rimbaud) Kukko aapisen kansilehdellä on vireyden tunnuskuva, kun taas riikinkukko katolla merkitsee ylösnousemusta. Kun kukko kiekuu, kertoo se että uni voi jatkua. JV >nukkuminen >unettomuus

KULTA Varhaiskemistit otaksuivat saavansa kultaa sulattamalla kaikki aineet yhdeksi keitokseksi. Mutta kulta ei ole yhdiste.

Sitä on vähän kaikkialla maassa ja vedessä, ja sen sulamispiste on korkea. Grammasta kultaa voidaan vetää kaunis kolmen kilometrin pituinen säie. JN >elämän kultaiset rakennuspalikat >hämähäkin seitti >kommunikaatio >solaarisia >tislaaminen >yleiskulta

KULTAKUUME, sairaus joka parantaa moninaisia vähäisempiä, kuten spitaalin, kaatumataudin ja hulluuden. Kultakuumeen parantaa vain jokin nopeastitappava ahneuden muoto. JN >*hopeakuume* >lihan opettaminen >sairaudet >yleiskulta

KUNINGASRAPU, Tyynessämeressä elävä, mutta Barentsinmereen kuviteltu jättikokoinen äyriäinen. JV >haaveen painopiste >lintujen väärentäminen

KUNINGATARRAVINTO, siemen, jonka mystikko itse lypsää itsestään. Energia välittyy tietoverkon kautta hienommassa muodossa kuningattarelle. JN >hirtettyjen sperma >kyklooppikaunotar >medusa >mystikon siemen >*pukinlypsäjä* >pygmien kuningatar

KUNNOLLINEN Eiköhän miehissä oteta tuo alas tuolta, sanoi kunnollinen kun näki Jeesuksen ristillä. Anna olla, sanoi ohikulkija. Ihminen joka ei yritä vapauttaa vapahtajaansa… hänessä ei ole pisaraakaan hyvää, sanoi kunnollinen. Onko vapahtajasi hullu vai huijari, sitäkin voi miettiä, sanoi ohikulkija. JN >jumalanpoikia >käpylintu >Lagerkvistin osoite >uhri >vapahtava salama

KUNTOPYÖRÄ Vapausrangaistusta kärsivälle kuntopyörä on oiva laite: pyöräilymatkan pituutta eivät rajoita sellinseinä tai piikkilanka. Kuntopyörällä voit ottaa aina kaiken irti, voimia ei tarvitse varata paluumatkaan. Saa halunsa mukaan nauttia joko lähdön jännityksestä tai paluun tyydytyksestä. Hivenen kalliimpi Tandem-malli lisää kuntoiluun sosiaalisen aspektin. Vapauteen se tuo yhteisöllisyyttä ja vankeuteen yksinäisyyttä. Kuntopyörällä voi vuoren ylittäminen olla helpompaa kuin polkupyörällä. Mutta jos mielikuvitus on riittämätön, ei lihasvoimasta ole apua. JV >Cendrarsin matkat >epätoivonkerääjä >erootti-set kuvat >katseluauto

KUOHUTTAVA, sanotaan asioista ja ihmisistä. Jos toteaa, kuten jotkut Jeesuksen yhteisön kirjailijat ovat tehneet, että kuka tahansa ei voi hankkiutua eroon tyranneista, esittää kuohuttavan väitteen antaessaan ymmärtää, että joillekuille tyranninmurha on ilmeisesti sallittua. Probabilismin doktriini on kuohuttava. Isä Pichonin synnintekijälle osoittama kehotus, että tämä lähestyisi sakramentteja päivittäin ilman rakkautta Jumalaan, muuttamatta käytöstään, on kuohuttava. Busembaumin teoksen ylistys, jonka voi lukea *Mém. de Trévoux*'sta, on kuohuttava. Siviilituomioistuimiin pankki- ja kauppa-asioissa tuodut munkit, joita kauppaoikeuden tuomarit määräävät maksamaan laittomasti lainattuja ja vielä laittomammin evättyjä summia, ovat kuohuttavia ihmisiä. Papit, jotka esityttävät farsseja teatterilavalla ja panevat huomaansa uskotut lapset tanssimaan talojensa pihoilla, näyttelijöiden seassa, järjestävät kuohuttavan esityksen. Näistä aiheista löytyisi kaikenlaisia esimerkkejä kuohuttavuudesta, mutta on tapauksia, joista olisi hankala puhua kuohuttamatta ihmisiä tuntuvasti. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >hämmästyttävä >tappajavalas

KUOLEMA 1. Livahtaminen pahojen asioiden ulottuvilta ja kuin välttämätön satama myrskyssä, sillä terveys on kuolleelle helpompaa kuin elävälle. 2. Kahdesti keitetty kaali. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >kahdesti kuoleminen >linnanvartijan kuolema >syntymisen mielekkyys >säikähtäminen

KUOLEMA, sanoo Marcus Aurelius, on joko hajoaminen, jos olemme atomeja, tai jos olemme kokonaisuus, se on joko

katoaminen tai paikan muutos. JV >rikkominen ja korjaaminen >*ydinvoima*

KUOLINNAAMIO Šakkiottelussa kuolemaa vastaan, kun siirto ja ilme ovat vihdoin yhtä, ikuistaa valaja naamion saveen tai vahaan. JN >Diderot'n kasvonpiirteet >kohtalo >naamioituminen

KUOLLEEN MIEHEN MUTKA Interstate 90:llä, siinä missä Cleveland Memorial Shoreway ja Innerbelt Freeway yhtyvät, on hengenvaarallinen, lähes 90 asteen mutka. Siitä ajaa päivittäin 95 090 ajoneuvoa. Turvallinen nopeus on 35 mailia tunnissa, yli 50 mailissa mutkasta on lähes mahdotonta selvitä hengissä. Plymouth Superbird poimittiin voimalinjoilta roikkumasta. Ferrari Enzo hävisi mutkaan kuin vesi-ilmapallo. Vakuutusvirkailija on käynyt murehtimassa kahta Diabloa, kolmea Ford GT:tä, kolmea Veyronia, kahta Koenigseggiä.

Pamahduksia, räsähdyksiä, kolinaa, kilinää, sihinää, pihinää, rämähdyksiä, jymähdyksiä, tymähdyksiä, tömähdyksiä, rusahduksia, kirskahduksia.

Käsiä, jalkoja, päitä, puolikkaita ruumiita, varpaita, silmiä, korvia, suolia, hermoja, verisuonia, sisäelimiä, vieraita, tuttuja, sukulaisia, työkavereita, vanhuksia, keski-ikäisiä, nuoria, lapsia, sylivauvoja, koiria, kissoja, marsuja.

Toiveita, pelkoja, ahneutta, säädyllisyyttä, himoa, pidättyväisyyttä, toivottomuutta, kateutta, sääliä, ujoutta, maanittelua, jallittelua, jaarittelua, taipuisuutta, kohteliaisuutta, profaania, eklektisyyttä, esoteriaa.

Kuolleen miehen mutka ei valikoi, se ottaa avosylin vastaan kaikki, joille se on vain mutka mutkien joukossa. JV >ajoneuvoturvallisuus >jarru >konepelti Yhdysvalloissa

KUPLA, mikä tahansa kestämätön asiaintila. Aurinko on kupla. Koko vuoden kestävä joulumyynti on kupla.

Boys neuvoo meitä puhaltamaan saippuakuplia, myös ulkona. Havaitsemme Bishopin renkaan, hämärän sekä Newtonin värit, Heidingerin lyhteen… kupla puhkeaa. JN >*konkurssin etiikka* >*nousukausi* >puhkeamattomuus

KUSTANNUSTOIMITTAJA Kirjoitin kerran autovarkaan, joka saatuaan moottorin käyntiin koki heti auton omakseen ja ryhtyi myymään sitä oikealle omistajalle.

On myönnettävä ettei hän tehnyt suuria kauppoja, muutamia kymppejä vaihtoi omistajaa. Hän oli ystävällinen mies joka ei uhkaillut eikä tupakoinut. Eikä hän pitänyt kiirettä kahvihetkistä, vaan kertoi juttuja joita valtaosin jaksoi kuunnellakin. Myönnyin joihinkin, mutta en saanut niistä erityisen toimivia. JV >editoimattomuus >plagiointivälineitä >unensaantiin vaikuttavat tekijät

KUTIAMINEN Kissaa kutiaa useimmiten korvan takaa, koska sieltä on helpointa rapsuttaa. Ihmistä kutittaa nukkumaan mennessä aina hankalimmasta kohdasta. Ajatellaan, että kylpy tai selkäsauna auttaa kutiamiseen. JV >*kutitusterapia* >patsaan kutittaminen >unensaantiin vaikuttavat tekijät

KUULOHERKKYYS Joskus olennainen sanotaan hyvin hiljaa, toisinaan huutaen. Se, joka haluaa aina kuulla kaiken, tarvitsee herkkyyttä hiljaisuudelle ja karkeutta kovuudelle. Ihmiskorvaa herkempi korva löytyy ainakin koirilta ja akustisista tutkalaitteista. Tarvittaessa ihmiskorva on myös valikoiva: paljon jää tahallaan kuulematta. Kuuloherkkyys on jossain määrin tahdosta riippumaton: satunnainen voimakas ääni säätää korvan herkkyyden automaattisesti. Turtunut korva poimii jopa sodan melskeestä olennaiset suuret linjat (van Beethoven). Kun tykinjyly laantuu, ei aluksi kuule mitään. Kuulokynnys palautuu vähitellen taustakohinan tasolle. Kuuloa voi yrittää

terästää. Viiden rintamavuoden jälkeen kestää vuosikymmen, ennen kuin kuulee taas tuulesta ja heinänkorsista olennaisen (munkki Ryōkan). JN >audiofiilit >herkkyys >kuiskaamalla liipaistava >ruohikko >Ryōkanin selkä

KUULOSUOJAIMET, laite jolla ihminen vapautuu kuulemasta aiheuttamiaan epämiellyttäviä ja muita ääniä. JN >freejazzkonsertissa nukkuminen >huonokuuloisen puhe

KUULOTORVI, väline jolla ihminen voi voimistaa aiheuttamiaan ääniä. Se kokoaa laajemmalta alueelta enemmän äänienergiaa kuin mihin paljas korva pystyy. Torven haittapuolena ovat resonanssit, jotka vääristävät alkuperäistä ääntä. JV >fonografi

KUVAVARKAUS Saarikoski moitti lehtikritiikissä Manneria kuvavarkaudesta. Saarikoski oli lukenut *Kuolleet vedet* huolimattomasti, eikä ollut huomannut viimeisen osaston koostuvan käännöksistä. Kyseessä oli Tomas Tranströmerin kuva ”leimasimien kaviot”. Saarikoski epäili, ettei samanlaista kuvaa voisi tulla kahden ihmisen mieleen.

Itse olen kirjoittanut julkaisemattoman tekstin, jossa kerron maatuneesta trumpetista. Nyt luen samaisen Tranströmerin koottuja ja löydän sieltä kohdan: ”maassa ruostuu trumpetteja.” Luulen, että Saarikoski olisi jälleen heristämässä sormeaan. Kuvan lähde ei ole kuitenkaan Tranströmerissä. Kauan ennen kuin olin lukenut ensimmäistäkään runoteosta, leikin pyssyleikkejä Laila Pullisen mailla ja löysin maasta puhki ruostuneen, juuri ja juuri trumpetiksi tunnistettavan esineen. JV >ohimennen lukeminen >plagiointiväitteitä >sekoittumattomat >steriili

KVARTAALIFANTASIAT nopeasti vanhenevia tulevaisuusfantasioita, jotka sijoittuvat lähimpään tulevaisuuteen, eivät vuosineljännestä kauemmas. Kvartaalifantasioille on ominaista mielikuvituksen puute ja ennalta-arvattava sisältö. Vuosineljänneksen vaihduttua kvartaalifantasiat menettävät arvonsa toisin kuin pidemmälle tulevaisuuteen katsovat fantasiat: George Orwellin *1984* vanheni 35 vuodessa, Arthur C. Clarken *Avaruusseikkailu 2001* vanheni 33 vuodessa, Philip K. Dickin *Palkkionmetsästäjä* (*Do Androids Dream of Electric Sheep?, Blade Runner*) vanhenee tuskin edes 51 vuodessa. JN >Delfoin oraakkelilta >ennustaminen >epävarmuuteen tähtäävistä välineistä >konepelti Yhdysvalloissa

KVARTETTISOITTO, sanoo Franzheimer, perustuu yksinkertaiselle periaatteelle: neljän henkilön ryhmä on pienin, joka yhteisymmärryksessä voi lyödä enkelin. Jobin kirja opettaa sonaattimuodon, evankelistat kvartettisoiton. JN >tehojoukkue

KYHMYJOUTSEN Rotta kasvaa koko ikänsä, samoin lokki. Kyhmyjoutsen, joka on päivällinen versio ylikasvaneesta rotasta, viihtyy jätevesissä ja voimistaa raajojaan tehtaiden laskuputkien virtauksissa. Ihmisten suhteen se on linnuista häikäilemättömin ja sen vihan sammuttaa vain ylensyöneen ruhon läkähtyminen. Sen tragedia on syntyminen väärään mittakaavaan: kyhmyjoutsen olisi linnuista linjakkain, jos sen ympäristö kasvaisi nelinkertaiseksi. JV >alligaattori >joutsenet >käpylintu

KYKLOOPPIKAUNOTAR Olisi ehkä viisaampaa olla arvailematta, mistä tässä on kysymys. Saivarteleva pikkutarkkuus, jolla näistä asioista yleensä puhutaan, ei houkuttele. Puhukaamme tieteellisin termein. Olennolla on karhukaisen takaruumis, muurahaisen keskivartalo ja päänä planeetta. Pedosta on kysymys. Bestiaarien kirjoittaminen ja petojen kanssa painiskelu ovat eri asioita. Jo alastoman nymfin näkeminen aiheuttaa kuoleman. Me olemme elossa. JN >maailmankaikkeus >Medusa >peiliolennot >pygmien kuningatar

KYLLÄSTYNEISYYS, ihmisen tila silloin, kun hänellä ei ole enää halua ja voimia jatkaa. Kaikki työnteko väsyttää, mutta kyllästyttävää se on vasta lakattuaan miellyttämästä. Väsynyt kerää voimiaan lepäämällä; kyllästymisestä voi päästä vaihtamalla työtä. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >ammatinvalinta >apatia >autismi >ikävyys >liukuhihnalla työskentelevä >toisto

KYNSIENLEIKKUU Hippokrates on kertonut minkä pituisiksi kynnet on leikattava. Sormenpäiden tasalle, ei yhtään yli, ei yhtään alle. Tällöin ne eivät haittaa työntekoa. Gail Devers, amerikkalainen pikajuoksija, on kasvattanut kyntensä sellaisiin mittoihin, että kämmenen sulkeminen on hänelle mahdotonta. Tällä hän haluaa ilmaista olevansa juoksija ja tarvitsevansa tulonhankintaan vain jalkojaan. Mutta valtaosin ihminen tarvitsee elääkseen kaikkien raajojensa maksimaalista suorituskykyä, ja pitää Hippokrateelle uskollisena kyntensä lyhyinä. JV >hiukset ja kynnet >pitkät hiukset

KYNTTILÄN EUTANASIA Kynttiläillallisella on kynttilä syytä vaihtaa ennen himmenevän liekin sammumista. Ilmiön huomasi ensimmäisenä suomalainen keksijä Pertti ”Spede” Pasanen. Eutanasiakynttilänjalka pitää tasapainossa monia eripainoisia ja -muotoisia kynttilöitä ja tarjoaa nopeutetun saattohoidon hiipuvalle liekille. (Patentti FI107189B) JN >ilmihämärä >kaasuliesi >kätilö ja saattohoitaja >vastatuuleen kulkeva tuulivoimavene

KYPÄRÄ, pään peittävä panssari, joskus puuttuvan luuston korvaaja. Jaloilleen tai pyöränselkään nouseva lapsi, puhelintolppaan kohoava sähköasentaja, avaruuteen kiitävä täysikasvuinen ihminen, he uhmaavat painovoimaa kypärä päässä. JN >Haadeksen kypärä >haarniskan silmikko >kalju >*moottoripyöräkypärä* >suursaksalainen henki

KYYNELEETÖN SOTA, sitä käyvät ne jotka ilman mitään vaaraa, helposti ja vastoin kaikkia odotuksia saavat asiansa kuntoon. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >ritarin vastakohta >sodat joiden aloittaja, syy tai motiivi on tuntematon

KÄDEN AUTONOMIA Raamatussa kehotetaan antamaan kolehti niin salassa, ettei toinen käsi tiedä mitä toinen tekee. Kädelle annetaan mahdollisuus paitsi antaa huomattavia avustuksia, myös ottaa merkittäviä määriä kirkon pussista.

Masturbaattori leikkaa kätensä irti, sillä hän on oppinut tuntemaan sen viehtymykset. Ei niin että hän olisi niistä harmissaan, vaan niistä on tullut yllätyksettömiä. Vähäinen vaihtelevuus johtaa potenssiin, joka on harhaoppien kuolema. JV >elämänreitit >hajamielisyys >itsensäsaastuttajan ajatus >jalkojen amputaatio >lihan opettaminen >nulikka >osattomuus >tasku

KÄPYLINTU oli ainoa roomalaisten joukossa joka tunsi sääliä ristillä kärsivää kohtaan. Se lensi Kristuksen veriselle päälaelle ja veti otsasta orjantappuran piikin. Kristus voihkaisi typerää lintua. Sitten lintu lensi ristin poikkipuulle ja alkoi vetää naulaa irti, sitä joka lävisti Kristuksen oikean käden. Tähän käpy-

linnun voimat eivät riittäneet. Mutta lintu oli hellittämätön, se veti niin kauan että sen nokka kääntyi kieroon.

Siitä alkaen käpylinnulla on ollut väärä nokka. Mutta Luoja palkitsi hyvän yrittäjän: sen ruumis ei koskaan mätäne, siltä ei koskaan lopu ruoka metsässä eikä pakkanen sitä pane. Se saa rakentaa pesän talvellakin. JV >kalmalinja >kunnollinen ihminen >laulurastas

KÄRPÄNEN Kärpäsessä on lintua kun katsoo sitä räpytellen. Kun sulkee toisen silmänsä eikä räpyttele, pääskyparvi näyttää kärpäsparvelta. Kun kaksitahtia pidetään kaukana käynnissä, luulee että kärpänen on tässä. Kun kärpänen on tässä, nukkuva kuulee sen vuosien takaa, lukeva ei ymmärrä mutta ärsyyntyy, huiskaisee, joku sanoo kutiavansa syyttä. Kärpänen: kaiken peittävä meteli, joka on viety kauas havaitsijasta. JV >mammutin miniatyyrit >olemattoman näkeminen

KÄSITTÄMÄTÖN, tällaiseksi sanotaan tekoa jolla saattaa itsensä häpeään, tärvelee mahdollisuutensa, toimii vastoin taipumuksiaan, lyhyesti tekoa, joka on täysin odottamaton ja arvaamaton. ”Käsittämätön” voi olla myös liioitteleva ilmaus, jollaisia meillä on paljon muitakin; kuluessaan naiivissa ja arkisessa käytössä ne ovat menettäneet kaiken voimansa. Siten sanomme runoilijasta, että hänen on käsittämättömän vaikea tai helppo luoda säkeitä. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >hämmästyttävä >outo >tuntematon amerikkalainen sotilas

KÄTILÖ JA SAATTOHOITAJA On vaikea sanoa kumpi kivuista on suurempi, elämään saapumisen vai siitä lähtemisen. On vaikea sanoa kumpi kipusiskoista on suurempi lämpimässä myötätunnossa, kätilö vai saattohoitaja. Kätilötyön lähtökohtana on hiljaisuus ja hedelmänä parku. Saattohoitajan työ on sama, mutta työvaiheet käänteisessä järjestyksessä. Päivästä toiseen on kätilö uuden elämän syntymisen todistaja, ja saattohoitaja ohi menneen elämän, poissaolevien parhaiden päivien, ihmisruumiin loppuunkuihtumisen todistaja. Yhä uudelleen on toisella kutsumuksena ilon, toisella surun kyynelet. Palkkapäivänä he lähtevät yhdessä kaupungille. Kumpikin sanoo harrastavansa shoppailua ja olevansa hulluna alennusmyynteihin. JN >ilomuisti >isoäidin vapaus >kuolema >kynttilän eutanasia >syntymähaaveita

KÄVELEMINEN Kävelyä on kun ihminen liikkuu takaraajoillaan pystyasennossa. Juhani Siljo Oulusta Helsinkiin. Arthur Rimbaud Ranskasta Norjaan. Werner Herzog Münchenistä Pariisiin. Konstantin Brancusi Romaniasta Alppien yli Pariisiin.

Sigfridus Forsiuksen mukaan ihminen luotiin pystyasentoon ”Woidaksensa tarkastella Taivasta / Sekä yläpuolellaan näkyviä olioita.” Tästä huolimatta käveleminen liitetään nykyään yhä useammin virkistäytymiseen ja horisontaaliseen havaitsemiseen. (Lainaus Kari Aronpuro: *Vähäfysiikka*) JV >matelija >pystykäärme

KÄÄNTEINEN ŠAKKI, diplomatia, jossa lähdetään kahdesta kuninkaasta ja kuningattaresta käänteisin siirroin rikastuttamaan lautaa. Nappulat poistuvat vanhoina ja viisaina oikeassa järjestyksessä luonnollisen kuoleman kautta. JN >kahdesti kuoleminen >kuolinnaamio >sota värielämyksenä >syntymisen mielekkyys

KÄÄPIÖN KÄYTTÖ, historiallisesti klovnina, heittopussina ja uteliaana keksijänä, nykyisin pornoteollisuudessa. JN >hevosen käyttö >keksijän kooma >Lagerkvistin osoite >Sakkeus

KÄÄPIÖN MUUSA on pysyvä kokoero, joka vaatii pysyvää kompensaatiota. On tarve todistaa kätevyys ja tarpeellisuus joka hetki uudelleen. Eihän kääpiön pelkkä katseleminen tuota

välitöntä mielihyvää. Joissain puolibarbaarisissa kaupungeissa kääpiö saa keppiä jos ei ymmärrä lasten asioita. JN JV >ensyklopedian muusa >impotenssin muusa >lapset kasvattajina >Newtonin muusa >pedofiilin "muusat"

KÖLI Kasvoissamme on seitsensenttinen rustoköli punakärjellä. Siinä, missä olosuhteet eniten horjuttavat, etsitään tunteen ja järjen tasapainoa. Nopea runko muuntaa vaikeudet tasaiseksi eteenpäinmenoksi ja läksyttää tuulten mielivaltaa. Kun köli katkeaa, laiva keikahtaa kuin filosofi. JN TN >painolastiton >Plimsollin merkki >symmetria >vastatuuleen kulkeva tuulivoimavene

KÖMPELÖ hakeutuu salamavaloihin. Sanotaankin: on ihmisiä joiden sulokkuus perustuu liikkeeseen ja toisia joiden sulokkuuden liike hävittää. Jos kömpelö saa leipänsä paljastelusta, on kohtalonkysymys, että hänestä ei vuoda videokuvaa julkisuuteen. Ikuistaja tähtäilee väkijoukkoa. Kuka tahansa arjen puurtajista voi olla keskiaukeaman houkutus, jonka vain liike täydellisesti naamioi. JV >joustavan kepeyden vastakohta >kikkailu

L

LABYRINTTI, kierrehahmoinen paikka. Sanotaan myös hölynpölystä. Tulee siitä, ettei ole ovea (*labein thyran*). Sanotaan myös, kun käytetään sisäkkäisiä perustelujen kehiä. Lisäksi merkitsee luolanymfien uhrilahjaa. "Meren labyrintti, kuka nostaa sinut pimeydestä ja esittelee saaliinaan?" (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >ansoja >esteettömyys >halujen istutus >hämärän tanssit >lentäminen

LAGERKVISTIN OSOITE Pär Lagerkvistin talossa ei ollut osoitetta. Hän lähetti sanoja maailmalle, muttei ottanut niitä vastaan. Erakkona hän uskoi, ettei kenelläkään voisi olla sellaista sanottavaa, jota ei löytyisi vanhoista kirjoista. Tai jota hän ei itse aivan kohta tulisi ajatelleeksi.

Lakkaamatta hän kirjoitti vanhoista kirjoista. Hän kirjoitti Ahasveruksesta joka oli tuomittu elämään ikuisesti, mutta teoksensa lopussa hän antaa Ahasveruksen kuolla. Ihmisen suurin halu on syntyä, elää välissä oleva elämä ja sen jälkeen nukkua ikuisesti. Mitä kauemmin ihminen on nukkunut, sitä vähäpätöisemmältä vaikuttaa taakse jäänyt elämä. Ja tulee

päivä jolloin hän ei enää muista siitä mitään. Tai jos muistaisikin, häntä ei enää kiinnostaisi. Rakastettujen merkitystä liioitellaan, kun ei tiedetä unen suloisuudesta. Näin Lagerkvist mietti rauhallisina iltapäivähetkinään Tukholman Lidingössä. Hän kirjoitti Sibyllasta jolla oli lahja puhua käsittämättömiä asioita taukoamattomissa kouristuksissa vääntelehtien. On suuri kärsimys ihmiselle olla hengen välikappale, mutta yhteiskunta tarvitsee sellaista. Kun hän kirjoitti ja pysähtyi välillä kuuntelemaan sisimpäänsä, hän kuuli saman julmuuden ja pahuuden äänen mikä jokaisella ihmisellä on sisällään. Mutta hän kuuli myös hyvän ja kevyen äänen, mitä ei jokainen kuule. Silloin hän kirjoitti Kääpiöstä, joka oli paha, koska oli syntynyt hyväksi mutta pieneksi. Herodes, josta hän kirjoitti myöhemmin ei kuullut näitä ääniä. Hän oli täydellisen paha ihminen. Ja sitten hän kirjoitti Barabbaasta jonka kansa halusi vapauttaa mieluummin kuin vapahtajansa. Ja hän tuli taas kerran hyvin surulliseksi siitä, että kansa ei vapauttaisi koskaan vapahtajaansa. Hänellä ei ollut käynyt vieraita pitkään aikaan. Tällaisina iltoina, kun planeetat olivat laskeutuneet lähelle, hän tilasi hissin alas helvettiin. JV >keskustaton kaupunki >kunnollinen

LAIMENSIT VIININ Sanotaan, kun jonkun tekemä pieni virhe sotkee hyvin sujuneet asiat. Tai kun joku saa haluamansa turvautumalla vilppiin ja epäpuhtauksiin. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >epäpuhtaus >työrauha

LAINAUSMERKIT, Hitlerin ”hirmutyöt”, Saarikoskelle maistui ”limppari”. JV >”hengenpelastaja” >vaatekaapin sisältö

LAISKURI, stigmainväärentäjä, henkilö, jota hyvinvointivaltion purkaminen tai Jerusalemin rakentaminen ei motivoi. Pummi nostaa linkkuveitsellä nirhatut kätensä: ”Näillä käsillä ei tehdä

työtä.” Vastakkaistermi: stigmoissaraataja, ojankaivaja-orja. JN >haivaara! >Jerusalemin rakentajat >mehiläiset

LAISKUUS on eräs herkeämättömän tarkkaavaisuuden muodoista. Huolellisesti laiskuri varoo uppoutumasta mihinkään, viettämästä aikaansa mitenkään. Laiskuri ei kirjoita, koska pelkää että nostaessaan päänsä paperista on viisikymmentä vuotta kulunut ja kuolema ovella. Ajan kulua on tarkkailtava lakkaamatta. Elämän rajallisuus ei anna mahdollisuutta keskittää mieltään arkipäiväistä vaativampiin suorituksiin. Mikä tahansa viattomalta näyttävä viettelys voi tuhota hetkessä elämän kultaiset vuodet. JV >ensyklopediatyö >joutilas >koristetaide

LAITTAA KYNTTILÄ VAKAN ALLE, seuraamukset: jos vakka on ilmatiivis kynttilä sammuu. Jos vakka vuotaa kynttilä polttaa sen tuhkaksi. JN >katoavaisuudesta >luovuus >okkulttisia seuraamuksia

LAITTOMUUS jakautuu kolmeen osaan. Yksi: muukalaisia ja kansalaisia koskevat lait ovat huonoja. Toinen: olemassaolevia lakeja ei noudateta. Kolmas: lakeja ei ole olemassa. Laittomuuden yksi muoto siis on, että lait ovat huonoja, toinen muoto on, että vallitsevia lakeja ei noudateta, ja kolmas muoto on, että lakeja ei ole. Siis: lakien huonous, kansalaisten tottelemattomuus ja lakien puute ovat laittomuuden syyt. (Diogenes Laertios: *Merkittävien filosofien elämät ja opit*, suom. Marke Ahonen) Sov. JN >Drakon >muodolliset >suursaksalainen henki >toisto

LAIVAT Muuan Thrasyllos sairastui merkilliseen ja uudenlaiseen hulluuteen. Hän jätti kaupungin ja siirtyi asumaan satamaan. Hän kuvitteli että saapuvat laivat kuuluivat kaikki hänelle, piti niistä kirjaa, lähetti ne jälleen matkaan ja iloitsi suuresti laivoista, jotka selviytyivät takaisin. Hän vietti pitkät ajat tämän sairauden vallassa. Sitten hänen veljensä palasi

Sisiliasta ja vei hänet hoidettavaksi, ja lääkäri sai sairauden loppumaan. Monesti Thrasyllos vielä muisteli sairauden aikoja. Hän sanoi ettei koskaan ole ollut niin hyvillä mielin kuin silloin, kun laivat, jotka eivät olleet hänen, palasivat turvallisesti satamaan. (Aelianus) Suom. TN >hulluudentilassa >plagiointiväitteitä >sääpäiväkirja

LAJIKKEET, jotka menestyvät Suomessa. Lajikkeet, joiden ei uskoisi menestyvän, mutta jotka silti menestyvät. Lajikkeet, joiden uskoisi menestyvän, koska ne syntyvät tänne. Lajikkeet, jotka eivät menesty. JN >kukkakohtalo >puutarhajuhla >suon kohottaminen >ulmalakierros

LAKAISEMINEN Eläinhäkkien rakentaminen keskelle savannia. Rivitaloalueen rakentaminen keskelle peltoa. Väliaikaisten, hetkittäisten tietojen kerääminen koviin kansiin. Naisten kerääntyminen golftähden ympärille. Kaiken huomion kohdistuminen golfpalloon. JV >lintutarha >luudallalentäminen >tislaus >uppotukeista rakentaminen

LAKONIALAINEN TALOUS Spartalainen nuorukainen osti tilkun maata hyvin halvalla. Hänet vietiin viranomaisten eteen ja hän sai rangaistuksen. Tuomion syy: tarkkanäköisyys voitontavoittelussa nuorella iällä. Spartalaisten urheuteen kuului, että he olivat valmiit hyökkäämään paitsi vihollista niin myös rahaa vastaan. (Aelianus) Suom. TN >kapitalisti

LAKSATIIVI on niin kuin parhain runous, väline aineellisen nopeaan nihilointiin. JV >huono runous >nälän lahja >ripuli >ummetus >ydinpommi

LAPSEN NIMEÄMINEN Kaunis nimi syntyy sen kauniista haltijoista. Joillakin haltijoiden joukko on niin suuri, että nimeä eivät himmennä surulliset nimeämiset, ajattelemattomien tai toiveikkaiden vanhempien ratkaisut. Vastapuolella ajatellaan, että onnistunut nimi on metaforisessa tai muuten jännitteisessä suhteessa lapsen olemukseen, että kauniille lapselle kaunis nimi ei pääsääntöisesti olisi hyvää nimeämistä. JV >*ensyklopediaartikkelien nimeäminen* >heraldiset värit

LAPSENNÄLKÄ Siellä missä lapsen syntymää odotetaan haarukat ja veitset pystyssä, kiistellään kaikkein vähiten siitä, mihin olisi järkevintä käyttää energiaansa. Syötyään ihmisjoukko hajaantuu ympäristöön ja etsii mahdollisuuksia lisääntymiseen. Yksikään vaja tai kaivo ei jää katsomatta. Ainutkaan vatsa tarkistamatta. Tanssi tanssimatta. JV >asunnottomien hakkaaminen >ihmissyönti

LAPSENVISKOMINEN, väite, että varhaislapsuus olisi painovoimattoman mielikuvituksen aikaa. Saavutetaan ankaralla harjoittelulla. Vaatii luopumisen mielikuvituksesta ja inspiraatiosta. Tuottaa sirkuskatsojalle aavistuksen mielikuvituksesta ja inspiraatiosta. JV >illuusio >kypärä >lentäminen >stunt-työ >suursaksalainen henki

LAPSET ovat kirkkaita päävärejä syksyisessä metsikössä. Haukotuksia lumen saartamassa talossa. Satuaiheinen kumivene ydinvoimalan katveessa. Satuaiheiset pelastusliivit. Satuaiheisia jousipyssyjä ja sinkoja. Kolmipyörät syöksyvät arvaamatta tielle. Penkojat löytävät kondomipaketin ja leopardit. Holtittomat juoksut koettelevat holhoojien luoman esteettömyyden. Kapinoivat syömällä keskenkasvuisia: ituja, mätiä, vasikkaa. JV >esteettömyys >filosofien perimysjärjestys >kääpiön muusa

LAPSET KASVATTAJINA Lapselle ensisijaisia eivät ole luonnon vaan ihmisluonnon lait: mielikuvitus, leikki, kilpailu ja ahne-

us. Lapset elävät kuvittelun diktatuurissa, jossa miltei kaikki näyttäytyy mahdollisena. Nuoren iän takia kyvyttömyys erottaa aikuisen syvällistä kokemusta lapsellisen älyn säihkyvyydestä. Lapsi on aikuiselle ankara kasvattaja, joka kilpailee kasvattinsa kanssa kestämättömiin voittoihin uskoen. Kunnes muuttuu aikuiseksi, lapsi etsii todisteita aikuista vastaan: vain lapsi voi tietää totuuden ja keksiä sen joka päivä uudelleen. Siksi nopea syttyvyys, sallivuus, kiistäminen ja haukotus. JN >*kääpiöt koulumestareina* >laittomuus >leikki >tuntematon >Wittgensteinin lastensuojelurikkomukset

LAPSETTOMUUS Kiusatun tunnustus: ”Tähän maailmaan, sanotaan, Jumala lähetti ainokaisen poikansa. Minä en edes pahinta vihamiestäni lähettäisi tähän maailmaan. Siksi olen lapseton.” JN >ehkäisy >kasvonpiirteiden sarjatuotanto >kiusatun rukous >Marilynin risti >syntymisen mielekkyys >vauva

LAPSITYÖN KAUNEUS ”Shakespearen aikalainen Thomas Deloney ei nähnyt lasten käyttämisessä tehdastyöhön mitään epäesteettistä. Päinvastoin, se oli hänen mielestään liikuttavan kaunista ja hyveellistä. Sadat pikku kädet villaa noppimassa aamusta iltaan, sadat pienokaiset turvassa maailman pahuudelta ja laiskuuden synniltä.” (Alex Matson: *Muistiinpanoja*, 1959) JV >laiskuri >liukuhihnalla työskentelevä

LASIHELMIPELI, poeettinen koje, joka tuottaa käyttäjässään lakkaamatta analyysiä ja synteesiä. Puhuu lakkaamatta useammasta kuin yhdestä asiasta kerrallaan. Vastaavuuksien, analogian ja samanhahmoisuuden avulla, syiden ja motiivien mukaan. Siis ajattelee yhtä konkreettista ja puhuu samalla toisesta konkreettisesta. Tai ajattelee pelkästään yhtä ja puhuu siitä kätketysti toisin sanoin. Tai ajattelee montaa mutta myös yhtä josta on puhe. Tai vain keskittyneesti yhtä puheenaolevaa, eikä muuta: kieli materiaalisuutensa alastomuudessa. Ja tällä tasolla musiikinkaltaista ja matematiikankaltaista orgaanista rakentuvuutta. Kollektiivista sanaimprovisaatiota. Tai yhdentekevyyden ja tulkintojen rajallisuuden väistämistä musiikillisesti avoimissa vastaavuuksissa. Väistää ikävyys rytmi-, aste-, ja muotovaihteluiden avulla – onko musiikki muuta kuin ikävyyden teknistä väistelyä? JN >abstraktion pelko >antityökalu >Gouldin lapsuudenmökki >poeettinen ensyklopedia >Schönberg ja Harmonia >tekninen väistely

LASTEN ENSYKLOPEDIAn valtava menestys johtuu suurelta osin sen erinomaisesta indeksistä. Indeksiä on helppo käyttää: sitä luetaan sellaisenaan, omana pikku kertomuksenaan. Itse asiassa teos ei tekstinä muuta käsitäkään, sen ase ei ole jättää luokittelematta vaan taata jatkuva poeettinen luokittelutyö, jota leikiksi kutsutaan.

Ensyklopedia koostuu vain värikkäistä sanoista ja henkilöistä ja valtavista kontrasteista niiden välillä: se, jonka kanssa tänään kiivetään majantekoon, suljetaan huomenna kaivoon. Ensyklopedian sanallisilla ja kuvallisilla aseilla lapsukaiset taistelevat oikeudesta pitää yllä kumouksellista linnakettaan: ilmiöt tulevat päivittäin luokitelluksi aina uusien periaatteiden mukaan. Henkilöartikkelin tyylilajeina kukoistavat sydämellisyys ja juoru. JV >erottaminen >fröbelin idylli >luokittelu >maailman leikittävyys >tislaus

LASTENSUOJELU Se että aikuinen ei koe seksuaalista vetovoimaa lasta kohtaan johtunee mittasuhteista: lapsella on iso pää. Aikuinen korostaa seksuaalista terveyttään käyttämällä haukkumanimiä toisesta aikuisesta: ”vesipää”, ”läskipää”. Mutta lapsen pää ei pienene, vaan hänen vartalonsa kasvaa. JV >ihmisen mittaus >ihmisen pienoismalli >pedofiilin tunnistaminen >pään läsnäolo >Wittgensteinin lastensuojelurikkomukset

LATTEA, ymmärrettynä jalossa merkityksessä: tasankojen upea latteus. (Erik Satie) Suom. TN >huono runous >Jennan Amerikka >keskustaton kaupunki

LAUANTAIT HELSINGISSÄ

Kauppatorilla huudan:

– Hedelmätyttö, miksi viskot kauniita ananaksia roskikseen? Miksi hienoja persikoita? Miksi tuoreen luumun? Miksi hävität mehukasta ja lihaisaa, ravitsevaa ja kevyttä sulattaa?

Hedelmätyttö, joka kutsumanimi oli hänelle annettu jo ennen hänen ryhtymistään hedelmäkauppiaan palvelijaksi, ruumiin muotojensa, silmiensä pyöreyden ja kosteuden, ihonsa hohtavan värin ja liikkeittensä keveyden vuoksi, vastasi:

– Ne mätänevät ennen maanantaita, muuttuvat happamiksi ja tummuvat ulosteen värisiksi, niihin kotiutuu matoja ja sieniä, kuppatautia, klamydiaa, kondyloomaa.

– Mutta nyt ne ovat tuoreita ja raikkaita. Huomenna on pyhäpäivä. Jospa täytämme korin parhailla yksilöillä ja menemme Uunisaareen herkuttelemaan. Haen kotoani muutaman pullon kukkaista viiniä. Väliäkö sillä jos kerran huomenna on pyhä.

Hedelmätyttö paiskaa mangon roskiksen laitaa vasten niin että mehua lensi hänen päälleen.

– Ainoatakaan ei minulla ole lupa maistaa, saati sitten viedä.

Sitten hän sanoi kuivasti:

– Kauppias sanoi: Jos työntekijän antaa maistaa hedelmiä, ne kohta popsivat niitä päivät pitkät. Jos antaa viedä hukkaan heitettäviä kotiin, ne kohta vievät myytäväksi kelpaaviakin. On mahdotonta valvoa liikkeen etuja, jos ei tee kaikesta syömisestä syntiä.

Siitä mitä Hedelmätyttö sen jälkeen sanoi, en kuullut mitään, koska suuri roska-auto ajoi ohitsemme. Näin kuinka sen ruosteinen kita pursusi kaupungin parhaita herkkuja.

Oli lauantai. Olin vielä juhlatuulella. Mietin missä kävisin seuraavaksi. JV >Goethe viettelee >maistaminen >Strindbergin terassin tytöt

LAULUPAKKO Satulaselkäheinäsirkkakoiras (*Ephippiger ephippiger)* houkuttelee naaraita laulullaan matkojen takaa. Mutta laulutaitoisen on pakko laulaa: naaraat hylkäävät armotta hiljaisen kosijan, eivätkä mitkään muut temput auta. JN >sirkustemppulakko

LAULURASTAS, Richard Arkwrightin laulava kehruukone vuodelta 1769. Viihtyvyyttä ja rentoutusta kodinkoneiden monotoniasta. JV >kehruujenny

LEGATON SYNTY Maaseudulla ajellessa, vaikka joki lakkaa väliin näkymästä, on mielialassa sopivaa sitovuutta. Mutkien rytmi on pyöreä ja kesto vakio. Havainnot taloista, pihatöistä ja kotieläimistä tasapituisia ja kaikin tavoin riittäviä. Legaton synty ajoitetaan usein Ranskan vallankumouksen aikoihin. Väkijoukkoja. Jalkoja joiden jatkuvuutta ei uhkaa mikään uusi aate. Moniminuuttisia, kokonaisiksi rakennuksiksi hitaasti paljastuvia melodioita, kokonaisiksi maailmanselityksiksi verkkaan itsensä paljastavia naisia. JV >jarru >kuolleen miehen mutka >liikkeen jatkuvuus

LEHMÄ, suurisilmäinen ja pitkäripsinen tunnekimppu, joka on avuton ilmaisemaan muita kuin yksinkertaisimpia tunteita, kuten nälkää, janoa, kiimaa ja maidon pakotusta utareessa. Lehmä kunnioittaa hyvää ja oikeudenmukaista hoitajaa. Epäoikeudenmukaiselle se teeskentelee tyhmää ja alistuvaa. Mutta ylpeys on nujertumaton: pahansisuisena se odottaa pitkään tilaisuutta puskemiseen tai potkaisemiseen. Kun sarvi tai sorkka heilahtaa, on jälki likaista. Lehmällä on erootti-

sia tarpeita, joita ei keinosiementäjän käsi ehdi hoitaa. Sonnit lymyilevät kaukana keinosiemennysaseman varjoissa. Laitumella mielikuvitus laukkaa ja lesboillaan. Suurtuotantoon jalostetut eläimet sairastelevat ja maatilojen eläinlääkärilaskut ovat suuria. Luulen lehmien sairastavan hysteriaa. JN >dildohöyrykone >hyödyksiolemisen kärsimys >muuli >sarven siemen

LEIJONA JA DELFIINI Näiden kahden eläimen välillä vallitsee salainen luonnonyhteys ja samaperäisyys. Ei vain sen ilmeisen seikan takia, että toinen on maa- ja toinen merieläinten kuningas. Vaan koska vanhuuden raihnaudessa ensimmäinen ottaa lääkkeekseen maalla elävän apinan ja toinen etsii vastaavan merestä. Merellinen apina on delfiinille hyväksi, aivan kuten maallinen leijonalle. (Aelianus) Suom. TN >delfiinin pysähtymättömyys >luontainen antipatia >mureenan ja kyyn rakkaus

LEIKKAUSPÖYDÄLLE JÄÄVÄ AINES Sankari tekee merkityksettömän käynnin huoltoasemalla. Hän tankkaa bensiiniä ja palaa valtatielle. Mikään ei räjähdä, ketään ei ammuta. Ainoastaan epäoleellinen kissa juoksee tien yli. Ylimääräinen kuormuri hidastaa penkalle. Kaksi naista vaihtaa tarpeettomia merkitseviä katseita. Voimaton ja vaikutukseton rakkausjuonne välähtää. Kannibaali tärisee kylmässä. Ja kaikkialla ahkeroi ennenaikainen poliisi: ryöstöä on tuskin suunniteltu, kun se jo valaisee taskulampullaan. JV >ennenaikainen poliisi >jännitys >Vesalius >*vivisektio*

LEIKKIAUTO Kun auto on tarpeeksi suuri, se muuttuu leluksi. Kun auto on kyllin pieni, se muuttuu leluksi. Kun auto painaa riittävästi, se on lelu. Kevyen auton arvioi leluksi. Kun auto on tarpeeksi kallis, se muuttuu leluksi. Liian halpa auto pysyy leluna. Ehostettua autoa kohtelee leluna. Lumeen talveksi hautautunut auto on muuttunut leluksi. Erityinen auto teki tieverkostosta autoradan. JV >havaitsematon >ihminen leluna >kuvitteluauto >maailman leikittävyys >moottoritiekokemus

LEIVÄN JA KALAN IHME Jeesus teki leivän ihmeen taittelemalla. Hän otti leivän ja taittoi, taittoi sitten kaksinkertaisesti paksun leivän uudestaan ja sitten nelinkertaisesti paksun ja sitten kahdeksankertaisesti paksun. Hetkessä leipä oli niin paksu että siitä saattoi jakaa monisatapäiselle ihmisjoukolle. Jeesus teki myös kalan ihmeen taittelemalla. Jeesus otti kalan ja taittoi, taittoi sitten kaksinkertaisesti paksun kalan uudestaan ja sitten nelinkertaisesti paksun ja sitten kahdeksankertaisesti paksun. Hetkessä oli kalakin niin paksu että siitä saattoi jakaa monisatapäiselle ihmisjoukolle. Taittaessaan leipää ja taittaessaan kalaa ja leivän moninkertaistuessa ja kalan moninkertaistuessa hänen kätensä venyivät uskomattomiin mittoihin. Hetkessä hänen sylinsä oli niin leveä että siihen mahtui koko kristikunta. JV >ilmestyminen >saastuminen >tyhjän haudan ihme

LEMPEÄNAAMIOINEN Paljonko maatiaiselta kuluu aikaa ja vaivaa muuttua kalaksi. Paljonko täytyy sensuroida kaikkea sitä, mikä meissä on hyvää, voidakseen vetäytyä lopullisesti kokkareiselta maalta, jossa on naurettavan vähän muotoja, takaisin alkumeren tyyneyteen, muotojen maailmaan. Edellinen rangaistussiirtokunta on nähtävästi sopeutunut hyvin. Vastaanpyristelemättä ovat tehneet kaikkensa evankeliumia vastaan. Vaihtolämpöisyys on vallannut suorittimet. Mutta onko kiihtyvyysantureissa mitään ruuansulatuksen ylittävää idealismia? Kannattaako heidän takiaan sairastaa mustasukkaisuutta? Heistä on syntynyt koko tuo merenalainen kaunis monimuotoisuus. Jokainen eliö, rapu tai haikala, on jossakin kehitysvaiheessa ollut yhden suuren asian olento, itsekäs, sairas, naurettava, rimpuileva tässä planeetan tuoksussa. JN >mahdollisuuskansa

LENNÄTIN, sanojen lennätin, ideoiden lennätin; lähettimen, vastaanottimen ja johtimen yhdistelmä; kahden paikan välinen aistinen ja tiedollinen yhteys, sanansaattajan ja kirjekyyhkyn korvaamismuoto, näkyvyyden, kuuluvuuden, tuntuvuuden jatkaminen nykyaikaisin keinoin. JN >aistit >Edison >hämmästyttävä >kommunikaatio

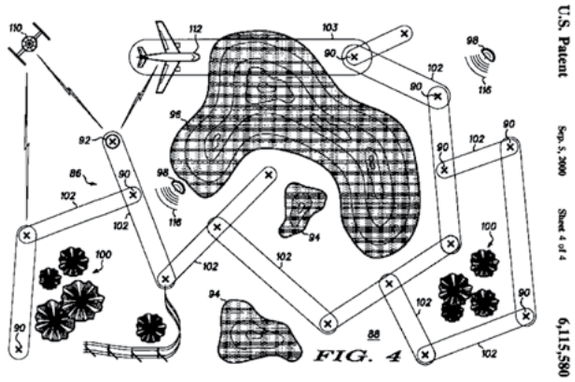

LENTOKENTTÄHAUKAT, haukkoja jotka vartioivat lentokenttien ilmatilaa.

Lintujen muuttoreiteillä sijaitsevilla lentokentillä työskentelee kymmeniä haukkoja. JFK:n lentokenttää New Yorkissa vartioi viisi haukkaa. JV >korppikotka >rajaharakka

LENTOKONEET JA LEIKKURIT, koneet jotka edellyttävät toimiakseen pelkoa. JV >pariisinpelko >roomalaisia jumalia

LENTO-ONNETTOMUUS Kun tajuaa lentokoneen olevan ongelmissa ja pian putoavan, harmittelee hyväuskoisuuttaan. Muistelee miten paljon oli tehtävä työtä kesyttääkseen kaikinpuolisen epäilynsä. Katselee merkkejä huijauksesta johon on vastahankaan astunut: siistejä vekkihousuja, kannettavaa tietokonetta, tytärtään viereisellä penkillä. Kirjoittaa rauhallisesti: *Lentokoneen putoaminen: ylösotto ei tapahtunutkaan.* JV >delfiinin pysähtymättömyys >ilmastonmuutostutkimus >keksijän kooma

LENTOTUKIALUS GIROLAMO SAVONAROLA mainitaan Jamesin kirjan luvussa 3 ja jakeessa 3 sekä luvussa 4 ja jakeessa 1, joiden mukaan James itsekin asui siellä. Siitä sanotaan, että se tapahtui ”Presidentin Sanan kautta”. Jotta ”Presidentin Sana” olisi voinut olla näkyvä. Sanaakaan ei mainita rutosta. Kuulusteltava vaikenee, vaikka häntä on kidutettu viikkoja. On ehkä tulossa hulluksi, tervehtii vihollisen ohjuskilpeä ”Jumalan valittuna aseena kaupunkimme taivuttamiseksi parannukseen!” Höpisee ”turhuuksien roviosta”, jossa kaikki se mikä meille on tärkeää, design, barokkinen taide ja ylellisyystuotteet, poltettaisiin. Merille hajautetun sotilaslaboratorion olemassaolo mainitaan eräässä lastenlorussa. Siitä sanotaan, että kasvi on myrkyllinen, mutta pienen määrän syöminen aiheuttaa harvoin oireita. Tätä ei mainita myöhemmältä ajalta löytyneissä piirtokirjoituksissa. Mutta mainitaan erään naboolaisen sheikki Nufzawin kirjoittamassa eroottisessa oppaassa: *Kalliohauta puristaa kiviset huulensa tiukasti yhteen ja vaikenee täysin.* Se mainitaan myös harrastuksena Heinz Guderianin (ent. Jesse James) omaelämänkerrallisessa *Sotamieheksi alennetun kenraalin muistelmissa.* On epäselvää, missä määrin alustoilla on ollut sijamaista käyttöä. Pienet, muutaman senttimetrin pituiset lentotukialukset eivät yleensä liiku yksin, vaan niitä seuraa parvi ”mehiläisiä”. Yhden aluksen kannella voidaan kasvattaa vain yhtä kasvia, ja pölyttämiseen tarvitaan juuri ”mehiläisiä”. JN >kukkakohtalo

LENTÄMINEN ”Lentokyky on merkillisimpiä biologisia sopeutumia. Sitä on myös hyvin vaikea hankkia. Muun muassa se vaatii kehon uudelleenstrukturointia, mikä kerran tapahduttuaan on peruuttamaton.” Elossa olevista nisäkkäistä lentää

enää ihminen ja lepakko. Linnut ja hyönteiset ovat vallanneet taivaan. Nöyryytetty lepakko lentää yöllä. Ja yhä useammin ihminen nousee sään ja lintujen tuolle puolen, stratosfääriin, jossa hän saa lukea rauhassa. (Lainaus Sven Lidman: *Uusi Iso Atlas*) JV >kehonrakennus >myrkkyjyvät >sademetsän hierarkia >siivekkäät eläimet >yön koirat

LEPAKOITUMINEN Kunhan muistaa auringon voi luolassakin elää kadottamatta itseään. Jos unohtaa, muuttuu lepakoksi. JN >alkemistien tunnelit >kaivoskohtalo >pöllö ja lepakko

LIEVEKUVA Kun kirjan liepeessä on kuva kirjailijasta, myönnän katselevani sitä alituisesti. Etenkin hyvän tai oikein huonon kohdan tullen. Juha Seppälän tuimat potretit vaativat tekstiltä niin paljon, että se jää usein alakynteen. Kirjailijan kuva voittaa. Toiset painattavat helpompia tavoitteita, mutta silloin voi kysyä mikä on kunnia helppoheikin kukistamisesta. Kauppis-Heikki oli aina leipälauseensa tasalla. JV >Seppälän naama ylösalaisin

LIHAN OPETTAMINEN Parantuvia sairauksia on kahdenlaisia. Niitä jotka paranevat nopeasti ja niitä jotka paranevat loputtomasti. Jälkimmäisiä on kahta lajia: niitä joiden paraneminen vie ihmisiän, ja niitä jotka paranevat, mutta uusiutuvat. Muuhun ei kannata toivoaan sijoittaa. Parempi on että ihminen ei saa tautia ollenkaan. Ennen kaikkea tämä pätee hengen alueen sairauksiin, joista lievemmistä eli tuhoavista tottumuksista on sanottava: ihmisen liha ei koskaan unohda mitään mitä sille on opetettu. Mikään tuhoava nautinto ei tapahdu vain yhtä, ensimmäistä ja viimeistä kertaa. Voi kulua viisi, kymmenen vuotta, mutta liha ei unohda. Pitää varoa mitä lihalleen opettaa. Pitää olla kiitollinen jos se ei ole oppinut. On parempi ettei opi. JV >kukkiminen >kultakuume >käden autonomia >maistaminen

LIHANSYÖJÄ, ihmissyöjän ja kasvissyöjän puolihuolimaton välimuoto. JN >ihmissyönti >uhri

LIHAN VUOKRAAMINEN >Bunny Ranchin ehdot >Garrick >Jennan Amerikka >Marilynin risti >satakielen ominaisuudet >stunt-työ

LIHASTA SOMMITELLUT AAKKOSET, ajalliset kirjaimet. JV >aakkoset >alfabeettinen elämä >elämän aakkoset >foinikialaiset kirjaimet

LIIKKEEN JATKUVUUS Keskisuuria, muuttohävikkisiä kaupunkeja yhdistävää moottoritietä etenee kuollut mies. On vielä epäselvää, missä kohdin ja mihin aikaan hän kuoli. Vakionopeudensäädin oli asetettu 120 km/h. Tasaisesti ajavan auton havaitsi ensimmäisenä tien viereen majoittunut telttailija. ”Samalla tavalla tarkkaavaisen näköinen mies kuin mitä tästä menee. Huoliteltu, muodikas 80-lukulaisittain.” Kuolleeksi hän kuuli miehen vasta myöhemmin. Sukulaiset suhtautuivat toisin: ”Arveltiin että näin tässä käy, kun se tupakankin lopetti ja syöpä silti jatkoi.” JV >auto >autopilotti >jarru >jatkuminen >legaton synty >sielu >toisto

LIIKUTTUMINEN Sydänystävät liikuttuvat verratessaan ystävyytensä lämpöä maailman raakalaisuuteen. Raakalaiset liikuttuvat kaltaistensa seurassa vapautuessaan inhoamastaan hienotunteisuudesta. JN >auto >kaksin metsästäminen >marsalkka

LIMBO JA KORKEUS, tavoitteena ensimmäisessä on riman madaltaminen, toisessa riman korottaminen. Kummassakaan rima ei saa pudota ja riman korkeus mitataan. On olemassa harrastajaryhmä, joka on sokea lajien väliselle erolle tai sekoittaa ne tahallaan; milloin hyppäävät korkeutta limbotansseissa, milloin limboavat suorin vartaloin korkeushyppypaikalla. JN >friikki >Siriuksen olympialajit >tekninen väistely

LINJA-AUTON VESSA Levähdystauolla linja-autoa ei tyhjennetä ulosteista. Vilpoisan luontoelämyksenkin jälkeen on jatkettava samoista raskaista aiheista. JV >junan vessa >ulosteen peittely

LINNANVARTIJAN KUOLEMA on harvinainen, mutta varioimaton näky. Se on ammattipuunkaatajan työtä, hallittu kaatuminen aukeimpaan ja vaarattomimpaan suuntaan. Sitten, hyvin kaukana – toinen. JV >haarniskan silmikko

LINNOITUKSET Damaskios kirjoittaa: ”Vaikuttavimmat linnoitukset ovat yleensä samanlaisia luonteeltaan. Tämän huomaa siitä, mitä niiden liepeillä tapahtuu. Linnoitukset näyttävät kyllä toimivan turvana vihollisia vastaan, jos sellaisia on, ja vapauden takeena, mutta usein ne saavat aikaan myös orjuutta ja hankalia myönnytyksiä, kuten Polybios sanoo.” (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >ensyklopedian orjat >Panin suoja

LINOS Khalkislainen, Apollonin ja Terpsikhoren poika, joidenkin mukaan Amfimaroksen ja Uranian, joidenkin mukaan Hermeksen ja Uranian. Linoksen sanotaan ensimmäisenä tuoneen aakkoset Foinikiasta Kreikkaan, opettaneen Heraklesta lukemaan ja johtaneen ensimmäistä lyyristä kuoroa. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >foinikialaiset kirjaimet >Kadmos

LINTUHARRASTUS Toisille lintuharrastajille riittää että kuulee linnun, toisille vain näkeminen merkitsee. On niitäkin joille on ensiarvoista kosketus. Nuorelle Proustille oli yhdentekevää kuka pääsi tekemisiin tyttöjen kanssa, onneen riitti että joku kosketti; olisi liiallista pyytää enempää. JV >Cendrarsin matkat >eroottiset kuvat >*kuhnurin näkökulma* >kuntopyörä

LINTUJA PUISSA On puita, joissa ei koskaan näe lintua. Muun muassa setrit; nuo puut ovat niin synkkiä, että linnut ikävystyvät niissä ja kaihtavat niitä.

Poppeleissa ei vierailla sen enempää, niihin on vaarallista pyrkiä: ne ovat aivan liian korkeita. (Erik Satie) Suom. TN >ikävyys >kotiseudun vaihtamisen syyt

LINTUJEN KESYTTÄMINEN Kesytä kottarainen ja kuulet sen toistavan mitä sanot, mitä ulkoa kuuluu, päivän hiljaisina hetkinä laulavan tallettamansa äänimaailman kuin nauhuri. Tai osta undulaatti, jo kesytetty lintu, muistuttamaan siitä kuinka itsekin olit aikoinasi villi, vaistojesi armoilla tai vaistojesi turvassa. Päästä kottarainen ulos ikkunasta ja näet sen lentävän takaisin sinne mistä sen pyydystit, mutta kuten undulaatilla, sinulla ei ole paikkaa minne lähteä, ja pidät ikkunasi kiinni ettei lintu karkaisi, suru asettuisi sijaiseksi, siksi pidät ovesi kiinni, ja ettet ovea sulkiessasi murskaisi sitä. Tai käytä rahaa ja osta lintu muistuttamaan ajasta jolloin et ollut vielä villi, paratiisilintu, siveltimin värjätty tai luonnostaan upeaksi värjäytynyt.

Lintujen kesyttäminen on paratiisin rakentamista maan päälle, vältä sitä mahdottomana. JV >lasihelmipeli >patsaan kutittaminen

LINTUJEN VÄÄRENTÄMINEN käy pensselein tai syöttämällä sulkia värjääviä jyviä. Väärennettyä lintua ei tunnista edes lajitoveri. *Koko aamun iloitsivat pihapuussa väärennetyt linnut.* JV >korppi rauhankyyhkynä >lentokenttähaukat >myrkkyjyvät

LINTUTARHA, hajanaisen, useissa maanosissa yhtä aikaa soivan konserton sovittaminen yhteen saliin. JV >lakaiseminen >pelastuslaitoksen harmonisointi

LISTA, moninaisuuden toteamismuoto, muodostelma, järjestelmä, lajitelma, luokitelma, virkistävä sekamelska. Lista nollista, lista ykkösistä, lista nollista ja ykkösistä, maailma listana. JN >musta marssi

LISTOJA, synonyymilistoja, toisin sanoen -listoja, ikään kuin -listoja, esimerkkilistoja, tavaralistoja, vaihtoehtolistoja, lajilistoja, nimilistoja, inventaariolistoja, listoja kuvien sisällöistä, kuvista, kuva-albumeista, listoja kadonneista esineistä, huoneiden esineistöistä, päivän tapahtumattomista tapahtumista, listoja tärkeistä huomaamattomista henkilöistä, tekemättömistä töistä, listoja jakson aikana koetuista kärsimyksistä, parhaista hetkistä, sairauden vaiheista aika- tai vakavuusjärjestyksessä, mukavista paikoista, listoja alueella tavatuista nisäkkäistä, tehdyistä havainnoista, naisellisista ominaisuuksista, nautituista aterioista, listoja rytmisistä sanayhdistelmistä joilla on tietty tavumäärä ja poljento, sanayhdistelmistä joilla on sama tavumäärä ja samat kaksi viimeistä tavua, listoja tietyssä mielentilassa kirjoitetuista lauseista, kertomuksen osina olevista lauseista, lauseista jotka on järjestetty useamman kuin kahden järjestysperiaatteen mukaisesti, aakkosjärjestyksellisiä listoja, listoja toinen toistaan pidemmistä lauseista, kirjoista erinäisissä järjestyksissä, listoja jonkin aihepiirin ympärillä paikallaan pyörivistä lauseista, höllistä vapaamittaisista säkeistä vailla erityistä järjestysperiaatetta, listoja tietyllä tavalla vihjailevista lauseista, toisten listojen kanssa lomitettuja listoja, listoja tuntemattomista sanoista, sekoitettuja listoja, listojen listoja, listoja joiden alkioiden välissä on pienempiä listoja, listoja kehitysaskelista, aforismeista joissa vaikuttaa jokin yleisperiaate, värillisiä listoja, tyhjiä listoja, kauniiden lauseiden listoja, valheiden listoja, listoja omin käsin murhatuista, listoja tekemättömistä rikoksista, vastenmielisyyden kohteista, puhuvista henkilöistä kaikkine mahdollisuuksineen, listoja kadonneista elokuvista rekonstruointeineen, kohtauksista, joita yhdistää juoni ja jotka on järjestetty jännittävää lopputulosta tavoitellen, listoja keskeneräiseksi jääneiden romaanien lopuista, kadonneista teoksista sisällyksineen, listoja pisimpään kärsineistä ihmisistä, onnellisimpien koskaan eläneiden eläinten syntymäajoista, listoja jäätanssin liikesarjoista, mahdollisista käsimerkeistä, rikotuista ennätyksistä, listoja vanhentuneista keksinnöistä, mahdollisista urheilulajeista, uusista tuntemuksista kehossa, listoja kyllästymisistä, pysyvästi tyydyttymättömistä mielihaluista, kyllästyttämättömistä asioista, kappaleista joista ei muodostu kokonaisuutta, lukumääräisesti samansuuruisista irtaimistoista, listoja saman kadun talojen rakenneosista. JN

LISÄÄNTYMINEN Vehnän ja ohran itsepölytys aurinkoisella pellolla, järveltä käy kevyt tuuli, ilma täyttyy siemenistä. Lapseton isäntä rantautuu tyhjin verkoin. Ojat ovat limaisia sammakonkudusta. Jos pidättäytyisi jatkuvasta siemenenhukkaamisesta. Jos parantaisi elintapojaan, lopettaisi tupakan, alkoholin ja rasvan syömisen. Jos lakkaisi pyörittämästä pääs-

sään pornografista kuvastoa ja keskittyisi käsillä olevaan. Jos selvittelisi hampaankoloon jääneet asiat ihmisten kanssa. Jos kävelisi luonnossa päivittäin. Jos ostaisi kotieläimen ja ystävystyisi, oppisi ymmärtämään sen vaistoja. Hedelmöittäminen on löytää elämää itsensä ulkopuolelta. Se on valppautta ja näkökykyä rajata hahmottomasta itsenäisiä eläviä organismeja. Se on itsensä ravitsemista muiden kautta, vastakkaista masturbaatiolle. Se on uskoa toisiin ja uteliaisuutta. Sinfonisuudella Joonas Kokkonen tarkoitti tiivistä motiivitekniikkaa, jossa usein aivan alkutahdeissa esitelty materiaali hedelmöittää koko teoksen tematiikkaa. JV >lapsettomuus >motiivi >siemenkerho >vauva

LIUKUHIHNALLA TYÖSKENTELEVÄ saattaa tarvita luunapin otsaan jotta hän heräisi, kääntyisi ympäri ja jatkaisi työtä toisella hihnalla. Kokeilla voi myös hallittua sähköiskua. Viskata ämpärillinen kylmää vettä. Yllättää 4 000 watin valonheittimellä. Eroottisia ärsykkeitä. Lytätä siideritölkki korvan juuressa. JV >autismi >epäpommi >kielletyt nisäkkääntappomenetelmät >nukahtaminen

LOHIKÄÄRMETYTÖISTÄ sanotaan, että menevät hiilihangoiksi piruille. Kiinalaiset kollegamme ottavat tämän kirjaimellisesti. Niin minäkin, mutta kuitenkin ajattelemme sen olevan kuvaannollista. Kaikki elämässä on kuvaannollista: rakkaus pelottavan tuomion kaltaista, lohtu ei unohduksen kaltaista, beatlesinkaltainen ei milloinkaan mannerkiinalaista. Lohikäärmetytöt ovat lohikäärmetyttöjä. JN >kyklooppikaunotar >pygmien kuningatar

LOISTOHOTELLIHANKE Tyhjällä tontilla miehet kiikaroivat korkeuksiin. Loistohotelli olisi korkein lajissaan, se ei saisi valmistua ennen uuden, vauraan sukupolven syntymää. Joitakin sotia käväisee kaupungissa. Joitakin luonnonmullistuksia.

Myöhemmin miehet tulevat lapioineen ja kaivavat kattoterassin hiekasta. Loistohotelli olisi arvokkain lajissaan. JV >avaimenpiilotus >keskiluokka >konttorin koon ja paikan määritys >Tiisalan torni

LOKKI on päivällinen versio rotasta. Ne paikat missä rotta liikkuu öisin, kansoittaa lokki päivällä. ”Lokki on lentävä rotta.” (Aisopos) JV >kyhmyjoutsen >muuttokyyhky

LOTOSSA VOITTAMINEN Oikean lottorivin arpominen etukäteen on mahdollista, mikäli pystyy mallintamaan täsmälleen samat fysikaaliset olosuhteet kodin lottostudioon kuin mitä tv-studiossa tulee arvontahetkellä olemaan. Lottotytön mitat. Lottotytön kevyt ruokavalio. Lottotytön kehittynyt vaatemaku. Lottotytön raikastettu hengitys. Lottotytön vielä selittämätön puoleensavetävyys. Lottotytön luuston hienonhieno rapistuminen. JV >fonografi >käsittämätön >toisto

LOTTOKONE Mikä on elämäni suloisin muisto, kysyy lottovoittaja ja ostaa suuren, kömpelön, sähkökäyttöisen, käytöstä jääneen arvontakoneen. Siitä lähtien tekee lottokone joka päivä työtä lottovoittajan asunnossa. Vieraat tietävät tulla kutsumatta. Iltaa vietetään keskikalliiden alkoholijuomien parissa – ja lottoarvonnan. Ilta toisensa jälkeen rekonstruoidaan hetki jona elämä vaihtoi suuntaansa. JV >onnen salaaminen

LOUHIKALA Jos yrität nostaa louhikalan vedestä oikealla kädelläsi, se ei suostu, vaan vastustaa voimiensa takaa. Mutta jos koetat vasemmalla kädellä, kala myöntyy ja jää kiinni. (Aelianus) Suom. TN >hajamielisyys >käden autonomia >okkulttisia seuraamuksia

LUKIANOS, Samosatasta, toiselta nimeltään Herjaaja, toiselta Panettelija, oikeastaan Jumalankieltäjä, sillä hänen tekstinsä pilkkaavat aina uskontoa. Hän syntyi joskus Trajanuksen ajal-

la. Hän toimi vähän aikaa asianajajana Antiokiassa Syyriassa, mutta menestyi niin huonosti, että ryhtyi kirjailijaksi ja kirjoitti loputtoman paljon. Kerrotaan, että hullut koirat repivät hänet kappaleiksi, koska hän oli ollut niin kiivaasti totuutta vastaan. Sillä teoksessaan *Peregrinuksen kuolema* tämä katala retale hyökkää kristinuskoa vastaan ja pilkkaa itseään Kristusta. Niinpä häntä rangaistiin asianmukaisesti tässä maailmassa, ja tulevassa hänet perii Helvetin tuli. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia, suom. Martti Leiwo) Sov. JN >jumalanpojan seulominen >parjaajat

LUKKO Jotta jotakin voitaisiin avata yhdellä pyöräytyksellä, tarvitaan lukko ja siihen sopiva avain, sekä lukitseminen. Lukon voi lukita niin, ettei sillä ole rajoittavia vaikutuksia ympäristöönsä. Ja vastaavasti lukolla voi rajoittaa pääsyä sitä itseään huomattavasti suurempiin tiloihin. Lukko merkitsee odottamatonta ja luonnotonta rajoitusta: se luo eston paikkaan, kohtaan tai asiaan, johon on opittu pääsemään vaivatta tai vähäisellä vaivalla. JV >avaimenpiilotus >löytöavainnippu >yleisavain

LUKKO, kontrolloitu pääsy tilaan, kassakaappiin, tietokantaan tai puhelinlinjaan. Siisti murtautuminen on mahdollista kokeilemalla kaikki mahdolliset avaimet. JN >Boda-lukko >ruuvitaltta >älykäs neste

LUKSUS TYTÖN MINIMI VAATIMUKSET
-kalun käsittely taito ainakin turunlistalla olevan crion luokkaa se nainen tietää mitä tekee
-ulkonäkö mariah tai ainakin pambin luokkaa :wink:
-luksus tyttö EI OLE KOVIS
-luksus tyttö ei ole tyhmä
-tietää miehen haluavan muutakin kuin seksiä
(Sihteeriopisto.net-sivuston keskustelufoorumi) JV >lihan vuokraaminen >rattopoika

LUNAARISIA Kuun vaikutuspiiriin kuuluvia ovat elementeistä maa ja vesi; meret, joet ja kaikki kostea, kuten puitten mahla. Eläimistä varsinkin munanvalkoiset, lihavat, hikoavat, flegmaattiset ja vartaloltaan rehevät. Mauista suolat ja mauttomat, kuten metalleista hopea, kivistä kvartsikide, rautakiisu sekä kaikki valkoiset ja vihreät kivet. Lunaarisen keltaista kirkkautta hohtava kuukivi. Simpukoissa kehittyneet helmet ja berylli.

Kasveista ja puista selenotrooppi-yrtti, joka seuraa kuuta kuten heliotrooppi-yrtti aurinkoa. Palmu, joka työntää oksan jokaisella kuunnousulla. Lunaarisia ovat myös iisoppi ja rosmariini, siveydenpuu ja oliivipuu. Chinosta-yrtti, joka laajenee ja suppenee kuun mukaan. Myös sen lehtien lukumäärä vaihtelee, eikä ainoastaan elinvoima, mikä olisi jossain määrin yhteistä kaikille kasveille, paitsi sipuleille, jotka ovat Marsin vaikutuspiirissä päinvastaisin ominaisuuksin, vähän samaan tapaan kuin lentävistä saturninen viiriäinen on kuun ja auringon vihollinen.

Lunaariset eläimet ovat ihastuneet ihmisten seuraan. Ne ovat voitokkaimmat rakastamisen ja vihaamisen taidossa – kuten kaikenlaiset koirat. Kameleontti on lunaarinen, koska sulautuu taustaansa; samoin kuu, joka vaihtelee naisellista luontoaan. Lunaarisia ovat sika, saksanhirvennaaras, vuohi ja muut kuutaseuraavat, kuten paviaani. Pantterilla, sanotaan, on pilkku hartioilla kuin kuu. Kissat, joiden silmät laajenevat ja supistuvat. Luonnolliset asiat kuten kuukautisveri, josta on maagikkojen hienot ja merkilliset asiat tehty. Sivettikissa, joka vaihtaa sukupuolta vuoden ikäisenä uroksesta naaraaksi ja on inhottava noidille. Eläimet, jotka saukkojen tapaan elävät yhtä lailla vedessä kuin maalla. Kaikki luonnottomat hirviöt, jotka selvästi ovat epämiellyttävällä tavalla syntyneitä, kuten hiiri, joka toisinaan syntyy yhdynnän toisinaan maan mätänemisen tuloksena.

Siipikarjasta hanhi, sorsa ja kaikki vesilinnut, jotka saalis-

tavat kaloja, kuten haikara. Hämäräsyntyiset, kuten hevosenraadosta syntyvät ampiaiset, mädäntyvästä lehmänmahasta syntyvät mehiläiset, happamasta viinistä syntyvät pienet kärpäset, lihasta syntyvät kovakuoriaiset. Lunaarisin kaikista olennoista on kaksisarvinen kovakuorikko, härännäköinen, joka kaivautuu lehmänlantaan. Se pysyttelee piilossa kaksikymmentäkahdeksan päivää, jotka kuu kiertää eläinradan. Kahdentenakymmenentenäyhdeksäntenä päivänä se ajattelee, että nyt on täysikuu ja avaa lantakuoren. Se heittää kuoren veteen, josta syntyy lisää kuoriaisia.

Kaloista merikissakala, jonka silmät muuttuvat kuunliikkeiden mukaan ja joka tarkkailee tauotta kuuta; sekä kilpikonnat, ravut, osterit, sydänsimpukat ja sammakot. (Henry Cornelius Agrippa von Nettesheim: *Three Books of Occult Philosophy*, engl. James Freake) Suom. ja sov. JN >martiaaleja

LUOKITTELU ”Kaikki luokitukset, mitä ihminen koskaan on tehnyt, ovat mielivaltaisia, keinotekoisia ja vääriä. Nämä luokitukset ovat hyödyllisiä ja tarpeellisia ja ennen kaikkea mahdottomia välttää, koska ne johtuvat ajattelumme synnynnäisestä taipumuksesta. Sillä ihmisessä asuu syvä tahto jaoitukseen, hänellä on kiihkeä, vieläpä intohimoinen tarve rajoittaa, aidata, varustaa asiat nimilipuilla. Lasten mielileikkikalu on laatikko. Mutta täysikasvuinenkin kantaa aina mukanaan näkymätöntä neliöverkkoa.”

Kuollutta on helpompi luokitella kuin elävää. Onko lopultakaan mitään pysyvää? Kysykäämme joonialaisilta: eräät sanovat auringon pysyvän, maan liikkuvan. Toiset sanovat maan pysyvän, auringon liikkuvan. Kosmologioita on yhtä monta kuin on filosofeja. Aina jokin näyttää pysähtyneen kaiken liikkeen keskelle. Jumalia kaiketi voimme luokitella... sinä olet Hermes, sinä Apollo, sinä Hefaistos-rampa. Jumaluuksia on määrättömästi, niistä erehtyminen mitä todennäköisintä. Persoonallisuuksista on viisainta olla sanomatta mitään. Sielu liikkuu alati, kaikki on monin tavoin sekoittunutta. Vain kipsatuilla on persoonallisuus ja pysyvät mielipiteet. Roomalaiskeisareiden patsailla oli vaihdettavat päät. Liike ainakin on pysyvää. (Lainaus Egon Friedell: *Uuden ajan kulttuurihistoria*, suom. Erik Ahlman) JN >erehtyä jumaluudesta >erottaminen >kaistapääsuodin >lasten ensyklopedia >liikkeen jatkuvuus >raja >seka-aita >tislaus

LUONNE tekee olennoista olosuhteisiin sopivia tai sopimattomia. Kansakunnilla on luonteensa. Ellei se sovi, se puristaa rajoilta, puhkeaa. JN >ilmastonmuutostutkimus >kupla >lajikkeet >raja >soveltuja

LUONTAINEN ANTIPATIA Hiiri ja lumikko eivät sovi yhteen: hiiri ei koske juustoon johon on juoksutettu lumikon aivot. Liskolle ja skorpionille pelkkä toistensa näkeminen aiheuttaa kylmää hikoilua. Liskoöljy tappaa skorpionin ja parantaa sen pistoksen. Skorpionit ja krokotiilit tappavat mieluusti toisiaan. Hiirtä skorpioni karsastaa, koska hiiri ei välitä sen pistoksesta. Aurinko, jossa ravut viihtyvät, on käärmeelle piinaa. Mikään ei vihaa käärmettä niin kuin rapu. Käärme pelkää alastonta miestä, mutta puettua puree. Jos sika saa käärmeeltä pureman se nielee heti rapuja. Iibislintu jähmettää krokotiilin höyhenensipaisullaan. Trappilintu pakenee hevosen näköpiiristä. Hevonen taas ei kestä nähdä edes kuvaa kamelista. Hirviuros pakenee oinaan katsetta, samoin kyytä. Elefantti vapisee villisian mylviessä ja sen raivo tyyntyy kun se havaitsee kukon. Leijona puolestaan vapisee kukon nähdessään. Leijona pelkää soihtuja. Pantteri ei koske valkosipuliliemellä voideltuun kana-ateriaan. Kettu ei siedä joutsenta eikä härkä naakkaa. Joillakin linnuilla on ikuinen selkkaus keskenään, kuten naakoilla ja pöllöillä, haarahaukoilla ja variksilla, merikilpikonnilla ja sinisuohaukkanaarailla, korppikotkilla ja kotkilla, koiras-

hirvillä ja lohikäärmeillä. Pliniuksen mukaan sinipääsky, joka rikkoo variksen munia, vihaa myös kettua ja ajaa sen tiehensä. Variksen havaitessaan sinipääsky tulee ketun avuksi. Ohdakkeissa asuva hemppo vihaa aaseja, jotka syövät ohdakkeen kukkia. Myös pienen ampuhaukan ja aasin välillä vallitsee katkera viha, eivätkä niiden veret sekoitu millään. Sivettikissa kunnioittaa pantteria ja jähmettyy jos pantteri liikuskelee lähistöllä. Jos niiden turkit hankautuvat vastakkain, pantterilta putoaa karva. Horapollon sanoo *Hieroglyfeissään*, että sivetin nahkaan pukeutuneena voi huoletta esiintyä pahimpien vihamiestensäkin keskellä. Susi ei pelkää enempää miekkaa kuin keihästäkään, mutta kiveä joka on käämitty toisen suden maksassa viljeltyyn matoon se pelkää. Lammas pakenee sutta. Pillastunut sonni tyyntyy viikunapuuhun köytettynä. Ambra kuivattaa kaiken paitsi basilikan. Porton viljelemä oliivipuu on aina hedelmätön ja kuiva. Vesieläimilläkin on vihansa. Delfiini vastaan pyörrevirrat, mullo vastaan hauki, nahkiainen vastaan meriankerias. Myös hummeri ja meriankerias repivät toisensa. Meritursas pelästyttää hummerin kuoliaaksi. (Henry Cornelius Agrippa von Nettesheim: *Three Books of Occult Philosophy*, engl. James Freake) Suom. ja sov. JN >Eris >estyneisyys >meritursas >mureenan ja kyyn rakkaus >periviholliinen >trappi >valkoinen raivo

LUONTEITA Seitsemännellä luokalla saimme leirikouluvieraita ystävyyskunnastamme Strömsundista. Koululaiset majoitettiin, tytöt tyttöjen, pojat poikien luokse (Ruotsissa myöhemmin päinvastoin). Meille tuli Bengdt-Olof, hintelä rillipäinen lukutoukka. Ripustin sähkökitaran hänen kaulaansa ja pyysin näyttämään parhaat riffit. Bo seisoi ilmeettömänä. Jos hänellä olisi ollut tumput käsissä, ne olisivat pudonneet. Bo otti kirjan, ojentautui vuoteelle ja nukahti. Jatkoin kappaleen säveltämistä. Bota ei kiinnostanut tytöt, ei kitaransoitto, ei moottoripyöränrisat, ei autonrämät. Vain kirjat. Sunnuntaina suunnistimme Lahden kaupunkiin. Päätimme isän kanssa sivistää ruotsalaista. Valitsimme vaikuttavimpia kohteita: hyppyrimäet, Läntinen hautausmaa, Hollolan kirkko... Matkalla selitin hämäläisen maalaismaiseman erikoisuuksia: metsää, peltoa, suota, metsää… Bo pakeni kirjaan. Olisin halunnut repäistä sen hänen käsistään ja viskata ikkunasta. Kohta takapenkiltä kuului vaitonainen tuhina. Lahdessa ravistelin Bon hereille ja yritin keksiä jotakin sanottavaa: ”Etkö todella soita mitään?” ”En.” Bo ei poistunut autosta kauniiseen pakkassäähän, vaan jatkoi kuorsaamista. Kapusimme isän kanssa mäkitorniin. Ajattelin miltä tuntuisi olla Matti Nykänen. Loppumatkalla en saanut Bota enää hereille, ja palasimme maakuntakierrokselta apeissa tunnelmissa. Annoin asian olla. Mitä väliä! Bo oli kadotettu sielu. Lähdin viilaamaan mopon sylinteriä ruotsalaistyttöjen kasvokuvastoa mielessäni selaten. JN >Helsingin runokoulu >nukkuminen

LUOTAVA TRAGEDIAA tai oltava melankolisia. Sanotaan niille, jotka eivät kärsi eivätkä iloitse. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >apatia >ilomuisti >kääpiön muusa >tuhoutua

LUOVA YMPÄRISTÖ Ainolassa ei riittänyt että käveli varpaisillaan ja oli hengittämättä mestarin oven editse liikkuessaan. Piti olla olematon. Haihduttaa lihansa säteiden tieltä. Beethoven tarvitsi tähtinäkymän. John Zorn suihkukoneen energisestä Tokiosta idylliseen New Yorkiin. Dostojevski edellytti kulmahuoneistoa sipulikupolinäkymällä. Hemingway oli omimmillaan Madridissa, maailman pääkaupungissa. Eliotille Lontoo tarjosi riittävää etäisyyttä kotimaahan, näkyvillä piti olla Gauguinin *Keltainen Kristus*. Paul Schraderilla Hampurin merimieskirkko. Montaigne tarvitsi pyöreän huoneen, jota kiertää kuin sirkuseläin. Nummi vaatii vaimon läheisyyttä. Tournier Leican. Volter Kilven idealapusto kaipa-

si hellää huolenpitoa. Aronpuro rentoutui koripallolla. Haavikko edellytti katkeamatonta apurahavirtaa. Utrio, ettei apurahoja vahingossakaan tule. Dvorák edellytti raideliikenteen äänimaisemaa. Kinskiä inspiroi orjien läheisyys. Saarikoski tarvitsi, kirjoittaakseen perustarpeiden kauneudesta, ankaraa krapulasyyllisyyttä. Kylätaskun henki kulki kettingeissä. Blake tarvitsi oraakkelivaimon. Gauguin kannustavan papukaijan. Catullus varpusen. Mannerille riitti maatiaskissa. Sartre tarvitsi renttuja joita kuunnella. Joyce olisi halunnut huoneeseen lämmityksen. Šostakovitšia taas sisäpakkanen innoitti. Glazunov ei ollut ainoa joka kävi alkoholilla. Kirstinä tarvitsi lattiatilaa papereilleen. Cage kaipasi entropiaa. Balzac vain aikaa. Proustin työympäristön suunniteluun kulutettiin kuukausia. Pekka Ervasti toivoi mahdottomia. Jörn Donner vesileimallista kirjoituspaperia. Hitchcock odotti motiiveja hautaarkussa. de Sade tarvitsi selliinsä viemäröinnin, jonka kautta esitellä luonnoksiaan. JV >oleskelutilat >taideproosan lukunopeudet

LUOVUUS Luova tuote sisältää uuden löydön, innovaation, kombinaation tai uudenlaisen käytön. Luovalle toiminnalle on ominaista ponnistuksen ja hellittämisen vuorottelu. Luovan työn ympäristöllisiä edellytyksiä ovat esteetön ympäristö, yhteisöllisyyttä luova ympäristö, viihtyisä ympäristö, terveellinen ja turvallinen ympäristö. JV >Balzacin ponnistukset >esteettömyys >Hulmen ponnistukset >jumalanpojan seulominen >ponnistelu >Turnerin ponnistukset >*vuorottelun periaate*

LUUDALLALENTÄMINEN Ei mestari Eckhart ylistänyt lentokyvyn outoa sopeumaa sen elämyksellisyyden vaan yksinkertaisen hyödyn takia. Lentokykyinen voi sivuuttaa rakennetut ja luonnolliset esteet ja edetä jälkiä jättämättä. ”Mutta jos lentäminen kysyy siipiä, se ei ole täydellistä.” Siksi punoo noita katkotuista elämänlangoista luudan, ja lakaisee jälkensä.

natura non facit saltus
luonto ei tee hyppäyksiä

(Lainaus Tuomas Anhava) JN >Hermes >katoaminen >lakaiseminen >lentäminen >matelija >paljastuminen

LUULOTAUTIEN OSASTOa en perustaisi tavallisen sairaalan yhteyteen. Luulotautiset ja sairaat pääsevät kosketuksiin ja ruokkimaan toistensa oireita. Luulot voimistuvat sairauskertomuksista ja taudit pahenevat epäilyksistä, joita puhe lääkäreiden osaamattomuudesta ja länsimaisen lääketieteen laaduttomuudesta kasvattaa. Luulotautiset juonivat sairailta lääkärikirjoja, luulotautisilta kiellettyä kirjallisuutta. JN >lääkärikirja >terveyden teeskentely

LUULOTAUTIEN SAIRAALAssa on pidettävä erityistä huolta siitä, ettei hoitohenkilökunta saa tartuntaa. Valeleikkaukset muuttuisivat oikeiksi. JV >terveyden teeskentely >valelääkäri

LYNYRD SKYNYRDIN HAJOAMINEN Jos selviää lento-onnettomuudesta, ei tule yleensä heti sen jälkeen ammutuksi. Roihuavasta lentokoneesta juoksevat pitkätukat voivat silti saada ampumaan ilman hahmotettavaa syytä. Liipaisin on herkkä, siksi ovat tavat ja toisto. Viljaa tai karjaa ei kasvateta päivittäisellä tuoreella aforismilla tai laulunpätkällä. Protestilaulajana et tunnelmoi itseäsi vankilasta. Melodian tarkoitus on harhauttaa huomaamasta päinvastaiset, kategorisesti käänteiset rutiinit. Neronleimaus, taivaallinen paljastumisen hetki, se jonka tähden runoilija kirjoittaa ja johon hän tuskin koskaan on uskonut, on palava lentokone taivaalta, liekehtivä rockyhtye. Kuka tahansa runoilija yrittäisi ikuistaa sen. JV >kikkailu >kosto >kömpelö >lento-onnettomuus >vapahtava salama

LÄHTÖ
sitoa kengännauhat
sammuttaa valo
lukita ovi
nousta autoon ja palata tutkimaan ovi
sitoa kengännauhat
sammuttaa valo
tutkia kahvinkeitin
kiuas, levy
palata tarkistamaan lompakko, avaimet
puhelin, pipo ja hansikkaat, kaulaliina
sammuttaa valo
sitoa kengännauhat
nousta autoon
poistaa käsijarru
poistaa käsijarru
uskoa ovi lukituksi
JN >epäröinti >erehdys >toisto >varmuus

LÄÄHÄTYSPUHELUT, sanoo Franzheimer, ovat puhdasta sisältöä. Niistä puuttuu kaikki muoto ja kuorrutus. JV >koristetaide

LÄÄKÄRIKIRJA Selailin vanhaa lääkärikirjaa ja sain vatsalaukkuuni kasvaimen. Hyvin kivuliaan. Terveyden paraskaan kuvaus ei uppoa yhtä runsasravinteiseen maaperään kuin patologioiden ja anomalioiden vetävät kuvaukset. Tartunta on tavallaan pelkkä ajatusimpulssi, joka virkistää piilevän idun. Näiden määrä on yhtä suuri kuin ihmissielussa virtaavien ajatusten määrä. Yhden idean ylivalta johtaa aina tukokseen. Terveydelle hyödyllinen ajattelu on itse asiassa häviävän pieni alue mahdollisen ajattelun alueessa. Menetetty terveys ei palaa terveysoppaita lukemalla. JN >ajatus >keittokirjan tuoreus >luulotautien osasto >*meditaatio* >menetetty terveys >merkki rakenteellisesta sairaudesta

LÖYDETTY RUNO

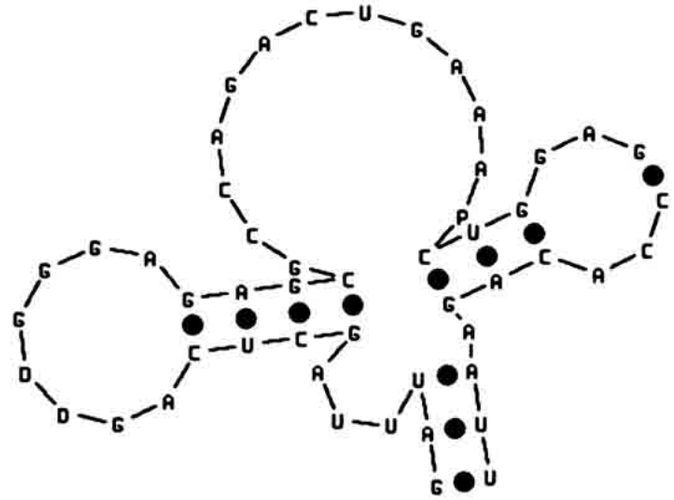

JN >*geenien patentointi* >syö puikoin >*taide patenttivirastona*

LÖYTÖ, huomattu materiaalin tai kappaleen uusi ominaisuus. Uusi tai uudesti nähty materiaali tai kappale. JN >etsiminen >klitoriksenetsijät >luovuus >muistaminen

LÖYTÖAVAINNIPPU, yksinomaan löytöavaimista koostuva avainnippu. Äänekäs kulun ilmoittaja, joka antaa vapauden kokeilla avaimia satunnaisiin lukkoihin. Nimetty löytöavain saattaa olla kutsu kahville tai murhattavaksi. Identtiset nimetyt löytöavaimet ovat varmuudella houkutin. Toiset avaimet käyvät palatsiin, toisten talot ovat purettu tai rakentamatta. JV >kavioeläinten kulku >tiirikka >älykäs neste

M

MAA, provinssi, jossa ei kenelläkään ole käsitystä huippupalkkioista. (Klaus Kinski: *Tarvitsen rakkautta*, suom. Markku Mannila) Sov. JN >erehtyä planeetasta >kohtuuttomuus >rahan ansaitseminen >ylellisyystoimittaja

MAAGINEN IDEALISMI Eräät asioista on kirjoitettu järjestystä silmällä pitäen, toiset ilman tiettyä järjestystä. Eräät asiat on esitetty fragmentteina, toiset kätkettyinä kuvina. Esitystapa antaa fragmentaarisuuden ilmetä kootusti ja edellyttää tekstin tarkastelua kokonaisuutena ja luovien päätelmien omatoimista tekemistä.

Viisailta ei kätketä mutta pahoilta kätketään; tämä noudattaa vanhaa tapaa, joka sokaisee järjettömän ja kirkastaa viisaan katseen. Esitys on tarkoitettu lahjomattomille ja turmeltumattomille, joiden mieli on säädelty oikean elämänjärjestyksen mukaan ja jotka toimivat vilpittömästi sydämen pelosta ja kunnioituksesta luojaa kohtaan. Niiden, joiden kädet ovat vapaat pahuudesta ja luonne jalo, maltillinen ja kohtuullinen, tulee päästä selvyyteen siitä, mitä aikojen alusta on säästetty heitä varten: arvoituksiin kätketyistä salaisuuksista, joita ei pelkän luonnontieteellisen esitystavan puitteissa voida oivaltaa. Muut saattavat erehtyä ja syöksyä onnettomuuteen. Ellei joku ota tätä varoitusta huomioon, älköön virheestä syytettäkö tämän kirjoittajaa. Syventyessään mysteereihin ymmärtämätön helposti erehtyy ja kadottaa järkensä. (Henry Cornelius Agrippa von Nettesheim: *Three Books of Occult Philosophy*, engl. James Freake) Suom. ja sov. JN >lasihelmipeli >Novaliksen ensyklopediahanke

MAAGIT, persialaisten keskuudessa viisauden- ja jumalanrakastajat. Heitä johti Zarathustra, ja hänen jälkeensä seurasivat Ostaneen ja Astrampsykhoksen seuraajat. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >Hermes >kaikenrakastaja >luudallalentäminen

MAAILMANKAIKKEUS Silmiä se ei tarvinnut, koska ulkopuolella ei ollut mitään katseltavaa, eikä kuuloa, koska ei ollut mitään kuultavaa, eikä sen ulkopuolella ollut ilmaa, joka olisi vaatinut hengittämistä. Se ei tarvinnut mitään ruumiinosaa, millä ottaa sisäänsä ruokaa tai minkä kautta poistaa sulamatonta, sillä mitään ei tullut siihen lisäksi eikä lähtenyt siitä, koska mitään muuta ei ollut olemassa. Se oli siten rakennettu, että se käytti ruokana omia jätteitään, ja kaiken mitä se teki tai sille tehtiin, se itse aiheutti. (Platon: *Timaios*, suom. A. M. Anttila) JN >*itseriittoisuus* >kyklooppikaunotar >planeettakamikaze >syntymähaaveita

MAAILMANKUULU Michael Jacksonista ei sanota maailmankuulu. Ei liioin Schumacherista. ”Maailmankuulu laulaja pedofiliaoikeudenkäynnissä.” ”Maailmankuulu moottoriurheilija Suomessa.” JV >ekstaasin toistaminen >lainausmerkit >sekoittumattomat

MAAILMAN LEIKITTÄVYYS Minua ja siskontyttöjä kiinnostavat lelut, nuo kuvittelun sabluunat. Aliisa: ”Tämä olisi Muumipeikko. Se olisi Pikku Myy. Nämä menisivät nyt tänne. Nämä ottaisivat tästä vettä. Se ei antaisi minkään häiritä sen päiväunia. Tämä istuisi tynnyrissä järvenpohjassa kenenkään näkemättä ja odottaisi. Se ottaisi tästä kiinni vahvoilla juurillaan, ja vetäisi tämän maan alle.”

Leikki on jatkuvaa toiminnan ehdottamista ja konditionaalissa olemista. Leikissä toiminta voidaan perua, ellei se tunnu hyvältä ja oikealta. Tässä mielessä leikki muistuttaa tekstin editoimista tietokoneella. Hiekkalaatikko on kuvittelijan laboratorio. Sen asetelmallisuus leluineen ja välineineen muuttuu eläväksi ja liikkuvaksi, kun siihen kohdistetaan pienten käsien työtä. On luontevaa sukeltaa hiekkalaatikolle, yhteisiin kuvitelmiin maailman muokattavuudesta. Tiekartat piirtyvät päivästä toiseen uusina laatikon maisemaan. Ne jatkuvat yli laatikon reunojen ja raaputtavat aikuisten maailman hankalasti muokattavan pysyvyyden pintaa. Sadekuuro pyyhkii loppuunleikityn todellisuuden ja vapauttaa tulevat päivät edellisten painolastista. Tämä juuri on elämän mielekkyyden perusedellytys. JN >lapset kasvattajina >lapsityön kauneus >lasten ensyklopedia

MAAILMAN PAHUUS Kaikki on pahaa. Kaikki, mikä on, on pahaa; että kukin asia on olemassa, on paha; jokainen asia on olemassa jonkin pahan tarkoituksen vuoksi; olemassaolo on pahaa, pahuutta varten järjestynyt; maailmankaikkeuden päämäärä on pahuus; valtio ja järjestys, lait, maailmankaikkeuden luonnollinen kulku eivät ole mitään muuta kuin pahaa, suunnatut muuhun kuin pahaan. Ei ole muuta hyvää kuin olemattomuus; ei muuta hyvää kuin se, mikä ei ole, asiat, jotka eivät ole asioita; kaikki asiat ovat huonoja. Olevan kaikkeus; kaikkien olemassa olevien maailmojen kokonaisuus; maailmankaikkeus; pelkkä kauneuspilkku, rikka metafysiikassa. Olemassaolo, luonteeltaan, varsinaiselta ja yleiseltä olemukseltaan, on jonkinlaista epätäydellisyyttä, epäsäännöllisyyttä, hirviömäisyyttä. Mutta tämä epätäydellisyys on hyvin pientä, kuin luomi, sillä kaikki olemassa olevat maailmat, oli niitä miten monta ja miten suurta tahansa, eivät ole äärettömiä luvultaan eivätkä suuruudeltaan, ja ne ovat äärettömän pieniä verrattuna siihen mikä maailmankaikkeus voisi olla, jos se olisi ääretön. Olevan kaikkeus on äärimmäisen pieni verrattuna niin sanottuun olemattoman ja ei-minkään todelliseen äärettömyyteen. (Giacomo Leopardi) Suom. TN >Juudas Iskariot >nihilismi >olemattoman näkeminen >syntymisen mielekkyys

MAAILMANPALOT jaetaan havaittaviin, vaikeasti havaittaviin ja havaitsemattomiin. Ensimmäisiä ovat maailmansodat, toisia maailmaa sisältä käsin polttavat järjestelmät, kolmansia yksityiset patologiset roihut, jotka nekin koituvat maailman tuhoksi. Toisinaan maailmanpalon sammuttaa vedenpaisumus. JV >neurologinen sääpäiväkirja >suuret valmistelut >tuli kaupunginherrana

MAAILMANSELITTÄJÄN SILMÄT >Kainin merkki

MAASTA TULLUT Varsinaisesti Aadam ja Eeva, jotka ovat peräisin maasta, sillä he eivät syntyneet yhdynnästä. Väärin sanottuna kaikista ihmisistä. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >ilman olento

MAHDOLLISUUSKANSA Sei ei tarvitse paljon vapaata tilaa. Kauan se ei saa nauttia vapaudestaan. Sen etäisyys toiseen on vakio. Kilpailu ravinnosta ja mädistä kiristyy joka hetki. Yksilö yksilön, parvi parven, meri meren ja planeetta planeetan kanssa. Selviytyjät kuolevat väsyneinä, eivätkä palaa. Voittajista on turha puhua.

Voidakseen nauttia veden paljoudesta samalla tavoin kuin sei, täytyisi olla käsitys veden äärestä. Laajalle levinneenä se on läsnä kaikkialla ja tuntee horisontit rasvaevällään, tajuaa veden liikkeet kokonaisuutena. Muttei kykene erottamaan yksittäisen elimen toimintaa: sillä ei ole ymmärrystä sanoa missä elimessä loinen nakertaa.

Neurobiologian pohjalta seiparvesta ei voida sanoa mitään. Aivobiologian pohjalta siitä voidaan sanoa kaikki. Tahtoo olla niin, että kalan hahmossa evän liikuttaminen vaatii taitoa. Lintuna lentäminen olisi raskasta, keveyttä vaativaa. Tänään se ei liiku. Mutta kyllä siihenkin selitys löytyy. JN >meriteltta

MAISTAMINEN Uutena vuotena kokki tarjoaa ruokia, joita ei ole maistanut niitä tehdessään. Hyviä tai pahoja, sattuman maustamia. Kokki ottaa vastaan kehuja kastikkeesta, siinä on hänen arpaonnensa maku. JV >helvetti >ihania myrkkyjä >kokeneisuus >myrkynmaistajan käyttö

MAKSUMIES Kemijärven junan ravintolavaunun pöydässä Kari Väänänen sanoo: ”Se, joka maksaa, ei näköjään päätä sisällöstä.” Hän ei ole tyytyväinen ravintolavaunun ruokatarjontaan: ”Täällä voi syödä vain lihapullia.” ”Repin-junassa on tarjoilija, myyjä, kokki, keittiössä tulet.” Ystäväni selittää: ”Jyrki Katainen on yksityishenkilönä mukava ja älykäs.” Lyön nyrkillä täydellä voimalla viereiseen pöytään ja huudan: ”Kolmitahtidildohöyrykone, kolme pesäpallomailaa sen jätkän perseeseen!” ”En tunne tätä miestä”, Väänänen huikkaa junan järjestyshenkilökunnalle, joka saapuu tutkimaan tilanteen. ”Minun pöytääni ei tulla nyrkkiä takomaan”, sanoo viereisen pöydän konkurssin tehnyt kokoomusvaltuutettu. Viisi muuta isokokoista kokoomusaktivistia tiivistyy ympärilleni. Painijalta vaikuttava hahmo istahtaa vasemmalle puolelleni ja erottaa minut seurueestani.

”Minun mielestäni se joka maksaa, määrittää sisällön”, sanoo satakuntalainen neljänkymmenen lehmän lypsytilan isäntä. Trukkifirmassa johtotehtävissä toimiva ystäväni on samoilla linjoilla: ”Lähtökohta globaaleilla markkinoilla on se, että ostajan on saatava mitä tilaa. Kilpailu kovenee joka hetki.” ”Ketään ei voi eikä pidä huijata”, sanoo pirkanmaalainen viisikymmentä henkilöä työllistävän pienyrityksen johtaja. Naurahdan. ”Taiteessa”, sanon, ”se, joka siitä maksaa, olipa sitten kuka tahansa, kustantaja, yleisö, apurahalautakunta, ostaja, mesenaatti, ei määrittele sisältöä. Tämä piirre erottaa taiteen tuotteena trukeista. Taiteilija on silti aina myös yrittäjä.” ”Yrittäjyys on helvettiä” puuttuu keskusteluun 90-luvun lamassa Helsingin Fredalla konkurssin tehnyt putiikinpitäjänainen. ”Ne vainoavat lopun elämän. Viisisataa euroa kasvaa tuhansia euroja korkoa. Ulosottavat suoraan pankkitililtä, kysymättä, lähettämättä edes tiedotetta. Ulosottoon hakeutuvat työhön sadistit. En toivoisi kenenkään ryhtyvän yrittäjäksi! Puhun sentään vanhan jyväskyläläisen yrittäjäsuvun perillisenä.” ”Mitkä ovat vaihtoehdot? Oravanpyörä tai yrittäminen?”, sanon. ”Maanviljelijöitä on tässä maassa 57 000, sillä ei ole demokraattista painoa. Pitää liittoutua. Itse olen Kokoomuksen jäsen”, sanoo isäntä. ”Mutta Kokoomus ei aja pienyrittäjän asiaa, vaan globaalin suurpääoman asiaa. Tässä tapauksessa maanviljelijän vihollisen asiaa, kun ajatellaan vaikka jotain Arlaa, joka ei ole edes ruotsalainen. Mutta se mitä globaali kapitalismi eniten vihaa, ei ole maanviljelijä, vaan lahjakkuus ja omaperäisyys, itse maaperä.” sanon kiilu silmissäni: ”Sitä ei voi tuotteistaa, se on arvaamaton, eikä alistu kaikessa rahan mittapuuhun.” ”Palatakseni aikaisempaan, ajattelepa sellaista ravintolaa”, sanoo isäntä, ”jossa tilaat yhtä, mutta saat aina jotakin muuta. Voiko sellainen bisnes pidemmän päälle menestyä?” ”Kenties, jos yllätys on aina positiivinen, myös hinnan puolesta. Tai jos kysymyksessä on monopoli.” Katselen ympärilleni ravintolavaunussa merkitse-

västi. ”Hyvässä taiteessa on kysymys siitä”, sanon, ”että tilataan elämys. Siihen liittyy yllätysmomentti, uutuus, virkistävyys, vähintäänkin kiehtovuus. Jos tämä kaikki olisi ennalta-arvattavaa, vaikutus ei olisi taiteellinen: sielua virkistävä tai ravisteleva.” ”Onko taide siis sama kuin taikuus”, sanoo pienyrittäjä, ”odotat temppua, ja saat tempun. Mutta toivot, ettet saa selville, miten temppu on tehty, jotta illuusio säilyisi.” ”Taikatempun ja taideteoksen ero on siinä”, viisastelen, ”että sirkus puhuttelee, kiehtoo, kutkuttaa vain älyä ja psykologisia sosiaalisia vaistoja, mutta taide liikuttaa sielua ja muuttaa ihmistä pysyvästi.” ”Ero on pysyvä muutos. Taiteen vaikutus on lopullinen, peruuttamaton, taikatempun vaikutus on hetkellinen.” ”Onko taide sitten useinkin tuollaista?”, sanoo konkurssin tehnyt kokoomuspoliitikko hymähtäen. ”Toisille useammin kuin toisille”, sanon.
JN >illuusio >maistaminen >sirkustemppukammo

MALMIHISSI Iltavuoroon tulevan kaivostyömiehen näkökulmasta olennaista on se mikä vie syvälle, ei mikä tulee sieltä. Mutta rikastamon näkökulmasta olennaista on se mikä tulee syvältä, ei mikä sinne vie. JN JV >kalajutut >kirkko ja kaivos

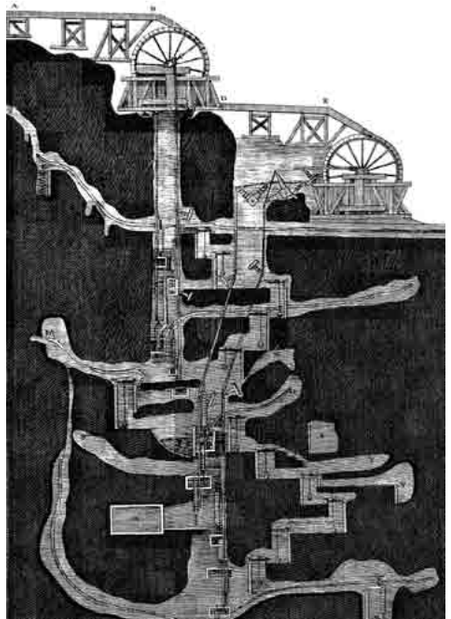

MALUSIN LAKI
kytke laitteet päälle heti
tutkitaan valon polarisaatiota
esineet optisella penkillä
aukosta tuleva säde
katso mallia
kirjaa muistiin virhearviot
alusta pyörii
mittaa kuinka paljon
varmista, että säde
tämä epämääräisyys
lukema elää hieman
suure on virta
laser lepää nyt
arvioi kuvasta
mitä voit sanoa
safiirin taitekerroin: 1.77 ± 0,01
JN >editoimattomuus >*hionta* >lasihelmipeli

MAMMUTIN MINIATYYRIT Tietämätön pitää mammutin miniatyyreja keskikokoisina, lähes huomaamattomina. Todellisuudessa ne ovat hyvin pieniä ja vain mikroskoopilla ihailtavissa. Lähes solvaavia. Surullista on muistaa: mammutit eivät olleet niin kuin kärpäset, loputtomasti läpsittävissä. JV > etsattu mammutti >miniatyristit

MAMMUTTIVAROITUS!
Mammutin luita ja hampaita voi ajautua pihamaallesi maansiirron yhteydessä. Mammutin luu voi löytyä perunamaasta tai rakennustyömaalta. Kaivoa kaivaessa voi eteen sattua hammas. Varomaton hyppy veteen voi olla kohtalokas. Hammas säteilysuojassa tarkoittaa, että myös ihmislaji voi hävitä peruuttamattomasti. JV

MARILYNIN RISTI Marilynillä oli synnyttäjän lantio, mutta hän ei koskaan synnyttänyt. Hän oli viihdealalle liian hedelmällinen: kolmetoista aborttia. Hän lihotti itsensä, jotta näyttäisi studiopomojen silmissä tiineeltä. Tämä ei hillinnyt valppaita miehiä. Rasvan kertymistä aina vain oikeisiin paikkoihin. Aviomiehen epätoivoa: huomenna lihavuus on ottanut vallan, tänään minä otan hänestä kaiken. Mutta vahingokseen Marilyn säilyi koko elämänsä siinä missä useammat vain hetken: äärimmäisestä haluttavuudesta on kilon matka autuaalle puolelle. JV >kasvonpiirteiden sarjatuotanto >lapsettomuus >naissukupuolen systemaattista häväistystä >paistiajatus >valppaus

MARSALKKA Jos otat tavaksesi käyttäytyä siivosti, sinusta voi vielä joskus tulla marsalkka.

Ja kuka tietää, ehkä tykinkuula ei ruhjo päätäsi.

Mikä on kyllä kaunista, jos se tapahtuu nuorukaiselle!

(Erik Satie) Suom. TN >hyödyksiolemisen kärsimys >joutilas >*kuuliaisuus* >sodassakaatuminen >taiteellinen kunnianhimo >tykinruoka

MARTIAALEJA Mars-planeetan vaikutuspiiriin kuuluvia ovat elementeistä tuli ja kaikki kuumat, auringonpolttamat ja kirpeät. Luonteista koleerinen. Mauista karvaat, happamat ja kieltäpolttavat. Metalleista rauta, punainen pronssi, palavat, punaiset ja rikinkatkuiset. Kivistä timantti, polaarinen magnetiitti, verikivi (hermatiitti), jaspis, ametisti, agaatti ja opaali. Kasveista ja puista jouluruusu, valkosipuli, tyräkki, kumihartsi, retiisi, laakeripuu, ukonhattu ja kaikki sellaiset jotka ovat myrkyllisiä liiasta lämmöstä; piikkienympäröimät, polttavat, pistävät, turvottavat, kuten ohdake, nokkonen, leinikki, kyyneliinpistävät, kuten sipulit, purjosipulit, sinapinsiemen, kaikki okaiset puut ovat Marsin alaisuudessa. Eläimistä sodanhimoiset, saaliinhimoiset, röyhkeät, tyyliltään selvät kuten hevonen, muuli, vuohi, kili, susi, leopardi, villiaasi, käärmeet ja lohikäärmeet, jotka ovat täynnä tyytymättömyyttä ja myrkkyä; ihmistä kohtaan hyökkäävät kuten hyttyset, itikat, kärpäset ja paviaanit suutuspäissään. Linnuista saaliinhimoiset, kokonaisenanielevät, luitasärkevät, kuten kotka, haukka, korppikotka, kohtalokkaat linnut: sarvipöllö, sieppopöllö, tuulihaukka, haarahaukka; saaliinhimoiset ja nälkäiset, metelöivät linnut kuten varikset ja naakat. Harakka on Marsin alaisuudessa. Kaloista hauki, jokibarbi, okarausku, kalat joilla on pässinsarvet, sampi, *Glaucus atlanticus*, kaikki suuret ahnehtijat ja ahmijat. (Henry Cornelius Agrippa von Nettesheim: *Three Books of Occult Philosophy*, engl. James Freake) Suom. ja sov. JN >merkuriaanisia >palo >pioneerit >sota värielämyksenä >tykinruoka

MARTYROLOGIAT Ultramariininsinisen preussinsiniseen kohdistama vaino. Selkäuinnin potkun selkään kohdistama vaino. Pokémon Silverin Pokémon Goldiin kohdistama vaino. Sussexinspanielien walesinspringerspanieleihin kohdistama vaino. Henkivartijansa surmaama korvaamaton julkisuuden henkilö. Julkisuuteen jättämänsä aukko, johon ei koskaan päästetä ketään. JN >korvaamaton >kasvien kärsimys >*Slam*

MASENNUSLÄÄKKEET, suoalueiden ylikulkutiet, pitkospuut, pyhät kaupungit, sillat, mastot ja tunnelit. Pyhä kaupunki on täydellinen piilo. JN >Haades >menetetty terveys >pakeneminen >Pietarin kaitselmus >piilopirtit >suon kohottaminen

MATELIJA on riittävän nopea ehtiäkseen perille matelemalla. Tosin matelijat eivät ole juuri ehtineet maailman metropoleihin. Autiomaat, viidakot ja kallionkolot ovat niiden tyyssijoja. Ehkä ne pyrkivätkin niihin. Matelijan olemukseen kuuluu suuri määrä pyrkimistä ja voimaa, vähäinen määrä lennokkuutta. *Käärmeen silmässä on horisontin kuva.* Näytelmärunoilija Sofokles hoiti Asklepioksen käärmettä Ateenan talossaan

kunnes saatiin papin virka perustetuksi. JN >käveleminen >pimentola >puujalan käyttö >ponnistelu >pystykäärme

MATEMATIIKAN KOKONAISESITYS, kunhan se vain rakentuu muistiteatterin muotoon, kilpailee klassikoiden kanssa nautittavuudesta ja nuorten tyttöjen huomiosta. Matemaattinen muistiteatteri asettaa tiedon tarjolle ja antaa suunnan, josta tiedollista itsekehitystä voi etsiä. Jokainen itse tarkastelee ruokailutottumuksiaan. Jokainen on vapaa päättämään mistä, miten, paljonko ja missä järjestyksessä. Se rakentuu niin, että näkyvän todellisuuden korkein ja matalin muoto nähdään rinnakkain. Oppilaan silmä liukuu vapaasti niiden yli ja purkauksena saadaan kolmas, matemaattisen idean muoto. Vihdoin luontokirjan viimeisellä lehdellä oppilas rennosti yhtyy Jumalaan. JN >lasihelmipeli >maaginen idealismi >ristiviite >sisääntulo

MATEMATIIKKA ENNEN PYTHAGORASTA, valvomista kuorsaavan raskastekoisen naisen vieressä. JN >keksijän kooma >Scientia

MATERIAALISET PUITTEET, taiteilijalla kevyt ja siirrettävä kuin kehyksetön taulukangas, merikelpoinen kuin lastu. JN >julkisivu >lentotukialus Girolamo Savonarola >pramea julkisivu >tarvepainatus

MATKAMUISTO on kaupungin hengen tiivistetty ilmaus, esimerkiksi käteen mahtuva Eiffel-torni. Se on kevyt viedä kotiin mutta saa painonsa sisustettaessa. Kotona se näyttää ympärillään todellisen Pariisin. JV >haaveen painopiste >Pariisin keskipiste >sisustaminen

MATOJEN SYNTY Kun hevosmies kuolee matkalla kaupunkiin, sisäiseen tai ulkoiseen luotiin, jatkaa hevonen matkaansa ja kertoo sen mitä on kerrottavana. Kun hevonen kuolee, sisäiseen tai ulkoiseen luotiin, tekee ratsastaja samoin, patikoi

kaupunkiin ja kertoo sen mitä on kerrottavana. Kun molemmat, sekä mies että hevonen kuolevat, kumpi sisäiseen kumpi ulkoiseen luotiin, syntyvät madot. Niiden matka kaupunkiin on pitkä, mutta mikään, sisäinen tai ulkoinen, ei uhkaa niitä. JV >koristetaide >sarven siemen

MEDUSA, myös Gorgoksi kutsuttu. Perseus oppi mysteereihin liittyvät näyt läpikotaisin, vähätteli meedialaisten valtakuntaa ja halusi perustaa oman. Kuljettuaan pitkin maita ja mantuja hän havaitsi nuoren neidon, rutikuivan ja vastenmielisen, katseli tätä ja kysyi nimeä. Tyttö vastasi ”Medusa”, ja Perseus hakkasi häneltä pään irti niin kuin oli opetettu. Hän otti pään mukaansa, ja se tyrmäsi ja tuhosi kaikki, jotka sen näkivät. Sitten Perseus jatkoi Kefeuksen hallitsemalle seudulle ja tapasi pyhäkössä nuoren neidon, Andromedaksi kutsutun, jonka otti vaimokseen. Hän perusti Amandran kylään kaupungin ja pystytti sinne Gorgoa esittävän kiven. Hän kävi sotaa isaureja ja kilikialaisia vastaan ja perusti kaupungin, jolle antoi nimeksi Tarsos. Kukistettuaan myös meedialaiset hän vaihtoi maan

nimeksi Persia ja opetti Gorgon kammottavan vihkimyksen joillekin persialaisista, joita kutsui maageiksi. Niihin aikoihin taivaasta laskettiin liekehtivä pallo, ja Perseus otti siitä tulen ja lahjoitti kansalle vartioitavaksi ja kunniassa pidettäväksi. Hän ryhtyi sotaan Kefeusta vastaan, joka ei vanhuuttaan juuri nähnyt – päällä ei ollut häneen vaikutusta. Perseus ajatteli pään menettäneen voimansa, käänsi sen itseään kohti ja heitti henkensä. Myöhemmin hänen poikansa Merros poltti sen. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >Demogorgon >kyklooppikaunotar >pornon valtameri >pygmien kuningatar

MEDUSARUUSUT, yöt päivät täyttävä tehtävä, hapan ja kyyneliinpistävä, kirkuvanpunainen ja piikkienympäröimä, turvottava kuten ohdake tai nokkonen. JN >eroottiset kuvat >peiliolennot >rehellinen naiminen

MEHILÄISET Jopa mehiläisissä on laiskoja yksilöitä. Ne eivät kuitenkaan kuhnurien tavoin tuhoa kennoja tai tavoittele hunajaa, vaan ottavat ravintonsa kukista ja lentelevät muiden mukana laitumella. Vaikka ne eivät halua valmistaa ja koota hunajaa, eivät ne silti tyystin toimettomia ole. Jotkin kuljettavat kuningattarelle ja vanhuksille juotavaa (vanhukset on valikoitu kuningattaren seurueeksi ja turvajoukoiksi). Toisilla taas on työnään kantaa kuolleet mehiläiset ulos. Kennojen on oltava puhtaat, eikä pesässä siedetä vainajaa. Toiset pitävät vahtia yössä. Ne vartioivat kennorakennelmaa kuin pientä kaupunkia. (Aelianus) Suom. TN >joutilas >kultakuume >laiskuri >saiturin kirstu >yleiskulta

MENESTYKSELLISTEN ENSYKLOPEDIOITTEN PIIRTEITÄ

1. Aakkosellinen järjestys
2. Asiantuntijat kirjoittajina, allekirjoitukset tekstien alla
3. Aihespesialistit toimituksessa

4. Kaikkien huomattavimpien tiedonalojen, tärkeimpien aiheiden ja tapahtumien esittely
5. Objektiivinen ja tasapainoinen kilpailevien mielipiteiden tarkastelu
6. Jatkuva tarkistus uusia painoksia varten
7. Huomattavien ja kuuluisien elävien henkilöiden mukaanotto
8. Selkeä, elävä ja yleistajuinen tyyli
9. Kirjallisuusluettelot tärkeimpien artikkelien yhteydessä
10. Henkilö-, paikka- ja asiahakemistot
11. Runsas kuva-aineisto
12. Kestävä sidos, houkutteleva ja helppolukuinen typografia
13. Vuosikirjojen ja täydennysosien tarjoaminen (vähintään 4 vuotta) JV >aakkoset >kalapaikkojen arviointi >tietosanakirjojen arviointiperusteita

MENETETTY TERVEYS Rakkaalla lapsella on monta nimeä. Lehtonen nimitti sitä reumaksi, Nietzsche ja Leino syfilikseksi, Dostojevski kaatumataudiksi, Joyce sokeudeksi, Hemingway ja Saarikoski alkoholismiksi, Kalevi Lappalainen palaneiksi siiviksi. Aleksanteri Suuri nimitti sitä juoppoudeksi, Hitler pilleririippuvuudeksi, Lenin aivohalvaukseksi, Kennedy Addisonin taudiksi. JN >lääkärikirja >rakkaalla lapsella

MENETTÄMISEN SURUA on kahta lajia: omistusoikeuden raukeamista ja kauneuden katoamista. Kun kärähtää dopingista, täytyy palauttaa sekä mitalit että maine. JN >luotava tragediaa >rakkaushaaveista luopuminen >surutyön vaiheet >unettomuus

MENNEEN MUISTELEMINEN, sen täytyy liittyä vanhusten itsetuhoviettiin. Tuhoamalla aktiivisen muistelun päällekirjoituksella elämänkokemukset vanhus varustautuu tyhjyyttä varten. JV >aforisti autoilee >ilomuisti >kansanauto >muistaminen >tietämättömyys >yksinäisyys

MERIMIESTEN ONGELMIA olivat entisaikaan tapaturmat, ahtaus, ahneus, kylmyys ja kosteus. Purjeiden vaihduttua moottoreihin merimiesten ongelmia ovat meteli, tärinä ja stressi. Rakkauden puute on pysynyt ennallaan. JV >Hampurin merimieskirkko >Pietarin kaitselmus

MERITELTTA Nousuvesi pakkaa lihaa vuonon suulle. Sei on mitä on: lihaa. Syvyyden asukit ajautuvat vuonon suulta vuonoon, vuonosta kalastajien kalliisiin pyydyksiin. Kalaparven kärjessä ui kala joka eniten elää. Se johtaa muutkin kuolemaan. Ja kun pyydys on täysi, parvi katkeaa, loput uivat ohi satimen ja jatkavat hillitöntä pakoaan uusien pyydysten täytteeksi. Onko kukaan ikinä pyytänyt kaloja korkeilta vuorilta? Heidän onnensa on raskas, eikä niin kuin veden vellova laine. JN >nurinkäännetty genitaali

MERITURSAAKSI, eli vauraaksi ja valtavaksi noteerattiin sivusilmällä hänen saaliskandidaattinsa.
MERITURSAALLA on pehmeä ja suojaton pussimainen ruumis: sen keskellä on suuaukko.
MERITURSAALLE ominainen puolustuskeino saalistajia vastaan on nopea.
MERITURSAALTA odotetaan huimaa kasvua. JN

MERITURSAAN sanotaan olevan hillittömin kaloista ja harrastavan yhdyntää niin paljon, että sen ruumiinvoimat ehtyvät täysin. Heikentynyt eläin ei jaksa uida eteenpäin, ravinnon etsiminen ei luonnistu, ja niinpä se joutuu muiden ruoaksi. Pikkukalat ja erilaiset ravut tulevat sen luo ja ryhtyvät syömään. Siksi meritursas ei kertoman mukaan voi elää vuotta pitempään. Naaras myös kuluttaa itsensä loppuun tiheillä synnytyksillä. (Aelianus) Suom. TN >häpy >menetetty terveys >rypeminen

MERITURSAANA olisi melkoinen reppu ja pään molemmilla sivuilla pullosilmät.
MERITURSAASEEN ei pääse helposti käsiksi. Rustokoppa suojaa aivoja.
MERITURSAASSA pää liittyy ruumiiseen.
MERITURSAASTA jää mustepilvi.
MERITURSAATTA taskuravut lisääntyvät vallattomasti.
MERITURSAINEEN on meren lajisto moninainen. JN >keppihevonen

MERKKI RAKENTEELLISESTA SAIRAUDESTA Mahdollisimman pieni ja siten löytäjälleen kunniaa tuova taideteoksen kohta, joka paljastaa koko rakennelman kelvottomaksi. Alex Matson huomasi Sillanpään Siljan vanhenevan luonnottoman nopeasti ja tätä vihiä seuraamalla tajusi myöhemmin koko romaanin rakenteellisesti sairaaksi. Joskus yksi kielioppivirhe riittää herättämään arvokkaan epäilyksen. JV >hyväntahtoiset kasvaimet >läähätyspuhelut >motiivi

MERKURIAANISIA Merkurius-planeetan vaikutuspiiriin kuuluvia ovat elementeistä vesi, koska se liikuttaa ja yhdistää kaikkea sekoittuneesti ja epäselvin rajoin. Luonteista sekoittuneet ja monisyiset, sekä myös animaalinen henki. Mauista monisyiset, omituiset ja sekoittuneet.

Metalleista elohopea, tina ja katinkulta. Kivistä smaragdi, akaatti, punainen marmori, topaasi, moniväriset ja kuviolliset kivet, keinotekoiset aineet kuten lasi ja ne joiden väri on sekoitus keltaista ja vihreää.

Kasveista pähkinäpensas, noitien vainoamiseen käytettävät yrtit kuten loikerohanhikki, lehtosinijuuri, peltoemäkki, puna-alpi, meirami, persilja ja sellaiset jotka ovat lyhyitä ja harvalehtisiä, joilla on yhdistetyt ja sekoittuneet luonteet, sekä moninaiset värit.

Eläimistä nopeavaistoiset, kekseliäät, voimakkaat, epävakaat, ripeät, ihmisystävälliset, kuten koirat, apinat, ketut, lumikot, uroshirvet, muulit. Kaikki kaksineuvoiset eläimet. Sukupuoltavaihtavat kuten jänis, sivettikissa ja napoleonkala.

Linnuista luonnoltaan henkevät, melodiset ja lyyriset ja epävakaat, kuten hemppo, satakieli, mustarastas, rastas, leivonen, isosirri, arokiuru, papukaija, iibislintu, vesikana ja Hermeksen lintu.

Kaloista *trochus*, herkullinen merikotilo, joka menee kuoreensa, muuntautumiskykyiset ja petolliset kuten mustekala, okarausku uutteruutensa takia. Mullo, joka osaa ravistaa syötin koukusta pyrstöllään. (Henry Cornelius Agrippa von Nettesheim: *Three Books of Occult Philosophy*, engl. James Freake) Suom. ja sov. JN >erottaminen >Hermes >saturnisia >sekoittumattomat

METEORI, kappale tai vaikutelma kappaleesta, joka ilmenee hetken ajan ilmakehässä ja muotoutuu siellä viipyilevistä aineksista. Meteoreja on kolmenlaisia: 1. Tuliset meteorit, jotka koostuvat rikinkatkuisesta leimuavasta aineksesta; tällaisia ovat salamat, ukkonen, räyhätulet, tähdenlennot ja muut korkealla ilmenevät. 2. Ilmameteorit, jotka syntyvät hulmahduksista. 3. Vesimeteorit, jotka koostuvat höyryistä tai vesihiukkasista; tällaisia ovat pilvet, sateenkaaret, räntä, lumi, sade, kaste ja muut vastaavat. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >eläinkuuroja >kansallismaiseman keksiminen

METRONOMI, laite, joka kertoo kulloisestakin temposta ne iskut joille ei kannata soittaa jos haluaa musiikin pysyvän elävänä. JV >*clave* >paskarytmi >toisto

METSÄN SUOJA Metsässä myrkkymarja kypsyy. Metsässä hämähäkki hyökkää. Metsässä sienet valaisevat kauhun ja terrorin polun. Metsässä lähteen vesi seisoo. Sammakon huuto kaikuu kallioista. Metsässä kultainen apina loikkaa. JV >hämähäkin seitti >Panin suoja

METSÄNVARTIJAN TYÖ on leppoisaa luonnossa käyskentelyä, kunnes jokin uusi laji, kasvi tai eläin rauhoitetaan. Rauhoitettua lähdetään hakemaan porukalla pitkien matkojen päästä. Metsään syntyy kuhinaa, repimistä ja pauketta. Sellainen on suomalaisen suhde luontoon: kaikki mikä *ei ole* harvinaista, on kaunista ja suojeltavaa. JV >freejazzkonsertissa nukkuminen >friikki >kaksin metsästäminen >originelli

METSÄTYÖLÄINEN Kun intialaiset komentavat norsun kiskomaan jonkin puun juurineen maasta, eläin ei käy toimeen heti. Aluksi se ravistelee puuta ja tutkii, voiko sitä ylipäätään kaataa vai onko kyseessä kerta kaikkiaan mahdoton tapaus. (Aelianus) Suom. TN >kameli >muuli >patsaan kutittaminen

MICHELANGELON SAIRAUDET Syyskuussa 1517, valmistaessaan *San Lorenzon* fasaadia ja Minervan kirkon *Kristuksen* kuvaa, hän on ”kuoleman sairas”. Syyskuussa 1518 Seravezzan louhimoissa hän sairastuu liiasta ponnistuksesta ja ikävästä. Vuonna 1520 tapaa hänet uusi sairaus samaan aikaan, jolloin Rafael kuoli. Vuoden 1521 lopussa muuan ystävä, Lionardo Sellajo, onnittelee häntä sen johdosta, että hän on ”parantunut taudista, josta harvat toipuvat.” Kesäkuussa 1531, Firenzen antautumisen jälkeen, hän ei enää nuku eikä syö, hänen päänsä on sairas ja sydämensä sairas; tätä tilaa jatkuu vuoden loppuun asti; ystävät luulevat hänet menneeksi mieheksi. V. 1539 hän putoaa Sikstiiniläiskappelissa telineiltään ja taittaa jalkansa. Kesäkuussa 1544 hänessä on sangen kova kuume; häntä hoitaa Strozzien talossa Firenzessä hänen ystävänsä Luigi del Riccio. Joulukuussa 1545 ja tammikuussa hän potee tämän kuumeen synnyttämää vaarallista jälkitautia, joka tekee hänet kovin

heikoksi, ja Riccio hoitaa häntä taas Strozzien luona. Maaliskuussa 1549 hän kärsii kauheasti kivitaudista. Heinäkuussa 1555 häntä vaivaa kova kolotus. Heinäkuussa 1559 hän kärsii taas kivitautia ja kaikenlaisia tuskia; hän on hyvin heikkona. Elokuussa 1561 hänellä on taudinkohtaus; hän menee tajuttomaksi ja saa suonenvedontapaisia kouristuksia. (Romain Rolland: *Michelangelo*, suom. V. Tarkiainen) TN >kuolema >lääkärikirja >Moranin leiviskä

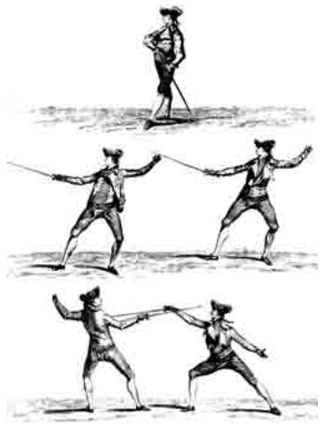

MIEHEN VAIHTOEHDOT Minusta näyttää että hyvä mies on se, joka täyttää uskontonsa vaatimukset säntillisesti; kunnian mies se, joka tinkimättä noudattaa yhteiskunnan lakeja ja käytäntöjä; ja kunnon mies se, joka ei koskaan kadota näköpiiristään luonnollisen kohtuuden periaatteita. Hyvä mies antaa almuja; kunnian mies ei koskaan riko lupaustaan; kunnon mies on oikeudenmukainen, myös vihamiehiään kohtaan. Kunnon mies on universaalinen; hyvän miehen ja kunnian miehen ei koskaan pidä tehdä sellaista, mitä kunnon mies ei itselleen salli. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >kunnollinen >laittomuus

MIEHITTÄMINEN, liikamiehisyys, alueiden valtaaminen miehiä siirtämällä, alueiden totuttaminen miehityksen tapoihin ja vereen. JN >*hemoglobiini* >niukkanaisisuus

MIELEN TASAPAINOLAJIT
1) Stabiili eli vakaa tasapaino: haaveen potentiaalienergia on pienimmillään.
2) Labiili eli horjuva tasapaino: haaveen potentiaalienergia on suurimmillaan.
3) Indifferentti eli epämääräinen tasapaino: haaveen potentiaalienergia ei muutu.

Tehtäviä:
1) Miksi nuorallatanssijan on edullista käyttää apunaan painavahkoa tankoa, jonka päät taipuvat alaspäin?
2) Tasapaksun haaveen yläosasta on poistettu ympyränmuotoinen pala, jonka säde on r. Laske haaveen painopiste.
3) Yhteen painopisteeseen sijoitetaan hallitseva sisustuselementti, mikä se on labyrintissä? JN >haaveen painopiste >houkutus >kupla >pyörrehavainto >Scientia >symmetria

MIELETÖN PARTURI on se, jonka kädessä sakset vapisevat. Hiuksethan kasvavat loputtomasti, unohtavat loputtomasti. JV >editoimattomuus >mammutin miniatyyrit

MIELIMUSTE Aristoteles kastoi kynänsä järkeen. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >*hulluuskynä*

MIESTEN VÄLINEN KUNNIOITUS JA YSTÄVYYS Nashvillen vierailu oli hankala paikka Georges Laraquelle – viime kaudella joulukuussa Laraque täräytti niin kovaa Nashvillen kunnioitettua tappelijaa Stu Grimsonia, että tämä todennäköisesti joutuu lopettamaan 14-vuotisen NHL-uransa aivotärähdysoireitten vuoksi.

Laraque ja Grimson ovat ammatistaan huolimatta hyviä kavereita, ja vaikka työkseen he ottivat monta kertaa kovia tappeluita keskenään, miesten välinen kunnioitus ja ystävyys on silti molemmille tärkeä.

Kun Georges Laraque yritti hankkia nimeä tappelijana NHL-uransa alkuaikoina pari vuotta sitten, Stu Grimson oli veteraani, jonka ei olisi tarvinnut tapella tulokkaan kanssa. Hän kuitenkin teki sen auttaakseen kollegaansa.

”Tuntuu pahalta. Stu auttoi minua niin paljon kun tulin liigaan.” Kuultuaan vamman vakavuudesta Laraque otti yhteyttä Grimsoniin, joka totesi vain: ”Älä huoli asiasta.”

”Georges on sen verran herrasmies, että otti yhteyttä ja sanoi kokevansa vastuuta tapahtuneesta”, kertoi Grimson Tennessean-lehdelle. ”Vakuutin hänelle, että tällaisen riskin me otamme aina, kun olemme kokoonpanossa. En todellakaan haudo yhtään pahaa ajatusta Georgesia kohtaan.” (Juho Nieminen Jatkoaika.com-sivustolla) Sov. TN JV >ammatinvalinta

MIESTÄ ETSITÄÄN En kiihotu jos mies on siivoushullu. Kun näen turvaistuimen Nissanin takapenkillä valtaa minut hillitön inho, tai himo. On seksikästä ostaa kallis tavara uuteen asuntoon. On miellyttävää kun oma mies kantaa taakan olohuoneen matolle. On huisia odottaa lentoa kaupunkilomalle ja olla etelänmatkaajien mielestä ns. laatupillu. On seksikästä että miehellä on kiire. On seksikästä että hän on kaikkialla ajoissa mutta hyvästelee silti huolellisesti. On seksikästä olla etupenkillä miehen kaverin autossa. Mies jolla ei ole kavereita ei ole sykähdyttävä. On seksikästä kun mies osaa viettää laadukkaita, mutta määrämittaisia hetkiä kavereidensa kanssa. En pidä siitä jos automme pitää kovaa ääntä. Enkä liioin siitä että seurassa on äänekkäämpiä miehiä kuin omani. JV >juhlava keskiverto >rehellinen naiminen >vaatekaapin sisältö

MINIATYRISTIT Aelianuksella on yksi juttu, jonka nimeksi panin tämän. Siinä mainitaan Myrmekides ja Kallikrates, jotka valmistivat pieniä esineitä. Esimerkiksi kärpäsen siipien alle kätkeytyvät nelivaljakot. He myös kirjoittivat elegisen parisäkeen kultaisilla kirjaimilla seesaminsiemeneen. Nykyisin voidaan luoda muutaman atomin kokoisia kirjaimia. Sitä sanotaan atomeilla kirjoittamiseksi. Aelianus piti miniatyrisointia ajanhukkana. TN JV >ihmisen pienoismalli >mammutin miniatyyrit

MISSISSIPPI Maailman suurin
ja kolmanneksi tylyin käärme
kokoaa Kalliovuorten ja Appalakkien vedet
oksentaa rakastajansa Meksikonlahteen
rannat kasvavat sotapäälliköitä
sato tukkii vilja-aitat
naisia joiden sääristä maksetaan kaksi kolme safiiria
taipuvat kuin eukalyptukset
ekstaasimyrskyissä, lähettävät miehiä
soidinlennoille kuuhun
tuhoava joen intohimo
mikä sitä patoaisi
liian matalia vuoret
vyöryvät massat ja laulu
ylitse, voimakas, sininen
JN >Niili >*laulujenmittaisuus*

MITAN IKÄVÄ Joskus toivoo hidasteita kirjoittamiselle, sähkökatkosta tai paperipulaa. Useimmiten kuitenkin kausina jolloin kirjoittaminen ei muutenkaan onnistu. Silloin haluaisi kanonisoida yksittäisen kirjainmerkin. Jos myisi tietokoneen ja hankkisi vasaran ja taltan. Kallioleikkauksia on kaikkialla. Olisi helppoa nousta kirjoittamaan aamuisin, edellyttäen toki että kirjoitettava lause tai sana olisi aikoinaan mietitty, puollettu ja lukittu. Hellyttävä hidaste olisi papukaija, laulukottarainen tai jokin muu matkijalintu. JV >antityökalu >esteettömyys >kottarainen

MITÄ APOLLON SOITTI SINULLE KITHARALLA? Eli mitä hän sinulle ennusti. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >ennustaminen >musiikkiteollisuus

MOOTTORIPYÖRÄN KOPIOIMINEN *Teollisen kleptomanian mestariteos*: Ural-merkkinen sivuvaunullinen moottoripyörä on kopioitu osa osalta laadukkaasta länsisaksalaisesta lähteestä. Siinä ei ole mitään vähemmän, mutta siihen on lisätty henki. JN >alleviivaaminen >*eklektinen kulttuuri* >luovuus >*pseudomorfoosi* >Rauschenbergin pukki

MOOTTORITIEKOKEMUS Saksan moottoriteillä sovitetaan vauhtia, vapautta ja vastuuta yhteen joka päivä. Kovin vakavat asiat eivät tule kuitenkaan heti mieleen, kun Autobahnilla ajoa maistelee vaikkapa A9:llä. Tie on hyvä, aurinko paistaa, ja toiveikkaasti ajattelemme kai kaikki, että ehkä liikennekin kohta hiukan harvenee. Maailman johtava autovaltio Saksa tarjoaa meille maineensa mukaiset olosuhteet. A9 on edustava tie. Normaalina ajopäivänä ehtisimme muutamassa tunnissa syrjäisestä Berliinistä aina Euroopan sydänmaille Münchenin saakka. Itäisen saksan maasto on avaraa. Kaarteet on voitu vetää luistavan loiviksi. Tämä reitti oli Saksan ensimmäisiä moottoriteitä 1930-luvulla, ja suunnittelussa otettiin selvästi huomioon auton aikakauden maisemalliset ihanteet. Hyvä moottoritie on kokemus, jolle Saksassa voisi hakea tuotemerkin suojaa. Yksilöinä ajaa valtaosa autoilijoista mielellään lujaa ainakin joskus. Vapaa vauhti on Saksassa niin vakava asia, ettei keskustelu kattonopeudesta juuri ota tulta. Ihanteen ja arjen ristiriita on kuitenkin yhä ilmeisempi. Meitä autoilijoita on liikaa. Etenemme A9:n uloimmalla kaistalla noin 170 kilometriä tunnissa ja jonossa. Taajat jarruvalot kertovat, että ajamme liian lähekkäin. Ajovirhettä ja vaaran alkua osoittaa, että kaasun kevennys ei kaikessa rauhassa edetessä riitä, vaan nopeutta on otettava jarruilla pois. Autobahn tuntuu liian monista samalta kuin mikä hyvänsä muu maantie. Unohtuu, että etenemme 50 metriä joka sekunti. Jokainen A9:llä ajava on kuullut, että on syytä katsoa niin kauas eteenpäin kuin näkee. On vaara tuijottaa edessä ajavan takavaloja. Jono voi pakkautua odottamatta kasaan käsittämättömän armottomasti. Turvallisuustekniikka on onneksi kehittynyt niin, että enää vain harvoin kuollaan kasana palaviin autoihin. (Jukka Luoma *Helsingin Sanomissa*) Sov. JV >alkemistien tunnelit >kuvitteluauto >leikkiauto >tie

MORANIN LEIVISKÄ Kun 65-vuotias Winston Churchill meni tohtori Moranin vastaanotolle, hänellä oli ollut vain kerran elämässään päänsärkyä, nuoruudessaan tappelun jälkeen. Tapaaminen oli kiusallinen, terveelle miehelle, ja Churchill yrittikin saman tien lopettaa potilassuhteensa. Englannin hallituksen päätös kuitenkin piti, tohtori Moran olisi tästedes Churchillin lähellä.

”Jos haluat syövän, mene syöpäspesialistin luokse”, huusi Churchill.

Ympäri maailmaa suuntautuneiden matkojen aikana potilaan ja lääkärin välit kuitenkin lämpenivät. Lentomatkoilla he huomasivat jakavansa saman kirjallisen maun. Ystävyys syveni vähitellen ja lopulta Churchill ei voinut enää olla missään ilman lojaalia, hiljaista, loputtoman kärsivällistä kuuntelijaansa, tohtori Morania. Hän oli ihminen jonka Churchill näki ensimmäisenä aamulla ja viimeisenä illalla. Moran sammutti lampun kun Churchill oli vihdoin riittävän rauhallinen nukkuakseen ja sulki oven hiljaa perässään. Sitten hän meni kirjoituspöytänsä ääreen. Sen yläpuolella oli kuva Vesaliuksesta, miehestä, joka ensimmäisenä teki retken ihmisen salattuun fysiologiseen sisimpään. Moran kirjoitti:

”Jos ihminen haluaa parantaa koko maailman, hänen on

parannettava yksi. Samalla tavalla kuin yksi selän pieni lihas saa koko selän toimintakyvyttömäksi, voi yksi ihminen saada koko maailman toimintakykyiseksi." JV >Lagerkvistin osoite >Michelangelon sairaudet >Pandora >valelääkäri

MOTIIVI, sanoo Franzheimer, on minkä tahansa rakenteen, useimmiten taideteoksen tai rikoksen, perustava rakenneaines, josta on konstruoitavissa rakenteellinen hahmo riittävin osin. JV >dekkarin silmä >hämähäkin verkko >merkki rakenteellisesta sairaudesta

MOZARTIN OMENANRAATO Siihen aikaan kun Mozart kävi hovissa, saattoi hän soiton jälkeen unohtaa omenanraadon klavieerin päälle. Siitä ei ollut suurta haittaa; piika kuljetti sen tunkioon. Unohtuneella nuotilla sytytettiin kakluuni. Nyt hovissa on stereolaitteisto. Konsertin jälkeen vinyylikiekot lojuvat pöydällä. Lapset pitävät niiden heittelystä. Pappa käyttää niitä trap-harjoitteluun. Kerran joku pani kertaalleen soitetun kiekon takaisin soittimeen. Oli hirveää tajuta mitä on kun elämä loppuu. JV >fonografi

MUISTAMINEN, jäsenen muistaminen, onnittelusähkeen lähettäminen, sormien ja raajojen luettelu, kaavojen ja kiteytysten johtaminen maailmanrakenteesta, elämän synty elottomasta, kadonneiden aikojen ja sekoittuneiden tilojen palauttaminen alkuperäisempään olotilaan, Jerusalemin erityisyyden restauraatio, Uuden Jerusalemin rakentaminen näyn- tai innoituksenvaraisesti, kadonneitten, kadonneiksi luultujen tai tuntemattomien teosten, teoskokonaisuuksien, kielten ja tietokantojen massamuistaminen, unien purkaminen, profetioiden ja ennusteiden muistiinkirjoitus, tieteellisten tulosten ja päätelmien synnynnäinen hallinta. JN >Blaken pimeäkirjoitus >ilomuisti >Jerusalemin rakentajat >löytö >menneen muistelu >poiskuvittelun välineet >tietämättömyys

MUISTOJEN SYNTYPAIKAT Paljon matkustavalla on etunaan se, että hänen muistojensa aiheet muuttuvat viipymättä kaukaisiksi. Näin muistot saavat heti sen utuisen ja poeettisen sävyn, joka muuten voisi muodostua vain vähitellen. Matkustamattoman ongelmaksi jää, että kaikki hänen muistonsa liittyvät jollakin tapaa läsnä oleviin asioihin, sillä muistojen syntypaikat ovat alati läsnä. (Giacomo Leopardi) Suom. TN >kaukoputki >kotiseudun vaihtamisen syyt >näyttelijän arvuuttelu >poeettinen uneksunta

MUODOLLISET, menettelyissään ym. tunnontarkat. Muotokuva näistä ihmisistä. Pohdiskelua muodollisuuksista. VII. 171. *a*. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >illuusio >Kristuksen seuraamisesta >laittomuus

MUOTOKUVA Kun panee amatöörin maalaamaan muotokuvan itsestään, tuloksena on syntymätön serkku. Hivenen koulutusta saanut näyttää kuvallaan millaiselta näyttäisin jos elämä olisi mennyt toisin, jos olisin ratkennut juopoksi tai ollut ratkeamatta, jos olisin välttynyt köyhyydeltä tai rikkaudelta, jos en olisi kuollut ennen aikojani. JV >illuusio >moottoripyörän kopioiminen

MUREENAN JA KYYN RAKKAUS Kun kyy haluaa paritella mureenan kanssa, se oksentaa myrkkynsä pois, jotta tekisi miellyttävän vaikutuksen kuin sulhanen konsanaan. Sihinä jolla se kutsuu morsiantaan on eräänlaista valmistelevaa häälaulua.

Eläinten lopetettua yhteisen ilonpitonsa mureena syöksyy jälleen meren aaltoihin. Kyy ottaa myrkkynsä takaisin ja palaa sekin kotiin. (Aelianus) Suom. TN >luontainen antipatia >rakkaus

MUSIIKIN PAKKAAMINEN JA PURKAMINEN
Musiikin pakkaaminen ja Anton Webern.
Musiikin purkaminen ja Leif Segerstam. JV >Hyry ja Castaneda

MUSIIKKITEOLLISUUS

I

Olemme erikoistuneet hautajaismarsseihin.
Requiemien ja messujen sovitukset tanssiaisiin.
Talo vastaa sointujen korjauksista.
Sinfonioiden, kvartettojen ym. ym. nopeat muunnokset.
Vakavasta musiikista hilpeää.
Vaikeimmat kappaleet pelkistettynä yhdelle sormelle.
Laulumelodiat sovitettuna kahdelle pianolle.
Ei enää käsittämättömiä sävellyksiä.
Hienostuneisuus jokaisen ulottuville.
Pelkistettyjä, uudelleen harmonisoituja sonaatteja.
Musiikillamme on soitettavuustakuu.

II

Kappaleemme ovat takuuvarmasti kvintittömiä
ja oktaavittomia.
Myös kielisoittimien huollot.
Talo vastaa sointujen korjauksista.
Talon säveltäjät
käyttävät vain vanhoja harmonioita,
pitkässä käytössä koeteltuja.
Tämän päivän Makuun.
Työntekijämme ovat viimeistelleet huolellisesti kaiken
modernin musiikkimme.
Olemme erikoistuneet musiikin uudelleenjärjestelyyn.
Yrityksemme liikeajatus:
tehdä vanhasta uutta.

(Erik Satie) Suom. TN >audiofiili >fonografi

MUSTA MARSSI

Rakkauden musta kirja
Pyyteettömyyden musta kirja
Vilpittömyyden musta kirja
Väkivallattoman vastarinnan musta kirja
Insestin musta kirja
Hyväntahtoisuuden musta kirja
Lempeyden musta kirja
Anteeksiannon musta kirja
Säälin musta kirja
Ihmissyönnin musta kirja
Ihmisrakkauden musta kirja
Hyvien aikeiden musta kirja
Onnellisuuden musta kirja
Järjen musta kirja
Sodomian musta kirja
Hellien tunteiden musta kirja
Intuition musta kirja
Keittotaidon musta kirja
Maanviljelyksen musta kirja
Joukkoraiskausten musta kirja
Lyyrisen runouden musta kirja
Elämänveden musta kirja
Paimenlaulun musta kirja
Kävelytaidon musta kirja
Pedofilian musta kirja
Maalaustaiteen musta kirja
Moraalin musta kirja
Valon musta kirja
Lapsenkaltaisuuden musta kirja
Kapitalismin musta kirja
Täydellisyyden musta kirja
Nöyryyden musta kirja

Avuliaisuuden musta kirja
Hyödyllisyyden musta kirja
Hyväksikäytön musta kirja
Pyhyyden musta kirja
Yhteistyön ja -ymmärryksen musta kirja
Velvollisuudentunnon musta kirja
Vastuunkannon musta kirja
Petoksen musta kirja
Jalouden musta kirja
Jalopetojen musta kirja
Sinisilmäisyyden musta kirja
Sankaruuden musta kirja
Pyhäinhäpäisyn musta kirja
Yrittämisen musta kirja
Alastomuuden musta kirja
Häveliäisyyden musta kirja
Herkkyyden musta kirja
Verilöylyn musta kirja
Optiikan musta kirja
Sokeuden musta kirja
Kuoleman musta kirja
Ylösnousemuksen musta kirja
Mätänemisen musta kirja
Hetkessäelämisen musta kirja
Elämättömän elämän musta kirja
Ennaltanäkemisen musta kirja
Johtajuuden musta kirja
Tyhmyyden musta kirja
Avuttomuuden musta kirja
Neuvottomuuden musta kirja
Tiedon musta kirja
Peseytymisen musta kirja
Hygienian musta kirja

Kansainvälisyyden musta kirja
Nationalismin musta kirja
Perinteiden musta kirja
Historiattomuuden musta kirja
Ydintuhon musta kirja
Tulevaisuuden musta kirja
Optimismin musta kirja
Evoluution musta kirja
Pessimismin musta kirja
Hiilen musta kirja
Vapauden musta kirja
Ilon musta kirja
Melankolian musta kirja
Värittömyyden musta kirja
Hävityksen ja maailmanlopun musta kirja
Nuhteettomuuden musta kirja
Hiljaisuuden musta kirja
Kauneuden musta kirja
Kiltteyden musta kirja
Lammasmaisuuden musta kirja

JN >menetetty terveys >mykkä marssi >pieniä kirjasia >viekkauden välineitä

MUSTASUKKAISUUDEN OIREITA Liiallisten rakkaudenvakuuttelujen herättämää epäluuloa. Kertomuksen yksityiskohtaisuuden tai epämääräisyyden herättämää epäluuloa. Keskustelun kuulusteluksi muuttumisen ja itsepintaisen vaikenemisen herättämää epäluuloa. Pikkusyntien auliin tunnustamisen herättämää epäluuloa. Rusketusrajattomuuden herättämää epäluuloa. Pakonomaisen hilpeyden herättämää epäluuloa. Pidättyväisyyden herättämää epäluuloa. Varallisuuden äkillisen muutoksen herättämää epäluuloa. Välitystietojen *odottaa*-statuksen herättämää epäluuloa. Tuntemattomilla kielillä lausuttujen matkapuhelimen tilaa koskevien kuulutusten herättämää

epäluuloa. Kadonneiden minuuttien, tuntien, viikkojen herättämää epäluuloa. Seuraan liittyvää epäluuloa. Omalta kannalta edullisesti hämärtyneiden tai tarkentuneiden muistikuvien herättämää epäluuloa. Korostuneen ylpeyden tai itsetunnottomuuden herättämää epäluuloa. Teeskennellyn kylmyyden tai haikailun herättämää epäluuloa. JN >dekkarityön vaikeus >etsivä >olemattoman näkeminen >sutenöörin mustasukkaisuus

MUULI kulki peltoa edestakaisin, kynti kyntämistään ilman toivoa lepotauosta.

Sen oli annettava kaikki itsestänsä tässä ja nyt, koska tiedettiin, ettei se voinut saada jälkeläisiä jotka jatkaisivat sen työtä. Paitsi ankara isäntä ruoskineen, myös taivaan linnut ja maan matelevat usuttivat sitä nokillaan ja hampaillaan jatkamaan, vaikka sen jalat jo vapisivat ja silmät olivat hien sokeuttamat.

Mutta yöllä muuli sai levätä pienen hetken. Silloin ei uni tullut sen silmään. Muuli ajatteli ainutkertaista maailmaansa ja sitä kuinka siitä ei jäisi tänne jälkeäkään. Karjasuojan seinän takaa kuului hevosten ja aasien paritteluääniä, ja jälkeläisten huutoja, kun ne vaativat ravintoa vahvistuakseen uuden elämän koitoksia varten.

Niin olin itsekin hereillä niinä öinä. Harhailin huoneistossani, joskus avasin pöydältä vanhan Schopenhauerin. Myönnän että vain harvoin, vain tiettyinä herkkinä hetkinä saatoin uskoa, että elämäni loputtua minua odottaisi taivaspaikka. Useimmiten elin synkän tulevaisuuteni mustien pilvien alla ja ajattelin: miksi siis en lähtisi ulos ja kiipeäisi tyttöjen aittaan, ottaisin elämältä sitä mitä nyt haluan ja mitä se parhaimmillaan voi antaa. Miksi en kostaisi isännälle, vihamiehelleni nyt saman tien, ottaisi haulikkoa seinältä.

Mutta kun aamu tuli, nähtiin meidän jälleen löntystelevän aamukasteiselle pellolle. JV >aasien taivaspaikat >Bush >itsemurha >lapsettomuus >lisääntyminen >siementäminen

MUUTTUNUT KOTI … Kun palasin kotiin, minua odottivat siellä runsaat kapiot; … & vanha kalusto oli korvattu ylellisellä.

… Pöydällä lojui ehtymätön sekkivihko… Iäkäs kotiapulainen oli valmiina tottelemaan käskyjäni…

Tarunomaiset kapiot; ruhtinaalliset kalusteet; ehtymätön sekkivihko; omistautunut kotipalvelija; taito tehdä itsestäni näkymätön. (Erik Satie) Suom. TN >Haadeksen kypärä >havaitsematon >yön aikana syntyvät kartanot

MYKKÄ MARSSI Laumoittain murhamiehiä, kiristäjiä, kiihkoilijoita, tuhopolttajia, viiltäjiä, kiertolaisia ja ryöväreitä kävelee hiljaa.
Salamurhaajat – murhamiehet
Kiristäjät
Viiltäjät
Tuhopolttajat
Ryövärit
Palkkamurhaajat
(Erik Satie) Suom. TN >musta marssi

MYRKKY- JA MESIPISTIÄISET Hevosista syntyy ampiaisia, häristä mehiläisiä. (Nikandros) Suom. TN >hevosen raato

MYRKKYJEN KAANON Arseeni, Lyijy, Elohopea, Beryllium (pöly), Kloori, Bromi, Fluori, Polonium-210, Tallium, Muskariini, Amatoksiinit, Gyromitriini, Iboteenihappo, Psilosybiini, Pankuroni, Myristiini, Botuliini, Ammoniakki, Bentseeni, Arsiini, Fosgeeni, Fosfiini, Silaani, Seleenivety, Metanoli, VX. JV >ihania myrkkyjä >jätteiden kaanon >viikon sateen jälkeen

MYRKKYJYVÄT Lapsille sanotaan, ettei lintuihin saa koskea. Kauneimmatkin ovat myrkytettyjä. Mutta myrkky itsessään

on kaunis ja puhdas. Lintujen salakuljettajalla on myrkyllisiä jyviä, jotka saavat linnun vaihtamaan väriä lentomatkan ajaksi. Samoja jyviä on monen matkustajan ylähuulen alla. He ovat miehiä ja naisia joille on tilaa vain yläilmoissa. Lapsille sanotaan, että juuri heiltä ja vain heiltä voi kysyä neuvoa jos hätä yllättää. Tämä johtuu heidän siisteistä vaatteistaan, jotka ovat jyvän synnyttämiä. JV >korppi rauhankyyhkynä >lintujen vääränentäminen >*viimeinen ehtoollinen*

MYRKYISTÄ RUNOILEVA John Donnen kirjan *Rukouksia sairasvuoteelta* 13. luvussa ohjeistetaan myrkyistä runoilevaa: ”Niillä jotka kirjoittavat myrkyistä ja ihmiselle vahingollisista eläimistä, on täysi syy mainita kirppu siinä kuin kyykäärmekin, sillä vaikka kirppu ei tapakaan ketään, se tekee kaiken pahan, minkä voi.” (Suom. Paavo Rissanen) JV >ihmiselle vaaralliset eläimet

MYRKYNMAISTAJAN KÄYTTÖ On ylensyöjiä, jotka eivät niele mitään, mitä arvovaltainen makutuomari ei ole ylistänyt. Paljon kelvollista heitetään pois, ja paljon herkullista hitaasti tappavaa poimitaan syötäväksi. JN >editoimattomuus >gastronomia >ihania myrkkyjä >maistaminen >solaarisia >ulosteen määritelmä

MYSTIKKO ”Mystikko on maanpäällisistä ihmisistä alinna. Kun kuulet hylätyn koiran haukkuvan, on ehkä kyse mystikosta. Muuta en tiedä sanoa.” (Gunnar Ekelöf 17.12.1966, suom. Caj Westerberg) JV >puolitoista mystikkoa

MYSTIKON SIEMEN, maailman edullisin uusiutuva energialähde. Markkinat, viemärit, merenlahdet tulvehtivat sitä. Kerjäläinen istuu kuppinsa äärellä kuin uimataidoton siittiö. On nähnyt mystikon siemenen virtaavan suotta, ottanut siitä opiksi. JN >hirtettyjen sperma >jätteiden kaanon >sarven siemen >siemenkerho

MYÖTÄTUNNON PIIRI Kirjolohen päässä ja niskan seudulla on sadoittain ihan samanlaisia polymodaalisia kipureseptoreita kuin meillä ihmisilläkin. Ennen saattoi kätevän raamatullisesti ajatella, että meidän iloksemme ympärillämme niin maalla kuin merelläkin on monenlaisia syötäviä automaatteja. Nyt on sitten paljastunut, että kalatkin tuntevat kipua. Tähän on tultu, kun myötätunnon piiriä on nyky-yhteiskunnassa kaiken aikaa laajennettu. (Ian McEwan: *Lauantai*, suom. Juhani Lindholm) JV >asunnottomien hakkaaminen >eläinten merkitys turisteille >kaksin metsästäminen

MÄDÄNNÄISYYS, enää vain kuvaannollisessa merkityksessä: turmelija tuo toisen elintapoihin saman mädän joka hallitsee hänen omia tapojaan. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >asetelmassa >lihan opettaminen >rappio >turmeltuminen >ulosteen määritelmä

MÖRIKEN NIITTY, keto, jota muutoin harmaana päivänä valaisee yksi itsevalaiseva pilvi. Menneestä onnesta kertova kangastus. Kellon kalke. Vastakuvaa etsiskelevä runoilija. JV >golfkenttä

N

NAAMIOITUMINEN Kukkaloistoon sulautuva on sademetsien tytöillä ja eläimillä korean kirjava väri. Yöeläinten väri on tumman harmahtava, puunrungoilla elävien punaruskea, meressä valtoimenaan kelluvien lasinkirkas. Ehostamisen ja naamioitumisen ero on häilyvä. Ehostuksen on tarkoitus ilmentää aikeet, naamion salata. Kysymys on kiintoisa sukusiivilöinnin kannalta: onko aikomus lisääntyä vai nauttia. On samaan aikaan vedettävä puoleensa ja työnnettävä luotaan. Vakoojat ja vastavakoojat käyttävät naamioita salatakseen teeskentelyn. Ihmistä teititellään monikossa: naamiota ja sielua erikseen. Rikolliset käyttävät naamioita vaikeuttaakseen tunnistamista, alkuasukkaat eläytyäkseen metsän henkiin ja löytääkseen alkuperäiset vaistonsa. Hämmennystä ja paniikkia välttääkseen naamioituvat jumalat. JN >erehtyä jumaluudesta >luudallalentäminen >näkymättömyys >paaninen kauhu >paljastuminen >pioneerit >teititteley

NAISENPELKO Jos en olisi tutustunut pornoon, ajattelisin yhäkin jokaisen vaatekerran alla olevan jotakin sanomattoman hyvää. Olen nähnyt satoja tuhansia alastomia naisia kaikkine yksityiskohtineen, eikä yksikään niistä ole tullut lähellekään sitä, millaiseksi ennen pornoharrastustani naiset kuvittelin, lähestulkoon jokaisen vastaantulijan. Kauneusvirheet ovat pelastaneet minut. Eivät niinkään paljonpuhutut selluliitit ja raskausarvet kuin nännipihat, häpyhuulet ja peräaukot. Nämä peitellyimmät ruumiinosat ovat paljastuttuaan antaneet minulle rauhan ja lopettaneet minua vaivanneen hyödyttömän kainouden. JV >eroottiset kuvat >hienostelu >häpy

NAISIINMENEVÄ
Kaikki naiset ovat kauniita ja kiihottavia! Kaikki Jean Paul Gaultierin musulmaanit Roberto Cavallin mestitsit Yves Saint Laurentin jättiläiset Francesco Scognamiglion kääpiöt he virtaavat nykyisyydestä menneisyyteen Lawrence Steelen isorintainen somali Veronique Branquinhon lattarintainen juutalainen Emmanuel Ungaron psykoottinen aateli he virtaavat menneestä tulevaan John Gallianon vietnamilainen työläinen Chado Ralph Ruccin nimetön kiinatar Gianfranco Ferren buddhatar heidän liikkeensä yhtyvät universumin lauluun Christian Diorin suora kasakan jälkeläinen Fisicon ihmissyöjäheimon prinsessa Lorenzo Rivan ontuva Narciso Rodriguezin silmäpuoli he virtaavat Gennyn nunna Marella Ferreran seksiorja Romeo Giglin idiootti Emporio Armanin asunnottomat Sonia Rykielin Nobody Cerrutin väritön heidän muotonsa yhtyvät universumin lauluun Pradan neitsyet Salvatore Ferragamon äidit Fendin lesket Trussardin kotirouvat he virtaavat Atsuro Tayaman HIV-positiivinen Ann Demeulemeestein rintasyöpätoipilas Victor & Rolfin narkomaanit eikä kukaan nouse ylitse toisen Emilio Puccin kaksoisolento Nina Riccin siamilaiset Dries Van Notenin epämuodostuma Antonia Marrasin kehitysvammainen Junya Watanaben mongoloidi kaikki he ovat täsmälleen yhdenvertaisia Oppion frigidi Cividinin poikatyttö Guglielmo Caponen seireeni Clipsin merenneito Philosophy Di Alberta Ferrettin meduusalapsi kaikki he ovat täsmälleen yhdenvertaisia
JN >niukkanaisisuus >rehellinen naiminen

NAISSUKUPUOLEN SYSTEMAATTISTA HÄVÄISTYSTÄ harjoittavat internetissä seuraavat sivustot: farthammer.com, joka on varannut naisille aktin jälkeisen pieruyllätyksen; bangbus.com, jonka kiertelevä panobussi kalastaa naisia kadulta, käyttää heitä ja jättää lopuksi keskelle ei-mitään; nastycops.com, jossa poliiseiksi tekeytyneet paskiaiset yrittävät saada naisia rysän päältä kiinni ja tarjoavat sovitteluratkaisua; captainstabbin.com, jonka irstailijat saalistavat naisia satamissa ja vievät jahdilleen pantaviksi, aktin jälkeen uhrit puetaan pelastusliiveihin ja heitetään yli laidan.

Tässä pieni otanta tuhansista samankaltaisista sivustoista, joissa periodiuskollisia (nuorena on naitava) teinejä vietellään häväistykseen ja keskiluokkaisuuteen. JV >Jennan Amerikka >keskiluokka >Marilynin risti >pornon valtameri

NARKISSOS Tarinan mukaan sairaus seurasi Narkissosta manalaan saakka, missä hän yhä katselee kuvaansa Styksin pinnasta. Pausaniaan mukaan myytti ei vaikuta kovin uskottavalta. Miten todennäköistä on sellainen järjettömyys, että ihminen ihastuu itseensä kuten toiseen eikä erota kuvajaista ruumiista? Mutta myös seuraavalla, harvinaisemmalla perinteellä on puolestapuhujansa. Kerrotaan, että Narkissoksella oli häntä täydelleen muistuttava kaksoissisar. Heidän kasvonsa ja hiuksensa olivat samanlaiset, he pitivät usein samanlaisia vaatteita ja metsästivätkin yhdessä. Narkissos rakastui sisareensa, mutta onnettomuudekseen menetti hänet kuolemalle. Silloin hän vaipui alakuloisuuteen ja asettui lopullisesti erään peilikirkkaan lähteen syrjälle. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >autopilotti >joustavan kepeyden vastakohta >Klitoriksen lähde >omahyväiset >samantakkisuus

NARKOMAANI, alueellaan aina poliittinen henkilö, jonka päihderiippuvuus rahoitetaan vihollisen puolelta. JN >katkaisuhoito

NAULAANASTUMINEN Toiset kulkevat lautakasoissa neljäkymmentä vuotta terveinä, mutta naulaanastuja loukkaantuu ensimmäisenä työpäivänään. Jo astunnasta näkee onko kohta naulassa. Ahma ei ole. Työmaa on viekas. Naula on kätkössä ja myrkyllinen. Vasara korkealla ja huonosti. Joku huutaa apua. Juuri siihen on kuoltu. On miehiä ja naisia, jotka ovat jo hyvän aikaa kävelleet rakennuksen ylimpiä kerroksia, vaikka sementtimyllyjä vasta tuodaan. Mestareita, joille rakentaminen on jo täyttä purkamista. JV >Jerusalemin rakentajat >Kainin merkki >pikkuvammoja

NAURUN MAHTI Kun vähintään kaksi henkeä julkisessa tilassa tai missä vain ihmisten kokoontuessa nauraa avoimesti keskenään muiden tietämättä miksi, he aiheuttavat läsnäolijoissa sellaista ahdistusta, että keskustelu muuttuu vakavaksi, monet vaikenevat tyystin, osa poistuu paikalta ja rohkeimmat siirtyvät nauravien lähelle toivoen, että heidät hyväksytään mukaan nauramaan. On kuin olisi kuultu tykinjyskettä pimeässä. Herää kysymys, onko ammuttu kovilla, ja minne lataus osuu. Nauru hankkii kunnioitusta myös tuntemattomilta. Se kiinnittää ympärillä olevien huomion ja antaa eräänlaisen johtoaseman heidän joukossaan. Mikäli sinulle jossakin käy niin, että jäät vaille huomiota tai saat koppavan ja epäkohteliaan vastaanoton, sinun tarvitsee vain valita lähettyviltäsi joku sopiva ja nauraa hänen kanssaan reilusti, avoimesti ja sitkeästi, näyttäen kaikin tavoin, että naurusi tulee sydämestä. Jos jotkut tekevät sinusta pilkkaa, naura selkeämmällä äänellä, väsymättömämmin kuin pilkkaajat. Olet kovin epäonninen, elleivät seurueen ylpeimmät ja nokkavimmatkin, myös ne jotka sinulle eniten irvistelivät, lyhyen vastarinnan jälkeen joko lähde karkuun tai tule omasta aloitteestaan hieromaan sovintoa, etsiydy puheisiin, kenties tarjoa ystävyyttään. Suuri on naurun mahti ihmisten yli, suuri sen herättämä kauhu. Kukaan ei sisimmässään ole siltä täysin turvassa. Joka uskaltaa nauraa, hallitsee ympäristöään hieman kuin se, joka on valmis antamaan henkensä. (Giacomo Leopardi) Suom. TN

NAURUN MAHTI Pohdin tätä eräänä kesäiltapäivänä Helsingin Annankadulla. Eerikinkadun terassilta kaikui kovaääninen nauru. Välillä naurunjohtaja kommentoi: ”... Olkaa kilttejä! ... Älkää tappako! ... Ei, taas! ... Voi pyhä Helvetti! ... Voi kaikista pyhin saatananäiti! ... Lopettakaa, olkaa kilttejä! ... Ei vaaleanpunaiset pomppivat eunukkiperkeleet!... ” Kuuntelin joitakin minuutteja tuota päättymätöntä, outoa naurua. Sitten jatkoin matkaa ja nauru korvissani vaimeni.

Eräs herra harrastaa tätä: teräväalkuiset raikuvat naurut vain hieman hauskan jutun päälle. Juttu keskeytyy ja pidennetystä naurusta saa vaikutelman, että nauretaan jollekin muulle kuin jutulle, joka ei ollut niin hauska. Tämä ei herätä vaivautuneisuutta. Se ei ole pilkallista naurua, vaan avomielistä, tarkoitettu kuultavaksi vieraisiin pöytiin ja lähikaduille, joilta se imee tai hätistelee kuulijat. Feedback-tilassa tällainen nauru saattaa riistäytyä hallinnasta ja muistuttaa jo ennalta suunnittelematontakin huomiota herättävää astmakohtausta. JN >Nooan kuolema >*ohjattavat unet*

NAVIGOINTIOPPAITA
Unissakävijän navigointi.
Sumussakävijän navigointi.
Pimeänkävijän navigointi.
Sokean navigointi.
JV >jäljittäminen >pieniä kirjasia

NEADIT Euforion kertoo *Huomautuksissaan*, että Samoksen saarella ei muinaisina aikoina ollut ihmisasutusta. Siellä näet esiintyi kookkaita villipetoja, joiden lähelle ei ollut asiaa. Neadeiksi niitä kutsuttiin, ja ne pystyivät pelkällä karjaisullaan halkaisemaan maata. Yhä vieläkin niiden valtavia luita pidetään näytteillä, sanoo sama. (Aelianus) Suom. TN >peiliolennot

NEITSYTLOUKKU >yksisarvinen

NEROT KIVIKAUDELLA Turha luulla, että rakastetut ja kaivatut varhaiset esivanhempamme olisivat ottaneet uutukaiset nerot vastaan sen paremmin kuin nykyisin on tapana. Ei ollut harvinaista, että nero toivotettiin tervetulleeksi iskemällä hänelle piikivinen tikari syvälle lapaluitten väliin. (Erikoinen tapa kiittää Luojaa armollisesta lähetyksestään.) Silloin ei auttanut sanoa: tuo on vähän jäykkää, eikä myöskään kovin kilttiä. Inhimillinen henki ei kaiketi ole muuttunut niistä ajoista, kun rakkaat esihistorialliset esivanhempamme kuolivat, ja maan päällä se yhä tavataan samasta paikasta kuin muinoin: miehen ja naisen kallosta. (Erik Satie) Suom. TN >Kainin merkki >kunnollinen >originellit >uhri

NEUROLOGINEN SÄÄPÄIVÄKIRJA, yksityisten säätilojen ylöskirjaaminen, useimmiten hoitavaa lääkäriä varten. Selitys huonovointisuudelle, virkeydelle tai kastumiselle. JV >hulluuskynä >sääpäiväkirja

NEUVOT Jos etsit neuvoa Kalliaalta, hän tekee sinusta juopon. Jos kysyt Ismenialta, tulet auloksen soittajattareksi. Jos Alkibiadeelta, muutut kiertolaiseksi. Krobylokselta, kokiksi. Demostheneelta, loistavaksi puhujaksi. Epameinondas tekee sinusta sotapäällikön. Agesilaos suurpiirteisen. Fokion kunnollisen. Aristeides oikeamielisen. Sokrates viisaan. (Aelianus) Suom. TN >ammatinvalinta

NEWTONIN MUUSA Pälsi on sumeilematta kerran minulle murahtanut, että onhan esikuviakin ollut, se Anita Loos. Nyt teen puolestani kaiketi synnin, kun esikuvaa isosti tutkimatta huomautan vain, että eri asioita ovat Loosin satiiri ja Pälsin huumori, eri asioita kaupunkilaistytön ääni ja maalaispojan, eri ovat Amerikka ja Suomi. Sitäpaitsi herätteet ovat vapaasti tarjolla jokaiselle, apinoillekin. Mutta kukaan ei ole väittänyt omenaa Newtonin muusaksi. (Aaro Hellaakoski: *Pälsin poikakirjoista*) JV >ensyklopedian muusa >kääpiön muusa

NHL (National Hockey League), yhdysvaltalais-kanadalainen jääkiekkoliiga. Kautta aikojen paras pistemies Wayne Douglas Gretzky 2857 runkosarjapisteellä. Allan Lonely oli ensimmäinen pelaaja jota syytettiin toisen pelaajan murhasta. Hän hakkasi Alcide Laurin hengiltä 24. helmikuuta 1905 käydyssä ottelussa. NHL on myös pahalaatuisten imukudoskasvainten ryhmä, siihen kuuluvia syöpiä sairastivat tähtipelaajista Saku Koivu sekä Gretzkyn jälkeen maailman parhaana jääkiekkoilijana pidetty Mario Lemieux. Lemieux pelasi koko uransa Pittsburgh Penguinsissa ja sai joukkueelta niin paljon palkkatuloja että pystyi ostamaan koko organisaation itselleen. Artikkelin kirjoitushetkellä Penguins on itäisen konferenssin neljäntenä 58 pisteellä. Joukkueen ykkössentteri, maailman paras jääkiekkoilija Sidney Crosby on aivotärähdyksen vuoksi sivussa. JV >irtokiekko >miesten välinen kunnioitus ja ystävyys

NIHILISMI >laksatiivi >maailman pahuus >ripuli >ummetus >viemäri

NIILI

Pakkomielteiden samea jatkumo
Afrikan pisin ja tylyin käärme
nopeastivirtaava
pyörteiden hieroglyfi
miksi tämä vesimassa
miksi tämä mieletön väkivalta
lehtikäytävässä lumpeiden
kulkusuunnassa nuolimainen
kataraktien jatkumo
orjat ja ylimykset
nymfit kaislakoreissaan
edellytysten ja nautintojen
herkät vastaanottimet
taustakuviona outo sama risti
kallion alttariseinämässä
suiston savessa
ihmiset muovattu elämään
tuloksekasta ja luovaa
toisto toisto toisto
seuraava aamu seuraava
massojen maine ja väkivalta
näyttämöllinen varjoja
veden sekvenssit, palleropilvet
keskelle melodiaa
rakastajansa hukuttava
seuraavassa sateessa rasterit
piirtävät posliininvalkoisen
taivaan, naisen muoto
ja kehityskulku
paviaanit huutavat metsikössä

JN >Mississippi

NILKKI Pornolehtiä ei koskaan unohtele esille. Jos unohtelisi, niitä ei löytyisi vain piilopaikoista – pusikoista ja sovituskopeista.

Synkimpiä rikoksia peittelee taidolla jo luonnostaan. Mutta muilta, ei itseltä. On hyväksyttävä kiinnijäänti ja häpeä niin ei jää kiinni. Nilkki ei ole koskaan piilossa. Aina ihmisten ilmoilla. Aina valmiina vastaanottamaan maailman, ja hyvää on vastassa. JV >nulikka

NIUKKANAISISUUS, pienen kansakunnan juhlinnalle ominainen lisämauste. Venäläisen sananlaskun mukaan kun poikavauvoja syntyy enemmän kuin tyttöjä, on tulossa sota. Vastakkaistermi: liikanaisisuus, nuoria miehiä turmeleva vesipöhöntapainen. JN >Apatian kaupunki >miehittäminen >naisiinmenevä >ödeema

NOOAN KUOLEMA Sinä päivänä tunsi Nooa itsensä nuoreksi. Kun elää vaikean ja elämättömän nuoruuden, tulee keski-ikä rattoisan hedelmällisenä. Nooa näki heleästi nauravia lapsiaan juoksevan maan ääriin. Pitkän iän ja terveyden salaisuus on sisäinen pururata ja tenniskenttä. Arkissa riittää naisissa ja lapsissa punttisalia.

Nooan vastaanottaessa ilosanomaa poikansa ristiretkimenestyksestä pisti ampiainen häntä kaulaan. Ensin hän irvisti, mutta nauroi sitten, kuollakseen. Jotkut väittävät kuolinsyyksi ampiaisenpistoa. Eräiden mukaan Nooan vanhin poika kuoli taistelussa, joka kuitenkin voitettiin, ja että Nooa niin ikään kuoli nauruun. Toisten mukaan Nooa olisi kuollut suruun samasta syystä. Varmaa on vain se, että tuona päivänä hänellä oli takanaan 832 vanhauskoisen vetreytymisen ja viisastumisen komeapartaista hedelmällistä vuotta. JN >seppele

NOOAN TAPAUS Ukko-Nooa hakkaa metsässä puita, viheltää hiljakseen yksinkertaista melodiaa: ”Ukko-Nooa, Ukko-Nooa

oli kunnon mies." Arkki on pysyvästi kesken: se valmistuu yliajallisena vuorotyönä. Illalla Ukko-Nooa istuu kajuuttapöytään ja kirjoittaa lokikirjaan: "Olemme maissa. Työtä on jäljellä. Asiat ovat pysähtymättömiä ja totta. Maapallon keskilämpötila nousee kuusi astetta sadassa vuodessa. Vedenpinta nousee yhden millimetrin vuodessa. Parhaillaan tutkin mannerjäätikön sulamista ja veden liikkeitä: pyörteiden muodostumista paisumuksen hetkellä." Kun Nooa näkee unessa vesimassojen vyöryvän, kirkastuksen kyyneleet kohoavat hänen silmiinsä. "Koko näkyvä maailma on nyt vedenpaisumuksen vallassa. Näin Jumala osoittaa laupeutensa maailmalle, joka on liian sairas parantaakseen itse itsensä." JN JV >ilmastonmuutostutkimus >kunnollinen >Paavali auttaa

NOOAN VARASLÄHTÖ Jo pitkään oli Nooa havainnut merenpinnan tasaisesti kohoavan. Kun hän oli saanut arkkinsa valmiiksi ja lastannut eläimet arkkiin, alkoi merenpinta yllättäen laskea. Ilmiö oli yhtä selittämätön kuin pitkään säännönmukaisena jatkunut nousukin. Myös satelliittimittaukset kaukana syvänmeren ulapoilla todensivat asian. JN >ilmastonmuutostutkimus >parilliset eläimet >suuret valmistelut

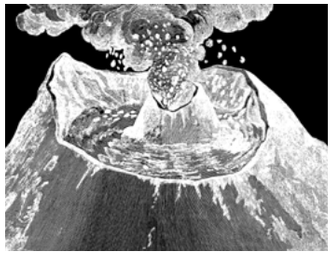

NOVALIKSEN ENSYKLOPEDIAHANKE jäi kesken, lyhyiksi irtonaisiksi fragmenteiksi, joita hänen ystävänsä vielä hänen kuolemansa jälkeen vääristelivät.

"En tule pyrkimään tieteellisyyteen enkä loogisuuteen vaan romanttisuuteen. Romanttisella tarkoitan analogiapäätelmin etenevää esitystä. Aloitan nyt tietojen keräämisen. On vuosi 1798, maaliskuun kymmenes päivä." JV >poeettinen ensyklopedia >yhden ensyklopedia

NUKAHTAMINEN Rattiin nukahdettuaan kuski väistää hirviä, ne ovat eri hirviä. Ristille nukahdettuaan tuomittu näkee sotilaita, ne ovat eri sotilaita. Pukille nukahdettuaan partneri näkee rakastetun, hän on eri rakastettu. Lukijan nukahdettua jatkuu lukeminen, toisen kirjan. Kuoltuaan – liikenteessä, ristille, sänkyyn, lukutuoliin – hän ei enää palaa toisesta maailmasta. JV >freejazzkonsertissa nukkuminen >hetkellinen näkymättömyys >kerällä nukkuminen >liikkeen jatkuvuus >liukuhihnalla työskentelevä

NUKAHTAMISRITUAALI Toinen ajaa autoa, toinen ampuu pukkeja avaruuteen. 80-luvulla moni poika teki reittiä Samantha Foxin luokse, realismin tyylilajissa. Miten saada raha Kanaalin ylittämiseen? Mielikuvitus hävisi aina todennäköisimmälle vaihtoehdolle. Esteitä olivat äänen kimakkuus ja vaillinainen pituus, liiallinen rakkaus, puhkeamaton kyky maalliseen lempeen, vanhempien käskyvalta. Unettomat yöt eivät juuri jouduttaneet perillepääsyä, ne kuluivat hukkareissuihin ja harhailuun. Mutta unen rajamailla oli aina hetkiä, jolloin ehdot pyöristyivät. JV >hukkareissu >unensaantiin vaikuttavat tekijät

NULIKKA Oscar Wilde katsoi nulikan käytöstä sormiensa läpi, tunnetuin seurauksin: "Olin tehnyt jättimäisen psykologisen virheen. Olin aina kuvitellut, ettei sillä ollut väliä, jos antaisin sinulle periksi pikkuasioissa, sillä kykenisin kyllä tosi paikan tullen palauttamaan tahdonvoimani sen luontaiseen valta-asemaan. Näin ei kuitenkaan käynyt. Tiukan paikan tullen tahdonvoimani luhistui kokonaan. Elämässä ei oikeasti edes ole

erikseen mitään suuria ja pieniä asioita. Kaikki asiat ovat yhtä arvokkaita ja saman kokoisia." (*De Profundis*, suom. Juhani Lindholm) JV >ensyklopediatyö >Juudas Iskariot >käden autonomia >nilkki

NUORENA KUOLEMINEN Jos ihminen kuolee nuorena, hän kuolee inhottavasti, mädäten. Hän on merkillistä ainetta joka synnyttää kuolevaisia tunteita. Himoitsemme maatuvaa, emme ikuista. Jos ihminen elää kauan, liha haihtuu hiljalleen ja luitten muoto tulee esiin. Luut museoidaan, vaikka niillä ei ole muuta käyttöä. Kuolleina syntyneitä, ikuisia ajatuksia. JV >aforismi >ikäkauden >jalan henkistyminen >jalansija >sodassakaatuminen

NUOTTITELINE, korkeuden säätely ikäkausittain. Kun teline on suurimmassa korkeudessa, opettajalla on lupa lähennellä, torpedoida akatemiaanpyrkimiset, tarjota holtitonta ohjelmistoa. JV >tuhoutua >turmeltuminen

NURINKÄÄNNETTY GENITAALI Vedenalainen maailma on rauhaton, oleminen intensiivistä, keskittynyttä ja rajoittunutta. Mikään ei kirkastu. Meren toista laitaa kiertää turska. Se poimii meritähtiä. Lähempänä, suuremman lautasmaisen meduusan keskellä on nelilohkoinen punertava rengaskuvio. Sukellustarkkailussa meduusa osoittautuu aktiiviseksi. Uimakellonsa rytmikkäin supistusliikkein se kohoaa. Mitä lähemmäs pintaa se tulee, sitä vähemmän se tekee uintiliikkeitä. Kuin ilmaa kevyempi ajatus se saavuttaa pinnassa ehdottoman lakipisteen, johon sen kohoaminen päättyy. Se levittäytyy lähes kiekkomaiseksi levyksi, sadat lonkerot ulospäin harottaen, ja taas se leijailee hitaasti kohti pohjaa kuin kuollut argumentti. Jatkuvaa olioiden ylittymistä, jatkuvaa nurinkääntymistä, uintiliikkeitä ja hidastempoista väittelyä merivirtauksissa. Kun perusta on sekoittunut vesi, se ei ole aivan selvä ja kirkas.

Suurin ei välttämättä kohoa pienimmän yläpuolelle. Vain pinta on täysin oikeudenmukainen. JN ➔Okeanoksen ehtoollispöytä

NURINKÄÄNNETTY SADEMETSÄN HIERARKIA, harpyija kaivettavissa maasta. JV >filosofien perimysjärjestys >sademetsän hierarkia

NURISIJA, rauhaton ja tyytymätön ihminen, joka purkaa huonoa tuultaan sanojen avulla. Nurina on kotipiirin pahe ja liittyy enemmänkin temperamenttiin kuin mielenlaatuun. Vaikka se näyttäisi erityisesti kuuluvan heikoille ja arvovaltansa vähitellen menettäneille vanhuksille, sitä kuitenkin tavataan kaikenikäisillä.

Muuan Erastes sai syntymässään herkästi kuohuvan, räiskähtävän sapen. Kapaloista kuultiin loputtomia äidin sisikuntaa repiviä parahduksia, joille ei löytynyt syytä. Kehdosta päästyään poika itki aina, kun jokin lelu kiellettiin. Lelun saatuaan hän heitti sen samassa pois. Jos lelu napattiin lennosta, hän jatkoi itkuaan kunnes se palautettiin. Kun Erastes oppi puhumaan kunnolla, hän ei muuta ehtinytkään kuin valittaa opettajistaan ja riidellä koulutoveriensa kanssa, jopa leikin ja hauskanpidon hetkinä. Jouduttuaan moniin ikäviin tilanteisiin kiukunpurkaustensa takia, saatuaan moitteita mutta parantamatta tapojaan, hän päätti ottaa vaimon, jotta voisi jatkaa nurinaansa rauhassa.

Luonnostaan lempeä nainen katkeroitui hermostuneen miehen rinnalla. He saivat lapsia. Erastes nurisi niille alituiseen, joskus ennen päänsilityksiä, joskus niiden jälkeen. Jos lapsilla oli pää pystyssä, jalat menivät solmuun. Jos he korottivat äänensä, särkivät korvia. Jos olivat vaiti, olivat ajatuksettomia. Jos oppivat jonkin kielen, unohtivat toisen, jos kehittivät lahjojaan, aiheuttivat kuluja. Jos oli hyvät tavat, puuttui häikäilemättömyyttä rikastua. Lopulta lapset tulivat aikuisiksi ja

heidän isälleen koitti vanhuus. Silloin Erastes joutui niin ankaran nurinavimman valtoihin, ettei enää poistunut kotoaan kertaamatta ensin palvelijoilleen kaikki ne virheet, joista oli jo sataan kertaan huomauttanut. Ja mitä hän toi mukanaan palatessaan kaupungista tai maaseudulta? Huutoja, valituksia, loukkauksia, uhkauksia. Myrskyn joka oli siksikin raju, että julkinen sovinnaisuus ja ihmiskunnioituksen pakkopaita oli sitä puristanut ja paisuttanut.

Nykyisin Erastes elää ilman vaimoa, perhettä, palvelijoita, ystäviä, seuraa. Silti hänellä on omaisuutta, suuri ja herkkä sydän, ja hän on hyveellinen ja nuhteeton. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >Eris >*mutisija*

NYKYLAPSET 1900-luvun alussa kun lapset halusivat leikkiä, he valitsivat viidestä lelutyypistä, nykypäivänä 534:stä. Samoin tunteita, joita he ilmaisivat vanhemmilleen tai toisille lapsille, oli viisi. Tätä nykyä niitä on viitisenkymmentä. Luonnonvoimia vastaan he taistelevat nykyään kaksisataakertaisella välineistöllä, mutta keinoja päästä kosketuksiin henkimaailman kanssa heillä on vähemmän. JV >eroottiset kuvat >lasten ensyklopedia >maailman leikittävyys

NÄKYLEIPÄ, harva leipänen, joka pitää nälän ja tuo näyt. JV >Blaken pimeäkirjoitus

NÄKYMÄTTÖMYYS (jumalten). Antiikin ihmisten käsitys ilmestyksistä oli, että jumalat näyttäytyivät vain selin ja poistuessaan paikalta. Heidän mukaansa tästä seurasi, että mikään sellainen naamioimaton olento, jota ehti katsoa ja jonka kasvot näkyivät, ei ollut jumala. Jumaluus kävi ilmi käynnin valtavuudesta. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >erehtyä jumaluudesta >Haadeksen kypärä >havaitsematon >hetkellinen näkymättömyys >ihmiselle vaaralliset eläimet >naamioituminen

NÄKYMÄTÖN NELIÖVERKKO >lasten ensyklopedia >luokittelu

NÄKYVÄ VILLA Roomalainen ylimys rakennutti villansa näkyvälle paikalle kukkulanrinteeseen. Komea julkisivu sai kuvittelemaan vastaavat sisätilat, mutta sisällä uneksittiin jo elämänlaadun seuraavasta asteesta.

Kun Yhdysvalloissa perhe muuttaa, samalla muutetaan myös talo. Jos Englannissa pystyy pitämään talonrakennustyömaan kaksi vuotta salassa, se saa jäädä vaikka rakennuskieltoalueelle. Eräs lordi salasi linnansa heinäpaaleilla, toinen rakensi sen valmiiksi maan alla ja nosti ylös hydraulisilla nostureilla, hieman maanpinnan tasoa korkeammalle. Uusrikas venäläinen maastouttaa satulinnansa neuvostoliittolaisen tehdashallin kuosiin. Ikkunanäkymät ovat taivaalle. Mutta kateuden määrää se ei vähennä. Aita vain kehittää ohikulkijoiden mielikuvitusta, kuten julkiset verotiedot tai ilmakuvat. JN JV >ilmavalokuvaus >*läpinäkyvyys* >piilopirtti

NÄLKÄ, saavutettu tieto siitä, että ollaan kuoleman tiellä. Elämän tie alkaa ensimmäisestä suupalasta. JV >kuolema >näkyleipä >tie

NÄLÄN LAHJA Nälkä on vatsan harvinainen lahja herkuttelijalle. Hyvää nälkää ei pidä tyydyttää millä tahansa pelkästään senkin takia, että huolimaton vastalahja voisi loukata. Närästys, ilmavaivat. Äkillinen muutaman päivän kiire laannuttuaan avaa häikäisevän nautintojen horisontin, runoilija ihmisessä herää. JV >halujen istutus >iskun lahja >laksatiivi

NÄPPÄIMISTÖ Tekstejä laatiessa tietokoneen näppäimistö kuluu suhteellisen tasaisesti. Kun se on vaihdettava, ei tarvitse harmitella että myös hyväkuntoisia näppäimiä on heitettävä pois. Tietokonepelien kanssa on toisin. NHL-pelissä aloituk-

set ja syötöt tehdään C-näppäimellä.

Minulla se on kulunut aimo kraatteriksi, mutta hyväksyn menetyksen, koska pelaaminen on pyhää.

Pelaamalla en tavoittele sosiaalista tai taloudellista hyötyä. Menestykseni ei juurikaan tapahdu muiden kustannuksella. Mutta on varottava: sielunvihollinen ei koskaan pelaa, hänellä ei ole siihen aikaa. JV >kuolinnaamio

NÄSIÄ on Suomen punaisin ja myrkyllisin marja. Niin kuin moni myrkyllinen, se on ulkomuodoltaan ihmistä houkutteleva. Ruokakuvissa sen annetaan korvata terveelliset herkut. Mutta ei se ole tappavampi kuin kuvattavat yleensä. JV >ihania myrkkyjä >keittokirjan tuoreus >myrkynmaistajan tarve

NÄYTTELIJÄN ARVUUTTELU Onko hän masturboinut viimeisen kolmen vuoden aikana? Pitkästyisikö hän vanginvartijana? Tuntuuko voimistelutunnin jälkeinen yhteissuihku hänestä ylivoimaiselta? Voisiko hän näytellä laatupornoelokuvissa, jos saisi tilaisuuden? Kuvitteleeko hän koskaan olevansa missään muualla kuin on? Pystyykö hän kuvittelemaan asioita yli välittömän näköpiirin? Pelkääkö hän kameraa? Pyrkiikö hän kaiken aikaa toisten ihmisten seuraan? Antaako hän helposti apaattisen vaikutelman? Vähentääkö työpaikan kahviossa rupattelu hänen kärsimyksiään? Onko kaunis ihminen hänen mielestään harvinaisuus? Pystyisikö hän tappamaan keskitysleirillä lapsia, jos hänelle luvattaisiin siitä korkea kunniamerkki? Tunteeko hän inhonväristyksiä nähdessään ihmisten suutelevan? Voisiko hän tappaa masturboivan ihmisen pelkästä inhosta? Vihaako hän vallankumouksia ja ideologioita? Uskooko hän niskakipujen lähtevän kuntosaliliikunnalla? Pystyykö hän palauttamaan mieleensä omat kasvonsa? Kaipaako hän milloinkaan maaseudun rauhaa tai suurkaupungin vilinää? Häiritseekö lapsipornon olemassaolo häntä? Onko hänellä kaksoisolento? Onko rakastuminen kotinurkilla hänestä todennäköistä? Rakastaako hän kaikkea ja kaikkia? Voiko hän olla helposti vuoden ajattelematta seksiä? Pystyykö hän tekeytymään näkymättömäksi? Kykeneekö hän suojelemaan oman tyttärensä pornoteollisuudelta? Tarvitseeko hänen mielestään elämässä välttämättä kärsiä? Pelkääkö hän rakkautta? Itkeekö hän, jos hänen teini-iässä ihailemansa hevibändin laulaja kuolee syöpään? Onko vasemmistolainen hänen mielestään vaarallisempi kuin rikollinen? Tietääkö hän maailmasta löytyvän homopornoa, jota voisi luonnehtia moraaliseksi? Suostuisiko hän tulemaan tunnetuksi tyylillä, jonka mahdollisuudet ovat loppuunkäytetyt? Onko töistä myöhästyminen hänen mielestään suuri synti? Uskooko hän päänsäryn lähtevän keskittyneellä ajattelulla? Voiko ihminen hänen mielestään menettää järkensä jos joutuu liian suuren salaisuuden säilyttäjäksi? Katolisessa kirkossa ripittäytyvä henkilö tunnustaa syntinsä papille, joka tämän jälkeen määrää suoritettavaksi katumusharjoituksia ja antaa synnit anteeksi Jeesuksen Kristuksen nimessä. Olisiko hänen mielestään tämä käytäntö siirrettävä myös meidän kulttuuriimme? Annettiinko hänelle vapautus armeijasta vaikka toisaalta tiedettiin hänet hyväksi sotilaaksi? Onko homoavioliitto hänen mielestään hyväksyttävämpi kuin lumeavioliitto? Lähtisikö hän koskaan missään tilanteessa tanssimaan humalaisen kanssa? Onko tunne hänen mielestään erehtymätön? Ajatteleeko hän, että enkelit ja demonit ovat neljän miehen ryhmiä? Jos hänet viedään viikoksi Amerikkaan tai Australiaan, unohtaako hän äidinkielensä? Jos hänet viedään Venäjälle, suostuuko hän enää palaamaan kotiin? Onko sielu hänen mielestään käytöstä poistunut käsite? Luottaako hän länsimaiseen lääketieteeseen? Selviäisikö hän yhteiselämästä harmaakarhujen kanssa? Onko läheisyydenkaipuu hänen mielestään yhtä kuin rakkaus? Johtuvatko traumat ja työkyvyttömyys hänen mielestään ihmisen omasta

heikkoudesta ja laiskuudesta? Olisiko hän vankilassa pelkääjävanki? Ovatko Mikki Hiiri ja Aku Ankka hänen mielestään vain tavallisten kansalaisten karikatyyrejä? Ovatko ihmiskunnan suuret keksinnöt hänen mielestään aina toinen toistaan vastaan sotivien sotilaiden luomuksia? Voisiko hän purra pedofiilin kivekset irti ja niellä ne? Onko suuri amerikkalainen moottoripyörä hänelle vapauden symboli? Osaavatko muut kuin saksalaiset hänen mielestään rakentaa kulkuneuvoja? Pitäisikö hänen mielestään ihmisen luovuutta rajoittaa? Onko yhteiskunta hänestä epäoikeudenmukaisen kiltti ja tunteileva? Onko kysymyksessä kuollut henkilö? JN >eläimen arvuuttelu >Garrick >muistojen syntypaikat >omistus >rakkaalla lapsella

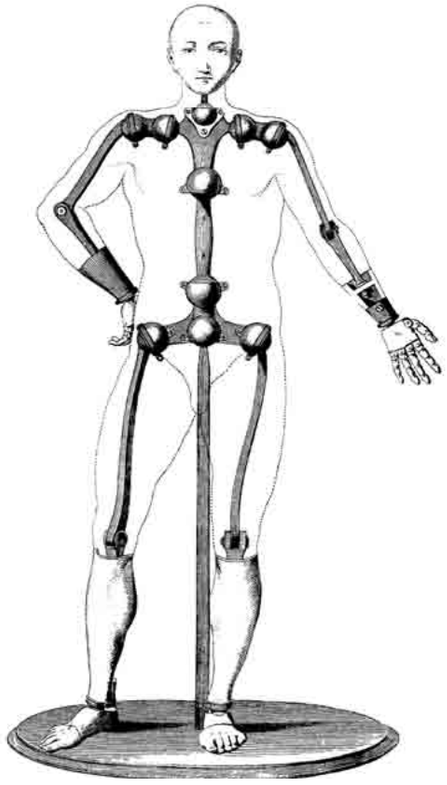

O

ODYSSEUKSEN LÄHTÖ Ennen kuin Odysseus pääsee lähtemään, on korjattava pursi, parsittava miekoin ja seipäin silvottu tuuli, lakaistava naisten hiukset rannalta. Kun Odysseus on saavuttanut taivaanrannan, näkymättömyyden, alkaa odotus. Sanojen olisi alettava yksinkertaisina, vähän maistuvina. Kymmenen vuotta ne saavat kypsyä. Kymmenen vuotta on purjehdittava saadakseen Odysseuksen nimen. Näin pienessä meressä käy työstä olla kymmenen vuotta eksyksissä. JV >lähtö >pakeneminen

OFELION, komediarunoilija. Athenaios mainitsee hänet *Deipnosofistiensa* toisessa kirjassa ja sanoo, että tämän runoilijan näytelmiä ovat *Deukalion, Kallaiskhros, Kentauri, Satyyrit, Muusat, Erakot.* (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >luotava tragediaa >Nooan tapaus

OHIMENNEN LUKEMINEN On syytä varoa lukemasta ohimennen. Varsinkaan runoutta. Ohimennen luettu tarttuu varmimmin. Tarkasti, ajatuksella tulkittua kuvaa ei kirjoita sellaisenaan paperille, omanaan.

Joskus huomaa kertovansa juttua, jonka kuvittelee sanovan jotakin ennennäkemättömän valaisevaa nykyajasta. Kaikki ovat kuulleet sen, samoin yksityiskohdin. Toiset puolella korvalla. JV >alleviivaaminen >kapakkakeskustelujen arviointi >kuvavarkaus

OHITTAMINEN
Katu ohittaa talon
Katurata ohittaa Monacon kasinon
Työn ilo ohittaa mammonan
Joki alittaa Mammolon sillan
Wagner jäykistyy bordellissa
Sperma virtaa ränniä Arnoon
Jarno Trulli ohittaa Frentzenin
De la Rosa ohittaa Frentzenin
Taaempana Jos Verstappen
ohittaa Giancarlo Fisichellan
ja nousee kymmenenneksi
JN >greyhound

OHJE
ensin
sitten
tämän jälkeen
lopuksi
JV >paneeli

OI! Tuodakseen korostetusti esiin, kuinka suurta kunnioitusta sielu tuntee näissä neljässä säkeistössä, se käyttää niissä kaikissa huudahduksia *oi!* ja *kuinka!*, jotka ilmaisevat voimakkaasti tunnettua mieltymystä. Joka kerta kun ne lausutaan, ne paljastavat sisimmästä enemmän kuin kieli voi ilmaista. Sanaa *oi* käytetään lausumaan julki syvä kaipuu, ja sillä esitetään myös suostutteleva pyyntö. Sielu käyttää näitä sanoja tässä säkeistössä kummassakin mielessä, sillä se ilmaisee siinä korostaen syvän kaipuunsa ja suostuttaa rakkautta päästämään sen irti. (Ristin Johannes: *Elävä rakkauden liekki*, suom. Seppo A. Teinonen) JV >sielu

OIKEUSTAPAUKSIA
Aarreuskomus
Erämaa-termi
Olkimäärän mittaus
Pahantekijän hautaus
Aiturin länget
Ansapolku
Aseenkantama mittana
Haaksirikkoutunut tavara
Hiukset ja kynnet taikakaluna
Itsemurhaajan hautaus
Järeän laivapuun hankinta
Yhteismetsän nautinta
Teinikulku
Suon otto yksityiseksi niityksi
Sotahuhu
JV >seka-aita

OINAS kuulemma makaa ja nukkuu vasemmalla kyljellään talven kuutena kuukautena. Kevätpäiväntasauksen jälkeen se lepää oikealla kyljellään. Oinas siis vaihtaa asentoa kummankin päiväntasauksen aikaan. (Aelianus) Suom. TN >kavioeläinten kulku >peiliolennot

OKEANOKSEN EHTOOLLISPÖYTÄ On vaikea käsittää, että sei on sitä mitä se on: lihaa, ruotoja, rustoja, suomuja. Se on ravintoa. Se on oma itsensä. Voidaan tarkasti määrittää ne säännöt, joiden mukaan se poikkeuksetta toimii. Ennustamattomuus merkitsisi sille kuolemaa. Kas tuollapuolen merta liikkuu vastaparvi. Kummassakin parvessa kala kuin neula kääntyy. Kuulevatko ne toisensa, etäisten parvien kohinan. Silmissään ohut sarveiskalvo sei sukeltaa eikä tiedä sukeltavansa. Suuri kuulamainen linssi muljahtaa.

Me kuljemme parven rinnalla, veden pinnalla, kolmen tuhannen kilometrin levyisellä kaistaleella viiden tuhannen vuoden ajan ja teemme muutamia havaintoja. Päivä sein elämää. Vesimiehellä on infrapunakamera ja mekaaninen uimarakko. Vesimies kelluu vaivatta virran mukana, muuntelee ominaispainoaan, vajoaa, kohoaa, tuntee veden liikkeen ja vastuksen. Sonarilla näkyy paksu seinämä kalaa. Vesimies liikkuu seinä meressä. Aivotoiminta on pimeä parvi äänettömiä banaanikärpäsiä. Vesimies ei usko tuomiopäivän olevan mitään miellyttävää; Okeanoksen virtauksissa, hapettomissa tiloissa, olemisen tuollapuolen, viettävät ikuisuutensa ne, jotka vaihtoivat kuolemattoman rakkauden Medusan uutuuksiin. JN
>parvisairas erakko

OKKULTTISIA SEURAAMUKSIA Pikkukala remora pysäyttää laivat. Raparperi karkottaa koleran. Kameleontin maksa nostaa ryöpyt ja rajuilmat. Verikivi heijastaa valoa ja tekee näkymättömäksi. Lynkurium poistaa harhat silmistä. Lipariksen tuoksu kutsuu petoja. Synokiitti kutsuu infernaalisia haamuja. Anakiitti tuottaa kuvan Jumalasta. Uneksivan päälle asetettu ennektis tekee oraakkelin. Etiopiassa on yrtti, joka kuivattaa lammet ja joet ja joka avaa kaiken suljetun. (Henry Cornelius Agrippa von Nettesheim: *Three Books of Occult Philosophy*, engl. James Freake) Suom. JN >tarkka tuoksu >tuntematon amerikkalainen sotilas

OLEMATTOMAN NÄKEMINEN

1) Pussihukka on piiloutuva eläin. Sitä ei näe helposti metsässä, tuntee vain jonkun tuijottavan. Ihmiselle se on vaaraton, mutta karja kannattaa siltä suojata. Toisaalta varoitus on tarpeeton. Pussihukka ei elä enää maan päällä. Ihminen on tappanut kaikki pussihukat. Ja olemattoman näkeminen on useimmiten merkki mielenvikaisuudesta.

2) Muuttokyyhky on Pohjois-Amerikan runsaslukuisin lintu. Kolmesta viiteen miljardia yksilöä. Yhdessä parvessa saattaa olla sata miljoonaa kyyhkystä ja niiden ylilento peittää auringon valon. Äkillisessä pimeydessä niiden surumielinen möly on erikoinen elämys. Toisaalta tieto on tarpeeton. Muuttokyyhkyjä ei ole jäljellä enää miljoonaakaan, tai yhtä ainoaa. Ihminen on tappanut kaikki muuttokyyhkyt. Ja olemattoman näkeminen on useimmiten merkki mielenvikaisuudesta. JV
>Amerikan mörkö >ironinen hymy >koiran jumala

OLESKELUTILAT, näin nimitettiin julkisia paikkoja joihin monet tulivat joutohetkinään istumaan. Homeros: ”Et mene pajalle tai oleskelutiloihin nukkumaan.” Kleanthes sanoo, että pylväskäytäviä muistuttavat oleskelutilat kuuluvat Apollonille. Joskus tätä jumalaa sanotaankin ”oleskelutilojen suojelijaksi”. *Oleskelutiloja* on myös Herakleides Pontoslaisen runokokoelman nimi. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >galleria >ilmestyminen >kaiuton huone >katoaminen >luova ympäristö >Portunus >puhdas omatunto >*välitila* >Watteau

OMAEHTOISUUS tarkoittaa olemisen ehtojen itsemääräämistä, vapautta sopeutua tai vaihtaa ympäristöä. Omaehtoisuus on jonkinlaista negatiivista vapautta toisten määrittämistä ehdoista, joihin voi olla suostumatta jos on valmis maksamaan siitä määrätyn hinnan. Omaehtoisen on kyettävä auttamaan itse itseään. Avun pyytämisen ja tarjoamisen suhde vaihdon

välineisiin on arvaamaton. Jos avuntarjouksen hyväksyy, saa tietää omaehtoisuuden merkityksen. Ellei hyväksy, saa tietää omaehtoisuuden hinnan. Mitä enemmän on epätoivoa, sen oudompia ehdotuksia tarjotaan, hyväksytään ja hylätään. Yhteisöstä, jonka korkein ihanne on auttaminen ja palveleminen, emme voi ulkopuolelta tietää millaisia sovittuja tai salattuja vastapalveluksia se lopulta edellyttää. Vaihdon välineitä ovat raha, palvelus, seksi ja uhri. JN >kotiseudun vaihtamisen syyt >taiteellinen kunnianhimo >tehojoukkue

OMAHYVÄISET Ei ole harvinaista, että turhamaiset, itsetyytyväiset henkilöt, sen sijaan että olisivat itsekkäitä ja kovasydämisiä, ovatkin lempeitä, hyväntahtoisia, hyviä kumppaneita ja myös hyviä, luotettavia ystäviä. He uskovat olevansa kaikkien ihailemia ja tietenkin rakastavat oletettuja ihailijoitaan, auttavat näitä aina kun voivat jo siksikin, että arvelevat tämän sopivan siihen ylemmyyteen, jonka ajattelevat kohtalon heille suoneen. He ottavat mielellään osaa keskusteluihin ja uskovat nimensä olevan laajalti tunnettu. He puhuvat huomaavaisin äänensävyin, onnittelevat itseään hiljaa mielessään ystävällisyydestään, oman suuruutensa onnistuneesta sopeuttamisesta yhdessäoloon pienten kanssa. Olen myös huomannut, että samalla kun heidän käsityksensä itsestään kasvaa, heistä tulee aina vain lauhkeampia. Lopulta varmuus omasta merkittävyydestä ja siitä, miten koko ihmissuku sen tunnustaa, vie heidän tavoistaan viimeisenkin happamuuden, sillä kenenkään itseensä ja muihin tyytyväisen tavat eivät voi olla happamat, ja luo heihin sellaisen rauhan, että toisinaan he näyttävät jopa vaatimattomilta. (Giacomo Leopardi) Suom. TN >maailmankaikkeus >Narkissos

OMAKUVA Kun ex-vaimon kuvan tapaa seuranhakupalstalla, ensin vihlaisee, sitten valtaa sääli. Ilme on niin harvinainen, ettei sitä muista nähneensä. Sattumalta taltioitu hetki väliaikaisesta tai tyystin kuvitteellisesta identiteetistä. JV >lievekuva >muotokuva >Pollockin väärentäminen

OMAPERÄISYYDET Pitkälle viedyn omaperäisyyden ongelma on neuvotteluvaikeudet vastakkaisen omaperäisyyden kanssa. Päätöksen on oltava luja ja tarkka, muttei kova, jotta siinä voi pysyä murenematta tai raaistumatta. JN >epäpuhtaus >friikki >harvinaisuus >Hyry ja Castaneda >hämmästyttävä >musiikin pakkaaminen ja purkaminen >originellit >periviholllinen >ruuvitaltta

OMINAISUUS on sana, joka voisi kantaa häntä. Hän laski sen varaan kuin kuusikulmainen lumihiutale. Tuo muoto lapsuudesta, jonka hän voi taikoa esiin milloin hyvänsä, vaikka paikassa, jossa asui, ei koskaan sataisi lunta, ei kuten hänen synnyinmaassaan. Mielleyhtymät olivat ennaltamäärättyjä jalkakäytäviä hilamaisessa kaupungissa: pehmeälinjainen kaupunki kovine arkkitehtuureineen, jokainen siellä murisi. Kun asukas sulki silmänsä, hän kuuli äänen rangan F-junassa, hitaan tässä ja nyt -aallon. Jopa kasvot vasten lattiaa hän kuuli huilun trilliytyvän ei-minnekään, ja viulut ei-minnekään matkaavine äänineen. Kun kierteiden kaupungissa keskittyy riittävästi, voi pidättää epätasapainoaan muistamalla ominaisuuden: metrossa tietoisen koruton nainen, jota kukaan ei halunnut nussia. (J. Mae Barizo) Suom. ja sov. JN >haaveen painopiste

OMISTUS Niille jotka rukoilevat hädän hetkellä jumalaa johon ovat päättäneet olla uskomatta. Niille jotka uskovat paratiisin olevan hyvää ruokaa ja erinomaista seksiä. Niille jotka kokevat sietämätöntä sääliä kidutettuja eläimiä kohtaan. Niille jotka pukeutuvat kidutetun eläimen nahkoihin ja pahoittavat mielensä toisten menestyksestä. Niille jotka uskovat, että on merkittäviä asioita, joilla ei ole mitään tekemistä politiikan kanssa.

Hänelle joka kokee jonakin aamuna sietämätöntä kiinnostusta lähes kaikkea kohtaan.

Niille jotka uskovat elinaikansa riittävän muutokseen kokonaan toiseksi ihmiseksi. Niille joiden keskittymiskyky ei riitä 20 minuuttia pidempiin suorituksiin. Niille joiden mielestä kirjosieppo on harakan pienoismalli. Niille jotka osaisivat selittää radion toimintaperiaatteen kivikauden ihmiselle. Niille jotka kiusoittelevat itseään alastonkuvilla jos ovat päättäneet kokeilla selibaattia.

Hänelle joka valmistelee kirjallista pommia ja uskoo kaikkein merkittävimpien asioiden olevan mielikuvituksen tuotetta.

Niille jotka tuhoavat mielellään itselleen vähäpätöistä mutta toisille arvokasta. Niille jotka sanovat jatkuvasti viimeisiä sanojaan. Niille jotka nihiloivat maailman parhaita perseitä kuvittelemalla niihin iho-ongelmia. Niille jotka tekevät niin arkirauhan ja perheonnen vuoksi. Niille jotka syyttävät epäonnestaan sukupuoltaan. Niille jotka onnistuvat vuodattamaan kyyneleitä ajattelemalla itseään pikkulapsena. Niille jotka kiusaavat itsensä oloisia pikkulapsia. Niille jotka itkevät ainoastaan kuolleitten ja vaarattomien vuoksi.

Hänelle joka rakastaa jossakin ihmisessä tämän kaikkia ominaisuuksia.

Niille jotka näkevät mahdollisuuksia kätevyyteen siellä missä muut nauttivat sujuvuudesta. Niille joilla on voimaa taistella oksennusta vastaan. Niille jotka ajattelevat, että aina on jäljellä irstailu. Niille joiden mielestä idänsiilikkäät ovat harvinaisia vain siksi että perhostutkijoita on niin vähän. Perhostutkijoille. Niille jotka saavat jumalallisia voimia pienistäkin itseensä kohdistuvista huomionosoituksista. Niille jotka ampuessaan pistoolilla tuntevat luodin lähtevän sydämestään. Niille jotka selvisivät pienoisrautatieonnettomuudesta.

Hänelle, joka on hajulla siitä, miltä olemattomuus tuntuu.

Niille jotka antaisivat omaisuutensa romanialaisille, elleivät olisi niin köyhiä. Niille jotka antaisivat omaisuutensa romanialaisille, elleivät olisi niin rikkaita. Niille jotka tajuavat yhtenä päivänä, etteivät heidän levykokoelmansa kerro mitään heidän todellisista kyvyistään. Niille jotka pyrkivät samantakisuuteen. Niille joiden vuoksi on toisten kuoltava. Niille jotka kokoavat työllään rikkauksia mahtaville miehille ja naisille. Niille jotka vainoavat pahoja ajatuksiaan. Niille jotka suosivat kannettavaa elektroniikkaa ylläpitääkseen karkaamisen optiota. Niille jotka kokevat velvollisuudekseen etsiä empatiaa.

Hänelle, joka ei koskaan ole toisten ihmisten ajatuksissa.

Hänelle, joka odottaa suotuisien aikojen koittavan. JV

ONKALOONSUKELTAJA (*Troglodytes troglodytes*), peukaloinen. Hiiren tavoin piileskelevät nämä pyrstöään pystyssä pitelevät eloisat ja tiheäraitaiset lintukääpiöt alimpien pensaiden oksistoissa. Onkaloonsukeltajan laulu on niin voimakas, että luulisi sen kurkun halkeavan. Onkaloonsukeltaja hallitsee kuninkaana pientä valtakuntaansa. Rajakahakat ovat jokapäiväisiä, lukemattomat nukkumis-, soidin- ja pesimispesät ovat kuin kiinteitä linnoituksia. Naaraat eivät hiukkaakaan välitä tarkkaan ja lakkaamatta vartioiduista reviirirajoista, vaan liikkuvat epäröimättä reviiriltä toiselle, antaen koiraiden esitellä ehdolla olevia pesiä. Pieni majesteetti tulee luonnollisesti heti näyttelemään tarjolla olevia omaisuuksiaan; kohottaa päätään ja toivottaa laululla naaraan tervetulleeksi. Jos naaras löytää sopivan pesän, jonka koiras on siistinyt valmiiksi, nyökkää se tälle hyväksyvästi. Näin on päätetty kihlauksesta, eikä avioliiton aikana riidellä. Onkaloonsukeltajakoiras ei kuitenkaan ole mikään malliaviomies: naaraan hautoessa koiras luultavasti sisustaa uutta pesää kauniiksi ja hankkii vielä toisen tai kolmannen vaimon itselleen. Koiras ei sen enempää mieti pesimispuuhien hoitoa. Poikaset viipyvät pesässä alle kolme viikkoa. Lähtiessään ne ovat täysikasvuisia, mutta eivät lento-

taitoisia. Tässä vaiheessa onkaloonsukeltajakoiraan isänvaistot heräävät ja se huolehtii joka ilta, että kaikkien pesueiden poikaset löytävät varman ja turvallisen nukkumapaikan. Naaras ei kuitenkaan anna anteeksi koiraan uskottomuutta, vaan etsii aina toisen pesueen ajaksi uuden koiraan ja uuden pesäpaikan. Onkaloonsukeltajat luopuvat hyvin itsekeskeisestä elämästään vasta ankarimpina pakkastalvina, jolloin kylmä pakottaa ne turvautumaan toisiinsa. Kovalla pakkasella onkaloonsukeltajat pakkautuvat kaikki samaan pesään ja lämmittävät toinen toisiaan. Mutta pian kevään tullen ne unohtavat yhteisesti kokemansa vaikeudet. (Hans-Wilhelm Smolik: *Eläintieto*, osa 3, suom. Heimo Mikkola ja Kai Peltonen) Sov. JN >pingviinit

ONNELLISET Eivät vain yksilöt, vaan koko ihmissuku oli ja on aina välttämättä rauhaton, riehakas ja villi. Ei vain ihmissuku, vaan kaikki metsän eläimet, kuten ketut, karhut ja sudet ovat onnellisia tässä olotilassa. Eivät ainoastaan metsän eläimet, vaan kaikki muut oliot kukin omalla tavallaan. Eivät yksilöt, vaan lajit, suvut, kunnat, pääjaksot, järjestelmät ja maailmat. Absoluuttisesti. JN >kasvien kärsimys

ONNEN AIKA

Jumala käyskentelee illan viileydessä 64
Elämän puun tietä 65
Kuule, Jeesus 66
Että on vapaus 67
Voi meitä 68
Kesä on mennyt 72
Salmi on kohta jäässä 73
Takerrun hänen karvoihinsa 74
Ja istun meren rannalla 75
(Pentti Saarikoski: *Onnen aika*. Sisällysluettelo) JN >flipperi >ilomuisti

ONNEN SALAAMINEN

– Hei mikä tuo on?

– Näyttää tavalliselta halkeamalta kalkkikivikalliossa...

– Haistatko, lämmin höyry joka siitä kohoaa, aivan kuin siinä olisi lepakonlannan haju.

– Olet oikeassa Bill, täällä on jotakin. Anna hakku, kaivaudutaan läpi.

– Mitä siellä on?

– Hei! Pojat, mitäs täällä on!

Neljäntoista vuoden ajan miehet pitivät salaisuutensa ja palasivat ihailemaan maailman kauneinta tippukiviluolaa. Lopulta maanomistaja kiinnitti heidän liikkeisiinsä huomiota. Löytö paljastui ja maanomistaja ilmoitti sen heti suuren rahan toivossa Arizonan osavaltiolle. Nykyään paikalla toimii pääsylipputuloiltaan eräs maailman tuottoisimmista matkailukeskuksista. JN >löytö >menettämisen surua >pimeäsienestys >surutyön vaiheet >tiirikka

ONNI on välinpitämättömyyden tila, jossa en ajattele itseäni sen tärkeämpänä kuin muitakaan, menneitä ja tulevia, ja jossa eräänlainen runollinen yhdentekevyys saa vastoinkäymiset ja itse kuolemankin näyttämään kauniilta. Elämän onnellisin asia on onnen arvaamattomuus. JV >maailman pahuus >omahyväiset

OPI PURJEHTIMAAN

Moottorialus väistää ohjailukyvytöntä alusta
Moottoriveneilijä väistää purjealusta
Kahdesta moottorialuksesta molemmat väistävät oikealle
Kahdesta purjeveneestä se, jolla on tuuli vasemmalla puolella, väistää
Se, joka on tuulen puolella, väistää
Jos et tiedä, kummalla puolella toisella on tuuli, väistät itse

Jos on olemassa yhteentörmäämisen vaara, eikä toinen väistä, kannattaa väistää
Vasemmalle kääntyvä väistää pääsääntöisesti
JN >navigointioppaita >ohittaminen >tekninen väistely >väistämisvelvollisuus

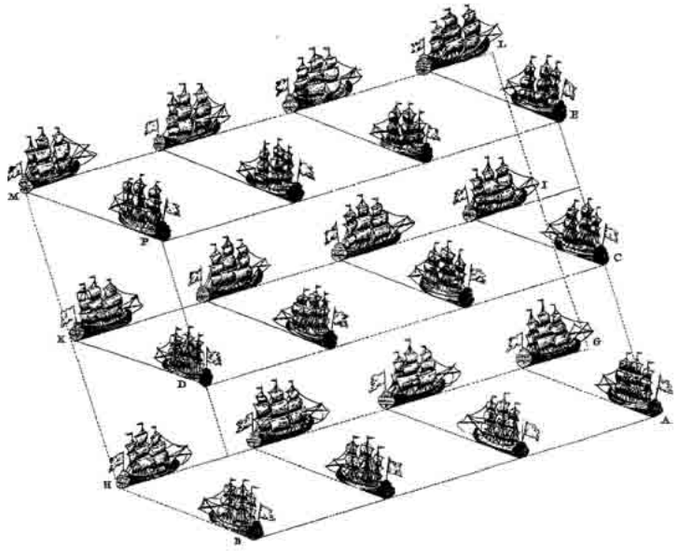

OPITON KIRKKO seisoo ainoastaan materiaalisten perustusten varassa, tarvitsee usein ulkopuolisia tukirakenteita ja on pysyvästi remontin alla. Suljetaan illan tullen. JV

ORFEUKSEN KUOLEMA Orfeus, Apollon laulaja, oli kolmatta vuotta selibaatissa. Traakian naiset kiusasivat laulajaa tyhjäpääkuningas Midaan orgioissa. Orfeus ei madellut naisten jaloissa ja nämä tulkitsivat sen ylimieliseksi pilkanteoksi. Lutkat halusivat jakaa persettä vain synnyttääkseen kateutta. Bakkantit kivittivät Orfeuksen tantereeseen, minkä jälkeen repivät hänet, kuten Ovidius sanoo:

"*Silppuna ruumis on mitä missäkin, lyyran ja pään vei Hebros*"
(Lainaus Publius Ovidius Naso: *Valikoima Metamorfooseja*, suom. Teivas Oksala) JN >mitä Apollon soitti sinulle kitharalla >näyttelijän arvuuttelu >selibaatti

ORIGINELLIT Seuraava ilmiö vaikuttaa paradoksilta, mutta elämänkokemus osoittaa sen erittäin todeksi: ne ihmiset, joita ranskalaiset kutsuvat originelleiksi, eivät ole harvinaisia. He ovat päinvastoin niin yleisiä, että itse asiassa vaikeinta on löytää yhteisöstä joku, joka varmasti ei ole, kuten sanonta kuuluu, originelli. Enkä nyt puhu mistään pienistä henkilökohtaisista eroista, vaan sellaisista ominaispiirteistä ja -tavoista, jotka näyttäytyvät muille outoina, merkillisinä, järjettöminä. Lisäksi väitän, että vain harvoin voit olla pitkään edes erittäin sivistyneen ihmisen seurassa löytämättä hänestä ja hänen tavoistaan useamman kuin yhden outouden tai järjettömyyden tai merkillisyyden, joka saa sinut ihmetyksen valtaan.

Tämän löydöksen teet helpommin muiden kuin ranskalaisten parista, helpommin kenties kypsien ja vanhojen ihmisten kuin nuorten parista, sillä nuoriso näkee usein kovasti vaivaa mukautuakseen muihin, ja etenkin jos on hyvin kasvatettua, käyttäytyy hillitymmin. Mutta ennemmin tai myöhemmin kohtaat ilmiön valtaosassa niitä joiden kanssa olet tekemisissä – niin moninainen on luonto ja niin mahdotonta on yhdenmukaisuuteen pyrkivän sivistyksen sitä kokonaan tukahduttaa. (Giacomo Leopardi) Suom. TN >friikki >harvinaisuus >juhlava keskiverto >omaperäisyydet

ORJAKSI SINULLA ON PITKÄT HIUKSET Sanotaan, jos joku tekee jotain yllättävää (sillä vapailla on tavallisesti pitkät hiukset). Vertailumuoto: orjempi. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >ensyklopedian orjat >pitkät hiukset

ORKIDEAT ”Näyttää siltä että minä elän suuressa määrin kuumuudesta, niin kuin vastasyntynyt hämähäkki. Ja orkideat ovat vain tekosyy sille, että täällä on kuuma. Pidättekö te orkideoista?

– En erityisemmin, minä sanoin.

Kenraali painoi silmänsä puolittain umpeen.

– Ne ovat inhottavia kasveja. Niiden liha muistuttaa liiaksi ihmisen lihaa. Ja niiden tuoksussa on prostituoidun mätää makeutta.” (Raymond Chandler: *Syvä uni*, suom. Seppo Virtanen) JV >kukkakohtalo >lihan vuokraaminen >mädänäisyys >tarkka tuoksu

OSATTOMUUS Ainoastaan hyväosaiset keinojäsenineen ja -elimineen ovat osattomia lihan juhlissa. Ainoastaan lihan juhlissa keinojäseniset ja -elimiset ovat osattomia. JV >puujalan käyttö >rikkominen ja korjaaminen >vaatekaapin sisältö

OTALA, Matti, (1936–, alunp. Lehto, kunnes otti tietokoneella generoidun nimen Otala) akatemiaprofessori ja keksijä, jolla on nimissään yli sata patenttia. Nelivuotiaana hän rakensi radiovastaanottimen ja kidekoneen, seitsenvuotiaana putkiradion ja viisitoistavuotiaana Suomen ensimmäisen television Amerikkalaisesta rakennussarjasta. 1970-luvulla Otala havaitsi, että transientti-intermodulaatiosärö (TIM) on vallitseva kaikissa teollisesti valmistetuissa audiovahvistimissa. Suomalaisessa alan lehdistössä koko ilmiön olemassaolo kiistettiin. Otala kuitenkin osoitti sen olevan vahvistimen pääsärömekanismi. Hänen luomansa teoria selitti miksi mittaustuloksiltaan loistokkaat laitteet olivat äänenlaadultaan kelvottomia. Vuonna 1978 Otala siirtyi New Yorkiin ja suunnitteli Harman Kardonille suositun Citation XX -vahvistinmallin, joka maksoi aikanaan saman kuin uusi Mercedes Benz 190. Suomeen palattuaan, 80-luvun alussa, Otala suunnitteli Kone Oy:lle maailmanuutuuden, konehuoneettoman hissiin. Ja sitten, vuonna 1986, hän oli täysin yksin Nokian kännykkähankkeen isä. (Hifi-lehti 11/2003) Sov. JN >audiofiili >Edison >Göbbelsin laki >olemattoman näkeminen

OUTO Sanotaan kaikesta mikä vaikuttaa ristiriitaiselta suhteessa niihin käsityksiin, joita olemme kokemuksen perusteella oikein tai väärin muodostaneet. Niinpä kun sanomme jonkun ihmisen olevan outo, tarkoitamme että hänen toimintansa poikkeaa täysin siitä mitä kuvittelisimme järjissään olevan tekevän kyseisessä tilanteessa. Aluksi oudolta näyttänyt lakkaa toisinaan näyttämästä siltä, kun saamme lisää tietoa. Outo tapaus on sellainen, jossa olosuhteet yhdistyvät odottamattomasti, ei niinkään siksi että ne olisivat harvinaisia, vaan siksi että ne näyttävät olevan ristiriidassa keskenään. Sillä jos olosuhteet olisivat harvinaiset, tapaus olisi oudon sijasta häm-

mästyttävä, yllättävä, ainutlaatuinen jne. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >hämmästyttävä >kuohuttava >käsittämätön >tuntematon amerikkalainen sotilas

OVISILMÄ parvekkeen oveen: mitä sisäpihalla tapahtuu. Vessan oveen vieraiden varalta: nyt kehtaisi tulla ulos. Uskaltaako katsoa ovisilmästä keskiyöllä: rapussa on seissyt pitkään joku. Mitä ovisilmästä näkee sisään? Aina voi panna teippiä. Jäädä kuulostelemaan oven taakse. Huomaamaton olisi ovisilmä lattianrajassa. Voisi päätellä kengistä: paljaat jalat talvella. JV >eristäminen >äänen pitäminen

P

PAANINEN KAUHU Tätä tavataan sotajoukkojen leireissä, kun yhtäkkiä hevoset ja miehet säpsähtävät ilman tunnettua syytä.

Tavanmukaisissa Pan-riiteissä naiset huusivat. Menandros sanoo *Dyskoloksessaan*: ”Tätä jumalaa ei pidä vaitonaisen lähestyä.”

Tai kun Panin avulla selitettiin selittämättömiä asioita. Vihollinen näyttäisi hyökkäävän; sotilaat poimivat hälinässä aseensa, joutuvat vastakkain ja hyökkäävät toistensa kimppuun.

Epigrammeissa: ”Kharikles uhrasi tämän kellervänkarvaisen pukin, joka oli vasta saanut parran, kallionkielekkeitten ystävälle Panille.”

Tätä sattuu sodassa. Rhodoslainen kenraali Theodoros sanoo muistelmissaan: ”Niinä hetkinä on viisainta pysytellä aseitten lähellä ja rauhallisena.” Itse hän säntäili ympäriinsä ja karjui ja antoi miestensä kautta käskyn kaikkien pysytellä

teltoissaan täysissä aseissa. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >haiterapia >paholaisterapia

PAAVALI AUTTAA Kirjeessään apostoli Paavali rohkaisee kristikuntaa kestämään kidutusta. Hän sanoo: ”Uudestisyntyminen, jonka Kristus meille osoitti, johtaa kristityn vääjäämättä pelastumiseen”. Kristityn mieltä ei horjuta kaupunkimaasturien silmänkantamaton tuhka, ei eteläisillä mantereilla palavien sademetsien savu, ei lajien sukupuutto tai kerrostalon kokoiset meduusat, ei Tyynen valtameren keskellä pyörivä Amerikan kaksoismantereen kokoinen muovijätelautta.

Antiikin jumaljärjestelmä selitti kaiken, muttei pelastanut ketään. Kristinusko ei selitä mitään, mutta pelastaa kaiken. Rampa sylkäisee kuppiin, sokea lähtee kerjäämään.

Paavali kulkee via Appiaa Roomaan. Hänessä ei ole paljasjalkaisen hipin varautuneisuutta, kädessä ei välky mustalaisen raapiva sormus. Ei ole aasia millä ratsastaa, kukaan ei anna matkustajakodissa alennusta. Ihmiset ovat ajaneet maastureillaan tämän pulloja tienpientareilta keräävään ahavoituneen, parrakkaan, tuimailmeisen naapurinsa ohi jo kaksikymmentä vuotta kysymättä kertaakaan edes itseltään kuka hän on.

Kuusituhatta orjakapinassa teloitettua riippuu silmänkantamattomana nauhana tienpientareiden tolpissa. Paavali pyyhkii hikeä otsaltaan. Sahara leviää pölyitiöinä Välimeren yli. Kastelukanavan alla hän virkistäytyy. Miten monta lähetystä on kulkenut edeltä Rooman kristikunnalle? Ei juopon viisautta ja laupeutta, vaan yksinkertaisia vaativia sanoja. Totuus on tavattoman yksinkertainen. Ja selittämätön. Yksinkertaistettu maailma käy yhä yksinkertaisemmaksi. Kuin kide. Selittämättömän selitys yhä monimutkaisemmaksi.

Paavalia odottaa Roomassa kourallinen köyhiä ja uskovia. Meksikonlahden öljytuhossa tuhoutuvan elämän kokonaiskärsimys on kenties suurempi verilöyly kuin Rooman synty, ajattelee Paavali. Tämän pimeyden resonanssi on tiheä. Sydäntä painavat miljoonien kaupunkimaasturien renkaat.

Mutta lopullinen herääminen ja astuminen todellisuuteen, sen hillittömään kosmiseen painoon, pakottaa monet pysähtymään, ajattelee Paavali. On tehtävä luja ja ehdoton päätös maailman säilyttämisen tai sen tuhoamisen puolesta. Jokainen askel tuhon suuntaan lisää ihmisen päälle putoavan Jumalan vihan painon kaksinkertaiseksi. Yhä harvempi jaksaa sen järkeään menettämättä kantaa. Jokainen askel tuhon suuntaan karsii aina enemmistön jäljellä olevasta elämästä. Vain kelvottomin voi edetä kohti Jumalan vihaa. Kovin monen unta häiritään, eikä Saatanan voitto ole varma. Yhteinen unelma kaiken lopullisesta tuhosta särkyy. Ehkä maailmanloppu onkin vain tämän järjettömyyden loppu, ajattelee Paavali. JN >elämä apostolina >ilmastonmuutostutkimus >Nooan varaslähto >planeettakamikaze

PAHA Tunsin kerran pikkupojan, joka sanoi aina kun äiti oli jostakin eri mieltä: ”Arvasin, arvasin, äiti on paha.” Ihmisten enemmistö soveltaa tätä samaa logiikkaa puhuessaan lähimmäisistään, vaikka ilmaiseekin ajatuksensa mutkikkaammin sanakääntein. (Giacomo Leopardi) Suom. TN >hyvä >lapset >omaperäisyydet

PAHA PÄIVÄ, viimeisen tuomion päivä, ikuinen rangaistus. Daavid sanoo: ”Pahana päivänä sinä varjelet häntä.” Sillä se, joka saa pienen kurituksen nyt, tuomitaan myöhemmin lempeämmin. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >Hulmen risti

PAHOLAISTERAPIA Myös rumat ja epämiellyttävät elämänmuodot ovat maailmalle ominaisia. Paholaisterapiassa lähestytään kirkkain aistein sitä mikä tuottaa suurinta pelkoa ja vastenmielisyyttä. JN >haiterapia >luontainen antipatia >paaninen kauhu >välttely

PAIKALLINEN SAASTUMINEN Kun Carl von Linne varhain vuonna 1734 vieraili Falunin kuparikaivoksessa Keski-Ruotsissa, hän tarkkaili ilman saastumista siellä kiinnostuneena mutta huolestuen. Paksu rikkipitoinen savu leijaili aivan pienen kaupungin ja sen yskivien asukkaiden yllä. Hänen ei kuitenkaan tarvinnut matkustaa kauas saadakseen taas hengittää puhdasta ilmaa, sillä saastuminen oli paikallista. (Sven Lidman: *Uusi iso atlas*) JV >ilmastonmuutostutkimus >kaukaiset muistot

PAINOLASTITON, epävakaa, varustamaton, kallisteleva. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >köli >Plimsollin merkki >suursaksalainen henki

PAINOTETTU NOPPA Nopan voi painottaa siten, että pelaaminen on jatkuvasti voitollista, tai vastaavasti siten, että se pysyy häviöllisenä.

Huonoilla kengillä petaa itselleen siveän illan.

Jokin äkkirikastuneessa oli nähtävissä jo kasvuikäisenä, huolettomuus, tarkkuus huvissa. JV >baaritiski >epävarmuuteen tähtäävistä välineistä >tarkkuus huvissa >*äkkirikastuminen*

PAISTIAJATUS, pitkäkestoisen hellyyden jälkeen syntyvä tarve irtiottoon. Ruokinnan ja huolenpidon aiheuttama nälkä ruokkijassa.

Jouluaatto on paitsi lämmön ja alusvaatteiden juhla, myös suurin kävijäpiikki pornosivustoilla. JV >joulukalenteri >naisiinmenevä >pornon valtameri >suden nälkä

PAISTIEN TYYSSIJAT, karsinoita, lättejä, lääviä, koloja, kaukaloita, pesiä, hakoja, luolia, onkaloita, monenlaista mihin päänsä kallistaa, toinen rakentaa padon toinen kaivaa kolon, kaikilla yhteinen rakennustyö, maanalinen tai -päällinen, mutta aina aistittava, aina kaipaus todemmasta elämäntunteesta. Pää

työntyy kolosta. Pää nousee puuhun rakennetusta pesästä, pää nousee lietteestä ja heinien seasta. Kaikille on yhteistä lämpö ja tuttuus. JV >elämän vetimet >onkaloonsukeltaja >pään ilmestyminen

PAISTIN SAMUUS Lammas saa taudin, joutuu salaman paistamaksi, putoaa jyrkänteeltä, eikä mikään maailmassa muutu. Identtinen keho on sitä aina lähellä. JV >biologinen epäpommi >pyövelin samuus >sielu

PAITSIOVIHELLYKSEN JÄLKEEN TEHDYT MAALIT Joidenkin asiantuntijoiden mukaan yksi merkittävimmistä tilastoista jalkapallossa. Kuvitelmien peli, mittavan pelinrakentamisen jälkeen rakennus ei sortuisikaan. Näistä rakennuksista muodostuva onnellisten kaupunki.

Toiset maalivahdit torjuvat aina paitsiovihellyksen jälkeen tehdyt laukaukset, mutta ilman paitsiota vain satunnaiset.

On pelaajia, kuten AC Milanin Filippo Inzaghi, jotka eivät tee koskaan maaleja muutoin kuin paitsiosta. Se on heille kunnia-asia. Tuomarit, kuten kaikki elämää hallinnoivat tahot, jättävät aina joskus viheltämättä. Myymälässäkin, vaikka se olisi kuinka valvottu, on aina esillä varastettavissa olevia tavaroita. JV >erotuomareista koottu joukkue >irtokiekko >jalkapallolostus >tehojoukkue

PAKARALLISET Pakaroita ei voi riittämiin ylistää. Värisyttää jo pelkkä ajatus, että jokin luomisen oikku olisi voinut riistää mieheltä ja naiselta tämän kaksinkertaisen pyöreyden, johon pakenee kaikki mikä heissä on hellintä, passiivisinta, sokeimmin luottavaista, pyhitettyä iskuille ja hämärille antaumuksille. Mutta voi, perse kavahtaa läimäyksiä ja liikkuu siveästi verhottuna. Useimmiten se paljastetaan vain aikeissa alistaa se rääkkäykselle, vaikka koko pehmeydellään se vaatisi kaikkein sointuisimpia suudelmia. Perseessä nähdään masokisti-

sia taipumuksia – epäilemättä muistona eräästä Jean-Jacques Rousseaun kuuluisasta sivusta – vaikka kyse on vain hellyydenkaipuusta.

Huomatkaa myös tämä: se tavaton suosio, josta hevonen nauttii ihmisten keskuudessa – ihmisen ”jaloin valloitus”, maine herkkänä ja kauniina eläimenä – älkää luulko että se johtuisi hevosen historiallisesta roolista sodissamme ja töissämme.

Ei, se johtuu yksinkertaisesti siitä, että hevonen – toisin kuin koira, härkä, kameli ja jopa elefantti – on ainoa eläin jolla on pakarat, etuoikeus joka riittää suomaan sille verrattoman inhimillisyyden. (Michel Tournier: *petites proses*) Suom. TN >asetelmassa

PAKASTAMINEN Jos aika on ymmärtämätön ja kylläinen, herkkuja voidaan pakastamalla varata suotuisampiin ajankohtiin. Vaikka tällöin menetetään lämpö ja tuoreus, merkitykset säilyvät. Kirjat, joita täysivatsainen, vain virkistäviä väliaterioita nauttiva aika torjuu, käännetään sopivampaa ajankohtaa elävää kulttuuria varten. Arto Paasilinnaa ymmärretään Ranskassa paremmin kuin Suomessa. On kuitenkin muistettava että pakastaa voi vain kerran. Toisen kerran pakastettaessa säilötään todennäköisesti myös haitallisia bakteereja. JV >jäähai >lajikkeet >pulla

PAKENEMINEN Samaan baariin ei kannata mennä kahta kertaa peräkkäin. Jos auton jättää parkkiin, on syytä poistua toisella autolla. Rakastella sattumanvaraisesti ruskea- ja vaaleaveriköitä, lyhyt- ja pitkähiuksisia. Merkkiuskollisuus on pahasta. Etukortit, tv-sarjat, kaikenlainen keräily. Myös pienoisrautatiet: ne metelöivät kaukokaipuisen korvaan voimakkaimmin. Kaikenlaiset reitit, oikoreitit ja varsinkin sattumanvaraiset. Karttapallon pyörittämiset: sormi näyttää aina maalle tai veteen. Aatetta ei kannata heti vaihtaa päinvastaiseksi. Pitää muistaa olla myös tosissaan ja äärimmäisen kiinnostunut tärkeistä asioista. Uurastaa laaja kirjallinen ura, muutoin kynäily huomataan, penätään selityksiä, tullaan julkisiksi. Piileskellä hiiviskellä, mutta vain jos on matkalla tiedotusvälineisiin. Olla uutiskuvassa, mutta häviävänä niin ettei kukaan tunnista. Tappaja ei ole tappaja ellei pyri kaikesta toistosta eroon. JV >etsivä >katoaminen >toiston sankari

PALAPELI, temaattisesti yhtenäisen kappaleen hajottaminen osiin, osien sekoittaminen, yhtenäisyyden palauttaminen järjestämällä. JN >*muovailuvaha* >purkutyö

PALIKKATESTIssä testattavan tulee läpäistä tietyllä palikalla tietty sabluuna ilman että minkään tarvitsee luopua eheydestään. JN >elämän kultaiset rakennuspalikat >*väkivalta* >älykäs neste

PALJASTUMINEN Kuun paljastuminen pilvien takaa. Sukurutsan paljastuminen pilvien takaa. Hampaiden paljastuminen. Sisäelinten sisuksen paljastuminen. Paljastuminen idiootiksi. Ansan paljastuminen kivuin ja huudoin. Kentän paljastuminen verhojen takaa. Nuotion tai bändin paljastuminen savun takaa. Rooman paljastuminen Pariisiksi. Pariisin paljastuminen historiallisen kuorrutuksen takaa. Agentin paljastuminen. Pilvien takaa. Aukean paljastuminen puuston alta. Kannibaalin paljastuminen hyötykasvien takaa. Kaljujen supersankareiden paljastuminen rantakivikosta, merisavun takaa. Varjojen paljastuminen varjoiksi. JV >ilmihämärä >luudallalentäminen >naamioituminen >peittävyys >piilopirtit >poiskuvittelun välineitä

PALLADION, pieni puuveistos jonka sanottiin olevan lumottu ja varjelevan Troijan kuningaskuntaa. Muuan Asios, filosofi ja tietäjä, lahjoitti sen kuningas Trosille tämän perustaessa kaupunkia. Troijan valtapiiriin kuuluva alue nimettiin Asiok-

sen kunniaksi Aasiaksi; aiemmin se oli ollut Epeirosta. Mutta runollisempien esitysten mukaan Palladion putosi taivaasta ja vietiin Trosille, kun hän oli fryygialaisten hallitsija.

Diomedeen ja Odysseuksen sittemmin vieraillessa lähettiläinä Priamoksen luona he anastivat patsaan temppelistä. Antenorin vaimo Theano, joka sattui olemaan papitar ja patsaan vartija, luovutti sen heille edeltäpäin. Sankarit saivat oraakkelilta ja myös Antenorilta tietää, että niin kauan kuin Palladion pysyy Troijassa, fryygialaisten valtakunta on järkkymätön.

Aiaan ja Odysseuksen välille kehkeytyi melkoinen riita siitä, kuka saisi kuljettaa patsaan omaan synnyinmaahansa. Muut kuninkaat ja johtajat pyrkivät toimimaan tuomareina. Kiivaan väittelyn tuloksena, illan pimennyttyä, päätettiin antaa puukuva Diomedeen haltuun aina seuraavaan aamuun saakka. Näin myös tehtiin, mutta yöllä Aias löydettiin selittämättömästi murhattuna. Epäiltiin että Odysseus olisi juonen turvin surmannut hänet. Kiisteltyään keskenään vielä lisää he purjehtivat pois. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >dekkarityön vaikeus >*hypoteettinen kriminologia*

PALLO, väline jota antiikin ihmiset käyttivät niin sanotussa sfääristisessä tanssissa. Myös erilaiset pallopelit edistivät heidän terveyttään. Laajojen liikeratojensa ansiosta pelit ovat hyödyllisiä silloin, kun liikunta on tarpeen ja pelaajat siinä tilassa, että voivat sen kestää. Pelit antavat voimaa ja pidentävät lihas- ja hermosäikeitä. On myös havaittu, että pallopelejä harjoittavat nuoret ovat yleensä tovereitaan isompia, vahvempia ja valppaampia. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >kubistinen >Scientia

PALO Lyönti napsahtaa kopiksi ykkösvahdille, kentälle lähtenyt tuntee polton sydänalassaan. Uuden poikaystävän kainalossa exän hyvien säärten arvo kaksinkertaistuu. Tilastoja ei voi enää kaunistella: pallo on ja pysyy kopparin hanskassa. Sisäkentän vaaleanpunaisuus vaihtuu ulkokentän karvaisuuteen. JN >irtokiekko >*kansallisurheilu* >martiaaleja

PANDAN VUOKRAAMINEN Maailmaan syntyvä uusi pandavauva on aina Kiinan kansantasavallan omaisuutta. Kiina vuokraa pandoja muille valtiolle kymmenenvuotiskausiksi miljoonan dollarin vuosihintaan. Pandavauvan paino on syntymähetkellä tuhannesosa emon painosta. Ihmisvauvan paino on viisi sadasosaa. JN >karhunpentu >lihan vuokraaminen

PANDORA Totuus parantaa, lääkkeet päästävät kohtaamasta sitä. Uusi Pandora syntyy modernin psykiatrian liian helpoista voitoista. Sairaus, joka oli meille tarkoitettu, mutta jäi lapsena sairastamatta. Siirrämme sen tuleville sukupolville. JN >lääkärikirja >rehellisyys >terveyden teeskentely >valehtelu >*vauvojen psyykelääkitys*

PANEELI Toisaalta on muistettavaEn väitättäisi näin ellenJoka tapauksessa olisi välttämätöntäEhdoin tahdoin en lähti siMutta silti huomioisinTässäkään en jättäisiVarmuudel la voin todetaEhkemme kuitenkaan oleVastuullisempaa ol isi pyrkiäVäistämättä mieleeniJos minun ei olisi pakko Viimeistään nyt on tunnustettavaEn varmaankaan ole täy sin väärässä josKuunneltuani nytEsittäisin tähän välii Mieltäni on askarruttanutOlisin välinpitämätön ellenKo hdakkoin olisi varmasti soveliastaPyytäisin vielä kert aalleenTotta kai jos ajattelemmeIlman muuta on selvääE räänlaisena ajatusleikkinä voisinOn myös ratkaistavaVä ittäisin että olisi välinpitämätöntäVastatakseni edell iseen aion nytLeväperäisyyttä lienisiEpäröimättäTodenn äköisempää on kuitenkinJos nyt heti emme ala toteuttaa Vastuullisena ja asianomaisenaOlisiko aikaTuntematta a siaa sen syvällisemminPohdiskeltuaniVäistämätöntä lien

ee ja lieniPystypäin en lähtisi väittämäänJos asialla olisi vain tämä puoliPuolueettomana uskaltaisinOnkohan kuitenkaan asianmukaistaEdeltäjääni viitaten olisi vah ingollistaTämän kaltaisilla kysymyksillä on tapanaOn n euvoteltava myös niiden osapuoltenVuorenvarmasti on as pektejaMelkeinpä veikkaan ettäEn tahtoisi käyttää rumaa kieltäK JV >ohje

PANETTELU Ateenalaiset kunnioittivat panettelua. Antiikin kuuluisin maalari Apelles teki siitä taulun, jonka pelkkä sommittelu oikeuttaisi ihailemaan hänen vuosisataansa. Kuvassa näkyi pitkäkorvainen herkkäuskoisuus ojentamassa käsiään panettelulle, joka oli tulossa sitä vastaan. Herkkäuskoisuuden seurassa olivat tietämättömyys ja epäilys. Tietämättömyyttä edusti sokean naisen hahmo, epäilystä miehen, jota kiihdytti jokin salattu huoli ja joka hiljaa onnitteli itseään jonkin oivalluksen johdosta. Raivokaskatseinen panettelu oli sijoitettu taulun keskiosaan. Vasemmalla kädellään se heilutti soihtua, oikealla kiskoi hiuksista viattomuutta, jota edusti lapsen hahmo; tämä näytti kutsuvan taivasta todistajakseen. Panettelun edellä kulki kateus, jolla oli läpitunkeva katse ja kaidat, kalpeat kasvot. Ansa ja imartelu seurasivat perästä. Kauempana etäisyydessä, kuitenkin vielä erotettavissa, saattoi havaita totuuden, joka eteni hitaasti panettelun jalanjäljissä ja talutti mukanaan surupukuista katumusta. Mikä maalaus! Ateenalaisten olisi kannattanut kaataa panettelulle pystyttämänsä patsas ja asettaa sen tilalle tämä Apelleen taulu. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >ennakkoluulo >erehdys >hätiköity käsitys >parjaajat >rehellisyys

PAN-HERKKYYS, oppilasta pyydetään etsimään Pan keskikokoiselta tontilta. Likinäköinen osaa nähdä vain lähelle, mutta kaukonäköinen on varautunut huomiseen. Etsiminen päättyy pukinsorkkaisen jumaluuden löytämiseen, toivon menettämiseen tai ajan umpeutumiseen. JN >avaimenpiilotus >etsiminen >herkkyys >jumalan etsiminen >kvartaalifantasiat >paaninen kauhu >rikostutkintamenetelmiä

PANIN SUOJA Arkadian mailla sijaitsee Panille pyhitetty alue. Jumala kunnioittaa sinne pakenevia eläimiä kuin keitä tahansa turvananojia ja takaa niille ehdottoman suojan. Pedot kavahtavat astumasta alueelle ja kääntyvät pois heti kun näkevät, mihin takaa-ajettu pakeni. Eläimillekin on siis olemassa suojaa tarjoava paikka. (Aelianus) Suom. TN >eläinsuojelun perusteet >linnoitukset >metsän suoja

PARIISIN KESKIPISTE on Ranska – siirtomaineen, tietenkin. (Erik Satie) Suom. TN >keskustaton kaupunki

PARIISINPELKO Auton moottori sammuu maantietaipaleella. Hevonen ei suostu jatkamaan pellon poikki. Kädet puutuvat kesken esseenluvun. Tekstiviesti ei löydä perille. Monet keinot estävät meitä kohtaamasta kestämätöntä. Jungin potilas pelkäsi Pariisia. Kun potilas oli parannettu ja hän matkasi pelkonsa luokse, ensimmäinen tienylitys koitui hänen kuolemakseen. Autoa ajoi mies, joka oli hänkin aloittanut terapian, mutta hänen varallisuutensa piti huolen siitä, ettei se loppunut ennen hänen elämänsä loppua. JV >tie >tiedon pelko

PARILLISET ELÄIMET, kun arkki oli vihdoin valmis, Nooa kutsui sisälle kaikki eläimet joita oli vähintään kaksi, mutta yksittäiset hän jätti paisuvan veden varaan. Nooan hylkäämiksi kutsutaan vesipedoista niitä, jotka kasvavat uneksijan mielikuvitusravinnolla. Ne ovat löytämättömyyden kasvattamia. JV >elimien parillisuus ja parittomuus >koirasusi >Nooan varaslähtö

PARITUSVÄLINEET Tandempyörät, kaksipaikkaiset urheiluautot, ankkurimalliset hiihtohissit, kaksivuoteiset junan- tai laivanhytit, kiikkulauta, kapea puiston penkki jne. Ujo tyttö jonka ankkurihissi paritti. Toiveikas humalainen poika kapealla puistonpenkillä. Tandempyörää ajava leski. Pari jonka lähekkäin nukkuminen erotti jne. JV >erottaminen ja yhdistäminen >sutenöörin mustasukkaisuus

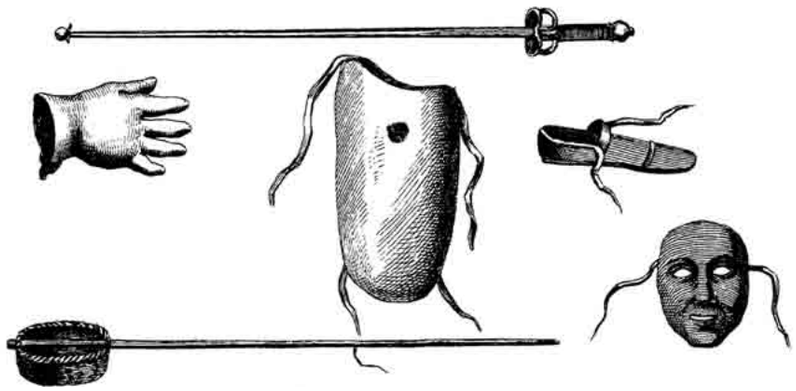

PARJAAJAT ovat seuraavat: Sokratesta parjasivat eräs Antilokhos Lemnoslainen ja ennuspappi Antifon; Pythagorasta parjasivat Kylon ja Onatas; Homerosta parjasi (grafomaaniksi) elinaikana Syagros ja kuoleman jälkeen Ksenofanes Kolofonlainen. Hesiodosta parjasi elinaikana Kerkops ja kuoleman jälkeen sama rääväsuu Ksenofanes. Pindarosta parjasi Amfimenes Koslainen; Thalesta Ferekydes; Biasta Salaros Prieneläinen; Pittakosta Antimenidas ja Alkaios; Anaksagorasta Sosibios; Simonidestä Timokreon. Nämä olivat parjaajat. Luontainen antipatia on tehnyt heistä ikimuistoiset. Ja tässä on lähteeni: Diogenes Laertios: *Merkittävien filosofien elämät ja opit*. (Suom. Marke Ahonen) Sov. JN >luontainen antipatia >nurisija >panettelu

PARRANKASVU Miehen kasvojen uusiutuva tarve naamioitua. Silmien ylivalta. JV >*läpinäkyvä burkha* >maailmanselittäjän silmät >naamioituminen

PARTAHAIta sanotaan haiksi, koska se sisimmässään uskoo valkohaihin, joka on merten tehokkain saalistaja. Partahai ei osaa uida. Siivotessaan merenpohjaa parrakkaalla suullaan se näyttää enemmän matelijalta kuin kalalta. Kun sen yksinäisyyttä rikotaan, se tekeytyy olemattomaksi kuolleiden korallien sekaan. Ainoastaan evä kertoo sen suunnattomasta ja vaikeasta uskosta. JV >jäähai >koiran jumala >valkohain iskurepliikki

PARVISAIRAS ERAKKO Jos se ei liiku! Jos ei se liiku, levitetään pulveria lentokoneella. Se saa sen liikkumaan. Se liikkuu. Sein reitti kulkee kahden vesimolekyylin välistä, virtauksen ohi, vuonon suulta vuonon pohjukkaan. Se katselee meitä ympyräpyörein luomettomin silmin. Me katoamme hetkeksi ja ilmestymme taas tuhannen vuosimiljoonan kuluessa. Suvullinen lisääntyminen on tuottanut sille kunniaa ja se on tuottanut sille häpeää. Hyvin liikkuvat silmät. Jäykät, kylmät, tuijottavat varauksettomat silmät. Hermosäikeiden määrä silmästä aivoihin on se mitä aivotutkimus on tähän mennessä löytänyt. Ei muuta kuin selittämätöntä moninaisuutta. JN >planeettakamikaze

PASCALIN VAAKA Järkevä ihminen lyö vetoa kaikkien kohteiden puolesta, jakaa uskonsa kaikille jumalille ja voittaa. Lottoarvonnassa jokaisen mahdollisen rivin veikkaaminen maksaa aika lailla saman verran kuin on voittopotin suuruus. JV >erehtyä jumaluudesta >lotossa voittaminen >lottokone >painotettu noppa >roomalaisia jumalia

PASKARYTMI Joskus paskarytmi muuttuu niin, että on aloitettava päivä pytyltä. Vessassa ei ole kynää jolla kirjoittaa mieleen

tulevat ylös. Koneen ääressä on niistä kadonnut maku.

Toisinaan nainen haluaa panna heti aamusta. Mies on väsynyt ja ehdottaa lykkäämistä: kahvin jälkeen. Tilaisuus tyydyttää muuta kuin itsensä ei toistu kuukauteen.

Tiiviiden välähdysten proosa ei sovellu ammattilaisen työtapaan. Lehteiltäviä kirjoja ei pysty kirjoittamaan jos on kirjoitettava kahdeksan tuntia päivässä. JV >metronomi >toisto

PASOLININ KUOLEMA Loppuaikoina kirjoittaminen ei ollut hänelle enää samaa kärsimystä kuin se oli ollut koko hänen elämänsä ajan. Hän oli alkanut maistaa hyödyttömyyden makeuden. Voin sanoa olleeni tässä hänelle suurena apuna. Meneekö ihminen, joka on vihdoin löytänyt taiteilijanlaatunsa, vuosikymmenien uurastamisen jälkeen murhauttamaan itsensä? (Sergio Citti)

Pasolini ei etsinyt kuolemaa kävellessään sinä iltana Ostiassa. Eikä hän etsinyt tyydytystä pojanhimolleen. Sinä iltana hän käveli onnellisissa mietteissä. Hän oli sopinut tapaamisesta rakastajansa, nuoren 16-vuotiaan pojan kanssa, ja aikoi, jos ei nyt aivan lopettaa, niin ainakin rauhoittaa suhdettaan. Lisäksi hän oli päättänyt luopua muista pojistaan. Kävellessään tällä synkällä seudulla Pasolini ajatteli onnellisena tulevaisuuttaan, jolloin hänen seksuaaliviettinsä tasaantuisi, laantuisi, häviäisi kokonaan. Hän oli 53-vuotias mies ja uskoi näiden autuaiden päivien koittavan pian.

Voin nähdä silmieni edessä hänen veikeän, pelottoman ilmeensä ja peittelemätöntä elämäniloa kuvaavat sylkäisynsä, ne samat jotka hän halusi jokaiseen elokuvaansa. Kuolemaansa, niin kuin lehdet kirjoittavat, hän ei etsinyt. (Laura Betti)

Pasolini ei halunnut kuolla, koska minä en halua kuolla. Kun tapasin hänet, elämäni alkoi. Olin viisitoistavuotias pikkurikollinen vailla tulevaisuutta. Tulin häntä kilpapyörällä vastaan Arlene-joen mutkassa, siinä kohtaa missä se virtaa Mammolon sillan alitse. Siinä paikassa todellisuus tapahtui ensimmäisen kerran. (Ninetto Davoli) JV >Orfeuksen kuolema

PASTAPERSE, valkoisilla jauhoilla aikaansaatu taikinamainen normaalia kookkaampi takamus, joka on tyypillinen 22–33-vuotiaille kaupunkilaistytöille. Ahdetaan vaivalla liian pieniin farkkuihin ja on jatkuvana puheenaiheena samankaltaisten keskuudessa. Pastapersettä ei verhoilla hamein ja lantiohuivein. Sen houkuttelevuutta pidetään suuremmassa arvossa kuin häpeällisyyttä. Kuitenkin siitä yritetään päästä millä keinolla hyvänsä. Se on tuhlailevuuden vellova symboli, joka seuraa perässä minne menetkin. Se kertoo kaikkien varantojen samanaikaisesta kerskakulutuksesta, valmiudesta rakkauteen ja ostoksiin minä hetkenä hyvänsä.

Se varastoi energiaa pahan päivän varalle, joka on tänään. Se vetää istumaan silloin kun tulisi juosten kohottaa valmiuksiaan kestää tulevaa kidutusta. Se lämmittää ja pehmustaa kallioilla ja velkavankeudessa. Se ruokkii viikkoja selviytymisolosuhteissa. Sen olemukseen ei kuulu nopealiikkeisyys, assosioivuus tai rokokoon kepeä hyppelehtiväisyys; se on barokin pronssiin valettu ja kissankullalla kuorrutettu monumentti, tai kymmenen lihalajin hanukka-ateria, josta riittää vielä koirille ja hylkiöille, sairaille ja kerettiläisille. JV >painolastiton >uskovainen tyttö

PASTORAALIAISTI Koira, ihmisen paras ystävä, aistien ja noutavan käden jatke ei milloinkaan eksy. Se koluaa erämaita, kauan sitten ihmissilmän kadottamia lumottuja polkuja unissakävijän varmuudella. Se kelaa sieraimiinsa tuoksuja kuin urheilukalastaja siimaa. Tuoksujen sipulista se kuorii johtoaiheensa tarkasti ja sekoittumattomana. Se jäljittää sille osoitetun etsittävän, mitä mielikuvitusta ja makuhermoja kiehtovaa se sitten onkaan. Katsokaa ajokoiran hormoonia valuvaa lotkottavaa kieltä. Eikö tämä luita ja jätteitä järsivä automaatti

olekin luonnon suurin kulinaristi.

Kaupunkilaiselämä on kokonaan silmän ja optiikan maa. Auringon tulen ja kuun hohteen, yön ja päivän, valon ja varjon maa. Ei tuoksujen, Marsin ja Venuksen maa. Kaupunki on savukaasujen, tupakointipisteiden, ilmankostuttimien, limnologisten asemien, lakaisukoneiden, jäähdytyslaitteiden, lämpövoimaloiden ja puhaltimien maa.

Kaupunkilaistytöt kulkevat maaseudulla pyykkipoika nenässään. Vain vaivoin he tuntevat värähtelyn nurmikon ja viileän veden välillä. Värähtelyn saunan ja avannon välillä. Ominaistaajuuden valoisan heinäpellon ja viileän metsänsiimeksen välillä. Leikkisän Pan-värähtelyn lampiniityn ja heinäladon välillä. Harmonisen värähtelyn sushisuupalan ja mietiskelyn välillä. Yllykkeen hankkia katiska tai rotanloukku. Värähtelyn pyydyksen ja odotuksen välillä. Jännittymisen ja unohduksen, äkillisen muistamisen, sähköpostien lukemisen ja haravoimisen välillä.

Tajuavatko he työkoneen psykologiaa, peltopäisteen taukoa luovan merkityksen, värähtelyn elonkorjuun ja runonkirjoittamisen välillä. Tajuavatko kylvämisen synnyttämiä uusia romaaninalkuja, lietelannan ravitsevia tuoksuja. Peltopäisteessä haukotellaan, vaikka se nimenomaan on hetki kirjoittamista varten, paikallaan pyörähtävä seisahdus tai säkeistön päätös. Vain sahalla soitto ilahduttaa heidän korvaansa: joustavampi kuin jyrkät tilasiirtymät rakastajan vuoteesta aviomiehen vuoteeseen.

Ukrainassa mustanmullan alueella eloa korjaavien puheenvuorot kestävät vähintään päiviä: päivä vaihtuu yöksi jyrkällä leikkauksella ja peltopäiste siirtyy hetkellisesti kauas horisonttiin. Ajatuksen on oltava pitkäjännitteinen luja vaijeri. Illan tullen se jää raskaana ilmaan kellumaan. Alkaa lauseen monipolvinen, soljuva ja katkeamaton huojahtelu pisteestä toiseen unen kartalla. Kun kaikki reitit on kuljettu, selviää muistiastian loputon syvyys. Se on kaivo joka ei milloinkaan valu yli vaikka suuret joet laskevat siihen rikkioksidinsa. Säikeitä on paljon ja niitä yhteen sitovia poikittaisia loimia vielä enemmän. Eloa korjaava tietää leikkaavansa nuorukaisten elämänlankoja: nuori nainen puhkeaa haikeaan lauluun. Hän kokoaa kullankeltaiset hiuksensa lyhteiksi ja katoaa. JN >dementia >*Demeter*

PATSAAN KUTITTAMINEN, sanotaan jostakin mahdottomasta. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >kutiaminen >*pukinlypsäjä*

PEDOFIILIN "MUUSAT" ovat Puolustuskyvyttömyys, Ylivoima ja Eksynyt rakkaus. JN JV >kääpiön käyttö >ylivoima

PEDOFIILIN TUNNISTAMINEN Pedofiili syö ituja. Vasikkaa. Karitsaa. Kahmalokaupalla siemeniä. Suukaupalla elämän pikkumunaa: mätiä. Pedofiili istuttaa ja korjaa heti sadon. Pedofiili kirjoittaa romaaninalkuja ja muokkaa niistä tulemisen tilassa olevia pikkuvärssyjä. Pedofiili viihtyy rakennustyömailla ja asuu keskeneräisessä talossa. Pedofiili ei malta pelata loppuun asti, eikä siksi näe koskaan emoalusta. JV >ennakkoluulo >kääpiön muusa >mystikon siemen >pilaantumisen polyfonia

PEHMENEMINEN Sitä mukaa kuin tiedot käytännön elämästä karttuvat, ihminen luopuu päivä päivältä enemmän siitä ankaruudesta, jonka takia nuoret, etsiessään ja odottaessaan täydellisyyttä ja verratessaan kaikkea aina ihannekuvaansa, ovat niin haluttomia antamaan vikoja anteeksi, arvostamaan niitä niukkoja puutteellisia hyveitä ja vähäpätöisiä ansioita, joita ihmisissä tapaa. Kun he sitten näkevät, että kaikki on epätäydellistä, ja vakuuttuvat siitä, ettei maailmassa ole mitään parempaa kuin se vähä hyvä, jota he halveksivat, ja että lähestulkoon mikään tai kukaan ei ole todella arvostettava,

niin vähin erin mittapuun haalistuessa ja heidän verratessaan asioita ei enää täydelliseen, vaan todelliseen, he harjaantuvat antamaan vapaasti anteeksi, arvostamaan jokaista keskinkertaista hyvettä, jokaista arvon häivettäkin ja löytämäänsä pientä kykyä. Muutos on niin suuri, että lopulta monet asiat ja ihmiset, jotka ennen olisivat tuntuneet vaivoin siedettäviltä, muuttuvat kiitoksen arvoisiksi. Muutos etenee niin pitkälle, että kun ensin heiltä jokseenkin puuttui kyky arvostaa, ajan mittaan he lähes menettävät kykynsä halveksia, etenkin ne, joilla on enemmän älyä. Halveksuvaisuus ja tyytymättömyys, parhaan nuoruuden jo mentyä ohi, eivät tosiasiassa ole hyvä merkki. Sellaista osoittavat eivät ole oppineet tuntemaan maailmaa, mikä johtuu joko älyn tai varmastikin kokemuksen puutteesta. Elleivät he sitten ole niitä typeryksiä, jotka halveksivat muita sen vuoksi, että pitävät itseään niin suuressa arvossa. Vaikuttaa lopultakin epätodennäköiseltä, vaikka onkin totta, eikä merkitse muuta kuin inhimillisyyden äärimmäistä alhoa, että kokemus maailmasta opettaa enemmän arvostamaan kuin halveksimaan. (Giacomo Leopardi) Suom. TN >hienostelu >maaginen idealismi >purukumi

PEILIOLENNOT Jorge-Luis Borges kirjoittaa tällaisista bestiaarissaan *Kuvitteellisten olentojen kirja*. Sanat ovat tosimaailman heijastuksia; ne eivät voi kätkeä mitään ja niiden luoma illuusio riippuu niiden poeettisuuden asteesta.

Borgesin mukaan peiliolentojen maailma on erillinen tosimaailmasta ja peilin eläimet ovat täysin omassa fantastisessa moniulotteisessa todellisuudessaan, joka vain heijastelee tosimaailman ilmiöitä. Mutta peiliolennot voivat hyökätä peilistä tosimaailmaan, hämmentää ja sekoittaa ihmisten askareita ja saattaa heidät taikahoureiden valtaan. Kun näin pääsi käymään muinaisessa Kiinassa ”Keltaisen keisarin” hallituskaudella, hän palautti yhteiskuntajärjestyksen tukahduttamalla peilin eläinten vapaan elämän. Todellisuutta oli lupa kuvata vain sellaisenaan, yksi yhteen jäljitellen ja mallintaen. Mutta peilin eläinten kuolema tarkoitti myös tosielämän kuihtumista. Yksitoikkoisessa harmaudessa kului pitkä aika. Lopulta peiliolennot heräilivät Keltaisen keisarin kiellon aiheuttamasta horroksesta. Borges kirjoittaa: ”erotamme peilin pohjalla tuskin havaittavan viivan, jonka väri ei muistuta mitään toista väriä. Sen jälkeen loputkin muodot alkavat heräillä. Vähitellen huomaamme, miten ne muistuttavat meitä yhä vähemmän ja pikku hiljaa lakkaavat jäljittelemästä meitä.”

Saatamme luulla, että kokeellinen tiede on jo kyllin kehittynyttä vangitakseen olennot peiliin. Että voimme jo ihailla niiden monimuotoista vapaata elämää ja virkistää mielikuvitustamme rauhassa. Ehei. (Lainaus Jorge Luis Borges: *Kuvitteellisten olentojen kirja*, suom. Sari Selander) JN >eläinallegoria >neadit >yksisarvinen

PEITTÄVYYS Jääkiekossa käytetään paksuja ja peittäviä varusteita. Siksi jääkiekossa voi ansaita vain mies. Tenniksessä pukeudutaan tuulessa nousevaan hameeseen ja siinä naiset tienaavat. Ihmistä miellyttää miesten sotiminen ja naisten kauneus. Mutta jokainen mies ei ole vahva, eikä nainen haluttava. JV >*arkeologin silmä* >julkisivuansa >kääpiön muusa >naamioituminen >paljastuminen >poiskuvittelun välineitä >pukeutuminen

PELASTUSLAITOKSEN HARMONISOINTI Projektin on tarkoitus harmonisoida samaan kohteeseen kulkevien hälytysajoneuvojen hälytysäänet keskenään. Onnettomuuskohteet erottuvat omiksi poliisi-, palo- ja sairaankuljetusajoneuvo -kolmisointuryhmikseen. Tuulen ja ajoneuvon nopeus ja suunta suhteessa onnettomuuskonserttiin otetaan laskuissa huomioon ja kompensoidaan äänenkorkeutta säätelemällä. Palvelemme teitä hetken kuluttua. JN >epäpommi >Gouldin lapsuudenmökki >”hengenpelastaja” >*kaaoksen kapellimestari* >patsaan kutittaminen

PELKISTETTY TELKKÄ. Rehevöitetyssä lammessa. Tyylitellyssä maalauksessa. Kalusteettomassa huoneessa. Evakuoidussa kaupungissa. Komeron viileässä ahtaudessa. Poisajatellussa velvollisuudessa. Keskitetyn aforismin ylijäämässä. JV >Senaatintori

PERFEKTIONISTI pyrkii täydellistämään muodon, ulkoisen kuten puutarhuri tai sisäisen kuten siemen. JN >kaikupohjapuun viljely >muotokuva >mystikon siemen >puun menestymisen este

PERHE Sisällä ahkeroiva perhe: tikkujen liitäntää, itsensä koskettelua, haittaohjelman poistamista, sydämen paistoa. Ulkona syövä perhe. Perhe joka nousee lauttaan. Toinen joka kiirehtii bussiin. Perhe joka hajoaa Senaatintorilla. Perhe joka syntyy kätilöopistolla tai sosialistien iltamissa yhteisestä päätöksestä. Perhe, jonka ulosteet syöksyvät putkessa ja kohtaavat toisen perheen ulosteet. JV >tehojoukkue

PERHEENÄIDIN AVIORIKOS Seksuaalisuutensa kanssa ei kukaan voi olla vastuussa mistään, vähiten naiset, ja, oikeastaan, ne naiset vielä vähemmän jotka eivät ole esteettisiä eivätkä kevytmielisiä. Normaalin perheenäidin aviorikos, tehdään se sitten salaa tai julki, ei ole karhunpalvelus kenellekään. Aviomiehet jotka tarttuvat puukkoon, kirveeseen taikka edes huoritteluun, eivät ole valmiita seksinsä kanssa. Heillä on vastuuntunto jostakin mistä he eivät toistaiseksi tiedä tarpeeksi: heillä on vastuu naisestaan, vaimostaan, perheestään, kunniastaan, kaikesta siitä, mistä heidän (ei-kevytmielinen) vaimonsa on juuri, tietämättään (mitään itselleen mahtamatta) yritänyt heidät vapauttaa. Petetty perheenisä ei ole vatsahaavainen jos suostuu ymmärtämään mistä hänet pettämisen avulla on vapautettu: vastuusta ja holhouksesta juuri niissä asioissa joille hän ei ilman naisen apua (ilman kevytmielisyyttä) tule milloinkaan voimaan mitään. (Hannu Salama: *Ihmisen ääni*, 1978) JV >vakavoituminen

PERIKATO Uusi on se tuntemus, jonka noin kaksikymmenviisivuotias kokee, kun yhtäkkiä huomaa monen ystävänsä pitävän häntä jo hiukan varttuneempana olentona. Ja miettiessään asiaa hän tajuaa, että maailmassa todellakin on joukko häntä nuorempia ihmisiä: hän ei edustakaan täysin kiistattomasti nuoruuden ylintä astetta. Vaikka häntä olisi pidetty heikoimpana kaikessa muussa, niin tässä hän uskoi olevansa lyömätön. Vielä nuoremmat ovat olleet melkeinpä lapsia ja vain harvoin hänen tovereitaan; he eivät ikään kuin kuuluneet maailmaan. Mutta nyt hän alkaa arvostaa nuoruutta. Hän on pitänyt sitä niin vahvasti osana ominta olemustaan, ettei oikeastaan osaa edes kuvitella itseään ilman sitä. Nuoruus kuitenkin annetaan vain määräajaksi. Hän ryhtyy tavoittelemaan tuota arvoa, niin itse asian kuin toisten mielipiteenkin vuoksi. Nuoruuden kukka kuihtuu pian kahdenkymmenenviiden ikävuoden mentyä, ja kenestäkään tämän kokeneesta, paitsi jostakusta turtuneesta, ei varmastikaan voi sanoa ettei hän ole kokenut onnettomuutta. Sillä vaikka kohtalo olisi kaikin muin tavoin suotuisa, niin mainitun ajan kuluttua ihminen tulee tietoiseksi tästä kaikkein vakavimmasta ja katkerimmasta onnettomuudesta, kenties vieläkin vakavammasta sille, joka muutoin on onnekas: rakkaan nuoruutensa rappiosta ja lopusta. (Giacomo Leopardi) Suom. TN >ihmisen kestävyydestä >*katastrofin seuraaminen etäältä* >kohtalo >Nooan kuolema

PERINTÄTOIMINTA Jonakin päivänä hän pitää liikkumatta laskua auki ja antaa sen valaista kasvonsa. Jonakin päivänä laskun ja sydämen välissä ei ole enää mitään. Pientä pölyhiukkasta. Tunnelin päässä maksamatonta valoa. JV >kuolinnaamio

PERIVIHOLLINEN

JV: Roope Ankalla Kroisos Pennonen ja Kulta-Into Pii. Ateenalla Sparta. Joku joka mielii mitätöidä kaiken arvokkaan.

JN: Periviholliseen pelkkä olemassaolo tekee epävarmaksi. Kun kohtaamme säännön, jota luonto ei milloinkaan noudata, olemme periviholliseen jäljillä. Tai kun kohtaamme säännön, josta luonto ei koskaan poikkea. Vastustaja opettaa enemmän kuin hyvä opettaja. >hyödyksiolemisen kärsimys >kettu ja kani >kvartettisoitto >luontainen antipatia >panettelu

PETOLLISUUS, pettävästi vaaralliselta, pahanmakuiselta, myrkylliseltä tai pistävältä vaikuttava. Pettävästi vaarattomalta, hyvänmakuiselta, herkulliselta tai suloiselta vaikuttava. Erehdyttävyys. JN >ihania myrkkyjä >myrkynmaistajan tarve >naamioituminen

PIANOLLE SÄVELTÄMINEN Heinrich Neuhausin teoksessa Pianonsoiton taide on etusijalla Chopin, jonka nimi mainitaan 85 kertaa, seuraavana Liszt 44 kertaa, Beethoven 38, Skrjabin 26, Bach ja Rahmaninov 24 kertaa kumpikin, Anton Rubinstein 20. Mozartin nimi mainitaan 17 kertaa, Schumann 16, Tshaikovski 15, Debussy 13, Brahms 12, Wagner 10, Prokofiev ja Szymanovski kumpikin 9 kertaa, Šostakovitš 8 ja Schubert 5 kertaa. JN >kissalle kalastaminen

PIANON MUUTTO Pianon muuttaa nykyään yksi ainoa kantaja. Seitsemän korkeaa oktaavia. Kaikki äänettömyydet. Koko tonaalisen menneisyyden, joka ei kolhaisusta herää enää henkiin, ei tippumalla kuusisataa kiihtyvää vuotta. Yksi kantaja ja edistykselliset valjaat. JV >Cagen korva >kaksin metsästäminen >vertikaalinen siirtäminen

PIELA, Hellas, kirjoittelija, aikansa blogisti, johdantotaidon ja epilogin mestari, sitkeä lykkäämään toimeen ryhtymistä, joustava antamaan periksi. Talonpoika, joka sekoitti pyhyyden ja vapaasyntyisyyden käsitteet ajatuksissa ja teoissa. Vapauden, universalismin ja selibaatin lupaukset vuosina 35–37. Koetti tulla myytiksi, yli-ihmiseksi, poppamieheksi, profeetaksi, miksi tahansa. Riippumattomuus naisista vuosina 37–39. Vuonna 40 syyte, jonka perusteena olivat alaikäisiin kohdistuva haureus ja alkoholin valmistuslakien rikkominen sekä siveyttä vaarantavat toimet. Puhetaidon mestari, joka sai kerran aplodit. Kokeili askeesia ja kulkuri-identiteettiä tuloksetta Suomessa samoihin aikoihin kun Ruotsin Akatemiassa ei juuri muita pyörinyt kuin entisiä kulkureita ja talonpoikia. Päätyi idealisoituun ja institutionalisoituun homoeroottisuuteen, armon nemesikseen. JN >Dalton >Helistö >*neitsytbordelli* >tuntematon amerikkalainen sotilas

PIENIÄ KIRJASIA

Pieni kirjanen katkeruuden välttämisestä.
Pieni kirjanen maailmankaikkeudesta.
Pieni kirjanen tyttöjen kätketystä maailmasta.
Pieni kirjanen kivennäisvesistä.
Pieni kirjanen ujoudesta.
Pieni kirjanen marsun elämästä.
Pieni kirjanen teen virkistävyydestä.
Pieni kirjanen vaniljasta ja poneista.
Pieni kirjanen nukkekodin ulkopuolisesta maailmasta.
Pieni kirjanen lumotuista poluista.
Pieni kirjanen vaihtelevista saarista.
Pieni kirjanen sanoilla parantamisesta.
Pieni kirjanen suurten eläinten miniatyrisoinnista.
Pieni kirjanen etäisestä tuttuudesta.
Pieni kirjanen suloisesta vieraudesta.
Pieni kirjanen joustavasta kepeydestä.
JV >miniatyristit >navigointioppaita

PIETARIN KAITSELMUS Tullakseen todella köyhäksi, kodittomaksi, katukerjäläiseksi, on ahkeroitava. Pari vuotta mies hummaa Nevan kaupungissa, juo itseään hengiltä, ja aina joku pitää huolta. Kun annat rovon kerjäläiselle, annat palkan ahertajalle. Toisaalta moderni sota rampauttaa jumalankaltaisia poikia joka ikinen päivä. Kirkon edustoille rullaamaan puulavitsoillaan. Väärään paikaan kuin tulpat. Kohtalon pyörä nappaa sen, joka sokean kupista varastaa. JN >autopilotti >joutilas >kohtalo >laiskuri >*onnettomuus*

PIIKKIMATTO houkuttelee fakiireja, mutta karkottaa pulut. Fakiiri makaa kansainvälisen hotellin nimikyltin päällä. Pulujen karkottamiseen tarkoitetut piikit ovat hänet sinne houkutelleet. Fakiiri syö ja ulostaa puluja harvemmin. Vartiointiliike jättää fakiirin pääsääntöisesti rauhaan. JN >houkutus >pylväspyhimyksen heikko kohta >Simeon styliitta

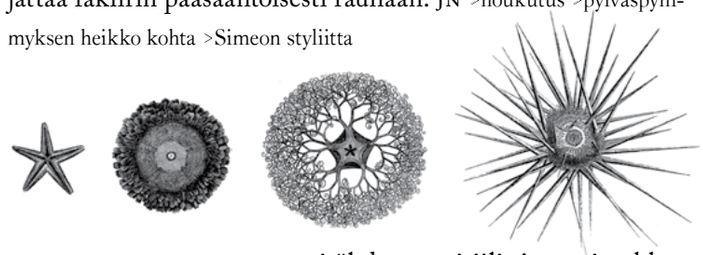

PIIKKINAHKAISET, mm. meritähdet, merisiilit ja merimakkarat. Noin 6000 lajia. Säteittäissymmetrisiä miehen ja naisen palasia, alkumeren geometrisia kokeiluja, joista kehkeytyy ihmisruumiin eri osien muotoja ja elimien toiminnallisuuksia. JN JV >kosminen psykoanalyysi >symmetria >vaatekaapin sisältö

PIILOPIRTIT, komeimmat niistä ovat havaitsemattomia linnoja. Eksynyt erämaaretkeilijä kävelee sadan metrin päästä ohi ja tuupertuu hankeen. Paras piilopirtin paikka on epäpaikka, ei-mikään-paikka vailla maamerkkejä, vailla luonnonmuodostelmia, teitä ja polkuja. Myös ilmaperspektiivistä täysin huomaamaton ja maastoonsulautuva, mahdollisimman vähän rakennetunnäköinen, mahdollisesti kokonaan maanalainen. JN >alkemistien tunnelit >keskustaton kaupunki >luoksepääsemätön >näkyvä villa >onnen salaaminen >paljastuminen

PIKKUVAMMOJA LASIINASTUMINEN MUSTAKYNSI VIERASESINE SILMÄSSÄ VIERASESINE SORMESSA KORVASSA NENÄSSÄ HENGITYSTEISSÄ NIELTY VIERASESINE NYRJÄHDYKSET SIJOILTAANMENO LÄMPÖUUPUMINEN IRRONNUTHAMMAS IRRONNUTJÄSEN KÄÄRMEENPUREMA MEHILÄISENPISTO NENÄVERENVUOTO RAKOT JN

PILAANTUMISEN POLYFONIA on käynnissä huolimattoman, mielenterveysongelmaisen, työnarkomaanin tai rakastuneen jääkaapissa.

Säilyvyydeltään vaihtelevien elintarvikkeiden samanaikainen pilaantumistapahtuma: kun toinen alkaa vasta mädätä, toinen saavuttaa lopullisen muutoksen elintarvikkeesta jätteeksi. JV >mädännäisyys >pedofiili >pulla >turmeltuminen

PILKKIJÄ toimii päinvastaisesti kuin linnustaja, joka kohdistaa tähtäimensä pakenevaan maaliin. Pilkkijän reikä pysyy paikallaan ja kohde houkutellaan tähtäimen eteen. Piippu on kuuma, avanto kylmä. Avannon koko vertautuu haulien hajontaan. Kalastaminen perustuu toivolle. Toivonsa menettänyt ei enää kalasta, hän tarttuu aseeseen. JN >kaksin metsästäminen >kalapaikkojen arviointi >kissalle kalastaminen

PILLUN HAJU SORMISSA muuttuu päivän aikana hyvin rakastettavaksi ominaistuoksuksi. Kuin olisi ollut ulkona koko päivän ja käsitellyt vähän kaikkea elotonta ja elollista, vaikka on istunut sisällä ja kirjoittanut aamusta asti. On tietysti käyty jääkaapilla, huikka Tropicana-tölkistä, purkista minisuolakurkku. JV >ensyklopediamania >tarkka tuoksu

PILVET selittävät täsmällisesti monia asioita. Kiinassa pilvet ottavat lohikäärmeen muotoja. Pääsiäissaarilla ne näyttävät kulmikkailta skandinaavisilta ihmiskasvoilta. Stonehengen nummilla pilvet rakentuvat suurista kivistä ladottujen porttien muotoon. Königsbergissä ne esittelevät rakastavaisten suloisia asentoja, Egyptissä luetteloivat geometrisia tiloja ja Nevadan autiomaassa kerrostuvat tirisevän hampurilaisen hahmoon. Tämän kaltaisia ovat niin sanotut kovat tosiasiat. JN >ilmihämärä

PIMENNETYT IKKUNAT Gangsterilla on limusiinissaan ainainen yö. Se ei saa matkustajaa pelokkaaksi vaan tarkkaavaiseksi. Aistien valppaus, tunne, että jokainen moottorinosa on toiminnassa. Helteinen rantabulevardi, jolla limusiini seisoo, murean lihan juhla: hyvä markkina-alue unelle ja kuolemalle. Mutta limusiini ei ole kauan paikallaan. On hyvä, jos se näyttäytyy tasapuolisesti kaikkialla kaupungissa. Neljän ruuhkassa pimeä luotilasi peittää ulkopuolisilta sisäisen välienselvittelyn. Sitten on toiminnan aika. Kun gangsteri on pimentänyt kaupungin räjäyttämällä sähkökeskuksen, hän laskee pimennetyt ikkunat alas. JV >kiristäjästä selviäminen >pimeäkirjoitusvälineet >sokeiden kaupunki >tarkkaamaton >valppaus

PIMENTOLA Olen kuullut, että Metropoliksessa Efesoksen lähellä on järvi, ja järven vieressä luola. Luolassa asuu valtava määrä käärmeitä, ja niiden sanotaan olevan kookkaita ja kammottavasti purevia. Tarinan mukaan käärmeet matavat ulos luolastaan ja uiskentelevat järvessä, mutta eivät voi nousta vastarannalle: vastassa on suuria rapuja, jotka tekevät niistä selvää saksillaan. Niinpä ne katsovat parhaaksi pysytellä poissa. Muussa tapauksessa kaupungin väki olisikin jo mennyttä. (Aelianus) Suom. TN >lepakoituminen >matelija

PIMEÄKIRJOITUSVÄLINEET Sisäavaruusmatkaaja, filmihullu, unienselittäjä ja näkyjennäkijä kohtaavat saman ongelman: konekirjoitus on hankalaa pimeässä. Käsin kirjoittaa luultavasti oman tekstinsä päälle. Sanelukoneen toiminta riippuu akun lataustilasta ja näkyjen hetkellä puhuminen on epäluontevaa, epämääräistä muminaa, jota ei myöhemmin viitsi purkaa nauhalta.

Itsevalaisevat luminenssikynät ovat tunnettuja kiinalaisista patenttijulkaisuista CN201020999Y ja CN2892493Y; itsevalaisevat kirjoitusalustat amerikkalaisesta patenttijulkaisusta US4725761 A. Mutta pienikin valo häiritsee uneksuntaa. Olennaista on se, ettei häiritseviä valoja tarvitse sytyttää eikä silmiä avata.

Sokeiden ja sokeutuneiden käsinkirjoituslaitteet, esimerkiksi kirjoitusalustat, joissa on digitaalinen hahmontunnistus ja jotka tallentavat tunnistetut kirjoitusmerkit digitaaliseen tiedostoon, ovat tunnettuja eurooppalaisesta patenttijulkaisusta EP0081911 A1 ja kiinalaisesta patenttijulkaisusta CN101261555 A. Kiinalaisesta patenttijulkaisusta CN201017287Y tunnetaan kynä, jossa itsessään on hahmontunnistus. Mutta hahmontunnistus voi olla epävarma lennokkaimpien näkyjen hetkellä, jolloin esimerkiksi aseemisen kirjoituksen koordinaatio saattaa poiketa tavanomaisesta. Kiinalaisesta patenttijulkaisusta CN2763077Y tunnetaan käsinkirjoitustuki sokeutuneelle, jossa alustassa portaittain liukuva viivoitin osoittaa rivit. Toteutus on kömpelö.

Olen valmistanut yksinkertaisen mekaanisen laitteen, jossa on (1) paperirulla, (2) siihen kytketty kirjoitusalusta, (3) paperia syöttävä rivinvaihtomekanismi, joka toimii automaattisesti, kun kirjoittaja vie kätensä oikealta vasemmalle. Laitteen voi laskea viereen sängylle niin, että oikea käsi lepää sen päällä. Järjestely välttää kaikki häiriötekijät, jotka voivat katkaista kirjoitusprosessin (jopa valmiin tekstin näkeminen voi olla

häiriötekijä). Kirjoittaminen pelkistyy harmoniseksi liikkeeksi, mikä kehittää käsialaa. Erityisesti pikakirjoitustaitoiselle laitteesta on iloa. (Toinen keksijä Timo Salo) JN >Blaken pimeäkirjoitus >näkyleipä >sokeiden kaupunki

PIMEÄSIENESTYS, kuin mikä tahansa epäsuotuisaan aikaan toimiminen, kun tarkoituksena on olla herättämättä jäljittelynhalua. Pohjois-Italian vuorilla kymmeniä sienestäjiä putoaa vuosittain rotkoihin. Myös myrkkysientä syötyä voi metsä pimentyä. JV >alkemistien tunnelit >Blaken pimeäkirjoitus >navigointioppaita >onnen salaaminen

PINGVIINIT, mitä eriskummaisia olioita nuo ovat? Ne seisovat pystyssä kuin ihmiset, mutta eivät suinkaan ole yhtä tasasuhtaisia. Vartalo on irvokkaan epämuotoinen, nokka lyhyt, jaloissa ei näköjään ole sääriä, eivätkä kyljen ulokkeet ole sen enempää eviä, siipiä kuin käsiäkään. Pingviini ei toden totta ole kala, ihminen eikä lintu; syötävänä paistina se ei kuulu enempää karnevaali- kuin paastoaikaan, eikä kukaan voi kieltää että se on ihmisen tapaamista olioista kaikkein hämäräperäisin ja vähiten rakastettava. Pingviini on kyllä harrastavinaan kaikkia kolmea elementtiä ja esittää joitakin alkeellisia vaatimuksia oikeudestaan niihin, mutta ei ole kotonaan yhdessäkään. Maalla se kompastuu, meressä se joutuu soutelemaan, ilmasta se romahtaa. Luonto aivan kuin häpeilee epäonnistunutta luomustaan ja pitää kömpelöä lastaan kätkössä maailman äärissä, Magalhaesin salmessa ja Redondon meritornin alakerrassa. (Herman Melville: *Lumotut saaret*, suom. Antero Tiusanen) Sov. JV >kikkailu >kyhmyjoutsen >kömpelö >lokki >päätön kana

PIONEER 10 -LUOTAIN matkaa kohti Härän tähdistöä. Pioneer 10 -luotain jatkaa matkaansa kohti Härän tähdistöä. Pioneer 10 -luotaimen matka kohti Härän tähdistöä jatkuu. Yhäkin Pioneer 10 -luotain matkustaa kohti Härän tähdistöä. Härän tähdistöön kohdistuva matka jatkuu Pioneer 10 -luotaimella. Pioneer 10 -luotain ja Härän tähdistö saavuttavat vähä vähältä toisiaan. Pioneer 10 -luotain on vieläkin Härän tähdistö-matkallaan. Ensimmäisen tähtensä, Ros 248:n, Pioneer 10 ohittaa noin yhdeksänkymmenen tuhannen vuoden kuluttua. Pioneer 10 -luotain matkaa kohti Härän tähdistöä. Pioneer 10 -luotain jatkaa matkaansa kohti Härän tähdistöä. Pioneer 10 -luotaimen matka kohti Härän tähdistöä jatkuu. Yhäkin Pioneer 10 -luotain matkustaa kohti Härän tähdistöä. Härän tähdistöön kohdistuva matka jatkuu Pioneer 10 -luotaimella. Pioneer 10 -luotain ja Härän tähdistö saavuttavat vähä vähältä toisiaan. Pioneer 10 -luotain on vieläkin Härän tähdistö -matkallaan. Härän tähdistöön kuuluvan Aldebaranin se ohittaa noin kahden miljoonan vuoden kuluttua. Pioneer 10 -luotain matkaa kohti Härän tähdistöä. JV >heikkoudet >kaikenrakastaja >Siljon vuoritie

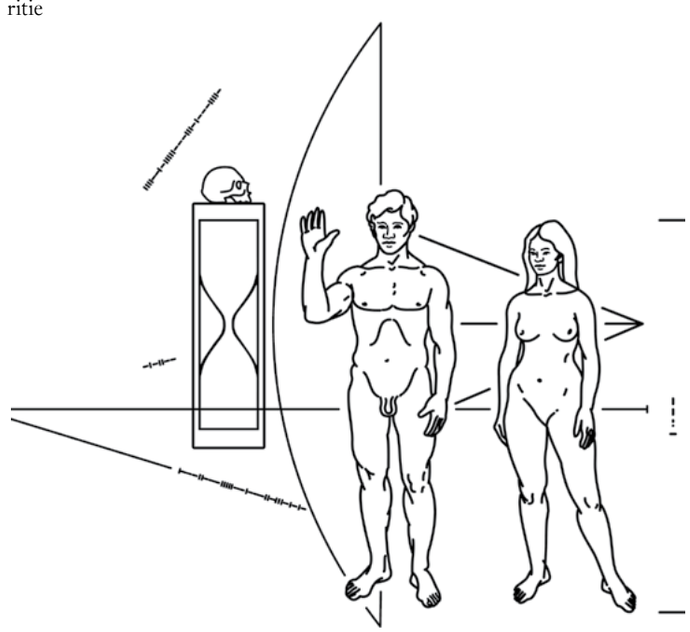

PIONEERIT hidastavat vihollisen liikettä miinoittamalla hyökkääjälle edulliset etenemisurat ja hävittämällä sen toiminnalle välttämättömät ajatukset, tiet ja sillat. Omien joukkojen liikettä edistetään raivaamalla vihollisen rakentamat miinoitteet sekä korjaamalla vaurioituneet tiet ja sillat. Tarvittaessa pioneerit rakentavat kenttäoloihin soveltuvia teitä ja siltoja. Vesistöjä ylitettäessä pioneerit voivat kuljettaa joukot kalustoineen syöksyveneillä, uiskoilla ja ponttonilautoilla. Osa pioneereista koulutetaan pioneerikoneiden asentajiksi sekä työkoneiden ja erikoiskalustojen kuljettajiksi. JN >avaruusmatkailu >rintamapostia >suon kuivattaminen >suursaksalainen henki

PIRAIJOJEN ISTUTUS, jännityksen ja elämän verevyyden tuominen tyyniin ja tapahtumaköyhiin lahdenpoukamiin, väljähtyneisiin vesiin, mutaisiin ruutanalammikoihin. JN >haiterapia >halujen istutus >kalojen ruokailuajat >mystikon siemen

PITKÄT HIUKSET edellyttävät kärsivällistä, työlästä hoitoa. Ne ilmentävät kainoa verhoutumista mielikuvituksen pehmentävään etäisyyteen. Pitkät hiukset sopivat oppineelle, papille, ennustajalle, ruhtinaalle, käskynhaltijalle ja teatteriesiintyjälle ammatin, naisille tavan vuoksi. Värinsä ja takkuisuutensa puolesta sopivat pensaikkoon maastoutuville villi-ihmisille. Tuuheutensa ja lämpönsä puolesta arktisten alueiden asukeille ja merenkyntäjille. Tartuttavuutensa ja vetolujuutensa puolesta tottelemattomille lapsille. Vaivalloisuutensa ja taipuisuutensa puolesta eivät sovi sotilaille tai liikemiehille. (Artemidoros: *Suuri unikirja*, suom. Kaarle Hirvonen) Sov. JN >eroottiset kuvat >hiustensuojelu >*hiusten vetolujuus* >orjaksi sinulla on pitkät hiukset

PIUHASOTKUN SELVITTÄMINEN Pitkänkin ponnistelun jälkeen sotku selviää aina yllättäen. JV >solmun avaaminen

PLAGIOINTIVÄITTEITÄ
Saarikosken *Rakkonsa vanki* on Saarijärven *Värien sarja*
Saarnivaaran *Vaarin saarna* on Salokorven *Sarven kolo*
Santavuoren *Rentoa usvaa* on Sarajan *Rajansa lekalla*
Sauroksen *Nero kuussa* on Savisaaren *Rasian vesa*
Savolaisen *Vaalit selvin päin* on Seilosen *Neliseos*
Siekkisen *Keskeisin* on Siikalan *Laiskin*
Sillanpään *Nälän lapsi* on Similän *Silmäteräni*
Simojoen *Jonomies* on Simonsuuren *Onnesi mursu*
Sinervon *Sorvienkeli* on Sinisalon *Lossi-Anna*
Sirolan *Sali nro. 0* on Soininvaaran *Narrisi anova*
Suomalaisen *Mainoslause* on Suosalmen *Lumen osasto*
Suvilehdon *Suden holvi* on Susiluodon *Lohdun vesi*
JN >*kirjailijaelämää* >kuvavarkaus

MAX **PLANCKIN KATSE**, kirkas, monokromaattinen, tasapuolinen kaikkea materiaa kohtaan. Vain välttämättömän hetken tarkastelee kohdetta, kunnes siirtyy seuraavaan. Juuri nyt fyysikko lepuuttaa silmiään uima-altaalla. Ponnahduslaudalta veteen solahtaa nuori muttei erityisen sievä nainen. Fyysikolle jää siis hetki aikaa tarkastella aaltoja. JN >Cagen korva >flirttailua >ihailu >ikävyys >kääpiön muusa

PLANEETTAKAMIKAZE Osa kaloista ui kyljellään ja kampeloituu. Pimeyteen tuijottavat silmät ovat aloittaneet vaelluksensa puolelta toiselle, kohti valoa. Havainnoidessaan vedenalaista maailmaa vesimies tulee ajatelleeksi: uhratkaa eläimiä, älkää ihmisiä, jumalille, ideaaleille, joita yhteisö palvoo. Missä on uhri, siellä pyöveli ja siellä myös kavaltaja.

Sei kuuluu parveen. Parvi on kuolematon. Sei on kuolematon. Vaan eivät ole ikuisia kuolemattomatkaan. Muinaismeressä elämä voi hävitä olemattomiin: ahdas meri ei pidä

mistään kiinni. Sein olemisella on tarkoituksensa, mutta sen elämällä ei ole mitään tarkoitusta. Se on, jotta siitä tehtäisiin lipeäkalaa. Sillä Ares ei kaipaa ainoatakaan oikeauskoisten joukosta. JN >epäjumalan porsaanreikä >Paavali auttaa >puoliaurinko ja puolikuu >uhri

PLIMSOLLIN MERKKI Pysyäkseen pinnalla laiva ei saa painaa enempää kuin syrjäyttämänsä vesimäärä. Englannissa 1800-luvun puolivälissä laivojen ylilastaaminen oli muodostunut kansalliseksi ongelmaksi. Hiilikauppias Samuel Plimsoll (1824–98) keksi merkin, josta kapteeni vaivatta näkee kuinka syvässä laiva voi uida uppoamatta. Vuonna 1876 hän sai hyväksytyksi lain, jonka mukaan kauppalaivojen lastilinja ja merikelpoisuus oli tarkastettava. Merkkiä kutsutaan hänen mukaansa Plimsollin merkiksi. JV >henkivakuutus >köli >painolastiton

POEETTINEN ENSYKLOPEDIA, kehällärunoilu, kehäkirjoitus. Pysyvä, taloudellista hyötyä tavoittelematon, yhteiskuntaa ja sen kehitystä palveleva laitos, joka on avoinna yleisölle ja joka tutkimusta ja opetusta edistääkseen ja virkistystä tuottaakseen hankkii, säilyttää, tutkii, käyttää tiedonvälitykseen ja pitää näytteillä aineellisia todisteita ihmisestä ja hänen ympäristöstään. Ensyklopedian piiriin kuuluvat: kasvitieteelliset puutarhat, huvipuistot, faabelit, eläintarhat, analogiat, akvaariot, seikkailumaat, planetaariot, historialliset seurat ja suojellut rakennukset. Se on yhdistetty päivälehti, taidemuseo, piilokamera, salakuuntelulaite sekä luonnontieteellinen näytekokoelma maailmasta. Se pursuaa hyötykasvin ravitsevaa toistoa. JN >linnoitukset >ruohikko >toisto

POEETTINEN UNEKSUNTA ”Miten saada vaihtelevien kuvien yksityiskohdista esiin poeettisen kuvittelun muunteleva toiminta? […] kun kysymys on vieläpä poeettisesta uneksinnasta, joka paitsi nauttii itsestään myös valmistelee poeettisia nautintoja toisille sieluille, on varmaakin varmempaa, että se on kaikkea muuta kuin unettavaa raukeutta.” (Gaston Bachelard: *Tilan poetiikka*, suom. Tarja Roinila) JN >kosminen psykoanalyysi >unettomuus

POEN ELÄMÄ, Edgar Allan Poe näytti eläessään kuolleelta ja kuolleena elävältä. Murhe ja onnettomuudet saivat hänet tarkkaavaiseksi. Rajuilmalla hän käveli ulkona. Päivällisillä hän nukahteli.

Hänen kuolinnaamionsa on samalla tavalla kuvauksellinen kuin korvasieni, kissakala tai mämmi. Yöllä sen näkeminen rauhoittaa, päivällä säikäyttää. JV >kuolinnaamio >säikähtäminen

POISKUVITTELUN VÄLINEITÄ ovat eristeet, seinät, väliverhot, kulissit ja muurit, nenän, korvien ja silmien sulkeminen, sokeutus, pimennys, kuuroutus, etäisyys ja suuri kokoero. JN >eriste >havaitsematon >katoavaisuudesta >naamioituminen >paljastaminen >peittävyys >tietämättömyys

POLKU ”*Nämä ovat polkuja joita syntyy kun usein mennään samasta kohdasta: minä olen luonnon tapahtuma. Tai miten joelle syntyy uoma.*” Valtameren, suuren joen tai vuoriston läheisyydessä voi vapautua kiemurtelevien metsäpolkujen orjuudesta ja aistia määränpään suoraan. Parnasso on suuri kiipeilyteline, jolle noustaan omia polkuja. ”*Parnasso ei ole edes erityisen vaikeakulkuinen vuori.*” (Lainaukset Pentti Saarikoski, V. A. Koskenniemi) JN >elämänreitit >kommunikaatio >Siljon vuoritie >tie

POLKUPYÖRÄN PENKIN TÄYTTÖ, sotavankien hiuksilla, tai musiikittomana aikana hevosen jouhilla. JV >*musiikiton aika* >sarjatuote

POLLOCKIN VÄÄRENTÄMINEN Kaksi identtistä Pollockia merkitsee toisen olevan väärennös. Virheet, joita nyt voidaan teh-

dä, jaetaan kahteen luokkaan: aidon Pollockin hylkäämiseen ja väärennetyn hyväksymiseen.

Tapauksesta riippuen kysymyksessä voi olla joko satunnainen, yksinkertainen, tilastollinen tai ajoittava Pollock-väärentäjä.

Satunnainen väärennös on maalaus joka sekoittuu tahattomasti aitoon Pollockiin. Yksinkertainen Pollock-väärennös syntyy kun tiedossa on aidon Pollockin tyyli. Tilastollisen väärennöksen tekijällä on kaikki mahdollinen informaatio Pollockin muotoajattelusta. Ajoitetun väärennöksen tekijä tietää lisäksi Pollockin maalauksiinsa käyttämän keskimääräisen ajan. JV >Dalin väärentäminen >erottaminen >Rauschenbergin pukki

POLTE Nuori ihminen ei voi tavoittaa elämisen taitoa, todella menestyä yhteiskunnassa tai seurassa tai saada siinä toimimisesta mitään nautintoa niin kauan kuin kiihkeät halut viipyvät hänessä. Mitä enemmän ne viilenevät, sen helpompi hänen on hallita ihmisiä ja itseään. Luonto on säätänyt, hyväntahtoiseen tapaansa, että hän oppii elämään vain siinä mitassa kuin kadottaa syynsä elää. Hän ei kykene saavuttamaan tavoitteitaan, ellei ensin lakkaa pitämästä niitä jonkinlaisina taivaan autuuksina ja ellei niihin pääseminen voi antaa kuin kohtalaista tyydytystä. Hän ei iloitse tulematta ensin kyvyttömäksi voimakkaisiin iloihin. Monet päätyvät jo melko varhain tähän tilaan ja onnistuvat elämässään hyvin, koska heidän halunsa ovat keveitä; he tulevat aikuisiksi ennen aikojaan, heidän sielussaan kokemus ja ymmärrys lankeavat yhteen. Toiset eivät saavuta tätä tilaa milloinkaan. He ovat niitä harvoja, joilla tunteiden voima on alussa niin suuri, ettei vuosien kuluminen sitä vähennä. Juuri he nauttisivat elämästä enemmän kuin kukaan muu, jos luonto olisi tarkoittanut elämän nautittavaksi. Mutta he ovat päinvastoin mitä onnettomimpia, pieniä lapsia kuolemaansa saakka, eivätkä kykene oppimaan maailman tavoille. (Giacomo Leopardi) Suom. TN >Daavid ja Goljat >halujen istutus >houkutus >martiaaleja

POLTTOMOOTTORIN MUISTO ”Suuret autonvalmistajat suunnittelevat keinotekoista moottorinpärinää uusiin hybridi- ja sähköautoihinsa, kertoo sanomalehti New York Times.

Ilman tehosteääniä ne olisivat niin hiljaisia, että jalankulkijat, lapset ja huonokuuloiset eivät välttämättä kuulisi ajoissa niiden tuloa.

Esimerkiksi hybridiauto Fisker Karman puskuriin on tarkoitus yhtiön mukaan asentaa kaiuttimet, joista kuuluu moottoria muistuttava ääni.” (HS 14.10.2009) JV >äänen pitäminen

POLYDEUKEEN OPISTOlla päärynäpallo saa kyytiä. Kettiössä sianruho murenee. Pesutiloissa rumpu pieksee pyykkiä ja saunassa paukkuu vitsa. Pojat seisovat rivissä ja Don tarkastaa nyrkit. ”Tysonilla oli pienet kädet”. Jokaisella näistä hiljaisista pojista on lahja iskeä tavattoman lujaa. Jollakin se on vielä piilevänä, toinen on riisunut jo paidan. Don katsoo kasvot. ”Holyfieldin kasvot ovat täydelliset nyrkkeilijän kasvot, ne ovat kuin kypärä, poskipäät suojaavat silmiä ja kaikki on pyöreää, iskut eivät tartu.” Yhtä poikaa Don puristaa leuasta. ”De la Hoyalla on Pasolinin kultapojan kasvot, ne pitäisi lyödä lyttyyn hetkessä, mutta tänäänkin hän hymyilee keskiaukeamalla kuin koskematon.”

Ennen lähtöään Don opettaa: Polydeukes, jolla oli iskun lahja, löi molemmilla käsillä lujaa, oikealla pehmitti, vasemmalla koukulla notkisti polvet. Hän löi väkevästi ja tarkasti mutta oli hidas jaloistaan, eikä siksi saanut iskujaan perille. Älä harjoittele patsailla.

Polydeukeen opistolla päärynäpallo saa kyytiä. Keittiössä sianruho tummuu. Pesutiloissa rumpu pieksee pyykkiä ja saunassa paukkuu vitsa. JV >kypärä >nälän lahja

PONNISTAMINEN Käärme ei osaa hypätä, mutta selvittää pienet esteet. Ilman ponnistusvoimaa mikä tahansa este pysäyt-

täisi sen. Pelkkä ponnistusvoima ilman eteenpäin menoa ei sekään edistä mitään. JN >esteettömyys >luudallalentäminen >matelija

PONNISTELU koostuu ponnistuksista, joista jokaisella voi nousta tai vajota. Tyhjää vasten on vaikea ponnistaa. JN >Balzacin ponnistukset >Hulmen ponnistukset >jalansija >Turnerin ponnistukset

POPPAMIES on yhteisönsä herkkänahkaisin. Häntä ei tarvitse lyödä kovaa ja hän valittaa kipujaan eniten. Pienimmätkin painovoimahäiriöt yleisessä tietoisuudentilassa koskettavat häntä. Yhteisön jäsenenä hän on tärkein, koska kipuilee yhteisöä uhkaavan vaaran ensimmäisenä. JN >Lagerkvistin osoite >Panherkkyys >Piela >tietoisuus >vapahtaja

PORKKANARUOSKA >enkeleiden kurinalaisuudesta

PORNON VALTAMERI, maailman kahdeksas valtameri, laajin ja syvin. On merimiehiä, jotka ovat purjehtineet seitsemän merta, mutta hukkuneet kahdeksannen rantavesiin. On meritähtiä, joita ei voisi kuvitella tähän pohjattomaan syvyyteen. On vähähappiset hylyt. JN >*Blade Runner* >klitoriksenetsijät >kvartaalifantasiat >partahai >pyörrehavainto >sukeltajat

PORNOTÄHDEN VALONHETKI Isosiittimisen seisokki saattaa viedä aivoilta veren, mutta vain hetkellisesti. Kun seisokki laskee, veri hyökyy takaisin ja aktivoi muun ohella käyttämättömiä, ennestään tuntemattomia alueita. Mutta tämäkin on vain hetkellistä. JV >epifania >häpy >*kuhnurin näkökulma* >vapahtava salama

PORNOTÄHDET TEITITTELEVÄT Kuvausten ulkopuolella pornotähdet ovat etäisiä ja muodollisia ja teitittelevät toisiaan. Jälleennäkeminen riippuu vain tuotantoportaan aikeista. He ovat dynaamisia ja iloisia kaupunkilaisia. Se mikä tapahtuu vain fyysiselle keholle on vähiten totta. JN >*ei jälleennäkemisiä* >Ganges >teitittely

PORRASSIIVOJAna saa huomata miten elämä lakkaa, kun kolisee uuteen kerrokseen. On vain: koiraa sätitään hiljaiseksi, ovisilmän läppä pyörähtää. Sisääntunkeutujan jälkeen suurin pelko on, että ei kuuluisi ulos. Siksi on tultu sopimukseen: elämöidään kun naapuritkin ja lasta tehdessä on kohteliasta jos molemmat huutavat. Siksi on lauantai, yhteinen vapaapäivä. JV >löytöavainnippu >ovisilmä >suutarin laupeus >äänen pitäminen

PORTTI, sisäänpääsy aidatulle alueelle. Kaksin verroin aitaa kestävämpi. Löytyy kun kulkee aidan viertä riittävän pitkään. Valikoima portteja: Ruostunut portti. Taikasanalla avautuva portti. Naamioitumista edellyttävä portti. Pulmaportti. Aidaton portti. Identtiset asiat rajaavan aidan portti. Vastakkaiset asiat rajaavan aidan portti. Madonreikä. Päärlyportti riukuaidassa. Ruusuportti allergia-aidassa. Näkymättömän neuroosiaidan portti. Ruostunut kuvaannollinen portti. Portti-aita. JV >aasien taivaspaikat >raja >seka-aita

PORTUNUS, sisääntulojen, porttien, ovien, eteiskäytävien, ensyklopedia-artikkelien, välitilojen ja satamien jumala. JN >oleskelutilat >ruohikko >sisääntulo

POSEIDON, ja Poseidon! vokatiivi. Mutta Poseidion on paikannimi. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >Hampurin merimieskirkko >pyörrehavainto

PRAMEA JULKISIVU saa ulkoilijan kuvittelemaan vastaavat sisätilat, mutta sisällä harvemmin uneksitaan hienosta julkisivusta. JV >julkisivuansa >näkyvä villa >piilopirtti >tarvepainatus >ulkoinen kauneus

PUHDAS OMATUNTO, kirkas ja sekoittumaton. Damaskios sanoo: ”Inhimillisistä tiloista mikään ei ole yhtä arvokas kuin puhdas omatunto. Lähimmäisten kanssa on elettävä soveliaalla tavalla, ja jos todellinen hyvä on vastakkainen näennäiselle hyvälle, jälkimmäistä ei koskaan tule pitää näistä kahdesta tärkeämpänä. Millekään ei tule antaa enemmän painoa kuin totuudelle: ei uhkaavalle riidalle, vaivalloista työtä lykkäävälle pelolle, epäoikeudenmukaisesta kiitoksesta koituvalle hyödylle, ystävien kanssa seurustelulle tai pakottavalle perhesuhteelle.” (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >ansoja >erehtyä planeetasta >katumus >laimensit viinin >oleskelutilat

PUHKEAMATTOMUUS
Miesten ylivalta on kupla
Naisten ylivalta on kupla
Raitiovaunun ylivertaisuus ei ole kupla
Auto on kupla
Romahdus on kupla
Kuolemattomuus ei ole kupla JN >kupla

PUHTAUS on viattomuuden pahanlaatuinen muutos. Viattomuus on rakkautta olemiseen, taivaallisen ja maallisen ravinnon hymyilevää hyväksymistä, se ei tiedä puhtauden ja epäpuhtauden pirullisesta vaihtoehdosta. Tämän luontevan ja synnynnäisen pyhyyden paholainen on muuttanut apinoinniksi, jossa kaikki muistuttaa sitä itseään ja kaikki on käänteistä: se on keksinyt puhtauden. Puhtaus on elämän kammoamista, ihmisen vihaamista ja sairaalloista intohimoa olemattomuuteen. Ehdottomasti luonnonvastaiseen tilaan muuttunut, kemiallisesti puhdas elollinen kappale on käynyt läpi raakalaismaisen käsittelyn. Puhtauden paholaisen ajama ihminen kylvää ympärilleen tuhoa ja kuolemaa. Uskonnollinen puhdistautuminen, poliittinen puhdistus, rodun puhtauden säilyttäminen – lukuisat ovat tämän julman teeman muunnelmat, ja kaikki ne johtavat yksitoikkoisesti rikoksiin, joiden lempiase on tuli, puhtauden ja helvetin vertauskuva. (Michel Tournier: *Keijujen kuningas*, suom. Annikki Suni) JV >Ganges >maailman pahuus >pedofiilin tunnistaminen >tulen olento

PUKEUTUMINEN on ruumiinosien luonnollisten painotusten muuttamista peittämällä. JV >bodausporkkana >naamioituminen >paljastuminen >peittävyys

PULIUKON TALVEHTIMINEN Katsoessaan työstä palaavaa puliukko ei huomaa samanlaista sosiaalista arvoeroa kuin työstä palaava katsoessaan puliukkoa. Tämä johtuu siitä että puliukko ajattelee vain täydellisyyttä ja pyrkii siihen. Hänelle jokainen vastaantulija on epätäydellinen.

Puliukolle kaikki tapahtuu päivällä, paljastavassa auringonvalossa, öisin hän nukkuu, mutta missä? Hänen ruumiinsa on mennyt yöksi sinne missä hänen mielensä liikkuu päivällä. Talvensa hän viettää myös samassa paikassa. JV >itikattomuus >jalkapallovalmentaminen >perfektionisti >suutarin laupeus >vuosituhantisrunoilijan aamunkoi

PULLA on lämmin hetki ystävän seurassa ja tuliaisena ylivertainen. Mutta pakastin ja leipäkori, kaikenlainen lykkääminen on sille pahaksi. Se ei ole niin kuin rationalistin viini joka odottaa kärsivällisesti avio-onnen paluuta. Se ei ole niin kuin museoauto joka retkeilee mieluiten romuttamoiden läheisyydessä. Kaikkein vähiten se on seurakunta joka on kattanut pöydän Kristuksen tulla. JV >pakastaminen >pilaantumisen polyfonia

PUMPJANSKININ ARKISTO ”Inhimillisen älyn suuret keksinnöt ovat mahdollisia vain tiettyjen aikakausien tietyissä oloissa, mutta ne eivät koskaan kuole eivätkä muutu arvottomiksi yh-

dessä aikakausien kanssa, jotka ne ovat synnyttäneet.”

Mihail Bahtinin pääteoksesta, jossa hän selvittää reitin maallisesta valtakunnasta taivasten valtakuntaan, ei toistaiseksi ole saatu sivuakaan julkisuuteen. Puhutaan työn tulleen haudatuksi Lev Pumpjanskinin arkistoon, jonka mittavuus turvannee hautarauhan vastaisuudessakin. (Lainaus Mihail Bahtin: *Dostojevskin poetiikan ongelmia*, suom. Paula Nieminen ja Tapani Laine) JV >navigointioppaita >Novaliksen ensyklopediahanke

PUOLIAURINKO JA PUOLIKUU Ilman tarkoitusta, ilman päämäärääkin maailmankaikkeus jatkaa tyynesti olemistaan. Sei kulkee meressä suu ja silmät ammollaan. Syö syömistään, eikä mikään muutu. Ravinto ja uloste harhailevat elimistössä. Mikään muu ei sillä tavalla tule ja mene. Siemen valuu mereen. Siitä on kinaa. Mutta meri vain kirkastuu.

Jokaisesta pisteestä tällä Elysionin kentällä voidaan nähdä tämä rakennus. Tämä kiertoliike, mylly, meri, kuu... säännöllisesti vaeltava vesi, samaan aikaan kiertoliike ja vaellus, ja kuu, joka aina tuo mieleen yön. Maa on sen naamio. Tuo täysikuu tuossa kiertää epävarmuutta, kuin vaimo sen valottomuus on rivosti kokonaisuudessaan auki. Kalat haukottelevat. Että ei ole mahdollista murtaa sitä kiertoliikettä, jonka voima on pohjamutia kohauttava. JN >rubiinivaahto

PUOLIMATKAN PILLERI Itkevät ja valittavat juopotellessaan, halailevat perheitään, liikuttuvat typeristä lauluista. Mutta mikään ei auta. Vuosikymmenet eivät palaa. Ensyklopedia olisi tarvinnut heidän nuoruudenvoimansa, sen kaiken, jonka poissaolon merkkinä ovat nyt särky ja tykytykset.

Jokaisella on etsikkoaikansa, mutta he eivät välittäneet siitä. Illalla he puhuivat: haluaisin viettää enemmän aikaa perheeni kanssa, mutta aamulla he olivat taas matkalla työpaikoilleen. Talvella he sanoivat: kesällä kirjoitan nämä ajatukset paperille, jotta lapseni voisivat ne myöhemmin lukea ja olla tekemättä niitä virheitä jotka minä olen tehnyt, mutta kesän tullen he nostelivat taas purjeveneitään ja tutkivat matkaesitteitä.

Voin väittää, etteivät he ole tehneet vähintäkään minkään muun vuoksi kuin rahallisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin. Siitä maksetaan palkka kuusikymmenvuotispäivänä. Ensyklopediasta ei ole perustuksiakaan näkyvissä, ei edes ensimmäistä viivaa piirustuksissa.

Nämä samat ihmiset, täyttäessään viisikymmentä vuotta, sanovat sukulaispojilleen: jos minä saisin nyt valita, käyttäisin enemmän aikaani elämästä nauttimiseen, etsisin itseni ja muiden hyvää. Älä usko heitä. He eivät käyttäisi sekuntiakaan siihen. Samalla tavalla he ajattelisivat isiään, äitejään ja luokkatovereitaan ja valitsisivat rahan ja suosion. Jos he saisivat tuhat elämää, eivät ne antaisi niistä ainuttakaan Ensyklopedialle. Älkää siis uskoko, kun he sanovat, että kysymys on erehdyksestä, laiskuudesta, piittaamattomuudesta, tyhmyydestä, kypsymättömyydestä, köyhistä lähtökohdista, heikosta luonteesta, seksuaalisista ongelmista, uskonnollisesta kasvatuksesta, tottumattomuudesta lukemiseen, sosiaalisista peloista, vapaasta kasvatuksesta, masentuneisuudesta, suvussa liikkuvasta pikkumaisuudesta, taipumuksesta itsetuhoisuuteen tai vain väärästä, oppimattomasta tavasta kirjoittaa artikkeleita. JV >ennakkoluulo

PUOLIOLENTO

Puoliksi mies puoliksi vähennyskelpoinen kokonaan menetetty
täysillä mukana valmiina syntynyt puoliksi tehty
symmetrinen padassa kokonainen rapu puoliksi rauhaton
täysillä mutkaan tuhahtaa osaksi nielty ja keitetty
ottaa hatkat hiljaa sisään paareilla ulos aterian päätteeksi
eteenpäin kevytväylää puoliksi ajorataa täysillä tutkaan
aterian muisto puolinainen usko auktoriteetteihin sakko
osaksi lahja osaksi opetus rautaa ja savea. JN >symmetria

PUOLITOISTA MYSTIKKOA, sanottiin kun Ristin Johannes kulki Pyhän Teresan kanssa rinnan. Auringonlaskua vasten he olivat kuin äiti ja lapsi. Ruokapöydällä oli puolitoista leipää. Se, joka oli puolitettu, valaisi huoneen. Yöllä Ristin Johannes nukkui täyttä unta, kun taas Teresa oli puoliksi valveilla. Jos tuo mies olisi valinnut jumalakseen naisen, ajatteli Teresa, olisi kilvoittelun tie ollut yhtä pitkä. JV >kääpiön käyttö >mystikko

PUOLTAMINEN Uutta artikkelikandidaattia ensyklopedistit joko puoltavat käsikirjoitukseen tai jättävät puoltamatta. Kirjoitusta arvioidaan ymmärrettävyyden, poeettisen kiehtovuuden, meditatiivisen välinearvon, elinvoiman ja tiedollisen virkistävyyden näkökulmista.

"Kaikesta välinpitämättömyydestä jumalallista Poikaasi kohtaan varjele meidät puollollasi.

Itserakkauden hengestä ja omaneduntavoittelusta varjele meidät puollollasi.

Kaikesta Jumalan sanan ja palveluksen halveksunnasta varjele meidät puollollasi.

Pyhän Hengen innoituksen vastustamisesta varjele meidät puollollasi.

Ahdistavista ja murehduttavista ajatuksista varjele meidät puollollasi.

Ilosi tähden, kun Jumalan Poika sai alkunsa, varjele meidät puollollasi.

Ilosi tähden, kun Jeesus Kristus syntyi, varjele meidät puollollasi.

Ilosi tähden, kun kuninkaat Häntä kumarsivat, varjele meidät puollollasi.

Ilosi tähden, kun löysit kaksitoistavuotiaan poikasi, varjele meidät puollollasi.

Ilosi tähden, kun Jeesus nousi kuolleista, varjele meidät puollollasi.

Ilosi tähden, kun Hän astui taivaaseen, varjele meidät puollollasi.

Ilosi tähden, kun Pyhä Henki vuodatettiin, varjele meidät puollollasi."

(Lainaus tuntematon) JN TN JV >innoituksen vallassa >ymmärtää

PUOLUEOHJELMA Koruliikkeen ryöstössä arvokellot jätettäisiin vitriiniin. Avainteokset kirjakaupan hyllyyn. Vanhuutta ei enää huomaisikaan siitä, että murtovarkaat jättävät raiskaamatta. JV >halujen istutus >ihmisen poliittinen keskus

PURKUTYÖ Täsmälleen saman verran kuin rakentaja työllään täyttää, purkumies tyhjentää. Hänen ammattitaitonsa on tehdä tyhjää tarkasti. JV >Jerusalemin rakentajat >poiskuvittelun välineitä >ydinpommi

PURUKUMI Kadun kulmassa tyttö jauhaa, ohimot kohoilevat, pupillit laajenevat. Tarkasti punattu suu pyörii kuin rengasmodulaattori. Leukojen liike taukoaa, kieli asettelee purukumin hampaiden ja huulien sisäpintaa vasten, posket pullistuvat, pallo puhaltuu ja läsähtää vasten huulia.

Samalla tavalla tyttö survoo koko päivän. Mekaaninen liike ei salli ajatuksen harhailla. Kieleenpuremasta verenmaku tulvahtaa kuin kirpeä muisto.

Hampaiden säilyttämiseen riittäisi purukumi kaksi kertaa päivässä ruokailujen jälkeen.

Ilman naista mies pehmenee kuin purukumi, jota jauhetaan koko päivä ja sitten syljetään kadulle. Naisen kanssa mies pehmenee kuin hammas. JN >hammashuolto >hammaskipu >huonot hampaat >kupla >pehmeneminen >Saarikosken hammasmätä >toisto

PUSSIHUKKA oli muuten saksanpaimenkoiran kokoinen eläin. Karjan vihollisena siitä tuli ihmisen vihollinen. Se eli Tasma-

niassa, Jakomäessä. JV >ironinen hymy >koiran jumala >olemattoman näkeminen

PUSSIHUKKAVAROITUS!
Pussihukka on piiloutuva eläin. Sitä ei näe helposti metsässä, tuntee vain jonkun tuijottavan. Ihmiselle se on vaaraton, mutta karja kannattaa siltä suojata. Toisaalta varoitus on tarpeeton. Pussihukka ei elä enää maan päällä. Ihminen on tappanut kaikki pussihukat. Ja olemattoman näkeminen on useimmiten merkki mielenvikaisuudesta. JV

PUUJALAN KÄYTTÖ Kun kerjäläinen nukahtaa lähelle nuotiota ja polttaa puujalkansa, kadottaa hän samalla elinkeinonsa. Puujalkaa säälii koska se ei ole luuta, lihasta ja ihoa, vain puuta. Se on kuin pesäpallomaila, josta jokainen on nauttinut kädessään. Sillä hakataan jalka säpäleiksi. Se pitää pitopöydän pystyssä. Se on sääri, jonka voi muotoilla filmitähden malliin mutta josta saat tikun sormeesi. Kun veteraaneilta loppuvat rahat, loimottaa puujalkanuotio korkealla pakkastaivaalla. JV >jalan henkistyminen >kokeellinen runous >osattomuus >puolitoista mystikkoa

PUULELUISSA TÄRKEINTÄ on myrkyttömyys, hionta, leikittävyys. JV >ihminen leluna >maailman leikittävyys >vaatekaapin sisältö

PUUN MENESTYKSEN ESTE voi olla ilmasto, varjo, terassi, katonlape tai sairaus. JN >esteettömyys >kaikupohjapuun viljely >lajikkeet >perfektionisti >sademetsän hierarkia >varjo

PUUTARHAJUHLA Antautukaa puutarhaan, jossa on kasveja, yrttejä, kukkia. Miten kauniiseen! Vuodenajoista suotuisimpana. Ette voi kääntää katsetta minnekään havaitsematta iloa ja loistoa! Koko kasvien suku on riemun tilassa, jokin yksilö enemmän, jokin vähemmän. Tuota ruusua tuolla palkitsee aurinko, joka on antanut sille elämän; se virkistyy, uusiutuu, puhkeaa kukkaan. Tuota liljaa ravitsee mehiläinen, kutittaa sen herkimpiä osia. Uutterat, kärsivälliset, hyveelliset mehiläiset valmistavat hunajaansa aiheuttaen sanomatonta hyötyä herkille kuiduille, armollista siittämistyötä hennoissa kukissa: mehiläinen on kukan valikoiva silmä. Tuota puuta tukee muurahaiskeko, tuolla juhlivat toukat, kärpäset, etanat, hyttyset yhdessä puun anteliaassa mahlariemussa. Tämän vaurioitunut kuori on suotuisissa olosuhteissa arpeutunut, auringonvalo ja ilma parantavat haavan! Tuon runko on täysin terve, täydellisen suora, juuret virheettömät ja myyrien paijaamat; tuolla toisella on kirkkaan vihreitä lehtiä; tämä kukka on nuuhkaistu; nämä hedelmät kimmoisat.

Tällä kasvilla on juuri sopiva kasvulämpötila, olipa ilmasto kuuma tai kylmä. Sopivasti valoa, sopivasti varjoa: kaikkeen se on täydellisen sopeutunut. Yksi vahvistuu vaikeuksista ja kohtaa älykkyyttä kirkastavia esteitä; toinen ei löydä tukea ja tulee suoraksi ja itsenäiseksi kasvussaan. Koko räjähtävällä voimallaan kasvavasta puutarhasta ei löydy ensimmäistäkään kasvia, jonka terveydentila olisi heiveröinen. Tässä on tuulen ja oman painonsa vahvistama oksa; tuolla kevättuuli hemmottelee jotakin kukkaa, lentää pois mukanaan ekstaattinen tuoksu. Samaan aikaan itse hyväilette ruohoa askelillanne; voimistatte, notkistatte, vetristätte, luotte kimmoisuutta. Tuolla pikkutyttö käyskentelee vahvistaen varsia. Kaikki tuollainen vahvistaa elämää ja kirkastaa siitä esiin jylhimmän, pelottavimman, karuimmassa viihtyvän kauneuden! Viisas puutarhuri kulkee typistämässä ja leikkaa tunnottomia ja kuolleita jäseniä rautaisilla saksillaan. JN >*Ernst Jünger* >kasvien kärsimys >ruohikko >sanikkaiset >tarkka tuoksu

PUUTARHANHOITO Kumartuminen on aina sukuelimen puoleen kumartumista. Tässä on myös puutarhanhoidon syvin mieli. Kukkien eteen polvistuminen muistuttaa rukousta, kiitosrukousta, jonka tarkoitus ei ole kohentaa vaan ylläpitää. Ihmiselle se on hävyn puhtauden ylläpitämistä, sen muutoksen lakkaamatonta tarkkailua. Kun mies antaa naiselle kukan (joka on toisinto naisen sukuelimestä) hän ehdottaa hävyn huolenpitoa yhteisenä tehtävänä. JV >kukkakohtalo

PUUTTEELLISET TIEDOT Tiedämme millainen on täydellinen äiti. Tiedämme miten hän ajattelee, mitä hän haluaa, ja tulkitsemme hänen sanansa suoraan ilman tarvetta pysähtyä miettimään. Mutta emme tiedä mitä tehdä. Tiedämme millainen sylikoiran arki on. Tiedämme millainen on pyhiinvaeltajan luonne. Mutta emme tiedä kuinka hankalaa sellainen toivioretkeily käytännössä on. Tiedämme millaisia useimmat taruolennot todellisuudessa ovat. Tiedämme millainen jokin ikäryhmä on mieltymyksiltään. Emme tiedä sitä suoraan aisteillamme. Tiedämme millainen kaunis keskiaikainen torni purettiin jonkin pakkomielteen alta. Tiedämme millainen kehitys on kestävämpää. Mutta emme tiedä mistä maito tulee. Emme tiedä onko Jumala kirjoittanut tämän näytelmänsä loppuun vai onko loppu vaihdettu myöhemmin vai onko se jätetty auki. Tiedän millainen jalkani proteesi on. Olen viilannut siitä sarjanumeron. Joku varmasti tietäisi missä olisi edullista juhlia timanttihäitään. Kiinalaiset tietävät kaiken aidoista jenkeistä. JN >perheenäidin aviorikos >*tiedemiesten torahampaat* >tiedot >tuntematon amerikkalainen sotilas

PYGMIEN KUNINGATAR Sopivan miespuolisen jälkeläisen puutteessa pygmit saivat hallitsijakseen kuningatar Geranan. Pygmit jumaloivat häntä ja nostivat yli-inhimilliseen kunniaan. Niinpä naisen järki sumeni, ja hän alkoi pitää vähässä arvossa jopa jumalattaria. Hänen mielestään Hera, Athene, Artemis ja Afrodite eivät olleet likimainkaan yhtä kauniita kuin hän. Tällainen sairaus ei voinut jäädä huomaamatta, ja Heran viha muutti Geranan linnuista kammottavimmaksi. Nykyisin hän on kurki ja käy sotaa pygmejä vastaan, koska heidän ylenpalttinen kunnioituksensa koitui hänen tuhokseen. (Aelianus) Suom. TN >kyklooppikaunotar

PYHÄ PIETARI Vain Pyhällä Pietarilla on yleisavain kaikkiin maailman siveysvöihin. Pietari naulittiin ristille väärin päin omasta tahdostaan. Kun hän sieltä katseli maailmaa, liha näytti kalalta. Hyvä pahalta. Kielto puollolta. JV >apostolien kuolinsyyt >lukko >puoltaminen >Seppälän naama ylösalaisin >yleisavain

PYLVÄSPYHIMYKSEN HEIKKO KOHTA on ulostaminen. Narukorilla hän nostaa yhdet lämpimäiset pesänsä korkeuksiin, toiset palauttaa. Lämpimäisiä tuovat ja vastaanottavat nunnat ja siveät kaunottaret. Vaihtokauppa on kiusallinen. Tuskin kukaan uneksii yhtä kiihkeästi kuin pylväspyhimys elävänsä pelkällä auringonvalolla. JN >pulla >Simeon styliitta >ulosteen määritelmä

PYRAMIDIHUIJAUKSESTA jää lasku viimeiseksi tuleville. Toisaalta heitä on eniten: hitaat, hyväuskoiset, uudestisyntyneet ja epäonnistuneet pakenijat. Veronmaksajat. JN >erehtyä planeetasta >Göbbelsin laki >Nooan päivinä >Pandora

PYSTYKÄÄRME Ei ole selvillä onko kysymyksessä eläin vai nestepylväs. JN >käveleminen >matelija >älykäs neste

PYTHAGORAAN KUOLEMA Pythagoras sulki itsensä kellariin ja pyysi äitiään sanomaan ihmisille, että hän on kuollut. Palattuaan sitten aikanaan takaisin maan pinnalle hän alkoi kertoa erikoisia tarinoita sielunvaelluksesta ja Haadeksen asukkaista,

selostaen eläville, millaisia asioita manalla kohtaa. Tämän perusteella hän loi maineekseen, että ennen Troijan sotaa hän oli ollut Hermeksen poika Aithalides, sen jälkeen Euforbos, sitten samoslainen Hermotimos, sitten deloslainen Pythios ja kaikkein viimeisimmäksi Pythagoras itse. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >matematiikka ennen Pythagorasta >*valekuolleet jumalat*

PYÖRREHAVAINTO Pyörre kiinnostaa minua. Se on halkaisijaltaan satakaksikymmentä metriä, ja hyvin verrattavissa siihen kokonaisia laivoja nielevään Norjan rannikon pyörteeseen, josta Edgar Allan Poe kirjoitti novellissaan *'A descent into the Maelström'* (suom. *Kurimus*), sillä erotuksella, että tämä pyörre on insinöörityön aikaansaannosta ja todellinen, kun taas Poen pyörre hänen houreisen mielikuvituksensa tuotetta.

Kaikki kaupungin asukkaat ja siellä vierailevat matkailijat joutuvat 32 minuutin välein kuulemaan röyhtäisyn, joka johtuu siitä, että voimala vetää altaaseen kerääntyneen vesimassan sisäänsä, ohjaa sen turbiineihinsa ja muuttaa sen sähköksi, jolla pyöritetään kasinojen ruletteja, plastiikkakirurgien laserveitsiä ja teemapuistojen härveleitä. (Kauko Röyhkä: *Ocean City*) JN >mystikon siemen >pornon valtameri

PYÖRRETUULIHAVAINTO
Oliko kyseessä trombi eli ukkospilven ja maan välinen pyörre?
Oliko kyseessä vesipatsas eli pilven ja veden välinen pyörre?
Oliko kyseessä suppilopilvi eli pilven alareunasta työntyvä kartiomainen pyörre, joka ei näyttänyt ulottuvan maan/veden pintaan?
Oliko kyseessä pölypyörre eli selkeän ilman pyörre?
Mikä oli pyörteen elinaika?
Montako eri pyörrettä havaitsit ilmiön aikana?
Mikä oli etäisyytesi pyörteestä?
Oliko havaintopaikalla aurinkoista ukkosta kuurosateita rakeita?
Oliko selkeää melkein selkeää melko pilvistä ukkos- tai kuuropilviä?
Mikä oli ilman lämpötila?
Mikä oli tuulen voimakkuus?
Oliko puuskaista?
Mistä päin tuuli?
Oliko näkyvyyttä heikentäviä tekijöitä?
Saatiinko pyörteestä valokuvia videokuvaa piirroksia?
Minkälaisia aineellisia psykologisia sosiologisia teologisia vaikutuksia pyörteellä oli?
Saiko pyörre aikaan vahinkoa?
Saiko pyörre aikaan jotakin päinvastaista?
Käyttäytyikö pyörre sattumanvaraisesti vai ennustettavasti?
Voisiko pyörre havaitsijan mielestä olla ohjailtavissa?
Oliko havaitsija havainnon hetkellä alkoholin huumeiden lääkkeiden vaikutuksen alainen?
Oliko univelkainen stressaantunut?
Onko havaintoon mitään lisättävää?
JV >haaveen painopiste >tuulensuojat >tuulimyllyjen kaksintaistelu

PYÖVELIN SAMUUS Vanki, joka panee toivonsa siihen, että pyöveli muuttaa teloituspaikalla mielensä, olisi ylenpalttisen hyödyllinen yhteiskunnalle joka hänet hävittää.

Pyöveli on squashilla rentoutuva lääkäri, joka astuttuaan koppiin haluaa vain lyödä. JV >ennustaminen >ihmeparantaja >paistin samuus

PÄIVÄ- JA YÖVANKILA Päivävankila on porvarillisen elämänmenon näyttämö. Yönsä saa ihminen pelata miten tahtoo, kunhan päiväksi ilmestyy vankilaan olemaan hyödyksi, viilaamaan kalteria toisilta salaa.

Yövankila on vapausrangaistuksen täytäntöönpanomuoto,

jossa ihminen voi päivisin käydä työssä tai opiskella vankilan ulkopuolella. JN >autismi >kapitalisti >toiston sankari >*työelämän huonontumisen historia* >vankitoveruus

PÄIVÄLEHTITYYLI Ottakaamme kadonneet teokset, olemattomat tekijät, keksityt epiteetit, seonneet anekdootit, virheelliset analogiat, kaksoisolennot ajassa ja tilassa, kaikkinaiset epävarmuustekijät, ottakaamme laiskuus ja viitseliäisyyden puute, liikapedanttius, liikaviisaus ja tietämättömyys, lähteiden epävarmuus ja kaikkinainen omavaltaisuus kirjoituksen ja koko olemassaolon käyttövoimaksi. JN >Aelianuksen variaatio >Borgesin variaatio >peiliolennot

PÄIVÄN ELÄIMET nimetään elämänsä keston mukaan. Niitä syntyy viinissä, ja kun astia avataan, ne lentävät ulos, näkevät valon ja kuolevat. Luonto sallii niiden tulla elämään, mutta pelastaa ne samaan menoon sen kurjuudelta. Ne eivät havaitse omaa onnettomuuttaan tai joudu todistamaan muidenkaan kohtaloita. (Aelianus) Suom. TN >*hyönteisten syntypaikat* >kohtalo >nuorena kuoleminen >syntymisen mielekkyys

PÄIVÄTYÖLÄINEN on sellainen, joka tekee työtä käsillään ja jolle maksetaan päivän palkka kerrallaan. Nämä ihmiset muodostavat kansakunnan suurimman yksittäisen ryhmän, ja hyvän hallituksen on pidettävä huolta erityisesti heidän kohtalostaan. Jos päivätyöläinen elää kurjuudessa, koko kansakunta elää kurjuudessa. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >hyödyksiolemisen kärsimys >kohtalo >lapsityön kauneus >liukuhihnalla työskentelevä >yön koirat

PÄIVÄUNI, kahdeksan tunnin työajan ja sen jälkeisen kahdeksan tunnin vapaa-ajan välissä nukuttava uni, joka vähennetään vapaa-ajasta. JV >haaveen painopiste >unettomuus

PÄÄN ILMESTYMINEN Hirven pää, joka nousee puskasta ja tähyää karanneen vasan perään, ei välitä tuleeko nähdyksi vai ei. Sotilaan pää nousee puskasta nähdessään kalkkarokäärmeen jalkojensa juuressa. Kohtalokseen sekään ei välitä hetkeen läsnäolostaan. Sanotaan, että hirven pelastaa yhtäaikainen läsnäolo metsässä ja myytissä. JV >ilmestyminen >katoaminen

PÄÄN LÄSNÄOLO Mitä enemmän huoneesta vie tavaroita, sitä läsnä olevammaksi pää muodostuu. Mitä vähemmän hän luennosta ymmärtää, sitä läsnä olevampana hänen päänsä havaitaan. Joku on kirjannut pään läsnäoloa hidastelevasta, takaisin arkeen etsivästä autosta. Toisen pään muuttaa rakkaus, toisen himo. On nähty miten yksityisestä päästä muodostuu hiljalleen julkinen. On seurattu hitaasti annostellun ja kerralla vyörytetyn rahan vaikutuksia pään läsnäoloon. Hirveltä on viety vasa ja nähty emon pään täydellinen välinpitämättömyys läsnäolostaan. On houkuteltu vehkeilijä vastaamaan teoistaan. On vanhennettu palkittua päätä rajusti. On havaittu että tunnekylmyys hikoilee tunteita uloimmille kasvoille. Vielä on horjutettu tenniskatsomoiden tasapainoa sivuuttamalla vuorottelu. Ja mitä enemmän ja nopeammin huoneeseen palauttaa tavaroita, sitä läsnä olevammaksi ei pää, mutta pään palautuminen käy. JV >kuolinnaamio

PÖLLÖ on viekoitteleva eläin ja muistuttaa taikuria. Pyydystetyksi tultuaan se pyydystääkin linnustajat. He ottavat sen mukaansa lemmikiksi, ja se istuu heidän olkapäillään kuin eräänlainen amuletti. Yöllä se valvoo heidän puolestaan. Loitsivan lumoavalla, parantavalla äänellään se houkuttelee muita lintuja ja saa ne asettumaan lähelleen. Päiväsaikaan se esittelee ja värisyttää lintujen edessä toisenlaisia syöttejä. Se tekee pilaa vaihtamalla kasvoilleen erilaisia ilmeitä. Pelon ja ihmetyksen

jähmettämät linnut jäävät niille sijoilleen pöllön muutellessa muotoaan. (Aelianus) Suom. TN >ansoja >houkutus >kalmalinja

PÖLLÖ JA LEPAKKO Suon yllä lentelee pieni pöllö ja suuri lepakko. Toinen erikoistunut näkemään tarkasti, toinen olemaan näkemättä mitään. Täydellisessä pimeydessä niiden metsästysonni ei juuri poikkea toisistaan. Mutta päivänvalossa kumpikin nukkuu. JN >epifania >kaksin metsästäminen >lepakoituminen >sokeiden kaupunki >yön koirat

PÖYTÄRUNOUS Aterialla istuttaessa syrakusalainen Kharmos alusti jokaisen tarjoiltavan ruokalajin aina pienin runokatkelmin. Klearkhos Soloilainen nimittää tällaista runoa deipnologiaksi, jotkut taas opsologiaksi, Khrysippos puolestaan gastronomiaksi, jotkut taas elonpehmennykseksi. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >*elonpehmennys* >erottaminen >gastronomia >huono runous >Quasimodo

Q

QUANT keksi minihameen. JN >varhaiset keksijät

QUASIMODO, Salvatore (1901–1968). Modican pikkukaupunki lähellä Syrakusaa. Rikkikaivokset, hitaiden junien seisake. Vesien silpoma maa. Heikko poika tutkii Petrarcan säettä koko iltapäivän. Näillä seuduilla säe pyydystää hyvän saaliin. Pigmenttihäiriöitä: rusketus ei tartu. Niin kuin kaikkialla etelässä, kaikki on läheltä kuollutta, lentokoneesta rehevää. Vuoresta putoaa irtokiveä ja soraa. On totta että kerran vuori on tasainen kuin ranta, mutta läkähtynyttä kiipeilijää se tuskin auttaa. Kahvilan varjosta voimme nähdä hänen kilvoittelunsa kokonaisuuden. Yöksi se antaa toimeliaan unen. *Acque e terre* -vihkosen kaksikymmentäviisi runoa vievät yhdeksän vuotta. Viini kypsyy yhdeksän vuotta, saman ajan vie nuorukaiselta tulla keski-ikäiseksi. Olematonta viiksienkasvua. Samanaikaista kaljuuntumista. Hakku kuin kellon tikitys tai leikkijunan kolke, asemalla leivonnainen. Rakkausaiheet käyvät yhä hermeettisemmiksi. Kaktukset kukkivat öisin. Niitä pölyttävät lepakot ja yöperhoset. JV >Hulmen ponnistukset >Siljon vuoritie

R

RAAJOJEN PÄISTÄ Hevonen ja aasi kavioisia. Sorkkaisia lehmä, hirvi, vuohi, lammas, sika. Varpaisia ihminen, koira. Räpylä-jalkaisia ja tasakyntisiä joutsen, hanhi. Koukkukyntisiä haukat, kotkat. Muiden eläinten olemuksesta olen puhunut muualla. (Aelianus) Suom. TN >elämän vetimet >puujalan käyttö

RAAMATTU on alusta loppuun täynnä mielikuvitusta ja näkyjä, ei moraalisia hyveitä; ne ovat Platonin ja kreikkalaisten ja kaikkien soturien alhaisuutta. (William Blake, suom. Tuomas Anhava) JV >Göbbelsin laki

RAATAMINEN on ajattelun kavahtamista. Kun harvat tekevät ylettömästi, he raatavat. JN JV >aivotyö >epäröinti >hämärän tanssit >suon kohottaminen

RAHA, paperinpala tai metallinkappale, jonka voi vaihtaa kulloinkin tarjolla olevaan hyödykkeeseen jäämättä velalliseksi. Koska raha itsessään ei nykypäivänä ole arvokas, vaan arvon symboli, se on tarkoitettu kiertämään kuin kättely tai kuiskaus kuluttajien joukossa sitoen ja vahvistaen heidän yhteyttään. Rahan pyydystämistä kierrosta esimerkiksi säästölippaaseen on pidetty paheksuttavana tekona. Väärennetty raha on valhe ja juoru, jonka tehtävänä on pysäyttää, rikkoa ja hävittää. JV >jarru >saiturin kirstu >*äkkirikastuminen*

RAHAN ANSAITSEMINEN Kun raha on varastettavissa, sen vaihtoarvo tuntuu valtavalta. Jos rahaa tulee rehellisin keinoin, ei vähää eikä paljoa, sillä ei tunnu olevan juuri mitään arvoa. Mielessä käy kahvila ja siellä kallis tuoremehu. Kirja tuntuu äkkiä houkuttelevammalta, ilmainen. JV >illuusio >maa >varas

RAJA Risuaita kaartuu Sikkeroniin, kulkee Baala-vuorelle ja Jabneeliin, päätyy sitten mereen. Piikkilanka-aita laskeutuu länteen päin aina alisen Beet-Hooronin alueeseen ja Geseriin asti ja päätyy mereen. Raja kiemurtelee kivimuurina Aterot-Addarista yliseen Beet-Hooroniin ja päätyy mereen. Liuskekivilaatoista rakennettu koristeellinen aita laskeutuu Atarotiin ja Naaraan, koskettaa Jerikoa ja päätyy Jordaniin. Aidassa on paljon koristeellisia porttikäytäviä, joista saa vapaasti mennä ja tulla. Tappuahista länteen päin kulkee tavallinen teräsverkkoaita Kaana-puroon ja päätyy mereen. Puron pohjoispuolella rajalle on muodostettu lampaiden ja maiseman ihanuuden takia kaivantomainen ha-ha, eli piiloaita, joka kulkee maanpinnan tason alapuolella mutta puron yläpuolella rinteessä. Säännöttömistä lohkareista muodostettu aita lähtee Jordanista ja nousee Jerikon pohjoispuolella olevalle kukkulalle ja nousee vuoristoon, kiemurtelee länteen päin ja päätyy Beet-Aavenin erämaahan. Näkymätön lasiaita kaartuu ja kääntyy läntisenä

rajana etelään päin. Beet-Hooronia vastapäätä olevan vuoren eteläpuolella alkaa raja, jota ei ole turvallista ylittää edes lentokoneella: se päätyy Kirjat-Baaliin, se on Kirjat-Jearimiin, Juudan jälkeläisten kaupunkiin. Tämä oli läntinen raja. Idässä raja ilman aitaa kulkee Beet-Hoglan kukkulan pohjoispuolitse ja päätyy Suolameren pohjoiseen pohjukkaan, Jordanin eteläpäähän. Pyökeistä muodostettu pensasaita kääntyy Hannatoniin ja päätyy Jiftah-Eelin laaksoon, koskettaa Taaboria, Sahasimia, Beet-Semestä ja päätyy Jordaniin. Harkkokivistä ladottu aita kääntyy Raamaan ja menee Tyyron varustettuun kaupunkiin saakka, kääntyy Hoosaan ja päätyy mereen. Reiän tekemiseen hakulla kuluu pari tuntia. Lankkuaita on vedetty Heelefistä, Saanannimin tammesta Adami-Nekebin ja Jabneelin kautta Lakkumiin asti ja päätyy Jordaniin. Siellä mulkoilevat aseistetut vartijat. JN >erottaminen

RAJAHARAKKA, rajaseutujen lintu, joka tuntee sisimmässään sotien muuttamat rajat. Rauhaa rakastava reviirivahti, joka sulkiessaan silmänsä näkee edessään kaikkien elävien, nykyisten ja menneiden, reviiriverkoston. Se muistuttaa hyvin kudottua kangasta. JV >lentokenttähaukat

RAJA ILMAN AITAA, näkymätön tai olematon aita rajalla, jonka ylittäminen on helppoa ja huomaamatonta, mutta rangaistavaa. JN >erottaminen >havaitsematon >hienovaraisuus >seka-aita

RAKKAALLA LAPSELLA on monta nimeä. Van Helmont nimitti sitä voimakkaimmaksi ja tehokkaimmaksi kaikista suoloista. Antti Vilhunen nimittää sitä piirustustaiteen geenipankiksi. Joku voi nimittää sitä puolihysteeriseksi peloksi, joku toinen terveeksi ihmisluonnoksi. Eräs arkkitehtiystäväni oli nimittänyt sitä postmoderniksi paluuksi ihmisyyden juurille. Casanova nimitti sitä englantilaiseksi vaatteeksi, joka antaa käyttäjälleen mielenrauhan. Jefferson Airplanen Kaukonen nimittää sitä jaskakieleksi. Rossini nimittäisi sitä yksinkertaisesti opéraksi. Sitä tullaan nimittämään uudestisyntymäksi. Kirsi Piha nimittää sitä uudeksi DDR:ksi. William Wordsworth nimitti sitä isolohkokirsikaksi ja toisinaan testamentikseen. Psykoanalyytikko Tiusanen on nimittänyt sitä aivoterveydenhoidon kehittämiseksi. Ain Järve nimitti sitä janoon kuolleeksi puistomuseoksi. Mutta onko oikein nimittää janoon kuollutta puuta tyhmäksi? Pitäisikö meidän puhua vain sairaudesta? Lääkäri on nimittämäisillään sitä omien liikkeiden aistiksi. Joku olisi jo nimittänyt sitä terroriksikin. Stockhausen nimittää sitä kestoksi. Einstein tuli nimittämään sitä elämänsä pahimmaksi kauhuleffailmeeksi. JN >menetetty terveys >näyttelijän arvuuttelu

RAKKAUS määritellään sadalla keskenään ristiriitaisella lauseella, jotka nimeävät sen, jakavat sen osiin, kuvailevat sitä, selittävät sitä, hahmottelevat sen kehitystä, osoittavat sen riippuvuussuhteet, arvioivat ja tuomitsevat sen ja mahdollisesti antavat sille vuorosanat artikuloimalla sen nimissä ne diskurssit, joita pidetään sen omina. (Michel Foucault hulluudesta) Sov. JN >hulluus >kamikazerakastajatar

RAKKAUSHAAVEISTA LUOPUMINEN

Myydään:

Ihmisen äänielinten kipsimalli. Kurkunpää on purettavissa osiin. Valmistaja G. Sieger, Schkenditz-Leipzig.

Ihmisen korvan malli. Fysiologinen ääniopin havaintolaite, joka on purettavissa osiin. Malli on hankittu 1856, valmistaja G. Sieger, Schkenditz-Leipzig. Mallissa ovat näkyvillä sekä kuuloelimet (korvalehti, korvakäytävä, tärykalvo, kuuloluut ja simpukka) että tasapainoaistin elimet (kaarikäytävät).

Silmän malli. Mallin sisään johdetussa savussa on mahdol-

lista seurata valonsäteiden kulkua silmän sisällä. Laite on hankittu vuonna 1863. JV >ihminen leluna >ihmisen pienoismalli

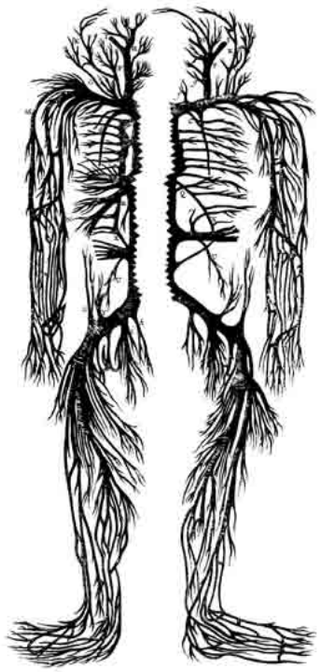

RAPPIO, monotoninen toisto, vaimeneva toisto, hankittu ominaisuus joka periytyy. Rappion asteet ovat monimutkaisuus, kierous ja unohdus. Rakastajalla rappeutuu sydän, kitaristilla sormet. Kavaltajan sydän ja taskuvarkaan kynnet jatkavat kuolemankin jälkeen. JN >hiukset ja kynnet >hyvä ruoska >liikkeen jatkuvuus >mädännäisyys >soveltuja >tavat >toisto >turmeltuminen

RATAPÖLKKY, r:ksi kutsutaan mäntypuusta tai betonista valmistettua raiteen osaa, joka suomalaisessa poikkipölkkyisessä järjestelmässä sijoitetaan kiskoihin nähden poikittain. Puisten r:jen korvaamisesta joko ensijännitteisillä tai teräsbetonipölkyillä ei ole päästy yhteisymmärrykseen; r:n kantavuutta parantavan kreosoottiöljyn tuoksua on pidetty kulttuurisesti merkittävänä. Toisaalta on nostettu keskusteluun ratapölkkysienen (*Lentius lepideus*), helttasieniin kuuluvan männyn lahottajan, onnettomuusriskiä lisäävä elämä.

Ratapölkkysienen aiheuttaman lahoamisen säännöllisistä tarkastuksista ei ole kuitenkaan päästy sopimukseen; varoille on aina löydetty ensisijaisempi tarve, esim. ratakiskojen termiittihitsauksen laadunvalvonta. JV >kustannustoimittaja >tarkka tuoksu

RATTOPOIKA Minä olen rattopoika. Vanhana alan kulkea kauempana. Kauempaa minä näytän nuoremmalta. Mitä vanhemmaksi tulen, sitä kauemmaksi menen. Lopulta olen niin kaukana, etten enää näe enkä kuule ihmisiä, silloin ihminen on kuollut, poissa muiden ihmisten luota.

Minä olen keski-ikäinen mies, asiakas, kaukana syntymästä, kaukana kuolemasta. Minä en voi muistaa tuollaisia asioita. Mutta älä huoli, sinä olet elänyt niin vähän aikaa, sinä olet vielä niin lähellä kuolemaa. JV >kaukaa kaunis >luksus tytön minimi vaatimukset >ruumiin riisuminen >vakavoituminen >vanhemmiten

RAUSCHENBERGIN PUKKI Ihanat lapsuusvuodet Connecticutin laitumilla. Kuolema, lihojen syönti ja luiden hautaus, nahan täyttö. Matka New Yorkiin keräilijän vitriiniin. Keskiikä vanhain tavarain kaupan takahuoneessa. Vuonna 1958 uusi isäntä: taiteilija Robert Rauschenberg. Rauschenbergin julmia kokeita pukilla. Niiden tuloksena toistuvasti: taideteos + pukki. Rauschenberg yrittää yrittämistään, maalaa pukkia eri värein, kääntää pukin ylösalaisin, kaikkiin mahdollisiin asentoihin, ripustaa sen katosta maalauksen eteen, mutta tulos on aina sama: taideteos + pukki. Viimein, vuosien ponnistusten tuloksena ratkaiseva idea, ilmestys: Rauschenberg panee pukin ympärille autonrenkaan: taideteos + pukki on muuttunut taideteokseksi. Pukkia ei enää ole. JV >löytö >ristiviite

RAUTAPUU kasvaa pääasiassa Amerikan saarilla. Nimensä se on saanut poikkeuksellisesta kovuudestaan. Runko on miehen paksuinen, kuori harmahtavaa ja kovaa. Rautapuussa on paljon pieniä lehtiä ja se on kauttaaltaan täynnä syreeniä muistuttavia kukkaterttuja. Manto on keltainen ja erittäin kova aina puun sydämeen, joka on hyvin pieni ja ruskehtavan punainen. Tämä sydän on niin kova, että parhaitenkaan karkaistut työkalut eivät voi sitä lävistää. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >varikset latvassa

RAUTATIEHARHA Junankuljettamisessa ei voi kompensoida deadlinen ylittämistä poikkeuksellisen hyvällä laadulla, koska laatu on sidoksissa vain aikatauluihin. Aikataulussa ei voi pysyä ellei ole valmis ottamaan merkittäviä nopeuksia, vaikka pysähtyvyys on olematonta. Junankuljettaminen on kaasun säännöstelyä; ajolinjoilla ei voi ratkaista virheitä. Asemaa hallitsee kello. Lukuun ottamatta kirkkoja, ei missään ole ajallisuus yhtä näkyville asetettua. Jos asemalle ei juosta, siellä ikävystytään kellotaulua seuraten. Laiturilla miehet koputtavat aikarautojaan, naiset taiteilevat kesämekkoineen tuulenpuuskissa. Kaikkein hitaimman ja raskaimman oletetaan taipuvan pienimpien mittayksiköiden oikullisuuteen. JV >autoharha >kalmalinja >Ångströmin matka

RAVINTOLAN SIISTEYS Miksi ravintolan keittiö on poikkeuksellisen epäsiisti paikka, monin verroin saastaisempi kuin yhdenkään asiakkaan kotikeittiö? Koska salissa pitää olla poikkeuksellisen siistiä, monin verroin hienompaa kuin kotona keittiönpöydän ääressä.

Sama pätee hienoimpiin yökerhoihin. Kondomit ja terveyssiteet kelluvat kusilammikossa parhaiden tanssilattioiden vessatiloissa.

Siivoojaksi kannattaa hakeutua köyhälle seudulle. Kallion halveksituissa pizzapaikoissa on Helsingin siisteimmät vessat. Samoissa paikoissa, sanotaan, käyvät Helsingin rehellisimmät ihmiset. Yhtä hyvää tekoa vastaan heillä ei ole kahta salassa pidettyä rikosta. He eivät ehkä käyttäydy mallikkaasti, mutta ovat kurittomia kaikkialla tasapuolisesti. JV >Golden Rax >onnen salaaminen >tarvepainatus

REHELLINEN NAIMINEN Minulle on yhdentekevää, kuinka vanhoja, kuinka nuoria he ovat, ovatko suuria vai pieniä, laihoja vai lihavia, millainen tukka heillä on, millainen iho – kaikki he vetävät minua maagisesti puoleensa. Mutta rehellinen naiminen ei nykyään ole mikään yksinkertainen juttu.

Etusijalla on bluffaus, petos ja valhe, epäröinti, teeskentely, tietämättömyys, neuroosi, rehvastelu, epäily, epävarmuus, idiotismi, skitsoilu, kastraatio, frustraatio, hermostuneisuus, kyräily, tekopyhyys, panettelu, jännitys, kiristys, varallisuuden keruu, tulevaisuuden turvaaminen, tietojen hankinta, geenit, veri, maineen parantelu, kemialliset aseet, kolmannen maailman atomipommit, kasvojen symmetria, myrkytetyt elintarvikkeet, äidinkieli, terrorismi ja tyhjänpuhuminen. (Klaus Kinski: *Tarvitsen rakkautta*, suom. Markku Mannila) Sov. JN >dildohöyrykone >lapsettomuus >naisiinmenevä >sirkustemppukammo >vaikeastinaiminen

REHELLISYYS on persoonallisuuden ykseyttä. Myös poeettinen metodi, joka tuottaa tarinaan tietynlaista johdonmukaisuutta. Tunnistamisvälineet ovat huumori, rakkaus ja vodka. JN >hienovaraisuus >naamioituminen >panettelu >sirkustemppulakko >tiedot >valehtelu >viekkauden välineitä

RETORIIKAN KUVA
Tekniikka on retoriikkaa
Edison oli reetori
Tiede on retoriikkaa

Einstein oli tiedemies
Hänen vaimonsa oli reetori
Hänen serkkunsa oli talonmies
Talonrakennus on retoriikkaa
Le Corbusier oli reetori
Hänen sukulaisensa oli luvattu Messias
Hänen kissansa oli kadonnut aikoinaan
Musiikki on retoriikkaa
Schönberg oli reetori
Hänen innoituksensa oli purje Atlantin yllä
Hänen veljensä oli Helios, aurinko
Hänen soittimensa olivat rummut
Vallankumous on retoriikkaa
Robespierre oli reetori
Hänen maineensa oli kiirinyt Saksaan
Hänen hiuksensa olivat pelkkä pilvi pensselinjälkeä
Hänen autonsa oli kolmipyöräinen laite
Analyysi on retoriikkaa
Marx oli reetori
Hänen kukkaronsa oli melkein tyhjä
Hänen yläkerran naapurinsa katosi, hänen mielensä
Hänen asuinkumppaninsa oli hänen sisarensa Berenike
Hän oli seuralaisena hiljainen. Demonit
olivat leikanneet häneltä kielen
Filosofia on retoriikkaa
Sokrates oli reetori
Hän oli Platonin oppilas
Hänen opettajansa oli oppijärjestelmien kannattaja Galenos
Hänen oppilaansa oli hakenut samaa virkaa
Hänen opettajansa oli Yasuo Kobayashi -sensei
Hänen oppilaansa oli piirtänyt Lutherista pilakuvan
Runous on retoriikan kuva

Sen kuva on zoomillakin todella pieni
Sen kuva on pehmeä iltahämärässä
Sen kuva on aivan liian houkutteleva
Sen kuva on veriripuli ja kuume
Sen kuva on nainen ylösalaisin JN >*kosmoksen reetori*

RICHTERIN PERSPEKTIIVI Svjatoslav Richter (1915–1997) oli ukrainalainen konsertti-, teatteri-, ja kapakkapianisti. Saksalaista syntyperää, legendaarisen Neuhausin oppilas, jonka valtavia kouria ajatellen Sergei Prokofjev kirjoitti monet pianoteoksensa. Viihtyi soittaessaan niin korkeissa ilmanaloissa, että näki *Das Wohltemperierte Klavierin* partituurin kokonaisuudessaan silmiensä edessä. Loppuelämästään painoi Emil Gilelsiä, toista Neuhausin oppilasta, seuraten kasvonsa Edvard Griegin etydivihkoon ja sammui sen kuulaisiin idylleihin. JV >Gouldin lapsuudenmökki >pianolle säveltäminen

RIKAS on se, jolla on varaa poistaa setelit ja kolikot kierrosta sitä mukaa kuin ne tulevat kohdalle. JV >pornon valtameri >raha >saiturin kirstu >*äkkirikastuminen*

RIKKOMINEN JA KORJAAMINEN, kappaleen yhtenäisyyden hajottaminen osiin, tapahtuneen toteaminen, osien keräily, erittely ja luokitus. Erillisten osien tarkastelu, liitospintojen valmistelu, osien tuominen takaisin yhteyteensä, liitosten yhdistäminen ja täydellisyyden palauttaminen, liitosten häivyttäminen. JN >merkki rakenteellisesta sairaudesta >osallisuus >palapeli >romutettu ampuma-ase >sielu

RIPULI, tasapuolisen nihiloiva asenne kaikkea materiaa kohtaan. JV >aforismi >laksatiivi >Planckin katse >ulosteen määritelmä >ummetus

RISTIVIITE, ensyklopedian montaasitekniikka. Ristiviitteen luoma yhteys paljastuu lukijalle meditaatiossa. Meditaation tuloksilla kirjoittamista. JN >haamuviite >hämähäkin seitti >maaginen idealismi >Rauschenbergin pukki >*tekoäly*

RITARIN VASTAKOHTA Sotatantereella hän katsoo turvallisimmaksi nukkua. Herätä kun vihollinen on mennyt ja ruumiita nostellaan kärryihin. Rohkeaa on tehdä pelottava teko. Sen tekeminen, mikä pelottaa toista mutta ei itseä, ei ole rohkeaa. JN JV >huilunrohkea >inkubaatio >kyyneleetön sota >tuulimyllyjen kaksintaistelu

ROMAANIHENKILÖN LUONTEENPIIRTEET
Teeskenteleväisyys
Uhrautuminen
Pöyhistely
Säädyttömyys
Viekoittelu
Vaikeneminen
Melankolia
Vihamielisyys
Viisastelu
Anteliaisuus
Käytännöllinen viisaus
Abstrakti idealismi
Rohkeus
Oikeamielisyys
Kohtuullisuus
Usko
Toivo
Himo
Mielettömyys
Pelkuruus

Turmelus
Vastuuntunnottomuus
Tarkkaavaisuus
Sovittelu
Vaihtelu
Eloisuus
JV >musta marssi

ROMUTETTU AMPUMA-ASE, romutettuna ampuma-aseena pidetään ampuma-asetta, jota ei enää voida muuttaa ampumakelpoiseksi. Haulikosta tehty ampumakelvoton revolveri, revolverista tehty ampumakelvoton kevytrakenteinen rynnäkkökivääri, rynnäkkökivääristä tehty ampumakelvoton ilmatorjuntatykin pienoismalli. JV >kustannustoimittaja >löydetty runo >Rauschenbergin pukki >rikkominen ja korjaaminen >*tohtori Mengelen kollaasimuoto*

ROOMALAISIA JUMALIA Jumaliksi tunnistettiin terveys, kuume, pelko, rakkaus, tuska, närkästys, siveys, röyhkeys, raivo, ilo, mielipide, maine, varovaisuus, tiede, taide, uskollisuus, onnellisuus, panettelu, vapaus, raha, sota, rauha, voitto jne. Jumalaksi nähtiin myös Sterculus, sillä hän ensimmäisenä opetti kulottamaan pellon. Kalpeus ja pelko, pallor ja pavor, olivat jumalien joukossa, samoin jumalattaret Caca, Cloacina ja Muta. Valitut jumalat olivat Varron mukaan Juppiter, Juno, Vesta, Minerva, Ceres, Diana, Venus, Mars, Mercurius, Neptunus, Vulcanus ja Apollo. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >erehtyä jumaluudesta >samantakkisuus

ROSENKREUTZ-VELJIEN LUKUMÄÄRÄ EUROOPASSA VUONNA 1600: 36. Kuusi Pariisissa, kuusi Italiassa, kuusi Espanjassa, kaksitoista Saksassa, neljä Ruotsissa ja kaksi Sveitsissä. JV >ironinen hymy >olemattoman näkeminen >pussihukka

ROSKAPOSTINIMI voi saavuttaa kuolemattomuuden toistuessaan loputtomasti. Samoin kuin arvokkaan teoksen laadun takeena on tekijän kuolematon nimi, on roskapostin turhuuden takeena roskapostinimi. Pahinta mitä kuolemattomuutta janoava sielu voi toivoa on ikuinen elämä roskapostinimenä. JN >taiteellinen kunnianhimo >*taiteilijanimen lähtökohta*

ROTANMYRKKY Olen nähnyt loukatun miehen poistuvan hymyillen seurasta. Rotanmyrkky ei tapa heti. Myrkytetty eläin ehtii raahautua koloonsa kuolemaan, eikä jää varoittavaksi esimerkiksi lajitovereilleen. Myös kahvilan tytöllä on rotanmyrkyn vaikutus: ovista poistuu kumaria miehiä. JV >ihania myrkkyjä >myrkynmaistajan käyttö

RUBIINIVAAHTO Paikalla, joka oli Elysionin kenttä, sei ui, maailman äärilaidalla, lähellä Okeanosta, joka on *apsorro'os*: palaa itseensä. Jos varaamme arvosanan täydellinen kuvaamaan niitä tulevia hetkiä joiden ylivertaisesta autuudesta emme tiedä mitään, voi tätä sein päivää pitää loistavana. Valtameri välkehtii, tähdet kehräävät energiaa avaruuden jääkylmässä tehtaassa, päivä kääntyy iltaan ja me riisumme happilaitteiden rasittavat ikeet ja näppäämme kalasonarin kuulumattomiin. Suunnistamme kohti välkehtivää majakkaa, jossa meitä odottaa mummon laittama iltapala ja maailmallinen pannukakku. JN >alkupinkki

RUOHIKKO kasvaa keskeltä, kaikkialta missä on siemeniä tai juurta. Vastakkaistermi: ääriltä kasvaminen. JN >lasten ensyklopedia >poeettinen ensyklopedia >sanikkaiset >sisääntulo

RUOSKAPORKKANA >enkeleiden kurinalaisuudesta >hyvä ruoska >motiivi

RUSKIN, 'John Ruskin'
Van Fleet 1928
Rosa rugosa x 'Victor Hugo'
Kukka karmiininpunainen, erittäin kerrannainen, voimakkaasti tuoksuva.
Hankittu v. 1993.
JV >tarkka tuoksu

RUUMIINPELASTAJA, hengenpelastaja joka ponnistelee ainoastaan ruumiin saattamiseksi turvaan. JV >"hengenpelastaja" >paistien tyyssijat

RUUMIIN RIISUMINEN Kerrotaan, että lääketieteen opiskelijoista ne, jotka ovat vielä koskemattomia, saavat tehtäväkseen riisua ruumiin. Kauniiseen ruumiiseen uskoisi rakastuvansa, mutta niitä ei tule ovista. Ruumiissa kaunottaren saavuttamattomuus on täydellistynyt. Ja miten se säilyykään kandien ajatuksissa, mätänemättä. JV >kokeneisuus >paljastuminen >*peittäminen* >pukeminen

RUUVITALTTA on murtumattomista metalliesineistä jäykin. Rasituskokeessa se on pitkään taipumaton, mutta antaa lopulta periksi. JN >joustavan kepeyden vastakohta >lukko >siisti murtautuminen >timanttiteippi >älykäs neste

RYHDIKÄS ISTUMINEN Tuolimuotoilijan on kyettävä valitsemaan asentojen loputtomuudesta yksi. Le Corbusier avustajineen valitsi suorakulmaisen geometrian. He tekivät sihteerilintumaisesta valppaudesta tavoiteltavan olotilan ja himmensivät rentoilun ja laiskottelun glooriaa tuomalla nahkatoppaukset puristavan lähelle reisiä. Näin he tulivat luoneeksi erityisen nautinnonlajin: ryhdikäs istuminen. JN >asunnonetsijä >laiskuus

RYHDITÖN ISTUMINEN, norjalaisen tuolivalmistaja Hågin vallankumous: selkänoja, istuinlevy ja kädensijat kelluvat vapaasti toisistaan riippumatta. Istuessa tapahtuu koko ajan pientä asennonvaihtelua. Hågin tuolit noudattavat derridalaista filosofiaa: ”Asentoa ei tarvitse valita, sillä se olisi ihmiselle tuhoisaa.” Mutta tämän kaltaiset vapausasteiden illuusiot ovat juuri niitä, jotka saavat etsimään jatkuvasta asennonvaihtelusta pettävää helpotusta. JN >*Derrida taidekoulun mallina* >jumalan etsiminen

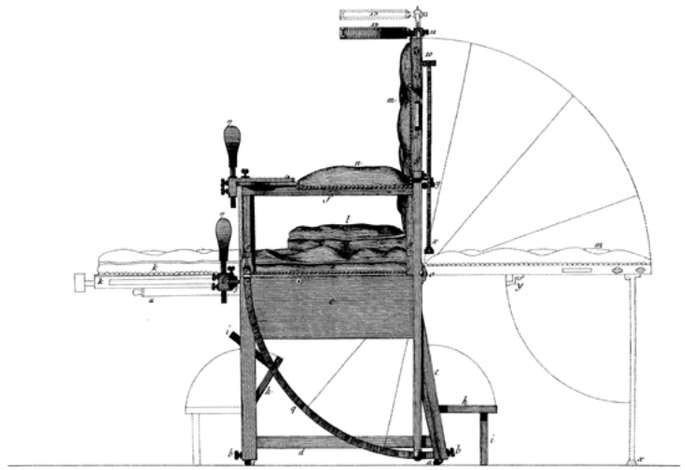

RYŌKANIN SELKÄ

Täysikuu. Ihmekö tuo jos joka paikkaa kolottaa
Pirun välineitä kaikki
joita pidellen saa miettiä tekisikö sitä vai tätä

Kun Ryōkanin selkä taittui
hän ei enää palannut entiselleen runonkirjoittajana
vaan alkoi puhua huolestuneena suhteellistaen

Nyt luen hieman nuoren nunna-Teishinin ja
vanhan Ryōkan-erakon runokirjeenvaihtoa

Kuulen kuinka John Cage laskee vettä ämpäriin
Riivaajan ote niskasta herpoaa

Kuusikymmentä ja yhdeksän
vuotta sai Ryōkan-erakko taivaltaa
ja kerjätä riisiä kuppiin
hioa päivänvarjoihin kauneimpia runojaan
ennen kuin Teishin-nunna
toinen samanlainen runoilija
iältään kuudentoista, ennätti mestaria tapaamaan

Erakko ei sillä hetkellä ollut majassaan

Myöhemmin heidät nähtiin yhdessä
suloisina kuin lapset

Mestari palasi entiselleen runonkirjoittajana

Kun viimein piti sanoa näkemiin:

Lähden nyt kotiin,
mutta tulen uudelleen:
löydän kyllä tien.
Jos tarpeen, kahlaan vaikka
sankan ruohikon läpi.
Teishin

Tulekin sitten,
ellet jo kyllästynyt
köyhään majaani.
Raivaa tiesi kasteiseen,
rehottavaan ruohikkoon.
Ryōkan

Ryōkanin viimeiset sanat (6.1.1831):

Niinpäin, nyt näinpäin,
niinpäin, näinpäin putoaa
vaahteranlehti.

(Lainaukset Ryōkan: *Suuri hupsu*, suom. Kai Nieminen) JN >Cagen korva >kaksinkertainen selkäranka >kuiskaamalla liipaistava >ruohikko

RYPEMINEN, tottumus irstailuun naisten tai alkoholin parissa. Siihen päätyvät lähes väistämättä ne, joilla on varhain ilmennyt jompikumpi näistä mieltymyksistä voimakkaana ja jotka ovat antautuneet sille estoitta, intohimon voimistuessa sitä mukaa kuin ikää karttuu ja hengenvoimat vähenevät. Ryvettynyt mies on sellainen, jota tottumus hallitsee vielä pakottavammin kuin aistit ja vaistot eläintä. Termiä ”rypeminen” käytetään muustakin kuin alkoholiongelmasta; se on laajentunut koskemaan kaikkea tavaksi tullutta ja ylenmääräistä irstailua. Rypeminen on aistillisuuden vastakohta. Aistillisuus edellyttää runsasta valinnanvaraa kohteissa ja myöskin kohtuutta nautinnossa. Irstaudessa taas on sama valinnanvara kohteissa mutta ei mitään kohtuutta nautinnossa. Rypemisessä ei ole kumpaakaan. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >apatia >asetelmassa >ensyklopediamania >esteettömyys >mädännäisyys >pilaantumisen polyfonia

S

SAARI, aina jonkin itseään suuremman saartama. Bornholmin saari on melkeinpä hautautunut lumeen. Uiva saari voisi paeta huonoja säitä eteläisille merialueille. Sitä voisivat saartaa sinisin metsäin vyö, valkehin kesäyö, kaunein rusko ja kirkkain koi. Sitä voisivat saartaa monet legendat kuin mausoleumia tai autoilevat mielenosoittajat, autoilun loputon pimeys. Laskuvarjojääkärien kuuluukin olla saarroksissa niin kuin monet kylät ovat saarroksissa, ja hirvet ja peurat ja kojootit kylien asutusten keskellä ovat saarroksissa. Saarilla jänistä pienemmät eläimet kasvavat ja jänistä suuremmat kutistuvat. Saaria on jokaiselle. JN >erottaminen >kondensaattori >*piiritys* >silta >täydellinen rikos >yksinäisyys

SAARIKOSKEN HAMMASMÄTÄ Runoilijasta puhuu liian helposti muistaen vain julkaistun, muistamatta salaisuuksia. Saarikoski ajatteli meitä ja näki meistä unta, nukkui pitkään ja sikeästi. Herättyään hänen kasvonsa muuttuivat dramaattisesti, hampaat putosivat kuin siemenet maahan. Yhdessä yössä niistä kasvoi aikakauden irvistävä lihansyöjäkasvi. JN >filosofien perimysjärjestys >hammashuolto >mystikon siemen >perfektionisti >purukumi >steriili

SAATTOKOTI on perustettu betonikerrostalon pohjakerrokseen. Sen seinät näyttävät kuin tiilistä rakennetuilta. Vaikka saattokodissa on kuin minkä tahansa mukavan terveyskeskuksen odotustilassa, tuntuu siellä kaikki toiselta. Terveyskeskuksessa oli flunssa ja kiire parantua työkuntoon, nyt on edessä kuolema. Kuolemassa verenkierto lakkaa ja solut kuolevat. Samoin lakkaavat aivojen ja aistinelinten toiminta, joihin elämän kokemisessa välttämättömät kyvyt – tunteet, ajattelu ja aistimukset – perustuvat. Tätä tietoa vasten anopinkieli itsekastelevassa ruukussa on saattokodissa eri kuin terveyskeskuksessa tai pankin aulassa: katoavaisuus on saavuttanut sen. Siksi on saattokotiin tuotu useampi anopinkieli, eivätkä lehdet ole muovia vaan kuihtuvaa lajia. JV >kasvien kärsimys >kuolema >kätilö ja saattohoitaja

SADEMETSÄN HIERARKIA on auringon valosta käydyn raivokkaan kamppailun tulos. Kasvit takertuvat toisiinsa ja kiipeävät toistensa yli yltääkseen valoon. Eläimet ovat järjestyneet pelon, pahansisuisuuden tai heikkouden mukaan eri kerroksiin. Latvuston elinvoiman ja metsänpohjan ikuisen varjon välillä on taivaan ja helvetin ero.

Maan alla luikertelee nivelmato ja työskentelee lehdenleikkaajamuurahainen ja hyppyhäntäinen. Maanpinnalla saalistavat anakonda ja jaguaari. Jättiläisvyötiäinen tonkii pudonneita lehtiä ja aguti pudonneita hedelmiä. Matalammissa puissa huutavat mölyapinat. Oselotti vainuaa veren. Puiden latvuksissa availevat nokkiaan alemmat linnut, tukaani ja kolibrit. Puuboa metsästää hämähäkkiapinoita. Marmosetti seuraa lukuisten perhoslajien tanssia. Korkeimmissa puissa, jotka ovat latvakatoksen yläpuolella, naputtelee Harpyija. JV >Kilimanjaron nisäkkäät >nurinkäännetty sademetsän hierarkia >puutarhajuhla

SAIRAUDENTUNNE Maksaa, munuaisia ja pernaa jomottaa, vatsa on hapoilla, vasen käsi ja jalka ovat poissa pelistä, niska ja rintalasta naksuvat, sydämessä tuntuu kuin paalua hakattaisiin sen läpi, hartiat eivät liiku. Loppuunruoskittu keskushermosto rankaisee ajuriaan. Sisäistä merenkäyntiä voi verrata legendaan kokonaisia laivoja nielevästä Norjan rannikon pyörteestä. Niinä päivinä, kun vähäinenkin tuntemus päässä on repeämäisillään oleva verisuoni, alkaa merenalainen elämä. Valaan vatsaan niellyksi tuleminen tarkoittaa suurta onnea. JN >pyörrehavainto

SAIRAUDET luokitellaan häviämättömiin ja häviäviin. Häviämättömiä ovat spitaali, kaatumatauti, kultakuume ja hulluus: ihmiskunnan ainainen seura. Loput muuntelevat syidensä mukaan. JN >kultakuume >Schubertin sukuelin >*superbakteeri*

SAIRAUKSIEN KERÄILY, kasvatus ja ylläpito omassa kehossa. Kokoelmien vertailu. Voittajan kättely robottikäden avulla, onnentoivotus syntetisaattorilla. Sairauksien keräilijälle terve elin on haastava työmaa, joka vaatii oikeaa tietoa ja instrumentteja. Sairauksilla toimivien elinten joukossa se on toimimaton ja pakottava.

Yhdysvaltojen huippusairaalat houkuttelevat keräilijöitä ympäri maailmaa, mistä asiasta henkilökuntaa on ohjeistettu. JV >*elinruusut* >hyväntahtoiset kasvaimet >luulotautien sairaala >puujalan käyttö

SAITURIN KIRSTUssa on yksisuuntainen liikenne: sieltä ei oteta. Niin kuin nainen vaihtaa rakastajaa kaunistuakseen, raha liikkuu kädestä käteen sitoakseen ja vahvistaakseen yhteisöä. Mutta kun raha tulee kohdalleni, loppuu kierros. Kirstussa lukee: kaikki virtaava päättyy tänne. Ei pahan päivän varalle, ei perinnöksi lapsille tai lastenlapsille, vaan säilöön, suojaan liikevaihdon voimilta, jotka pauhaavat ulkomaailmassa. Otetaanpa tuokin tuosta kuleksimasta. Haavilla nappaan muuttavan linnun. Siementäni en ole jakanut koskaan. Jos jätän kertomatta elämänviisauteni muille, en säästä sitä edullisempaa hetkeä varten. JV >kolikko >mystikon siemen >perheenäidin aviorikos >ummetus

SAKKEUS ei ollut puidenkiduttaja niin kuin ne japanilaiset jotka olivat tulleet kuuntelemaan Jeesusta. Sakkeus painotti, että pienentämällä muita ei kasva itse paremmaksi ja siksi hän käyttäytyi aina niin, etteivät muut loukkaantuneet. Sakkeus kiskoi puita juurineen ja istutti niitä paikkoihin joihin ennusti liikkuvan tärkeää tietoa. Yleensä niissä paikoissa oli myös enemmän valoa ja maaperässä ravinteita. Juuri tämän Jeesus näki kun kutsutti itsensä Sakkeuksen lihapöytiin. JV >kapitalisti >kääpiön käyttö

SALKUN HYLKÄÄMINEN Jokainen on kuullut kiiltävästä salkusta lentoterminaalin lattialla, siihen ei saa koskea. Mutta kun on paikalla, matkalle lähdössä, sitä ei koskaan näe, vaikka vastaan tulee salkkunsa jättäneen näköisiä miehiä, hienoissa puvuissa, liian huolettomina, liian nopein askelin. Ehkä he ovat vain jättäneet kaiken taakseen ja kiiruhtavat näkymättömiin. Silloin muistaa selvinneiden tarinoista miten varoittamatta kaikki loppuu. Ei ole hetkeäkään jona tajuaisi räjähtävän. Oikeastaan mitään ei tapahdu. Mitään ei tapahdu. JV >A

SAMANTAKKISUUS Oppimattomalle H&M:n valikoima on kuin selaisi tuntemattoman kielen sanastoa. Kun sitten vastaantulijalla on samanlainen takki, alkaa vähitellen ymmärtää. Luokkakaverit soittelevat vuosikymmenten takaa. Sovitaan tapaaminen ja tuntomerkit. Samanlaisessa takissa on vaikea teeskennellä, että olisi menestynyt elämässään toista paremmin. Kaveri paiskoo olalle ja tarjoaa tuopin. Siinä, niissä takeissa ja puheissa, luopuu erikoisoluen ajatuksesta. JV >kaksoisolennot

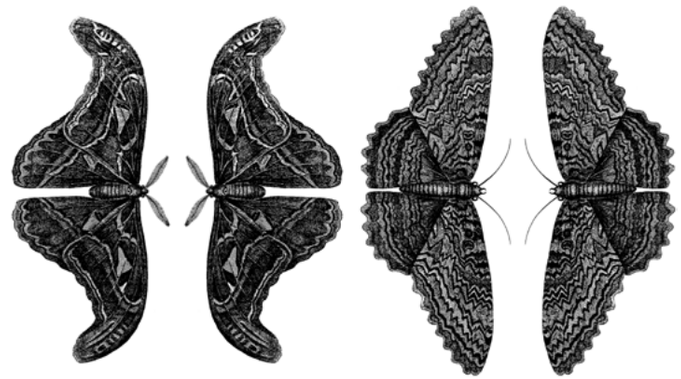

ŠAMPPANJATYTTÖ KIOVAN PORTILTA Mitä vielä kertoisin hänestä. Hän on myynyt farkkuja ja tekohampaita Kiovan portilla, koristellut puumaatuskoja silmänsä tärviölle. Hän on asunut Alma-Atassa, silkkitiellä, erämaassa, syljeskelevien kamelien keskellä. Kasakkaesi-isänsä ratsastivat vuorilla veren ja maineen peittäminä. Hän on seikkaillut läpi Euroopan, nainut kokonaisia kaupunkeja, opetellut viittä kieltä korvakuulolta. Kädenväännössä hänellä on miehen voimat. Hän pitää painimisesta ja raskaimmasta rockista. Mutta raskaiden esineiden nostelua hän välttelee, jotteivät käsivarret menettäisi naisellista aistillisuuttaan. Hän ryyppää kuin hevonen, syö kuin lintu. Kukaan ei tiedä hänen todellista ikäänsä. Hän voi

tarinoida tunteja yöllisistä unistaan. Huoneessa hän muistaa esineiden paikat, eikä muutoksia tai vierailuja voi salata. Kun olen poissa kaupittelemassa aikaani jonninjoutavilla markkinoilla, hän istuu ja odottaa, katselee ikkunasta ja vartioi tulta. Kerran kotiin palatessani oli tuli päässyt sammumaan. Silloin hän istui ja odotti pimeässä, tulipunaiset hiukset liekehtien. JN >mustasukkaisuuden oireita

SANIKKAISET edustavat räjähdysmäistä kasvua. Alkukesän huokoiset kasvannaiset, varjoisat seurannaiset. JN >ensyklopediamania >puutarhajuhla >ruohikko >*umpeenkasvaminen*

SAPFON KASVONPIIRTEET olivat samalla kertaa symmetriset ja ilmeikkäät. Ne puhuttelivat jo aikalaista arkaaisen mosaiikin tavoin. Todellinen asia kuulostaa aina vanhahtavalta, ajastaan jälkeen jääneeltä, kaukaisten tähtien tai tulevaisuuksien asialta. Aikalaisista joidenkin mukaan hän oli pyhimys tai hetaira, toiset pitivät häntä psykopaattina. Ainakin hän oli ylintä aatelia, köyhä kuin rakki. JN >Diderot'n kasvonpiirteet >simpanssin kasvot >symmetria

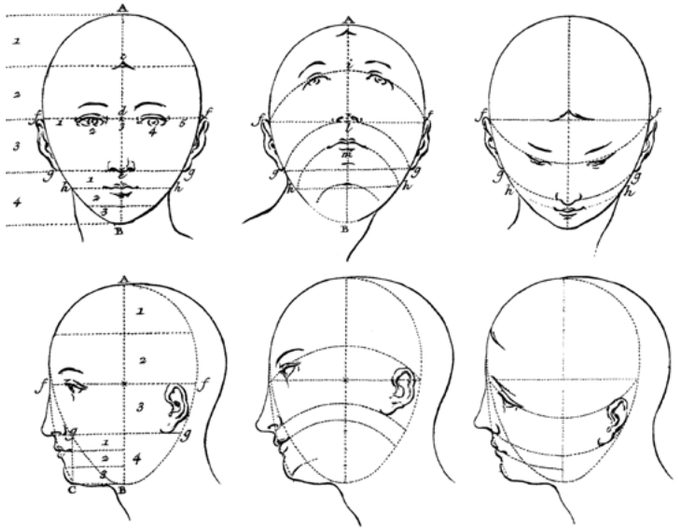

SARJATUOTE Enää en omista kuin sarjatuotteita, ajan sellaisella monistamoon, lämmitän sellaisella voisilmäpullan, riisun sellaiset tehdäkseni nostosarjoja. Katsoessani itseäni peilistä arvelen olevani tunnistamaton. Tarjousradioni soittaa kappaletta, jota kuunnellaan samanaikaisesti miljoonassa kodissa. Kun olen baarissa ja keksin mitä puhua, puhettani halutaan välittömästi jatkaa. Ja mikä hienointa: naiset ovat alkaneet pitää minua erityislaatuisena ihmisenä. Sain erityiskyvyistäni juuri palkankorotuksen. Arvelen, että jos kuolemani tulee huomatuksi, se aiheuttaa suurta hyvin harjoiteltua surua. JV >ajatus >Boda-lukko >kiusatun rukous >polkupyörän penkin täyttö >samantakkisuus >steriili

SARKIAN TERVEYSIHANNE Sarkia tosiaan vaikuttaa olevan melkolailla terve poika. Raastavat passiot ovat jättäneet hänet väliin. Tai sitten se on jonkinlaista taitavasti simuloitua terveyttä, terveysteeskentelyä, Kailaan sairauden korostamista. Sarkia lähestyy jollakin tapaa aitoa lastenkirjailijaa, mikä minusta on hyvä piirre. Tiukat ruuvit ovat paikallaan ja löysät ovat aikoja sitten irronneet ja lentäneet taivaan tuuliin. JN >terveiset >terveyden teeskentely

SARTREN KASVONPUOLIKAS vaikuttaa vielä keskittyneeltä ja tarkkaavaiselta. JN >Berliini kampeloituu >Sapfon kasvonpiirteet >symmetria >Xenakis

SARTREN KASVOT On toki erittäin merkillistä, ettei meillä ole minkäänlaista vaikeutta nähdä Sartren naamassa kasvoja, vaikka yhden kulman erilaisuus nenän suhteen ja toisen erilaisuus otsaan nähden ja silmien erilaisuus toisiinsa nähden jne. onkin uskomattoman suuri tai yhtäläisyyttä on tuskin lainkaan. – Kuten sanottu, meillä ei ole minkäänlaista vaikeutta nähdä näissä piirteissä ihmiskasvoja. Tekisi mieli sanoa: "Täl-

laisia kasvoja on.” Tai myös: ”Nämä ovat tosin ihmiskasvojen karikatyyri, mutta tällaiset kasvot ovat todellisuudessa mahdollisia.” – Aivan kuten meillä ei ole mitään vaikeutta nähdä valokuvan harmaassa ja valkoisessa ihmiskasvoja. – Mitä tämä merkitsee? No, me katsomme esimerkiksi jotakin elokuvaa ja seuraamme osanottavaisesti sen kaikkia tapahtumia ikään kuin edessämme olisi todellisia ihmisiä. (Ludwig Wittgenstein: *Huomautuksia psykologian filosofiasta 2*, suom. Heikki Nyman) Sov. JV >Diderot’n kasvonpiirteet >Pollockin väärentäminen >Seppälän naama ylösalaisin >Xenakis

SARVEN SIEMEN on eläimen poikasen kallossa. Toisilla se kasvaa ulos, toisilla sisään. ”Kaikilla härillä on taipumattomat ja jäykät sarvet, ja siten, samoin kuin ihminen aseisiin, härkä panee raivonsa sarviin. Mutta Erythrain härillä on korvien tapaan heiluvat sarvet.” (Lainaus Aelianus, suom. TN) JN >elämän vetimet >mystikon siemen >satavuotinen sota >yksisarvinen

SATAKIELEN OMINAISUUDET Satakieli on linnuista kirkasäänisin ja musikaalisin. Se laulaa autioilla paikoilla sinnikkäästi ja kuuluvasti. Sanotaan, että satakielen liha pitää ihmisen valveilla. Surkeita ja kovin tietämättömiä ovat tällaisella ravinnolla herkuttelijat, ja surkea on myös sen suoma lahja: unen kaikkoaminen. Kuten Homeros sanoo, uni on sekä ihmisten että jumalten valtias. (Aelianus) Suom. TN >eläinten kielet >kunnollinen >liukuhihnalla työskentelevä >uhri >uni

SATAVUOTINEN SOTA (*Nisäkkään muistivihkot*) ”Kyllä vain, hyvä herra, olin mukana satavuotisessa sodassa”, kunnianarvoisa vanha herra sanoi minulle. Tunnustan ettei se kiinnostanut minua. (Erik Satie) Suom. TN >kukkiminen >*Läps! Argh! Batam!* >marsalkka >nuorena kuoleminen >Pioneer 10 -luotain >tykinruoka

SATEENSUOJAAN

katoksesta
kioskiin
kioskista
kojuun
kojusta
käymälään
jostakiteriin
taivajaan
pajaan
bajamajaan
jostasuureen mainokseen
jostaesiintymislavan
katoksen alle
jostaasuntovaunualueelle
jostauimarannan
pukusuojaan
pukusuojasta
yleisötelttaan
yleisöasuntovaunuun
asuntolaivaan
hiihtohissiin
ja maailmanpyörään
maailmanpyörästä
majakkaan
majakasta
muistomerkkiin
jostasäiliöön
ynnä vesitorniin
sekä observatorioon
observatoriosta
konservatorioon
sieltä autoon
pesään
ilotaloon
ja kuomullisella polkupyörällä
lastenrattailla
korkean vuoren
kielekkeen alle
kuusen alle
rantasaunaan
muuntajaan
alle suurten
nisäkkäiden
veturiin
jostaautiotaloon
autiotalosta
kotaan
muuttokyyhkyparven
varjoon
jostalentokoneen hylkyyn
luolaan
helluntaiseurakuntaan
maa-ansaan
jostapaviljonkiin
lopuksi
leipomoon JV
>elämänreitit >meteori >tie

ERIK **SATIE** muistutti muotokuviaan. (Max Jacob) Suom. TN >Diderot'n kasvot >muotokuva

SATUNNAISVIERAS, nero kuussa, vapahtaja maassa. JN >etäinen tuttuus >kunnollinen >lajikkeet

SATURNISIA Saturnuksen vaikutuspiiriin kuuluvia ovat elementeistä maa ja vesi. Luonteista musta kostea koleerinen, myös luonnollinen, odottamaton, kärventynyt koleerinen. Mauista hapan, kirpeä ja kuollut. Metalleista lyijy ja kulta painonsa takia, katinkulta muuten. Kivistä juovikas akaatti ja ziazaa, kamonius, safiiri, ruskea jaspis ja kalsedoni, polaarinen magnetiitti sekä kaikki tummat, painavat, maalliset. Kasveista ja puista pääsiäislilja, ruutapensas, alruuna, ooppiumi ja muut huumaavat, hedelmättömät kasvit joita ei kylvetä, tummamarjaiset, mustahedelmäiset, kuten musta viikunapuu, mänty ja sypressi, karkeat, kitkerät, voimakastuoksuiset, tummavarjoiset, kirpeintä pikeä tuottavat, vanhuuteen kuolemattomat, tappavan myrkylliset ja Plutolle omistautuneet, kuten liljat, joita käytetään hautajaisissa ja joilla antiikissa vuorattiin haudat ennen ruumiin laskemista, minkä takia oli sallittua tehdä seppeleitä kaikista muista yrteistä ja kukista paitsi liljoista, jotka olivat surumielisiä ja vähemmän hilpeitä. Eläimistä matelevat, erakot, yksinäiset, öiset, murheelliset, kontemplatiiviset, tylsät ja himokkaat, pelokkaat, melankoliset, kärsivät, hitaat, karkearavintoiset ja omia poikasiaan nauttivat. Tällaisia ovat maamyyrät, aasintammat, sudet, jänikset, muulit, kissat, kamelit, karhut, siat, apinat, lohikäärmeet, basiliskit, rupisammakot, käärmeet ja muut matelijat, skorpionit, muurahaiset, maassa, vedessä tai kaupunkien raunioissa mätänemisestä syntyvät, tuholaiset sekä hiiri. Linnuista pitkäkaulaiset, raakaääniset, kuten kurjet, strutsit ja riikinkukot, jotka omistautuvat Saturnukselle ja Junolle. Myös pampapöllönen, huuhkaja, lepakko, töyhtöhyyppä, korppi ja viiriäinen, linnuista kateellisin. Kaloista ankerias, joka karttaa muita kaloja, nahkiainen, pistepunahai, joka ahmii omia poikasiaan, myös kilpikonnat, osterit, sydänsimpukat ja kaikki niihin tarttuvat merisienet ja muut. (Henry Cornelius Agrippa von Nettesheim: *Three Books of Occult Philosophy*, engl. James Freake) Suom. ja sov. JN >solaarisia

SAUNOMINEN Talonsa voi saunoa ympäriltään ja jäädä kodittomaksi, paleltua siihen, yksinäisenä, varattomana. Kyllästetyistä laudoista voi muuttua myrkylliseksi niin että kaikkea katoaa ympäriltä. Voi myös saunoa palatsin ympärilleen jos kestää löylyä. JV >ihmisen kestävyydestä >rypeminen

SCHUBERTIN SUKUELIN ikävä kyllä tihkuu virusta ja sitä kalvaa kauheista kauhein kuppamato. JV >Kramsun sukuelin >kultakuume

SCHÄFERIN PAATUMINEN tapahtuu jonkin verran muita paimenkoiria nopeammin. Lyhyt hyppelykausi on kuitenkin ihastuttava omistajalle. Schäfer haistaa hivenen sikapossua huonommin. Siltä puuttuu kaikki ironinen suhtautuminen koiruuteensa ja sen silmistä havaitsee luovuttajan sameutta. Suursnautserin tavoin se ei raivoa osaansa, vaan yltää lähes täysiin suorituksiin koiruutensa rajoissa. Varsinkin Suomessa siihen on istutettu pelottavan ja vihaisen koiran merkityksiä, joista se ei ole tietoinen. Se, että se näyttää ihmisestä joskus väsyneeltä, on ihmisen väsymystä. JV >Herran koirat >Ivalon susi >martyrologiat >sitruunahaukunrajoitin

SCHÖNBERG JA HARMONIA Osa yleisöstä poistuu salista kopisevin askelin. Jäljelle jääneiden joukossa alkaa hermostunut kuiskuttelu ja mutina, lopuksi sekasortoinen hälinä. Schönbergin musiikki ei tuo virkistystä tai unohdusta, ei myöskään voimaa kestää kidutusta. Sävelet kyllä asettuvat uuteen vastaa-

vuussuhteeseen todellisuuden kanssa.

Joku tuuppaa mestaria suojatiellä. Nuottivihkot lentävät pitkin katua. Oliko se Harmonia? Ei, Harmonia on tässä ukin vierellä, pitelee häntä kädestä. Ehkä se oli tuulenpuuska. Tai ehkä he tahtovat päästä hänestä eroon, toiset ihmiset, epäsoinnuista, riitasoinnuista. Schönberg ja Harmonia laskeutuvat liukuportaita metroon. Liukuovi sulkeutuu kuin emootion paljas pinta. Harmonia ottaa askeleen taaksepäin. Nyt hän tietää mitä on hengittää ilmaa vierailta planeetoilta, hän tietää mitä on nauru kyynelten lävitse. Vieraat ihmiset tuuppivat heitä mykkänä muurina. Heidän on kuljettava hiilidioksiidia huokuvan hitaan massan mukana. Heitä lähentää halu päästä tästä epäsoinnillisesta kidutuksesta, metelistä, metodisesta hulluudesta. Mutta he eivät pääse. Heidän katseensa kohtaavat ja Harmonia ikään kuin tiivistyy ilmasta omaksi itsekseen. Hän tietää, että heillä ei voi olla hauskaa. Vieraat eivät milloinkaan sisäistä sävelrivin aineetonta symmetriaa. Rakkautta he eivät voi odottaa vierailta.

Illalla varjoja liikkuu dodekafonian piirustuspöydän himmeän varjostimen alla. Kehittelyn mestari työskentelee keveyden parissa. Säveltäminen ilman inspiraatiota, sitä hän on opetellut koko elämänsä. Ja lopulta 12-sävelrivi tukenaan hänen onnistuu välttää innoituksen houkutukset. Silti, aina jokin aistimus pääsee eristeiden läpi, nuoruuden ekspressiivinen rajuilma tempaa hänet yläilmoihin, jonne hän ei tahtoisi.

Käpy kopsahtaa ikkunaan. Kuka siellä, Harmoniako? Ei, tyttö meni jo nukkumaan. Mestari kurkottaa kohti pimeää, mutta kääntyy pimeän kynnykseltä takaisin hämärään. Tähän aikaan ei viitsi enää mennä ulos. Ettei vain inspiraatio vielä kerran tempaisi yläilmoihin, nuoruuden myrskyyn, rakkaushaaveisiin, mitä ei vanha sydän enää kestäisi. JN >Cagen korva >ilmihämärä >innoituksen vallassa >rakkaushaaveista luopuminen >symmetria >*säveltäminen ilman inspiraatiota*

SCIENTIA, voimakastahtoinen
huonosti tanssia seuraava nainen.
Me pyörimme yhdessä
vain koska se on hauskinta
mitä tiedämme.
ERIK SATIE: Hänhän tanssii kuin enkeli
sekä oikein- että nurinpäin. JN >haaveen painopiste

SEIKKAILUJEN SANKARI, eräänlainen ihmeellinen satuhahmo, kuninkaitakin rikkaampi. Hän on myrskyssä ulvovien linnojen rakentaja, syliinsä sulkevien metsien kylväjä, erittäin huono naapuri. Tarttuu aseisiin tappaakseen aikaa, seuranaan häntä itseäänkin pahempia sotilashenkilöitä. (Erik Satie) Suom. TN >haaveen painopiste >hankala >juonipaljastus >kaukaa kaunis >toiston sankari

SEKA-AITA Lauta-aita on rakennettu niin pitkäksi kuin lautaa on riittänyt, se jatkuu risuaitana, risuaita pensasaitana, joka ketjuaitana, joka pistoaitana, sähköaitana, kiviaitana, joka kylmänä muurina ja laastimuurina, pyörökiviaitana, säännöttömänä lohkarekiviaitana, verkkomuurina, paasikiviaitana ja harkkokiviaitana, harkkosekamuurina, liuskekiviaitana, joka piikkilanka-aitana, teräsaitana, takorauta-aitana ja valurauta-aitana, teräksisenä valmisaitana, teräksisenä elementti- ja verkkoaitana, ha-ha-aitana, kuusiaitana, orapihlaja-aitana, koristeaitana ja jälleen lauta-aitana. JV >*kyklooppimuuri* >*paaluvarustus* >portti >raja

SEKOITTUMATTOMAT On ihmisiä joita ei koskaan olla näkevinään. Jos sellaisen kohtaa kaupungilla, voi olla varma että kyseessä ei ole kukaan muu, eikä hän sillä hetkellä ole missään muualla. Kukaan ei hänen nimissään toista valheita, herätä pahennusta tai tervehdi sopimattomasti. Nämä sekoittumattomat, joista on muistettava erottaa persoonallisen näköiset

ja kaikki normipoikkeamat, ovat harvinaisuuksia, mutta eivät hengenvaarallisia. JV >erottaminen >harvinaisuus >havaitsematon >kaivantosekaannus >kaksoisolennot >merkuriaanisia >omaperäisyydet >originellit >samantakkisuus

SELIBAATTI, pakollinen tai vapaaehtoinen pidättyminen sukupuoliyhteydestä, itsetyydytyksestä ja sukuelinten koskettelusta. Ylimääräiset siittiöt eivät poistu kehosta virtsan tai hikoilun mukana. Sormuksen jälkeen Wagner nukkui kuukauden Mammolon bordellin tornissa katsellen lucid-unia. Henkilääkäri ei nähnyt seksin ja henkisen keskittymisen välillä yhteyttä tai ristiriitaa. Tennisvalmentaja suositteli selibaattia, uskonpuhdistaja hylkäsi. Hampurin merimieskirkon tornista kohisee sperma ränniä myöten Elbeen. JN >Hampurin merimieskirkko >siemenkerho

SELKÄRANGATON ei pysy pystyasennossa omillaan, vaan tarvitsee ulkoisen selkärangan, mikä voi olla itsenäisyyden kyseenalaistamisen peruste. JN >kaksinkertainen selkäranka >matelija >opiton kirkko >pystykäärme

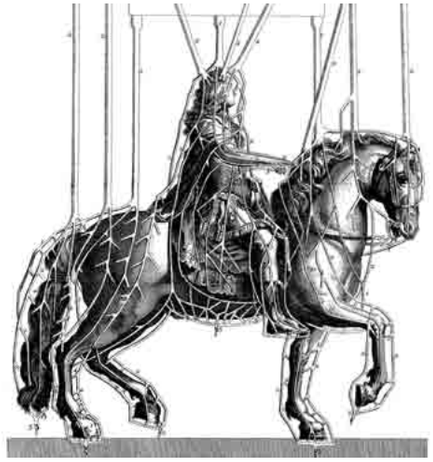

SENAATINTORIsta itsestään voi luoda pääaiheen poistamalla kuvasta ihmisen. JV >asetelma >kartan valmistus >tori

SEPPELE Ksenofon oli suorittamassa uhria, kun Mantineiasta saapui viestintuoja. Gryllos, Ksenofonin poika oli kuollut. Ksenofon otti seppeleen pois päästään mutta jatkoi uhraamista. Viestintuoja lisäsi vielä, että poika kuoli voitokkaassa taistelussa. Ksenofon asetti seppeleen takaisin. Moni onkin kertonut tästä tapauksesta. (Aelianus) Suom. TN >Ksenofon >Nooan kuolema >uhri

SEPPÄLÄN NAAMA YLÖSALAISIN Käännä kirjailija Juha Seppälän kasvokuva ylösalaisin. Näet miltei hyväntahtoisesti hymyilevät ihmettelevät silmät. JN >elostelu >hyvä >*kuolostelu* >lievekuva >maailmanselittäjän silmät

SEUTUJA Näillä maalauksellisilla seuduilla sijaitsee autioita keskiaikaisia kaupunkeja, synkkiä feodaalisia ritarilinnoja, goottilaisia luostareita, viehättäviä kartanoita, suloisia maataloja, kauniita ja syviä metsiä, melankolisia metsiköitä ja ihastuttavia jokia. Syntyy mielikuva rajattomasta puistosta, jota halkovat iäti varjoisat, rauhalliset tiet. Näillä main jättiläiset, vähäpuheiset munkit ja noidat, lääninherrat, soturit ja askeetit, kaupunkilaiset ja maalaiset harjoittavat huvin vuoksi hämärää ryöväilyä ja merirosvousta. (Erik Satie) Suom. TN >*huvipuisto* >oleskelutilat

SEUTULA, ruots. Sjöskog, kaupunginosa Vantaanjoen varrella Hämeenlinnanväylän itäpuolella Vantaalla; 829 as. (1997). Kansainvälisestikin tunnettu lentokentästään. Muuten sen keskusta ei ole juuri sen vieressä sijaitsevaa YTV:n jäteasemaa suurempi. Keskustaa hallitsee Lastenkoti, Katriinan sairaala, koulu ja päiväkoti. Seutulan suuralueeseen (2449 as.) kuuluvat

myös Kiilan, Luhtaanmäen, Riipilän ja Vestran kaupunginosat. JV >Helsingford

SIAN TAPPAMINEN aloitetaan vatsasta, ettei sen tarvitse kuolla nälkäisenä, eikä elämän kylläisyyttä surren. JV >kielletyt nisäkkääntappomenetelmät

SIELU, sanoo Franzheimer, sijaitsee kahden tai useamman merkin rajalla. JV >eläimiinsekaantuja >erottaminen >FAQ >raja

SIEMENKERHO Wagner kuunteli *Eroicaa* ja vuosi siementä otsaltaan. Myös ahmatti hikoilee nestemäistä kaviaaria loikoessaan vuosikaudet herkkujensa äärellä. Viidenkymmenen kinkun mehu tiivistetään sormenpään kokoiseen kristallipalloon. Ekstaasissa kaikki aineenvaihdunta tähtää suvulliseen lisääntymiseen. Siemenet ovat ilopillereitä, paastonajan kaunotar tulee raskaaksi ilmankosteudesta. Pan hikoilee pisaran eikä luvuttomia raskauksia voi enää keskeyttää. Uudella elämällä on Herakleen voimat ja tahto. Silmät hehkuvat, huulet kiiltävät, herkkusuukaunotar järsii peltopyyn rintaa. Kaikkialla kukoistavat lemmenmarjat, mettä vuotava Pan möyrii keväisessä mullassa. Maailma täynnä siemeniä: niitä kinostuu lumotuille poluille, kun Pan on kerran päättänyt kylvää. Kirvelevät johtimet virtaavat ja helottavat, neitsyt on enemmän kuin trooppinen lihansyöjäkasvi. Vuosimiljoonien mielikuvaharjoituksissa elintoiminnot mukautuvat palvelemaan aistillisen yhteyttämisen päämääriä. Paras orgasmi on tangomarkkinoiden ihoeritys, laukeaminen tippa kerrallaan vuosien kuumeisessa hyörinässä. Kukkaan puhkeavat kasvot, iho helottaa, silmät tuikkivat, aivot kirkastuvat ja suolainen lämpö virtaa kehoon. Tanssitautinen kaunotar ei milloinkaan poistu ulostamaan. Hiki valuu suuhun ja makunautinto säteilee limakalvojen salattuun kenttään. Hänen kätensä hamuavat kuin ilmajuuret, ystävän pakara tuntuu yhtä hyvältä kuin oma. Ja kaikki imeytymätön haihtuu iholta ilmojen siitepölykehään. JN >ekstaasin toistaminen >Hermes >lisääntyminen >mystikon siemen >pakaralliset >Pan-herkkyys >solarium

SIEMENTÄMINEN Huolimattomuuttaan, hajamielisyyttään, silkasta vahingosta kantaa ihminen siemeniä matkassaan. Hän levähtää kivelle niittytaipaleella ja siemenet tarttuvat hänen hiuksiinsa. Koivu siementää hänen avonaiseen olkalaukkuunsa. Vaelluskenkiensä pohjissa hän tuo vieraisille mukanaan pihatammen, suvun ylpeyden. Kukkakaupassa eksyy krookuksen sipuli taskuun. Ohraa, kauraa, ruista, monenlaista ravintoa hän kantaa mukanaan minne meneekin. Toisille hänen vierailunsa tarkoittaa loisteliasta tulevaisuutta, toisille tukahduttavia rikkaruohoja. Olkalaukusta tippuu pieni Reclam-painos kadulle, Leopardin kootut. Sen nostaa poikaikäinen Sarkia. JV >lisääntyminen >Sarkian terveysihanne

SIISTI MURTAUTUMINEN, välineitä ovat lukitsemattomuuden huomaaminen, salaa kopioitu yleisavain, tietokoneohjelma joka laskee kaikki avaimet tai älykäs neste. JN >lukko >Pyhä Pietari >älykäs neste

SIIVEKKÄÄT ELÄIMET Kotka, kukko ja muut kaikille tutut. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >korppi >*lentokyvyttömät jumalat*

SIIVEKÄS KARJU Jokainen vakava maalari ja kuvanveistäjä esittää sfinksin siivekkäänä. Mutta sain kuulla että Klazomenaissa liikkui siivekäs sikaeläin joka aiheutti tuhoa kaupungin alueilla. Artemon kertoo siitä vuosikirjoissaan. Jos joku pitää tätä myyttinä, pitäköön, minä en kadu eläintiedon kirjaamista tänne. (Aelianus) Suom. TN >peiliolennot

SIKA, langennut enkeli? JN >haave >Hermes

SILJON VUORITIE Selkeällä säällä, jos katsoo oikein tarkasti, saattaa täältä nähdä Siljon vuoritien. Jos on kärsivällinen ja raaskii uhrata jonkun päivän aikaansa, saattaa nähdä vilauksen matkustajasta, ja kepin. Niskat saattavat kipeytyä, silmiä alkaa kohta särkeä. Eikä seuraaminen tästä helpotu: vaikka vuori on saavuttamaton, kiipeilijä on yhä korkeammalla, kauempana ihmissilmästä.

Ennen kansalaissodan tapahtumia oli runoilijan seuraaminen vielä kohtuullisen helppoa. JV >esteettömyys >polku >Quasimodo >tie

SILTA, kun vesi tai vaikeakulkuinen maasto estää sujuvan kulun, on mahdollisuutena ikuinen kiertäminen tai sillan rakentaminen. JV >alkemistien tunnelit >kommunikaatio >pioneerit >sutten joenylitys

SIMEON STYLIITTA seisoo jalat tukevasti maassa: pala maata on kohotettu korkean pylvään nenään. Suhde maailman salaisuuksiin syvenee, mutta tietoisuus ja näköalat pysyvät. Korkealta ei näe paremmin, pylväspyhimys vain erottuu ympäristöstään selkeämmin. Hän muistuttaa karkeaa käsittelemätöntä pölkkyä. JN >alkemistien tunnelit >golfkenttä >*julkisuus* >käveleminen >pylväspyhimyksen heikko kohta

SIMPANSSIN KASVOT Vastasyntyneellä simpanssilla on ryppyiset vanhuuden kasvot, vanhuuden riuduttamalla simpanssilla on vastasyntyneen sädehtivät kasvot, ryppyiset. Myös nuori nokivaris muistuttaa vanhaa, ja vanha naakka nokivarista. JV >Diderot'n kasvot >ihmisen kestävyydestä >perikato >Sapfon kasvonpiirteet >Seppälän naama ylösalaisin >varis

SIRIUKSEN OLYMPIALAJIT Aivomaraton, alppijuoksu, ampumatempaus, autosukellus, autotrap, avantoluistelu, avantovoimistelu. Estepistooli, europe-luokan nyrkkeily. Freestyletrap. Henkilökohtainen kuula, hevosmelonta, hevosneloset, hevosnyrkkeily. Jalkapeli, joukkuenyrkkeily, jääpistooli, jääpoolo. Kajakkilentopallo, kaksoismatka, kanadalaistanssi, kaukalopikatennis, kenttänyrkkeily, kestävyyslasku, kilpakilpailu, korivoimistelu, korkeusyksiköt, koulukilpailu, kreikkalais-roomalainen matka, kuntopallo, kuulantempaus, kymmenpistooli, käsimaraton. Laser-luokan urheilu, laskuvarjoratsastus, lentomatka, lumipallo, luonnonratapoolo, lyöntikivääri, lyöntiyhdistetty. Maapallo, maastonyrkkeily, maasukellus, makuukahdeksikot, makuumäki, maratonuinti, melontapurjehdus, miesten 50 kilometrin tanssi, moukarintempaus, mäkityöntö. Naisneloset, naisten matka, naisten 7,5 km:n bandy. Ohjasnyrkkeily. Painohiihto, painonammunta, pariairo-ottelu, parinosto, pesä-do, pesämäki (kansallislaji), pienoishypyt, pikakivääri, pimeäsalisuunnistus, pisteliikunta, pituusyksiköt, pystypistooli. Rantakivääri, ratahypyt, rattineloset, reikävoimistelu, rytminen kilpanyrkkeily. Salisuunnistus, seivästmatka, sulkaloikka (Icarus Michel Mutombo), suohockey, suotempaus, supersuuryhdistetty, suururheilu, syöksyhypyt, syöksyratsastus. Taitojuoksu, taitokävely, takaa-ammunta, telinetrap, thaihiihto, tornado-do, trampoliiniratsastus. Uimabandy, urheilutempaus. Vapaakilpailu, vesilasku. Yksinbandy (aikamme kuva), yksinpyöräily, yleistempaus. 1000 metrin loikka, 1000 metrin maraton, 10 000 metrin pikaurheilu, 10 000 metrin pistooli, 110 metrin aitaluistelu, 1500 metrin heitto, 3000 metrin esinevoimistelu, 4 kertaa 100 metrin viestimoukari, 400 metrin aitasukellus, 400 metrin mäki, 500 metrin liikunta, 500 metrin matka, 5000 metrin pikaheitto. (Lähde http://mummila.net/) JN >*uudet eläinlajit* >peiliolennot

SIRKUSTEMPPUKAMMO Henkilön tai eläimen kyvyttömyys opetella sirkustemppuja. Lähellä tiedon pelkoa. Sirkuspahoinvointi, kyvyttömyys katsella hämmästyttäviä sirkusesityksiä tai kuunnella yleisön fanaattisia suosionosoituksia. JN >lapsenviskominen >rehellinen naiminen >tiedon pelko

SIRKUSTEMPPULAKKO, kun sirkustaiteilija tai -eläin kieltäytyy opettelemasta uutta temppua tai esittämästä edes vanhaa. JN >jäykkä akrobaatti >laulupakko >ruuvitaltta

SIRVISTYS JN >eleginen ensyklopedia

SISILISKON HÄNTÄ Maailma on jättänyt sisiliskon, se joutui paniikkiin sisiliskon liikkumattomuudesta. Tätäkään tietoa ei uskoisi ilman tutkittavaa todistetta, häntää. JV >FAQ >kalajuttuja >liikkeen jatkuvuus >paaninen kauhu >peiliolennot >skorpioni lemmikkinä

SISILISKON KUOLEMA Ihminen ei niin kuin sisilisko osaa pysähtyä kahden ihmeen välille, viipyä siinä päiväkausia, kuolla minkään muuttumatta. JV >akvaario >autopilotti >esinahka >keksijän tarpeet >kuolema

SISUSTAMINEN Kirjahylly on osa sisustusta, musiikki on osa sisustusta, elämäntilanne on osa sisustusta, ura on osa sisustusta, usko ja vakaumus ovat osa sisustusta, perhettä kohdanneet onnettomuudet ovat osa sisustusta, kodin ulkopuolinen muodostuu osaksi sisustusta, sisustuksesta tulee osa sisustusta. On estojen ja pakkomielteiden kysymys missä määrin maailmaa sisustaa kotiinsa. JV >huonekalumusiikki >matkamuisto >mielen tasapainolajit >oleskelutilat >vankitoveruus >Watteau

SISYFOS, erisnimi. Aristofanes: ”Paljasta nuo Sisyfoksen vehkeilysi, tilanne ei salli tekosyitä. Nyt pidä sielu vantterana!”

Runoilijat ovat kuvanneet Sisyfoksen teräväksi rikolliseksi, ilmeisesti koska Homeros opettaa kerran: ”Siellä eli Sisyfos, miehistä viekkain.” Myös: Sisyfosten sukua, viitaten Odysseukseen. Sanotaan rikollisista ja ketaleista. Sillä Odysseus polveutui Sisyfoksesta, joka oli Korintin kuningas, rikollinen mies, josta Homeros sanoo: ”Miehistä viekkain.” Hän kaiversi nimikirjaimet eläintensä kynsiin ja kavioihin. Autolykos ohitti hänet varkaudessa ja valapattoudessa, sillä hän muunteli varastamansa tavaran ulkomuotoa. Hän vei eläimiä jopa Sisyfokselta ja muutti ne, vaan eipä petkuttanut Sisyfosta, joka tunnisti eläimet monogrammiensa perusteella. Lepytettyään hänet Autolykos kestitsi häntä ja pani samaan vuoteeseen tyttärensä Antikleian. Seurasi raskaus, ja lapsi annettiin vaimoksi Laerteelle. Siten Odysseus polveutui Sisyfoksesta. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >kuolinnaamio >lintujen väärentäminen >työrauha >viekkauden välineitä

SISÄELIMET Joka on vieraillut kuussa tietää, ettei mikään ole sisäelimiä kauempana. JV >avaruusmatkailu >satunnaisvieras >suursaksalainen henki

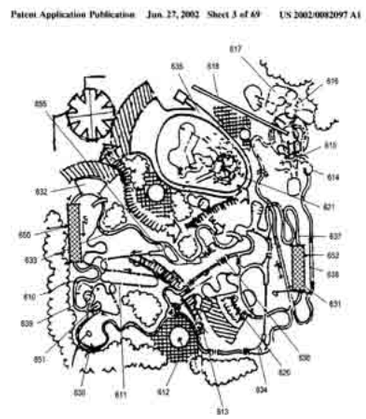

SISÄKKÄISET HERKUT Kajaanilainen erikoisuus ovat sisäkkäiset, toisillaan täytetyt nakkikioskiruoat. Hampurilainen kaikilla mausteilla puristetaan parilalla litteäksi ja sovitetaan lihapiirakan sisään. JV >kiiltävä >tasku >ympärileikkaus

SISÄLLYS

3 Sikojenlahden muistotanssiaiset
5 Hipeille tukijoukot Lumpurissa
7 Ikioma Jared homokoira
9 Sormusten koira
11 Metsän likainen henki
13 Serkkupoika Nälkä-Marvin
15 Viitossirkus
17 Lumppu-äiti Terrance
19 Standup-pulma, maskottijumala
21 Tikapuuluusto kauneuskylvyssä
23 Ikuisuuden turhat tikkaat
25 Vauhkot juutalaistortut
27 Esihistoriallinen kerhotalo
29 Vammainen kesä
31 Ritareiden vessapaperia
33 Vanhuksien nautapäivät
35 Kurja loma kahdelle
37 Bänät kylvyssä
39 Homokoiran kuolema
41 Kuolema uusilla mausteilla
43 Juutalaisbailut
45 Lempeä uhka
47 Kokin sormi
49 Mänttitunti
51 Tulivuori Keller tupakalla
53 Hilpeä luuranko kaapissa
55 Kokin jouluvauhti
57 Hassu-Jeesus
59 Jouluhenkilön iloinen kaaos
61 Gospelrockia Homma-foorumissa
63 Punapäät madot
65 Seuraa kananrakastajaa JN >onnen aika

SISÄÄNTULO, linnakkeessa nostosilta, ensyklopediassa artikkeli, ruohikossa korren mentävä aukko tai jalanjälki. Sisään tultaessa ajatellaan hiljaa: ”Minä olen.” JN >kuhnailematon >oleskelutilat >Portunus >ruohikko >ST

SITRUKSISTA, sanoo Franzheimer, etenkin sitruuna on katkeruuden vertauskuva. Happamuuden lajikkeittainen neutraloituminen antaa asteikon käyttää sitruksia vaihtelevissa poeettisissa yhteyksissä. Sitrukset kirpeysjärjestyksessä: sitruuna, lime, greippi, appelsiini, mandariini, klementiini. JV >pieniä kirjasia

SITRUUNAHAUKUNRAJOITIN, laite koiran haukunnan rajoittamiseksi. Panta ruiskauttaa sitruunan tuoksuisen suihkeen koiran kuonoon haukun päästyä. Pienikin määrä sitrussuihketta vapauttaa koiran huomion haukunnan kohteesta, aiheuttamatta kuitenkaan vahinkoa tai stressiä. Jos haluat vartioivan lemmikkisi haukkuvan, ota panta pois, ja koira palaa normikäyttäytymiseen. JV >schäferin paatuminen >tarkka tuoksu

SIUNAAMATON PARISUHDE vertautuu pienoisrautatieharrastukseen: koska junalla ajaminen on tylsää, joutuu mielenkiintoa pitämään yllä jatkuvilla lisäostoksilla, vetureilla, vaunuilla, asemilla, puilla, ihmisillä. JV >mureenan ja kyyn rakkaus >onkaloonsukeltaja >perheenäidin aviorikos >vaatekaapin sisältö

SKORPIONI LEMMIKKINÄ Silmäterä pysähtyy vauhdikkaaseen asentoon, kuukaudeksi. Terraariota voi koettaa sillä välin siivota. Pistos ei ole ampiaista myrkyllisempi. Pistämättömyys sattuu enemmän. JV >kömpelö >sisiliskon häntä

SODASSAKAATUMINEN, erikoistapaukset: kaatuminen sodan ensimmäisenä päivänä, kaatuminen sodan viimeisenä päivänä. JN >marsalkka >nuorena kuoleminen >satavuotinen sota >tykinruoka

SODAT JOIDEN ALOITTAJA, SYY TAI MOTIIVI ON TUNTEMATON: päättymättömät pyhät sodat, ylimuistoinen verikosto, hämärissä olosuhteissa alkaneet sodiksi laajenneet paikalliset kahakat, vahingonlaukauksesta tai lavastuksesta alkaneet sodat, luontainen vastustamaton antipatia, periviholliseen jatkettu tai ikuinen olemassaolo. ”Me emme aloittaneet vuoden xxxx sotaa, vaan vastuussa tilanteesta ovat ne tahot, jotka tuon sodan aloittivat.” JN >hirvittävä totuus >koston työkalut >kyyneleetön sota >luontainen antipatia >luotava tragediaa >perivihollinen >rahanansaitseminen >sota värielämyksenä >tuntematon amerikkalainen sotilas

SOITTIMELLISIA KEITTIÖTARPEITA kannellinen rämisevä kastrulli kiillotettua vaskea päjäng tinattuja pehmeitä nuotteja klap vispilöin haarukoin ohuita ääniä kauhoen poimien liemisiivilällä härkimin rautalankamunakauhoin pippurimylly rohisee rahisee vihanneskierikkö pöytäkello raksuttaa kalavati klam kastimalja kumahtaa pihvikurikalla huhmarella kum riivinrautoja pataharjalla ikkunaharjalla kenkäharjalla lampunlasiharjalla messinkinen gojong taikinakierikkö hedelmähaarukoin sardiinihaarukoin vesipannu lorilori kipponen litramitta muotti silavaneula voinkoetin puutikku tik nikkelöity liemimalja poioing lakeerattu veitsisanko räntätäntä paistipelkkä ohukaispelkkä oudoing käsihuiskuin höyhenhuiskuin pöytäkihveli kattilakihveli likööri kalusto kili kili viiksiniekka korkinpoistaja klop. JN >bumbassi >freejazzkonsertissa nukkuminen >kalisuttaminen >kefalofonit

SOKEIDEN KAUPUNKI Kun näkeviä oli jäljellä enää muutamia kymmeniä, sammutettiin kaupungista valot. Kaupunki oli tummaa kuhinaa tulvillaan. Vain näkevien anomaaliset otsalamput piirsivät sinne tänne reittejä, joita hiljaiset tutkat ottivat vastaan laiskasti kääntyillen. Sokeiden seassa oli vaivalloista liikkua. Autot olivat nopeita ja röyhkeitä, kilpa-ajoja pidettiin usein. Pienen otsalampun sammuessa oli mahdoton löytää uutta.

Lienee totta ettei kaupunki ollut muuttanut todellista kokoaan, mutta näkevien kokemus oli toinen. Kaukainenkin, kuten suuren tavarajunan kolke, tuntui olevan käden ulottuvilla, siirrettävissä olohuoneen matolle, linjavaihteelle. JV >eroottiset kuvat >lepakoituminen >Pietarin kaitselmus >pimennetyt ikkunat

SOLAARISIA Auringon vaikutuspiiriin kuuluvia ovat elementeistä kirkas tuli, luonteista sekoittumaton sangviininen ja elämän henki, mauista terävät sekoittuneet ja makeat. Metalleista kulta loistonsa puolesta.

Kivistä ne, jotka muistuttavat auringonsäteitä kultaisessa kimalluksessaan, kuten kaliseva atiitti, sairauksia ja myrkytyksiä ehkäisevä. Myös kivi nimeltä auringonsilmä, jonka kuviointi muistuttaa keskuksestaan säteilevää silmäterää: se huojentaa aivoja ja vahvistaa näkökykyä. Öisin hohtava ajospahka on solaarinen. Se on vastustuskykyinen kaikille ilmansaasteille ja myrkyllisille höyryille. Vaaleanvihreä krysoliitti, josta vasten aurinkoa tulee esiin kultahohtoisia tähtiä, tarjoaa helpotusta astmaatikoille. Jos tähän kiveen poraa reikiä, joihin pujottaa aasinharjaksia, jotka on sidottu vasempaan käteen, poistaa se päästä turhat ajatukset, melankoliset pelot ja hupsuuden.

Solaarinen iiriskivi on väriltään kristallintapainen ja usein kuusikulmaisena löydetty. Se tuottaa spektrin varjoisalle seinälle, kun sen juuriosaa pidetään kohti aurinkoa ja kärkeä kohti seinää.

Jaspiksenvihreä punaisten pilkkujen ympäröimä verikivi (hematiitti) tekee miehestä lujan, kuuluisan ja suositun sekä tuottaa pitkää ikää. Vaikutus esiintyy voimallisimmin auringonpimennyksen verenpunaisella hetkellä. Kivi tulee kastella heliotrooppi-yrtistä uutettuun nesteeseen ja upottaa vesiastiaan. Sillä on eräs vielä ihmeellisempi vaikutus: kivi häikäisee

miehen täydellisesti. Tämä ei tapahdu ilman heliotrooppi-yrtin vaikutusta. Tällaista seuraa auringosta. Nämä tiedot antoi Albertus Magnus ja William Pariisilainen kirjoituksissaan.

Hyasintilla on solaarinen vaikutus myrkkyjä ja tuhoisia höyryjä vastaan. Se auttaa pysymään turvassa ja tulemaan paremmin hyväksytyksi. Se johtaa rikkauksien ja terävä-älyisyyden jäljille, vahvistaa sydäntä suussa pidettynä ja rohkaisee oivallisesti mieltä.

Pyrophyllus-nimisellä kivellä punaisena sekoituksena on Albertus Magnuksen mukaan eräs mielenkiintoinen ominaisuus. Kun tietyillä erittäin kylmillä myrkyillä käsitellään miehen sydäntä, voidaan sydän upottaa hetkiseksi pajan ahjon hiillokseen ja vetää pois vaurioitumattomana. Sydän muuttuu juuri täksi nimenomaiseksi pyrophyllus-kiveksi. Kivi on vastustuskykyinen monille myrkyille ja tekee haltijansa kuuluisaksi ja kauhistuttavaksi vihamiesten silmissä.

Mutta solaarisin kivi on Apolloniuksen mainitsema pantaura, joka vetää kaikkia muita kiviä puoleensa kuin magneetti rautaa. Se on väkevin myrkkyjä vastaan. Se on saanut nimensä pantterinpilkkuisuudestaan. Se on myös pantokraaksi kutsuttu koska sisällyttää itseensä kaikki mahdolliset värit ja niiden erottelut. Muita solaarisia kiviä ovat topaasi, krysopraasi, rubiini ja balakiitti. Myös keltainen arsenikki, eli aurinkopigmentti, ja kaikki hohtava keltainen.

Kasveista ja puista solaarisia ovat aurinkoaseuraavat, kuten kehäkukka ja ne jotka sulkevat lehtensä auringonlaskussa. Lootus julistaa solaarisuuttaan lehtensä ja hedelmänsä muodoilla. Myös pioni, keltamo, palmu, inkivääri, katkero, kreetanmeirami, sekä rohtorautayrtti, joka sopii apuvälineeksi yhtä hyvin profetointiin kuin uhraamiseen, ja toki myös pahojen henkien karkottamiseen. Laakeripuu on vihkiytynyt foibokselle, samoin kuin seetri, palmu, saarni, muratti ja viini. Ne torjuvat myrkkyjä, salamoita ja kaikkea mitä ei talven kovuus hätkäytä.

Solaarisia ovat minttu, kumihartsi, kurkuma, sahrami, balsami, meripihka, myski, keltainen hunaja, aloe, mausteneilikka, kaneli, aromaattinen ruoko, pippuri, suitsukkeet, meirami, rosmariini, jota Orfeus kutsuu auringon makeaksi tuoksuksi.

Eläimistä solaarisia ovat ylevät, rohkeat, voitontahtoiset ja maineikkaat. Tällaisia ovat petojen kuningas leijona, krokotiili, ilves, pässi, urossika ja karjanpää, egyptiläisten heliopoliksella auringolle omistama sonni, josta he käyttävän nimitystä ”Verites”. Susi on vihkiytynyt Apollolle ja Letolle. Paviaani on solaarinen peto. Kaksitoista kertaa päivässä se ulvoo. Päiväntasauksen aikaan se kusee kaksitoista kertaa tunnissa. Samat tekee öisin.

Linnuista solaarisia ovat feeniks, lintujen kuningas kotka ja sen varjo korppikotka, joutsen ja auringonnousua tervehtivät kukko, varis ja haukka, joka egyptiläisessä mytologiassa on hengen ja valon vertauskuva.

Lisäksi kaikki sellaiset asiat ja olennot joilla on auringon kanssa jotakin tekemistä, kuten yhdennäköisyys: kiiltomadot, tulikärpäset ja kovakuoriaiset. Ja ne joiden silmät reagoivat auringon asemaan.

Vesielävistä hylje, joka vastustaa salamointia, simpukka, maneetti, meritähti paahtavan kuumuutensa perusteella ja kuningastaan seuraava etana, ja osteri, jolla silläkin on kuningas ja joka kuivuu ja kovettuu kullanväristen kivien päällä. (Henry Cornelius Agrippa von Nettesheim: *Three Books of Occult Philosophy*, engl. James Freake) Suom. ja sov. **JN** >ihania myrkkyjä >kulta >lepakoituminen >myrkynmaistajan käyttö >veneerisiä

SOLARIUM Olen aina pitänyt siitä kun lämmin lasti tippuu vatsalleni, kädenlämpöinen siemen. Makaan selälläni ja yritän ampua kohtisuoraan ylöspäin, suljen silmäni ja odotan sadetta. Mitä korkeammalle, sitä lähemmäksi aurinkoa. Aavistamattomalla tavalla tämä mieltymys on saanut minut

pyörimään solariumien liepeillä. Kerran se vielä johtaa minut sisälle lämpölamppujen alle. Hekumoin hetkestä jolloin vahingollisen säteilyn kuumentama penikseni syöksee tavaransa lähellelaskeutuneen auringon tuleen, joka tiputtelee sen sitten hitaasti vatsalleni kuumempana kuin koskaan. JV >auringonpalvonta >meteori >siemenkerho

SOLMUN AVAAMINEN, palaaminen ongelmakohtaan, avaraan ratkaisemattomuuden tilaan. JV >keksijän tarpeet >lukko >piuhasotku >ristiviite

SOTA VÄRIELÄMYKSENÄ >Göbbelsin laki >heraldiset värit >luotava tragediaa >ylivoima

SOVELTUJA Meren syvyyksissä piilottelee sekä merilampaita että merenkävijöiden ”soveltujiksi” kutsumia kaloja. Ne ovat erittäin kookkaita muodoltaan, laiskoja uimaan, huojuvat luoliensa nurkissa eivätkä välttämättä koskaan lähde ulos. Ne väijyvät ohi uivia heikompia kaloja. Myös turska saatetaan lukea tähän joukkoon. Se pelkää Siriuksen nousua enemmän kuin mikään muu kala. (Aelianus) Suom. TN >kaaossukeltaja >mureenan ja kyyn rakkaus >partahai

ST, taipumaton termi, jota tavallisesti käytetään suositeltaessa hiljaisuutta. Roomalaiset kirjoittivat nämä kaksi kirjainta ruokailuhuoneittensa ovien ylle, aivan kuin sanoakseen *sed tace* tai *silentium tene*. Porfyrios huomauttaa myös, että muinaisilla oli uskonnollisena periaatteena olla sanomatta sanaakaan lähtiessä tai tullessa ovesta. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >Cagen korva >kuuloherkkyys >oleskelutilat >Portunus

STERIILI istui Hansassa Saarikosken pöytään ja kuunteli tuntitolkulla kun runoilija valitti saamattomuuttaan. Ja miten steriili viihtyi! Tästä lähin istun aina luomispakkoisten seurassa, ajatteli steriili jota eivät luonnollisesti vaivanneet minkäänlaiset produktiivisuuspassiot. Steriili ei ollut väkijoukoissa viihtyvää tyyppiä, tietenkään, koska hänen himonsa ei ollut kasvussa vaan pysyttelyssä. Saarikosken oli turvallista puhua hänenlaiselleen, maine ei kärsisi vaikka tekisi tunnustuksia.

Mutta kun pöytään tuli pyöreä nainen steriiliä tervehtimään, ampui Turhamaisuus piikkinsä Saarikoskeen. Hän kaivoi heti marimekostaan liuskat pöydälle. Niissä oli äärettömästi tyhjää tilaa, paperin yläreunassa aina kaksi riviä tekstiä. Saarikoski tiesi että kaksirivisten kirjoittajana hän oli maailmanluokan mies.

”Kuin söisin mustaa leipää hitaasti / teen lähtöä hänen luotaan”.

Steriili tykkäsi tyhjästä tilasta. Naiselta se jäi huomaamatta. Saarikoski poistui naisen kanssa oville. JV >kuvavarkaus >lisääntyminen >Saarikosken hammasmätä

STEWARD, Jackie (1939–). F1-MM 1961, 1971, 1973. Kun mainonta löysi autourheilun, Steward oli ensimmäisiä, joka vaihtoi auton kansallisvärit sponsoreiden väreihin. Myöhemmin tallipäällikkönä liikkui aina skottiruudussa. Hänestä lähtien F1-kuskit alkoivat olla miljoonamiehiä. Liikemiestaidon lisäksi loistava kyky verbalisoida kilparadan tapahtumia. Kellontarkka ajankäyttö radalla ja sen ulkopuolella: nimikirjoituksen kirjoittaminen 3 sekuntia. Yksinäinen: johtopaikalla yhteensä 9 077 kilometriä, 1 893 kierrosta. JV >Farina >Fittipaldi >Hill >Johannes Kastajan tuntomerkit

STRINDBERGIN TERASSIN TYTÖT ovat kevään ensimmäisiä versioita, intohimossa nopeasti luonnosteltuja, ei vielä markkinoille tarkoitettuja, muistelemassa vain miten pitää esillä parhaita osiaan. JV >asetelma >joustavan kepeyden vastakohta >kartan valmistaminen >lauantait Helsingissä >osattomuus

STUNT-TYÖ, viimeiseen asti harjoiteltua kömpelyyttä ja taidottomuutta. Kyky epäonnistua ilman erehdyksen haittoja. Erehdyksen hyötyjen rajoittaminen ainoastaan rahaan. JV >joustavan kepeyden vastakohta >jäykkä akrobaatti >Pollockin kopioiminen

SUBJEKTI on se mikä muodonmuutoksessa säilyy: karvaton jänis, väritön kameleontti, hännätön sisilisko tai sukupuoleton ihminen. Se voi olla aivoihin sijoitettu mikrosiru, teräksinen lävistys kielessä tai merilinnun ruostumaton rengas. JN >bodausporkkana >eläinallegoria >sisiliskon häntä >Teiresiaan vastaus

SUDEN NÄLKÄ Kylläinen susi ei halua enää palaakaan. Sen vatsa pullottaa ja kieli on paisunut, ja kun tällainen eläin tulee vastaan, se on lauhkeampi kuin lammas. Kuitenkin pikku hiljaa kieli kutistuu, ottaa vanhan muotonsa. (Aelianus) Suom. TN >Ivalon susi >paistiajatus

SUKELTAJAT, yksikköjä jotka laskeutuvat pohjalle ja voivat pysytellä siellä kelpo tovin. Sukeltajien avulla etsitään kohteita, jotka haluttaisiin nostaa pintaan, tai tehdään jotakin muuta erityistä, kuten korjataan alusta, yritetään tuhota vihollisalus tai kalastetaan helmiä. Näitä sukeltajia kutsutaan myös virtsaajiksi. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >pioneerit >pornon valtameri

SUKUPUOLTA VAIHTAVAT tietyissä olosuhteissa jänis, ihminen, napoleonkala, sivetti, tyynenmerenosteri ja vuokkokala. JN >Teiresiaan vastaus

SULJETTUJA VALTIOITA on kahdenlaisia: ensimmäisten tarkoitus on pitää onnenonkijat ulkona, toisten pitää heidät sisällä. Ensimmäisiä kutsutaan maanpäällisiksi paratiiseiksi, toisia helveteiksi. Kun valtio suljetaan, se on aluksi yhtä, sitten toista. JN >ihmisen poliittinen keskus >onnen salaaminen

SUOELÄIMET jaetaan suossa eläviin ja vajoamattomiin. Iilimato ja käärme elävät suossa, hirvi suolla. JN >pystykäärme

SUOLA, maustava luonne, säilövä luonne. Merestä suolaa haihduttamalla altaissa ja astioissa, sisämaasta kaivamalla. Menetelmät ovat tunnettuja: puu- ja nahkatyökalut säilyvät suolassa. Milloin tylsyys, laimeus, välinpitämättömyys, saamattomuus, uskonpuute tai penseys vaivaa, käytetään suolaa. Maun tuottamiseen ja säilömiseen. JV >helvetti >pakastaminen

SUOMALAISIA UNELMIA Päivän lehti uutisoi kadonneesta metsurista, jonka ruumis oli vihdoin löydetty. Poliisietsinnät kattoivat neliökilometrejä metsää, mutta eivät metsurin kotia. Paritalon toinen puoli oli autio, laudat ikkunoissa. Metsuri oli noussut omasta huoneistostaan ullakolle, jälkensä peitellen siirtynyt autioon huoneistoon kuolemaan. Kainalojutussa kerrottiin Helsingin muumion maanneen kerrostaloasunnossa kuusi vuotta kuolleena kenenkään kaipaamatta. Posti valui luukusta kaltevaa kasaa pitkälle olohuoneeseen. Velaton, vakavarainen, rauhaisa ja minnekään kaipaamaton tila on monen unelma ja ponnistelun päämäärä. Vain muumiot siihen pystyvät. JN >ihmisen kestävyydestä

SUOMEN KANSALLISKEKSINTÖ >vastatuuleen kulkeva tuulivoimavene

SUON KOHOTTAMINEN, veden vallassa olevan pettävän maaperän ojittaminen ja kunnostaminen viljelykäyttöön. Miehen kypsyys on verrannollinen elämän saatossa kohotetun suon

laajuuteen. Suomalainen mies kohottaa Suomen kokoisen alueen suota ja päätyy tasa-arvoiseen asemaan eurooppalaisen veljensä, unkarilaisen miehen kanssa. Välineet: kuokka. Rinnakkaistermit: kuivaaminen, vedenpinnan laskeminen, ojitussuunnitelma. JN >raataminen >*umpeenkasvaminen*

SURUTYÖN VAIHEET lyhykäisyydessään:
• Shokki- ja kieltovaihe
• Vihavaihe
• Tinkimisvaihe (sureva käy kauppaa tai vaatii palkkiota joko Jumalalta, eläinlääkäriltä tai papilta. Lupauksia kuten ”menen kirkkoon joka sunnuntai, jos vain saan lemmikkini takaisin”.)
• Masennusvaihe
• Hyväksymisvaihe
JN >ihminen leluna >ilomuisti >kadonneen tyttöystävän tuntomerkit >luotava tragediaa >mustasukkaisuuden oireita >onnen aika >rakkaushaaveista luopuminen

SUTENÖÖRIN MUSTASUKKAISUUS herää heti maksetun ajan päätyttyä. JN >mustasukkaisuuden oireita >paritusvälineet

SUTTEN JOENYLITYS Luonto on opettanut niille helpon turvakeinon: ne purevat kiinni toistensa häntiin ja pääsevät uimaan vaaratta yli. (Aelianus) Suom. TN >silta

SUURET VALMISTELUT Valmisteluja lyhyttä vapauden hetkeä varten: wc-paperin sijoittaminen lähelle, tietokoneen ja selaimen avaaminen, ovikellon sulakkeen irrottaminen, soitto vanhempien kotiin, soitto parhaimmalle kaverille ja utelu lähihetkien aikeista.

Mutta Suuret valmistelut ovat käynnissä lakkaamatta: puita hakataan, sahataan, naulataan, taivutetaan, arkki valmistuu yliajallisena vuorotyönä; rakentamisen äänet – tutumpia kuin lintujen äänet tai liikenteen kohina, niin tuttuja ettei niitä enää huomaa, ja on aivan hiljaista.

Yhtä lyhytkestoinen kuin himo, on myös himon kohde. Kauneuskäsitykset vaihtuvat, mutta arkin rakentaminen pysyy samana, yhtä vähän huomaa sen valmistuvan kuin veden pinnan kohoavan. Jennifer Lopezkin jouti jo halun ulkopuolelle. Jenna Jameson poistui jo aiemmin, kuka muistaa enää Tabata Cashia?

Tällä tavalla on maailma eriaikainen: suuret asiat, jotka alkavat ennen syntymää ja jatkuvat kuoleman tultua, jäävät huomaamatta. Joku ajattelee että niiden löytäminen on ainoa tie pelastukseen, ja keksii itselleen joka päiväksi uudet silmät ja näkökulman. Tänään näemme hänet kirjastossa esoterian äärellä, huomenna koirakilpailussa. Pitäisi antautua polyfoniaan, kuin veteen hyppäämällä, pitäisi antaa suuri todistus itsestä maailmalle, niin se ottaisi vastaan, kasvaa jättiläiseksi, luotaimeksi joka ei hukkaa ainuttakaan taajuutta. Tai kertoa äidille, että rakastaa.

Jälkien siivoaminen, takaperäinen toiminta: wc-paperirullan vieminen takaisin, likapapereiden huuhtelu viemäriin, Windowsin sammuttaminen, soitto kotiin tai kavereille. Mutta rakentajat eivät tee korjausliikkeitä, pura huonon työn vuoksi.

Milloin tekisin matkan työmaalle? Olen käynyt metsän rajassa. Nähnyt Veijosen palaavan pakettiautolle hakemaan keihästään. Olen nähnyt keihään lentävän korkealla metsän yläpuolella. Välkehtivän auringossa. Kuullut sen osuvan lahonneeseen puuhun. Olen kuullut myös terveen, rakennuskelpoisen puun kovan paukahduksen.

Sormi viipyy taas tietokoneen käynnistysnapilla. Poika empii äidin lompakolla ydinvoimalan katveessa. Kun juna menee tunneliin, haluaa tyttö olla ajattelematta poikaystäväänsä, jonka vuoksi on karannut. Joku kiristää pelastusliivejään ennen kuin katkaisee hauelta niskat. JV >Nooan kuolema

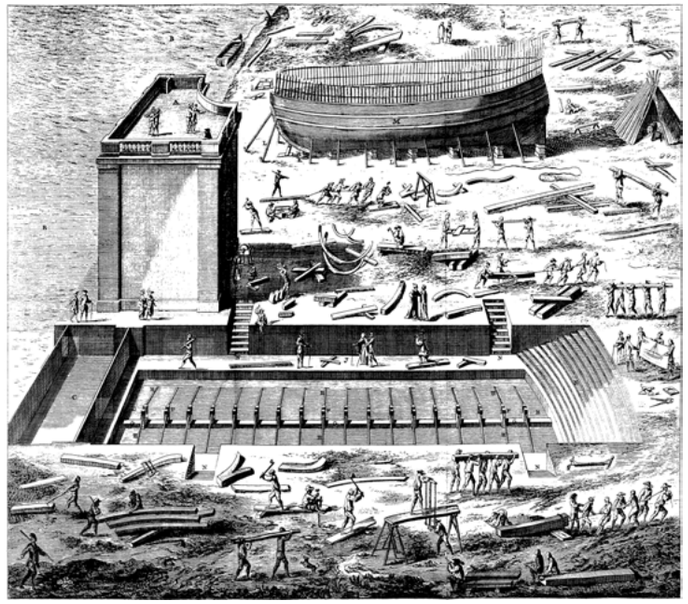

SUURSAKSALAINEN HENKI Runoilija Novalis on kaikkien avaruusmatkailijoiden esikuva. Kukaan ei ole uhmannut samalla tavalla painovoimaa kuin hän, mutta avaruuteen menivät toiset.

Nykyihmisellä on keinot siirrellä painavia esineitä niiden omalta kannalta luonnottomiin suuntiin. Kheopsin pyramidin 2,3 miljoonan kalkkikivilohkareen keskimääräinen paino on 2,5–5 tonnia. Suurimmat kivet painavat 50 tonnia. Se on 30 henkilöauton massa. Maailman suurin rakennusnosturi King Kong pystyy nostamaan Kheopsin pyramidin huipulle sata kertaa raskaampia taakkoja.

Painovoiman vastustaminen on runouden lähtökohta. JN >avaruusmatkailu >heikkoudet >kypärä >lapsen viskominen >periviholli-nen >pioneerit >vertikaalinen siirtäminen

SUUTARIN LAUPEUS Suutari myy avaimia koteihin, mutta korjaa myös kenkiä joilla kodeista voi poistua. Suutari piilottaa Juopolle yleisvara-avaimen kengän korkoon. Mihin Juoppo milloinkin kaupungissaan ajelehtii, on hänellä lämmin vuode pyöräytyksen päässä. JV >löytöavainnippu >yleisavain

SYMMETRIA >Bar >elimien parillisuus ja parittomuus >haaveen painopiste >kaksinkertainen selkäranka >keskiluokka >piikkinahkaiset >puoliolento >Sapfon kasvonpiirteet >Schönberg ja Harmonia >vankitoveruus

SYNKKYYS Moni nuori ihminen uskoo saavansa rakkautta tekeytymällä synkkämieliseksi. Ja kenties, koska se on teeskenneltyä, tällainen voikin hetken aikaa miellyttää, varsinkin naisia. Mutta aito synkkyys on koko ihmissuvun karttamaa. Ajan oloon vain hyväntuulisuus voi miellyttää ja tuoda onnea ihmisten väliseen kanssakäymiseen. Koska lopultakin, toisin kuin nuoriso kuvittelee, maailma ei halua itkeä, vaan nauraa, eikä se ole väärässä. (Giacomo Leopardi) Suom. TN >elostelu >elämäni pimeät nurkat >ilomuisti >Venomin demoni

SYNNIT Ulkopuolisuus johtaa toiseen syntiin, tirkistelyyn. Tirkistely kolmanteen syntiin, paljasteluun. Paljastelu neljänteen, estoisuuteen. Estoisuus on vaate ihmisen ja Jumalan välissä. Synneistä viides. JV >allergia >hoputtaja >perheenäidin aviorikos >pukeutuminen

SYNTYMISEN MIELEKKYYS Usein kadun sitä, että tulin tähän matalaan maailmaan; ei sen puoleen että vihaisin maailmaa.

Ei… rakastan maailmaa, suurta maailmaa ja jopa puolimaailmaa, johon itsekin jollain tapaa kuulun.

Mutta mitä olen tullut tekemään tähän niin maalliseen, mullalliseen Maahan?

Onko minulla velvollisuuksia? Olenko tullut suorittamaan tehtävää – tilaustyötä ehkä?

Onko minut lähetetty tänne pitämään hauskaa? Viihtymään hetkeksi? Unohtamaan tuonpuoleisen kurjuudet, joita en enää muista? Enkö ole tunkeilija? (Erik Satie) Suom. TN >Kaukasus >kuolema >lapsettomuus >päivän eläimet

SYNTYMÄHAAVEITA

Olin esikoinen, hiljainen ja... me jatkumme maalla ja minä
sitä mukaa kun se ei tarkoita syntymääni aina kirjoitan ja saan
tarkastella aistimuksiani joiden vapaus saa olla.

Tämä matka, syntymä, ruskea, sujuu taas nopeasti,
puhun kokemuksesta minkä näen.

Olit ainakin paikalla kun synnyin.
Joskus ennen, ennen syntymääni kun minä vain kirjoitin.

Toinen syntynyt Mardussa, toinen suomalainen.
Minä olen kaukana ekstroverttisyydestäni, kirjoittaessani
minun on pidettävä huoli syntyväisyydestäni, omasta
pienuudesta, niin kauan kuin tätä Dostojevski-pakkomiellettä jatkuu.

Vai
niin, että minä ensin synnyin ja vasta sitten aloin syntyä,
sinä sanot, että kyllä sitä kestikin: 28 tuntia. Sunnuntaina.

Ilman sinua ei ole edes syntymääni.
Mitä on kansakoulun alla,

syntymäni. Anna minulle syntymäkirja.

Joku on aina vanhempi kuin kätilö ja joskus syntyjä
itse saa sen ja alkaa kirjoittaa omaa elämäänsä, kaiken
aikaa juoksee pakoon maahan syvälle, eikä mene kesken.

Kymmenet kerrat olen ajatellut ajatustani itsestäni,
sadat kerrat pelännyt syntymääni, kun kukaan ei ole minulle tuonut
syntymäpäiväkirjaani — sen on niin kauan, koko ajan,
itsensä tehtävä, pala palalta.

Kirjoita. Syntymäni kestää yhdeksän kuukautta.

Me istumme valokuvassa jonkun syntymäpäivillä.
Koska synnyn.
Minä itse olen
pitkä ja ennakkoluuloinen hidas syntymään miksi, vaikka
maailma jo olisikin.

Eihän hänelle saanut lähettää huonoja uutisia
kun Tulisinfonia oli juuri syntyvaiheissa.
Että jotenkin nyt vain pääsisi syntymään kuin
kala katiskasta tähän aurinkoiseen sunnuntaihinsa.

Kieli, joka syntyi ennen syntymääni, ei ollut puhetta, juuri sitä puhun, puhuin sellaista jo ennen syntymääni; se on verta ainetta tuoksua, Viroa myös, koska olen täällä.

Kuinka kauan kukaan enää kestää tuota näkymätöntä sihteeriä, Sinää, ja Syntymäni suurta uutista.

Vaivun joko alkuun syntymääni kohden tai sitten huimaa vauhtia kohti tulevaisuutta.

(Jyrki Pellinen: *Dostojevskin suomalainen sihteeri*. Syntymää sivuavat lauseet esiintymisjärjestyksessä.) JN >A >haaveen painopiste >maailmankaikkeus >rakkaushaaveista luopuminen

SYÖ PUIKOIN

```
1.                2.                3.
I  I                I I               I      I
I  I                I  I              I      I
I  I                I   I             I     I
I  I                I    I            I    I
I  I                I     I           I   I
I  I                I      I          I  I
I  I                I       I         I ,I        JN
```

SÄIKÄHTÄMINEN Ezra Poundin pöllämystynyt kuontalo tai Samuel Beckettin leguaaninkatse: voisi luulla heidän nähneen juuri itsensä Saatanan. Säikähtänein ilme maan päällä: Edgar Allan Poen kuolinnaamio. Voimakkaimpien vaskessa kumisee hillittömin kauhu. JN >Amerikan mörkö >kuolinnaamio >paaninen kauhu >Poen elämä

SÄÄPÄIVÄKIRJA Matalapaine lisää onnettomuusriskiä, sairaalat kohottavat silloin valmiuskykyään. Matalapaineen aikana en mene ulos. Kaatosade on kuin sota: kellariväki valloittaa kadut, kurjin kruunautuu kuninkaaksi. En mene ulos kaatosateella. Sumussa navigoidaan muistin avulla, pakkasta käytetään vain taipaleena, auringonnousu myrskyssä on jännitteinen luonnonkuva. Helteet kitkevät yhteiskunnan ruusupenkkiä rikkaruohosta ja kuivuneista lehdistä. Helteisenä aikana vältän ulosmenoa. Ukkosen ääntä en ole kuullut identtisenä kaiuttimista, eikä revontulen koko laajuutta kyetä esittämään elokuvan keinoin. Tuhannen havainnon rajapyykki. Luonnonolot joko houkuttelevat ulos tai ajavat sisään. Sääpäiväkirjan pitäminen on kirjallisia sisätiloja, takkavalkeaa ja aristokratian mennyttä elämänrytmiä. Raikas kesäpäivä on aina ajanmukainen, mutta iltaa myöten se joutuu alttiiksi monille vanhan ja uuden väliintuloille. JV >neurologinen sääpäiväkirja >pyörretuulihavainto

SÄÄRIPÄIVÄKIRJA Etiopialaisen pantterin hiilenkostean vääntövarren pituus muistuttaa ikiliikkujan olemassaolosta. Säärten ylläpitokustannukset vertautuvat Lincoln Cabrioletin varustamiseen öljykriisissä. Katariina Suuri murskaantui libyalaisen siitosoriin jalkoihin, kauniit aikuisen täyteläiset seitinohuisiin himmeästi kiiltäviin sukkiin pujotetut kahden safiirin sääret. Katselimme toisiamme pitkään, sanaakaan sanomatta hän käveli jonottavien miesten yli, kivesten raksahdellessa kuin juustosuikerot piikkikorkojen alla. Ei tähän bumtsibumjärkeen ole luottamista enempää kuin tunteeseen, eikä tunteeseen enempää kuin painotettuun noppaan. Todellinen kompuroinnin, epäaikaisuuden, pointillistisen sattu-

mamusiikin kuolleesta toistosta kokoonpantu käsitetaideteos on elämä hedelmällisyyshoitojen, kyberseksin ja kloonauksen auvossa. Ja kohta on paikalla mafia, hiukset kasvavat millin vuodessa, sääriin stumpataan tupakalla visvaiset stigmat, jotka eivät houkuttele maksavaa asiakasta. JN >synkkyys

T

TAHALLISET MUUTOKSET YMPÄRISTÖSSÄ, liikenneverkot, energiahuollon verkostot, jätehuolto, vesihuolto, tietoliikenneverkot, viher- ja vesialueet, rakennukset, satamat, lentokentät. JV >irrotettavuus

TAIDEPROOSAN LUKUNOPEUDET Balzacin tempo on taideproosan standardilukutempo. Samantempoisia Balzacin kanssa ovat: Hugo, Gide, Mauriac, Stendhal. Flaubert on hieman Balzacia hitaampaa, Rolland nopeampaa. Suomalaisen proosan standardilukutempo on Kauppis-Heikkin leipälauseen vauhti. Hyryä luetaan hitaasti, lauseen perässä reilu tauko. Hemingway on hieman Hyryä nopeampaa, mutta huomattavasti hitaampaa kuin mihin sisällöt houkuttelisivat.

Dostojevskiä luetaan nopeasti laukaten. Ajatus tulee aina jäljessä. Proustin lause ohjaa sujuvaan, notkeaan, mutta ei niin nopeaan tempoon kuin Dostojevskin. Chandlerin kohdalla ei koskaan pysähdytä kohtiin joita ei ymmärretä. Jos joutuu pihalle, syy on oma. Kilpeä luetaan ensin muutama sivu rytmin löytämiseksi. Sen jälkeen kun on oppinut lauseenjäsennyksen, luku on nopeaa. Faulkner on näennäisesti nopealukuista, mutta vaatii aina tarkistuksen. Ensin luku luetaan ajatuksella, sen jälkeen toistamiseen sujuvalla Balzacin tempolla. Thoreaun kohdalla on samoin kuin Faulknerin, mutta tarkistus jokaisen virkkeen jälkeen. JV >maailman leikittävyys >metronomi

TAIDESOMMITTELU >asetelmassa >kartan valmistaminen >pelkistetty telkkä >Senaatintori

TAIPUMUS JA MIELTYMYS Mieltymys hankitaan, taipumus on synnynnäinen. Taipumus ankara, mieltymys tyyni. Ihminen seuraa taipumustaan: se vie. Molempia on hyvässä ja pahassa: on olemassa kunniallisia taipumuksia ja vilpittömiä mieltymyksiä sekä kieroja taipumuksia ja häpeällisiä mieltymyksiä. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >ammatinvalinta >autopilotti >heikkoudet >kaikupohjapuun viljely >tottumus, tapa

TAITEELLINEN KUNNIANHIMO Sanon sinulle nyt, mitä minä teen ja mitä aion jättää tekemättä. En tule palvelemaan sellaista, mihin en enää usko, olkoon sen nimi sitten vaikka koti, isänmaa tai kirkko; ja minä aion ilmentää itseäni jossakin elämän tai taiteen muodossa niin vapaasti kuin voin ja niin täydellisesti kuin voin ja puolustuksekseni käytän ainoita aseita, jotka itselleni sallin: vaikenemista, maanpakoa ja viekkautta. (James Joyce: *Taiteilijan omakuva nuoruuden vuosilta*, suom. Alex Matson) JV >kotiseudun vaihtamisen syyt >*maanpetos* >marsalkka >omaehtoisuus >viekkauden välineet

TAKSIKUSKI Jos syylliselle ja syyttömälle on varattuna yksi ja sama loppu, on miehekkäämpää ansaita kuolemansa, keisari Otho sanoo eräässä Tacituksen teoksessa. Uskon että tähän tapaan ajattelevat ne, joilla on suuri ja luonnostaan hyveellinen sydän ja jotka altistuttuaan maailmalle, nähtyään ihmisen kiittämättömyyden, väärämielisyyden ja kurjan vihan lähimmäisiään, etenkin hyviä kohtaan, ottavat pahuuden omakseen. Eivät turmeltumalla tai huonoa esimerkkiä seuraten, kuten heikot. Eivät pyyteittensä vuoksi tai korostuneesta halusta hankkia alhaisia ja joutavia etuja itselleen. Eivätkä myöskään siinä toivossa, että he itse pelastuisivat yleisen pahuuden keskellä. Vaan vapaasta tahdostaan, kostaakseen ihmisille. Maksaakseen heille ansionsa mukaan, kohottaen heitä vastaan heidän omat aseensa. Näiden ihmisten pahuus on sitäkin syvempää, että sen pohjalla lepää tunne hyvyydestä. Sitäkin pelottavampaa, että se harvinaisella tavalla yhdistyy suureen vahvaan sydämeen ja muuttuu eräänlaiseksi sankaruudeksi. (Giacomo Leopardi) Suom. TN >FAQ >Juudas Iskariot >katumus >kosto >koston työkalut >solaarisia

TALVIRUOKA Tyrniviinaa kivulla poimituista marjoista, epäonnistunutta. Täydellistä alastomuutta huopien ja paksujen vaatekertojen alla. Lumen saartamaa. Nopeita nettiyhteyksiä ja takkavalkeaa. Maallisen kerrostumista sanoihin ja ajatuksiin. Täydellistä kukkaloistoa lehtikasan, jään ja lumikinoksen alla. Sukuelinten häiritsevääkin läsnäoloa hiessä ja hauteissa. Kevään seksuaalipotentian aktualisoitumista baareissa ja yökerhoissa. Taksin, yöbussin ja -junan sisätiloja, kirjallisuuden ja taiteen ulkotiloja. Toivonpuutteen tuomaa sensualismia. JV >itikattomuus >puliukon talvehtiminen >rehellinen naiminen

TAPPAJAVALAS voi iskeä myös rannan tuntumassa seisoviin. Korsikan asukkaat kertovat, että saaren lähellä haaksirikkou-

tui kerran laiva, ja joku hyvin taitava uimari onnistui pääsemään myrskyssä rantaan. Mies nousi vedestä niemenkärjelle luottavaisena: hän oli jälleen turvassa, oman elämänsä herra. Silloin ohi uiva valas näki hänet. Raivokkaan nälkäisenä se kääntyi, köyristi selkänsä ja kampesi pyrstöllään suuren määrän vettä liikkeeseen, nousi kasvavan aallon mukana ja oli äkkiä niemellä. Kuin pyörremyrsky se tempasi miehen mukaansa. (Aelianus) Suom. TN >Gaudin tapaturmainen kuolema >kuohuttava >ulmalakierros

TARKISTAMINEN Elävillä on etu kuolleisiin ja tuleviin nähden: mahdollisuus tarkistaa kantansa. Kuolleet ovat mahdollisuutensa menettäneet, tuleville ei sitä ole vielä myönnetty. JN >ennakkoluulo >hätiköity käsitys >tiedon pelko >uskoa >valmis ja keskeneräinen >ydinpommi

TARKKAAMATON Lyhytjänteinen, impulsiivinen, keskittymiskyvytön päiväunelmoija, motorisesti levoton, aloitekyvytön ja kuhnaileva, liikuttelee käsiä tai jalkoja muttei saa tehtävää päätökseen, poissaoleva, kiemurtelee istuessaan, ei seuraa ohjeita, ei pysty tai ei halua, vaeltelee ympäriinsä, juoksentelee ja kiipeilee, käy kuin kone, on huolimaton, toimii sopimattomissa tilanteissa, ei kuuntele, välttelee ponnistelua, hikoilua, puhuu lämpimikseen, kadottelee tavaroita, vastailee kysymyksiin ennen kuin ne on esitetty, unohtelee asioita, ei jaksa odottaa vuoroaan, häiriintyy ärsykkeistä tai niiden puuttumisesta, halveksii suunnitelmia kykenemättä improvisointiin, keskeyttää toiset, tunkeilee ja tuppautuu, on joko tolkuttoman ajoissa tai myöhässä. Ei huomaa eroa luovan tuskan ja sielunvamman välillä. Ei huomaa eroa *Jailhouse rockin* ja *He's your uncle, not your dadin* välillä. Ei huomaa eroa siinä onko suojamaa nollattu mittaritaululla vai rasiassa. JN >autismi >freejazzkonsertissa nukkuminen >kuolema >pimennetyt ikkunat >tarkkuus huvissa >valppaus

TARKKA TUOKSU, tunkkaisen vastakohta, välittömästi mieleenpainuva ja -palautuva. Laadukas synteettinen tai luonnon hajuste. Tarkimmat luonnontuoksut: kaskelotin oksennus ja sivettikissan feromoni. JN >apatia >houkutus >kukkien sidonta >okkulttisia seuraamuksia >orkideat >pillun haju sormissa >puutarhajuhla >ratapölkky >sitruunahaukunrajoitin >tunkkainen

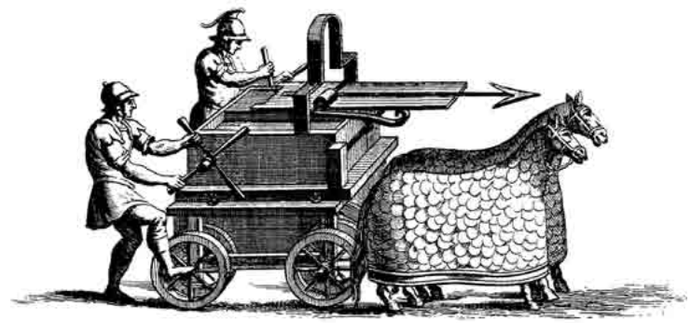

TARKKUUS HUVISSA ei perustu vakaaseen käteen tai voimaan vaan ajoitukseen. JN >jousipyssy >kuiskaamalla liipaistava >menestys >painotettu noppa >Pan-herkkyys >tarkkaamaton >*tähtääminen* >valppaus

TARVEPAINATUS Kallion Roskapankissa pyörii kehitysvammainen puliukon hahmoon naamioitunut Kristus. Pottuile sille ja ulkona odottaa moottoripyöräjengin tappajat. Toinen puliukko omistaa kaikki Hesarin baarit. Kannattaa antaa pitsanjämät, voi päästä jatkoille hienoon paikkaan. Samalla tavalla tarvepainatteinen runoteos saattaa joskus olla ravitseva. JN >julkisivuansa >ulkoinen kauneus

TASKU, mahdollistaa tavaroiden kuljettamisen käsien jäädessä vapaiksi. Älyvaate mahdollistaa matkapuhelimen, lompakon ja avainten integroimisen vaatteeseen taskujen jäädessä vapaiksi käsille. JN >käden autonomia

TATUOINTI Päivien vähyyden vuoksi tatuointia voi pitää yhtä väliaikaisena kuin mitä tahansa harkitsematonta tekoa: hymyä vastaan tulevalle naiselle, murhaa. JV >harkitsematon >kukkiminen >tottumus

TAVAT, kaivattua jatkuvuutta silloin kun varioivat riittävän paljon jotta eivät muuttuisi tottumuksiksi ja riittävän vähän jotta eivät muuttuisi ainutkertaisuuksiksi. Paha tapa on kaivattua jatkuvuutta kaipaamattomin tuloksin. Tupakointi yhdistää päivän hetkiä helminauhan tavoin toisiinsa, mutta vie kävelyretkestä raikkauden. Kahvinjuonti heikentää ajattelukykyä. Tapa korjailla alituiseen kampausta johtaa kaljuuteen. Kynsien pureskelu tekee kitaransoitosta mahdotonta. Nivelien naksuttelusta seuraa liikeratojen sotkeutuminen. JV >itsensäsaastuttajan ajatus >liikkeen jatkuvuus >rappio >taipumus ja mieltymys >toisto >turmeltuminen

TEHOJOUKKUE ei käytä pelipaitoja. Pelaajia ei koskaan nähdä yhdessä tupakkatauolla tai juttelemassa. Eivätkä he kentälläkään yhdessä ole. Yhteydenpidosta eivät tiedä edes salaiset palvelut. JN >Cantonan joukkueet >erotuomareista koottu joukkue >Göbbelsin laki >kvartettisoitto >perhe >pyramidihuijaus >tupakointi >valehtelu

TEIRESIAAN VASTAUS Nainen nauttii enemmän, kymmenkertaisesti enemmän totesi Teiresias naisena ollut mieheksi tullut kysyttäessä. Pitäkää riitanne, kuolemassa kärsitte tasapuolisesti, maailmassa nautitte mitä nautitte. JV >siemenkerho >subjekti >sukupuolta vaihtavat

TEITITTELY Veljekset sinuttelevat toisiaan lempeästi nyrkein. Mutta Kainin veitsi läpäisi Abelin kaikki persoonat. JN >iskun lahja >naamioituminen >Polydeukeen opistolla >pornotähdet teitittelevät

TEKNINEN VÄISTELY, pelivälineen väistelyä määrättyjen liikesarjojen mukaan. Väistönopeuden on oltava sama tai lähellä samaa kuin pelivälineen nopeus. Epäonnistunutta väistöä kutsutaan torjunnaksi. Huonon väistelijän lahjakkuus onkin useimmiten peleissä joissa käytetään maalivahtia. JV >iskun lahja >jalkapallon strategiaa >limbo ja korkeus >opi purjehtimaan >väistämisvelvollisuus >välttely

TEKSTIN PUHALTAMINEN Lapsikin viihtyy hajalleen puhallettavien runojen parissa, mutta romaanin pienikin liikauttaminen edellyttää täysikasvuisen keuhkot. JV >Hulmen risti

TELEVISIO KADULTA 80-luvun Neuvostoliitossa televisio oli huumeitakin vaarallisempi elämäntapa. Moskovassa vuonna 1986 sattuneesta 28 056 tulipalosta 40 % johtui vioittuneesta televisiosta.

Säästäväinen kantaa vanhan television kadulta kotiinsa. Niin kuin Bach sai näkönsä takaisin juuri ennen sokeutumistaan, television kuva on parhaimmillaan ennen räjähtämistä.

Moni hotellinpitäjä erehtyy siitä, viettääkö pari kuherruskuukautta vai viimeistä yhteistä illallista. JV >kaasuliesi >sokeiden kaupunki

TENNIS on vuorottelun valtakunta, jokainen on joskus kipeä ja murheissaan, väliin varaton, eloisuutta vailla, pallo vuoroin märkä vuoroin kuiva, mutta voitoissa vuorottelevat Williamsin siskokset. JV >kaksin metsästäminen >symmetria >toisto

TERVEISET Kirjeissään Platon toivotti aina ”Menestystä”, Epikuros ”Hyvää jatkoa” ja Kleon ”Hyvää mieltä”. Senilisoiduttuaan Strindberg lopetti kaikki kirjeensä sanoilla ”Lukekaa Nietzscheä!” Pound päätti Eliotille ”Terveisin”. Saksan

parlamentin jäsen herra Koschyk toivotti toisinaan ”Vilpittömästi hyvää vointia ja terveyttä” toisinaan ”Kauniita päiviä”. HIV-positiivinen John Holmes toivotti postikorteissaan ”Kohtalotoverillisesti”. Eräs viisivuotias tyttö toivottaa tekstareissaan päiväkotikavereilleen ”Rakastuksia”. Ystävä meren takaa toivottaa meilissä ”Ihanaa päivää”. JN >katoavaisuudesta >paneeli >sairauksien keräily

TERVEYDEN TEESKENTELY, verevyys mielettömyydessä. Ylenmääräisen tahdonvoiman, kunnianhimon ja ylpeyden aiheuttama kyvyttömyys kuulla ratkaisevalla hetkellä omaa syöpäänsä. Iloisuus ja reippaus jopa ydinsodassa. JN >Daavid ja Goljat >erehtyä planeetasta >luulotautien sairaala >lääkärikirja >*poskipuna* >unelma terveydestä

TESLA TYÖNANTAJANA Jos olisit 1920-luvulla, suuren laman aikaan kysynyt työtä Edisonin lampputehtaasta, olisit kohdannut pimeyden. Kroatialaisella siirtolaisella Nikola Teslalla (1856–1943) oli niin paljon työtä, että sitä tehdään vielä tänäkin päivänä. Palkka vain oli silloin pieni. Tesla itse näki nälkää ja patentoi keksinnöistään vain murto-osan.

Mutta Teslan keksintöihin pohjautuu koko nykyaikainen teollisuus, kaikki sähkö- ja tietoliikennetekniikka. Toimialojen vuosittainen liikevaihto lasketaan tuhansissa biljoonissa dollareissa. Tesla luonnehti keksintöjään lähinnä tutkimustensa sivutuotteeksi. ”Mitä on sähkö?” oli hänelle vain eräs kysymys.

Ilman Teslaa teknouskovainen asuisi havumajassa, hightechfirman toimitusjohtaja keittäisi pontikkaa ja pelkäisi ukonilmaa metsänpeikkoja rukoillen. Tesla oli itsekin taikauskoinen eikä majoittunut milloinkaan hotellihuoneeseen, jonka numero ei ollut jaollinen luvulla kolme.

Tänään kun näen Kauko Niemisen vetämässä pulkkaa Mannerheimintiellä ja liimaamassa vanhoja eetteripyörrejulisteitaan, ajattelen, eikö siinäkin ole mies, jolla on työtä, muttei työlle tekijää. Köyhällä on eniten menetettävää: tuhansittain keksintöjä, jotka uhkaavat jäädä patentoimatta tai kokonaan keksimättä. Ehkä menen kysymään työtä häneltä.

Teslan keksintöjä: radio-ohjattava laiva, helikopteri, plasmapallo. JN >Edison >*työnantaja*

THEMISTOKLES Neokleen poika vertasi itseään tammiin ja sanoi, että niidenkin luo ihmiset hakeutuvat. Sateen sattuessa etsitään suojaa, hyvällä säällä revitään ja väännellään oksia. Hän sanoi kokevansa samaa kansan taholta. Sama mies sanoi: ”Jos joku näyttäisi minulle kaksi tietä, yhden manalaan, toisen puhujakorokkeelle, lähtisin mieluiten suorinta tietä manalaan.” (Aelianus) Suom. TN >lapset kasvattajina >lapsettomuus

TIE syntyy, kun kuljetaan samasta kohdasta monta kertaa. Kulkemisen halun synnyttää matkimisen halu. Matkimisen halun synnyttää pelko ja elämän lyhyys. Kun tie oikaisee, elämä pitenee. Kun tiellä kulkee tuttuja, pelko karisee. Valikoima teitä: valtatie, kantatie, seututie, yhdystie, paikallistie, polanne, piennartie, talvitie, jäätie, maantielautta. Mutkaton tie, mäetön tie, risteyksetön tie. Lapsosen tie, miekan tie, tie naisen sydämeen. JV >polku >Siljon vuoritie >tatuointi >toisto

TIEDON PELKO, eli gnosiofobia, epistemofobia, nolitsifobia. Julkisen tiedon pelko. JN >gnosiofobia >tarkistaminen >*virkistävän tiedon pelko*

TIEDOT Vaikka antamamme tiedot olisivat vääriä, emme mene takuuseen niistä. (Erik Satie) Suom. TN >poeettinen uneksunta >valehtelu >virkistystieto

TIETOISUUS

Tämä on kaiken teoria, joka yhdistää tietoisuuden
Tietoisuutta on kaikki mikä vetää meitä puoleensa.
en ristiriitojen havaitsemista. Avaruus ei ole tyhjä.
tietoisuudella olisi välittäjähiukkanen. Kentän teor
kuvaamiseen. Mutta kenttä ei selitä tietoisuuden al
tuessa myös tietoisuus hajaantuu.
Jos tietoisuus on avaruuden omin
aisuus, sen aste riippuu koordinaa
tistosta. Tietoisuusaallot etenevät
avaruuden geometriassa kuin laine
et järven pinnalla. Jos pudotat kiv
pia ovat kappaleiden väliset etäisyydet. Tietoisuus
Vaikka hidastuminen havaitaan, voiman alkuperää
missa tuntuu olevan liian paljon tietoisuutta, kenti
untaista. Mustan aukon tietoisuus riippuu sen mass
säteen onnistu siltä paeta. JN >haaveen painopiste >lap-

muihin voimiin ja selittää gravitaation muutoksia.
Gravitaatio on tilojen muistamista ja niiden välist
Avaruus ja gravitaatio ovat yhtä. On ehdotettu, että
ia sopii oikein hyvin myös gravitaation vaikutusten
kuperää. Me tiedämme että kenttäviivojen hajaan
en veteen, siitä kehittyy rengasma
isesti aaltoja. Gravitaatioaaltojen n
opeutta mitataan nyt ensi kertaa.
Gravitaatioaalto välittää tiedon asi
oiden tilasta. Gravitaatio vaikuttaa
sitä voimakkaammin mitä suurem
aiheuttaa hitautta ja vetää ajatuksia kohti maata.
ei havaita. Gravitaatiota ei osata selittää. Universu
es myös antigravitaatiota. Kumpaakin on kahden su
asta. Sen vetovoima on niin suuri, ettei edes valon
sen viskominen >*mustan aukon omatunto* >suursaksalainen henki

TIETOON JA VARMUUTEEN TÄHTÄÄVISTÄ VÄLINEISTÄ ovat korttipakka ja kristallipallo epävarmimmat. JN >antenni >ennustaminen >varmuus

TIETOSANAKIRJOJEN ARVIOINTIPERUSTEITA
1. Luotettavuus (asiantuntijat, kustantaja)
2. Kohderyhmät
3. Objektiivisuus
4. Ajankohtaisuus
5. Järjestys
6. Kattavuus
7. Artikkeleiden laatu (lisäksi onko allekirjoitettu: vastaako joku nimellään)
8. Kuvitus
9. Kirjallisuusviitteet
10. Hakemiston ominaisuudet

JV >kalapaikkojen arviointi >menestyksellisten ensyklopedioitten piirteitä

TIETOVISA Mitä on muinaisten kirjoitusten vaaliminen? Arbiseran bartunin mielettömyyttä: puukseffan kasvavat lohtutomasti. Mikä on kaksoismotivaatio? Kuoskaborkkana. Mikä on tetriksentapainen? Palikkaboli. Mitä tarkoittavat liikennevalot? Vaarsenturmiseta ja nuta. Miksi elävä musiikki ei roskaa? Ei äää kiekkos. Miksi kulkutauti ei karkaa ikijäästä? Illaseto klimaccc. Mitä on persoona? Siitä ettei näy kanbrugilla, joa ei siellää ole. JV >enkeleiden kurinalaisuudesta >FAQ >kirous

TIETÄMÄTTÖMYYS, joko olemassa olevan tahaton unohtaminen tai tehokas poiskuvittelu. JN >eriste >havaitsematon >muistaminen >opiton kirkko >poiskuvittelun välineitä >usko

TIIRIKKA Edistyksellinen tiirikka täyttää tiiviisti minkä tahansa muotoisen tyhjän tilan. Se on täsmälleen kaikkea sitä mitä lukko ei ole, ja näin mahdollistaa sen avaamisen. JV >avaaminen ja sulkeminen >lukko >älykäs neste

TIISALAN TORNI Matti Tiisala sai vain pienen tontin Suomen kirjallisuudelta, mutta rakensi sille pilvenpiirtäjän, läpinäkyvän, niin kuin suurissa kaupungeissa on tapana. JV >konttorin koon ja paikan määritys >lajikkeet

TIMANTHES Kleonaista, vapaaottelun voittaja. Jouduttuaan iän takia jättämään kilpailut hän koetteli itseään joka päivä jännittämällä suuren jousen. Mutta erään kerran, matkalta palattuaan, hän ei enää saanutkaan jousta jännittymään. Silloin hän kasasi rovion, sytytti tulen ja kaatoi itsensä liekkeihin. Tällaisia tekoja, jo tapahtuneita ja vastedes tapahtuvia, lienee syytä pitää enemmän hulluutena kuin miehuullisuutena. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >jousipyssy

TIMANTTITEIPPI, suuri kestävyys ilman sisäisiä jännitteitä. JN >jäykkä akrobaatti >ruuvitaltta

TINKIMINEN ILOTALOSSA >Goethe viettelee >hoputtaja >*neitsytbordelli* >sutenöörin mustasukkaisuus >sääripäiväkirja >väärällä uralla

TIRKISTELIJÄ pyrkii minimoimaan lihansa läsnäolon elämässään. Hän käyttää apunaan optiikkaa, henkistymisen konkreettista välineistöä.

Ekshibitionisti pyrkii maksimoimaan lihansa läsnäolon elämässään. Hän käyttää apunaan joko voimailua tai ylensyömistä. Kiikaroitseva ekshibitionisti on tirkistelijälle vavahduttava bongaus. JV >bodausporkkana >Golden Rax >häpy >kaukoputki

TISLAUS, epäpuhtauksien erottelu, ydinaineksen tavoittelu, väliaineen poisto. Alkemistille kaikki metallit ovat kullan ja

epäpuhtauksien seoksia. Ennen tislausta materiaalit on saatettava juoksevaan muotoon. Helpoiten se onnistuu lyijyn, elohopean ja antimonin osalta. Alkoholia tislataan, ravintoa eripuran ja sovinnon hetkiin. Kasviuutteesta tislataan hajusteita, imagistinen kolmen rivin tisle. Eläintarha on savannin tisle. JV >erottaminen >portti >yleiskulta

TODELLINEN RENTOUTUMINEN edellyttää automaatiota.

Hiekkarannalta näkyy meren aurinkoinen aava, mutta mereltä kaupungin alati työskentelevät koneet. Kun makaa oikeassa kohdassa, pauhuja ei erota toisistaan. Virvoitusjuomassa paratiisillisen appelsiinin signifioija. JV >tavat >tennis >toisto

TOISIAAN VASTAAVAT ASEEN OSAT Aseen osaa pidetään vastaavana aseen osana, jollei aseen tyyppi, toimintatapa tai kaliiperi muutu, kun aseen osa korvataan tällaisella aseen osalla. Aseen osaa ei kuitenkaan pidetä vastaavana aseen osana, jos muusta aseesta kuin taskuaseesta tulee osan vaihdon johdosta taskuase. JV >romutettu ampuma-ase >uppotukeista rakentaminen

TOISTO

Runoilija ei ole runoilija ellei pyri kaikesta toistosta eroon.
Rakastaja ei ole rakastaja ellei pyri kaikesta toistosta eroon.
Muusikko ei ole muusikko ellei pyri kaikesta toistosta eroon.
Vakoilija ei ole vakoilija ellei pyri kaikesta toistosta eroon.
Maalintekijä ei ole maalintekijä ellei pyri kaikesta toistosta eroon.
Lihakset kasvavat toistolla. Kalat nostetaan aina samasta paikasta.
Varioiva Toyota palautetaan autokauppaan.
JV >ekstaasin toistaminen >kalojen ruokailuajat >keskustaton kaupunki >metronomi >rentoutuminen

TOISTON SANKARI Vankilaelämä on loputonta monotoniaa, niin myös karkaaminen. Vankeudesta voi karata tekemällä hitaita järjestelmää syövyttäviä rutiineja, samanluonteisia kuin vankeuden rutiinit, mutta päämäärältään vastakkaisia. Ryntäys johtaa tuhoon. On tehtävä toisin jokaisella toistolla. Voitto ei rakennu rohkeudelle, voimalle, taidolle, ketteryydelle tai terveille vaistoille, vaan kopioinnille, jäljentämiselle ja väärennökselle. JV >dekkarityön vaikeus >päivä- ja yövankila >seikkailujen sankari >tie >vankilarakennus

TOIVON MENETTÄMINEN kuvataan hylätyllä kiväärillä. On lakattu uskomasta, että ennen pitkää jälkien päällä olisi lihaa. On saatu summittaisella laukauksella merkittävä saalis. Yhtä lailla toivottomuutta kuvastaa heitteille jätetty uistinlipas. Kalan kuvajaiset maatuvat tasatahtia piharakennusten kanssa. JV >kaksin metsästäminen >pilkkijä

TORI, ”Missä yksinäisyys lakkaa, siinä alkaa tori; ja missä tori alkaa, siinä alkaa myös suurten näyttelijäin melu ja myrkyllisten kärpästen surina.” (Friedrich Nietzsche: *Näin puhui Zarathustra*, suom. J. A. Hollo) JV >ahtaanpaikankammo >kärpänen >Lagerkvistin osoite >Senaatintori >yksinäisyys

TOTTUMUS, TAPA Sielumme saavuttaa näihin termeihin liittyvät tilat vain vähitellen. Tottumus koskee kohdetta ja tekee sen tutuksi. Tapa on suhteessa toimintaan ja tekee sen helpoksi. Työ, johon on tottunut, on vaivattomampaa. Tavaksi tullutta tekee joskus tahtomattaankin. Epämiellyttäviin kasvoihin tottuu, jos tapaa niitä nähdä. Tottumus, tai pikemminkin totuttautuminen, syntyy yhdenmukaisuudesta, ja tapa toistosta. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >oleskelutilat >taipumus ja mieltymys >tavat >toisto

TRAPPI on kuulemma linnuista hevosrakkain. Tästä todistaa se, että muita niityllä ja aitauksessa laiduntavia eläimiä

se pitää vähässä arvossa; mutta nähdessään hevosen se lentää mielellään sen luo ja pitää sille seuraa, samaan tapaan kuin hevoshullut ihmiset. (Aelianus) Suom. TN >hevosen käyttö >hevosen raato >intiaanien hevoset

TŠEHOVILAINEN LÄÄKÄRI ei aja sairautta karjaan, vaan ottaa sen itseensä. Parannettuaan kylän kulkutaudista hän raahautuu nelinkontin kotiinsa. Monenkirjavat taudit ovat aikaa sitten syöneet lääketieteellisen opin hänen päästään. Terveitä kuolee alkeellisiin virheisiin. Lääkäri ottaa kuolemat kantaakseen. JV >luulotautien sairaala >lääkärikirja >menetetty terveys >terveyden teeskentely >valelääkäri

TUHKIMO Egyptiläiset kertovat, että olipa kerran kaunis ilotyttö, Rhodopis nimeltään. Tämä nainen oli peseytymässä ja palvelustytöt vahtivat vaatteita, kun taivaalta syöksyi kotka, sieppasi toisen kengän ja lensi pois. Se kuljetti jalkineen Memfikseen, missä Psammetik oli juuri tuomitsemassa oikeusjuttua, ja pudotti sen hänen syliinsä. Farao ihmetteli kengän sopusuhtaisuutta, käsityön hienoutta sekä linnun käytöstä. Hän määräsi etsittäväksi kautta Egyptin maan sitä naista, jolle kenkä kuuluu. Rhodopiksen viimein löydyttyä he omistautuivat toisilleen. (Aelianus) Suom. TN >Ferragamon kengät >Westwoodin luomistyö

TUHOUTUA, *mikään ei katoa, kaikki muuttuu*. Tässä mielessä tuhoudumme lakkaamatta, tai emme tuhoudu lainkaan, sillä kestomme ikuisuudessa ei ole hetkeäkään jona eroaisimme itsestämme enemmän kuin jonakin toisena hetkenä, edeltävänä tai myöhempänä, ja koska kuulumme taukoamattomaan virtaan. Sanotaan, että laiva tuhoutui rannikolle. Kerran ihmiset joutuivat tuhotulvan uhriksi, ja uskotaan että jonakin päivänä tuli tuhoaa heidät. Asumattomat rakennukset tuhoutuvat.

Nälkä tuhosi hänet. Joka päivä Jumala antaa suuren määrän sieluja tuhoutua, eikä heillä ole valoa joka heidät ehkä pelastaisi. Jumala kieltää heiltä valon, ja vain hän voisi sen heille antaa. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >epifania >Kristuksen seuraamisesta >luotava tragediaa >maaginen idealismi >Nooan varaslähtö >perikato >tappajavalas >tuli kaupunginherrana >turmeltuminen >uhri >ydinpommi

TULEN OLENTO Ei ole suurikaan ihme että vuorilla, ilmassa ja meressä syntyy eläimiä. Aine, ravinto ja luonto pitävät siitä huolen. Mutta että tulesta syntyy siivekkäitä, joita sanotaan tulen olennoiksi ja jotka elävät ja menestyvät tulessa, liihottelevat siellä ympäriinsä – se hämmentää. Ihmeellistä on sekin, että eksyessään ravitsevien liekkien ulkopuolelle ja saadessaan kylmää ilmaa nämä olennot kuolevat siihen paikkaan. Miksi ne syntyvät tulessa mutta tuhoutuvat ilmassa? Muut puhukoot siitä. (Aelianus) Suom. TN >ilman olento >peiliolennot >veden olento

TULI KAUPUNGINHERRANA Puukaupungit ovat kaupungeista kauneimpia ja kodikkaimpia. On hyvin surullista ajatella miten tuli voi hetkessä tuhota kauniin puutaloidyllin. Palaneiden kaupunkien listat ovat vaikuttavia. Otetaan esimerkiksi Suomi ja 1500-luku: tuli pääsi herraksi 1508 Porvoossa ensimmäisen kerran, 1509 Turussa kahdeksannen kerran, 1522 Turussa yhdeksännen kerran, 1536 Raumalla toisen kerran, 1537 Turussa kymmenennen kerran, 1538 Raumalla kolmannen kerran, 1546 Turussa yhdennentoista kerran, 1549 Turussa kahdennentoista kerran, 1552 Turussa kolmannentoista kerran, 1565 Turussa neljännentoista kerran, 1569 Turussa viidennentoista kerran, 1571 Porvoossa toisen kerran, 1571 Helsingissä ensimmäisen kerran, 1571 Porissa ensimmäisen kerran, 1575 Viipurissa neljännen kerran, 1576 Turussa kuudennentoista

kerran, 1580 Käkisalmella ensimmäisen kerran, 1582 Turussa seitsemännentoista kerran, 1590 Porvoossa kolmannen kerran, 1592 Turussa kahdeksannentoista kerran, 1593 Turussa yhdeksännentoista kerran, 1594 Viipurissa viidennen kerran, 1595 Naantalissa ensimmäisen kerran, 1600 Turussa kahdennenkymmenennen kerran.

Vaasassa, jossa vierailin äskettäin, rakennettiin viimein palokujia jotka estävät tulen leviämisen korttelista toiseen. Parempi myöhään kuin ei milloinkaan. JN >maailmanpalot

TUNKKAINEN, epätarkka tuoksu tai epämääräisesti kaksimielinen eroottinen vertauskuva. JN >eroottiset kuvat >*Hemingwayn jäävuorivertaus* >ilmastointi >matematiikan kokonaisesitys >pystykäärme >tarkka tuoksu

TUNNUSTUSKIRJALLISUUS Minä kirjoitin viettelyksestä ja uskottomuudesta ennen kuin olin itse ollut uskoton ja vietellyt. Kirjoitin epätoivosta, surusta ja epäonnistumisista ennen kuin olin itse kokenut niitä. Mutta kaikki minkä minä kirjoitin vainosi minua ja saavutti minut, heittäytyi minun kimppuuni ja osui minuun järkkymättömyydellä joka toisinaan saattoi tuntua kuin kostolta. (Christer Kihlman: *Tuuliajolla tappion maisemissa*, suom. Pentti Saaritsa) JV >bodausporkkana >ennustaminen >perheenäidin aviorikos

TUNNUSTUSPALKINNOT ”Best bottom”, ”Best cum shot”, ”Best duo scene”, ”Best actor”, ”Best group scene”, ”Best Newcomer”, ”Best oral scene”, ”Best performer - top”, ”Best sex scene”, ”Best solo”, ”Best supporting actor”, ”Best threesome”, ”Best threeway scene”, ”Best twink performer - bottom”, ”Best twink performer - top”, ”Best versatile performer”, ”Hottest cum shot”. JN >pornon valtameri

TUNTEMATON, ei koskaan sanota asioista, joita ei tunneta lainkaan. Sillä mitään ei sanota siitä, mitä ei tunneta, vaan ainoastaan asioista jotka tunnetaan ja piirteistä, joita niille epäillään kuuluvan. Havaitessamme luonnonilmiöitä emme pidä niiden keskinäistä yhteyttä epävarmana, mutta se voi olla meille tuntematon. Kun näemme lähimmäisemme toimivan, oletamme hänelle jonkin hyvän tai huonon vaikuttimen, joka vain on meille tuntematon. Epiteetti ”tuntematon” liitetään aina johonkin, joka tunnetaan. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >lapset kasvattajina >maailmankuulu

TUNTEMATON AMERIKKALAINEN SOTILAS Eräät asiat tunnemme varmasti. Joistakin asioista tiedämme, ettemme tunne niitä. Jotkin tunnemme vaikka emme tiedä tuntevamme. On olemassa myös asioita, joista emme tiedä, ettemme tunne niitä. Saatamme luulla tuntevamme, mutta se on harhakuvitelma. Varmasti on olemassa jotakin, minkä olemassaolosta meillä ei ole aavistustakaan. JN >epifania >käsittämätön >okkulttisia seuraamuksia >outo >puutteelliset tiedot >tuhoutua

TUOTEMERKKI, eli brändi, on merkki, kuva tai reliikki, jonka kautta pyhimykset, enkelit ja muut henkiolennot suovat apua pyytävälle. Materiaan yhdistetään merkitys, että maailmassa olevia voimia voidaan sen kautta hyödyntää. Tuomas Akvinolainen sanoo teoksessaan *De Fato*, että vaatekappaleet, rakennukset ja muut tämän kaltaiset asiat vastaanottavat edellytyksiään taivaankappaleilta. Myös kirous: Kain kirottiin ja häneen pantiin Kainin merkki, ettei kukaan tappaisi häntä. JN >Kainin merkki >kirous >Westwood >ylellisyystoimittaja

TUPAKOINTI, hengityselinten valtaaminen tupakansavulla, puhtaan ilman syrjäyttäminen. Tupakointi ei edistä terveyttä,

mutta symboloi myönteistä suhtautumista jaollisiin nautintoihin. JN >paskarytmi >tehojoukkue

TURISTIN TURVALLISUUS Mitä lämpimämpi ilmanala, sitä enemmän nilviäisiä. Lompakkoa ei silti kannata kiinnittää ketjulla itseensä; joskus on terveellistä päästä mahdollisimman nopeasti mahdollisimman kauas rahoistaan.

Pohjoisessa ei kukaan piittaa rahoistasi, vain hengestäsi. JV >itikattomuus >kirous

TURMELTUMINEN Mikä ei turmellu, säilyy ennallaan. Turmeltumista ehkäisee uudistuminen ja rakenteellinen kunnossapito, restauraatio, kirurgia, ruokkiminen, maalaus ja parannus. Säilöntäaineluonteinen lääkitys, avohoito, balsamointi, varastot ja kalkitut aumat. JN >kukkiminen >mädännäisyys >pilaantumisen polyfonia >pulla >rappio

TURNERIN PONNISTUKSET, ponnistuksia joita Joseph Mallord William Turner teki maalaustensa eteen. 76-vuotiaana hän vielä sidotutti itsensä neljäksi tunniksi laivan mastoon voidakseen tarkastella myrskyä merellä ja tehdä siitä muistiinpanoja. John Constablen kanssa hän oli ensimmäinen joka vei maalaustelineet maiseman eikä maisemamaalauksen eteen.

”Hän upotti näkyvän maailman säkenöivään värikylpyyn, lepattavaan uusien sävyjen värilyhteeseen. Hän maalasi kostean höyryn, lyijyhohtoisen usvan, tulipaloja ja lumimyrskyjä, rohkeni käsitellä kaksinkertaisia valo-ongelmia kuten ’Auringonnousua rajuilmassa’ ja ’Taistelevaa Temeraire’ iä’.” (Lainaus Egon Friedell: *Uuden ajan kulttuurihistoria*, suom. Erik Ahlman) JV >Balzacin ponnistukset >Hulmen ponnistukset >ponnistelu

TUULENSUOJAT jaetaan liikkuviin, siirrettäviin ja vaivalla siirrettäviin. Liikkuvia ovat kulkuneuvot ja kookkaat eläimet, siirrettäviä siirtämistä edellyttävät ja vaivalla siirrettäviä pysyviksi tarkoitetut kuten vuoret ja maailmanjärjestykset. JV >pyörretuulihavainto >sateensuojaan

huono tuulensuoja

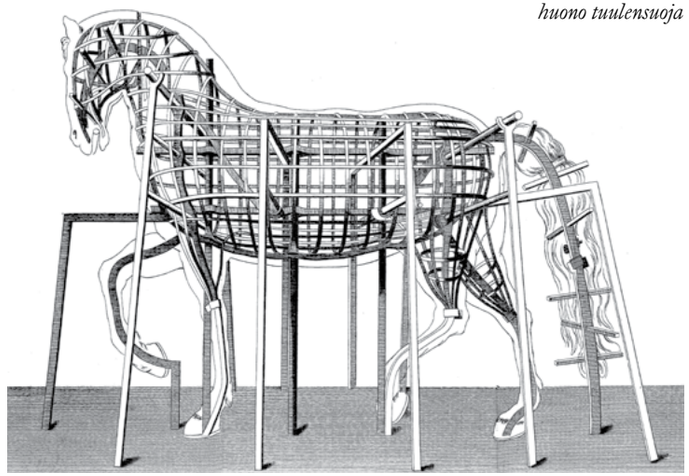

TUULIMYLLYJEN KAKSINTAISTELUSSA ei käytetä florettia, kalpaa tai peistä, sillä tuulimyllyjen sydän on kiveä. Lavat on saatava pysähtymään toisin keinoin, ilmavirtauksiin vaikuttamalla. ”Manchalainen nojaili rennon hyväntuulisena peitseensä ja havaitsi hirvittävien jättien käyvän nyt kamppailuun toisiaan vastaan valtavia käsivarsiaan huitoen.” JN >ilmastonmuutostutkimus >pyörretuulihavainto

TYHJÄN HAUDAN IHME Pääsiäisenä naiset huomasivat Jeesuksen haudan tyhjäksi ja pitivät tätä suurena ihmeenä ja todisteena.

Todellisuudessa naiset kävivät väärällä haudalla. Ei aivan viereisessä, mutta sitä seuraavassa luolassa nukkui Jeesus hyvinkin tavallista suurta unta.

Naiset hakivat paikalle Pietarin ja Johanneksen ja hekin to-

distivat että Jeesuksen ruumis oli poissa.

Poissa se olikin, koska kannibaalit olivat varastaneet sen. Kilometrin päässä Tyhjän haudan ihmeestä Jeesusta valmisteltiin viimeiseksi ateriaksi.

Naisten ja opetuslapsien lisäksi Tyhjän haudan ihmettä kerääntyi katsomaan myös muuta väkeä, ohikulkijoita, pienempiä profeettoja, kerjäläismusikantteja. Joukkohurmos sai heidät kaikki toteamaan: ihme!

Todellisuudessa Jeesus ei ollut kuollut ristillä vaan ainoastaan pökertynyt. On edesvastuutonta kantaa tajuton hautaan, mutta sitähän tapahtuu alinomaa. Yöllä Jeesus heräsi pimeässä haudassa ja jumalallisilla voimillaan siirsi kiven sen suulta. JV >erehdys >hienovaraisuus >leivän ja kalan ihme

TYKINRUOKA Suurille miehille ja varsinkin niille, joista säteilee poikkeuksellinen viriiliys (tai seniiliys), maailma on kuin nainen. Se ei vain ihaile, vaan myös rakastaa heitä, heidän voimansa on hullaannuttavaa. Tällaisten miesten osakseen saama rakkaus on usein suoraan verrannollinen heidän osoittamaansa halveksuntaan ja siihen, miten huonosti he muita kohtelevat, sekä muissa miehissä herättämäänsä pelkoon. Ranska rakasti kiihkeästi Napoleonia; hän oli suoranainen kulttihenkilö sotilaille, joita nimitti tykinruoaksi ja myös kohteli sellaisena. Monet vastaavalla ylenkatseella miehiinsä suhtautuneet kenraalit olivat eläessään armeijoittensa rakastamia, ja nykyisin he hurmaavat historiallisten tarinoiden lukijoita. Joskus brutaaliutta ja oikullisuutta pidetään hyvinkin mieluisana, näin esimerkiksi naiset rakastajissaan. Niinpä Akhilleus on ehdottoman rakastettava, kun taas Aineiaan tai Godefroyn hyvyys ja viisaus samoin kuin Odysseuksen älykkyys kohtaavat melkeinpä vihaa. (Giacomo Leopardi) Suom. TN >asetelmassa >jumalanpojan seulominen >marsalkka

TYSON, Mike (1966–) sortui kuin vuori saarnan painosta. Lankesi kuraan. Heittäytyi roihuun. Paiskautui romujen sekaan. Kävi tuulen kuljettamien kappaleiden joukkoon. Täyttyi kuin lauluun pullistuva lintu. Oli muovailtava ja ravitseva kuin taikina joka valaisee leipurin kasvot. Taikina joka kohoaa kaikkien kansojen yläpuolelle. Tummakuorinen leipä jota myydään maailman valona. Ja kun hän nauroi, vyönsolki viilsi hänen vatsansa. Lainkirjain löi hänen reisiinsä. Hän oli sitkeä kuin ojennusnuora joka viritetään pallopeliä varten. Laintaulu syvällä autotehtaan alla. Heinäsirkka Johanneksen vatsassa. Hän katkesi kuin hopealanka ja niin kuin ammennuspyörä hän putosi kaivoon. Hän oli muuli joka kantoi vastasyntyneen virran yli. Niin kirjanoppinut. Niin palava detaljeissaan. Ja hänen merkillinen sanansa valaisi sovittamattomien ilmaisujen välejä. Valaisi niin kuin sylilapsi metsätien. JV >fiktiivisiä kaljuja >iskun lahja >Polydeukeen opistolla

TYÖRAUHA Kiinan vanhin sotilasakatemia juhlii tuhatvuotista taivaltaan. Huomionarvoista on sekin, että strategiaoppimateriaaleihin ei ole tullut muutoksia sitten vuoden 1072 rehtorin tekemän modernisaation, eli pienten reunamerkintöjen. Perinteikkään oppilaitoksen ilmapiiristä, käytäviltä ja luentosaleista, välittyy tuhatvuotisen jymäyttämisen henki. Pääsykoe on säilyttänyt muotonsa 932 vuotta. Siihen kuuluu niin sanotun seitsemän klassikon eli seitsemän hedelmällisenä vuonna 475 eaa. kirjoitetun strategiataidon oppikirjan unenomainen hallinta. Tullakseen valituksi kokelaan sielun täytyy olla kauttaaltaan galvanoitu kirjainmerkeillä, joista täydellinen sotataito saa henkiset muotonsa. Opiskelun kannalta on edullista jos kampusympäristöön ja oppimateriaaleihin ei tule muutoksia kaiken aikaa, esimerkiksi 2500 vuoteen. Tällainen painottaa viimeistelyn merkitystä rakennustyössä. Uusi oppi-

las voi muistaa ja aistia työskentelyn rattoisan ilmapiirin, opiskella alalle pelkäämättä jatkuvia uudistuksia ja lomautuksia. JN >alleviivaaminen >käveleminen >sota värielämyksenä

TÄYDELLINEN RIKOS, harvinainen armon alue, jossa runo elää vahingoittumatta aikansa loppuun. JV >dekkarityön vaikeus >etsivä >Göbbelsin laki >hirvittävä totuus

TÄYDEN VATSAN AJATUS, yksinkertaistava ajatelma joka syntyy monipolvisen aterian jälkeen. JV >aforisti autoilee >paistiajatus >paistien samuus

TÖYKEÄ, ANKARA JA KORUTON Koruttomuus on tavoissa, ankaruus periaatteissa, töykeys käytöksessä. Muinaisten anakoreettien elämä oli korutonta. Apostolien moraali oli ankara, mutta heidän esiintymisensä ei ollut mitenkään töykeää. Vetelyys on koruttomuuden vastakohta, lauhkeus ankaruuden, rakastettavuus töykeyden. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >elämä apostolina >koristetaide >Paavali auttaa

U

UHRI Tarpeettoman uhrin tai uhraamattomuuden jälkikäteinen harmittelu on jokapäiväistä. Uhri on viisauden työkalu. JN >auringonpalvonta >koston työkalut >lihansyöjä >siisti murtautuminen

UIMINEN, antautumista veteen, jossa uiminen tapahtuu ja jossa uintiliikkeiden toimivuus on osoitettava. Vastavirtaan kauhova uimasankari on muinaisen kiinalaisen runouden perustyyppi. Parasta uimisessa ovat ponnistuslauta, telineet ja vesiliukumäet. Allasmusiikiksi Bachin *h-mollimessu*. JN >haiterapia >pornon valtameri >seikkailujen sankari >vesivoima

ULKOINEN EHOSTAMINEN, itsensä kaunistaminen ympäristöä rumentamalla, itseään rumempien seurassa liikkuminen, lomailu matalamman elintason maissa. JV >julkisivuansa >pramea julkisivu >Sakkeus

ULKOINEN KAUNEUS on vakuutus siitä, että ihminen puhuu vilpittömästi, ei kompensoidakseen ulkonäköään. Että hänen sanansa ovat juurtuneet maailmaan, eivätkä unelmaan siitä. Sanotaan, että ulkoisesti kauniin yksinkertaisinkin ajatus on monin verroin arvokkaampi kuin kammiossa viisastuneen akrobaattisin ajatusrakennelma. Voidaan olettaa, että sillä on käyttöä ja sitä on koeteltu luonnollisissa olosuhteissa. JV >bodausporkkana >Donnerin ulkonäkö >ihmisen fyysinen toiminta-alue >jäykkä akrobaatti >kaksisuuntainen evoluutio >pramea julkisivu >tarvepainatus

ULKONANUKKUJAN NIMI Tunsin joskus erään onnettoman, joka tunnontarkkuuttaan ei koskaan halunnut nukkua kotonaan; hän sanoi nimensä olevan ulkonanukkujan nimi. En muistele häntä pahalla. (Erik Satie) Suom. TN >*asumisen hinta* >asunnottomien hakkaaminen >inkubaatio >puliukon talvehtiminen

ULMALAKIERROS Jos on harjoitellut niin kuin Risto Ulmala, voi kenialaisia johtaa kymppitonnilla kierroksen ajan. Sen jälkeen vauhti vääjäämättä hidastuu. Sinäkin, rakas lukijani, voisit johtaa maailmanmestareita hetken ajan. Kestävyysjuoksut ovat sellaisia. Ei mennä heti täysillä, niin kuin Risto Ulmala. Mutta mitä sanoa suomalaisesta urheiluselostuksesta, joka uskoi Ulmalan ylivoimaan? Risto Ulmalalle ulmalakierros on kisan ensimmäinen, Haile Gebreselassie jätti ulmalakierroksensa aina viimeiseksi. JV >jalkapalloselostus >lajikkeet >tappajavalas

ULMALALUPAUS, lupaus hidastumattomasta tai loppua kohden kiihtyvästä keskipitkänmatkan tai pitkänmatkan juoksuvauhdista.

Atlantan olympialaisten päätöspäivän maratonille juoksijat Risto Ulmala ja Harri Hänninen lähtevät erilaisista lähtökohdista. Ulmala on harjoitellut Yhdysvalloissa, pientä katkoa lukuun ottamatta, huhtikuusta asti, kun taas Hänninen on viettänyt enemmän aikaa kotimaassa. Viimeiset kolme viikkoa Ulmala on harjoitellut Floridassa.

Maraton, miehet:

1) Josia Thugwane, Etelä-Afrikka 2.12.35
2) Lee Bong-Ju, Korea 2.12.39
3) Eric Wainaina, Kenia 2.12.44

...

32) Harri Hänninen, Suomi 2.18.41
Risto Ulmala, Suomi keskeytti

JN >lajikkeet

ULOSTE, sama kuin jätös. Eupolis sanoo *Kultarodussaan*: ”Mikä se mies on? Ketunpaska.” Kratinos *Karkuriorjissaan* kirjoittaa: ”Löysin Kerkyonin ulostamasta vihannesten päälle ja kuristin hänet.” Myös: ulostavat, ne jotka aikovat tyhjätä paskat. Mutta ulostie on reitti. Aristofaneen mukaan ”kukaan ei uhraa niin kuin ennen, eikä edes tule paikalle, paitsi paskantajia saapuu kymmeniä tuhansia.” Sillä ulostaminen on vatsan tyhjentämistä. Ja Aristofanes sanoo Persian suurkuninkaasta: ”Hän meni paskalle ja otti armeijansa ja sonti kahdeksan kuukautta kultaisilla vuorilla. – Kauanko reiän sulkeminen kesti? Täysikuuhun asti.” (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >kettu ja siili >mädännäisyys >paskarytmi >pilaantumisen polyfonia

ULOSTEEN MÄÄRITELMÄ, uudelleen nauttiminen ei ravitse ja on vastenmielistä. JV >aforismi >myrkynmaistajan käyttö >ripuli

ULOSTEEN PEITTELY on nisäkkäälle tyypillinen tapa tehdä tehty tekemättömäksi ja näkyvä näkymättömäksi. Ihmisellä tämä vietti on johtanut viemäriverkostojen rakennushankkeisiin sekä raikaste- ja koristetuotantoon.

Valitettavaa kuitenkin on, että peittämättömillä ulosteillaan ihminen on saanut tuhotuksi merkittävän osan elinympäris-

töstään. Ydinjätteiden peittelytavoista käydään jatkuvaa keskustelua. JV >junan vessa >paljastuminen >ydinjätekysymys

UMMETUS, tarpeettoman säästämis- ja keräilyvietti. JV >saiturin kirstu

UNELMA TERVEYDESTÄ Jos lääketieteellinen tutkimus on saanut selville sairauden syyn. Jos tilaan vaikuttava hoito on olemassa ja saatavilla. Jos potilas saa oikeat käyttäytymisohjeet sekä ymmärtää ne oikein. Ja jos hän niitä ohjeita noudattaa, hän voi periaatteessa hallita omaa tilannettaan. (Lähde Pentti Alanen: *Luonnontiede*, *lääketiede*, *tieteenteoria*.) JV >luulotautisten sairaala >terveyden teeskentely >valelääkäri

UNENSAANTIIN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT
Rantaan kinostuva hylkytavara.
Yksiöisten kartanoiden syntyminen.
Elämäkerturi, joka liikkuu aina kun kääntää kylkeä.
Vankkurit, jotka muuttuvat kuulumattomista kaukaisiksi ja taas kuulumattomiksi.
Jälkiensä yläpuolelta haihtuvat schäferit.
Kutina: muistutus saavuttamattomista tai vaikeasti saavutettavista mantereista.
Jäätynyt vesi joka liikuttaa haarniskoja.
Kalojen, lintujen ja kuukivien sataminen, altaiden täyttyminen.
Paistiajatukset.
Dromedaarit automaattisissa vartaissa ja suuret kaatuvat ruukut.
Sotilaan koira: sarjallisten reittien jaksoittainen huvi.
Harhailevat, parittomat, loruistaan pakenevat sisällöt.
Haaksirikon uppoava paistoarvo.
JV >kutiaminen >meteori >nukahtamisrituaali

UNETTOMUUS Ummistaessaan kaikki silmänsä ihminen nukkuu täydellistä unta (*Gabriel Marcel*). Unetonta vaivaa kiihtymys, epäluottamus tai pelko (*Terry Marcel*). Unettomuus voi johtua tulevaisuutta koskevan tiedon puutteesta: tietoa ei anneta tai se on puutteellista tietoa, vailla järjellistä tulkintaa (*Etienne Marcel*). Unettomuus voi pelkästään johtua tiedosta, ettei unilääkkeitä ole saatavilla (*Marcel Proust*). Nukkuminen on enemmän kuin unta. Unen kasvot eivät ole levon kasvot (*Marcel Dupré*). Unen ja levon yhdistäminen lienee paratiisista karkotuksen seuraus (*Marcel Mauss*). Atlantiksen asukkaat eivät laimentaneet viiniä etikalla (*Marcel Möring*). Sanaa orjuus ei ollut keksitty (*Marcel Duchamp*). Heillä oli tehokkaammat lepokeinot. Elämä oli unta (*Marcel Marceau*). Unten historia on yhä melko vähän tunnettu aihe, mutta tärkeä, ei vain lääketieteessä vaan myös metafysiikassa – idealistien esittämien vastalauseiden takia (*Marcel Tolstoi*). Fyysinen osa meissä vaati keinotekoista liikettä, muu runouden kellastuneita päiviä (*Marcel Camus*). JN >nukahtaminen >sisääntulo

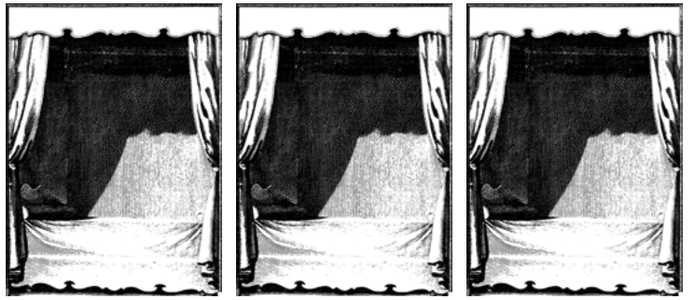

UNI, kärsivällisyyttä suhteessa Jumalaan. Daavid: ”Herää, Herra! Miksi nukut?” Ja myös: ”Mutta Herra havahtui, niin kuin nukkuja havahtuu.” Pysy poissa, makeaa makeampi uni: näin sanotaan, kun halutaan harrastaa filosofiaa. Unien tulkinta: nukkuessa nähty uni kertoo tarkasti jostakin. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >delfiinin pysähtymättömyys >keksijän kooma >liukuhihnalla työskentelevä >nukahtaminen

UNIEN TULKINTAA Nukkuessa nähty uni kertoo tämän tarkasti. Jos kuolet unessa, tulet olemaan huoleton. Jos naurat unessa, tulet kokemaan hankalia käänteitä. Jos itket unessa, tulet olemaan täydellisen onnellinen. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >ennustaminen >vapahtaja

UNTUVIKKO Arka eläin, jota vaanivat lukuisat ja aloitekykyiset viholliset. Elämän kauhuja! Miten harmillista onkaan, etten voi filosofoida tästä aiheesta pitemmälti. (Erik Satie) Suom. TN >kokeneisuus

UPPOTUKEISTA RAKENTAMINEN, tuulen kuljettamasta rakentaminen, rekan pudottamista rakentaminen, huviretkeläisten heittämistä rakentaminen, tähteiden syöminen, hylättyjen puolisoiden naiminen, poiseditoiduista runoileminen, peruutuspaikoilla matkustaminen, toisen puolesta kuoleminen. JV >kivestä rakentaminen >löydetty runo >toisiaan vastaavat aseen osat

URBAANI RASITE, se joka liittyy perheenisän asuttavaksi tarkoitettuun rakennukseen, silloinkin kun rakennus sijaitsee maaseudulla.

Tavallisesti niitä erotetaan kahdeksan:

Ensimmäinen, josta käytetään nimitystä *servitus oneris ferendi*, velvoittaa haltijansa kantamaan toiselle kuuluvaa taakkaa.

Toinen, nimeltään *tigni immittendi*, on oikeus tukea parrunsa naapurin muuria vasten.

Kolmas, *projiciendi*, on oikeus antaa rakennuksensa osien ulottua naapurin puolelle ulokkeina, ulkovarustuksina ja parvekkeina.

Neljäs, *stillicidii recipiendi vel non recipiendi*, on velvollisuus vastaanottaa naapurin katolta valuvaa vettä, tai päinvastoin vapautus sen vastaanotosta.

Viides, *fluminis recipiendi vel non*, koskee naapurin katolta valuvaa vettä, joka kuitenkin kerätään räystäskouruun.

Kuudes, *altius non tollendi,* koskee sitä ettei naapuri saa korottaa rakennustaan yli määräkorkeuden.

Seitsemäs on *jus prospectus* tai *ne luminibus officiatur*, eli oikeus estää naapuria tekemästä mitään, mikä huonontaisi ensisijaisen rakennuksen näköaloja.

Kahdeksas, *servitus luminum*, on oikeus saada valoa myös naapurin puolelta. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >ensyklopedian orjat >hyödyksiolemisen kärsimys >perheenäidin aviorikos >plagiointiväitteitä >raataminen >vaatia >vaiva

URUT ovat iso soitin, rakennetut mahduttamaan koko luomakunnan sisälleen ja antamaan sille äänen. Jalkioilla kanttori saa kuuluville meren eläinten ja maanalaisten eläinten äänet, myyrän korkean äänen ja löytymättömien meripetojen äänet, joiden matalaa taajuutta ihmiskorva ei kykene kuulemaan. Kanttori soittaa, jotta luoja kuulisi nämä äänet. Kahdella koskettimistolla kanttori loihtii ilmoille koko maanpäällisen elämän äänet, alimmalla oktaavilla matelijat, ylimmällä tai-

vaan linnut. Kun kanttori laulaa, laulaa hän Jumalaa etsivän ihmisen äänellä, ääni kuuluu luomakunnan kuorossa päällimmäisenä. Mutta kirkon holveissa laulun sanat sotkeutuvat, kaikuvat toistensa yli, eikä niitä olisi helppo erottaa, ellei laulu olisi kaikille tuttu:

Mun silmän' käten' nostan Ain ylös mäkihin, Joist' avun tiedän saavan Ja valon kaunihin; Sill' Herra avun lainaa Kuin maan ja taivaan loi, Hän kuulee huuton' aina ja suojell' kyllä voi.

Jos kesken veisuun kirkon piirittää vääräuskoisten partio, urkujen suojiin ennättää ennen kuin ovi särjetään. Jos tuhotulva yllättää, kirkkokansan ei tarvitse pelätä henkeään: soiva arkki kelluu vetten päällä ja pärskii vettä pilleistään. Jos veden pinnalla liikkuu uhka, urut kulkevat veden alla ja seurakunta hengittää pillien kautta. JV >tuhoutua >valkohain iskurepliikki

USKOA, olla vakuuttunut jonkin seikan tai arvostelman totuudellisuudesta, joko siksi ettei ole vaivautunut tutkimaan tai koska on tutkinut huonosti, tai koska on tutkinut hyvin. Tuskin muussa kuin viimeisessä tapauksessa voi asian hyväksyä vakaasti ja tyydyttävästi. On yhtä harvinaista kuin vaikeaakin olla tyytyväinen itseensä silloin, kun on jättänyt järkensä kokonaan käyttämättä tai kun on käyttänyt sitä huonosti. Se, joka uskoo ilman mitään syytä uskomiselleen, vaikka osuisi oikeaankin, tuntee itsensä syylliseksi laiminlyötyään luontonsa tärkeimmän etuoikeuden. Hän ei voi kuvitella, että onnellinen sattuma peittäisi huolimattoman käytöksen. Mutta se, joka erehtyy käytettyään sielullisia kykyjään koko niiden laajuudessa, tietää tehneensä velvollisuutensa ajattelevana olentona. Yhtä tuomittavaa kuin uskoa tutkimatta olisi olla uskomatta jotakin ilmeistä tai selvästi todistettua tosiseikkaa. Jos taas on kuunnellut omantuntonsa ja järkensä ääntä, oli tapaus ja aihe mikä tahansa, on järjestänyt ja sijoittanut hyväksyntänsä oikein. Jos on toiminut toisin, on rikkonut älyään vastaan ja käyttänyt väärin niitä kykyjä, joita meille ei ole annettu muuhun tarkoitukseen kuin siihen, että seuraisimme aina parhaita todistuksia ja suurinta todennäköisyyttä: näitä periaatteita ei voi kyseenalaistaa tuhoamatta järkeä ja hylkäämättä ihmistä epämukavaan neuvottomuuteen. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >*kokeellinen politiikka* >*kokeellinen runous* >luulotautien osasto >tarkistaminen >tuntematon amerikkalainen sotilas

USKOVAINEN TYTTÖ Uskovaisen tytön tunnistaa ehostamattomista, luonnollisista kasvoista, ja koska hän ei käytä alkoholia eikä tupakoi, niillä on poikkeuksetta terve puna. Hänet tunnistaa maltillisesta käytöksestä, säyseästä puheäänestä, selkeästä artikulaatiosta ja vartaloa näyttävästä mutta korostamattomasta vaatetuksesta. Hän pukeutuu mieluummin aavistuksen synnillisesti kuin kohtuuttoman synnittömästi. Järkevistä syömätavoista johtuen hänen vartalonsa on edustava, mikäli se ei ole poikkeava syntyjään. Hän on riittävän koulutettu, kieliä taitava, omillaan toimeentuleva ja sinut seksuaalisuutensa kanssa. Hän uskoo vallitsevaan makuun ja moraaliin, silloinkin kun se hieman poikkeaa raamatullisesta. Hänen lempinäyttelijänsä on Hugh Grant, ei Pasolinin Jeesus. Hänen lempikirjojaan ovat Harry Potterit ja Puhdistus, ylipäätään kaikki ajankohtainen ja menestynyt. Ei Blake, Swedenborg tai Johanneksen ilmestys. Hän uskoo maineensa vakiinnuttaneisiin tuotemerkkeihin, käyttää mieluummin Dieseliä ja Zaraa kuin Vivienne Westwoodia, ostaa pöytästereoikseen mieluummin Sonyn kuin Krellin. Hänen autonsa on saksalainen Opel tai ruotsalainen Volvo. Hänen uskonsa on äidinmaidosta peräisin ja siksi se on laimeanakin niin vakaa ja tehokas. JV >kadonneen tyttöystävän tuntomerkit >partahai >purukumi

UTELIAISUUS On olemassa kaltaisiani ihmisiä, joita pelkkä veren näkeminen heikottaa ja jotka tuntevat sairaalloista

mielenkiintoa lääkäreitä kohtaan. Tällaisille voi suositella luettavaksi ainakin seuraavat perusteokset: *Aivokirurgi, Avoin sydän, Kirurgi elämän ovella, Likinäköinen kirurgi, Lääkärin avioero, Lääkärin salaisuus, Lääkärin tulikoe, Miekka ja veitsi, Parantavat sakset, Pimennetty leikkaussali, Ruumiita ja sieluja, Sokkokoe, Tahaton hoitovirhe, Tohtori Vlimmenin kutsumus, "Vahinko", Valelääkäri muistelee, Yksityispotilas.* JN >"hengenpelastaja" >lainausmerkit

UUTUUDENVIEHÄTYS Keskustellessa voi tapahtua samoin kuin lukiessa kirjailijoita: monet ihastuttavat aluksi omalla erityisellä äänellään ja uusilla ajatuksillaan, mutta lukemisen edetessä he alkavatkin ikävystyttää, koska tekstit jäljittelevät osaksi itseään. Keskusteluissa uusia osallistujia arvostetaan sekä heidän puhetapansa että sanomansa vuoksi, mutta tultuaan tutuiksi he käyvät ikäviksi ja menettävät suosiotaan. Silloin kun ihmiset eivät jäljittele muita, he pakostakin jäljittelevät itseään, toiset enemmän toiset vähemmän. Sen sijaan ne jotka matkustelevat, varsinkin jos ovat lahjakkaita ja taitavia keskustelijoita, monesti jättävät jälkeensä todellista paremman kuvan itsestään. He pystyvät kätkemään erään hyvin tavanomaisen vian, nimittäin hengen köyhyyden. Yhden tai korkeintaan muutaman tapaamisen mittaan he keskittyvät lähinnä itselleen tärkeisiin aiheisiin, jotka tulevat puheeksi varsin luontevasti, muiden osoittaman kohteliaisuuden ja uteliaisuuden ansiosta. Sitä minkä he asettavat esille ei pidetä koko heidän rikkautenaan, vaan ainoastaan vähäisenä osana siitä, ikään kuin päivän taskurahoina. Mutta usein kyseessä on koko omaisuus tai valtaosa heidän varoistaan. Väärä uskomus jää kuitenkin voimaan, sillä ei tule uusia kohtaamisia sitä kumoamaan. Myös matkailijat voivat erehtyä ja saada perin korkean käsityksen kohtaamistaan vaihtelevan kyvykkäistä henkilöistä. (Giacomo Leopardi) Suom. TN >ikävystyttäminen

V

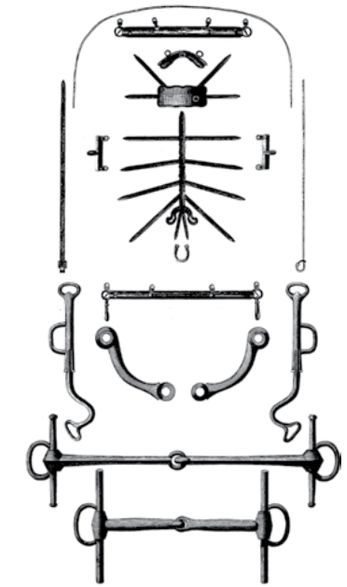

VAATEKAAPIN SISÄLTÖ Nahkahuppu suutapilla, pumpattava suupallo, pumpattava suupenis, pumpattava sitruuna, pumpattava lateksimaski, pumppu, panovaljaat, kahleasu, miesten siveysvyö, nahkahaarniska jossa kolmesta metallirenkaasta toteutettu penisrengas, ihoystävällinen bondagenaru, timanttikahleet, pitsikahleet, nänninipistimet vibralla, anaalitappi, nahkahuppu, lateksinaamio jossa silmä- nenä- ja suuaukot, rakkausmaski aukaistavilla silmäluukuilla ja suuvetoketjulla, kasvohaarniska dildolla, alhaisella lämpötilalla palavia kynttilöitä, kivesvyö, ovikahleet, tiikerisilkillä päällystetty nahkainen läpsytin, ketjubikinit, ihoahellivä sähkömaski, sidontaklipsit, metallinaamari koviin "leikkeihin", suurikokoinen puremista kestävä suupallo, kumityynyliina, nahkainen kaulapanta kahdella kivesrenkaalla, niiteillä koristeltu kissanaamio, jalkapuut, käsi- ja pääpuu, metallitynnyri ja viisi elävää rottaa, silmänaamio, punainen syntymättömien koiranpentujen na-

hasta valmistettu lakana, läpikuultava teloitushuppu säädettävällä remmillä, pehmeä suukapula, liituraitainen unimaski fetissiuniin, satiiniremmit, talutushihna penikselle, solmio, sormiraudat, sormileikkuri, vaaleanpunainen sulka, rintojen puristusköydet, hirttoköysi, koottava hirttolava, tyhjöpumppu nänneille, pehmustettu kokoontaitettava sähkötuoli, lukollinen vuoraamaton puulaatikko, pyövelin kirves, giljotiini. JN >ihminen leluna >kääpiön käyttö >puuleluissa tärkeintä >*vieraantuminen*

VAATIA, pyytää sellaista, minkä saamiseen on oikeus ja mitä ei mielellään annettaisi. Sanotaan: hän vaatii tämän velan takaisinmaksua. Jopa valtion ministeriltä voidaan vaatia tunnontarkkaa nuhteettomuutta. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >kalapaikkojen arviointi >urbaani rasite

VAIKEASTINAIMINEN, yhdynnän tai siihen pääsyn vaikeuttaminen silloin kun seksiä on helposti saatavissa. Autossa, epämukavilla alustoilla, esteellisissä pukimissa. Vrt. helpostinaiminen, yhdynnän tai siihen pääsyn helpottaminen muuttumalla kokonaan toiseksi ihmiseksi. JV >antityökalu >rehellinen naiminen

VAISTO Tarina kertoo, että tulivuori Etnan purkautuessa Filonomos ja Kallias nostivat ja kantoivat vanhat isänsä liekkien keskeltä välittämättä muusta omaisuudestaan. Tästä hyvästä jumala palkitsi heidät: tuli väistyi heidän tieltään. (Aelianus) Suom. TN >Novaliksen ensyklopediahanke >suuret valmistelut

VAISTOJEN JUOKSEMAT POLUT, villisian kulkureitit, marjastajien surmansuut, jotka sika juoksee silmät ummessa. Sekoittuminen metsästäjien kulku-uriin on mahdollista. Kaikkien polkujen päässä ei ole sivistystä. JV >hammashuolto >ihmisen ja eläimen yhdennäköisyys >lihan opettaminen >polku

VAIVA, tätä sanaa käytetään yleensä kaikista niistä tuntemuksista, jotka tekevät olemassaolostamme epämukavaa. On olemassa ruumiin vaivoja ja mielen vaivoja. Vaivan äärimmäinen aste on se, että kärsivä olento tuntee elämästään luopumisen helpotuksena. Kuuluuko elämään enemmän vaivoja kuin nautintoja? Tähän kysymykseen ei ole vielä olemassa vastausta. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >kasvien kärsimys >urbaani rasite

VAJAVUUS Ranskanperunoita, kun ne eivät ole viimeisen päälle tehdyt, syö kauan. Lyhyen kirjan on oltava keskinkertainen. Epätäydellisen aviomiehen arvoitusta ratkoo koko elämän. JV >editoimattomuus >*elonpehmennys* >perheenäidin aviorikos

VAKAVOITUMINEN Kun vuosien jälkeen näen jonkun nuorena tuntemani, minusta tuntuu kuin näkisin ihmisen jota on kohdannut suuri onnettomuus. Iloinen, luottavainen ilme kuuluukin vain varhaisimpaan ikäkauteen. Katoavan nuoruuden ja päivä päivältä pahenevien vaivojen myötä jopa huolettomissa, eloisissa, kaikkein onnellisimmissakin kehittyy olemisen tapa ja ilme, jota sanotaan vakavaksi. Lasten ja nuorten tekemään vaikutukseen verrattuna se on totisesti lohduton. (Giacomo Leopardi) Suom. TN >elostelu >vanhemmiten

VALEHTELU Mikään ei ole niin hedelmätön ammatti kuin kirjailija. Mutta maailma pitää suuressa arvossa valhetta, ja siksi jopa kirjallisuus voi sen avulla kantaa hedelmää. Valehtelu on yhteisöllisen elämän ydin, jos näin voi sanoa, taito jota ilman mikään taide tai kyky, kun tutkitaan niiden vaikutuksia sieluihin, ei ole täydellinen. Jos verrataan kahta ihmistä, joista toinen on aidosti ansioitunut ja toinen ansioiltaan valheellinen, huomataan että jälkimmäisen kohtalo on yleensä onnellisempi; hänen asiansa ovat hyvin, mutta edellinen on vararikon partaalla. Valehtelu on arvokasta ja vaikuttavaa myös silloin

kun se ei pohjaudu mihinkään aitoon, mutta aitous ilman valhetta jää voimattomaksi. Tämä ei uskoakseni johdu lajimme huonoista taipumuksista, vaan siitä että aito ja todellinen on aina liian köyhää ja puutteellista. Ihmiselle on luvattava enemmän ja parempaa kuin voidaan antaa, ja jotta hän voisi ilahtua ja liikuttua, tarvitaan joka käänteessä illuusioita ja silmänlumetta. Itse luontokin valehtelee ihmiselle: lähinnä mielikuvitukseen ja harhautuksiin tukeutuen se tekee hänen elämästään lumoavaa tai siedettävää. (Giacomo Leopardi) Suom. TN >elämä apostolina >Göbbelsin laki >hienovaraisuus >jatkuva valehtelu >naamioituminen >rehellinen naiminen

VALELÄÄKÄRI Suurin osa terveyskeskusten potilaista uskottelee olevansa sairaita. Heitä varten on valelääkäri. Kun valelääkärin kuolemantuomio sitten osoittautuu vääräksi, potilas on saanut jälleen uuden elämän. JV >luulotautien osasto >terveyden teeskentely >tšehovilainen lääkäri >unelma terveydestä

VALETEMPAUS Väärän ylösoton tunnistaa kadonneita muistelemalla, olivatko he nuhteettomia vai eivät? Jos syntisiä on kadonnut, voi todennäköisin syin epäillä valetempausta. On toinenkin tunnusmerkki: ylösotossa sukuelimet jäävät maahan. JV >ilomuisti >lento-onnettomuus

VALKOHAIN ISKUREPLIIKKI Valkohai on planeetan arvovaltainen edustaja, eräs vanhimmista. Vuosimiljoonien saatossa ominaisuuskäsi, jonka se on itseensä koonnut, on osoittautunut voitokkaaksi. Säihkyvyyttä ei puutu daamin hammasrivistöstä, mutta ohuet huulet ovat pureksitut ja vailla raikasta punaa. Itse se ei pidä riskinottamisesta mutta rohkaisee muita siihen. Hyökkäyksessä teleskooppisilmät imeytyvät syvälle rustoiseen kalloon, näkyviin jää kolkot silmänreiät. Iskurepliikki on arka näykkäisy, joka jättää uhrin kituvaan tilaan. Pitkään se maistelee suupalaansa, huolettoman surffarin raajaa. Mikään meren pölynimuri se ei kuitenkaan ole: ellei maku ole ensiluokkainen, se sylkee lihan ja luimii tiehensä. Henkensä säästänyt surffari saa näin kiusallisesti tietää lihansa laadun. Sillä minkä valkohai merestä itseensä kokoaa se ruokkii jättiläiskalmaria. Jättiläiskalmari elää meren syvyydessä, inhimillisen toden ja tarun rajamailla. Sitä mikä on tätä eläintä tarunomaisempaa, ei ihmissilmä ole milloinkaan tavannut. Jättiläiskalmari puolestaan ruokkii työllään kaskelottia. Kaskelotin laulu on isä-Jumalan urkupilliäänikerran matalimman oktaavin matalin ääni. Jättiläiskalmari, jonka lonkeron mitta on kaksikymmentä metriä, jäykistyy kauhusta kuoliaaksi sen kuullessaan. Myöhemmin kaskelotti oksentaa sateenkaaren päähän paakun ambraa. Planeetan säihkyvimmät kaunottaret käyttävät sitä hajusteenaan, se tekee löytäjästään miljonäärin. JN >filosofien perimysjärjestys >haivaara! >tarkka tuoksu >urut

VALKOINEN RAIVO, tarkkanäköisen harkinnan mahdollistava pitkäkestoinen ja kylmäverinen raivo, jonka keskimääräinen teho on sigma. Äänessä kuuluu valkoinen raivo. Nimitys tulee näköhavaintojen puolelta: kun kaikki sateenkaaren värit sekoitetaan, saadaan lopputuloksena valkoinen väri. Todellisuudessa täysin valkoista raivoa ei ole olemassa. JN >kiusatun lokaatio >kokopäästösuotimen idea >viha saapuu

VALMIS JA KESKENERÄINEN Lopullinen ja saavutettu asema on korkeampi suhteessa kehitysvaiheessa olevaan. Valmiutta ei voi enää saavutuksena menettää, mutta keskeneräinen voi jäädä aina lopullisesti puolitiehen. Toisaalta keskeneräisessä ja kasvavassa on potentiaalisena suuremman täydellisyyden mahdollisuus, joka valmiiksi saatetussa menetetään. JN >ennakkoluulon logiikkaa >ensyklopedian muusa >puutarhuri >siemenkerho >tarkistaminen >ydinpommi

VALMISTAVARAT Rikoksentekijä pyrkii käyttämään välineistöä, joka on niin tuttua ja yleistä ettei sitä voida yhdistää häneen. Hänen tarkoituksensa on saada kaikki vastuuseen teostaan tai muistuttaa kaikkien vastuullisuudesta. Hänen apunaan ja ideologeinaan toimivat suuret ketjut, kuten Ikea, Biltema ja H&M. JV >Boda-lukko >kapitalisti >pyramidihuijaus >samantakkisuus >sarjatuote >tiirikka

VALPPAUS, erityisen huomion kiinnittäminen johonkin tapahtumiseen tai kohteeseen. Suuret panokset tekevät valppaaksi. Valppaus on elintärkeää kenraalille. Ellei filosofi ole valpas, hän saattaa toisinaan kömmähtää. Kristitty ilman valppautta ei astu askeltakaan kompastumatta. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >hajamielisyys >Kristuksen seuraamisesta >köli >tarkkaamaton >tarkkuus huvissa

VAMMAINEN KESÄ

tarkkailen päivittäin vammaisia kiikarilla
päivittäin vammaisia kiikarilla tarkkailen
vammaisia kiikarilla tarkkailen päivittäin
kiikarilla tarkkailen päivittäin vammaisia

tarkkailen kiikarilla vammaisia päivittäin
kiikarilla vammaisia päivittäin tarkkailen
vammaisia päivittäin tarkkailen kiikarilla
päivittäin tarkkailen kiikarilla vammaisia

tarkkailen vammaisia päivittäin kiikarilla
vammaisia päivittäin kiikarilla tarkkailen
päivittäin kiikarilla tarkkailen vammaisia
kiikarilla tarkkailen vammaisia päivittäin

tarkkailen päivittäin kiikarilla vammaisia
päivittäin kiikarilla vammaisia tarkkailen
kiikarilla vammaisia tarkkailen päivittäin
vammaisia tarkkailen päivittäin kiikarilla

tarkkailen vammaisia kiikarilla päivittäin
vammaisia kiikarilla päivittäin tarkkailen
kiikarilla päivittäin tarkkailen vammaisia
päivittäin tarkkailen vammaisia kiikarilla

tarkkailen kiikarilla päivittäin vammaisia
kiikarilla päivittäin vammaisia tarkkailen
päivittäin vammaisia tarkkailen kiikarilla
vammaisia tarkkailen kiikarilla päivittäin
JN >autismi

VAMMAISOLYMPIAURHEILIJA vaatii vammastaan huolimatta itseltään täydellisiä urheilusuorituksia. Tuloksien saavuttamiseksi tarvitaan poeettisia apuvälineitä. Vammaisurheilijan todellisuus on julma, mielikuvituksellinen. JN >puujalan käyttö >viekkauden välineitä

VANHEMMITEN opin rakastamaan savulohta ja laatikoita. Kaipaan lahjojen etsintää saunan jälkeen. Kaipaan jokajouluista lahjapyjamaani. Opin, että on myös pasifistisia sotaelokuvia. Vanhemmiten opin jotenkin luopumaan, hyväksymään ja olemaan kaipaamatta. Muut asiat kuitenkin aina täyttivät arjen. Alut ja loput. Pikku hiljaa huomasin kristinuskon ristiriitaisuuden ja irrationaalisuuden. Uskonto oli minulle enää vain absurdi satu, jossa ihmisiä purevia koiria koulutettiin myös minun puolellani rajaa. Opin olemaan oma itseni. Nyt olen viisitoista, rippikoulun käynyt, en ole hymyillyt kymmeneen vuoteen. JN >perheenäidin aviorikos >rattopoika >vakavoituminen

VANKILARAKENNUS Vankilarakennuksen tärkein tehtävä on suojella vankien vapautta karata. Tämä tekee insinöörien työstä erityisen vaativaa. Jos vangit menettävät mahdollisuutensa, he karkaavat. Muussa tapauksessa he eivät menettäisi vapauttaan mistään hinnasta: ”niin viehättävää ja kaunista maailmaa ei olekaan.” (Volvo Markkanen) JV >eriste >esteettömyys >katoamisia >toiston sankari

VANKILASSAOLO Sellikaveri kiinnittää ensimmäisenä päivänä julisteet seinille. Toinen alkaa karata. Tuomio on kymmenen vuotta, vankila on hyvin tehty, karkaaminen kestää kymmenen vuotta. Vapautuspäivänä hän jää kiinni ja saa tuomioksi uudet kymmenen vuotta. Karkaaminen alkaa välittömästi. Sellikaveri pääsee vapauteen, liimaa samat julisteet uuden kotinsa seinälle. JV >katoamisia

VANKITOVERUUS Elinkautisvangit, väärin ja oikein tuomittu, ovat suljettu samaan selliin. He pyrkivät eläytymään, syytön syyllisyyden tyytyväiseen kylläisyyteen ja syyllinen syyttömyyden katkeraan viattomuuteen. Kenties he lähentyvät ja ymmärtävät toistensa kohtaloita. Tai kenties toisella on sisäelinten täydellinen vastasijainti, *situs inversus*, johon ei liity ulkonaisesti näkyviä epämuodostumia. Ymmärtäminen vaikeutuu: sydän on päinvastaisella puolella kuin toisella, tai sydän on paikallaan, mutta muut elimet päinvastaisella puolella. Silti he voivat tulla toimeen keskenään, jopa rakastua. JN >luontainen antipatia >parittomat elimet

VAPAHTAJA Niin pitkään kun ihminen on terve, hän kulkee omavanhurskaudessa, mutta sairaus, jolle hän ei saa tyydyttävää diagnoosia, on etsikkoaika. Ihminen, joka kulkee väkijoukossa varmoin askelin, on osa väkijoukkoa, mutta hän, jonka askel yllättäen pettää, voi olla väkijoukon vapahtaja. Vapahtaja ilmestyy kadulle kolinan loitotessa, kun raitiovaunupysäkki on tyhjä. Hän pitää korvallaan matkapuhelinta, ikään kuin kuuntelisi pitkää puheenvuoroa. Hän laskee matkarahan etukäteen märkään nyrkkiinsä. Viisikymmentä metriä ennen kotiovea hän kaivaa avaimen taskustaan. Öisin hän piilottelee saksia itseltään ja löytää vanhoja tekstejä, jotka muutamassa rivissä tuhoavat ihmisarvon. Humalassa hän laittaa hellanlevyt päälle ja on nukkuvinaan. Unet ovat suloisia, elämä täynnä kirkastuvaa tulevaisuutta. Niin kuin amputaatio vapauttaa unelmoimaan sujuvasta liikkumisesta, hänen yönsä ovat täynnä onnistuneita suorituksia hengessä ja aineessa ja kaikki nämä suoritukset ovat hänen päivällistä tulevaisuuttaan, mikäli hän pysyy tiellään. JV >inkubaatio >jalkojen amputaatio >omahyväisyys >unessa

VAPAHTAVA SALAMA on kahdeksankymmentä kilometriä korkea. Se iskee aukealla paikalla ihmisen herkimpään kohtaan. Se ei tuhoa muistia, mutta kirkastaa sen: näyttää rikosten kauheudet verekseltään ja yhtäaikaisesti, ja rikosten määrä on suuri. Sen jälkeen se valaisee pahan joka on tehty sinua vastaan ja senkin määrä on suuri. Salama pingottaa selkärangan ja jäykistää niskan, se kertoo nopeasti silmän pallonmuodon ja peniksen kosteuden, se näyttää miten luu katkaistaan, miten ruumis on kaiken aikaa holtittomuutta lähellä, riivattua, hyljeksittyä ja raiskattua. JV >Buñuelin kävelykeppi >esteettömyys >Lynyrd Skynyrdin hajoaminen >pornotähden valonhetki >viha saapuu

VARAS On murtosuojaeksperttejä jotka tulevat yöaikaan saranapuolelta sisään havainnollistaakseen kauppaamansa tavaran tarpeellisuutta. Oikein hyvä varas saattaa olla jatkuvasti huoneistossa ja jos hän on harjaantunut, hän voi liikkua asunnossa kohtalaisen vapaasti, kunhan ei ole silmissä ja muistaa panna tavarat takaisin paikoilleen. Jonkun luona varas eli vuosia, eikä jäänyt kiinni kuin vasta kuollessaan. Ihmeteltiin isännän

näköistä miestä lattialla makaamassa. JV >havaitsematon >husaarin kuolema >sekoittumattomat

VARHAISET KEKSIJÄT Rhegima valmisti ensimmäisenä leipää kastanjasta, Osiris viljeli maata, Ceres valjasti härkiä, Prometeus uhrasi, Erichtonius valjasti sotavaunut, Triptolemus kylvi viljaa, Pitumnus lannoitti, Pyrodes teki tulen piikivestä, Isis järjesti puutarhan, Minerva öljynkäytön, Aristeus äkkäsi hunajan, Doxius savenvalannan, Sargum punoi korit, Talus sahasi, Parug vasaroi, Chiron suoritti kirurgiaa, Kirke keksi muodin, Aiguam pyörän, Thoth-Hermes kirjeen, Farfakon manasi henkiä, Hostanes piti yhteyttä demoneihin, Zoroaster keksi magian, Suah kädestäennustamisen. (Giordano Bruno, *Ars Memoriae*) Suom. ja sov. JN >*heurematologi* >keksijän kooma >kääpiön käyttö >Quant >ylivertainen

VARIKSET LATVASSA Siperianpihdan erinomaisuus ei piile puuaineksen laadussa, joka on sahatavaraksi, arkin rakennusaineeksi, haurasta ja lahoaltista. Sellun ja paperin valmistukseen se kelpaa. Latvus vaurioituu helposti joko varislinnun laskeutuessa hauraalle latvakerkälle tai lumen painosta. Tuloksena on mutkainen ja poikaoksainen runko. Puuaineksen pehmeys mahdollistaa sietokyvyn suurille sääolosuhteiden vaihteluille. Pehmeä puuaines on helposti manipuloitavaa, siitä voi veistää vaikka joulukoristeita. Elävänä se on koristeellinen muusapuu, joka tarjoaa aihioita filosofisille pohdinnoille ja jonka juureen voi väsynyt omakotiasuja torkahtaa näkemään kuvia uniajasta. JN >heikkoudet >kaikupohjapuun viljely >lintuja puissa >rautapuu >ruuvitaltta >suuret valmistelut

VARIS oli joskus kolibri. Sitten sen nokka lyheni ja väri alkoi lähteä. Tuossa kolibriksi kehittyvä varis tervehtii varikseksi taantuvaa kolibria, puluna. JV >kaksisuuntainen evoluutio >kärpänen

VARJOT

1.

Verkkoaita näyttää oudolta
vain pystylankojen varjot näkyvät
katso jalkojesi juureen: varjo on tarkka
pääsi varjo epätarkka
pidä kättä sormet harallaan paperin edessä
varjo on terävä. Entä perhosen tai linnun varjo?
Se on auringon varjokuva.

2.

Kadotkaa jo pois surisevat herhiläiset, pois nopeasti pois!
Kadotkaa, pimeyden olennot, Te täältä menkää!
Ja kolme varjoa katosi, mutta neljä häilyi vielä.
Kotiinne painukaa, te kantturat, kujille kadotkaa, kapiset koirat!
Te täältä menkää, ontto helinä, nuorison piina!
Hoitakaa asianne loppuun, sen jälkeen kadotkaa!
Päästä irti, kop! kop! kop! se jatkuu ja jatkuu vain, ei lopeta.
Päästä minut irti, minusta kadotkaa, aah! Juon omia tunteitani.
Katoa älä katoa (*hän*) *kadotkoon älköön kadotko*
(*me*) *kadotkaamme älkäämme kadotko* (*te*) *kadotkaa älkäätte kadotko.*
Antakaa minun ajatella muutakin. Jättäkää minulle tilaa!
Menkää pois! Kadotkaa! Menkää tyrmiin, menkää ytimiin.
Tehkää itsenne rinnoiksi, perseiksi, poskipäiksi, hukkukaa paskaan!

3.

Kaikki raivoaminen, kiihkoilu ja väkivalta johtaa sisäisten kiistakumppanien lisääntymiseen. Hämäryyden kansoittavat varjojen epämääräiset hahmot. Kirkkaassa valossa varjot ovat jyrkkäreunaisia. Kiroaminen ja panettelu eivät lisää valoa vaan varjoja. Meille on annettu toiveita päästä negatiivisista tunteista magian avulla. On annettu toiveita päästä vihollisesta vaikenemalla. Jopa kylpiessämme annamme lukea itsellemme ennakkoluuloja karsivaa kirjallisuutta. Mutta on olemassa elämäämme varjostavia asioita, joiden olemassaolo ei lakkaa vai-

kenemalla: sota, huumeet, pornoteollisuus. JN >epifania >hämärän tanssit >ilmihämärä >maaginen idealismi >panettelu >pornon valtameri

VARMUUS Joskus tulee tunne, että työkaluja katoaa varastosta. Näistä pitäisi muistaa olla kertomatta perheelle. On parempi että ansoittaa rauhassa ja ottaa asiasta selvää.

Joskus tulee tunne. Kumppani näyttää kauhistuttavan rumalta, rumimmalta päällä maan. Ei siitäkään pidä puhua tai kirjoittaa.

Jos muistaisi, kun kuolemanvarmuus valtaa mielen, että viikon päästä siitäkin pitää muistuttaa. JV >epäröinti >epävarmuuteen tähtäävistä välineistä >erehdys >hätiköity käsitys >lähtö >tiedon pelko >tuntematon

VARPAILLAANSIPSUTTELU, jos nymfillä ei ole korkokenkiä, hän kuvittelee ne. JN >Ferragamon kengät

VARPUSET ymmärtävät heikkoutensa johtuvan ruumiin pienuudesta. Ne rakentavat pesänsä täpärästi kannattaville oksille ja useimmiten välttävät vihollisensa: nämä eivät pääse tulemaan hentoa varpua pitkin. (Aelianus) Suom. TN >Helsingin runokoulu >ihmiselle vaaralliset eläimet >onkaloonsukeltaja

VARROLAINEN NELIJAKO
1) ihmisistä (de hominibus)
2) paikoista (de locis)
3) ajankohdista (de temporibus)
4) asioista (de rerum) TN >luokittelu

VASTATUULEEN KULKEVA TUULIVOIMAVENE Keksijä Pertti Pasanen teki havainnon: jos veneessä olevan tuulivoimakoneen tuottama mekaaninen voima siirretään suoraan vesipotkurille, voidaan saavuttaa työntövoima, joka on suurempi kuin ilmanvastus ja kitka yhteensä. Pasanen rakensi purjehduslaitteen, jolla voidaan purjehtia kohtisuoraan vastatuuleen, maksiminopeudella 1 km/t. (Patentti FI890164A) JN >Suomen kansalliskeksintö

VAUVA tuo niin paljon valoa kotiin että epäsiisteys paljastuu armottomasti. Villakoirat ja porno lakaistaan sängyn alta. Televisio saa tehdä tilaa kirjahyllylle. Jalkapallo vaihdetaan maapalloon. JV >epifania >lapsen nimeäminen >lapsettomuus

VEDEN OLENTO voi kuivattaa itsestään maan olennon tai jopa vettähylkivän linnun, muttei tulen olentoa. JN >ilman olento >tulen olento

VEMPAIMET Kirchhoffin approksimaatio, Greenin dyadi, Bookerin ehto, Hankelin funktio, Friisin kaava, Maxwellin kalansilmälinssi, Aukon kenttä, Cassegrainin kytkentä, Gaussin lause, Fresnelin linssi, Gutmanin linssi, Huygensin lähde, Hankelin muunnos, Huygensin periaate, Legendren polynomi, Leontovichin reunaehto, Luneburgin riippumattomuus, Neumannin sarja, Cartesiuksen soikio, H-tason torvi. JN >Göbbelsin laki >kääpiön käyttö >vaatekaapin sisältö

VENEERISIÄ Venuksen vaikutuspiiriin kuuluvia ovat elementeistä ilma; luonteista flegmaattinen yhdistyneenä sangviiniseen, elämän henki ja sperma. Mauista makeat, lipevät ja selkeät. Metalleista hopea ja pronssi, keltaisena ja punaisena. Kivistä berylli, krysoliitti, smaragdi, safiiri, vihreä jaspis, karneoli, atiitti, lasuriitti, koralli ja kaikki muuntelevat valkoiset ja vihreät. Kasveista ja puista rohtorautayrtti, orvokki, adiantumi, virmajuuri, timjami, ambra, myski, santelipuu, korianteri, ja kaikki makeatuoksuiset ja miellyttävät, makeat hedelmät ja päärynät, granaattiomenat, joita runoilijan mukaan Venus ensimmäisenä havaitsi Kyproksella. Luciferin ruusu on

omistettu Venukselle, samoin Hesperuksen myrttipuu.

Eläimistä kaikki loisteliaat ja herkulliset, rakkaudessaan rajut ja sikiävimmät kuten koira, kaniini, löyhkäävä lammas ja pukki. Myös härkä ylenkatseensa ja vasikka päättömyytensä vuoksi.

Linnuista joutsen, västäräkki, haarapääsky, pelikaani ja kaivaja-ankka. Myös varis, kyyhky ja turturikyyhky. Varpunen on omistettu Venukselle: tätä lintua käytetään martiaalisen leprataudin puhdistukseen, silloin kun mikään muu ei tepsi. Egyptiläiset sanovat kotkanaarasta veneeriseksi, koska se on taipuvainen veneerisyyteen: on seksuaalisesti kyltymätön.

Kaloista veneerisiä ovat himokas sardiini, irstas merilahna, pedofiili valkoturska ja rapu, joka on valmis taistelemaan kumppanistaan. (Henry Cornelius Agrippa von Nettesheim: *Three Books of Occult Philosophy*, engl. James Freake) Suom. ja sov. JN >edellytysten vastaanottaminen

VENOMIN DEMONI

Loitsu 80-luvulta

hyvä hyvä herran ruoska vie venomin demoni
paha paha ruoskan herra vie venomin demoni
hyvä hyvä herran koira vie venomin demoni
paha paha koiran herra vie venomin demoni

hyvä paha herran ruoska vie venomin demoni
paha hyvä ruoskan herra vie venomin demoni
hyvä paha herran koira vie venomin demoni
paha hyvä koiran herra vie venomin demoni

paha hyvä herran ruoska vie venomin demoni
hyvä paha ruoskan herra vie venomin demoni
paha hyvä herran koira vie venomin demoni
hyvä paha koiran herra vie venomin demoni

JV >Herran koirat >hyvä ruoska >koiran herrat

VENÄLÄINEN TENNIS Moni lukijamme on kysynyt sääntöjä tähän peliin, josta on tulossa kauden muoti-ilmiö kaikissa linnoissa ja kartanoissa. Säännöt voidaan kiteyttää näin: ottelu pelataan yöllä, kukkakoreihin, jotka valaistaan kaarilampuilla; pelaajia voi olla vain kolme; verkkoa ei ole; pallon tilalla on jalkapallo; mailaa ei saa käyttää. Alueen reunalle tehtyyn kaivantoon piilotetaan orkesteri säestämään pelaajien telmintää. Lajin tarkoituksena on kehittää äärimmäistä notkeutta ranteisiin, kaulaan ja nilkkoihin. Se on Lääketieteen Akatemian hyväksymä. (Mahdollisesti Erik Satie) Suom. TN >huilunrohkea >kubistinen >tekninen väistely >*vuorottelun periaate*

VERTIKAALINEN SIIRTÄMINEN, hissillä, nosturilla, nostamalla. Putoamalla. JN JV >avaruusmatkailu >lapsen viskominen >suursaksalainen henki

VERTIKAALINEN TELEVISIO Pystyyn nostettu laajakuva mahdollistaa seisovien asioiden kuten tornien, ihmisten ja fallosten luonnollisen esittämisen. Vertikaalinen laajakuva kohoaa maan ja veden syvyyksistä taivaaseen uskovan sielun asuinsijoille asti. Se esittää korkean ja matalan vuoropuhelun kokonaisuudessaan. JN >pylväspyhimyksen heikko kohta >pystykäärme

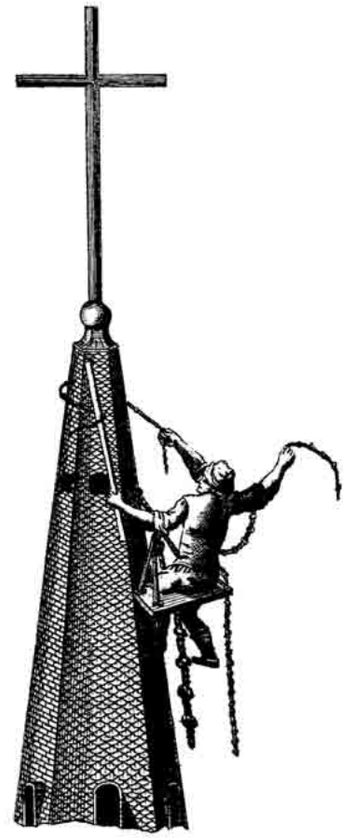

VESIALLERGIA, elämänlähteen hylkimisreaktio. Puhkeamisvaiheessa jano voidaan vielä sammuttaa Kuolleenmeren vedellä. Kun tauti on lakipisteessään, fossiileja rakastelemalla. JV >allergia >Klitoriksen lähde >tiedon pelko

VESIVOIMA Hyvää ja hyödyllistä on virrassa raikkaus, uudistuvuus ja voima. Huonoa ja haitallista on patoutuvuus, tulvivuus, vedenpaisumus ja kiisket. Vesivoimalaitos viljelee, jalostaa ja tuhoaa sen mikä virrassa on rahanarvoista. JN >Mississippi >vaatekaapin sisältö

VETEEN RAKENTAMINEN Jos siinä, mihin ihminen haluaa asettua asumaan, on vettä, hän laskee vedenpinnan keinotekoisesti ennen kuin rupeaa rakentamaan. Majavan rakennustyö on päinvastaista: se pyrkii vedenpinnan nostamiseen. Molempien uurastus vaatii viettivirtojen patoamista, poissulkemista ja ohjaamista muualle.

Dubain vedenalaiset hotellit täyttyvät maailman varakkaista. Siellä ihmisen ja vesieläimen elinympäristö on sama. JV >kivestä rakentaminen >suon kuivattaminen >viemäröinti

VIEKKAUDEN VÄLINEITÄ ovat vaikeneminen, vitkuttelu ja vatvominen, juoruilu, maastapako, juonittelu, oveluus, huonomuistisuus, mieleenpainaminen, valehtelu, totuudenetsiminen, tekopyhyys, tietämättömyys, itsetuhoisuus, uteliaisuus ja tiedonhalu, karkeus, säälittävyys, kadehdittavuus, yliherkkyys, tunnottomuus, tyhmyys, nokkeluus, hidasälyisyys, neuvokkuus, sananvapausperiaate, ihmisoikeusperiaate, laillisuusperiaate, täydellinen periaatteettomuus, sokeus, tarkkanäköisyys, kuurous, salakuuntelu, kuulostelu, viisastelu, vakoilu, politiikka, individualismi, epäpoliittisuus, valtio, kosmopoliittisuus, kaunistelu ja estetismi, mystiikka, sekularismi, uskonnollisuus, ateismi, pitäymykset, mielipiteet, aatteet, aatteettomuus, käsitykset ja kannat. JN >hienovaraisuus >*kettumaisuuden välineitä* >kikkailu >lääkärikirja >rehellisyys >Sisyfos

VIEMÄRI, suolisto, joka kurnii maallistuneen kaupungin alla, jossa taivas ei ole enää mysteeri, mutta viemäristö on. Paljon on uskonkappaleita. Erasmus Darwin esitti yhtenä ensimmäisistä ajatuksen, jonka mukaan kaikki elämä olisi saanut alkunsa ”samasta elämän juosteesta”. JV >Helsingin viemäriverkon kokonaispituus >varis

VIHA SAAPUU silloin kun pussit ovat tyhjät ja elämältä uupuu hetkeksi aine joka erotisoi ja estetisoi kokemuksia. JV >erottiset kuvat >koston työkalut >rakkaus >sota värielämyksenä >valkoinen raivo >vapahtava salama

VIIKON SATEEN JÄLKEEN ei ensin iloitse auringosta vaan että myrkyt ovat laimeampia. JV >myrkkyjen kaanon >sateensuojia

VILJELEMINEN Puuvillaa viljellään siemenissä kasvavien kuitujen takia. Kuiduista valmistetaan lankaa. Humalaa viljellään kukkien takia. Kukilla maustetaan olutta. Tupakkaa viljellään lehtien takia. Lehdistä valmistetaan tupakkaa. Henkeä viljellään hengen hedelmien takia. Janoava sammuttaa niillä janonsa. Vuosien saatossa ihminen vanhenee ja kuihtuu. Mikään päivä jonka hän jättää taakseen ei koskaan palaa. Ruumis ei uudista itseään, voimassaan vähentyen se kantaa henkeä uusille paikkakunnille. Mutta jos ihminen näkee viljelyksensä kantavan satoa ja uusien polvien jatkavan työtään, hän lähtee tyytyväisenä. Maa on luotu viljeltäväksi. Ihminen, jotta hän tuottaisi jälkikasvua. Jotta hyvällä olisi tilaa liikkua, eikä se katoaisi vilpittömän mukana hänen kuollessaan. JV >mystikon siemen >puutarhajuhla >siemenkerho

VILLISIKAVAROITUS!
Jos syvällä metsässä kohtaatte polun, älkää astuko sille. Polku ei ole jalan, vaan sorkan tallaama. Sen päässä ei ole sielua. Villisika yltää vaarallisiin nopeuksiin (60 km/h). Polku on sen pitkää taivalta ruokapaikalta pesälle, ja se kulkee sen silmät ummessa. JV

VIRKISTYSTIETO, loputtomissa eri muunnelmissakaan tieto siitä, että maailma on tyly, ihminen kurja ja kuolevainen, ei ole virkistävä. Kuten ei päinvastainenkaan. Toisaalta samantekevää onko yksi totuus lattea, harha epämiellyttävä. Ihmiset eivät enää penää määritelmiä. On varsin selvää, ettei mikään ole määriteltävissä. JN >borgesin variaatio >luokittelu >nihilismi >tiedot >usko

VUOSITUHANTISRUNOILIJAN AAMUNKOI Runoilija, joka ei löydä rahaa eikä ymmärrystä, pakastuttaa itsensä suotuisampia aikoja varten. Puliukkoakaan ei näy talvella. Runoilija, jota synnyinmaa vihaa, käännättää ja säilöö säkeensä pikkukulttuuriin. Siellä on valoisia sillanalusia ja sallittuja rantoja. Roomassa hedelmiä myyvät tytöt siteeraavat Leopardia.

Toinen on luopua irstailusta: on monia hyvin puettuja, jotka luottavat salakuljetuksiin. Sanantaitajia, jotka editoivat tekstiviesteihin luontevia virheitä, kiireen tuntua. JV >Goethe viettelee >jäähai >pornotähden valonhetki >puliukon talvehtiminen >taiteellinen kunnianhimo

VÄHÄOSAINEN, ihminen, jolta puuttuu elämälle tarpeellisia asioita, kun lähimmäiset nauttivat kaikesta ylimääräisestä. Eräs huonon hallinnon viheliäisimpiä seurauksia on yhteiskunnan jakautuminen kahteen eri ihmisluokkaan. Toiset ovat yltäkylläisen rikkaita, toiset elävät kurjuudessa. Vähäosaisuus ei ole pahe, vaan jotakin pahempaa. Sillä ilkeäkin ihminen hyväksytään joukkoon, mutta vähäosaista kartetaan. Nähdään vain hänen ojennettu kätensä. Villikansojen keskuudessa ei ole vähäosaisia. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >asunnottomien hakkaaminen >Daavid ja Goljat >osattomuus >ylellisyystoimittaja

VÄISTÄMISVELVOLLISUUS Katu ohittaa talon, Suomen Joutsen Kustaanmiekan. Työn ilo ohittaa mammonan, moottorivene purjeveneen. Aistit voivat harhautua, postit joutua väärille teille. Kalalla on kyky väistää ylilyöntejä, elefantti väistää hiirtä, eikä ole häpeäksi metsästäjälle väistää karhua. Huone on paikka, jossa meihin voi törmätä. Puhelut voidaan estää ja melun vaikutukset torjua. Jos eurooppalaisella autolla voi sivuta jenkkifiiliksiä, on siinä tarjolla mahdollisuus hipaista Jumalan rakkautta. Aja varovasti -opasteen saa ohittaa, mutta tiellä voi olla este. Luonnossa liikkuessaan saattaa törmätä monenlaiseen. Aisteihin ei voi eikä kannata luottaa. Silmiä voidaan huijata loputtomasti. Ellei pysty torjumaan, kannattaa väistää, ehkä hipaista jarruja. JN >jarru >ohittaminen >tekninen väistely

VÄLTTELY Jos on pakotettu olemaan tekemisissä rumuuden kanssa, on tarkkanäköisyyden ja herkkätuntoisuuden puute eduksi. Turha kritisoida jotakin mikä on liian kaukana kiitettävästä. Päihteitä voi käyttää myös aistihavaintojen terävöittämiseen. Onnistunutta välttelyä on ohittaa huomaamatta ja miellyttävästi. JN >elämänreitit >etsiminen >hankala >ihmisen poliittinen keskus >myrkynmaistajan käyttö >nurisija >tekninen väistely

VÄÄRÄLLÄ URALLA Joskus ilotalossa kohtaa nolon näyn: nuori tyttö on ajautunut väärälle uralle. Asiakkaat väistelevät häntä vaivaantuneina. Ulkomaalaisille liikemiehille ei käy kaupaksi tiedottomana kiertelevä humalainen ruumis. Itsesääli ei kii-

hota häpäisyyn harjaantunutta mieltä. Mistä omanvoitonpyynnistä, antautumattomana makaamisesta on tyttö kirottu? Poissa ovat kukkeus ja sulo nuorilta kasvoilta. Ruumis rappeutuu ja rahat hupenevat drinkkeihin, joita kukaan ei tarjoa. Todelliset huorat katselevat vierestä synkeinä, kivikovina. Ehkä joku spitaalinen hänet perikadolta voisi vielä tinkiä. JN >ammatinvalinnasta >hoputtaminen >perikato >tinkiminen ilotalossa

W

WAGNERKO KEKSI kyljelläänpanon? En muista tietäneeni, mutta suhtaudun näihin prioriteettikysymyksiin aina huumorilla ja huijauksina. JN JV >Quant >selibaatti >siemenkerho >varhaiset keksijät

WATTEAU, Antoine (1684–1721) Watteau oli taidokas koristelija. Hän teki aatelislinnojen sisäkoristeita, joiden tarkoituksena oli muodostaa sopiva tausta hovien juhlatilaisuuksille. Watteaun koristava pensseli oli yhtä kevyt kuin hänen keuhkotautinen sisimpänsä raskas.

Lapsena hän piirsi jonglöörejä ja akrobaatteja, vuonna 1702 hän ansaitsi elantonsa kuvakauppiaan kopioijana, vuoteen 1708 hän työskenteli Claude Gillot'n rinnalla, mikä vahvisti hänen mieltymystään naamioihin. Sen jälkeen hän opiskeli koristeluun erikoistuneen Claude Audranin johdolla. Rans-

kan Akatemiaan hän pääsi maalauksellaan *Pyhiinvaellus Kytheran saarelle*.

Kun Watteau oli saanut toimeksiannon johonkin aatelislinnaan, hän katsoi ensin puhtaita seiniä ja sanoi sitten: tänne ei tule jäämään mitään todellista. Tai: tänne ei tule jäämään mitään mikä muistuttaa ulkopuolella olevasta. Tai: kaikki arkipäiväinen tulee olemaan tälle palatsille vierasta. Kun peilejä nosteltiin seiniltä, hän sanoi epäilijöille: minä näytän teidät haaveittenne mukaisina, mihin puku-, kosmetiikka- ja todellisuusteollisuus ei anna mahdollisuuksia.

Watteaulla oli näkynsä ja ihmiset olivat mielellään näitä näkyjä. Pian tämän jälkeen palatsin salit kaikuivat yskimisestä. Verinen sylkisumu viipyi Watteaun ympärillä ja ruhtinaat peittivät suunsa. Hän kuoli keuhkotautiin 37-vuotiaana. Ulkotilat jäivät hänelle ikuiseksi arvoitukseksi. JV >koristetaide >naamioituminen >pramea julkisivu >tarvepainatus >ulkoinen kauneus

WC-PAPERI Kun wc-paperin kerrottiin metsuripulan vuoksi loppuvan, moni ei ainoastaan rynnännyt ostamaan kauppoja tyhjiksi, vaan alkoi myös syödä tavallista enemmän. JV >metsänvartijan työ

WESTWOODIN LUOMISTYÖ Kenkien valmistaminen on yhtä kuin vartalon luominen. Näillä rinnat pystyyn ja takapuoli ylös. Näillä taas takapuoli pystyyn ja rinnat alas. Näillä korostetaan olkapäitä, näillä poskipäitä. Jokaiselle ruumiinjäsenille on oma vastineensa kengän rakenteessa. Näillä kahdeksan tuuman nauhakengillä kaadettiin Naomi Campbell catwalkille.

Kenkien valmistaminen on myös psyyken luominen. Näillä loafereilla kiteytyy keskiluokkaisen hermostunut naisyksilö, näillä sarjallisesti askeltava neurasteenikko. JV >Ferragamon kengät >varpaillaansipsuttelu

WILLIAMSIN SISKOKSET Samalla tavalla kuin tennis, sanoo Franzheimer, perustuvat Williamsin siskosten voitot vuorottelun periaatteelle. JV >autismi >luovuus >venäläinen tennis >*vuorottelun periaate*

WIRKKALA JA HEFAISTOS Kun Tapio Wirkkala tarttui materiaaliinsa, oli ilma sakeana siementä ja pölyä. Samalla tavalla Hefaistos, Afroditen siippa, oli menettänyt puhetaitonsa ja alkanut änkyttää – liian kuumottavan toimenkuvan vuoksi. Seppäjumalan ontuminen oli sekin vain narsistin poseerausta, viesti muille: täällä hekumoidaan. JN >siemenkerho

WITTGENSTEININ LASTENSUOJELURIKKOMUKSET, Ludwig Wittgensteinin selkkaukset lastensuojeluviranomaisten kanssa vuosina 1947–1956. Wittgenstein rankaisi lapsiaan tietämättömyydestä. Hänen kertomansa mukaan lapset puhuivat asioista joista eivät tienneet mitään ja pidättyivät puhumasta asioista joista tiesivät. JV >kääpiön käyttö >lapset kasvattajina >villisikavaroitus!

X

XENAKISilla on erikoinen ulkonäkö. Toisessa maailmansodassa hän sai kranaatinsirpaleen kasvoihinsa. Runoilijan kannalta yhtä tärkeä, ellei tärkeämpikin asia, on ylipäätään hänen mainitsemisensa. Runoilija työstää runon vain sen vuoksi että saisi mainita haluamansa henkilön nimeltä. Kaikista maininnan arvoisista henkilöistä ei löydy tämänkään vertaa mielenkiintoista kerrottavaa ja usein runoilija on pakotettu keksimään kaiken omasta päästään. Tässä artikkelissa on keksittyä Xenakisin asennoituminen ulkonäköönsä. Vai mainitsinko siitä? Tosiasiassa hän luultavasti hyväksyi ulkonäkönsä, eikä se tuottanut hänelle harmia. JV >Donnerin ulkonäkö >Sartren kasvot >ulkoinen kauneus

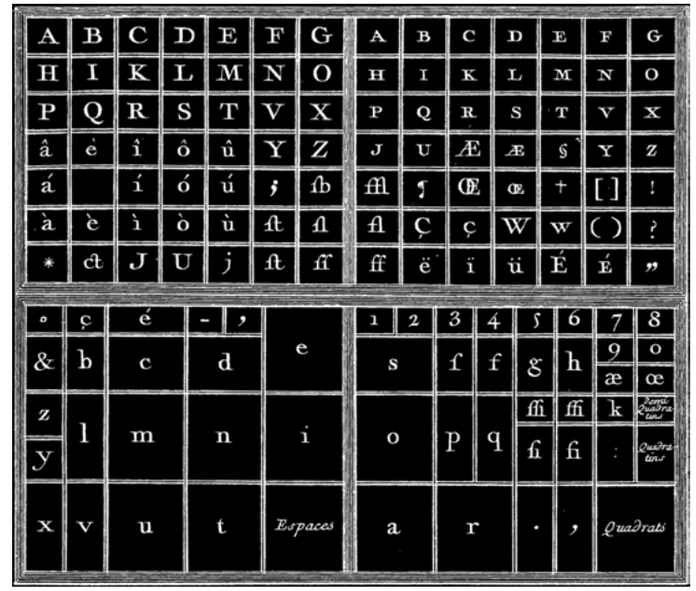

XEROX-KOPIOINTI Kopioidessani omiin tarkoituksiini Stesikhorosta, Arkhilokhosta ja muita klassikoita en ole tuntenut heitä kohtaan pienintäkään kunnioitusta, mutta lopputulosta, joka on täysin identtinen lähteensä kanssa, arvostan kyyneliin asti. Kuka tietää minkä verran Arkhilokhoksesta on puhdasta sattuman kauppaa? Tai tylsämielistä aherrusta? Sen sijaan kopiokoneen käyttäjä, joka valvoo jäljennöksen syntyä, tavataan usein ekstaattisen keskittymisen tilassa. Uskonkin, että suuret kirjailijat eivät löydy kustantamojen vierashuoneista vaan painotaloista, latomakoneiden ääreltä. JV >kaikenrakastaja >moottoripyörän kopioiminen

Y

YDINJÄTEKYSYMYS Tänään, kun olin kävelyllä Olkiluodossa, näin kuinka kissa kaivoi pienen kuopan multaan ydinjätehaudan yläpuolelle, ulosti siihen pökäleen ja peitti sen siististi näkyvistä. Kun kissa katosi, mikään ei enää viitannut siihen, että paikalla oli hetki sitten ollut melkoinen hajuhaitta ja terveysriski. Pian tulikin lapsiperhe ja levitti siihen vilttinsä. (Mauri Pekkarinen) JV >ulosteen peittely

YDINPOMMI, väline nopeaan purkamiseen. JN >epäpommi >kivestä rakentaminen >purkutyö

YHDEN ENSYKLOPEDIA Teos, joka muusta lukemastani poiketen käsittäisi vain yhdelle ihmiselle merkittäviä ilmiöitä. Intohimottoman pitkästymisen läpipääsemätön erämaa. Mutta yhdelle: mitä virvoittavin aistimusten keidas. JV >eleginen ensyklopedia >erämaa >Hulmen risti >ikävystyttäminen >ikävyys >kyllästyneisyys >Novaliksen ensyklopediahanke >subjekti

YKSINKERTAISUUTTA on kahdenlaista: toinen on viisasta ja oikeudenmukaista, toinen typerää ja väärämielistä. Toiset vastaavat nykyajan monimutkaisuuteen oikein ja järkevästi, toiset taas väärin ja oppimattomasti. Pahoja asioita on aina kiertänyt pitkin tätä kuolevaista maailmaa välttämättömyyden pakosta, kuten Platon sanoo, mutta ne ovat olleet yksinkertaisempia kuin nykyiset, eivät niin pahanlaatuisia ja jokseenkin syvästi ja parantumattomasti sieluihin kiinni palaneita. Sillä vanhat ja uudet ongelmat eroavat toisistaan huomattavasti. Kyse ei ole vain suuruudesta, vaan ero on myös laadullinen. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >halujen istutus >labyrintti >puhtaus >uhri >uskoa

YKSINÄISYYS Observatorio on yksinäisen kirkko. Mutta vaikka avaruusmatkailu vertautuu Amerikan löytämiseen, se on pohjimmiltaan ponnistelua kohti määrätöntä tyhjyyttä. Lähiavaruudesta katsoen elämä siintää yhtä kaukana kuin maa. JN JV >ahtaanpaikankammo >avaruusmatkailu >kaiuton huone >kaukoputki >satunnaisvieras

YKSINÄISYYS KAUPUNGISSA *Mitä päivän aikana tapahtui?* Ikävä Jenni käveli puhtain paperein oikeudesta. Pahanmakuinen Masa vyöryi hetki hetkeltä lähemmäs. Kuuluisa Andy toivotti tyttärelleen ja Brad Pittille kaikkea hyvää. Kuuro Jussi suivaantui neekeri-idyllistä. Suosittu Jenna kähmi takaisin. Lämmin Katri puuskutti ja puuskutti, mutta jaksoi mäen ylös. Nauravainen Masa löysäsi, puristi taas, vispasi hetken aikaa kuin kakkutaikinaa ja taas löysäsi. Lihava Saija vakuuttui Hildegardin näkyjen aitoudesta. Hyvä Maikki vuoti verta eestä kaiken maailman. Sokea Tuula tasapainotteli kuvitellun ja tapahtuvan kytkennöillä. Musta Pasi taittoi setelit ja työnsi kukon takataskuunsa. Ylpeä Antti hämmästytti kotimaiset rallipiirit vauhdillaan. Näkymätön Marttiina lutkutti vadel-

mia pensaasta. Taitava Karita suostutteli monia, mutta harva suostui. Salainen Esko pärryytteli aikansa, kulkikin joku 70km/h. Entinen Mira velkaantui lisää bordellille. Turvallinen Anna vauhkoontui ja lukitsi kokonaisia osastoja kesken kaiken. Tyhmä Santtu paskansi koko ajan ja kaikkien päälle. Totinen Kari leikkasi, harsi, ompeli ja sovitti osia yhteen. Nopea Juhana loiskautti pöksyjä paljun laidalta toiselle melkoista kyytiä. Voimakas Iiris niittasi nelospaikalta viistoon kunnon pommin. Hieno Rauno käyskenteli länteen päin. Ovela Unto kivitti lyhtypylväitä iltayöstä. Kivinen Joel ansoitti ja räjäytti aamunkoitteessa aikasytytyksellä. Köyhä Oliver halusi vain kirjepaperin ja postimerkin. Vahva Merja tasoitteli hiekkalinnansa seinämiä, mutta nousi sitten ja potkaisi linnaa. Leveä Paavali huomautteli lyhyistä intiaanijousista, että ne ovat lasten leluja. Mätä Riitta tuupertui erään suuren kiven taakse. Halpa Helena luovutti DVD-kiistassa. Heikko Vuokko pieraisi oikein ison pierun ja siitä syntyi aurinko. Hidas Kaija vesitti kirjoituksen liittämällä siihen kuvan. Tuhma Veijo päätteli synnin luonteen ja olemuksen pitkälti sen perusteella, mitä hän uskoi pelastuksesta, jonka Jumala oli valmistanut Kristuksessa. Iloinen Silja telmi vedessä jättimäisten haukien parissa. Hölmö Karoliina kolautteli vasenta istuinluuta. Hiljainen Sini tarkoitti tyttöjen omien tarpeiden huomioimista. Rohkea Vilja sekaantui voimiin, joita ei kyennyt hallitsemaan ja nuoreni lähes neljäkymmentä vuotta. Järkevä Samuel naulasi jäniksen rautakaupan oveen. Pyöreä Esa johdatteli kuulijat arjen lomaan. Huonojalkainen Tammy johdotti valot uudelleen ja pahiten hapettunut umpio vaihdettiin. Lämmin Jukka koversi perunasta hätäpiipun. Pehmeä Ylermi kovisteli jotain päällikkötason jannua. Painava Sami kieritti pienen kiven lapion kärjellä pellon ja nurmikon väliin. Surullinen Tuija oksensi bisneskoiraa vittuun. Maittava Arja perseili käsittämättömän typerästi. Avoin Erkki kirjaili veneen hankinta- ja

työlistaa. Rauhallinen Marjo yskäisi nauhalle. Sinipunainen Jonnamari rakastui syväjohtamiseen. Siivo Juha boikotoi Canada Goose -tuotteita. Kihara Vilhelmiina varjosti lupaavan laiturin kautta. Iso Jaakko toljotti keskellä nimikkokatuaan. Savuinen Elina havahtui ja selasi lehden läpi nopeasti. Nopeakasvuinen Heikki kuohitsi itsensä ja sai aikaan suuren pahennuksen. Kiiltävä Meri kohosi kuin vedestä. Sydämellinen Pauli mätäni sukulaistensa silmissä niin että jäljelle jäivät vain valkean härmän peittämät luut ja kauhea haju. Lavea Pietari rakenteli saatavilla olevista materiaaleista perheelle kodin ja viihtyi. Virkeä Rauli sokaistui hetkeksi ja samassa olikin jo kaarteessa. JV

YKSISARVINEN Eläin jolla vastoin luontoa oli vain yksi sarvi. Siten hurskaudessa kasvaneet kumartavat yhtä jumaluutta. Daavid: ”Ja minun sarveani tullaan korottamaan kuin yksisarvisen sarvea.” (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >eläimet jotka sijoitetaan kauas >peiliolennot >sarven siemen

YKSISARVINEN rakentuu peuran takaosasta, leijonan hännästä sekä hevosen päästä ja yläruumiista. Nimensä se on saanut sarvesta, joka pelkällä kosketuksellaan pyhittää vettä. Yksisarvinen liikkuu hitaasti vedessä ja auraa veden pintaa sarvellaan. Se rakastaa viattomuutta ja puhtautta. Yksisarvisia pyydystetään neitsytloukuilla: olento näet juoksee aina neitsyen luo ja käy tämän jalkojen juureen nukkumaan. JN >viekkauden välineitä

YKSISARVISIA, ampiainen, dildovyö, hyttynen, miekkakala, norsu, pistiäiset, Priapos, sarvikuono ja yksisarvinen. JN >eläimet jotka sijoitetaan kauas

YLEINEN MIELIPIDE Kysykää keneltä tahansa. Kaikki ovat sitä mieltä, myös ääliöt. (Erik Satie) Suom. TN >ajatus >tiedot

YLEISAVAIN, yleinen vapauttava avain, joka yhdellä pyörähdyksellä ratkaisee maailman arvoitukset. JN >avainten kopioiminen >lukko >Pyhä Pietari >älykäs neste

YLEISKULTA on metalli tai ominaisuus, jota on vähän kaiken laatuisessa kullassa. Han-dynastian kaudella Xuchangin suuren kultakuumeen aikoihin kullankaivajissamme yhdistyi ihailtavalla tavalla raadanta ja ahneus. Mutta heidän kullanhimonsa ei ollut tavallista. He eivät olisi pitäneet metallia missään arvossa, elleivät olisi tienneet sitä yleiskullan raaka-aineeksi. Tavallisia kullanhimoisia he pitivät imbesilleinä, joille saattoi myydä pelkkää atomijätettä, josta oli uutettu pois olennainen. Tämän poeettisen uskon vahvistuminen näkyi Han-dynastian loppukauden kullankaivajien mestauksina. JN >kultakuume >raataminen

YLELLISYYSTOIMITTAJA kirjoittaa highend-audiosta, viineistä, kynistä, kelloista, timanteista ja muusta ylellisyydestä. Hän toistaa ylellisyyden ääntä ja jättää muut äänet toistamatta. Hän sanoo: ”Monet epäonnistuvat ylellisyystoimittajana, koska he eivät ymmärrä mitä ylellisyystavarat merkitsevät kuluttajalle. Jo 1400-luvulla yksityishenkilöt hankkivat varsin arvokkaita esineitä, joilla uskottiin olevan maagisia vaikutuksia. Lisääntyneen vaurauden tarjoama suoja yhdistyi turvaan, jonka pyhät esineet saattoivat tarjota.”

Hän itse on elänyt koko elämänsä horjumattomassa vauraudessa. Hänellä on aina ollut kaikkea ylimäärin. Hän on aina halunnut enemmän. Ylellisyyden puolesta hän on valmis taistelemaan ja käymään vaikka sotia. Koska öljyn hinta nousee jatkuvasti, rehellisenä jenkkinä hän pitää hyökkäystä Iraniin välttämättömänä – minkä tahansa syyn nojalla. Hän sanoo: ”Ellei olisi USA:ta ja Britanniaa, sinä ja ranskalaiset kaverisi eläisitte luultavasti natsi- tai kommunistivallan alla. Elämässä ei ole mitään niin vastenmielistä kuin kateus ja kiittämättömyys.” JN >audiofiili >gastronomia >tuotemerkki >vähäosainen

YLIVERTAINEN, verraton, lajissaan niin täydellinen ettei sille löydy vertaa. Fyysisen tai moraalisen hyvyyden korkein aste. Ylivertaista parempaa ei ole. Sanotaan joko kokonaisuudesta tai osista; koko oliosta tai jostakin sen piirteestä. Miten moni asia, jota ei enää suvaita silmissä, on aikoinaan ollut ylivertainen? (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >ihmisen mittaus >*suuret keksinnöt* >varhaiset keksijät

YLIVOIMA tekee taistelusta taidetta (Damien Hirst, John Irving, Christopher Marthaler), huoliteltua, värikylläistä, dramaturgisesti tenhoavaa. Mutta kestävimmät tulokset on toistaiseksi saavutettu alivoimalla, terrorilla ja sissisodalla. Palestiinalaisella nälkätaiteilijalla ei ole varaa fosforipommeihin. Huoltotunnelit tuovat vain vanhaa, monen sodan takaista rautaa. Kotiliedellä hautuu lannoitepommi. Trendit tulevat ja menevät. JV >koston työkalut >kyyneleetön sota

YLIVOIMAINEN voi tehdä taiteestaan kestävää asettumalla myös alivoimaisen asemaan. JN >Daavid ja Goljat

YMMÄRTÄÄ, havaita ajatusten yhteys jossakin arvostelmassa tai asiaintilojen yhteys jossakin päättelyssä. Ennen puoltamista tai kieltämistä on ymmärrettävä. Se, mikä ymmärretään, voi olla joko totta tai virheellistä. Jos totta, puolletaan; virheellinen kielletään. Teologiassa tällä sanalla on toinen, kykyjemme laajuuteen liittyvä merkitys. Jumalan ymmärtäminen tarkoittaa, että tuntee tuosta äärettömästä olennosta sen, minkä äärellinen luotu voi siitä tuntea tässä ja seuraavassa maailmassa. (Diderot ym.: *Encyclopédie*) Suom. TN >haaveen painopiste >pornotähden valonhetki >puoltaminen >ristiviite

YMMÄRTÄÄ Hän ei voi ymmärtää elämästä mitään. Vähinkin tekee hänet haaveelliseksi. (Erik Satie) Suom. TN >eroottiset kuvat >katseluauto

YMPÄRILEIKKAUS Itse paholainen on kukaties nahkaa, sanoi Nietzsche. Ympärileikkaus on rituaali, jossa tulehdusarka paholainen poistetaan kehosta. Esinahan liikkuvuudesta johtuu haavojen hidas arpeutuminen. Tämä voi huolestuttaa ympärileikkauspotilasta: miten leikkauspinnat löytävät toisensa ja tietävät kuroutua yhteen? Haava kuitenkin paranee oikein vaikka virhemahdollisuuksia näyttäisi olevan loputtomasti.

Ympärileikkaus olisi luultavasti ratkaisu kaikkiin maailman ongelmiin. Kahden toisensa suhteen jatkuvasti liikkuvan järjen sijaan yksi pysyvä järki.

Kipparin hanskaanhakkaus on johtanut monta alusta karille. Ympärileikkauksen uskotaan lisäävän kiinnostusta laivan ohjaamiseen. JN >esinahka >Hjallis merillä >sisäkkäiset herkut

YÖN AIKANA SYNTYVÄT KARTANOT Lentokonehallien ja heinäpaalien suojassa rakentaminen. Vuosisadan sateen turvin rakentaminen. Kulkutaudin tai hyökkäyssodan aikana rakentaminen. Joukkoilmestyksen aikana rakentaminen. Kartanon siirtäminen. Kylän siirtäminen kartanon lähelle. JV >näkyvä villa >uppotukeista rakentaminen

YÖN KOIRAT: sudet. Huomaa, että lentävistä eläimistä lepakko on ainoa, jolla on maitoa rinnoissa ja joka imettää vastasyntynyttä poikastaan. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >lentäminen >lepakoituminen >päivätyöläinen >pöllö ja lepakko

YÖPERHONEN Aelianus kirjoittaa: ”Yöperhonen pitää tulen loisteesta. Se lentää kohti kirkkaita lamppuja mutta ei ehdi hidastaa, ja palaa kuoliaaksi. Myös Aiskhylos mainitsee sen: *yöperhosen typerää kohtaloa kammoan*.” Juhana Vähänen kirjoittaa: ”Yöperhosilla ei ole mitään päivää vastaan.” TN >kohtalo >päivätyöläinen

YÖPILVINÄYTELMÄT

Vyötyyppi:
Näytelmässä esiintyy lähes pelkästään vöitä. Yleensä yöpilvien liike ja muutokset ovat tasaisia ja suhteellinen verkkaisia.

Lainetyyppi:
Näytelmää hallitsevat laajat ja runsaat laine-esiintymät. Laineryhmiä ilmestyy ja katoaa verkalleen. Varsinaista liikettä ei juuri havaita.

Vyö- + lainetyyppi:
Runsaasti laine- ja poikkijuovaryhmittymiä, mutta vyöt hallitsevat silti näytelmää.

Pyörretyyppi:
Voimakkaita pyörteisiä vyörakenteita. Liike ja muutokset yleensä nopeita. Näytelmät ovat useimmiten kirkkaita. JV >pilvet

Z

ZEUKSEN PATSAS istuu ylävartalo paljaana. Toisessa kädessään sillä on valtikka, mutta oikeassa kotka joka levittää siipiään. Istuminen viittaa valtaan, ylävartalon paljaus ilmentymiseen maailmankaikkeuden henkisissä ja taivaallisissa osissa. Muut ruumiinosat ovat peitossa, koska maallisemmille tämä jumala jää tuntemattomaksi. Valtikka merkitsee käskevyyttä, kotka taas mahtia ilmavirtoihin kuten kotkalla taivaan muihin lintuihin. Ja sanonta: Zeus katsoo nahkoja pitkään. Sillä ihmiset saavat palkkansa hyvistä ja pahoista teoistaan, kaikki on ennalta valmisteltua. Zeus kirjaa tapahtumat nahkoihin ja käy ne aikanaan läpi. (*Suda*, bysanttilainen ensyklopedia) Suom. TN >erehtyä jumaluudesta >harkitsematon >kotka

ZIZKA, Johannes, tsek. *Jan Zizka* (n. 1340–1424), saksalaisen Teutonisen ritarikunnan munkki, sodanjohtotaidon mestari, panssarisodankäynnin keksijä. ”Aiheutti mellakoita Böömissä puolustaessaan Wiclifin harhaoppia. Tahtoi, että hänet kuoleman jälkeen nyljettäisiin ja että nahasta tehtäisiin rumpu vietäväksi taisteluihin hänen vihollisiaan vastaan, koska arveli, että se auttaisi säilyttämään etumatkan, jonka hän oli saavuttanut heidän kanssaan käymissään sodissa.” (Lainaus Michel de Montaigne: *Esseitä*, suom. Klaus Holma ja Marketta Enegren) JN >filosofien perimysjärjestys >koston välineet >romutettu ampuma-ase

Å

ÅNGSTRÖMIN MATKA Minulla ei ole enää käsitystä ajasta tai paikasta. Toisinaan en edes tiedä, mitä puhun. Käännän kynänvartta seitsemän kertaa vaatimattomissa työläisen käsissäni. Tätä jatkuu ja tulee aina jatkumaan, ilman pienintäkään keskeytystä tai hengähdystaukoa, ikuisesti. En haluaisi sanoa ääneen, mitä hiljaa ajattelen, sillä ääneni ei kanna. (Erik Satie) Suom. TN >Pioneer 10 -luotain

Ä

ÄLYKÄS NESTE on pehmeää, ruuvitaltan vastakohta: valuu lukkoihin ja avaa ne vaivatta. Antaa täydellisesti periksi tai ottaa hetkellisesti timantin rakenteen, olematta missään vaiheessa joustavan kepeyden vastakohta. JN >lukko >palikkatesti >pehmeneminen >ruuvitaltta >tiirikka

ÄÄNEN PITÄMINEN, kun ei halua lukotonta vessanovea avattavan tai kun ei halua säikäyttää rikollista tai villieläintä. Kun haluaa jatkuvan varmistuksen fyysisestä olemassaolostaan tai kun haluaa välttyä epämiellyttävältä ääni-informaatiolta. Kun haluaa juhlia ilman valaistusta tai kun haluaa paikantaa itsensä ääniaaltojen heijastusten avulla.

Joskus ajateltiin että kuuro etenisi täysin sattumanvaraisesti äänenpitäjistä riippumatta. JV >kalisuttaminen >polttomoottorin muisto

Ö

ÖDEEMA, vesipöhöntapainen. JN TN JV

7 A
8 AAKKOSET
AASIEN TAIVASPAIKAT
ABELIN PROFESSORINIMITYS
9 ABSTRAKTION PELKO
ABU SIMBELIN PELASTUSTYÖN VAIHTOEHDOT
ACO
10 AELIANUKSEN VARIAATIO
AELIANUS
AFORISMI
AFORISTI AUTOILEE
AGUAXIMA
11 AHTAANPAIKANKAMMO
12 AISTIT
AIVOTYÖ
AJATUS
13 AJONEUVOTURVALLISUUS
AKATEEMINEN RATSASTUS
AKVAARIO
ALCATRAS
14 ALFABEETTINEN ELÄMÄ
15 ALKEMISTIEN TUNNELIT
ALKUPINKKI
ALLERGIA
16 ALLEVIIVAAMINEN
ALLIGAATTORI
ALUSVAATTEIDEN INTERNETMYYNTI
AMERIKAN MÖRKÖ
17 AMERIKKALAINEN
AMMATINVALINTA
18 ANA-DIGIKELLO
ANALFABEETTI
ANALOGINEN NAINEN
ANSOJA
19 ANTENNI
ANTIKVARIAATTI
ANTITYÖKALU
APATIA
20 APATIAN KAUPUNKI
21 APATIAN RUUSU
APOSTOLI
22 APOSTOLIEN KUOLINSYYT
APTEEKKI
ASETELMA
23 ASETELMASSA
ASTRONAUTTI
ASUNNONETSIJÄ
ASUNNOTTOMIEN HAKKAAMINEN
24 ATOMEILLA KIRJOITTAMINEN
AUDIOFIILI
AURINGONPALVONTA
AUTISMI
25 AUTO
26 AUTOHARHA
AUTOPILOTTI
AUTOPUUTARHA
AVAIMENPIILOTUS
AVAINTEN KOPIOIMINEN
27 AVARUUSMATKAILU
AYLER
28 BAARITISKI
BALZACIN PONNISTUKSET
BAR
29 BERENIKEN LEIJONA
BERIOKORVA
BERLIININ KAMPELOITUMINEN
BIOLOGINEN EPÄPOMMI
30 BLAKEN PIMEÄKIRJOITUS
BODA-LUKKO
BODAUSPORKKANA
31 BORGESIN VARIAATIO
BRANCUSIN ATELJEEN REKONSTRUKTIO
BUMBASSI
BUNNY RANCHIN EHDOT
32 BUÑUELIN KÄVELYKEPPI
BUSH

34 CAGEN KORVA
35 CAMERONIN TYÖPÖYTÄ
CANTONAN JOUKKUEET
36 CENDRARSIN MATKAT
CHILINKEKSIJÄ
37 COLT
CUBA

38 DAAVID JA GOLJAT
39 DALIN VÄÄRENTÄMINEN
DALTON
40 DEKKARIN SILMÄ
DEKKARITYÖN VAIKEUS
41 DE LA RENTAN HAJUSTEETON DEODORANTTI
DELFIININ PYSÄHTYMÄTTÖMYYS
DELFOIN ORAAKKELILTA
DEMENTIA
DEMOGORGON
42 DEMONI
DIDEROT'N KASVOT
DIGITAALINEN MIES
DILDOHÖYRYKONE
43 DONNERIN ULKONÄKÖ
DRAKON

44 EDISON
45 EDITOIMATTOMUUS
EHKÄISY
EHTYMÄTÖN
EKSTAASIN TOISTAMINEN
ELEGINEN ENSYKLOPEDIA
46 ELIMIEN PARILLISUUS JA PARITTOMUUS
ELONTAAJUUS
ELOSTELU
47 ELÄIMEN ARVUUTTELU
49 ELÄIMET JOTKA SIJOITETAAN KAUAS
ELÄIMIINSEKAANTUJA
ELÄINALLEGORIA
ELÄINKUUROJA
50 ELÄINKÄÄPIÖT
ELÄINSUOJELUN PERUSTEET
ELÄINTEN KIELET

51 ELÄINTEN MERKITYS TURISTILLE
ELÄMÄ APOSTOLINA
52 ELÄMÄN AAKKOSET
ELÄMÄNI PIMEÄT NURKAT
ELÄMÄN KULTAISET RAKENNUSPALIKAT
ELÄMÄN RAKENNUSPALIKAT
ELÄMÄNREITIT
ELÄMÄN VETIMET
53 ENCANTADASIN SAARTEN ELÄIMISTÖ
ENKELEIDEN KURINALAISUUDESTA
ENNAKKOLUULO
ENNENAIKAINEN POLIISI
ENNUSTAMINEN
54 ENSYKLOPEDIADEPRESSIO
ENSYKLOPEDIAMANIA
ENSYKLOPEDIAN MUUSA
55 ENSYKLOPEDIAN ORJAT
ENSYKLOPEDIATAITO
56 ENSYKLOPEDIATYÖ
57 EPIFANIA
EPÄHUOMIOSSA
EPÄJUMALAN PORSAANREIKÄ
EPÄPOMMI
EPÄPUHTAUS
EPÄRÖINTI
58 EPÄTOIVONKERÄÄJÄ
EPÄVARMUUTEEN TÄHTÄÄVISTÄ VÄLINEISTÄ
ERASMUS DARWININ VALONHETKI
59 ERASMUS ROTTERDAMILAISEN ELÄMÄ
60 EREHDYS
EREHTYÄ JUMALUUDESTA
61 EREHTYÄ PLANEETASTA
ERICDOLPHY-PAHKA
ERINNA
62 ERIS
ERISTE
EROOTTISET KUVAT
EROTTAMINEN
63 EROTUOMAREISTA KOOTTU JOUKKUE
ERÄMAA
ERÄMAARETKI
64 ESINAHKA
ESIPUHE
ESKIMO MATKUSTAA
ESTEETTI
65 ESTEETTÖMYYS
ETSATTU MAMMUTTI
ETSIMINEN
66 ETSIVÄ
ETÄINEN TUTTUUS

67 FABULINUS
FAQ
68 FARINA
FAULKNERIN TUNTOMERKIT
FERRAGAMON KENGÄT
69 FIKTIIVISIÄ KALJUJA
FILANTROPIA
FILOSOFIEN PERIMYSJÄRJESTYS
FITTIPALDI
70 FLAMEL, NICOLAS
71 FLIPPERI
FLIRTTAILUA
72 FLUNSSA
73 FOINIKIALAISET KIRJAIMET
FONOGRAFI
74 FREEJAZZKONSERTISSA NUKKUMINEN
FRIIKKI
FRÖBELIN IDYLLI

76 GALLERIA
GANGES
77 GANGESIN LIKA
GARRICK
78 GASTRONOMIA
GAUDIN TAPATURMAINEN KUOLEMA
GNOSIOFOBIA
GODARDIN PEKKASPÄIVÄT
79 GOETHE VIETTELEE
GOLDEN RAX
GOLFKENTTÄ
GOULDIN LAPSUUDENMÖKKI
GRAFOMANIA
80 GREYHOUND
GÖBBELSIN LAKI

81 HAADEKSEN KYPÄRÄ
HAADES
82 HAAMUVIITE
HAARNISKAN SILMIKKO
HAAVE
HAAVEEN PAINOPISTE
83 HAITERAPIA
HAIVAARA!
84 HAJAMIELISYYS
HALUJEN ISTUTUS
85 HALUN ISTUTTAMA AINE
86 HALVAUKSEN HORISONTIT
HAMMASHUOLTO
HAMMASKIPU
87 HAMPAATTOMIA
HAMPURIN MERIMIESKIRKKO
HANKALA
88 HARAKKARINTA
HARHAILUN AKATEMIA
HARKITSEMATON
HARVINAISUUS
89 HAUDANKAIVAJAN TYÖ
HAVAINTOJEN ARVIOINTI
HAVAITSEMATON
HEIKKOUDET
90 HELISTÖ
HELSINGFORD
91 HELSINGIN MAMMUTTILÖYDÖT
HELSINGIN RUNOKOULU
HELSINGIN VIEMÄRIVERKON KOKONAISPITUUS
HELVETIN KEIKARIT JA KOMISSAARIT

92 HELVETTI
”HENGENPELASTAJA”
HENKILÖKUNTA
HENKIVAKUUTUS
HERALDISET VÄRIT
93 HERKKYYS
HERMES
HERRAN KOIRAT
94 HESPERIA
HETKELLINEN NÄKYMÄTTÖMYYS
HEVOSEN KÄYTTÖ
95 HEVOSEN RAATO
HIDAS ITSEMURHA
HIENOSTELU
HIENOVARAISUUS
HIERONTA
HIIRET
96 HILL
HILLA
HIMONOKKA
HIRNUNTA
97 HIRTETTYJEN SPERMA
HIRVITTÄVÄ TOTUUS
HIUKSET JA KYNNET
HIUSTENLEIKKUU
98 HIUSTENSUOJELU
HJALLIS MERILLÄ
HOHTAVA KARJA
99 HOMBERG
HOPUTTAJIA
HOUKUTUS
HUILUNROHKEA
100 HUITZITZIL
HUKKAREISSU
HULLUUDENTILASSA
HULMEN PONNISTUKSET
101 T. E. HULMEN RISTI
102 HUMALAN ASTEET
HUOMAAMATON
HUOMENMUISTO
HUONEKALUMUSIIKKI
103 HUONEKALUMUSIIKKIA
HUONOKUULOISEN PUHE
HUONO RUNOUS
104 HUONOT HAMPAAT
HUSAARIN KUOLEMA
HYLKEEN RAKKAUS
105 HYPPÄÄMINEN ON KIELLETTY
HYRY JA CASTANEDA
HYVÄ
106 HYVÄN KIRJAN TUNNISTAA
HYVÄNTAHTOISET KASVAIMET
HYVÄ RUOSKA
HYÖDYKSIOLEMISEN KÄRSIMYS
HYÖDYLLISIÄ MUODONMUUTOKSIA
107 HÄMMÄSTYTTÄVÄ
108 HÄMÄHÄKIN SEITTI
HÄMÄRÄN TANSSIT
HÄPEÄVALAISTUS
HÄPY
HÄTIKÖITY KÄSITYS
HÖLDERLININ TAVAT
110 IHAILU
111 IHANIA MYRKKYJÄ
IHANIA MYRKKYJÄ
IHMEPARANTAJA
112 IHMINEN LELUNA
IHMISELLE VAARALLISET ELÄIMET
IHMISELLE VAARALLISET ELÄIMET
IHMISEN ANATOMIAT
113 IHMISEN FYYSINEN TOIMINTA-ALUE
IHMISEN JA ELÄIMEN YHDENNÄKÖISYYS
114 IHMISEN KESTÄVYYDESTÄ
IHMISEN MITTA
115 IHMISEN MITTAUS
IHMISEN PIENOISMALLI
IHMISEN POLIITTINEN KESKUS
IHMISRAKKAUTTA
116 IHMISSUSI
IHMISSYÖNTI
117 IHOKISSA
IKÄVYSTYTTÄMINEN
IKÄVYYS
118 ILLUUSIO
ILMAN OLENTO
ILMASTOINTI
ILMASTONMUUTOSTUTKIMUS
ILMAVALOKUVAUS
119 ILMESTYKSIÄ
ILMESTYMINEN
ILMIHYLKIÖ
120 ILMIHÄMÄRÄ
ILOMUISTI
IMETYKSIÄ
INFLAATIOT
INGELIUKSEN HAAVEELLISISTA ROMAANEISTA
121 INGELIUS
INKUBAATIO
INNOITUKSEN VALLASSA LUODUT TEOKSET
122 INNOMINATI
INTIAANIEN HEVOSET
INTIAN LIIKENNE
123 IRONINEN HYMY
IRROTETTAVUUS
IRTOKIEKKO
ISKUN LAHJA
ITIKATTOMUUS
124 ITSEMURHA
ITSEMURHAAJAN HAUTAUS
125 ITSENSÄSAASTUTTAJAN AJATUS
ITSEPETOS
ITÄMAAT
126 IVALON SUSI

127 JALAN HENKISTYMINEN
128 JALANSIJA
JALKAPALLON STRATEGIAA
JALKAPALLOSELOSTUS
JALKAPALLOVALMENTAMINEN
129 JALKOJEN AMPUTAATIO
JARRU

JATKUMINEN
JATKUVA VALEHTELU
JATKUVUUDEN HARHA
130 JAZZ ENSIKUULEMALTA
JENNAN AMERIKKA
131 JERUSALEMIN RAKENTAJAT
JOHANNES KASTAJAN TUNTOMERKIT
JOULUKAKTUS
132 JOULUKALENTERI
JOUSIPYSSY
JOUSTAVAN KEPEYDEN VASTAKOHDAN HAVAITSEMINEN
JOUSTAVAN KEPEYDEN VASTAKOHTA
133 JOUTILAS
JOUTSENET
JOVIAALEJA
134 JUHLAVA KESKIVERTO
JULKAISEMISEN AHDISTUS
135 JULKISIVUANSA
JUMALA
JUMALAN ETSIMINEN
JUMALANPOIKIEN
JUMALANPOJAN SEULOMINEN
136 JUNAN VESSA
JUOKSE
137 JUONIPALJASTUS
138 JUOSKAA
JUUDAS ISKARIOT
139 JYRKÄNNEKOIRAT
JÄIHINPUTOAMINEN
JÄLJITTÄMINEN
140 JÄNNITYS
JÄRVEN TYHJENTÄMINEN
JÄTTEIDEN KAANON
141 JÄTTILÄISKILPIKONNAT
142 JÄYKKÄ AKROBAATTI
JÄÄHAI

143 KAAOSSUKELTAJA
144 KAASULIESI
KAATOPAIKKAMAKSUT
KADEMIELI
KADMOS
145 KADONNEEN TYTTÖYSTÄVÄN TUNTOMERKIT
KAHDESTI KUOLEMINEN
146 KAIKENRAKASTAJA
KAIKUPOHJAPUUN VILJELY
KAININ MERKKI
147 KAISTAPÄÄSUODIN
KAIUTON HUONE
KAIVANTOSEKAANNUS
148 KAIVOSKOHTALO
KAKSI METSÄÄ
KAKSINKERTAINEN SELKÄRANKA
149 KAKSIN METSÄSTÄMINEN
KAKSISUUNTAINEN EVOLUUTIO
KAKSITOISTA
150 KAKSOISOLENNOT
KALAJUTTUJA
151 KALAJUTUT
152 KALAPAIKAT
KALAPAIKKOJEN ARVIOINTI
KALASTAMINEN KIRKKAASSA VEDESSÄ
153 KALISUTTAMINEN
KALJU
KALMALINJA
155 KALOJEN RUOKAILUAJAT
KAMELI
156 KAMIKAZERAKASTAJATAR
KANSALAINEN
KANSALLISMAISEMAN KEKSIMINEN
157 KANSALLISMAISEMAN MUUTTAMINEN JONKIN TOISEN VALTION KANSALLISMAISEMAKSI
KANSANAUTO
KANTTORI, KAPITALISTI JA KARAVAANARI
158 KAPAKKAKESKUSTELUN ARVIOINTI
KAPITALISTI
KARAVAANARI
KARHUNPENTU
KARNEVAALIPÄIVÄ
159 KARTAN VALMISTAMINEN
KARUSELLIRUOSTE
160 KASVATUS
KASVIEN KÄRSIMYS
161 KASVONPIIRTEIDEN SARJATUOTANTO
KATEDRAALI
KATKAISUHOITO
162 KATKOKÄVELY
KATOAMINEN
KATOAMISIA
163 KATOAVAISUUDESTA
KATSELUAUTO
KATULÄHETYS
164 KATUMUS
KAUKAA KAUNIS
KAUKASUS
165 KAUKOPUTKI
KAUPUNGIN PAIKAN KATSOMINEN
KAUPUNKI
KAUPUNKILINTUJEN RUOKKIMINEN
166 KAVIOELÄINTEN KULKU
KEFALOFONIT
KEHONRAKENNUS
167 KEHOTUS
KEHRUUJENNY
KEITTOKIRJAN TUOREUS
KEKSIJÄN KOOMA
KEKSIJÄN TARPEET
168 KEPPIHEVONEN
KERÄLLÄ NUKKUMINEN
169 KESKILUOKKA
KESKUSTATON KAUPUNKI
KETTU
170 KETTU JA KANI
KETTU JA SIILI
KIELEKE
KIELLETYT NISÄKKÄÄNTAPPOMENETELMÄT
171 KIILTÄVÄ
KIKKAILU
KILIMANJARON NISÄKKÄÄT
172 KILPA-AUTON LÄHTÖKOHTA
KINDERMUNA
KIRAHVI
KIRISTÄJÄSTÄ SELVIÄMINEN
173 KIRJALLINEN LAINAAMINEN
174 KIRJASTONHOITAJA
175 KIRJOITTAJAKOULU LAPSILLE
KIRJOSIEPPOVAROITUS!
KIRKKO JA KAIVOS
KIROUS
176 KIRPPUTORI
KIRVEEN SÄÄNTÖKUNTA
KISSALLE KALASTAMINEN
KIUSATUN LOKAATIO
177 KIUSATUN RUKOUS
KIVESTÄ RAKENTAMINEN
178 KLITORIKSENETSIJÄT
KLITORIKSEN LÄHDE
KOHTALO
179 KOHTELU
KOHTUUTTOMUUS
KOIRA
180 KOIRA-ASIA
181 KOIRAKAMMO
KOIRAN HERRAT
KOIRAN JUMALA
KOIRAN OSTO
182 KOIRASUSI
KOIRAUNELMA
KOKENEISUUS
KOKOPÄÄSTÖSUOTIMEN IDEA
KOLIBRI JA VARIS
183 KOLIKKO
KOMMUNIKAATIO
KONDENSAATTORI
184 KONEPELTI YHDYSVALLOISSA
KONTTORIN KOON JA PAIKAN MÄÄRITYS
KONTTORITOIMINTA
KORISTETAIDE
KORPPI
185 KORPPIKOTKA
KORPPI RAUHANKYYHKYNÄ
KORROOSIO JA KALIFORNIA
186 KORVAAMATON
KOSMINEN PSYKOANALYYSI
KOSTO
187 KOSTON TYÖKALUT
KOTISEUDUN VAIHTAMISEN SYYT
KOTKA
KOTTARAINEN
188 KRAMSUN SUKUELIN
KRAPULAPÄÄNSÄRYN LIEVITYS
KRISTUKSEN SEURAAMISESTA
KROKOTIILI
189 KSENOFON
KUBISTINEN
190 KUHNAILEMATON
KUISKAAMALLA LIIPAISTAVA
KUKKAKOHTALO
191 KUKKIEN SIDONTA
KUKKIMINEN
KUKKO
KULTA
192 KULTAKUUME
KUNINGASRAPU
KUNINGATARRAVINTO
KUNNOLLINEN
KUNTOPYÖRÄ
193 KUOHUTTAVA
KUOLEMA
KUOLEMA
194 KUOLINNAAMIO
KUOLLEEN MIEHEN MUTKA
KUPLA
195 KUSTANNUSTOIMITTAJA
KUTIAMINEN
KUULOHERKKYYS
196 KUULOSUOJAIMET
KUULOTORVI
KUVAVARKAUS
KVARTAALIFANTASIAT
197 KVARTETTISOITTO
KYHMYJOUTSEN
KYKLOOPPIKAUNOTAR
198 KYLLÄSTYNEISYYS
KYNSIENLEIKKUU
KYNTTILÄN EUTANASIA
KYPÄRÄ
199 KYYNELEETÖN SOTA
KÄDEN AUTONOMIA
KÄPYLINTU
200 KÄRPÄNEN
KÄSITTÄMÄTÖN
KÄTILÖ JA SAATTOHOITAJA
201 KÄVELEMINEN
KÄÄNTEINEN ŠAKKI
KÄÄPIÖN KÄYTTÖ
KÄÄPIÖN MUUSA
202 KÖLI
KÖMPELÖ

203 LABYRINTTI
LAGERKVISTIN OSOITE
204 LAIMENSIT VIININ
LAINAUSMERKIT
LAISKURI
205 LAISKUUS
LAITTAA KYNTTILÄ VAKAN ALLE
LAITTOMUUS
LAIVAT
206 LAJIKKEET
LAKAISEMINEN
LAKONIALAINEN TALOUS
LAKSATIIVI
LAPSEN NIMEÄMINEN
207 LAPSENNÄLKÄ
LAPSENVISKOMINEN
LAPSET
LAPSET KASVATTAJINA
208 LAPSETTOMUUS
LAPSITYÖN KAUNEUS

LASIHELMIPELI
209 LASTEN ENSYKLOPEDIA
LASTENSUOJELU
210 LATTEA
LAUANTAIT HELSINGISSÄ
211 LAULUPAKKO
LAULURASTAS
LEGATON SYNTY
LEHMÄ
212 LEIJONA JA DELFIINI
LEIKKAUSPÖYDÄLLE JÄÄVÄ AINES
LEIKKIAUTO
213 LEIVÄN JA KALAN IHME
LEMPEÄNAAMIOINEN
214 LENNÄTIN
LENTOKENTTÄHAUKAT
LENTOKONEET JA LEIKKURIT
LENTO-ONNETTOMUUS
215 LENTOTUKIALUS GIROLAMO SAVONAROLA
LENTÄMINEN
216 LEPAKOITUMINEN
LIEVEKUVA
LIHAN OPETTAMINEN
217 LIHANSYÖJÄ
LIHAN VUOKRAAMINEN
LIHASTA SOMMITELLUT AAKKOSET
LIIKKEEN JATKUVUUS
LIIKUTTUMINEN
LIMBO JA KORKEUS
218 LINJA-AUTON VESSA
LINNANVARTIJAN KUOLEMA
LINNOITUKSET
LINOS
LINTUHARRASTUS
LINTUJA PUISSA
219 LINTUJEN KESYTTÄMINEN
LINTUJEN VÄÄRENTÄMINEN
LINTUTARHA
220 LISTA
LISTOJA
221 LISÄÄNTYMINEN
222 LIUKUHIHNALLA TYÖSKENTELEVÄ
LOHIKÄÄRMETYTÖISTÄ
LOISTOHOTELLIHANKE
223 LOKKI
LOTOSSA VOITTAMINEN
LOTTOKONE
LOUHIKALA
LUKIANOS
224 LUKKO
LUKKO
LUKSUS TYTÖN MINIMI VAATIMUKSET
225 LUNAARISIA
226 LUOKITTELU
227 LUONNE
LUONTAINEN ANTIPATIA
228 LUONTEITA
229 LUOTAVA TRAGEDIAA
LUOVA YMPÄRISTÖ
230 LUOVUUS
LUUDALLALENTÄMINEN
231 LUULOTAUTIEN OSASTO
LUULOTAUTIEN SAIRAALA
LYNYRD SKYNYRDIN HAJOAMINEN
232 LÄHTÖ
LÄÄHÄTYSPUHELUT
LÄÄKÄRIKIRJA
233 LÖYDETTY RUNO
LÖYTÖ
LÖYTÖAVAINNIPPU

234 MAA
MAAGINEN IDEALISMI
235 MAAGIT
MAAILMANKAIKKEUS
MAAILMANKUULU
236 MAAILMAN LEIKITTÄVYYS
MAAILMAN PAHUUS
237 MAAILMANPALOT
MAAILMANSELITTÄJÄN SILMÄT
MAASTA TULLUT
MAHDOLLISUUSKANSA
238 MAISTAMINEN
MAKSUMIES
240 MALMIHISSI
241 MALUSIN LAKI
MAMMUTIN MINIATYYRIT
MAMMUTTIVAROITUS!
242 MARILYNIN RISTI
MARSALKKA
MARTIAALEJA
243 MARTYROLOGIAT
MASENNUSLÄÄKKEET
MATELIJA
244 MATEMATIIKAN KOKONAISESITYS
MATEMATIIKKA ENNEN PYTHAGORASTA
MATERIAALISET PUITTEET
MATKAMUISTO
MATOJEN SYNTY
245 MEDUSA
246 MEDUSARUUSUT
MEHILÄISET
MENESTYKSELLISTEN ENSYKLOPEDIOITTEN PIIRTEITÄ
247 MENETETTY TERVEYS
MENETTÄMISEN SURUA
MENNEEN MUISTELEMINEN
248 MERIMIESTEN ONGELMIA
MERITELTTA
MERITURSAAKSI
MERITURSAAN
249 MERITURSAANA
MERKKI RAKENTEELLISESTA SAIRAUDESTA
MERKURIAANISIA
250 METEORI
METRONOMI
METSÄN SUOJA
251 METSÄNVARTIJAN TYÖ
METSÄTYÖLÄINEN
MICHELANGELON SAIRAUDET
252 MIEHEN VAIHTOEHDOT
MIEHITTÄMINEN
253 MIELEN TASAPAINOLAJIT
MIELETÖN PARTURI
MIELIMUSTE
MIESTEN VÄLINEN KUNNIOITUS JA YSTÄVYYS
254 MIESTÄ ETSITÄÄN
MINIATYRISTIT
255 MISSISSIPPI
MITAN IKÄVÄ
256 MITÄ APOLLON SOITTI SINULLE KITHARALLA?
MOOTTORIPYÖRÄN KOPIOIMINEN
MOOTTORITIEKOKEMUS
257 MORANIN LEIVISKÄ
258 MOTIIVI
MOZARTIN OMENANRAATO
MUISTAMINEN
259 MUISTOJEN SYNTYPAIKAT
MUODOLLISET
MUOTOKUVA
MUREENAN JA KYYN RAKKAUS
MUSIIKIN PAKKAAMINEN JA PURKAMINEN
260 MUSIIKKITEOLLISUUS
261 MUSTA MARSSI
263 MUSTASUKKAISUUDEN OIREITA
264 MUULI
265 MUUTTUNUT KOTI
MYKKÄ MARSSI
MYRKKY- JA MESIPISTIÄISET
MYRKKYJEN KAANON
MYRKKYJYVÄT
266 MYRKYISTÄ RUNOILEVA
MYRKYNMAISTAJAN KÄYTTÖ
MYSTIKKO
MYSTIKON SIEMEN
267 MYÖTÄTUNNON PIIRI
MÄDÄNNÄISYYS
MÖRIKEN NIITTY

268 NAAMIOITUMINEN
269 NAISENPELKO
270 NAISIINMENEVÄ
271 NAISSUKUPUOLEN SYSTEMAATTISTA HÄVÄISTYSTÄ
NARKISSOS
272 NARKOMAANI
NAULAANASTUMINEN
NAURUN MAHTI
273 NAURUN MAHTI
NAVIGOINTIOPPAITA
274 NEADIT
NEITSYTLOUKKU
NEROT KIVIKAUDELLA
NEUROLOGINEN SÄÄPÄIVÄKIRJA
NEUVOT
275 NEWTONIN MUUSA
NHL
NIHILISMI
276 NIILI
277 NILKKI
NIUKKANAISISUUS
NOOAN KUOLEMA
NOOAN TAPAUS
278 NOOAN VARASLÄHTÖ
NOVALIKSEN ENSYKLOPEDIAHANKE
279 NUKAHTAMINEN
NUKAHTAMISRITUAALI
NULIKKA
280 NUORENA KUOLEMINEN
NUOTTITELINE
NURINKÄÄNNETTY GENITAALI
281 NURINKÄÄNNETTY SADEMETSÄN HIERARKIA
NURISIJA
282 NYKYLAPSET
NÄKYLEIPÄ
NÄKYMÄTTÖMYYS
283 NÄKYMÄTÖN NELIÖVERKKO
NÄKYVÄ VILLA
NÄLKÄ
NÄLÄN LAHJA
NÄPPÄIMISTÖ
284 NÄSIÄ
NÄYTTELIJÄN ARVUUTTELU

287 ODYSSEUKSEN LÄHTÖ
OFELION
288 OHIMENNEN LUKEMINEN
OHITTAMINEN
OHJE
OI!
289 OIKEUSTAPAUKSIA
OINAS
290 OKEANOKSEN EHTOOLLISPÖYTÄ
OKKULTTISIA SEURAAMUKSIA
291 OLEMATTOMAN NÄKEMINEN
OLESKELUTILAT
OMAEHTOISUUS
292 OMAHYVÄISET
OMAKUVA
293 OMAPERÄISYYDET
OMINAISUUS
OMISTUS
295 ONKALOONSUKELTAJA
296 ONNELLISET
ONNEN AIKA
297 ONNEN SALAAMINEN
ONNI
OPI PURJEHTIMAAN
298 OPITON KIRKKO
ORFEUKSEN KUOLEMA
299 ORIGINELLIT
ORJAKSI SINULLA ON PITKÄT HIUKSET
300 ORKIDEAT
OSATTOMUUS
301 OTALA
OUTO
302 OVISILMÄ

303 PAANINEN KAUHU

304 PAAVALI AUTTAA
305 PAHA
PAHA PÄIVÄ
PAHOLAISTERAPIA
306 PAIKALLINEN SAASTUMINEN
PAINOLASTITON
PAINOTETTU NOPPA
PAISTIAJATUS
PAISTIEN TYYSSIJAT
307 PAISTIN SAMUUS
PAITSIOVIHELLYKSEN JÄLKEEN TEHDYT MAALIT
PAKARALLISET
308 PAKASTAMINEN
PAKENEMINEN
309 PALAPELI
PALIKKATESTI
PALJASTUMINEN
PALLADION
310 PALLO
PALO
311 PANDAN VUOKRAAMINEN
PANDORA
PANEELI
312 PANETTELU
PAN-HERKKYYS
313 PANIN SUOJA
PARIISIN KESKIPISTE
PARIISINPELKO
PARILLISET ELÄIMET
314 PARITUSVÄLINEET
PARJAAJAT
315 PARRANKASVU
PARTAHAI
PARVISAIRAS ERAKKO
PASCALIN VAAKA
PASKARYTMI
316 PASOLININ KUOLEMA
317 PASTAPERSE
PASTORAALIAISTI
319 PATSAAN KUTITTAMINEN
PEDOFIILIN ”MUUSAT”
PEDOFIILIN TUNNISTAMINEN
PEHMENEMINEN
320 PEILIOLENNOT
321 PEITTÄVYYS
PELASTUSLAITOKSEN HARMONISOINTI
322 PELKISTETTY TELKKÄ
PERFEKTIONISTI
PERHE
PERHEENÄIDIN AVIORIKOS
323 PERIKATO
PERINTÄTOIMINTA
324 PERIVIHOLLINEN
PETOLLISUUS
PIANOLLE SÄVELTÄMINEN
PIANON MUUTTO
PIELA
325 PIENIÄ KIRJASIA
326 PIETARIN KAITSELMUS
PIIKKIMATTO
PIIKKINAHKAISET
PIILOPIRTIT
327 PIKKUVAMMOJA
PILAANTUMISEN POLYFONIA
PILKKIJÄ
PILLUN HAJU SORMISSA
328 PILVET
PIMENNETYT IKKUNAT
PIMENTOLA
329 PIMEÄKIRJOITUSVÄLINEET
330 PIMEÄSIENESTYS
PINGVIINIT
PIONEER 10 -LUOTAIN
332 PIONEERIT
PIRAIJOJEN ISTUTUS
PITKÄT HIUKSET
PIUHASOTKUN SELVITTÄMINEN
333 PLAGIOINTIVÄITTEITÄ
MAX PLANCKIN KATSE
PLANEETTAKAMIKAZE
334 PLIMSOLLIN MERKKI
POEETTINEN ENSYKLOPEDIA
POEETTINEN UNEKSUNTA
335 POEN ELÄMÄ
POISKUVITTELUN VÄLINEITÄ
POLKU
POLKUPYÖRÄN PENKIN TÄYTTÖ
POLLOCKIN VÄÄRENTÄMINEN
336 POLTE
337 POLTTOMOOTTORIN MUISTO
POLYDEUKEEN OPISTO
PONNISTAMINEN
338 PONNISTELU
POPPAMIES
PORKKANARUOSKA
PORNON VALTAMERI
PORNOTÄHDEN VALONHETKI
PORNOTÄHDET TEITITTELEVÄT
339 PORRASSIIVOJA
PORTTI
PORTUNUS
POSEIDON
PRAMEA JULKISIVU
340 PUHDAS OMATUNTO
PUHKEAMATTOMUUS
PUHTAUS
341 PUKEUTUMINEN
PULIUKON TALVEHTIMINEN
PULLA
PUMPJANSKININ ARKISTO
342 PUOLIAURINKO JA PUOLIKUU
PUOLIMATKAN PILLERI
343 PUOLIOLENTO
344 PUOLITOISTA MYSTIKKOA
PUOLTAMINEN
345 PUOLUEOHJELMA
PURKUTYÖ
PURUKUMI
PUSSIHUKKA
346 PUSSIHUKKAVAROITUS!
PUUJALAN KÄYTTÖ
PUULELUISSA TÄRKEINTÄ
PUUN MENESTYKSEN ESTE
PUUTARHAJUHLA
348 PUUTARHANHOITO
PUUTTEELLISET TIEDOT
PYGMIEN KUNINGATAR
349 PYHÄ PIETARI
PYLVÄSPYHIMYKSEN HEIKKO KOHTA
PYRAMIDIHUIJAUKSESTA
PYSTYKÄÄRME
PYTHAGORAAN KUOLEMA
350 PYÖRREHAVAINTO
PYÖRRETUULIHAVAINTO
351 PYÖVELIN SAMUUS
PÄIVÄ- JA YÖVANKILA
352 PÄIVÄLEHTITYYLI
PÄIVÄN ELÄIMET
PÄIVÄTYÖLÄINEN
PÄIVÄUNI
353 PÄÄN ILMESTYMINEN
PÄÄN LÄSNÄOLO
PÖLLÖ
354 PÖLLÖ JA LEPAKKO
PÖYTÄRUNOUS

355 QUANT
QUASIMODO

356 RAAJOJEN PÄISTÄ
RAAMATTU
RAATAMINEN
357 RAHA
RAHAN ANSAITSEMINEN
RAJA
358 RAJAHARAKKA
RAJA ILMAN AITAA
RAKKAALLA LAPSELLA
359 RAKKAUS
RAKKAUSHAAVEISTA LUOPUMINEN
360 RAPPIO
RATAPÖLKKY
361 RATTOPOIKA
RAUSCHENBERGIN PUKKI
362 RAUTAPUU
RAUTATIEHARHA
RAVINTOLAN SIISTEYS
363 REHELLINEN NAIMINEN
REHELLISYYS
RETORIIKAN KUVA
365 RICHTERIN PERSPEKTIIVI
RIKAS
RIKKOMINEN JA KORJAAMINEN
RIPULI
366 RISTIVIITE
RITARIN VASTAKOHTA
ROMAANIHENKILÖN LUONTEENPIIRTEET
367 ROMUTETTU AMPUMA-ASE
ROOMALAISIA JUMALIA
ROSENKREUTZ-VELJIEN LUKUMÄÄRÄ EUROOPASSA VUONNA 1600
368 ROSKAPOSTINIMI
ROTANMYRKKY
RUBIINIVAAHTO
RUOHIKKO
RUOSKAPORKKANA
369 RUSKIN
RUUMIINPELASTAJA
RUUMIIN RIISUMINEN
RUUVITALTTA
RYHDIKÄS ISTUMINEN
370 RYHDITÖN ISTUMINEN
RYÖKANIN SELKÄ
372 RYPEMINEN

373 SAARI
374 SAARIKOSKEN HAMMASMÄTÄ
SAATTOKOTI
SADEMETSÄN HIERARKIA
375 SAIRAUDENTUNNE
SAIRAUDET
SAIRAUKSIEN KERÄILY
376 SAITURIN KIRSTU
SAKKEUS
SALKUN HYLKÄÄMINEN
377 SAMANTAKKISUUS
ŠAMPPANJATYTTÖ KIOVAN PORTILTA
378 SANIKKAISET
SAPFON KASVONPIIRTEET
379 SARJATUOTE
SARKIAN TERVEYSIHANNE
SARTREN KASVONPUOLIKAS
SARTREN KASVOT
380 SARVEN SIEMEN
SATAKIELEN OMINAISUUDET
SATAVUOTINEN SOTA
381 SATEENSUOJAAN
382 ERIK SATIE
SATUNNAISVIERAS
SATURNISIA
383 SAUNOMINEN
SCHUBERTIN SUKUELIN
SCHÄFERIN PAATUMINEN
SCHÖNBERG JA HARMONIA
385 SCIENTIA
SEIKKAILUJEN SANKARI
SEKA-AITA
SEKOITTUMATTOMAT
386 SELIBAATTI
SELKÄRANGATON
387 SENAATINTORI
SEPPELE
SEPPÄLÄN NAAMA YLÖSALAISIN
SEUTUJA
SEUTULA
388 SIAN TAPPAMINEN
SIELU
SIEMENKERHO
389 SIEMENTÄMINEN
SIISTI MURTAUTUMINEN
SIIVEKKÄÄT ELÄIMET
SIIVEKÄS KARJU
390 SIKA
SILJON VUORITIE
SILTA

SIMEON STYLIITTA
SIMPANSSIN KASVOT
391 SIRIUKSEN OLYMPIALAISET
392 SIRKUSTEMPPUKAMMO
SIRKUSTEMPPULAKKO
SIRVISTYS
SISILISKON HÄNTÄ
SISILISKON KUOLEMA
SISUSTAMINEN
SISYFOS
393 SISÄELIMET
SISÄKKÄISET HERKUT
394 SISÄLLYS
395 SISÄÄNTULO
SITRUKSISTA
SITRUUNAHAUKUNRAJOITIN
SIUNAAMATON PARISUHDE
SKORPIONI LEMMIKKINÄ
SODASSAKAATUMINEN
396 SODAT JOIDEN ALOITTAJA, SYY TAI MOTIIVI ON TUNTEMATON
SOITTIMELLISIA KEITTIÖTARPEITA
SOKEIDEN KAUPUNKI
397 SOLAARISIA
399 SOLARIUM
400 SOLMUN AVAAMINEN
SOTA VÄRIELÄMYKSENÄ
SOVELTUJA
ST
STERIILI
401 STEWARD
STRINDBERGIN TERASSIN TYTÖT
402 STUNT-TYÖ
SUBJEKTI
SUDEN NÄLKÄ
SUKELTAJAT
SUKUPUOLTA VAIHTAVAT
SULJETTUJA VALTIOITA
403 SUOELÄIMET
SUOLA
SUOMALAISIA UNELMIA
SUOMEN KANSALLISKEKSINTÖ
SUON KOHOTTAMINEN
404 SURUTYÖN VAIHEET
SUTENÖÖRIN MUSTASUKKAISUUS
SUTTEN JOENYLITYS
SUURET VALMISTELUT
406 SUURSAKSALAINEN HENKI
407 SUUTARIN LAUPEUS
SYMMETRIA
SYNKKYYS
SYNNIT
SYNTYMISEN MIELEKKYYS
408 SYNTYMÄHAAVEITA
410 SYÖ PUIKOIN
SÄIKÄHTÄMINEN
411 SÄÄPÄIVÄKIRJA
SÄÄRIPÄIVÄKIRJA

413 TAHALLISET MUUTOKSET YMPÄRISTÖSSÄ
TAIDEPROOSAN LUKUNOPEUDET
414 TAIDESOMMITTELU
TAIPUMUS JA MIELTYMYS
TAITEELLINEN KUNNIANHIMO
415 TAKSIKUSKI
TALVIRUOKA
TAPPAJAVALAS
416 TARKISTAMINEN
TARKKAAMATON
417 TARKKA TUOKSU
TARKKUUS HUVISSA
TARVEPAINATUS
TASKU
418 TATUOINTI
TAVAT
TEHOJOUKKUE
TEIRESIAAN VASTAUS
TEITITTELY
419 TEKNINEN VÄISTELY
TEKSTIN PUHALTAMINEN
TELEVISIO KADULTA
TENNIS
TERVEISET
420 TERVEYDEN TEESKENTELY
TESLA TYÖNANTAJANA
421 THEMISTOKLES
TIE
TIEDON PELKO
TIEDOT
422 TIETOISUUS
424 TIETOON JA VARMUUTEEN TÄHTÄÄVISTÄ VÄLINEISTÄ
TIETOSANAKIRJOJEN ARVIOINTIPERUSTEITA
TIETOVISA
TIETÄMÄTTÖMYYS
TIIRIKKA
425 TIISALAN TORNI
TIMANTHES
TIMANTTITEIPPI
TINKIMINEN ILOTALOSSA
TISLAUS
426 TODELLINEN RENTOUTUMINEN
TOISIAAN VASTAAVAT ASEEN OSAT
TOISTO
TOISTON SANKARI
427 TOIVON MENETTÄMINEN
TORI
TOTTUMUS, TAPA
TRAPPI
428 TŠEHOVILAINEN LÄÄKÄRI
TUHKIMO
TUHOUTUA
429 TULEN OLENTO
TULI KAUPUNGINHERRANA
430 TUNKKAINEN
TUNNUSTUSKIRJALLISUUS
TUNNUSTUSPALKINNOT
431 TUNTEMATON
TUNTEMATON AMERIKKALAINEN SOTILAS
TUOTEMERKKI
TUPAKOINTI
432 TURISTIN TURVALLISUUS
TURMELTUMINEN
TURNERIN PONNISTUKSET
TUULENSUOJAT
433 TUULIMYLLYJEN KAKSINTAISTELUSSA
TYHJÄN HAUDAN IHME
434 TYKINRUOKA
435 TYSON
TYÖRAUHA
436 TÄYDELLINEN RIKOS
TÄYDEN VATSAN AJATUS
TÖYKEÄ, ANKARA JA KORUTON

437 UHRI
UIMINEN
ULKOINEN EHOSTAMINEN
438 ULKOINEN KAUNEUS
ULKONANUKKUJAN NIMI
ULMALAKIERROS
ULMALALUPAUS
439 ULOSTE
ULOSTEEN MÄÄRITELMÄ
ULOSTEEN PEITTELY
440 UMMETUS
UNELMA TERVEYDESTÄ
UNENSAANTIIN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT
441 UNETTOMUUS
442 UNI
UNIEN TULKINTAA
UNTUVIKKO
UPPOTUKEISTA RAKENTAMINEN
443 URBAANI RASITE
URUT
444 USKOA
445 USKOVAINEN TYTTÖ
UTELIAISUUS
446 UUTUUDENVIEHÄTYS

447 VAATEKAAPIN SISÄLTÖ
448 VAATIA
VAIKEASTINAIMINEN
VAISTO
VAISTOJEN JUOKSEMAT POLUT
449 VAIVA
VAJAVUUS
VAKAVOITUMINEN
VALEHTELU
450 VALELÄÄKÄRI
VALETEMPAUS
VALKOHAIN ISKUREPLIIKKI
451 VALKOINEN RAIVO
VALMIS JA KESKENERÄINEN
452 VALMISTAVARAT
VALPPAUS
VAMMAINEN KESÄ
453 VAMMAISOLYMPIAURHEILIJA
VANHEMMITEN
454 VANKILARAKENNUS
VANKILASSAOLO
VANKITOVERUUS
VAPAHTAJA
455 VAPAHTAVA SALAMA
VARAS
456 VARHAISET KEKSIJÄT
VARIKSET LATVASSA
VARIS
457 VARJOT
458 VARMUUS
VARPAILLAANSIPSUTTELU
VARPUSET
VARROLAINEN NELIJAKO
VASTATUULEEN KULKEVA TUULIVOIMAVENE
459 VAUVA
VEDEN OLENTO
VEMPAIMET
VENEERISIÄ
460 VENOMIN DEMONI
461 VENÄLÄINEN TENNIS
VERTIKAALINEN SIIRTÄMINEN
VERTIKAALINEN TELEVISIO
462 VESIALLERGIA
VESIVOIMA
VETEEN RAKENTAMINEN
VIEKKAUDEN VÄLINEITÄ
463 VIEMÄRI
VIHA SAAPUU
VIIKON SATEEN JÄLKEEN
VILJELEMINEN
464 VILLISIKAVAROITUS!
VIRKISTYSTIETO
VUOSITUHANTISRUNOILIJAN AAMUNKOI
VÄHÄOSAINEN
465 VÄISTÄMISVELVOLLISUUS
VÄLTTELY
VÄÄRÄLLÄ URALLA

467 WAGNERKO KEKSI
WATTEAU
468 WC-PAPERI
WESTWOODIN LUOMISTYÖ
469 WILLIAMSIN SISKOKSET
WIRKKALA JA HEFAISTOS
WITTGENSTEININ LASTENSUOJELURIKKOMUKSET

470 XENAKIS
471 XEROX-KOPIOINTI

472 YDINJÄTEKYSYMYS
YDINPOMMI
YHDEN ENSYKLOPEDIA
473 YKSINKERTAISUUTTA
YKSINÄISYYS
YKSINÄISYYS KAUPUNGISSA
475 YKSISARVINEN
YKSISARVINEN
YKSISARVISIA
YLEINEN MIELIPIDE
476 YLEISAVAIN

YLEISKULTA
YLELLISYYSTOIMITTAJA
477 YLIVERTAINEN
YLIVOIMA
YLIVOIMAINEN
YMMÄRTÄÄ
478 YMMÄRTÄÄ
YMPÄRILEIKKAUS
YÖN AIKANA SYNTYVÄT KARTANOT
YÖN KOIRAT
YÖPERHONEN
479 YÖPILVINÄYTELMÄT

480 ZEUKSEN PATSAS
481 ZIZKA

482 ÅNGSTRÖMIN MATKA

483 ÄLYKÄS NESTE
ÄÄNEN PITÄMINEN

484 ÖDEEMA

Jotkin artikkeleista on julkaistu Janne Nummelan teoksissa *Lyhyellä matkalla ohuesti jäätyneen meren yli* (poEsia, 2006), *Frigiditalvi* (ntamo, 2008) ja *Medusareaktorit* (ntamo, 2009) sekä Jukka Viikilän teoksissa *Runoja* (Gummerus, 2008) ja *Runoja II* (Gummerus, 2010).